Szendy Arisztid

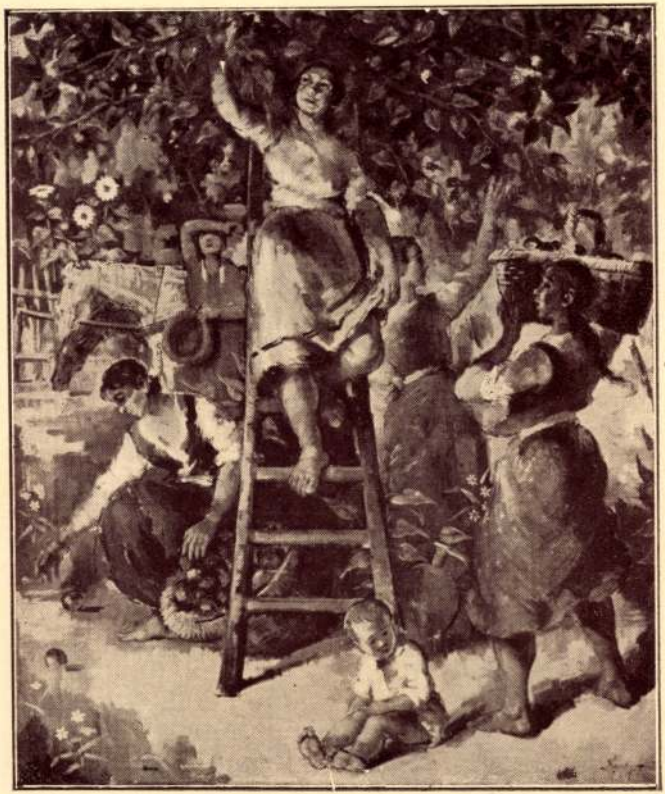

Dekorativ kép, Szendy Arisztid olajfestménye
(Nemzeti Szalon, Spirituális kiállítás)

Magyar Nemzeti Múzeum
1937. 2. r.

Hófehérke és a hét törpe, Horváth Sándor és Rupelt kerámiái

Szendy Árpád

Önarcképe, kiállítva
az Alkotás Művészházban.
repr.

Hid, 1942. dec. 1.
(33. szám.)

Szendy Arisztid
festő

Vkuniski áll. 1943

Nő erkélyen, tempera

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

SZENDY ARISZTID:

59. Tájkép	tempera	P	750.—
60. Pihenő csavargó	„	P	500.—
61. Cséplés	„	P	350.—

Spirituális Művészek
Szövetségének Kiállí-
tási Művészház
1943

SZENDY ARISZTID

161.	Sirbatétel, temp.	500.–
162.	Paraszt lányok, temp.	600.–
163.	Angyali üdvözlet, temp.	1000.–
164.	Tanulmányfej, temp.	100.–
165.	Solymári táj, olajf.	300.–
166.	Villanegyed, olajf.	400.–
167.	Tanulmányfej, olajf.	200.–
168.	Dekoratív kép, olajf.	800.–

Nemzeti Szalon 1939 márc.

Spirituális szünészek
jub. kiáll.

A KIÁLLITÁST RENDEZTE:

PETROVICS ELEK

MDK

Szendy Arisztid

Nő erkélyen, temp.

Szépművészet 1941. 181 l.

Szendy Aristid, festö

195.	Alkony.	Olf.
196.	Tájkép házakkal.	"
197.	Csendélet.	"
198.	Öcsém arcképe.	"
199.	Télutó.	"
2oo.	Tájkép tehenekkel.	"

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp.1934.ápr. Kat.

MDK

Szendy Aristid, festö

2o1.	Villanegyed.	Olf.
2o2.	Csendélet maszkkal.	"
2o3.	Falusi ucca.	"
2o4.	Kutnál.	"

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp.1934.ápr. Kat.

Szendy Arisztid

Könyvcsendélet, olaj

Olasz vásár, olaj

Alkotás Művészház XVI.kiállitása. 1943. aug

4 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.

1904. márc. 1.

Szendy Arisztid

Piacon
Vásárjelenet
c. képei
repr.

Magyar Lotz
1937. 5. 7.

MDK

Szendy Arisztid, festő.

Piac.	of. -
Kompozíció	of. -
Piac.	of. -

Alk. Művészház - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy. Mesterek - Jegyz.

Szendy Árpád

Öreg könyvek c. képe

repr.

Magyar Nemzeti Múzeum

1939. 5. 27.

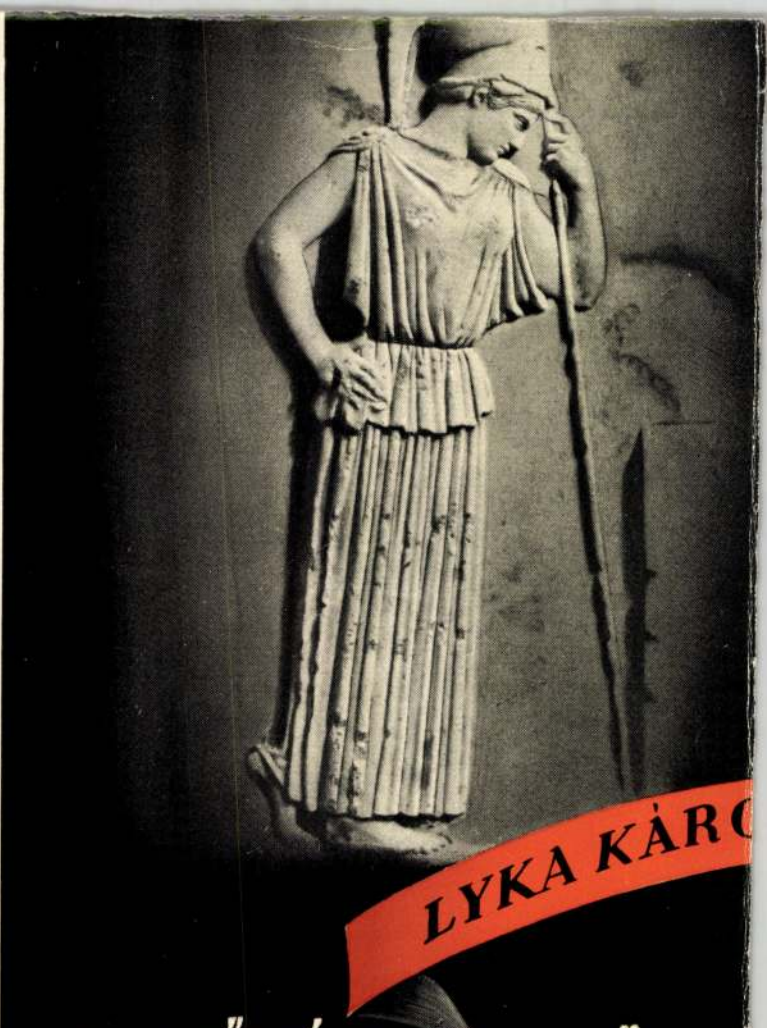

LYKA KÁRO

A MŰVÉSZETEK TÖRTÉ

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET

MDK

Szendy Aristid

Parti táj

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 12 l.

Szendy Arisztid

SZENDY ARISZTID

137.	Április, olaj	600.–
138.	Falusi temető, olaj	400.–
139.	Erkélyen, olaj	800.–
140.	Gyümölcsszedők, olaj	700.–
141.	Tájkép, tempera	300.–
142.	Csendélet, tempera	800.–
143.	Tájkép, tempera	400.–
144.	Cséplés, tempera	500.–
145.	Éva, tempera	1000.–
146.	Fürdőzők, tempera	1200.–

Nemzeti Szalon

1944 ápr.–máj
Spirituális
műveszek
7. corp.
Riatt

1158. KÉT KIS VILLA, ezüst nyéllel, csókolódzó galambpár. Magyar, XV

:belt virágdisz, közepén vésett vonalu levélsor és rozetta.
schüssel, Silber, mit getriebenem Blumendekor und gra-
ıtsch, e. H. XIX. Jh. 550 gr.

:s közepén trébelt, szőlőinda. Német, XIX. sz. e. f. —
bene Weinranken. Deutsch, e. H. XIX. Jh. 505 gr.

)mboru, kétszinü indás diszitéssel, közepén Triton. Louis
ckige Dose, Gold, mit Rankendekor, im Mittel Triton.

CE, arany, sarka letompitott, födelén sötétkék alapon
)0 k. — Viereckige Emaildose, Gold, am Deckel eine

:aras diszitéssel. Bécs, 1820 k. — Runde Dose, Schild-

)boritással, török számjegyekkel. Jelezve: *Edw. Prior,*
:henuhr, Silber, mit Schildpatt und türkische Zahlen.

:ban, a külső zöld kigyóbőr boritásu, a belsőn trébelt
erkezete jelezve: Sebastian Träffler. Német, XVIII. sz.
e, das Äussere grüne Schlangenhaut, am innerem Gehäuse
h.

barok diszitéssel. Jelezve : LINZ PHIL GRÄZL. Osztrák,
it durchbrochenem Rankenmuster. Österreich, A. XVIII.

MDK

Szendy Arisztid

Arckép, temp.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

26. 1.

MDK

Szendy Arisztid

Angyali üdvözlet, temp.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

26. 1.

MDK

Szendy Arisztid

Baba, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
30.1.

MDK

Szendy Aristid, festö

Tájkép. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1932.szept. Lat.

MDK

Szendy Arisztid

Anyám.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 26.1.
Mücs.

MDK

Szendy Arisztid

Öreg könyvek, of.

Ősz a müvészetben. /Bpest, 1941/.

MDK

Szendy Aristid
Parti táj

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkócsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 12 l.

Szendy Arisztid

festő Solymár

Mücsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

kiáll. 182.

Szendy Arisztid

MŰVÉSZÉLETRAJZOK

SZENDY ARISZTID

ALKOTÁS KÖNYVTÁR
SZERKESZTI: BENDE JÁNOS

(Budapest, 1943.)

KIVÁLÓ MINŐSÉGÜ ÉS IZLÉSES

KERETEKET

BÁRMILYEN KIVITELBEN SZÁLLIT:

POLLÁK FERENC

KÉPKERET- ÉS KERETLÉC-GYÁRA

BUDAPEST, VII., ALMÁSSY-TÉR 2

TELEFON: 223—899.

SZENDY ARISZTID

művészete két síkon mozog: a valóság természetes síkján és egy a valóságtól elvonatkozó spirituális síkon. Mesterségbeli tudása, kifejező készsége megfelelően képesíti arra, hogy érzéseit mind a két irányban kiélhesse és mind a két, egymással ellentétesnek látszó területen jó műveket hozzon létre.

Régebbi képei realisztikusabb felfogásúak és egyszerű, közvetlen természetszemléleten alapulnak. Ezek nagyobbára csendéletek, többnyire régi könyvekből, kódexekből, tompa, fakult színű drapériákból összeállítva. Ez a holt anyag azonban mégis az életet, a valóságot adja, mivel életet lehel beléje a művész közvetlen természetlátása, a rajz lendületes biztossága, a szinezés finom és eredeti hatású összhangja. Ezek a képek gondos, részletező kivitelük dacára is nagyvonalúaknak mondhatók, mivel széles és biztos művészi látás foglalja egységbe a részleteket.

A művész most is gyakran és nagy szeretettel tér vissza e naturalista témákhoz, hogy ezekben a természet formáin keresztül fejezhesse ki érzéseit, képzelete és vágyai azonban sokszor egészen más

területre csábítják. Ilyenkor elvonatkozik a természettől, a reális valóságtól és a spirituális világban éli ki saját absztrakt kompoziciós gondolatait. Ellentétben csendéleteivel, melyeken az érzékelhető valóság minél anyagszerűbb, tökéletesebb és tárgyilagosabb visszaadására törekszik, ezeket a szubjektiv meglátású képeit elsősorban éppen az anyagtól való megszabadulás vágya jellemzi. Itt felbontja és átalakítja a formákat, keres, kutat és a természeti élmények helyett a szellemi tartalom kifejezésére törekszik. Előadása ilyenkor izgalmasan friss és egyéni s kifejező modora összhangban áll mondanivalójával.

Anyaga az olaj és a tempera. Olajfestményei talán feloldottabbak és egységesebbek, nagy falfelületre kívánkozó temperái visszont bravuros ecsetkezelésük miatt érdemelnek elismerést.

Itt bemutatott temperafestményei közül önarcképe úgy artisztikum, mint karakter tekintetében igen kiváló alkotás. Az „Angyal üdvözli Máriát" című képe, mely a spirituális művészek szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításán méltó sikert aratott, egyik legjellegzetesebb darabja Szendy absztrakt irányú, a szellem régióiban járó művészetének, míg a „Besztercebányai tornyok" meleg hangulatos és simuló színeivel azt a kiegyenlítődést képviseli, mely Szendy kettős művészi arculatát, művészetének fennebb említett két különböző sikját igen szerencsésen áthidalja.

B. J.

„AZ ANGYAL ÜDVÖZLI MÁRIÁT"
Tempera 150 x 160 cm

A Spirituális Művészek Szövetségének kiállításáról

„BESZTERCEBÁNYAI TORNYOK"
Tempera 62 x 82 cm

A „Komáromi művészeti hetek"
kiállításáról

Szemelvények

a Szendy Arisztid műveiről megjelent kritikákból.

A MŰBARÁT CSOPORTKIÁLLÍTÁSA.

Szendy Arisztid szemléleti (a naturális és spirituális meglátás közötti) kettőssége egyrészt a vázlatosan-nyersen hagyott spirituális szellemű temperáiban nyilatkozik meg („Sirbavitel", „Angyali üdvözlet"), másrészt eleven, könnyed, színes tájaiban (a két solymári kép). A kiegyenlítődést leginkább a „Besztercebányai tornyok" című meleg, hangulatos, simuló színekkel jelentkező temperája képviseli. A „Győző öcsém" című arcképe erőteljes alkotás. Népszava.

Szendy Arisztid művészetében kétféle egyéniség keres még egyensulyba helyezkedést. Régibb képei a realizmusnak jegyezték el, újabban azonban formákat bont, keres szellemiesebb akar lenni. Természetszerű képei a biztonságosabbak, tiszta harmoniákat találnak, mint például ***Tájkép, Besztercebányai tornyok, Nő erkélyen*** című képei, igen jó ***Önarcképe.*** Magyar Nemzet.

Szendy Arisztid színeiben és a kifejezés egyszerűségében figyelemreméltó eredményre jutott.

Pesti Hirlap.

Szendy Arisztid festőművész öt-hat év munkásságának eredményét mutatja be. Levegős tájképei és spirituális bibliai jelenetei, különösen erőterjes stilusbeli különbözőséget mutatnak. Uj Magyarság.

Szendy Arisztid ... művészi látása nem tapad a valósághoz, hanem spirituálisabb felfogású ... Egy-két tájképe elgyönyörködtet, „Győző öcsém" c. képe pedig kiváló karakterábrázolás. Nemzeti Ujság.

Szendy Arisztid szubjektiv látású, temperamentumos festő. Kifejezési eszköze az olaj és a tempera. Olajképei feloldottabbak, egységesebbek (***Tájkép*** c. képe), temperái bravuros ecsetkezelésükkel figyelemreméltóak (***Alma szüret*** c. képe). Magyarság.

Szendy Arisztid egy látomásos, remegő pikturát művel, mely a színek és árnyalatok mozgásával kelt hatást. Sejtelmesség és lebegés nyugtalanítja ezeket a vásznakat. A képzeletre utalnak és nem a szemléletre.

Ünnep.

„ÖNARCKÉP"
Tempera 90 x 110

A Műcsarnok 1941. évi portrait kiállitásáról

SZENDY ARISZTID

Budapesten született 1903-ban. Művészeti tanulmányait az Országos Magyar Képzőművészeti Főiskola festészeti szakosztályán végezte Rudnay Gyula vezetése mellett. Azonkivül több művészeti szabad iskolában is hosszabb ideig dolgozott, hogy megismerkedjék a különféle stílustörekvésekkel és minél többoldalúvá tegye művészetét. Majd az ország több vidékén tett nagyobb tanulmányutakat, hogy az iskolában szerzett tudását a természet megfigyelésével tökéletesítse s megismerje a magyar tájakat és típusokat.

Kedvelt témaköre a figurális kompozició és sokirányú művészi célkitűzései között mindenekelőtt azt szeretné elérni, hogy egyszerű eszközökkel magyar lelkiségü, korszerű művészetet produkáljon.

Műveivel 1928 óta szerepel a budapesti tárlatokon, különösen a Nemzeti Szalon és a Képzőművészeti Társulat kiállításain. Többször rendezett

kisebb gyüjteményes kiállitásokat, 1941 májusában pedig öt-hat évi munkásságának eredményét mutatta be a „Műterem" csoportkiállitásán. E nagyobbarányú bemutatkozását úgy a hivatalos körök, mint a sajtó és a műszerető közönség nagy elismeréssel fogadták és művei közül a kultuszminiszterium is többet megvásárolt az állami gyüjtemények számára.

Tagja a Magyar Képzőművészek Egyesületének, a Képzőművészek Országos Szövetségének, a Nemzeti Szalonnak, az Alkotás Szövetkezetnek és a Spirituális Művészek Szövetségének.

Művészeti iránya és felfogása különösen a spirituális művészekhez fűzi erős szálakkal és a Szövetségnek a Nemzeti Szalonban rendezett legutóbbi tárlatán is nagy sikerrel szerepelt a materiális világtól elvonatkozó valóban spirituális műveivel.

Más művészcsoportok és egyesületek kiállitásain is sok sikert aratott ilyen irányú műveivel, igy 1930-ban a Nemzeti Szalon kiállitásán dicsérő elismerésben (Mention honorable) részesült, naturalista felfogású művei pedig, különösen csendéletei, a nagyközönség széles rétegeinek körében tették nevét ismertté és népszerűvé.

„ALKOTÁS" Alkotóművészek Beszerző és Értékesitő Szövetkezete

Budapest, V., Katona József-u. 35.

Telefon: 120—592.

Műkereskedés. Tagjaink alkotásainak megvásárlása és értékesitése.

Mesterségbeli eszközök és anyagok beszerzése és tagjainkhoz juttatása **műtárgyak ellenében.**

Életbiztositás és egyéb biztositások **műtárgyak ellenében.**

Művésztelepeinken lakás és ellátás **műtárgyak ellenében.**

Művészéletrajzok kiadása **műtárgyak ellenében.**

Reprezentativ — csoport — és gyüjteményes — kiállitások rendezése tagjaink részére a fővárosban és vidéken.

Belépési feltételek megtudhatók d. e. 10—1-ig.

AZ ALKOTÁS KÖNYVTÁR

MŰVÉSZÉLETRAJZAI

Kimerítő tájékoztatást nyujtanak az **élő magyar képzőművészetről.**

Minden egyes szám egy-egy művész ismertetését és teljes életrajzát, valamint kimagasló alkotásainak három reprodukcióját tartalmazza.

Tiz kötetenként művészi kivitelü boritólapban is kaphatók.

Megrendelhető:

„ALKOTÁS" Alkotóművészek Beszerző és Értékesitő Szövetkezeténél, Budapest, V., Katona József-ucca 35. szám.

Telefon: 120—592

Hirdetéseket felveszünk.

Krausz Lajos nyomda, Budapest. F. k. Bende János.

66.	Gyerek fej	nemes anyagban		400 P
67.	Termékenység	„		350 „
68.	ifj. Czene Béla képmása	„		450 „
69.	Prohászka Ottokár püspök	„		600 „
70.	Munka	„		600 „
71.	Dr. Drippey Miklós képmása	terrakotta		mgt.
72.	Czene János: Tájkép	olaj	(kirakatban)	300 „
73.	Dongó György: Havas reggel	szines tus	„	30 „
74.	„ „ Bontják a tabánt	„	„	35 „
75.	Szendy Arisztid: Anyám	olaj	„	400 „
76.	„ „ Vázlat	kréta	„	30 „
77.	„ „ Ceruzarajz		„	30 „

13524 Barcza nyomda, Budapest

Szendy Arisztidéd

MŰBARÁT KIÁLLITÓHELYISÉG

VEZETŐ IGAZGATÓ: KRIVÁTSY SZÜTS GYÖRGY
MŰVÉSZETI IGAZGATÓ: BASILIDES BARNA
V. MÁRIA VALÉRIA-UTCA 12. (DUNAPALOTA MELLETT)

IX. KIÁLLITÁS

CZENE JÁNOS
festőművész

BABÓCZI MIHÁLY
szobrászművész

SZENDY ARISZTID
festőművész

DONGÓ GYÖRGY
grafikusművész

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

NYITVA: 1941. ÉVI MÁJUS 25-TŐL JÚNIUS 8-IG
NAPONTA 10-4-IG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10-2-IG

Ára 30 fillér.

CZENE JÁNOS

1.	Tájkép hegyekkel	olaj	500 P
2.	Nyár	„	2000 „
3.	Öcsém és felesége	„	400 „
4.	Hármasoltár	„	800 „
5.	Kirándulók	„	1600 „
6.	Fekvő akt	„	800 „
7.	Önarckép	„	200 „
8.	Tájkép házzal	„	500 „
9.	Tanulmányfej	„	200 „
10.	Ariszka	„	250 „
11.	Virágcsendélet	„	450 „
12.	Hazatérő	„	1000 „
13.	Rozsó	„	500 „
14.	Angyali üdvözlet	„	800 „
15.	Kettős arckép	„	1600 „
16.	Festő modellekkel	„	1200 „
17.	Gitáros akt	„	800 „
18.	Feleségem	„	250 „
19.	Ádám és Éva	„	1200 „
20.	Édesanyám	„	200 „

DONGÓ GYÖRGY

21.	Eső után	szines tussrajz	30 P
22.	Forgalmi rendőr	„	25 „
23.	Tabán I.	„	30 „
24.	Hókotrók	„	40 „
25.	Tabán II.	„	35 „
26.	Tabán VI.	„	35 „
27.	Tabán VII.	„	35 „
28.	Iskolalépcső Budán	„	35 „
29.	Balatonkereszttur	„	35 „
30.	Tabán IV.	„	35 „
31.	Tabán V.	„	40 „
32.	Tabáni templom	„	45 „
33.	Tabán III.	„	35 „
34.	Balatonberény	„	35 „

SZENDY ARISZTID festőművész

35.	Arckép	tempera	450 P
36.	Önarcép	„	300 „
37.	Sirbavitel	„	500 „
33.	Solymári táj	olaj	300 „
39.	Fürdő lányok	tempera	800 „
40.	Solymári temető	„	400 „
41.	Alkony	olaj	300 „
42.	Győző öcsém	„	500 „
43.	Angyali üdvözlet	tempera	1000 „
44.	Almaszüret	„	400 „
45.	Baba	„	150 „
46.	Nő erkélyen	„	300 „
47.	Besztercebányai tornyok	„	450 „
48.	Parasztlányok	„	600 „
49.	Tájkép	olaj	300 „
50.	Nusi	„	300 „

DABÓCZY MIHÁLY szobrászművész

51.	Család	nemes anyagban	6000 P
52.	Honfoglalás	„	2200 „
53.	Erdölő	„	1500 „
54.	Jó pásztor	„	1200 „
55.	Családom	„	800 „
56.	Anyaság	„	550 „
57.	Hálóhúzó	„	600 „
58.	Hit	terrakotta	450 „
59.	Női torzó	„	220 „
60.	Siratók	„	250 „
61.	Leányka	márvány	300 „
62.	a) Mátyás király	nemes anyagban	80 „
	b) Dr. Pribék László	„	80 „
	c) Dr. Bercelli Károlyné	„	60 „
	d) Kuruc fej	„	50 „
63.	Mosóasszony	„	550 „
64.	Székely leány	„	600 „
65.	Székely férfi fej	„	550 „

K-859
(D) MTN 451

A SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK 7. CSOPORTKIÁLLITÁSA

ALBERTH FERENC
ANTALFFY MÁRIA
ÁGH AIKELIN LAJOS
EŐSZE ANDRÁS
ifj. CZENE BÉLA
apátfalvi CZENE JÁNOS
CZ. HIKÁDY ERZSÉBET
KAPUSSY GYÖRGY
MÉSZÁROS DEZSŐ
NÁRAY AURÉL
REMSEY JENŐ GYÖRGY
SZENDY ARISZTID

VENDÉGEK:

GOSZTONYI BÉLÁNÉ
ORSZÁGH IMRE FERENC
HEGEDÜS LÁSZLÓ

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1944. ÁPRILIS 23 — MÁJUS 7.

MTA Művészettörténeti Kutató

A

SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK

7. CSOPORTKIÁLLITÁSA

ALBERTH FERENC
ANTALFFY MÁRIA
ÁGH AIKELIN LAJOS
EŐSZE ANDRÁS
ifj. CZENE BÉLA
apátfalvi CZENE JÁNOS
CZ. HIKÁDY ERZSÉBET
KAPUSSY GYÖRGY
MÉSZÁROS DEZSŐ
NÁRAY AURÉL
REMSEY JENŐ GYÖRGY
SZENDY ARISZTID

VENDÉGEK:

GOSZTONYI BÉLÁNÉ
ORSZÁGH IMRE FERENC
HEGEDÜS LÁSZLÓ

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1944. ÁPRILIS 23 — MÁJUS 7.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Előszó.

A XIX. századvég s a XX. század első három évtizedének művészi törekvései az új formanyelv kialakulásának jegyében állanak. E formanyelv keresésének szélsőséges hajszolása közben lassan háttérbe szorult a művészet igazi célja, — a lélek.

A spirituális művészek hite az, hogy a művészet célja sohasem lehet a formákkal való játék, — hanem egyesegyedül csak az emberi lét mélységének és magasságainak megmutatása a formalitás eszközeivel. Irodalomnak, — zenének, — képzőművészetnek egyaránt igazi célja az, hogy az embertársat erkölcsi magasságokba emelje, — s híd legyen ég és föld között.

SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGE.

A kiállított műtárgyak jegyzéke:

A 2000 PENGŐNÉL MAGASABB VÉTELÁRU MŰTÁRGYAK UTÁN KÜLÖN 30% RENDKIVÜLI FÉNYUZÉSI ADÓ FIZETENDŐ. A FÉNYÜZÉSI ADÓ ÖSSZEGE A KATALÓGUSÁRHOZ HOZZÁSZÁMITANDÓ!

ALBERTH FERENC

1.	Tépelődés, olaj	5000.—
2.	Angyali üdvözlet, olaj	2000.—
3.	Az élet útján, olaj	5000.—
4.	Krisztus és a bűnös asszony, olaj	5000.—
5.	Jézus, olaj	5000.—
6.	Tájkép, olaj	1800.—
7.	Tavasz, olaj	1500.—
8.	Ősz, olaj	1600.—
9.	Tájkép, olaj	1600.—

ANTALFFY MÁRIA

10.	Molnár Éva arcképe, gipsz	mgt.
11.	Táncoló, gipsz, terrakottában	600.—
12.	Fésülködő, vázlat, gipsz	mgt.
13.	Anya gyermekével, vázlat, gipsz	mgt.
14.	Szörényi Tibor arcképe, gipsz	mgt.

ÁGH AIKELIN LAJOS

15.	Esti táj, olaj	500.—
16.	Csiga, olaj	1500.—
17.	Ülő akt, olaj	600.—
18.	Csendélet, olaj	1200.—
19.	Tökvirág, olaj	1500.—
20.	Öregember, olaj	600.—
21.	Pók, olaj	
22.	Öregasszony, olaj	1000.—

EŐSZE ANDRÁS

23.	Leány napfényben, agyag, fémben	1500.—
24.	Leányfej, agyag, fémben	1500.—
25.	Anyaság, bronz	1500.—
26.	Térdeplő leány, bronz	1500.—

ifj. CZENE BÉLA

27.	Ősmese, tempera	2000.—
28.	Kubikos, tempera	1000.—
29.	Hazatérők, tempera	1300.—
30.	Szőlőmunkások, tempera	1200.—
31.	Nyár, tempera	2000.—
32.	Balaton, tempera	1000.—
33.	Kukoricakapálók, tempera	3500.—
34.	Útépítők, tempera	1200.—
35.	Szántás, tempera	3500.—
36.	Leány kosárral, tempera	700.—
37.	Megváltó, tempera	500.—
38.	Angyali üdvözlet, tempera	400.—
39.	Szkana, tempera	600.—
40.	Szt. István törvényt ül, olaj	mgt.
41.	Kukoricaültetés, tusrajz	200.—

apátfalvi CZENE JÁNOS

42.	Hegyi beszéd, olaj	800.—
43.	Fekvő akt, olaj	3000.—
44.	Tiszai táj, olaj	600.—
45.	Domboldal, olaj	500.—
46.	Pihenő aktok, olaj	600.—
47.	Sirbavitel, olaj	500.—
48.	Hazatérők, olaj	3000.—
49.	Gitáros akt, olaj	3000.—
50.	Hármas arckép, olaj	mgt.
51.	Ádám és Éva, olaj	3000.—
52.	Országút, olaj	1500.—

GOSZTONYI BÉLÁNÉ

53.	Tanulmány, olaj	800.—
54.	Tanulmány, rézkarc	250.—

HEGEDÜS LÁSZLÓ

55.	Budai táj, olaj	1000.—
56.	Svábhegyi táj, olaj	500.—
57.	Szigeti fa, olaj	300.—
58.	Törökországi leány, pasztell	350.—
59.	Margitsziget, pasztell	500.—
60.	Napsütés a szigeten, pasztell	500.—
61.	Margitszigeti fürdő, tempera	1000.—
62.	Budai táj, vizfestmény	300.—
63.	Hajógyár a Margitszigetről, vizfestmény	500.—
64.	Margitszigeti fácánok, vizfestmény	300.—
65.	Margitszigeti fák, vizfestmény	300.—
66.	Háromkirályok, vizfestmény	500.—
67.	Magányos ló, vizfestmény	300.—
68.	Sorbanállók, vizfestmény	250.—
69.	Ujlaki templom, vizfestmény	300.—

CZ. HIKÁDY ERZSÉBET

70.	Badacsonyi kőkereszt, tempera	2000.—
71.	Badacsony, tempera	800.—
72.	Szt. Ferenc halála, tempera	800.—
73.	Angyali üdvözlet, tempera	1000.—
74.	Júlia szépleány, tempera	2500.—
75.	Sirbatétel, tempera	3000.—
76.	Tavaszi szántás, tempera	700.—
77.	Badacsonytomaj, tempera	1000.—
78.	Hazafelé, tempera	1000.—
79.	Angyali üdvözlet, tempera	500.—
80.	Zuglói utca, tempera	400.—
81.	Mennyország, tempera	1600.—
82.	Gizi, tempera	400.—
83.	Kisörsi dombok, tempera	1000.—
84.	Hazatérés, tempera	6000.—
85.	Romhány, tempera	1000.—

KAPUSSY GYÖRGY

86.	A Görgély völgyében, olaj	2000.—
87.	Római fürdő, olaj	1200.—
88.	Tóvendéglő, olaj	900.—
89.	Székely gazda, olaj	1500.—
90.	Öreg Bereczky, olaj	1000.—
91.	Pásztorok imádása, olajvázlat	mgt.
92.	Zene, olajvázlat	mgt.
93.	Konyhában, olaj	400.—
94.	Golgota, olajvázlat	1000.—
95.	Öreg fej, olaj	900.—
96.	Táj, olaj	900.—
97.	Szovátai részlet, olaj	900.—

MÉSZÁROS DEZSŐ

98.	Ősvirág, szinesrajz	500.—
99.	Élet idegen planétán, szinesrajz	500.—
100.	Ázsia, szinesrajz	500.—
101.	A háború, szinesrajz	200.—
102.	Ázsia, szinesrajz	500.—
103.	A háború, szinesrajz	200.—
104.	A háború, szinesrajz	200.—
105.	A háború, szinesrajz	200.—

NÁRAY AURÉL

106.	Idill, olaj	4000.—
107.	Mulatozók, olaj	4500.—
108.	Vacsora, olaj	4500.—

ORSZÁGH IMRE FERENC

109.	Falu a toronyból, vizfestmény	400.—
110.	Tihany, vizfestmény	400.—
111.	Párisi háztetők, vizfestmény	400.—
112.	Bajori táj, olaj	1800.—
113.	Napraforgók, olaj	1000.—
114.	Gladióla csendélet, olaj	700.—
115.	Csendélet, olaj	800.—
116.	Fekvő akt, olaj	3000.—
117.	Firenzei táj, vizfestmény	400.—
118.	Cortozam, vizfestmény	400.—
119.	Kispesti udvar, olaj	800.—
120.	Naplemente, vizfestmény	mgt.

REMSEY JENŐ GYÖRGY

121.	Meseváros, olaj	1500.—
122.	A drámaíró, olaj	2000.—
123.	Szegény emberek, olaj	2000.—
124.	Ideálok, olaj	3000.—
125.	János király halála, olaj	6000.—
126.	Magyar anya, olaj	2000.—
127.	Paraszt anya, olaj	1500.—
128.	Az unottak, olaj	2000.—
129.	A boldog nyár, olaj	mgt.
130.	Muzsikás Madonna, olaj	mgt.
131.	Madonna az utcán, olaj	mgt.
132.	A múzsa, olaj	mgt.
133.	Anya és gyermeke, olaj	mgt.
134.	Magyar házak, olaj	mgt.
135.	A testvérkék, olaj	1500.—
136.	A dúsgazdag és a szegény Lázár, olaj	mgt.

SZENDY ARISZTID

137.	Április, olaj	600.—
138.	Falusi temető, olaj	400.—
139.	Erkélyen, olaj	800.—
140.	Gyümölcsszedők, olaj	700.—
141.	Tájkép, tempera	300.—
142.	Csendélet, tempera	800.—
143.	Tájkép, tempera	400.—
144.	Cséplés, tempera	500.—
145.	Éva, tempera	1000.—
146.	Fürdőzők, tempera	1200.—

1983

CORVIN

ÁRUHÁZ

HEREND HVNGARIA

HEREND

ÖRÖKBECSŰ!

Felelős kiadó: Kanizsai Nagy Antal.

özv Ábrahám Józsefné nyomda, Budapest II., Fő-u. 42. Felelős vezető: Sohlier József

Szendy Aristid

Festménnyel szerepelt a fiatal művészek kiállitásán a Műcsarnokban.

Est, 933. IX. 10.

Szendy Arisztid

Kiállit a Spirituális Müvészek Szövetsége kiállitásán.

N.U.1939.III.5.

Szendy Arisztid

MDK

Parasztleányok

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szendy Arisztid MDK

Baba, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Szendy Arisztid MDK

Öcsém, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiállitása

MDK

Szandy Apiszfid

Összes, old.

Műcsarnok 1933 Tiszai művészek kiállítása

Szendy Arisztid MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Szendy Arisztid, festöm.

Virágzó fák. Tempera.

Nemz. Szal. -Tavaszi kiáll. 1941. jun. 15-29.
Kat.

Szendy Aristid MDK

Bánki tó, tempera

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Szendy Arisztid

Magyar Nemzeti Művészet 1939. 117.1.

MDK

SZENDY ARISZTID

Tavaszi szalon... Képzőművészet. 1932. 51.sz. 133.l.

MDK

Szendy Arisztid

Festményei a Spirituális Művészek Szövetségének kiállitásan.

Tóth Dénes: A Spirituális Művészek Szövetségének kiállitasa.

Esti Ujság, 1939. márc. 8. 3.l.

MDK

Szendy Arisztid

"Gyümölcsszedők" és "Fürdőzők" c.művei a Spirituális művészek kiállitásán.

Siklóssy László: A Spirituális művészek kiállitása a Nemzeti Szalonban.

Pesti Hirlap,1944.ápr.28. 5.l.

Szendy

Nemzeti Szalon téli kiállításán képével szerepelt.

8.ó.u.932.T.1.

Szendy Arisztid

Bemutatott műve:

128. sz. „Hegyi tó," olaj

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945

MDK

Szendy Arisztid

Öreg könyvek, repr.

Ősz a müvészetben./Bpest, ~~1914~~ 1941./

MDK

Szendy Arisztid

Pihenő csavargó.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15.Műcsarnok. Kat. 11.o.

Szendy Arisztid

MDK

Feleségem és én

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Szendy Arisztid

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-án.

Ujság, 935. III. 30.

Szendy Arisztid

"Parasztlányok" c. műve a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

Szendy Aristid

MDK

Bánki tó, temp.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Szendy Aristid

festőmüvész

Spirituális Müvészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban- képével szerepel. Figyelemre méltó erőteljes dialektusu festői felfogása.Kéxxxxx

Nemzeti Ujság
1930.V.29.

MDK

Szendy Arisztid, festöm.

Parasztleányok. Olf.

Nemz. Szal. -A Munkácsy Céh VIII/. repr.kiáll-a.
1935.márc.3o.-ápr.14. Kat.

MTA K

Szendy Arisztid, festöm.

Tájkép. Olf.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Kat.

Szendy Arisztid MDK

Parasztleányok

Miccarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Szendy Arisztid

Sirbatétel, temp.

Paraszt lányok, temp.

Angyali üdvözlet, temp.

Spirituális müvészek kiáll.Nemz.Szal.1939 márc. 13.1.

Szendy Arnold

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

M. 1932. XII. 28.

MDK

Szendy Arisztid, festö

Leánykafej. Tempera.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II.-III.
Kat.23.l.

MDK

Szendy Arisztid

Tanulmányfej, temp.

Solymári táj, of.

Villanegyed, of.

Spirituális müvészek kiáll.Nemz.Szal.1939 márc. 13.1.

MDK

Szendy Arisztid

Tanulmányfej, of.

Dekorativ kép, of.

Spirituális müvészek kiáll.Nemz.Szal.1939 márc. 13.1.

MDK

Szendy Arisztid

Önarckép, temp.

Anya gyermekével, temp.

Alkotás Művészház első csop.kiáll.Bp.1942. nov.

MDK

Szendy Arisztid

Bánki-tó, temp.

Bözsi, temp.

Őszi tárlat. N.Szal. 1942 okt.

MDK

Szendy Arisztid: Tájkép, temp.
Cséplés, temp.
Éva, temp.
Fürdözők, temp.

Spirituális müvészek szöv.7.csoportkiáll.
Nemzeti Szalon, 1944. ápr-máj.

MDK

Szendy Arisztid: Április, olf.
Falusi temető, olf.
Erkélyen, olf.
Gyümölcsszedők, olf.
Tájkép, temp.
Csendélet, temp.

Spirituális művészek szöv.7.csoportkiáll.
Nemzeti Szalon 1944. ápr-máj.

Szendy Arisztid.

A Spirituális művészek egyesületének tagja 1925.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Szendy Arisztid
műve:

Parasztleányok.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1935.maj-jun. 38.1.

Szendy Arisztid festőművész

Öcsém

Fiatal Művészek Kiállítása katalógusa 1933.
Műcsarnok

Szendy Arisztid MDK

Bánki tó, temp.
Bözsi, temp.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

Szendy Arisztid MDK

Öcsém, olf.
Bábjátékos, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Szendy Arisztid

Kiállít

Mj M. 1942. IV. 19.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Szendy Arisztid

Kiádít

Mi M. 1942. XI. 17.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
ózőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

adványai közül kapható
< 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

< 1956-58."

a Müvészettörténeti Dokumentációs

Szendy Arisztid

MDK

Pihenő csavargó

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szendy Arisztid

MDK

Anyám

Műcsarnok 1945 Tavaszi tárlat

Szendy Árpád

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában képével szerepelt.

Ujság 934. IV. 15 -

Szendy Arisztid

Alkotásával szerepelt a fiatal művészek kiállításán a Műcsarnokban.

B.933.IX.10.

Szendy Aristid

Alkotásával szerepelt a fiatalok kiállitásán a Műcsarnokban.

Függetlenség, 933. IX. 10.

Szandy Arisztid

"Új Szalon" első kiállításain a Kossuth L. utcában szerepelt

M. 934. IV. 17.

Szendy Árpád

"Új Szalon" kiállításain a Kossuth L. utcában szerepelt.

BH. 934. IV. 15.

Szendy Arisztid

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Ujság
1929.III.23.

Szendy Arisztid

Önarckép, tempera

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Szendy Arisztid MDK

Leánykafej, tempera

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Szendy Aristid, festö MDK

596. Besztercebányai torony. Tempera.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzöm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat. 22.1

Szendy Árisztid

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.II.1.

Szendy Arisztid MDK

Tanulmány

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szendy Arisztid MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1931 őszi kiállitás

Szendy Arisztid

MDK

Tanulmány, fajz

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szendy Arisztid MDK

Tanulmányfej, szénrajz

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Szendy Arisztid

Parasztleányok, of.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Szendy Ari[illegible]tid, festöm.

46.	Önarckép.	Tempera.
47.	Anya gyermekeivel.	Tempera.

Alkotás Müvészház. - I.csop.kiáll. 1942. nov.8-24. K[illegible]K

Kat.

MDK

Szendy Arisztid

Müveivel szerepelt a Lipótvárosi Társaskörben rend.kiáll.-on.

Bl.L.: A Képzőművészek Vándorszövetsége...

Képzőművészet,1931. 97.l.

Szendy Arisztid

Szül. 1903. Rudnaynál tanult. Olasz, Franciaorszagban és Hollandiaban volt tanulmányúton. A stokholmi magyar repr. kiáll. résztvett. Kedvenc témája szűrés olasz piac. 1931. ben a Nemzeti Szalonban Mention Honorable-t kapott. Egy képe a Cariói nyomban.

Magyar Sors

1937. 5. sz. 18. l.

SZENDY ARISTID

131 Kerámiák citrommal olajf. 100.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1933 febr-ma

fasorában, jobbra, az ötödik és ha-
, egy férfi ül és kissé előrehajolva szun-
, kabát és pantalló. Fölül a fák üde lomb-
ingednek ~~nyitnak~~ kilátást. Tekrése jobbra:

21·3: 30·7 cm.

I. 3-án kelt 99318 ex 900 sz. leirat-
Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (90/901.)
gadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rende-

felterjesztésre (607/901) az 1902: I.
ámú leirattal (33/902) kiadatott a bihar-
zeti és történelmi egylet muzeumának.

Vid. Muz.

MDK

Szendy Aristid

Kerámiák citrommal. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Szendy Aristid, festö

Kilátás a mütermemböl. Olajf.
Tájkép. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Szendy Arisztid MDK

Arcképkarikatura

Műcsarnok 1939.
Derű a művészetben kiáll.

Szendy Arisztid

MDK

Feleségem és én

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Szendy Arisztid

Kettős arcképkompozíciója, a Műcsarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán : Téli tarlat a Műcsarnokban

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.1.

Szendy Árpád

nove emlitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

327. old.

SZENDY ARISZTID

46. Önarckép, tempera .... 700.—
47. Anya gyermekeivel, tempera .... 600.—

Alkotás Művészház
I. csop. kiáll.
1942. nov.

Szendy Arisztid

KMTárs 1940. A gyermek

Leánykafej, tempera

rnok	8 %	58.-	
ónő	8 %	58.-	
zt	4 %	29.-	
		725.-	

.-án.

Szendy Arisztid

~~Műes. Iá l, tól~~

Pipics 53. l.

BUDAPEST

V.

Lipótvárosi karilléra

A lipótvárosi templom... VV
1859, 381.l.

Szendy Arisztid

Fekete Lajos dr. Kiállítás a „Műbarát"-nál.
Református Élet
1941. május 31.

Szendy Arisztid

lásd önarck, életr.

Pípics Szaz

188, 189. l.

Szendy Arisztid

Paraszkanyok, olaff.

Nemzeti Salon

Munkácsy Céh VIII.
repr. kiáll. kat.
1935. márc. 30 – ápr. 14.

11580 szám.

Műemlékek Orsz. Bizottsága

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva,

BUDAPEST

Szendy Arisztid

Szendy Arisztid: „Pihenő csavargó"

Imprimerie Nationale

Szendy Árpád

festő

Műcs. kiáll. 1930tól

Pipics 120. l.

Krisztus és Apostolok a jáki templom hom

Christus und Aposteln ~~von~~ der Fassad

A magyarvalk

Reformierte Kirc

A kőrösfői t

Inneres der Ki

Teleki Mihály fejedelem ezüst szobolyója.

Budapest, Iparm

Silbernes Weinge[illegible] des Fürsten Michael Tele

Budapest, Kuns

Hunyadi János és ifj. Hunyadi Jo

Grabmal des Johann Hunyadi und des Jo

~~*Grabmal des Johann Hunyadi und des Joh. H*~~

Kolozsvári Tamás szárnyasoltárának középső

Mittelbild des Flügelaltars von Thomas von K

Kolozsvári Tamás szárnyasoltárának részlete. Szent Be

Vom Flügelaltar des Thomas von Kolozsvár. Die Heil

Szendy Arisztid

1922/23

Ferképzőmfoiskèvk

136_C

Szikszó.

Az előtért a bástyákkal é
foglalja el, a melynek közepén
pedig a hegyeken innen házcsop
lyek közül jobbra az őrtorony

SIXO.

Rm., mér. a vk. 5.4: 8

140-95

Szendy Arisztid

Ranulmányfej, olaj

Dekorativ kép, olaj

Spirituális művészek kiáll. Nemz.Szal.

1939. márc. 13 l.

Bér Dezső

Vásári jelenet, tollr.

Szent György Céh III. árverésének katalógusa.
19lo. 9 l.

Szendy Arisztid

Sirbatétel, temp.
Paraszt lányok, temp.
Angyali üdvözlet, temp.
Tenulmányfej, temp.
Solymári táj, olaj
Villanegyed, olaj

Spirituális művészek kiáll. Nemz.Szal.
1939. márc. 13 l.

Szent György Céh III. évverésének katalógusa. 1910. 7 l.

MDK

Szendy Arisztid

Tájkép, olaj

Tájkép, olaj

Duna-kiáll. M.Szal. 1933. jan. 9 l.

ıyal, Virágkehely, Békésy Sámuel, Debre-
55-ben. 1817-ben átépitették.

templomok. Bp. 1942, 58o l. képe 58o l/

MDK

Szendy Arisztid

Ócsém, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
22 l.

MDK

Szendy Arisztid, festő.

Könyvesendélet, of.

Olasz vásár, "

Alk. Nüvészhár, - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Mesterek. - Jegyz.

Szendy Arisztid, festő

Murányi u. 32. Műcsarnok

1930/31. pub-ki áll. 271.

Szendy Árisztid

Beszterczebányai tor-
nyok, tempera

Művészeti Hotek Komárom

1941.

L ϑ

L, eine

Szendy Arisztid
festő

l. Szépművészet
1941. 181. l.

Szendy Arisztid

koll. kiáll.
a Műbarátban
(IX. kiáll.)

l.

Szépművészet
1941. 181. l.

nen a

A XII. század fel egyszerű poli-
chromiát a XV. század közepén,
hatalmas kompozíciókkal és
mellképekkel hovitották. Az alsó
képsorban, mégpedig a bejárati
(nyugati) fal belső oldalán
és a két oldalsó fal ikerfülkéi-
ben váltakozva Sibilla- és pró-
féta-képek sorakoznak. Az itt
megforduló idegenek figyelmét
legjinkább ez a képsor ragad-
ta meg. Ezért van az, hogy a

< Szendy Árpád >

festő

B. Z.: < > Bp. é. n.)
16-r. 8 l. 3 kép
(1942?)

Gerl (261)

Szendy Arisztid

Jeszö

V. Csáky u. 34

MKSz 1947

Szendy Arisztid

festő
kell. kiáll. Mübarát

cród
2

Ujság. 1941. máj. 25.
(e. a.: A Mübarát
csoportos kiállítása.)

Koronaörség népkat. III. 179

Szendy Arisztid

Testőrüvész

Szinyei Merse Pál Bárosság VIII. Tavaszi Szalonja - Nemzeti Szalonban - Rápával szerepel.

Sati Kurir
1935.III.19.

Szendy Árpád

festőművész

Szinyei Merse Pál Társaság kiállításán - Tavaszi Szalon - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nagyvárad
1935.III.19.

Szendy Arnold

festőművész

Szinyei Merse Pál Társaság VIII.Tavaszi Szalonja - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1938.III.19.

Szendy Árpád

KMTÁRS művcsoptok
1931, feb–márc, kiáll.

XI·26.
1931. tav. kiáll. 417
1932/33. téli kiáll - 600.

Szendy Arisztid

Született 1903-ban. Rudnay mester tanítványa volt. Az Akadémia elvégzése után külföldi tanulmányútra ment. (Olaszország, Franciaország, Hollandia) A Stockholmban rendezett magyar reprezentatív kiállításon egy gyönyörű olajfestménnyel vett részt, amellyel nagy sikere volt. A Nemzeti Szalon 1928-ban rendezett spirituális tárlatán és a Szinyei Társaság kiállításán több művével sikerei voltak. Nagyon kedveli az olasz tájakat. Kedvenc témái közé tartoznak a színes olasz piacok. Az 1931-ben a Nemzeti Szalon díjkiosztó bizottsága a Mention Honorable díjával tüntette ki Egy képpel szerepel a kairói múzeumban. A legnagyoba magyar és külföldi gyűjtők keresik a képeit. Nagytudású és biztoskezű festő.

He was born in 1903. He was the best pu pil of Maestro Rudnay After finishing the Academy, he went on a long excursion in for.ign countries to leasn. (Italy, France, Holland.) On the Hungarian Representing Exposition in Stockholm he took part with a lovely picture in oil, which brought hin a sensational succes. On the Spiritual Exhibition of the National Salon in 1928 and on the Exposition of the Szinyey Company he had an ovtsandig succes with more of his works He likes Italien landscapes. Among his favorite themas are the colourful Italien markets. In 1931 the Rewardlng Commission of the National Salon decorated him with the Great Price nf the Menthion Honorable. One of his ptctures takes place in the Museum of Cairo The greatest Hungarian and foreign connoisseurs are searchin for his pictures. He is a painter of a great knowledge and a sure hand. His painting in international relation is first class too.

Il a vécu en 1903. Il était l'eleye du professeur Rudnay. Finissant ses études á l'Académie il est alé á l'étrange poir continué ses étédes. (Italie, France, Hollande.) A l'exposition hongroise a Stockholm il a prie part avec une trés belle peinture a l'huile, il a eu avec celui-ci trés grande succes avec ses tableaux Il aime beaucoup les environs et les marchés de l' Italie. En 1931 la Jurie de Salon National á distinguer avel le prix Mention Honorable. La museé de Cairo a aussie un tableux en plusiers collections hongroises ét étrangérs.

117

Magyar Nemzeti Múzeum 1939.117.2

agyag stb. Minden [illegible]
vezetés lendületét mutatja. A tervezések minden ága a dekorativ tervezéstől a legpompásabb kerámiai gyüjteményig az intézet vezető szellemét dicsérik.

A rajz tanulmányok és a szobrászati rész magas szinvonalon áll, mely tény a kitűnő festőművész-igazgató szellemi hatásában leli magyarázatát.

Zombori Moldován Béla nemrég került mint igazgató az Iparrajziskola élére, s ezen rövid idő alatt is hivatásszerű rátermettségről tett bizonyságot, melyről a kiállítás nívója a szakosztályok sokfélesége nyujt fogalmat. A valóban nivós műipari és művészi munkák halmaza nyujt képet arról a szorgalmas évi működésről, melynek méretei már szinte átlendülnek egy iparrajziskola keretein.

E kiállítás biztosíték a jövőre, hogy a vezetés szakember kezében van, ki erős kézzel fogja a rábizott vezetés gyeplőit s ha néha nagyobb iramban is megy előre a munkatempó, ez csak a vezetés dicséretére válik.

E biztató jelenségek után érdeklődéssel várjuk a jövő évi anyagot.

Zombori Moldován Béla személye biztosíték, hogy nívóban kvalitásban csak emelkedésre számíthatunk.

A szaktanárok is kivették részüket az évi munkából. Méltó segítő társai voltak az Igazgatóságnak és az eredmény az ő szaktudásukat dicséri. Az elismerés, mely az Iparrajziskolát e kiállítással érte, az ő közreműködésük nélkül alig lett volna lehetséges.

(esszi)

Szendy Arisztid
Czene János

J. D.

Csoportkiállítás a Műbarát helyiségeiben

A Mária Valéria-utcai *Műbarát* helyiségeiben három festő és egy szobrász állította ki újabb munkáit. A' legnagyobb anyaggal *Czene* János szerepel, aki testvéréhez hasonlóan szintén az újklasszikus irány követője. Azonban *Czene* János pikturája alkotóelemeiben még igen egyenetlen. Az olasz Quatrocento ép úgy nyomot hagyott pikturájában, mint a provinciális barokk, az északi biedermeyer és a legújabb olasz novecentista irányzat. Ezekből az elemekből leszürődő, higgadt egyéni hangját a jövőtől várjuk, zavartalan élvezetet csak az *önarcképe* nyujtott komoly, nemes vonalvezetésével, az elmélyülés lélektani komolyságával. *Szendy* Arisztid hatalmas küzdelmet vív a tempera technikájának elsajátításáért. Ahol olajban dolgozik, mint például a szubtilisan finom *Alkony* című művében, ott a benyomás zavartalan, temperáiban azonban még egyelőre az igyekvést látjuk a felszabadulás felé *Aba Novák* tempera technikája alól. A' pikturális részt *Dongó* György kellemes tussrajzai egészítik ki.

Esti Újság
1941. május 28.

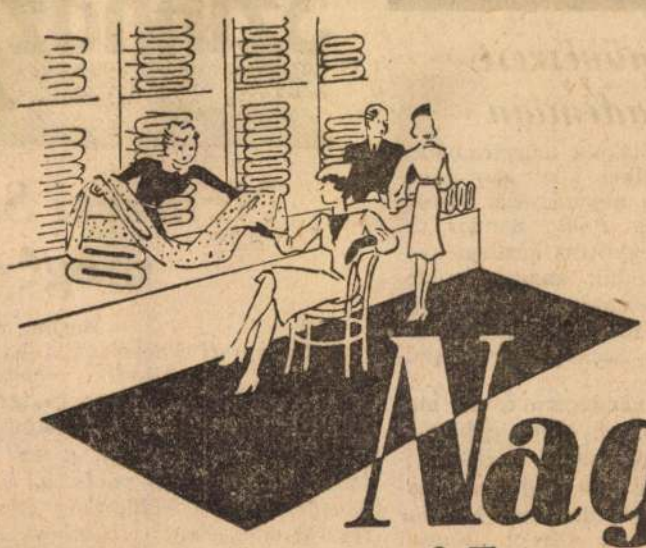

Nagy választék,
előzékeny és szakszerű kiszolgálás — különösen, ha
vásárlási könyvre
vásárol — nagyon fontos. Osztályaink alaposan felkészültek a nyári idényre s így választékunk változatlanul nagy.
Vegye igénybe
gyűjtőpénztárunkat
és ilymódon vásárlási könyvében számos sort megtakaríthat.

CORVIN AJÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

— A szovjet közbelépett... Moszkva nem hagyja Jugoszláviát elveszni... Mussolini békét közvetít...

Hírek, hírek, pletykák. Isten tudja milyen forrásból felszállott találgatások, amelyeknek mi, kisebbségiek éreztük: semmi alapjuk sincs. Egymásra néztünk és hallgattunk.

Vad lövöldözéssel Albánia „felszabadítására" indul egy ezred

A felszerelés ütemét, amennyire lehetett, neggyorsították, hogy a csapatok minél előbb kivonuljanak a kaszárnyákból. *Puskák, gépfegyverek, töltényes ládák, pokrócok, bakancsok, sátorlapok, ruhák halomban álltak az udvaron.* A nagy zűr-zavarban a tisztek már azt se tudták, mit vetnek át a raktárakból. A fejetlenség akkor érte el tetőfokát, mikor a tartalékezredek megérkeztek és szerteszét hurcolták az udvaron heverő felszerelést. Senki se törődött velük,

A huszonnyolcadik tüzérezred és a harmincegyedik gyalogezred három zászlóalja április 2-án este az alkonyat beálltával hagyta el a pristinai garnizont. A tüzérek Gracsanica felé vették útjukat, a gyalogság Liplynon keresztül indult Albánia irányában. *A bakák rogyásig megrakva tölténnyel, élelmiszerrel és felszereléssel, néhán baktattak, utánuk a gépfegyveroszlagok apró hegyilovaikkal és a trén szekerei, amelyeket bivalyok és ökrök húztak.* Olyan lassan vonult ez a hadoszlop, mint valami cséplőgép.

Az ismeretlen elé indulókat nem búcsúztatta senki. A katonákra nem dobtak virágot, nem integettek utánuk kendővel, lápadt, megnyult arcok fordultak feléjük az utcán s a szemekben a bizonytalanság és kétségbeesés riadt lidércfényei ragyogtak.

Ahogy az oszlop kikanyarodik a kaszárnyából, *az ezredparancsnok előrántotta revolverét és háromszor a levegőbe lőtt.* A legénység, mintha egy pillanatra felszabadult volna, követte a példát s össze-vissza lövöldözni kezdett. Percekig ropogtak a puskák és az első sorokban ütemesen ordítoztak:

— *Felszabadítjuk Albániát! Felszabadítjuk Albániát!...*

(Folytatjuk.)

Takarékossági rendelkezések a lapkiadás terén

A sajtókamara, hogy enyhítse némileg a rendkivüli nehézségeket, amelyek a lapkiadásra a háborus viszonyok folytán hárulnak, kénytelen volt egyes megtakarítási rendelkezéseket hozni, amelyek minden lapkiadóra nézve egyaránt kötelezőek. Ezek szerint a budapesti és vidéki sajtónak egyaránt megtiltotta tiszteletpéldányok adását, valamint eltiltotta a lapkiadókat bárminemű ajándékozás, pályázat és rejtvényfejtési jutalom, kedvezmény nyujtásától, mint ahogyan tilos hirdetéseknek, közleményeknek dijazás nélküli közzététele is. Ezen tilalom kiterjed minden előfizetésgyüjtéssel foglalkozó vállalkozásra is. Tudva, hogy az általános anyagdrágulás, a hiányzó vasútszállítás helyett beállított autó, sínautó és repülőgépszállítás hatalmas túlkiadásai alig elviselhető terheket rónak a lapkiadásra, az olvasóközönség bizonyára megértéssel fogadja a sajtókamara kényszerű intézkedéseit.

MÓGA CSIPKE • FÜGGÖNY
érték, mint az ékszer! Budapest, Deák Ferenc-u. 1?

Új Magyarság
1941. máj. 25

Szendy Károly

Kassai művészest a zeneakadémián

A zeneművészeti főiskola nagytermében szombaton délután lelkes közönség ünnepelte a székesfőváros népművelési bizottságának vezetősége és *Pohl* Sándor dr. kassai polgármester együttes kezdeményezésére Budapestre rándult kassai művészek nagysikerű szereplését. A vendégek nevében *Pohl* Sándor mondott beköszöntőt s közvetlen szavaira *Szendy* Károly polgármester válaszolt.

Ezután a kassai vendégművészek magasszínvonalú hangversenyében gyönyörködhetett az előkelő közönség. A *Rákóczi-kórus* nagyszerű együttese *Sigmond* Lajos vezényletével előadta a Magyar Hiszekegyet és *Hemerka* Ulrik: „Kassai harangok" című áhítatos kórusát. *Szakmáry* Mágda és *Hemerka* Mária Dohnányi gyermekdal változatait játszották kétzongorán, művészi finomsággal. *Kenéz* Lilla felvidéki költők válogatott verseit szavalta, majd *Loósz* József hegedűművész játszotta el *Liszt—Hubay* „Magyar rapszódiá"-ját bravuros tehnikával. A tartalmas műsor második részében *Szakmáry* Magda operaénekesnő mutatott be a Felvidék zeneszerzőinek dalaiból néhány válogatott számot, majd *Danyi* Ferdinánd gordonkaművész adta elő páratlan sikerrel *Kodály* „Adagio"-ját és két saját szerzeményét. *Darkó* István „Kassai legenda" című művéből olvasott fel néhány kedves részletet, utána pedig a kassai vonósnégyes nagyszerű együttese adta elő *Borodin* második vonósnégyesének két szép tételét. Befejezésül a *Rákóczi-kórus Kodály* „Jézus és a kufárok" című hatalmas kórusát szólaltatta meg ihletett szépséggel. *A lelkes hallgatóság mindvégig szeretettel ünnepelte a vendégművészeket* s az egyes számokat dörgő tapsviharral köszönte meg.

* **A Nemzeti Színház idei utolsó bemutatója.** A Nemzeti Színházban a szezón befejezéséig már csak egy darabot mutatnak be. Az ujdonság próbáit kedden délelőtt kezdték meg Nagy Adorján rendező irányítása mellett. Az ujdonság Fejérvizi Béla „Elcserélt vőlegény" című háromfelvonásos színműve. Fejérvizi Béla erdélyi író és ez az első, egész estét betöltő színdarabja. Jávor Pál és Mészáros Ági játsszák a főszerepeket, mellettük Szabó Margitnak, Pataky Jenőnek, Hosszú Zoltánnak, Matány Antalnak és Gabányi Lászlónak jutott nagyobb feladat. Az „Elcserélt vőlegény" bemutatóját május 31-én tartják meg.

* **Ujvidéken** Beleznay-Unger István pécsi színigazgató társulatával május 30-án kezdi meg ujvidéki szezónját. Megnyitó előadásul a János vitézt tűzték ki. Ujvidéknek jelenleg nincs színházépülete, mert a régi még 1928-ban leégett és azóta nem építették fel. Az előadásokat így a leventeotthon 1200 ülőhelyes nagytermében rendezik.

* **Országos egyházzeneművészeti tanács.** A katolikus püspöki kar tavaszi konferenciája elhatározta egyházzenei és irodalmi, szakértő és tanácsadó bizottság megszervezését „országos egyházzeneművészeti tanács" néven. Ahogyan az országos egyházművészeti tanács a képzőművészet terén, úgy ez az egyházzeneművészeti tanács a magyar egyházi zene terén a püspöki kar, illetve az egyes megyéspüspök legfelsőbb felügyelete mellett fog működni. E tanácsban az egyházi zenével kapcsolatos minden szakkör helyet kap, ú. m. liturgia, zenetörténet, kompozíció, gregorián ének, népének, énekkar, kántori ügyek, orgonaművészet és organológia, pedagógiai és irodalom. Az országos egyházzeneművészeti tanács elnökéül a püspöki kar Shvoy Lajos székesfehérvári püspököt kérte fel, tagjait a bíboros hercegprímás nevezte ki és pedig ügyvezető alelnök: Werner Alajos dr., titkár: Forrai Miklós. A tanács tagjai: Antos Kálmán, Bárdos Lajos, Béres István, Buchner Antal, Geyer József, Halamka Gyula, Halmos László, Harmath Artúr, Huber Frigyes, Kamondy János, Kapossy Gyula, Kemenes Frigyes, Kerényi János, Mayer Ferenc, Neményi Lajos, Pakots Károly, Pécsy Sebestyén, Rajeczky Benjamin, Sik Sándor, Sugár Viktor, P. Szabó Polikárp, Szakolczay-Riegler Ernő, Szalay Lajos, Szendrei Imre, Székely László, Szigeti Kilián, Teller Frigyes.

* **Megnyilt az ungvári ruszin népművészeti kiállítás.** Ungvárról jelentik: Szombaton délután nagyszámú közönség előtt Sztojka Sándor görögkatolikus püspök megnyitotta a ruszin népművészeti kiállítást. A kiállítás anyagát P. Dudás Bertalan, a Szent Bazil-rend prépostja rendezte el. A termet a kiállított tárgyak mellett Boksay József festőművész képei díszítik. A megnyitáson ott volt Ilniczky Sándor kárpátaljai főtanácsadó, a kárpátaljai tudományos társaság tagjai közül Hodinka Antal, Bonkáló Sándor, Stropski Hiador, továbbá Flachbart Ernő, a felvidéki tudományos társulat elnöke.

Színház Zene

Nemzeti Szinh. megérkeze

Berlin, május 24.

A budapesti Nemzeti Színház együttes diadalmas frankfurti vendégszereplés után pénteken este megérkezett a birodalmi fővárosba. A potsdami pályaudvaron *Heindrich George, a berlini Schiller színház igazgatója várta a magyar vendégeket* kisebb küldöttség élén. Magyar részről megjelent: *Haubert* Kamilló dr. osztálytanácsos, a berlini követség sajtóelőadója és *Morvay* Zsigmond kulturattasé.

Heinrich George rövid beszédben üdvözölte Németh Antalt, a Nemzeti Színhá

9.5.

Két festő, egy grafikus és egy szobrász a Műbarátban

Két festő, egy grafikus és egy szobrás gyüjteményes kiállítása nyilik meg vasárnap délelőtt a Műbarát Mária Valéria-utcai kiállító helyiségében. Közülük *Czene* János és *Szendy* Arisztid festőművészek, valamint *Dabóczi* Mihály szobrászművész nevét már régebbről ismerik a kiállítások látogatói. *Dongó* György grafikus művész azonban először mutatkozik be a budapesti műbarát közönségnek. Hangulatos tussrajzaival előtt jár az öreg tabáni házak falát romboló csákányoknak. Mélyből fakadó, átérzett és átélt gondolatok, meleg líra sugalmazza tájrajzait. Tehnikája egyszerű, de kifejező, stílusa új szerű, de mentes a minden áron új utakat keresők erőltetettségétől. Megérdemli, hogy egyénisége első bemutatkozásával fölkeltse a közönség figyelmét. Szendy Arisztid festőművész öt-hat év munkásságának eredményét mutatja be a kiállításon. Levegős tájképei és spirituális bibliai jelenetei különösen erőteljes stílusbeli különbözőséget mutatnak. Czene János tárgyai, kompozíciója, alakjai az egyszerű, jól összefogott háttér, az erőteljes konturok kétségtelenül római útjának hatásáról tanuskodnak. Erős színezésével az olasz korai reneszánsz vérbő kolorizmusát követi. A tárlat összeállításának szerencsés voltát az erdélyi származású Dabóczi Mihály szobrászművész kiállított művei is biztosítják. Első műveinél ugyancsak erős róma hatás mutatkozik, majd merész fordulattal szakít az itáliai modorral és újabb alkotásainak stílusánál a magyar formák felé közeledik.

g. s.

* **A margitszigeti szabadtéri játékok június 14-én kezdődnek.** A margitszigeti szabadtéri előadásokat a nyáron is megrendezik a szigetszínpadon. A Berlinben élő magyar szinházdirektor, Bubik Árpád vezetésével június 14-én az Operaház vendégjátékával indul az idei szezón, műsorán a „Parasztbecsület"-tel és a „Pozsonyi majális"-sal. Az Operaház előadásait Fabloni Sergio és Kenessey Jenő vezényli.

Látta-e már Budapestet a Hármashatárhegyről?

Étterem, kávéház, bár, kiállítóhelyiség gy
vagy más nívós célt szolgáló
teljesen berendezve kiadók. Érdeklődök lev
iroda, V. Zsitvay

Kem massa el az esõ a strandolását a

Szent Gellért

mec

Pezsgőfürdő poo

napfénylámpák alatt tovább strandol!

A Hul

Szendy Arisztid

festő

A lányok várnak
c. képe repr.

Nemzeti Szalon

1928. márc.

Spiritualis művészek

III. kiáll. kat.

MDK

Szendy Arisztid

Mention Honorable-lal tüntették ki
Kilátás a müteremből c.munkájáért

A N. Szal. őszi tárlatának dijai. Képzőművészet 1931. 43-44. sz. 208.l.

MDK

Szendy Arisztid

"Dekorativ kép"-e, a spiritualis művészek kiállitásan a Nemzeti Szalonban.

A.: Spiritualis művészek kiall.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939. 2.sz. 49.l.

Szendy Arisztid M DK

Arcképkarikatura

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

Szendy Arisztid.

A spirituális művészek kiállításán műrei szerepelnek.

Magyarság, 1928. Márc. 4.

Szendy Arisztid MDK

Anya gyermekeivel

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Szendy Arisztid festőművész

A Nemzeti Szalon igazgatósága és dijkiosztó bizottsága "Mention Honoráble"-val tüntette ki "kilátás a müteremből" c-művét.

Nemzeti Ujság 1931.X.6.

Szendy Arisztid

Szerepelt a Műcsarnok Téli tárlatán.

N. h. 1939. XII. 17.

Szendy Arisztid

Művei, a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

N.U.932.V.1.

Szendy Arisztid festőművész

A Nemzeti Szalon dijkiosztó bizottsága a "Mention Honorable"-val tüntette ki " Kilátás a müteremből" c.művét

Pesti Hirlap 1931.X.6.

Szenay Arisztid festőművész

Nemzeti Szalon őszi tárlatán - képével vett részt

8 órai Ujság 1931.IX.20.

Szendy Aristid MDK

Besztercebányai torony, temp.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Szendy Arisztid festőművész

Őszi tárlat a Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Az Est 1931.IX.20.

Szendy Arisztid

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Second Artist

Szendy

Nemzeti Szalon téli tárlatán Körmenet elindul c. kompozíció-jával szerepelt.

M.932.T.1.

Szendy Árpád.

Nemzeti Szalon nagy téli tár-
latán falusi körmenetével
szerepelt.

PH. 932.T.1.

Szendy Arisztid

festőművész

Képzőművészek Vándorszövetsége kiállitása - Lipótvárosi Társaskörben - képével szerepel.

A kiállitás nivójához tartozik szinben és formában is egyenértékü felfogása.

Esti Kurir
1931.III.8.

Szendy Arisztid

festőművész

Képzőművészek Vándorszövetsége kiállítása - Lipótvárosi Társaskörben - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1931.III.4.

II

Szendy Arisztid

Tájképei szerepelnek a Nemzeti Szalon őszi tárlatán.

Új Magyarság 1942. X. 15.

SZENES Árpád

91 4. 61

Külföldön él

Új Művészet

SZENES ÁRPÁD festő

Magyar Nemzet, 1991.julius 1. 14.p.

— **Szép kiállítású monográfia** jelent meg Párizsban a Franciaországban élt kiváló magyar festőről, Szenes Árpádról. A modern művészeti mozgalmakban jelentős szerepet betöltő művész 1925 óta élt francia földön, 1985-ben hunyt el, 88 éves korában, műveit a világ számos képtárában meg lehet találni.

for pens and pen-
r—symbolizes the
of letters and attests
y to paint directly
nderstatement in-
jects that Poulet-
t at hand and the
rays and whites,
ed object in the
wax), recall works
tler, Fantin-Latour's
860s—and reveal the
n Fantin-Latour dur-

e the letters of Poulet-
nond noted in Jean
pondance de Félix
e inédite pour l'histoire
conde moitié du XIXe
-Arts LXXXII
The letters are found in
; those for the years
terest.
y 1860, notes that a
our was being framed.
r it was a print or this

n Bracquemond and
illon, "Félix Brac-
rentissage," *Nouvelles*
979, pp. 12-17.

Henri Fantin-Latour

125 *Fruit and Flowers*
Oil on canvas, 23-5/8 x 17-3/8 inches (60 x 44 cm.).
Signed and dated lower left: Fantin 66.
England, Co. Durham, Barnard Castle, The Bowes Museum.

The traditional categories of still life and flower painting experienced a strong revival during the Second Empire, stimulated by renewed interest in Chardin and by the insatiable collecting tastes of a middle class eager to acquire objects of art they could understand. The still lifes of Fantin-Latour were derived from an examination of Chardin's compositions as well as from an awareness of the French still-life tradition. But his interest in a variety of fruits and flowers in their containers recalls the paintings of Alexandre-François Desportes as much as it does the works of Chardin.[1] The renewed interest in these types of paintings during the nineteenth century brought financial and artistic success to Fantin-Latour, and he devoted much of his artistic energy to still life.

Although he used the same elements in many of his compositions, *Fruit and Flowers* epitomizes a style Fantin-Latour developed during the 1860s. He carefully observed the texture of fruit, allowing his color to seep through, building up the shape of an

Szendy Steiff Antal

Időközben a nem-képzőművészek kiváltak közülünk. Talán ezt tette lehetővé, hogy – ... 1932-ben-előbb egy, aztán két egymás melletti műtermet béreljünk a Vasvári Pál utcában (... Vilt nevén), ... ide járt Bán Béla, Dési Huber István, Sugár Andor ... Fekete Béla, Mészáros László, Szendy-Steiff Antal, aztán Szöllősi Endre és Molnár László (Vilt szobrásztanítványai) és ... Fenyő, a két Goldmann, Vilt meg én.

Major Máté: Szocialistává formálódásom emlékeiből.

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 262. l.

MDK

Szendy Imréné dr.

Résztvett a képzőm.kiáll.-on.

Meghivó. XIX.Tanács Ifjú Gárda Művelődési Ház és Nagy Balogh János képzőm.kör. 1964. Máj 16 - Máj 25-ig.

MDK

Szene Béla

a Képzőm.Társ 5o P rajzdija

Képzőműv. főisk. jelölései... Magyarság.
1927. ápr. 9 lo 1.

Szene Béla

A Képzőmův. Főiskola kiállításán
a Kép. mův. Társulat 50 pengős
rajzdíját kapta

Magyarság 1937 IV. 9.

MDK

Szene János

Tavaszi dal.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 20.1.

Szenes Frigyes

a máramarosi kir. kamarai igazgatóság építészeti hivatalának kőművesmestere

Nemesség 1845, 172. l.

Vasárnap **11** Márton pk.		**Protestáns** Márton **Görög** Men. **Izraelita** Kiszlev 4
Hétfő **12** Márton p. vt		**Protestáns** Jónás **Görög** Al. János **Izraelita** Kiszlev 5
Kedd **13** K. sz. Szaniszló		**Protestáns** Szaniszló **Görög** Ar. János **Izraelita** Kiszlev 6
Szerda **14**		**Protestáns** Klementina

MDK

Szénerth Aladár

építészmérnök

sz. Szeged, 1919

1941-42 tanévben oklevelet szerzett végzett hallg.

József nádor 1941/42. 32o l.

Paks (Tolna)

Anna-utca 17. Ház, földszintes
cista, 183o körül.

(Paks V és MV. Bp. 7954, 35 l)

Szénerth Aladár, épitész MDK

60 vagonos magtár a Hortobágyon.
repr.

MagyÉp 1945-55.

Szénerth Aladár

Szabadon álló 1 nohás lakóházának terve, rövid leírása. (Jele: MOT T. 1-37/5

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

T/2. 12. lapokon

Sz. Szenes

Munkáscsoport II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

Az Est 929. X. 20.

Szendy-Steiff Antal szobrász 2.) Folytatás

Ez a körülbelül másfél év, amit a Vasvári Pál u.-i műtermben töltöttek, nemcsak szakmai, hanem többségük ideológia fejlődésének tanulóideje is volt. Itt hallgatták és vitatkozták végig az első szemináriumot melyet Vértes György tartott, később dr. Madzsar József fel folytatták magasabb szinten, de ezeket részben Madzsar lakásán, részben Vilt és Hincz Gyula Körös műtermében tartották.

Major Máté: Szocialistává formálódásom emlékeiből.

Jelenkor. 1973. márc. 262. old.

Szendy Kálmán

Kikiáltási ár pengőben

2773. —, Eszmetöredékek, különösen a Tisza-völgy rendezését illetőleg. Pest, 1846. 8r., (rong. pl.), vkts. I. KIADÁS. Mellékelve CLARK ÁDÁM 1866-BÓL VALÓ GYÁSZJELENTÉSE . . . 5.—

2774. —, Naplói. Kiadta: ZICHY ANTAL. Bpest, 1884. 8r., fve . . . . . 2.—

2775. —, Levelei. Kiadta: MAJLÁTH BÉLA. Bpest, 1889—1891. 8r., 3 kötet, fve (rong.) . . . . 3.—

2776. SZÉHER ÁRPÁD, Művei. Kiadja elhúnyt testvére. Bpest, 1882. 8r., díszes egészbőrkötésben . 2.—

2777. SZÉKELY ALADÁR, Fényképei. Írók és művészek. ADY ENDRE és IGNOTUS előszavával. Első sorozat. Bpest, 4r., fve 2.50

2778. SZÉLL FARKAS, Egy XVI. századi codex históriás énekei. Bpest, 1884. K. 8r., fve . . . 1.—

2779. SZIGETVÁRI ISTVÁN, A százéves Petőfi. Jellemrajz. Bpest, 1922. 8r., fbőrkts. 316. sz. pl. SZERZŐ AUTOGRAMMJÁVAL . . . . 2.—

2780. SZIGLIGETI EDE, Két pisztoly. Eredeti színmű három szakaszban. Népdalokkal, tánccal. Pest, 1844. K. 8r., fvkts. Az er. boríték fedeleire ragasztva. I. KIADÁS! RITKA! . . . . 10.—

2781. SZIGLIGETI EDE, Zsidó. Eredeti színmű dalokkal, 4 szakaszban. Pest, 1844. Geibel. 8r., fbőrkts, (melybe az er. kőrajzú borítékok bele vannak kötve.) (Nyom. Walzel F. id. Pesten.) MELLÉKELVE SZ. FÉNYKÉPE ÉS EGY LEVELE. „NAGYON TISZTELT BARÁTNÉM" MEGSZÓLÍTÁSSAL. 8r., egy oldal . . 8.—

2782. —, A trónkereső. A gróf Karácsonyi-alapítványból 400 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorújáték. Pest, 1868. 8r., ppkts. MELLÉKELVE SZIGLIGETI FÉNYKÉPE. (Er. boríték belekötve) . . . . . 3.—

2783. SZIKLAY JÁNOS, A Balaton bibliográfiája. Bpest, 1904. 4r., fve . . . . . 2.—

2784. SZILASSY, BARON J. VON, Der Untergang der Donau-Monarchie. Diplomatische Erinnerungen. Berlin, 1921. 8r., er. vkts . . . . 2.—

2785. SZILASSY ZOLTÁN, Amerikai mezőgazdaság. Az északamerikai Egyesült-Államokban tett tanulmányi út alapján. Bpest, 1897. 8r., fvkts 1.—

2786. SZILÁGYI SÁNDOR, A magyar forradalom története 1848 és 1849-ben. Pest, 1850. 8r., fve. (Rong. pl.) . . . . . 1.—

2787. —, I. Rákóczy György. 1593—1648. Bpest, Ráth. 1893. 8r., fve . . . . . 3.—

Kikiáltási ár pengőben

2766. SZEMERE PÁL, Erdei lak mint hármas dalverseny és Petőfi Sándor. Közli HALÁSZ DEZSŐ. Pest, Ráth. 1860. 8r., fve. Mellékelve SZEMERE PÁL S. K. ALÁÍRÁSVAL ELLÁTOTT LEVELE EGY BARÁTJÁHOZ PÉczel, 1859 nov. 28-i kelettel. Benne „TANSZOMBATI ÖRÖMFÜST" C. KÉTSZAKASZOS VERSE. 4r., 3 oldal . . . . . 3.—

2767. SZENDREY JULIA, Költeményei a „Hölgyek lantjá"-ból. H. és é. n. K. 8r., arannyal préselt vktsben. MELLÉKELVE SZENDREI JULIA FÉNYKÉPE 1861-ben . . . . . 10.—

2768. SZENDY KÁLMÁN, Nemzetek kép-tára, mellyben az egész föld minden ismeretes lakósai hív rajzolatokban s leiratokban terjesztetnek elő. 4r., 60 l. 16 színes kőrajzú táblával. Pest, Wigand. 1833. N. 8r., er. ppkts . . . . . 5.—

2768/a. SZENT ISTVÁN KÖNYVEK 18 kötete . . 6.—

2769. SZENT-MARTONI, JOANNES BAPT., Historia a Maria Magdolnának sok és nagy bűneiből jó Reménység alatt való kegyes meg-téréséről és Penitentzia tartásáról. Buda, Landerer K. 1783. K. 8r., 24 old. (Rongált és hibás pl.) (Végén versezet!) . . . . . 6.—

2770. SZEREMLEI SÁMU, Hód-Mező-Vásárhely története. Bpest, 1900—1913. SZERZŐ AUTOGRAMJÁVAL. 8r., 5 kötet, fbőrktsek. MELLÉKELVE HM. FÉNYKÉPE 1870. körül. Valamint SZERZŐNEK 1911 NOV. 13-I KELETŰ KÉT S. K. LEVELE SZALAY JÓZSEFHEZ . . . . 24.—

2771. SZÉCHENYI ISTVÁN GR., Üdvlelde. GRÓF DESSEWFFY AURÉL hátrahagyott némi iromány-töredékivel. Pest, 1843. N. 8r., fve, er. zöld borítékban. I. KIADÁS! MELLÉKELVE GR. SZÉCHENYI ISTVÁN S. K. ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT LITHOGRAFÁLT FELHÍVÁS A TEK. KAROK ÉS RENDEKHEZ PEST, 1846 JÚL. 1-I KELETTEL, MELYBEN EGY-EGY VÁRMEGYEI TÉRKÉP MEGKÜLDÉSÉT KÉRI A MAGYAR TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRÁBAN VALÓ ELHELYEZÉS CÉLJÁBÓL . . . . . 8.—

2772. SZÉCHENYI ISTVÁN GR., Magyarország kiváltságos lakosaihoz. Czenk, 1844. 8r., fve. I. KIADÁS HENTALLER LAJOS szabadságharci könyvgyüjteményéből . . . . . 4.—

Szénerth Aladár

IV. éves ép. hallg. 1940-41.

Kotsis-tanszék

Öröklakásos-ház

Távl. Ép. alapraj

Technika

1941. 288-l.

Szénerth Aladár

III. évf. ép. hallg.

Kolozsvár 1939–40.

Nyaraló-család terve. Távl. kép, alaprajz

Technika

1940. 240. l.

Müv.

C. 43

1 Röt. 8r

Heider,

Dr. G.

Vorträge, gehalten im Alterthumsvereine zu Wien, am 9., 16. und 23. Dezember 1859.

1. Die typologischen Bilderkreise des Mittelalters, von —

2. Ueber Volkstrachten im Mittelalter, von J. Falke.

3. Die Porta aurea und der Diokletianische Kaiser-

Szendy Dezső

8 ort. a siketnéma
interessen.
5 hónap, jó eredm.
Tanár Fülbier Lajos
Iparrajziskola 1898

Budapest, 1931. május hó 27-én. A

K. Róbert s.k. h. államtitkár.

alos másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1931. május hó 27-én.

A miniszter h e l y e t t:

Kertész K. Róbert s.k.

h.államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

746. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, szines
Pirkenhammer. — Schale mit Unterta

747. NAGY CSÉSZE ALJJAL, porcellán,
pásztorral. Cseh, 1830 k. — Grosse S
Landschaft, mit Schäfer. Böhmisch, u

748. NAGY VÁZA, porcellán, kinai jelen
Vase, Porzellan, mit chinesischen Sze

749. MOKKAKÉSZLET, porcellán, ezüst
fedővel, három csésze aljjal. Bécs, 182
Schüssel, zwei Kannen, Zuckerdose un

750. KERTÉSZ ÉS KERTÉSZNŐ, két n
Gärtnerin, zwei grosse farbige Porcel

irágos és madaras diszitéssel. Japán. — Teller, Porzellan,

ltkék disszel. Japán, XIX. sz. — Gedeckelte Schale, Japan, XIX. Jh.

Bidermeyer. — Niedriges Flakon, Porzellan. Böhmisch,

al. Angol, 1850 k. — Flakon, Porzellan, mit Blumen-

lezve: A. SCHALLER 1807. Aranyozott fakeretben. zellanbild. Wien, 1807.

cellán, kráteralak, szines lapdarózsákkal és aranyozott — Prunkgefäss mit Sockel, Porzellan, kraterförmig, mit Pirkenhammer, um 1830.

ap, arany peremdisszel, a csészén elől szinesen láma. e, Porzellan, grüner Fond mit Goldrand, auf der Stirn-

csikokkal. Bécs, 1799. — Schale mit Untertasse, Por-99.

ap, a csészén elől tengeri tájkép szépia szinben, *l'espe-*e mit Untertasse, Porzellan, mit grünem Fond, auf der 1816.

66. Gyerek fej	nemes anyagban			400 P
67. Termékenység	„			350 „
68. ifj. Czene Béla képmása	„			450 „
69. Prohászka Ottokár püspök	„			600 „
70. Munka	„			600 „
71. Dr. Drippey Miklós képmása	terrakotta			mgt.
72. Czene János: Tájkép	olaj		(kirakatban)	300 „
73. Dongó György: Havas reggel	szines tus		„	30 „
74. „ „ Bontják a tabánt	„		„	35 „
75. Szendy Arisztid: Anyám	olaj		„	400 „
76. „ „ Vázlat	kréta		„	30 „
77. „ „ Ceruzarajz			„	30 „

13524 Barcza nyomda, Budapest

Szendy Arisztid

MŰBARÁT KIÁLLITÓHELYISÉG

VEZETŐ IGAZGATÓ: KRIVÁTSY SZÜTS GYÖRGY
MŰVÉSZETI IGAZGATÓ: BASILIDES BARNA
V. MÁRIA VALÉRIA-UTCA 12. (DUNAPALOTA MELLETT)

tovább.

IX. KIÁLLITÁS

CZENE JÁNOS
festőművész

DABÓCZI MIHÁLY
szobrászművész

SZENDY ARISZTID
festőművész

DONGÓ GYÖRGY
grafikusművész

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

NYITVA: 1941. ÉVI MÁJUS 25-TŐL JÚNIUS 8-IG
NAPONTA 10-4-IG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10-2-IG

Ára 30 fillér.

CZENE JÁNOS

1.	Tájkép hegyekkel	olaj	500 P
2.	Nyár	„	2000 „
3.	Öcsém és felesége	„	400 „
4.	Hármasoltár	„	800 „
5.	Kirándulók	„	1600 „
6.	Fekvő akt	„	800 „
7.	Önarckép	„	200 „
8.	Tájkép házzal	„	500 „
9.	Tanulmányfej	„	200 „
10.	Ariszka	„	250 „
11.	Virágcsendélet	„	450 „
12.	Hazatérő	„	1000 „
13.	Rozsó	„	500 „
14.	Angyali üdvözlet	„	800 „
15.	Kettős arckép	„	1600 „
16.	Festő modellekkel	„	1200 „
17.	Gitáros akt	„	800 „
18.	Feleségem	„	250 „
19.	Ádám és Éva	„	1200 „
20.	Édesanyám	„	200 „

DONGÓ GYÖRGY

21.	Eső után	színes tussrajz	30 P
22.	Forgalmi rendőr	„	25 „
23.	Tabán I - III - IX.	„	30 „
24.	Hókotrók	„	40 „
25.	Tabán II.	„	35 „
26.	Tabán VI.	„	35 „
27.	Tabán VII.	„	35 „
28.	Iskolalépcső Budán	„	35 „
29.	Balatonkereszttur	„	35 „
30.	Tabán IV.	„	35 „
31.	Tabán V.	„	40 „
32.	Tabáni templom	„	45 „
33.	Tabán III.	„	35 „
34.	Balatonberény	„	35 „

SZENDY ARISZTID festőművész

35.	Arckép	tempera	450 P
36.	Önarcép	„	300 „
37.	Sirbavitel	„	500 „
38.	Solymári táj	olaj	300 „
39.	Fürdő lányok	tempera	800 „
40.	Solymári temető	„	400 „
41.	Alkony	olaj	300 „
42.	Győző öcsém	„	500 „
43.	Angyali üdvözlet	tempera	1000 „
44.	Almaszüret	„	400 „
45.	Baba	„	150 „
46.	Nő erkélyen	„	300 „
47.	Besztercebányai tornyok	„	450 „
48.	Parasztlányok	„	600 „
49.	Tájkép	olaj	300 „
50.	Nusi	„	300 „

DABÓCZY MIHÁLY szobrászművész

51.	Család	nemes anyagban	6000 P
52.	Honfoglalás	„	2200 „
53.	Erdélő	„	1500 „
54.	Jó pásztor	„	1200 „
55.	Családom	„	800 „
56.	Anyaság	„	550 „
57.	Hálóhúzó	„	600 „
58.	Hit	terrakotta	450 „
59.	Női torzó	„	220 „
60.	Siratók	„	250 „
61.	Leányka	márvány	300 „
62.	a) Mátyás király	nemes anyagban	80 „
	b) Dr. Pribék László	„	80 „
	c) Dr. Bercelli Károlyné	„	60 „
	d) Kuruc fej	„	50 „
63.	Mosóasszony	„	550 „
64.	Székely leány	„	600 „
65.	Székely férfi fej	„	550 „

Bethlen, a nomád

Irta: Friedrich István

A miniszterelnök úrnak revízió alá kell vennie azt az álláspontját, amely szerint mindenki, aki az ellenzéki oldalról szolgálja a hazát, negatív elem. Erre a revízióra bőven szolgáltathatnak neki alapot és okot azok a beszédek, amelyek a hitbizományi törvényjavaslat tárgyalása folyamán a Házban elhangzanak. De különösen meggyőzhetné ennek a revíziónak a szükségességéről Gömbös Gyulát Bethlen István felszólalása, aki nemcsak lesujtó kritikát mondott a kormány agrárpolitikájáról és az azzal kapcsolatos propagandáról, hanem egyszersmind pontosan körvonalazta azt is, amit szerinte az egzisztencianélküli földmívesrétegek érdekében legsürgősebben tenni kellene. Tehát a kritikához, amely már magában sem volt negatív cselekedet, a pozitív programot is fűzte, amelyet — akár tetszik, akár nem — az egész Ház, kevés kivétellel, tapssal és helyesléssel fogadott.

Szóval az a gyorsvonat, amelyen a Nep berobogott a politika arénájába, megtorpant. Dacára a sok gőzpuffogtatásnak, sípolásnak, zászlólengetésnek. És az a Bethlen, aki nem ült fel a gőzösre, akit mint öreg csáklyást állandóan temetgettek, de viszont akit állandóan a falra festegettek, közben per pedes apostolorum beérkezett. És teljes egészében itt áll megint. Mégpedig pozitív és konstruktív formában, a Nep konstruktív nyugtalanságától cseppet sem zavarva. Sőt!

Bethlen Istvánnak nemcsak gyorsvonata nem volt, hanem még indulót se fuvattak neki. Szavalókórusai sincsenek. Vezéri lobogója sincs. Se sajtóalapja. De még pártot se toborzott maga köré. Tehát a Nep vezérlő honfiai szerint teljesen negatív lény, aki a nemzeti öncélúság és az »új honfoglalási vágy« egységében nem találta meg a helyét. Gömbös Gyula terminológiája szerint valóságos nomád, beduin testvér, aki külön és egyedül nyargalász a konszolidált hon virányain.

És mégis. Egyszerre betoppant. A tényeket és a valóságot kár volna letagadni próbálni. És ha nem is volt nagyon tapintatos, de mégis nagyon időszerű és találó volt a beszéd folyamán elhangzott közbeszólásom, hogy: nem lesz itt semmiféle különösebb zavar, ha Bethlen István ismét visszamegy miniszterelnöknek. Ezt objektíve megállapítom én, mint a dicsőségesen uralkodó rendszer paradicsomán kívül tévelygő egyik nomád, aki egy évtizeden át hadakozott a Vezérlő akarat ellen és akit ez a körülmény cseppet sem zavar meg atekintetben, hogy mostani beduintársának nyeregbeszállását meg ne lássa.

Igenis nyeregbeszállt. Rajta ül már a paripán. A kengyelt pedig nem mi ellenzékiek tartottuk neki, hanem azok a konstruktív nyugtalanok, akik a lehetségest nem tudták elválasztani az álomtól, akik a hideg számítás és nyugodt mérlegelés helyett zagyva és misztikus frázisokkal operáltak. Akik egy jóindulatú és nemes intenciójú miniszterelnökből egy magyar Ducet vagy Führert akartak csinálni csak azért, hogy azt az állást, amelyet mint profipolitikusok betöltenek, időtlen időkig biztosíthassa nekik.

A lóraszállásnál nem mi ellenzékiek segítettük régi ellenfelüket, pláne nem én, aki sohasem fogom Bethlennek megbocsátani, hogy az én becsületes, titkos és nőkre is kiterjesztett választójogomat elkonfiskálta és hogy egy évtizeden át az ellenzéki jelölteknek hatalmi apparátussal való kiirtását kultiválta, hanem segítették azok, akik az új honfoglalás jelszavának puffogtatása mellett, a meggyőződés, a tehetség és tudás helyébe a közhelyek stereotíp ismétlését és a délibábok hajkurászását akarták tenni.

Íme, bebizonyult, hogy nem az a teljesértékű honpolgár, akinek kong ugyan az agyvelőtartója az ürességtől, de hordja a Nep-jelvényt. Hanem az, aki nem jelvényekre és párttagságra építi fel tekintélyét és közéleti pozícióját, hanem egyedül saját belső értékeire.

De rettenetesen megbukott az a teória is, amely szerint elég a honban egyetlenegy okos ember is, a többinek meg kell elégednie a téglahordás mesterségével. Hát etekintetben is a revízióhoz kell menekülnie a miniszterelnöknek. Mert ez a tan borzasztóan visszafelé sült el. Tudniillik a Nep főélharcosai azt hitték, hogy ezt is úgy lehet elintézni, hogy egyszerűen ők emelik pajzsra egyik társukat, azt kiáltják ki egyetlenegy legokosabb négusnak és a dolog rendben van. A parancsuralom hangulatcsinálói úgy gondolják, hogy az okosságot is úgy lehet kiutalni, mint egy mandátumot vagy a sajtószubvenciókat. Vagy hogy a Nep főtitkára rendelkezzen olyan nörnbergi tölcsérfélével és azzal adagolja szükséglet szerint az első sorba állított honfiaknak a kívánatos kvantumokat.

Bizony vége az »egyetlenegy okos ember, a többi téglahordó« elméletnek. Mert mi történt. Az, hogy a Nep mechanizált parlamentjében szépen feláll egy negatív nomád, jelvény nélkül és lepipálja az összes elnepesedett tudósokat és bölcseket, akik éppen a volt Vezérlőakarat beszéde alatt ébredtek arra a tudatra, hogy hiszen tudnának ők is így, ha nem hagyták volna magukat beskatulyázni az új honfoglalás kartotékjába.

Azután. Bethlen István éppen a beszéde előtt kijelentette, hogy ő a Neppel való összműködésre nem gondol. Ilyenről senkivel se tárgyalt. És mégis összműködött nemcsak a Neppel, hanem az egész Házzal. És pedig nem azért, mert amit mondott, azt mindenki részleteiben is helyeselte volna, hanem azért, mert a Nep által a parlamentbe beplántált hajbókoló és alázatos tisztelettől csepergő stílus helyett kizárólag az ész, a matematikai adatokkal operáló meggyőzés, a tudás és felkészültség fegyvereivel hadakozott. Hogy a javaslatot, amely ugyan nem jelent semmiféle »reformot«, de nem is fog senkinek se ártani, elfogadta, szintén csak egy kis összműködést jelent. Gondolván, hogy ezt a szívességet azután már igazán kész örömest megteszem nektek, hogy ezt az ártatlan javaslatot elfogadjam. Megszavazom, de ez nem jelenti azt, hogy az egésznek agrár- és gazdaságpolitikai szempontból valami különösebb fontosságot tulajdonítok.

Kissé hátrább tehát az agarakkal. Ha kitekintenek a Nep-makrokozmosz ablakaiból, ne lássanak mindenkiben, aki nem énekel velük egy kórusban, negatív beduint, tévelygő nomádot, mert néha kisül, hogy egyetlen nomád többet ér, mint a Kis Lexikon mézesmadzagaival kezelt téglahordók légiói.

Mert tetszik tudni, a vezérlő honfiak ott a Nep berkeiben akkor is nagyon elszámították magukat, amikor azt hitték, hogy a politikában is a kvantitás dönt el mindent. Elfelejtették, hogy kvalitás is van még a világon. Ők úgy képzelték, hogy tíz ellensúlyoz mindig tizet. Száz pedig százat. És most kisül, hogy ez nem stimmel. A politikában nem lehet kilogrammokkal mérni és darabszámokkal kalkulálni. Kivéve, ha nullákkal dolgozunk, amikor ugyanis fennáll az, amit nálunk a Svábhegyen úgy mondanak, hogy:

Null mit Null geht auf.

Szeged főispánja — Imecs György

A MTI jelenti: A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére dr. vitéz imecsfalvi *Imecs* György miniszteri titkárt Szeged szabad királyi város főispánjává kinevezte.

A NYUGAT KÖNYVEI
az új magyar és külföldi irodalom elit-művei

40%-os árkedvezmény

A NYUGAT FOLYÓIRAT
az egységes magyar irodalom harcos orgánuma

1. Havonta egy vaskos Nyugat-szám.
2. Negyedévenként három díszes vászonkötésű — vagy két félbőrkötésű Nyugat-könyv.

A Nyugat-könyvek bolti ára negyedévenként átlagosan..... 10.— P
A Nyugat-számok bolti ára negyedévenként..... 7.20 P

Fizethető havi **3.50 P** részletekben is!

Együtt csak **10.— P**

Az 1936. év I., II. és III. negyedének illetménykötetei:

NIZSINSZKIJ
Nizsinszkijné Pulszky Romola világsikerű könyve. **Illusztrálva.**

Uralkodók és komédiások
Bárdos Artúr portrésorozata. **Illusztrálva.**

Mai orosz dekameron
A tíz legkiválóbb orosz író tíz legszebb elbeszélése. **Illusztrálva.**

PUSZTÁK NÉPE
Illyés Gyula **könyvnapi** könyve

Kiáltás a válságból
Földi Mihály könyve

Az eszteregi hitbizomány
Bohuniczky Szefi új regénye

BUDAPEST NAGYKÁVÉHÁZ
Nagy Lajos új regénye

Küldje be az itt levágandó rendelő-szelvényt nyomtatványként borítékban vagy levelezőlapra ragasztva

Előfizetek a Nyugatra illetménykötteivel együtt az 1936. évre. Az előfizetési díjat negyedévenként 10.— P-vel / havonként 3.50 P-vel } * törlesztem.

Név

Lakáscím

* Nem kívánt rész törlendő P. N.

Részletes tájékoztatóval készséggel szolgál a Nyugat kiadóhivatala: Budapest, V, Vilmos császár út 34

Gyomor- és bélzavaroknál, hasüregbeli vérpangásnál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felböfögésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Az orvosok ajánlják.

Február a fehéráruk beszerzésének szokásos ideje

MOST VEGYEN FEHÉRÁRUT FRISCH IGNÁCNÁL

RÁKÓCZI ÚT 50.

Sifónok, vásznak, damasztok, ágyhuzatok, asztalneműek, törülközők, női és férfi **fehérneműek nagy választékban.**

Kiváló minőségek! Olcsó árak!

„Szeretnék egy viharos közgyűlést látni" — mondja Szendy Károlyné

Látogatás a polgármester otthonában a Pasaréten

Szendy Károlyné

(Saját tudósítónktól.) Mint csendes kertváros terpeszkedik a budai hegyek festői katlanjában a Pasarét. A nagyváros szüntelen zaja ide már csak halk zümmögésként hallatszik. A hegyoldal egyik meredek lankáján kis ucca kapaszkodik felfelé: a *Harangvirág ucca*. Itt lakik *Szendy* Károly polgármester.

A drótsövényes kis kerti kapu a csengő nyomására halk berregéssel magától nyílik. Az elmés szerkezetet a polgármester mérnökfia készítette.

Érkezésünk zajára a kis hallból hangos kutyaugatás hallatszik. A polgármesterék kedvenc kutyája, Bimbi mindig méltatlankodva hangoskodik, ha idegen érkezik a villába.

A háziasszony

A világos, derűs nappaliban foglalunk helyet. A szoba érdekessége a magyaros, pirostéglás, fehérfugázású kandalló. Felette a falba mélyítve, finomvonalú aktszobor áll. A kandallón értékes vázák s kisebb szoborfigurák. A szobában egyszerű barnára pácolt polcokon tömött sorokban könyvek sorakoznak. Főleg a modern irodalom van képviselve, de nagy számban látunk várospolitikai, szociológiai műveket is.

Most a polgármesterné hangját hallom, amint éppen egy pár utasítást ad a szakácsnőnek. Derűsen mosolyogva lép be a szobába Szendy Károlyné.

— A konyhában foglalatoskodtam — mondja. — Szeretem a konyhát és ha valami különös elfoglaltság nem jön közbe, *én szoktam főzni a férjem ebédjét.*

Az ablakon finommintájú hatalmas függöny díszlik.

— Ez is házimunka — mondja Szendyné. — *Közösen csináltam édesanyámmal.*

Csillogó tekintettel nézi a gyönyörű függönyt.

— *Az úgynevezett divatos, mondén életet sohasem kedveltem.* Nem a szórakozás iránti ellenszenv, hanem inkább a szülői házban belém nevelt házias szellem miatt van meg bennem a praktikus érzék. A házimunkában, sütés-főzésben és varrásban hamar megtalálom a realitásokat. Pénzt spórolok vele és egyben szórakoztatnak is.

Most elmosolyodik.

— De azért nem szabad azt gondolni, hogy valami aszkéta életet élek, mert a hivatalos reprezentálásokon kívül szoktam én szórakozni is. *Rajongok a természetért.* Férjemmel együtt *fanatikus turisták vagyunk.* Különösen Ausztriában élhettünk ennek a passziónknak. Mondhatom, kevés hegycsúcs van Ausztriában, amelyet férjemmel együtt meg ne másztunk volna.

A polgármesterné most feláll és férjének íróasztalából régi felvételeket mutat a Gross-Glocknerről, a tiroli híres fenyvesborította hegyóriásckról. A képek a polgármester felvételei, aki szenvedélyes fotóamatőr.

Festette: Szendyné

— Van még egy kedvenc szórakozásom, amelyről kevesen tudnak — mondja mosolyogva a polgármester felesége. — Jöjjön, megmutatom.

A belső szoba egyik falán portrétanulmány előtt állunk meg. Betűzöm a kép sarkán az aláírást: *Szendy Károlyné.*

Szendyné szerényen jegyzi meg:

— Én eredetileg festőművésznőnek készültem. Szolnokon *Deák Ébner* Lajosnál tanultam több barátnőmmel. Tehát nem vagyok valami őstehetség, mert én hivatásosan képeztettem magamat a művészetben.

— Miért hagyta abba a piktúrát?

— Mert férjhez mentem s a háziasszonyi teendők mindjobban megnyirbálták művészi hajlamaimat. Ma már sajnos, nagy elfoglaltságaim miatt ritkán kerül a kezembe ecset és paletta. De úgy érzem, hogy nem tudok a művészettől végérvényesen megválni.

Megkérdezem, mi a véleménye a modern művészi törekvésekről.

— Nem vagyok barátja a szélsőséges művészi irányzatoknak, amelyek a modernség örve alatt gombamódra tenyésznek. Ezek az örökké változó formanyelvek a mai ideges kornak hatásaként jelentkeznek. Lehetetlen észre nem venni a forradalmi stílustörekvések mögött azt a nyugtalan világszemléletet, amelyben a mai nemzedék él. Úgy hiszem, hogy a végén felül fog kerekedni a most úgy lenézett konzervatív művészi irány, amelynek nálunk is halhatatlan képviselői voltak.

Visszamegyünk a nappaliba. A polgármesterné széthúzza a függönyt és elragadtatással figyelmeztet a festői kilátásra.

— Este még szebb a kilátás — mondja Szendyné. — A kivilágított kilátó, mint pompázó diadém, világít a Jóshegy komor tömege felett. Imádom Budapestet. Ezt nem mint a polgármester felesége mondom, hiszen tárgyilagosan megállapíthatom, hogy a világ egyetlen városa sem vetekedhet Budapest természeti szépségeivel. Hátha még sok pénz volna, amellyel felszínre lehetne hozni a föld mélyében szunnyadó hőenergiákat, gyógyforrásokat, amelyek révén Budapest világhírt kapna, mint fürdőváros. Tabánról, városrendészetről, építészeti elgondolásokról és tervekről beszél Szendy Károlyné.

Szendyné a férjéről

Férjére, a polgármesterre terelődik a szó, aki, amint mondja, mindinkább Budapesté már, mint a családjáé.

— Örülök, ha legalább itthon kikapcsolódik a politikából. Túlzottan lelkiismeretes ember s rendkívül jó fizikuma ellenére is *aggódom egészségéért,* amelyet a rengeteg munka veszélyeztethet.

— Szereti a politikát? — kérdem.

Tiltakozik a polgármesterné.

— *A politika sohasem érdekelt és nem érdekel ma sem.* Édesapám a Duna Gőzhajózási Társaság igazgatója volt és sohasem foglalkozott politikával. Nem volt tehát alkalmam belekóstolni a politikába. Most sem tud érdeklődést kelteni bennem a politika. Ha az úgynevezett *politikai légkör* izgalmas, én akkor sem tudok az urakkal izgulni. Úgy tartom, hogy a politikához is bizonyos hajlam szükséges. Bennem pedig ez a hajlam nincs meg.

— Szokott a városházi közgyűlésekre járni? — kérdezem.

— Képzelje! Nem! — mondja derűsen kacagva. — Úgy-e furcsálja, de mégis így van. *Mindössze kétszer voltam a városházán.* Egyszer a férjem, másodszor a Lieber alpolgármester beiktatásán. Mindkettőre külön *»polgármesteri engedély«* kellett, mert a férjem nem veszi szívesen megjelenésemet a *»politikai arénában«.* Nem mondom, szépek és ünnepélyesek ezek a beiktatások, de *én inkább egy viharos közgyűlést szeretnék már egyszer végigszemlélni.* Azt igen! — teszi hozzá elismerőleg.

K—r B.

Gyomorhurutnál, gyomorsavtúltengésnél és felböfögésnél reggel felkeléskor egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz az emésztőcsatorna tartalmát feloldja és levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét megélénkíti és friss közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

A kereskedelem és ipar sorsközössége: a Budapesti Nemzetközi Vásárban

Tömeges felvonulásra szervezkedik a magyar kereskedelem

A magyar ipar és kereskedelem egymásrautaltsága elvitathatatlan. A *Budapesti Nemzetközi Vásár,* amelynek rendezésében a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarán* kívül a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* és *Budapest székesfőváros* is résztvesz, az újabban történt átszervezése után még fokozottabb mértékben törekedik arra, hogy mindazokat a gazdasági erőket, amelyek *a magyar termelő iparban* és az értékesítő *magyar kereskedelemben* megnyilvánulnak, *egyetlen nagyszabású, átütő erejű gazdasági tényezőben egyesítse,* hogy ilymódon a Budapesti Nemzetközi Vásár közérdekű sikere minél általánosabb és minél nagyobb legyen.

A magyar gyáripar eddig soha nem tapasztalt lendülettel feküdt bele a *Nemzetközi Vásár* ismét kibővített kereteinek a magyar ipari termelés legjavával való megtöltésébe. A másik oldalon viszont a magyar kereskedelem részéről történt nagyjelentőségű megmozdulás, amelynek célja a magyar kereskedelmet és a magyar ipart még az eddiginél is fokozottabb és intenzívebb kooperációra ösztönözni.

Ezt a célt szolgálja az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségével karöltve rendezett az a nagyszabású, az egész országot átfogó akciója, amely a vidéki vándorgyűlések során a vidéki kereskedelem gócpontjának felkeresése útján fogja ismertetni a kereskedelem aktuális kérdései mellett a *magyar ipari termelés és a magyar kereskedelem sorsközösségének ügyét is.*

Most indult meg az akció *Vértes* Emil és *Balkányi* Kálmán vezetésével. Első állomáshelye *Szarvas* és *Gyula* volt a vidéki propagandaútnak. A kereskedelem vándorgyűlésének legközelebbi állomása *Szeged* lesz, azután a *Dunántúlra* kerül a sor. Az eddigi előjelek szerint a kereskedelemnek ez a nagyszabású megmozdulása hatalmas mértékben fog megnyilvánulni az idei tavaszi árumintavásár idején, amikor *a legnagyobb kereskedelmi szervezetek egyidejűleg közgyűléseiket és kongresszusaikat is meg fogják rendezni.*

BÁLI ÉJSZAKÁK

A szombat és vasárnap báli eseményeiről keddi számunkban közlünk tudósítást.

Februári báli naptár

3. Atlétabáli ismerkedési estély (Dunapalota).
4. Pesti Szent Imre Kollégium bálja (Pannonia).
4. Emunah = a hit tanone és dolgozó leányvédelmi akció teadélutánja (Bristol).
5. Gyógyszerész-bál (Pannonia).
6. »Smiling« coctail-party (Dunapalota).
7. Vitézi bál (Vigadó).
8. Képzőművész jelmezbál (Fészek).
   Atléta-bál (Vigadó).
   Corvin-bál (Gellért).
   Ciszter-tea (Pannonia).
   Carpathia Emericana corp. (Royal).
   Bácsmegyeiek bálja (Gellért).
   Keresztényszoc. vállalati altisztek (Lloyd-palota).
   Szent Rókus egyházközség táncestélye (Kovacsevics étterem).
   V. ker. Izr. Nőegylet (Hungária).
   Balassagyarmati Öregdiákok Szöv. farsangi estje (Britannia).
   Kertészbál (Tisztv. Kaszinó, Eszterházy u. 4.).
   Fővr. Keresk. Egyesülete táncestélye (Eskü tér 8.).
   Drogista-bál (Utazók, Jókai u. 4.).
   Magyar Pamutipar SC (Budai Vigadó).
   Happy Ten-bál (Lipótvárosi Társaskör, Lipót körút 1.).
   Sütőbál (Hársfa ucca 21.).
9. Gyorsíró tea (Budai Katolikus Kör).
   Dobó Katalin int. növ. szöv. (Royal).
12. Bencés tea (Pannonia).
    Cukrász-bál (Utazók, Jókai u. 4.).
    MTK tenniszezők (Dunapolota).
14. Technológus-bál (MOVE, Podmaniczky u. 45.).
    Pestvidéki törv. bál (Hungária).
15. MEC álarcosbál (Hungária).
    BBTE jelmezbál (Attila u. 2.).
    Egyetemi Luther Szöv. bálja (Pannonia).
    Tearózsa karnevál (Astoria).
    Vasutas-bál (Vigadó).
    Gyopár turisták jelmezbálja (Erzsébet körút 43.).
    Érsekista táncestély (Nemzeti Kaszinó).
    Ékszerész-bál (Utazók).
    Vogl-bál (Budai Vigadó).
    Kéményseprő-bál (MOVE, Podmaniczky u. 45.).
18. »Század Társasága« (Dunapalota).
19. Vöröskereszt-bál (Vigadó).
19. BEAC-bál (Pannonia).
20. Vendéglős-bál (Pannonia).
22. »Bécsi bál Budapesten« (Vigadó).
    Fészek Klub jelmezbálja (Fészek).
    »Tavasz a télben táncestély« (Hungária).
    Unitárius-bál (Lloyd-palota).
    Műegyetemi Atléta-est (Reáltanoda u. 13—15).
    Szűcsbál (Gellért).
25. Országos Kaszinó bálja (Országos Kaszinó).
    Háromszéki jelmezest (Pannonia).
    Rádióénekesek bálja (Ostende-kávéház).

BÁLI HIREK

A Vitézi Bált február 7-én tartják meg a Vigadóban. Az először bálozó leányok legkésőbben február 5-ig jelentendők be a bálirodában. Báliroda: Budapest, IV., Váci ucca 62., földszint 7. Telefón: 835—77.

Fészek Művészek Klubja jelmezbálja. Az idei farsang olyan színes és *művészi látványossággal lesz gazdagabb,* amelyhez fogható a korábbi években nem igen volt. A *Fészek Művészek Klubja* igazgatósága ugyanis elhatározta, hogy február 22-én klubhelyiségében nagyszabású jelmezbált rendez.

A bál alkalmából a Fészek valamennyi helysége teljesen átalakul. Az előcsarnokot, lépcsőházat, a termeket a legkiválóbb képz.művészek, mint *Aba Novák, Molnár* C. Pál és mások olymódon dekorálják, hogy a belépőt mingyárt jókedvre hangolja. Mókás szoborcsoportok, dekoratív, élénk falfelületek, maszkok fogják díszíteni a helyiségeket.

A klub öt nagy termét egy-egy színház igazgatója, főrendezője és szcenikusa alakítja át. A hangversenyterem díszítését az *Operaház* vállalta, *Márkus* László, ifj. *Oláh* Gusztáv és *Fülöp* Zoltán vezetésével. A terem *háremszerű csarnokot* fog ábrázolni, keleti interiőrt, egyik oldalán a Rip van Winkle, a másik oldalán a Pillangó kisasszonyból való díszletekkel. Az Operaház tagjai és balettkara szórakoztatják a közönséget.

Egy másik termet dr. *Németh* Antal és *Horváth* János vezetésével a *Nemzeti Színház nézőterévé alakítanak át,* s kis színpadán paródiákat játszanak. A harmadik termet *Roboz* Imre, *Jób* Dániel és *Vörös* Pál vezetésével a *Vígszínház nézőterévé* rendezik be és színpadán ugyancsak idei műsora paródiáit adják elő. A *Magyar Színház* és *Andrássy-úti Színház* termében *Bródy* Pál, *Wertheimer* Elemér, *Lóránt* Vilmos és *Vogel* Erik vezetésével a Méltóságos asszony bárja és a Házasság közvetítő irodája lesz berendezve. A *Belvárosi Színház* terme *Bárdos* Artúr és *Gara* Zoltán irányításával nagy esernyőt fog ábrázolni, mely alatt az Esernyős király vendégül látja az Urilány-t és a Johannát. Végül a hatodik terem, amelyet már be is mutattak az értekezlet résztvevőinek, *marseille-i csapszéket ábrázol,* amely *Pán* József és Bánóczy Dezső vezetésével készült. Ebben a teremben kabaréelőadás lesz.

Mindezeken kívül még számtalan meglepetés biztosítja a farsangi mulatság sikerét. *Hölgyek csak jelmezben jelenhetnek meg,* urak is csak kivételes esetben frakkban. Az estély védnökségét *Hóman* Bálint kultuszminiszter vállalta.

ARA LATHATATLAN GUMIFŰZŐ
ULLMANN VI., Nagymező u. 28

Egy csodás karrier története

Irta Gajáry István

A nagy idők többnyire kitermelik a nagy embereket — mondják általánosságban, — de a tételnek az ellenkezője is igaz, hogy nagy emberek teremtik a nagy időket. Kevés helyen zsufolódott még össze időben és térben aránylag oly kis területen annyi szellemi kiválóság, mint a mult század derekán nálunk. Szinte ontotta magából ez az ország a világszerte elismert nagy embereket, akik csaknem kivétel nélkül fontos szerepet játszottak a nagy idők előidézésében. Csodálatos pályafutásokról számol be ennek a korszaknak a története, ragyogó életpályákról, amelyek középosztályu családból, vagy alacsony sorsból származó férfiakat emeltek szédületes magasságba.

A sors kivételes kegyeltjei közül a legérdekesebbek közé tartozik *Türr* István alakja. Mintha valamelyik Jókai-regényből lépett volna ki az életbe. Még most, a közel három évtized fátyolán át is élénken látom mozgékony alakját, fehér bajuszát, ősz kecskeszakállát, derüs tekintetét és hol energikusnak tetsző, hol meg vidámnan mosolygó ajkát, amelyről lebilincselő érdekességü epizódok peregtek le a Hungária szálló éttermében az együtt elköltött ebédek alkalmával. *Türr* István jó barátságban volt valamikor nagyapámmal s ezt a barátságot édesatyámra is kiterjesztette. Igy részesültem én is abban a szerencsében, hogy többször együtt lehettem vele s élvezhettem szellemes és bölcs társaságát.

Az utókor meglehetősen hálátlan a közelmulttal szemben. Mig a régi idők nagyjait csaknem kivétel nélkül számontartja, azokról, akik egy emberöltővel előbb költöztek jobb hazába, egy időre könnyen megfeledkezik. *Türr* Istvánról, akinek a nevét valamikor nótába foglalták és népszerüsége szinte *Kossuth* Lajosét is elérte, manapság alig beszél valaki. Még az ugynevezett müvelt középosztályban is legtöbben csak sejtik, de tényleg nem tudják, hogy ki volt ez a nagyszerü ember, akit a legelőkelőbb nemzetközi arisztokrácia egyenrangu tagjának ismert el s aki közlegényből altábornagyságig emelkedett. S mindezt csupán személyes képességeivel érte el, minden családi, vagy rokoni segitség nélkül.

De családja nem is támogathatta pályafutásában. Atyja kereskedő volt Baján s szerette volna ha fia is erre a pályára lép. De *Türr* Istvánt jobban vonzotta a katonaélet. Mint egyszerü közember kezdte meg szolgálatát *Radetzky* seregénél, abban a 61-es számu gránátos ezredben, amelynek kötelékében *Damjanich* János, a szabadságharc későbbi dicső tábornoka akkor már százados volt. *Türr* is elnyerte pár év alatt az alhadnagyi rangot, amely a mai hadnagyi rendfokozatnak felel meg s lelkesen és buzgón szolgált a tiroli helyőrségben, ahol a magyar származásu tisztek meglehetősen összetartottak. Különösen meleg barátságba került *Mészáros* Lázárral, a szintén ott állomásozó 5-ös huszárezred parancsnokával, aki földije is volt. Amidőn *Mészáros* Lázárt, a szabadságharc későbbi hadügyminiszterét ezredével együtt Magyarországba helyezték át, megigérte *Türrnek*, hogy mindent elkövet, csakhogy ő is hazakerüljön. A gránátos ezred harmadik zászlóalját sikerült is áthelyeztetnie, de közben kitört a szabadságharc s a harmadik zászlóalj Damjanich-csal az élén átpártolt hozzánk, miért is az ezredből több embert már nem eresztettek haza.

Türr ezrede az olasz határra került, ahol jóformán teljesen el volt zárva a hazai hirektől. *Kossuth* kiáltványa mégis eljutott hozzá, igaz hogy jó későn: 1849 január elején. A kiáltvány még jobban feltámasztotta amugy is erős magyar érzését s arra az elhatározásra jutott, hogy neki is támogatnia kell igazságos ügyünket. Pár nap mulva, január 19-én parancsot mutatott fel az előörsöknek, hogy át kell kutatnia a buffalorai hid és Magenta közti terepet. Az előörsök vonalán átjutva egyenesen az olaszokhoz ment, ahol a genovai hercegnek előadta tervét s a herceg jóváhagyásával és támogatásával nem egészen egy hónap alatt megszervezte a magyar légiót, amelyet február 18-án egy *Mensinger* nevü cseh lelkész cseh beszéddel avatott fel a marengói síkon.

Az olasz hadvezetőség természetesen őt tette meg a légió parancsnokává s őrnaggyá léptette elő. *Türr* István légiója élén már márciusban hősiesen harcolt az osztrákok ellen, Piemont leverése után azonban francia területre ment. Embereit Marseilleben gyüjtötte össze s az volt a szándéka, hogy a Földközi- és Fekete-tengeren, továbbá a Dunán át csatlakozik a déli magyar hadsereghez. Az előkészületi munkák alatt értesült a délnémet forradalomról, amely megváltoztatta tervét. Hiveivel Badenbe sietett azzal a gondolattal, hogy a forradalom győzelme esetén onnan Ausztriába tör be.

Badenben egy zászlóalj kaszás felkelő kiképzését bizták rá. Munkáját oly gyorsan és eredményesen végezte, hogy ujabb három zászlóalj ujoncot adtak át neki kiképzésre s őt ezredessé nevezték ki. Hirtelenében kiképzett embereivel a harctéren is megállta a sarat. Ludwigshafennél a porosz tulerő ellen öt napig sikeresen védte a rajnai hidfőt s csak akkor vonult vissza, amidőn a poroszok a szomszédos pfalziakat megverve a hátába kerültek volna. Több ütközet után junius 29-én és 30-án a Murg vonalának a védelmét bizták rá. A véres waaghauseli csatában két zászlóaljával és négy ágyujával harmadfél órán át sikerült feltartóztatnia a nyolcszor akkora és kitünően felszerelt porosz sereget. A délnémet forradalom azonban a hősies küzdelem ellenére is elbukott s *Türr* Svájcba menekült. Csak itt tudta meg, hogy az orosz tulerő előtt *Görgey* Világosnál letette a fegyvert s a magyar szabadságharc ügye is elveszett.

Szabadságért rajongó lelke azonban nem tudott nyugodni. 1850 augusztusában már Genovában van, ahol *Winkler* századossal, a velencei forradalom magyar hősével együtt légiót szervez, hogy Montevideo felszabaditásáért küzdjön *Rosas* argentiniai zsarnok ellen. A légió azonban nélküle ment el, mert őt *Kossuth*, akivel Londonban találkozott, azzal bizta meg, hogy Piemontban figyelje az eseményeket. Ám *Türr* nem elégedett meg az egyszerü figyeléssel, hanem kisebb betörésekkel és apró csetepatékkal folyton zaklatta Ausztriát, amelynek diplomáciája mindent elkövetett ellene. A piemonti rendőrség végül is felsőbb parancsra letartóztatta *Türrt*, akit azután Tuniszba vittek, ne hogy ki kelljen adni Ausztriának.

Az itteni kényszerü tétlenség napjaiban érte a krimi háborut előidéző keleti bonyodalmak hire. Nyomban Genovába, majd onnan Törökországba utazott, ahol megismerkedett *Klapkával* és *Kmettyvel*. A magyar szabadságharcnak ez a két hős tábornoka akkor Sumlában tartózkodott, *Omer* pasa seregénél, de itt nem török egyenruhában, hanem zsinóros magyar atillában járt.

Türr angol szolgálatba lépett s főparancsnokának a megbizásából 1855 szeptemberében Bukarestbe ment. Itt egy *Hauser* nevü osztrák tiszt, akivel valamikor együtt szolgált, felismerte s jelentésére az osztrák megszálló sereg parancsnoka titokban elfogatta és Brassóba szállittatta *Türr* Istvánt.

— Talán soha olyan közel nem álltam a biztos halálhoz, mint akkor — mondotta életének erről az izgalmas epizódjáról *Türr*. — A haditörvényszék november 9-én kötélhalálra itélt s csupán csak a formaságok voltak még hátra, hogy fel is akasszanak. Már a nyakamon éreztem a nem éppen kellemes nyakravalót.

De a sors közbelépett. Az angol kormány erélyesen tiltakozott *Türr* elfogatása és elitéltetése miatt s Ferenc József a hatásos közbelépésre kénytelen volt az itéletet számüzetésre változtatni. *Türr* tehát kiszabadult. Utja először Korfuba vezetett, ahonnan táviratilag köszönte meg az angol királynak és kormányának az eredményes közbenjárását, majd a Kaukázusban a cserkeszeket igyekezett fellázitani az oroszok, a Balkánon pedig a délszlávokat Ausztria ellen. Közben erősen dolgozott az olasz-magyar barátság érdekében is, amelyet szövetséggé szeretett volna elmélyiteni.

Amidőn kitört az 1859-i olasz-osztrák háboru, *Kossuth, Teleki* László gróf és *Klapka* megalakitották a nemzeti bizottságot. *Kossuth* e bizottság nevében azt kivánta III. Napoleontól, aki állandóan mint az elnyomott népek védelmezője szerepelt, hogy küldjön Magyarországra is csapatokat. *Türr* István viszont annak a szükségességét hangoztatta, hogy a magyar emigráció fegyvertényekkel mutassa meg, hogy szövetsége és közremüködése nem lekicsinylendő fontosságu s a franciák számára is értéket jelent. Ezért csapatot szervezett, amellyel csatlakozott Garibaldi hadseregéhez. Sikerrel harcolt a seriatei ütközetben, a trepontei csatában pedig sulyosan megsebesült.

Természetes, hogy ilyen bemutatkozás után *Garibaldi* is igen nagyra becsülte *Türr* Istvánt s amikor 1860-ban megszervezte a marsalai expediciót, elsősorban őt vette maga mellé. S az olasz hős után a magyar *Türr* Istvánnak volt a legnagyobb szerepe az expedició sikerében. Mint köztudomásu, 1860 május 15-én indult el Garibaldi 1072 emberrel a quartói öbölből, *Türr* szerzett nekik ügyes fogással lőszert az orchitelloi várból, ő vezette a partraszállást, nagy része volt a Calatafimi és a Piana dei Greti melletti ütközetekben, nemkülönben Palermo véres, de dicsőséggel teljes ostromában is.

Szicilia elfoglalása után *Garibaldi* Nápoly ellen sietett, ahol felszabaditóként fogadták és lelkesen ünnepelték. *Garibaldi Türr* Istvánt nevezte ki Nápoly kormányzójává s ez a választása osztatlan örömet keltett. *Türr* István tiszteletére a polgári és katonai hatóságok a város előkelőségeivel együtt egy nagy vacsorát rendeztek. Természetesen ott voltak a magyar emigráció Nápolyban időző tagjai is, köztük *Csernátony* Lajos, a későbbi hires publicista és országgyülési képviselő, aki *Garibaldi* seregében hadbirói tisztet töltött be. Vacsora előtt az egyik olasz, aki fel akarta köszönteni *Türr* Istvánt, odament Csernátonyhoz:

— Valami hatásos magyar mondattal szeretném befejezni a beszédemet. Legyen szives mondjon valami ideillő, lehetőleg rövid jó kivánságot magyarul.

Az akkor még ifju és jókedvü *Csernátonynak* az ünnepi pillanatban tréfa jutott az eszébe. Mondott egy rövid, de reprodukálhatatlan mondatot, szelidebben kifejezve valami ilyesformát:

— Fene a pofádba!

S hogy az olasz el ne felejtse, még le is irta neki.

A vendégsereg nagy figyelemmel hallgatta az ünnepi szónokot, aki beszédét igy fejezte be:

— Most pedig engedje meg tábornok ur, hogy szivünk hő kivánságát az Ön hazája zengzetes nyelvén fejezhessem ki: fene a pofádba!

Az olaszok tapsoltak, evviváztak, a magyarok pedig azt sem tudták, hogy fojtsák vissza a torkukat csikkandozó nevetést. De nem is tudták visszafojtani, mert *Türr* István halálos komolysággal felállt és igy kezdte meg válaszát:

— Fene ám az ángyod térdkalácsába! — majd olaszra fordítva a szót azzal folytatta, hogy ő is hazájának nyelvén akarta megköszönni és viszonozni a jókivánságot. A hatalmas és lendületes beszédét meg-megszakitó és követő tapsban és éljenzésben persze észre sem vették, hogy a jelenvolt magyarok szinte dülöngélnek a nevetéstől.

A diadalmas hadjárat után, amely a santamariai véres ütközettel végződött, *Garibaldi* altábornaggyá léptette elő *Türr* Istvánt, akit később ebben a rangjában *Viktor Emánuel* is megerősitett. *Türr* azonban még mint olasz királyi altábornagy is tovább agitált a magyar ügy igazsága mellett, amit többen rossznéven vettek, sőt *Lamarmora* tábornok nyiltan követelte, hogy hagyjon fel a magyar politikával. De *Türr* kijelentette, hogy csakis azért harcolt az olaszok soraiban, mert ezzel Magyarország felszabadulásának az utját akarta egyengetni s inkább lemond rangjáról, de hazája érdekeiért továbbra is küzd. A már-már elmérgesedni kezdő vitának *Viktor Emánuel* király vetett végett, aki *Türrt*, mint altábornagyot nyugdijazta, de nyomban főszárnysegédévé nevezte ki.

A délceg és még fiatal, mindössze 36 éves altábornagy persze a női szíveket is erősen megdobogtatta annál is inkább, mert szellemes társalgó is volt, aki gondolatait négy nyelven és mindig tökéletes formában tudta kifejezni. Nem is csoda tehát, hogy Wyse Adéle hercegnő, Bonaparte Lucián unokája és III. Napoleon unokahuga is rángragyult iránta. Szerelme nem maradt viszonzatlan, mert *Türr* István szive szintén tüzet fogott. A leány családja azonban ellenezte a házasságot s nem volt más hátra, mint titokban megesküdni. Ám ez sem ment oly simán, mert hiszen 1861-et irtak s háboru is volt, amelyben *Türr* nem éppen jelentéktelen szerepet játszott. Mégis sikerült megállapodni a menyasszonnyal, hogy Mondovi mellett egy kis hegyifaluban várja meg *Türrt*, aki pontosan oda is érkezett. Mindent előkészitettek az esküvőre, csak éppen a pap hiányzott, akit haldokló beteghez hivtak vagy három óra járásra. Nem tehettek mást, várni kellett. *Türr* elnézést kért menyasszonyától és a többiektől, hogy visszavonul aludni.

— Hát álmos? — kérdezték.

— Nem, de a katonának akkor kell aludnia, amikor ideje van rá. Pontosan 180 perc mulva itt leszek. Csak akkor költsenek fel, ha valami nem várt eset történnék közben, vagy a plébános hamarabb visszatérne.

Ezzel átment a szomszédszobába, lefeküdt s a következő pillanatban már aludt. Pontosan a százhetvenedik percben ébredt fel, jókedvüen tért vissza a menyasszonyból és négy tisztjéből álló násznéphez. Ezután már hamarosan megérkezett a pap és megtarthatták az esküvőt, amellyel egy igazán boldog házasélet vette kezdetét. Az ujból beköszöntött békeévek csendes családi boldogságában sem feledkezett meg azonban hazájának ügyéről, amelynek életét áldozta. Az 1866-i háboru kitörésekor tervet dolgozott ki, hogy egy erős magyar légiót szervez, amely olasz csapatokkal együtt betör Dalmáciába. Más magyar csapatok viszont Szerbiából és Romániából hatolnak be Magyarország területére, hogy elnyomott hazánkat felszabaditsák az osztrák iga alól. Bismarckkal is tárgyalt ebben az ügyben s pompásan meg is szervezett mindent. A jól előkészitett betörésekből azonban semmi sem lett, mert I. Ferenc József a poroszoktól szenvedett nagy veresége után augusztus 20-án, még mielőtt a magyar légiók beleavatkozhattak volna a háboru sorsába, megkötötte a prágai békét.

Türr ezután nem a harcmezőn, hanem publicisztikai téren küzdött nagy alapossággal megirt, temperamentumos és széles látókörü cikkeivel a kiegyezés érdekében. 1867-ben családjával együtt hosszu távollét után visszajött Magyarországba, amelynek a kiegyezés után uj ragyogó korszaka kezdődött. Itthon a Deák-párthoz csatlakozott, amelynek a programmja teljesen egyezett az ő elgondolásaival, miért is irásban és szóban igyekezett a kiegyezést népszerüsiteni, mert ebben látta Magyarország boldogulásának a legfőbb biztositékát.

A kiegyezést követő évben I. Ferenc József kihallgatáson fogadta s nagy érdeklődéssel hallgatta *Türr* külpolitikai nézeteit. Az uralkodóra oly hatással volt *Türr* István meggyőző okfej-

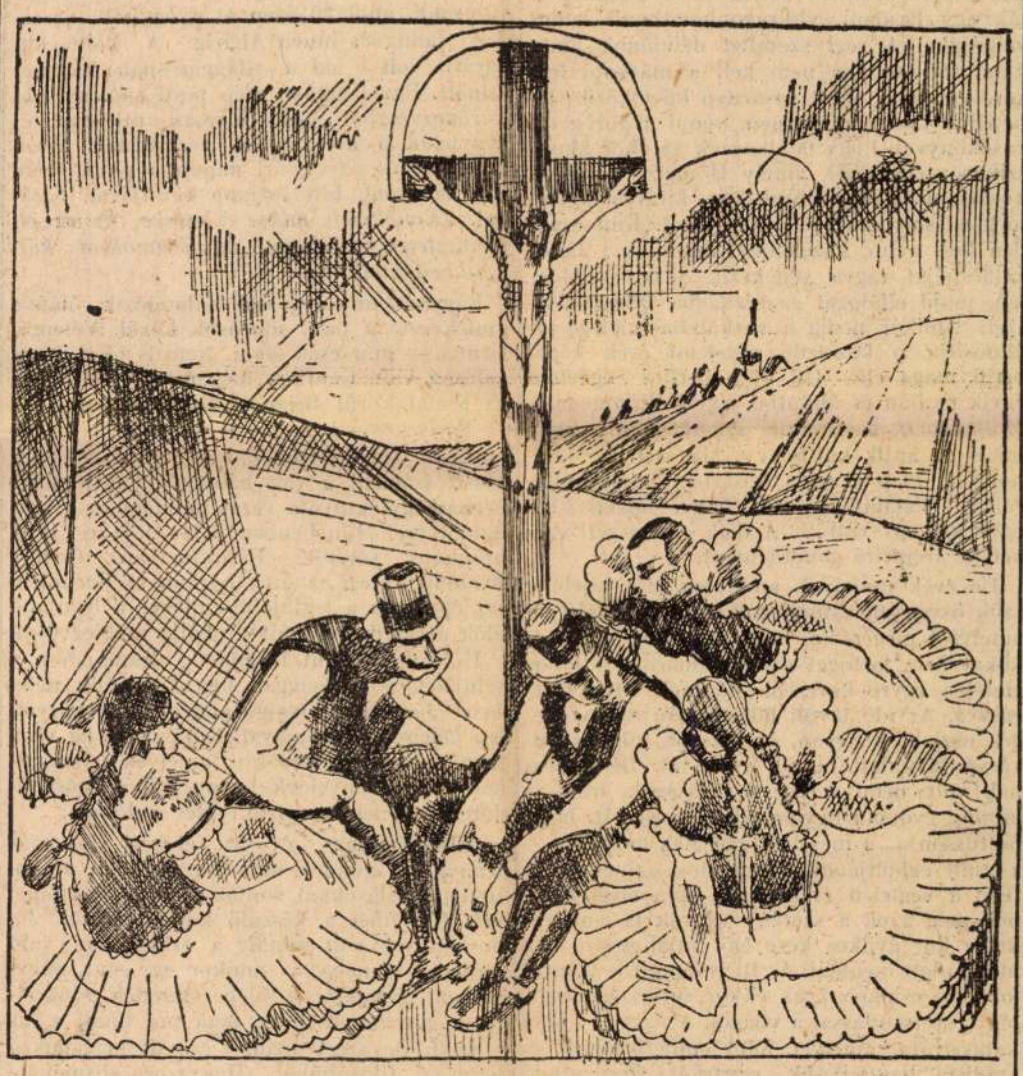

A keresztnél. *Szendy Béla tollrajza.*

lése, hogy hajlandónak mutatkozott a további lépések megtételére a Türr-féle külpolitikai orientációt illetőleg. *Türr* igy, ha nem is hivatalosan, megkapván a legfelsőbb hozzájárulást, oly sikerrel közvetitett *Ferenc József* és *Viktor Emánuel* között, hogy 1869-ben már komoly tárgyalások folytak az osztrák-magyar-olasz-francia szövetség létesitésére vonatkozólag. A francia belpolitikai helyzet rosszabbodása következtében azonban ugy elhuzódtak a tárgyalások, hogy a tervezett szövetségből semmi sem lett.

Harmadik *Napoleon* már 1869-ben látta, hogy inog a trónja s ezért azt ajánlotta *Türrnek*, akinek a felesége jelentékeny évjáradékot kapott tőle, hogy tőkésitse ezt az apanaget, mert „nem lehet tudni, mi történik". De *Türr* uri gondolkodásával ellenkezett az ilyen üzletszerüség. Nem akarta III. *Napoleon* bukását előre escomptálni s ezért Sedan után el is veszitette az évjáradékot.

Munkásságát az ezt követő időben főleg a vizszabályozásokra, csatornaépitésekre és öntözőberendezések létesitésére összpontositotta. Cikkeiben és beszédeiben erősen hangsulyozta a viziutak fontosságát s 1875-ben benyujtotta *Tisza* Kálmánnak a Vulkovár-samáci csatorna teljesen elkészitett, részletesen kidolgozott tervét, három évvel utóbb sógorával, *Wyse* herceggel együtt koncessziót kap a Panama-csatorna kiépitésére és kihasználására, majd 1881-ben, éppen abban az évben, amikor a Panama-csatorna ásását *Lesseps* Ferdinánd gróf tervei alapján megkezdik, megszerzi az engedélyt a korinthusi csatorna megépitésére is. Az utóbbi két csatorna létesitésére összehozott társaságok köztudomásu anyagi bukásával ő is elveszitette vagyonának jelentős részét: többszázezer francia frankot. Mindazonáltal sohasem panaszkodott s ha szó került erre a veszteségre, maga is tréfálkozott felette. Amidőn 1902-ben az északamerikai Unio vette kezébe a sztratégiailag is igen fontos Panama-csatorna megépitését, erről beszélgettek egy társaságban s valaki igy szólt hozzá:

— Ugy látszik, most már mégis csak sikerül ez az óriási vállalkozás s ha létrejön a nagy mű, a beáradó vizek főle majd felállitják a kezdeményezők szobrait, köztük a tábornok urét is.

— Nem bánom — felelte rá nyomban *Türr*, — de a meztelen szobromat kell felállitani, mert csak ez jelképezi kellőképpen, hogy ez az ügy mindenemből kivetköztetett.

Husz év előtt meg is nyilt a Panama-csatorna, a kezdeményezők szobrait azonban máig sem állitották fel, de valószinüleg nem Türr István fenti kikötése miatt.

A vizügyi problémákkal kapcsolatos közgazdasági tevékenység nagyarányu levelezést is igényelt, *Türr* Istvánnak pedig kegyetlen rossz volt a kézirása. Egyszer *Lévay* Henriknek irt valami biztositási ügyben és sürgős információt kért tőle, amit *Lévay* csak az ujabb sürgető levélre küldött meg neki, kisérölevelében mentegetőzve, hogy azért késett a válasszal, mert az adatokat előbb be kellett szereznie, no meg, mert *Türr* István levelének a kibetüzése is több napot vett igénybe, tekintettel arra, hogy egyetlen egy irásjel sem volt benne. Postafordultával levelet kapott *Türrtől*. A vastag boritékban egy iv papiros volt telve különféle irásjelekkel, szöveg pedig csupán ennyi:

„Pótlólag küldöm az irásjeleket. Biggyeszd oda őket, ahonnan elhagytam".

A külpolitika azonban élete végéig érdekelte *Türrt*. Ő vetette fel először Páneurópa gondolatát s többször kifejtette, hogy a már tulságosan hatalmas Amerikával és az ébredő Ázsiával szemben Európának össze kell fognia. Tisztán hazafias szempontból kivánta és propagálta az Európai Egyesült Államok megalakitását, mert a magyarság boldogulását a liberális Európa egyesülésétől várta.

Ernyedetlenül dolgozott a világbéke érdekében is s a millennium évében Budapesten tartott világbéke-kongresszusnak ő volt az elnöke.

Késő öregkorában, nyolcvanadik életévén tul is testi és szellemi frissességének teljes birtokában, fáradhatatlanul buzgólkodott eszméinek a megvalósitása érdekében. Utolsó tavaszát a Riviérán töltötte s 1908 április 22-én érkezett Nizzából Bécsen át Budapestre a Hungária-szálló 118-as számu szobájában levő rendes szállására. Már az uton rosszul érezte magát, borzongott, de fel sem vette baját. Megérkezése után azonban olyan magas volt a láza, hogy elhivatták *Müller* Kálmán dr. egyetemi tanárt, aki megállapitotta, hogy orbánca és jobboldali tüdőgyulladása van. Nővére és leánya ápolták, a legkitünőbb orvosok gyógyitották, de az idős szervezet már nem tudott megküzdeni a kórral. Tiz napi szenvedés után május 3-ára virradóra visszaadta lelkét teremtőjének.

Vitéz katona, nagy ember és előrelátó bölcs államférfi szállt vele sirba. Ha nagyszabásu tervét, az Európai Egyesült Államok megteremtését sikerült volna megvalósitania, más volna ma a világ képe és nem lenne annyi nyomoruság a földön.

Cime nincs

Irta Erdős Iván

János tulkorán jutott el az életnek abba az időszakába, amikor már emlékeket idéz az ember.

Volt egy barátja, vegyészmérnök, sokszor meggondolatlan; de félig lángész, roppant tudásu, fellegjáró, örökifju. Ez a titánkodó tudós és művészlélek, mint valami uj Pythagoras, olyan társadalmi rendszert képzelgetett, amely a számok és az atomsulyok kérlelhetetlen törvényein épül fel. Jánosnak ebben a tulságosan utopisztikus társadalomban az emlékező szerepét szánta barátja. Mert János memoriája néha a nevetségességig menő aprólékossággal tudta megőrizni elmult idők, emberek, olvasmányok, történések mozzanatait.

„Emlékezni annyi, mint szebben átélni valamit, mint eredetileg." János régesrégen, talán kamaszkorában, olvasta valahol ezt a vérszegény szalonbölcseséget. Élete későbbi során voltak időszakok, amikor mélységes igazságot vélt kiolvasni ebből a csalóka aforizmából. Ilyenkor felsorakoztatta gyermekkori emlékeit — és csakugyan, mintha édesebben érezte volna az izét azoknak a diákcsinyeknek és ifjukori holdkóros vagy magasabbrendü rajongásoknak, amelyek a maguk idején nem hagyták nyugodni, világfájdalommal töltötték el, pajtásaitól elsodorták és tulontul korán különcéletre kárhoztatták... Mostanában szombat délutánonként, amikor ugy érezte, hogy az egész hét terhét letette magáról, hogy még sulyosabbakat vegyen fel, észrevétlenül felállt a törzsasztaltól és egyre gyorsuló léptekkel rohant hazafelé, butorozott szobájába. Csendesen tette be az ajtót, levetette kabátját és a kisállványról, a Tauchnitz-Editionök és a Schopenhauer-kötetek közül kihuzott néhány durva papirba füzött könyvet. Féltő szeretettel simogatta végig a könyveket, aztán az egyiket óvatosan lapozgatta, mintha valami régen odarejtett bankót akarna megtalálni. Nyolcadik gimnáziumi görög olvasókönyve volt. Az egyik helyen megállt: *„...ouk estin andri agathó kakon ouden oute dzónti oute teleutésanti..."* — olvasta a Platon-szövegből Sokrates védekezését és elemezve forditotta le magának: *„...ó, a jó embernek nem történhetik baja sem életében, sem halálában..."* Jánosban a háboruutáni ember kissé lemosolyogja a két és félezeréves bölcseséget és a kávéházakban s klubokban rárakódott cinizmus ördöge még incselkedik vele: hogy pusztán ekkora naivitásért ma is megkapná Sokrates a méregpoharat! Hogy a jó embernek nem történhetik baja!... De ez a korszakszülte álfölény csak pillanatokig él és János körül egyszerre megváltozik a világ. Letelepedik iróasztalához, nem látja többé a tömegesen felhalmozott napilapokat, amelyek a kor gennyes sebeit fennen mutogatják a világnak. Jánost a görög betük, amelyeknek láttára sürü rajokban lepték meg az emlékek, visszasimogatták egy hajdani, visszavonhatatlanul letünt valóságba. A régi szombat délutánok illata kábitotta: amikor nem kell a másnapi leckére gondolni, mert vasárnap következik; lehetetlen ilyenkor elő nem venni a görög olvasókönyvet, hogy találkozzék az ókor klaszszikus szellemével, amely Homeros olvasása közben a bübájos Nausikaa királyleányban megtestesülve már eléhe toppant. Kint szeliden hull a hó, közeledik Karácsony. János kalácshéjat rágva védekezik Sokrates oldalán, majd ellátogat az alvilágba Odysszeüsszel. Amikor pedig a vaskályha melege elálmositja, a közeledő egyetemi évek képét vetiti maga elé. Ott ül a berlini egyetem egyik padján és áhitattal jegyzi *Wilamowitz-Möllendorff* professzor szavait arról, hogy mi is az antik kultura... Mit is irtak a lapok a minap arról a kosárban talált hulláról?... Valami olyasmit, hogy Mágnás Elza egy „kéjgép" volt... A diák elhessegeti ezeket az arcpiritó gondolatokat.

De évek multával, amint az idők-kijelölte szük ösvényen vánszorgott a férfikor felé, — amelyről megérezte, hogy csodákat, édes titkokat nem tartogat az ő számára, — János emlékei egyre kevesebb derünek lettek forrásává. Az idő távoli horizontján aranyfellegek uszkáltak ugyan, és sokszor, mintha szivárványív alatt bujtak volna át. De Jánosnak volt némi érzéke a valóságok iránt, s mindig gyorsan figyelmeztette önmagát, hogy ne fusson — a mesebeli gyermek módjára — a mult égboltjának káprázatos, szines hidja felé: a végtelen és céltalan uton elvérezhetnek még azok a szerény vágyak is, amelyeket a kor gyilkos keze elől valahogyan még meg tudott menteni. Az itt is, amott is lángralobbanó csipkebokrok ekkor sürün fenyegették végpusztulással a világot. A nagy, a végső katasztrófa, amelyet féltő emberbarátok és szadista haszonlesők egyaránt jósolgattak, egyelőre nem következett be. De Jánosban ezeknek a lángoknak szétáradó forrósága felélesztette a jótékony dermedésből a mult sajgó emlékeit... Háboru! Bevonulás egy esős, sötét októberi éjszakán. Hemperegni a laktanya lovardájának földjén. Azok a végtelen nótázások a gyakorlótérről befelé. Utána pedig: extraruha és be a 19-es villamossal valamelyik köruti kávéházba, ahol forró csokoládé és friss esti lapok mellől elnézegetheti a szomszéd asztalnál ülő Sz. iró ősz fejét. Aztán a harctér, fent északkeleten és lent délnyugaton. János előtt sokszor megjelent G. századosnak, parancsnokának szikár, ideges alakja. Áldott jó ember. Jánosból, az önkéntesből hiányzik ugyan minden „stramm" vonás, de a szolgálatot pontosan ellátja. Ezért a százados megszereti. János lapokat és folyóiratokat járat magának a harctérre; a százados kölcsön szokta kérni tőle. Az a forró tavaszi éjszaka ott a Karsztban, az olaszok kilencedik offenzivája után!... Jánosban szinte lassitott filmként vonul végig annak az éjnek az emléke. G. százados áthivatja magához a fedezékbe, feketekávéra. Az önkéntes, ha veszélyes is a járás, örül a meghivásnak, mert legalább kis időre megszabadul kavernájából, amelynek levegőjét a bakák, különösen az örökké zsörtölődő felvidéki Drzsik pipája pokollá teszi. A százados ma este feltünően jókedvü. Orosz fogságáról beszél, ahonnan csere-rokkantként szabadult és addig nem nyugodott, mig ujra harctérre nem került. *„Mit szólsz ennek a folyóiratnak legujabb számához?"* — kérdi aztán Jánostól. — *„Szeretném elolvasni Szent Ágoston vallomásainak könyvét!"* — Aztán leakaszt egy puskát. — *„Látod, finom távcső van rajta, kipróbálom!"* — És gyors léptekkel kimegy a fedezékből. Az olasz ezen az éjszakán alig-alig lő. Egyszerre nagy lótásfutás kint az árokban. János kinéz: *„Mi az?"* — *„A százados urat telibe találta egy gránát!"* Egy kéz fekszik az árokban. János lehajol: a kéz kisujján halálfejes gyürü. G. százados talizmánja. Öreg, harctéri bakák sirnak a kéz körül.

Bizony, János sokszor méltán érzi Golgotának az emlékek országutját. A háboru végződésének mámorát hamarosan ájultságig mélyitik a világtörténelmi fordulatok — és János milliónyi sorstársával együtt hónapokig, évekig nem tud feltápászkodni. A „zürzavarok kora" ama fülledt napjainak apathiájából János belemenekül a könyvbe: Aquinói Szent Tamás „Summa"-jának tanulmányozása után Pierre Benoit kalandos regényei adnak enyhülést és Romain Rolland „Jean — Christophe"-ja nyitja meg a lelki nagyság távlatát. A zene is néha „rázug, mint a tenger" és nagystilü, erősen egyéni asszonyok hozzák a lirát, keltik fel a becsvágyat s éreztetik, hogy van egy látható világ is. János előtt elvonul érdekes emberek képe; akikkel találkozott. Egy öreg orvos, aki Ahasvérusként bolyong Páris egyik külvárosától, ahol 30 éven át gyógyitott, az erdélyi faluig és innen Algirig. A költő, aki barátja volt s aki a világvárosban karriert csinált. Egy izgatóan szép pesti asszony, aki Törökországból jövet elveszti utlevelét és kénytelen a kisvárosban veszlegelni. Aztán a találkozás egy nyári napon a pesti utcán rég halottnak hitt legjobb barátjával, Sasával. *„Emlékszel, mikor Thomka, az az elkényeztetett önkéntes, mimózacsokrot küldött Fedáknak?"*

Bágyadt mosolygással kalandozik János emlékezete a nagy utazások körül. Velence, Génua — már csak álom. Nem is hiszi, hogy valóság volt. Genfben még most is ott látja az asztal körül Briand-t és Stresemannt — és Páris kövei közt ma is keresi a halhatatlanságot. Majd Németország... A kölni dóm körül szóbaáll a vak katonával, akit szentbernáthegyi kutyája vezet mindennap a koldulóhelyre. Münchenben fáj a feje a Hofbräuhaus sörétől, Frankfurtban Goethe nyomait keresi az öreg házban és Berlinben (ez épen ma a legfájóbb emléke) a legujabb idők arcának vonásait próbálja megjegyezni.

És azután, mint Pirandello drámájában a szinjáték a valósággal, ugy keveredik néha össze Jánosban a sajgó emlékezés a közvetlen átélések fájdalmával. Különösen, ha visszanéz azokra a napokra, amelyek jelszavainak és eszményeinek kavargásából lecsapódott a ma vérfagyasztó, rideg valósága.

Államférfiakra és az emberi sors más irányitóira gondol, akik hosszu időn át optimista jóslásokkal vonták el az embertömegek figyelmét a készülő katasztrófáról. Jánosban sok volt mindig a szkepszisre való hajlam, de néha — amikor egy-egy „nagyember" biztatásai a fülébe csengtek, szégyelte magát amiatt, hogy nem tud hinni a hivőkkel. De azért dogmát csinált magának a bergsoni filozófiából. Hányszor elismételte magában, mint valami megváltó imádságot a „L'Evolution créatrice" vezető gondolatait: *„Az állatban az ösztön uralkodik, az emberben az értelem. Ez a Szellem diadala az Anyag fölött. Az életlendület legmagasabb formáját az emberi tudatban éri el"*

...Akkoriban földrengések felforditották az öreg Európa alapjait, kidöltek a legszilárdabbnak hitt oszlopok. János emlékezett egy nem is nagyon régi nyárra, amelynek hőhullámverte napjain kiderült, mily ingatag fundamentumon áll az ódon földrész minden gazdasági, politikai és társadalmi berendezkedése. Minden hit, minden bizalom megrendült, mert félelmetes világbankok és törhetetlennek vélt kormányok buktak — és az angol Font, a nagy Kényur is ott kellett hogy hagyja aranytrónját. Sokan, — és nemcsak a naivabbak — megváltó csodára vártak, de János azokban a napokban kezdte igazán megsejteni az elháritathatatlan végzetet, amely az ő nemzedékét majd nyomtalanul eltünteti.

Nagyritkán ugyan szerette volna még elhitetni magával, hogy a Szellem végül is legyőzi az Anyagot. De ilyen megnyugvásai csak pillanatokig tartottak: a rádió és az ujságok, amelyek a mindennapi való élet ütemét közvetitették el hozzá, egyre kevésbé szégyenlősen hirdették, hogy az Ököl dönget az óvilág kapuin — és hiába minden józan érv, egyre többen esküsznek hüséget az uj zsarnoknak.

Egy januárvégi estén pedig, amikor János baráti körben önfeledten fejtegette egy akkoriban ünnepelt nagy iró chef d'oeuvre-je hősének tolsztoji-lemondó lelki nagyságát, jött hire éppen annak, hogy Európa egyik legnagyobb országában a fékezetlen Erő végleg berendezkedett a hatalmon. A regényhős, akiben János egy minden eddiginél eszményibb embertipust akart látni, ugy szabaditja meg magát kisértésektől, hogy örököltt aranyait beledobja a tengerbe. Az uj irány pedig, amely a nyerserő istenitésével állt az európai szinpad előterébe azon a januárvégi napon, világszerte ujra felkotorta a lelkek tengeréből az elfojtott ösztönöket és hatalmi kiélési vágyakat, amelyeket évszázadokon át próbáltak oda elsüllyeszteni a nagy nevelők.

Ami a nagyvilágban és a maga szük körében ezután következett, az már csak arra való volt, hogy János még mámorosabb orgiákat rendezzen emlékei bánat-tanyáján.

Karácsony előtt egy szombat délután János hazafelé tartott. Az utcán járó emberek kezében már ott voltak a karácsonyi csomagok, szegényesek, kicsinyek, 1935-ösök. Valahol harangoztak. János hallott más harangszót is: azt, amely az elsüllyedt világ székesegyházaiból kondult feléje. Egy juniusi csillagos éjszakának illatai, amelyekben mintha az utolsó békeév izét is érezte volna, a Szellem régi, kristálytiszta bölcsességeinek ragyogásával együtt jöttek el hozzá, mint hazajáró lelkek... Három lépcsőfokot is ugrott János egyszerre, hogy minél hamarabb szobájában legyen. Le sem tette kabátját, a könyvespolchoz lépett, kihuzott egy kopott könyvet és félhangosan olvasta Sokrates védekezésnek végső szavait: *„Alla gar édé hóra apienai..."* *„de ideje, hogy távozzunk. Én a halálba indulok, ti az életbe; de hogy melyikünk tart jobb cél felé, az mindenki előtt titok, csak Isten előtt nem!"* Letette a könyvet. Ugy érezte, hogy a fájó emlékek kisértetei mind imbolyognak körötte. *„Karácsony lesz!"* — szólt önmagához és a halálos dermedtségből várta az az örök Megszületés jótevő csodáját.

Az én tüzemben égsz el!

Imádok Véled lenni,
ha Sors kegyét kiosztja:
imádok Véled enni
az Erzsébet-kioszkba,

imádok Véled lenni
melegbe és hidegbe,
imádok Véled menni
ligetbe és szigetre!

Veled boldog lennék én
bárhol s mindég, ha mondom:
Kispest kedves vidékén
s a gőgös Rózsadombon!

Megállni lépcsők végén
lihegve és pihegve
és csóktól csókra érvén,
lehullni a szivedre!

A Nap forró özönjén,
a Hold finom ezüstjén,
cukrászdák csókos csöndjén,
vén kávéházak füstjén:

én mindenhol kereslek
és mindenütt kivánlak.
Vagyok örök eretnek,
ki csak Téged imádhat!

S szól szivvel-szerelemmel,
s szól aggyal, hideg ésszel:
az én lángom nevelt fel,
az én tüzemben égsz el!

SZILÁGYI TIBOR

LES LETTRES FRANÇAISES 1969 VIII. 26.

Arpad Szenes

PAR JACQUES LASSAIGNE

CHAQUE été, les salles du château de Ratilly-en-Puisaye sont mises par Norbert Pierlot, qui a fait de ce lieu un centre de la céramique moderne, à la disposition d'un grand artiste contemporain. Ce furent précédemment Etienne Martin, Vieira da Silva, Vera Pagava. C'est cette année Arpad Szenes. Cette exposition, qui dure tout l'été, permet de mesurer pour la première fois peut-être dans son ampleur l'importance de cet artiste secret, pudique, exigeant et finalement méconnu. Ses aquarelles si raffinées sont parfois montrées à la Galerie Jeanne Bucher ou chez Pauli à Lausanne. Mais sa peinture n'a jamais fait l'objet d'une véritable rétrospective. A Ratilly on voit cinquante toiles importantes qui s'échelonnent entre 1946 et 1969. Cela mérite un déplacement.

Né à Budapest au début de ce siècle, il a été formé par le sculpteur Bierman Bokros et par Rippl Ronaï qui avait été à Paris l'ami des Nabis, de Maillol et de Matisse, mais Szenes a vécu aussi dans l'amitié des musiciens comme Bartok, des poètes comme Adi et il me semble que son art s'apparente tout autant à la magie des mots et des idées, à la musique qu'à des recherches plastiques. Plus exactement, ces dernières ont toujours pour lui une résonance spirituelle, une harmonie, une vibration sonore. Les grandes admirations de Szenes sont des artistes qui comme lui ont su pratiquer cette fusion des genres, cette spiritualisation des formes, Turner et Odilon Redon.

Parti en 1924 de Budapest, Szenes visite l'Allemagne, l'Italie, et arrive en 1925 à Paris où il s'établit définitivement. Il travaille à la Grande Chaumière, rencontre Jeanne Bucher et Hayter auprès de qui il s'initie à la gravure mais il demeure solitaire, en marge.

Artiste savant épris de techniques rares, d'une culture raffinée et d'un goût jamais en défaut, Arpad Szenes a joué un rôle certain dans l'évolution de nombreux artistes d'aujourd'hui. Sa peinture traduit l'éblouissement qu'il éprouve en notes volontairement légères, en échos assourdis. Souvent il baisse le ton pour donner à la couleur des nuances plus subtiles. De même les structures qui existent à l'origine de sa composition gaiement élaborée s'effacent peu à peu dans l'allusion, le passage et elles rejoignent l'imaginaire. Sur la toile s'instaure une sorte de dialogue à mi-voix entre l'artiste médium et le spectateur attentif. Seznes utilise la lumière comme un liant qui absorbe les tensions contradictoires et confère aux magies colorées une chaude sérénité.

Szenes Árpád festő

magyar kármagósú művész, Gal. Jeanne Bucher, 53 rue de Seine, Paris 6e

International Directory of Arts I.

Berlin 1965/66 8 köflése alapján

Szenes Árpád, festő, grafikus

Szerepel.

MDK

Rózsa Gyula: Magyar származású művészek kiállítása a Műcsarnokban 7.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 9.

Szenes Árpád

Párisban él

Szerepelni fog Összel az alábbi tárlaton

S. M: Szaradunk külföldre szakadt nagy magyar mutvészeinek kiállítása Bp-en

Magyar Hírek 1970 I. 24

Szenes Árpád

Izléses müveivel szerepel a Mücsarnokban rendezett, -a "XX. századi magyar művészek külföldön" c.- kiállitáson, melyről Perneczky Géza: „Magyar származásu művészek" cimmel ir.

Élet és Irodalom. Bp. 197o. szept. 5.
XIV. évf. 36. sz. 13. lap

Szenes Árpád

Szerepel a modern francia festészeti kiállításban a Műcsarnokban (jul. 12-től)

N. N.: Magyar képzőművészeti bemutató külföldön

Népnabadság 1969 VII. 5

Szenes Árpád

1

szül.: 1897, Bp. Festő, grafikus.
1925-ben ment Párisba, ahol André Lhotetól és Légertől tanult. 1931 óta rendszeresen állít ki a Salon des Réalités Nouvelles-ben, a Salon de Mai-ben stb. kezdetben a szürrealizmushoz áll közel, 1932 óta inkább absztrakt. A nagyon világos színek és fehér jellemzik. 1966-ban 50 gouache-t kézít René Char kéziratához,

XX. századi magyar származású művészek külföldön. Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 67. l.

Szenes Árpád

1968-ban Lausanne-ban jelennek meg metszetei.
Kiállított művei:

Szántás	1960	o. v.	137 × 115 cm	(repr.)
L'Etoile	1963	"	150 × 150 "	
Nyugat felé	1965	"	150 × 65 "	

XX. századi magyar származású művészek külföldön.
Bp. Kücsösnek, 1970. Ben: Dr. Bognár József, 67. l.

SZENES ÁRPÁD

~~1925~~ 1925-TŐL PÁRIZSBAN ÉL.

„SZÁNTÁS" (EML.)

„L'ÉTOILE" -"-

„NYUGAT FELÉ" -"-

C. FESTMÉNYEI SZEREPELNEK A MŰCSARNOK-BAN.

KRITIKA, 1990. OKT.

Szenes Árpád

1938-ban a Tanács Galériában szerepel a Párizsban élő (absztrakt) magyar művészek bemutatkozó kiállításán.

Hárs Éva: Martyn. Bp. 1970. 10-11. l.

Szenes Árpádné (Vieira da Silva)

nül.: 1908, Lisszabon. Festő

1928-tól Párisban festészetet és nabrázatot tanult.

1933: első önálló kiállítása. Képei nagyvalású perspektivikus kompozíciók, biztos rezerettel.

Kiállított műve:

Aquaeductus o.v. 113 x 146 cm

XX. századi magyar származású művészek külföldön. Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 67. l.

Szenes Árpád M.D.K.

Budapesten született 1897-ben. Tanulmányait Olaszországban folytatta és Párizsban végezte be, ahol 1925 óta él. A newyorki Guggenheim Muzeumban levő Composition c. müve, melyet itt mutatunk be, érdekes példánya müvészetének és gazdag fantáziájának.

Magyar album. Szerk. Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 47.p.

Szenes Árpád

Említve

Major Máté: Külföldi magyar műnészet kiállítása

Nagyvilág, Jp. nov. 1715-1720. l.

Szenes Árpád, festő

MDK

Párizsban élő magyar származású festő. Szerepel Bajomi Lázár Endre kötetében. (A Montparnasse.)

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika

552-557. t.

JELENKOR, Pécs. 1970. június

XIII/6.

Benes Árpád

nevét a külföldre szakadt XX. századi magyar művészek 1970-es budapesti tárlatának kiállitói között említi

Dévényi Iván: Huszár Vilmosról, halálának 10. évfordulója alkalmából. - Magyar Épitőművészet, 1970. 6.sz. 50. l.

Szenes Árpád
festő

Feleségével Szenes Árpádnéval közösen festett
szürrealizmusra hajló olajképei
szerepeltek.

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet, 1971.február - 36.lap

Szenes Árpád festőművész

Kiállítása nyílt a zonemi szépművészeti múzeumban

– Napló –

Magyar Nemzet 1971 július 6
9. old

Szendy-Steiff Antal szobrász 1)

1932-ben a művészcsoport, - amely 1933-ban a Szocialista Képzőművészek Csoportja lett - a Vasvári Tál u.-ban két egymásmellette ifüternet bérelt. Létszámban megszaporodott a csoport: Bán B. - Dési Huber I. - Sugár A. (akkor akkor már részesei voltak az illegális pártmunkának) Fekete A. - Mészáros L. - Szendy Steiff A. - Szőllősi E. - Molnár L. - val.

Major Máté: Szocialistává formálódásom emlékeiből.
Jelenkor, 1973. márc. 262. old.

Szendy-Steiff Antal

Szöllősi Endre műtermébe
járt a 30-as években.

Mezei Ottó: Dési tluber 19.
Corvina 1972.

Szenes Árpád

Szenes Árpád: Nyugat felé, olaj, vászon, 150×65 cm, 1965

Magyar Hírek
1970 XII. 25

gyógyisz
házi has
csomag

A kanadaiaknak már nem l
sok ezer mérföldet utazniuk l
vízre, ha a világhírű magyar gyó
fürdő iszapjával akarják kezelte
izomfájdalmaikat. A modern c
magolástechnika megoldotta, h
a gyógyiszapot megszárítják,
könnyen kezelhető, textíliával be-
vont kompresszekbe sajtolják. Az
iszapkompresszek a kezelésre szo-
ruló testrészeknek megfelelően, kü-
lönböző formájúak.

Mostantól kezdve, a MEDIMPEX Magyar Gyógyszerkülkereskedelmi Vállalattal kötött megállapodás alapján a Hévízi Iszap Kompressz (Hévíz Mud Compress) korlátozott mennyiségben Kanadában is kapható.

A Hévízi Iszap Kompressz a sok évszázados magyar gyógyászati tapasztalatot a korszerű módszerekkel egyesíti. Egyedülálló előnye, hogy otthon, a beteg lakásában is könnyen készíthető vele iszappakolás. Az iszap kompresszt forró vízbe kell mártani — ez máris elegendő ahhoz, hogy reaktiválja a szer-

— — — — — — — Cou

Cím: HUNGARIAN HEALTH IMP
P. Q. AA—5 vagy KELSO IMP

Kérem, küldjenek számomra Hévizi

A bőrkabátos Prokoffjeff – a modern orosz zenéről és a kollektivizmus új formáiról beszél

Bécs, március 13.

— Jöjjön — szólt hozzám *Prokoffjeff* Szergej, a modern orosz muzsika egyik korifeusa —, sétálva jobban tudok beszélgetni. És közben egy kicsit megmutogatja Bécset...

Prokoffjeffet a bécsi rádió hívta meg koncertezni. A hangversenydobogón nem mutatkozott, láthatatlanul és testetlenül bujt meg az éter hullámai mögött.

Ahol szétrombolják az egyéni életet

Magára kapja bőrkabátját, amelyben úgy fest, mint egy ittfelejtett Lenin-fiú. Kicsit zavartan kezd beszélni:

— Hogy miért nem adtam önálló hangversenyt Bécsben? Ennek nagyon egyszerű oka van. Nem hívtak meg. A bécsi zenei világ, úgylátszik, nem akar tudomást venni rólam, mint komponistáról. Pedig beutaztam már Amerika és Európa minden nagyobb városát és elfogultság nélkül mondhatom, mindenütt nagy sikereket arattam. Párizsban egész sereg gramofónlemezt készítettünk szerzeményeimből, Hollandiában pedig Bruno Walter alatt játszottam, az amsterdami Concertgebouw-ban. Hollandia, Belgium, Franciaország, Olaszország, Svájc nagyobb városai voltak leglényegesebb állomásaim, most Zürichből jövök és egyenesen Moszkvába megyek. Haza, Már régóta vagyok úton.

Ránéztem.

— Mondja — szóltam hozzá, miközben megálltunk egy uccasarkon —, Olyan furcsa, hogy azt mondja: haza, Moszkvába. Tudom, moszkvai, ott született, ott élt, ott van otthon. De engedjen meg egy őszinte kérdést: hogy érezheti magát otthon egy művész, egy *igazi* művész ott, ahol minden az egyén szétrombolásáért van?

Prokoffjeff elneveti magát.

— Merész kérdés — feleli —, de nem mondhatok rá mást, minthogy Oroszországról és az orosz művészetről általában kevés fogalmuk van az európaiaknak. Ami az irodalomból kikerül, az mindössze néhány felkapott, modern regényíró, a képzőművészek alig ismeretesek a külföldön, a muzsikusok pedig a teljes ismeretlenség homályában maradnak. Pedig a muzsika a legközvetlenebbül szól az emberekhez, ezt nem kell lefordítani, mint a könyvet és nem kell rongálásoktól reszketve vámhatárokon keresztülhozni, mint a képet, vagy pláne a szobrot. Az orosz művészet alapja valóban a kollektivizmus. Mégpedig két okból is. Az egyik ok a kommunista életfelfogásban rejlik, amely az egyént, annak minden vágyával és igényével alárendeli a közösségnek, a másik az orosz lélek speciális természete, amely már jóval a bolsevizmus előtt is minden individuálist csak a kollektív szemüvegén keresztül tudott nézni. Példa: a Karamazov testvérek, vagy a Háború és béke.

— Ezt értem — vetem közbe. — De mi az a zenei kollketivizmus?

— Definiálni a fogalmat persze rendkívül nehéz — válaszolja Prokoffjeff. — Eleinte, a forradalom első éveinek, Sturm und Drang periódusában azt hitték, hogy a művészeti individualizmus és kollektivizmus különbsége azonos a kapitalizmus és kommunizmus társadalmi, vagy gazdasági különbségével. Ahogy a kapitalizmus az egyéni spekuláció, nyerészkedési vágy, vagy érvényesülniakarás jármába hajtja a tömeget, úgy olyan ellenségesen fordul az individualista művész is a tömegek ellen.

A zene és a gépek

— Az individualista tudomány, amelynek végső kiteljesülése Freud, Jung, vagy Adler pszichoanalizise, vagy az individualista művészet és irodalom épp olyan gyanus volt, mint a kizsákmányoló kapitalizmus. Egyéniség egyértelmű volt a burzsoáziával és irtandó volt, ahol csak érték. A kollektivizmust a pszichoanalizissel szemben a gyár és a gépek képviselték. A gyár és a gépek, ez volt az új idők jelszava, a tömegek, a közösség szimbóluma, ahol nem a köz van az egyénért, hanem az egyén a közért. A kollektív tudomány, vagyis a technika, a mechanika, a kollketív művészet, vagyis a gépek, a gyár művészete jelentette a proletariátust. Közel feküdt a gondolat, hogy a zenében ez egyszerűen úgy értelmezendő, hogy lelki hangulatfestések helyett, mint ami főleg az impresszionizmus sajátossága volt; gyárak, gépek, tömegek, felvonulások, népünnepélyek, forradalmak hangulatát fesse. Ez persze legkönnyebben úgy volt elérhető, hogy a régi hangszerek helyett, vagy azok közé beleszőve, megszólaltatták a gyári szirénát, a gépek búgását, zakatolását, dinamók lármáját, gépszíjjak csattogását. Az a zenemű, amelyben legalább egy sziréna nem szerepelt, átkos burzsoáalkotásnak minősíttetett.

— Egyetlenegy zenei műfaj van — folytatta Prokoffjeff —, amely már a priori kollektív és ebben a tekintetben a zene minden más művészet fölött egy behozhatatlan előnnyel rendelkezik. A többi művészeteknek ugyanis nincs egy olyan természetes, antiindividuális, tisztára a közösség érzéseire appelláló speciese, mint aminő a muzsikában az *induló*. A katonamars semmi mással össze nem hasonlíthatóan csak a tömegre épít. Magától értetődik, hogy az átalakulás első korszakában a mars volt a legkedveltebb zenei műfaj.

— Ez természetesen naiv elképzelés — mondtam. — Az individualizmusnak éppúgy nincs köze a kapitalizmushoz és a burzsoáziához, mint a kollektivizmusnak a kommunizmushoz, vagy a proletariátushoz.

— Ezt már mi is tudjuk — feleli a művész. — Sőt tudjuk azt is, hogy individualizmus és kollektivizmus voltaképpen nem is ellenségek. Ma már, ha lehet a dolgot úgy formulázni, lassu visszatérés mutatkozik az individuális felé. De félreértés lenne azt hinni, hogy ez valami megbánás, vagy reakció lenne. Sőt ellenkezőleg. Csak egyszerű felismerése annak, hogy az individualizmus értelmes továbbfejlesztése nagyobb bizonyossággal vezt az igazi kollketivizmushoz, mint annak teljes negációja. Éppen a zenei induló adta meg a végső lökést ennek a felismerésnek tudatosulására. Az induló éppen azáltal, hogy a közösség lelki harmóniáját adja, a közösségben benne foglaltató egyének lelki világát legmaradéktalanabbul fejezi ki. Az igazi kollektivitás abban áll, hogy minél szélesebb tömegekben keltse fel ugyanazt az érzést. Ez viszont csak azáltal érhető el százszázalékosan, ha megtaláljuk azt az individuális érzést, amely a kollektív minden tagjában közös. Még mélyebbre kell tehát hatolnunk az individuális kutatásában, hogy felismerhessük azokat az egyéni vonásokat, amelyek éppen közösséget csinálnak egy sereg individiumból.

Kleopátra élete

— Én magam is ezen az úton haladok — magyarázza *Prokoffjeff*. — Legújabban két nagyobb szimfónikus művet fejeztem be. Az egyik egy filmzene témáit dolgoza fel, a másik drámai zene. Utóbbit *Tairoff* részére csináltam, egy „Kleopátra élete" című előadás kíséreteként. Kleopátra figurája nem kevesebb, mint három individualista művész meglátásából van összetéve: Shakespeare, Bernard Shaw és Puskin kombinációjából. Aki shakespearei beállítottságú egyénileg, azt ezek a motívumok fogják meg, aki shawi, azt amazok, végül a puskiniak ugyancsak megtalálják mellette számításukat. Így lesz ez az előadás a tömegek igazi kollektív előadásává: mindenki megtalálja benne a magáét és mindenki érti és élvezi majd.

Eszembe jut a csokoládétorta elmélete gulyásszafttal, de nem szólok Prokoffjeffnek. Nem akarom megbántani. Pedig ez is remek kollektív étel: az is fogja szeretni, aki a csokoládétortát szereti, az is, aki a gulyásszaftot.

A legmeglepőbb azonban, hogy Prokoffjeff muzsikája mindezek ellenére is friss, érdekes és magával ragadó. Nem tér el pillanatra se a melódikus harmóniától, de ezen belül sohase hallott, új formákra bukkan. Amiből két tanulságot vonok le:

Az egyik, hogy Oroszországban, a forradalom tizennyolcadik esztendejében, még mindig tetőpontján áll a művészi káosz. A másik, hogy igazi művész minden teoritikus káosz ellenére is művészit produkál. Mert a műalkotás belülről, sőt felülről jön. És nem politikai, vagy gazdasági teóriákból és pártállásokból.

Prokoffjeff művész és mint ilyen individualista, bármennyire is szeretne kollektivista lenni. Balzacnak is főambíciója volt, hogy polgárembernek lássék...

Juhász Andor

AZ ELSŐ SZERETŐ

NÓGRÁDI BÉLA ELBESZÉLÉSE

Azt a bizonyos nyarat, amely életem első és legfájdalmasabb szerelmi kudarcát hozta, apámmal töltöttem a tengerparton. Ha jól emlékszem, az ötödik és hatodik gimnázium között lebegtem és csodálkoztam, hogy az Adria nem vágódik hanyatt első pantallónadrágom láttára. Minden „első" volt rajtam: a pantallóm, a szerelmem, a csalódásom és a tapasztalásom. A hölggyel, aki miatt éjszaka álmatlanul forgolódtam ágyamban, Klárinak hívták és erősen kivágott fürdőruhája mély hatást gyakorolt rám.

Klárival apám jelenlétében ismerkedtem meg a strandon. Apám és fürdőismerősei a társadalmi illemnek megfelelően „nagyságos asszonynak" szólították a hölgyet, aki pedig alig lehetett egy-két évvel idősebb nálam. Én engedélyt kaptam tőle, hogy leánynevén szólítsam. „Szólítson csak Klárinak, hiszen maga még gyerek." Elpirultam, mire apám tréfásan megfenyegetett, egy ismerős gyógyszerész pedig kijelentette, hogy lassú víz partot mos. Klárival rövidesen nagyon jó barátságba kerültem. Sokat mászkáltunk a tengerparti sziklákon és Klári mindig hazakísért a szállodába, sőt arra kérte apámat, hogy néha egésznapos vitorlás kirándulásokra magával vigyen. Apám szívesen beleegyezett, legalább nem zavartam szórakozásában. „Egyszer majd elcsábítom a fiát, meglátja", mondta Klári. Apám nevetett, miközben a bajuszát pödörgette és furcsán nézett Klárira.

Egy este, mikor egésznapos csatangolás után elváltunk egymástól, Klári megkérdezte:

— Megy holnap evezni?

— Délután át akarok menni Medveába.

Kicsit gondolkodott:

— Tudja mit, jöjjön el a Fernandea-villa előtt és szóljon be értem. Együtt megyünk, jó? Az evezőket hozza magával.

★

Másnap két evezővel a vállamon megjelentem a Fernandea-villában. Az evezőket nekitámasztottam a falnak és bementem a házba. A nyitott hallban senkit sem találtam, úgylátszik, a házbeliek fürödni mentek. Kissé bizonytalanul néztem körül, hol találom Klárit. Ekkor az egyik, félig nyitvahagyott

Büchmann ötven éve

Büchmann jubilál... Ötven éve van már, hogy egy berlini tanár elköltözött az élők sorából és hetven esztendeje, hogy ugyanaz a tanár meglepően nagy hallgatóság előtt előadást tartott Berlinben az úgynevezett közismert idézetekről. A hallgatóság soraiban egyetemi hallgatóktól kezdve, unatkozó hölgyeken keresztül szaktudósok is találhatók voltak és érdekes, hogy a sokszínű hallgató-közönség egyforma figyelemmel hallgatta az előadó fejtegetéseit. Georg Büchmann Homeroszig ment vissza, hiszen már az ókor első klasszikusa beszél olyan szavakról, amelyek a beszélő ajkáról elröpülnek, hogy gyors iramban megérkezzenek a hallgató füleihez. A szállóigékről tehát már Homeros is megemlékezik. Büchmann gyüjtése szép multra tekinthetett vissza. A társadalmi, politikai, művészeti és gazdasági élet területéről szedte össze ezeket a kiragadott idézeteket, amely könyvtárra menő tanulmánynál plasztikusabban és jellemzőbben világítják meg a kort, amelyben elhangzottak és a szereplőket, akik először alkalmazták.

Büchman előadása nem maradt következmények nélkül. És a hozzáértők rábeszélésének engedve, a szorgalmas tanár, aki élete folyamán volt már teológus, nyelvész és régész, aki bejárta Európának valamennyi akkori számbavehető főiskoláját, hozzálátott, hogy az ötletszerűen összehordott anyagot csoportokba gyüjtse, rendszerbe foglalja. A rábeszélők sorában is legelső helv illeti meg Friedrich Weidlinget, az egyik legismertebb német könyvkiadóvállalat tulajdonosát, aki annyira érdekesnek találta Büchmann kezdeményezését, hogy felszólította: írja meg könyvalakban és ő kiadja ezeket különböző korból és különböző országokból származó citátumokat.

Igy született meg még abban az évben 1864 végén a szerény külsejü és szerény terjedelmű könyvecske „A német nemzet idézetgyüjteménye." Az első kisérlet nagyszerüen bevált és „a Büchmann" egymásután rengeteg kiadást ért meg. Se szeri se száma azoknak, akik Büchmann nyomán, de némileg más szempontból feldolgozták a rendelkezésre álló anyagot. A Büchmann-követők azután két csoportra oszlanak: van közöttük olyan, aki hűségesen és őszintén megírja: kinek a munkája nyomán indult el. És vannak azután elég szép számmal olyanok is, akik ezt a forrást túlzott szerénységből elhallgatják. Alapjában véve ez sem lényeges. Büchmann, szegény, már régen halott, viszont kezdeményezése sokkal közismertebbé vált, semhogy mindenki első pillantásra fel ne fedezze az utánzatok tömegében a közös alapot.

A gyüjtést persze más nyelveken is megkezdték. Igy azután az anyag egyre szaporodott és egyre több irányban ágazott széjjel. Ma már alig van nyelv, amelyen ezek az idézetek a közönség elé nem kerültek volna (nálunk Tóth Béla szedte rendbe a meglehetősen nagy anyagot, a munka azóta abbamaradt, pedig nem volna kár folytatni).

Érdekes ezeknek a gyüjteményeknek az élete is. Ha elővesszünk egy ötven év előtti Büchmannt és egybevetjük valamelyik legújabb kiadással, akkor látjuk, mennyit változott a világ azóta. Régi fogalmak elhalványultak, régi szállóigék teljesen kimentek a divatból. Viszont uton-utfélen használunk olyan mondásokat, amelyekről néhány év előtt még semmit sem hallottunk. Az egyik régi kiadásban külön nagy fejezetet foglalnak el az eredeti görög idézetek. Ki idéz ma már görögül? Talán csak egyetlenegy fejezet maradt változatlanul az évtizedek során, a bibliából vett idézetek tarka gyüjteménye. És ez az a rész, amely egyforma minden nemzet nyelvén, minden nyelvü csoportosításban, jeléül annak, hogy végső sorban közös forrásra vezethető vissza az a sokfelé irányuló kulturális élet, amely mai napig megtalálható a világ különböző országaiban.

Büchmann megérte azt, hogy kezdeménye zése visszhangra talált, de sok anyagi haszna nem volt a dologból. Alighanem örült, hogy az az anyag, amelyet tulajdonképpen íróasztala számára gyüjtögetett össze, nyomtatásban megjelent. Elég volt a dicsőség és nem igen gondolt az anyagi sikerre. Könyve első kiadása után a legkülönbözőbb fizikai és anyagi bajokkal kellett megküzdenie és amikor ötven év előtt meghalt, nem maradt vagyon utána. A vagyont azóta a különböző kiadók szedték össze.

„Az eredeti" Büchmann német [illegible] műveiből vett idézetekkel kezdődik. Ez foglalja el a könyvnek legnagyobb részét. Ma már elavult és elfakult sokminden, ami ezeken az oldalakon felvonul. Az ember sokszor azt sem tudja, ki az, akit idéz. De a legújabb kiadásban már pótolva vannak a hiányok egészen Spenglerig és az Untergang des Abendlandesig.

Francia, angol és ókori klasszikus idézetek következnek ezután, majd a Biblia megfelelő idézetei vonulnak fel. Az utolsó rész talán a legérdekesebb. Az ebben foglaltak a história különböző fejezeteit elevenítik meg. Az anyag érdekes és ma is eleven. Felvonul az öreg Cato (Ceterum censeo), Caesar (Veni vidi, vici), XV. Lajos (Apres nous le déluge) III. Edward (Honny soit qui mal y pense) Bismarck (Recht geht vor macht) és még sok egyéb. Vajjon ki emlékszik ma már arra, hogy a szabad kéz politikáját először Schleinitz miniszter említette 1859-ben a porosz kamarában, hogy a „Welch eine Wendung durch Gottes Führung", I. Vilmos szedáni sürgönyéből származik. Vagy, hogy ugyancsak Bismarck használta először „a becsületes alkusz" kifejezést. És így tovább...Rég elmult idők csakúgy megelevenednek az idézetek tükrében, mint a közelmult eseményei. Idézetek lesznek, idézetek vesznek — az előttem fekvő kötet például Gustav Stresemann szavával végződik, amely „Locarno szellemét" üdvözölte a világpolitika egén. Hol van már Stresemann és hol van Locarno szelleme... De a Büchmann-gyüjtemény túléli az egymásután következő korokat és az egymást felváltó irányzatokat. Az egykori szerény berlini tanár megérdemel tehát néhány emlékező szót halálának ötvenedik évfordulóján.

(k—ny)

ajtó mögül sikoltást hallottam, majd Klári hangja hallatszott:

— Az Istenért, ne jöjjön be, éppen öltözködöm...

— Rendben van — mondtam elpirulva, mert abban az időben könnyen pirultam —, megvárom, amíg elkészül.

Kis szünet után:

— Ha megígéri, hogy nem néz ide, bejöhet.

A lélegzetem akadozni kezdett. Nem tudtam biztosan, mi a férfiasabb, elfogadni, vagy visszautasítani a meghívást.

— Kérem — feleltem zavartan —, nem szeretnék terhére lenni. Kissé korán jöttem...

— Ahogy tetszik — hallatszott kissé sértődötten —, csak nem akartam, hogy unatkozzon. De ha nem akar bejönni, miattam megsülhet a napon.

Megijedtem, hogy félénknek fog tartani. Semmitől sem rettegtem jobban, minthogy egy nő nem tart még érett, felnőtt férfinak.

— Ha igazán nem zavarom... Tényleg nagyon erős a nap...

— Na, látja. Szóval, megígéri, hogy úgy viselkedik, mint egy jólnevelt kisfiú.

Ovatosan és várakozással telve beléptem a szobába. Klári azonnal „hátra arcot" vezényelt. A fal felé fordultam, mialatt a hátam mögül női ruha és fehérnemű susogása hallatszott. A szoba kellemesen hűvös volt. a zsalugáterek gyengén szűrték át a fényt, a levegőben finom szappan és egy ismert, divatos parfőm szaga terjengett. Álltam a fal mellett, dobogó szívvel, lüktető halántékkal. Klári csiklandozó nevetése végigfutott rajtam.

— Nem lát a tükörből?

— Dehogy is, a pamlagot látom.

— Szeretne megfordulni?

— Nem én. Azaz, hogy... megígértem...

— Milyen csacsi feleleteket ad. Igazi gyerek...

Ez bántott. Miért lennék én gyerek? Hiszen megígértem, hogy nem fordulok meg. Mégis csak komiszság lenne visszaélni egy gyanutlan nő helyzetével. Igyekeztem elterelni a társalgást más tárgyra.

— A férje mit csinál?

— Hogy jut most eszébe a férjem? Bement Fiumébe kezeltetni magát.

— Mi baja van tulajdonképpen?

— A belei nincsenek rendben. Tavasszal operálták. Kivágták félméter belét.

— Ki lehet vágni egy ember belét?

— Csak félmétert. Fekélyes rész volt.

— Érdekes, — mondtam magam elé és abban a pillanatban valami testi tisztátalanság érzete fészkelődött belém Klárival kapcsolatban. Ugyanakkor a ruhasusogás, nevetés és Klári állandó, halk, csiklandozó nevetése az agyamba hajtotta a vért.

— Nem bánom, ha megígéri, hogy a helyén marad és nem jön közelebb, akkor megfordulhat.

Megfordultam. Klári ott állt előttem, talán három lépés távolságra, magassarkú fehér cipőben, fehér pongyolában, amely kissé színpadiasan hatott. A pongyolát lazán összefogta a kezével, de nem mertem odanézni, mert féltem, hogy elengedi és a pongyola szétnyílik.

— Tetszem magának?

— Gyönyörű — feleltem rekedt hangon —, Klárika, maga nagyon szép...

Valóban nagyon szép volt, nemcsak kigyulladt kamaszfantáziám számára. Kihívó fiatalságával, hetyke, félszűzi szemérmetlenségével, lehunyt szemével, halvány, barna bőrével, amely teleszítta magát napsugárral és remegő, nedves szájával maga volt a beteljesült és elérhető vágy. Rámnevetett:

— Akkor csókolja meg a kezem.

Megtettem. Erre fesztelenül és minden átmenet nélkül nyakam köré fonta meztelen karjait. Minden tagom reszketett, a tenyerem is nedves lett az izgalomtól. „Kicsi fiú, hogy reszket... ne féljen tőlem... talán én vagyok az első nő az életében...? A pamlagon ültünk, szorosan egymás mellett. „Dehogy is, Klárika... hogy képzeli..." Ügyetlenül és szorongó érzéssel átöleltem, miközben egy elfelejtett gyerekkori ima szavai jártak eszemben. Istenkém... csak most segíts.. Istenkém, csak már vége lenne... Karjaim élettelenül szorították a derekát. Csodálkozó hitetlen arccal rámnézett. „Jaj, milyen ügyetlen, egész gyerek még... nahát, nem hittem volna..." Arcom égett a szégyentől, szerettem volna mentegetőzni, kifogásokon gondolkodtam, mialatt kétségbeesetten szorítottam magamhoz. De hiába erőltettem a képzeletemet a sokszor kipróbált női arcokkal, az idegpályák némák maradtak, a vér nem engedelmeskedett az idegközpontnak, nem kezdte el kán-kán táncát a riadóra. Az idegek rövidzárlata meghiúsított minden erőlködést. Közben a szabadjára bocsátott képzetek gyorsvonatsebességgel rohantak végig agyamban. Rémes... rémes, hogy a belét kivágták, egy ilyen ember csókolja meg Klárit... A kivágott belű férjről mindenféle alantas, testi funkciók jutottak eszembe. Úgy látszik, megérezte, hogy mire gondolok mert hirtelen megszólalt:

— Maga most a férjemre gondol... Csacsi, már egy féléve semmi sincs köztünk. Ne legyen olyan izgatott...

Az ingem már átnedvesedett az izgalomtól, kínosan mosolyogtam, érthetetlenül figyeltem magamra, úgy tetszett, mintha hirtelen valami titokzatos természeti jelenségnek lettem volna tanuja. Hiszen erre vágytam, sohasem mertem volna remélni és mégis... A zavar közben rémületté dagadt bennem. Hiszen beteg vagyok... ennek nem szabadna előfordulni... Mi történt velem?... Vérem egyetlen sejtje sem mozdult, mint a befagyott tó, amelynek vize viharban is nyugodt marad a jégpáncél alatt. Egyre az a kép üldözött, hogy a férj bizonyos élettani műveleteket képtelen egyedül elvégezni és Klári segít neki. Szóval, Klárinak is vannak belei, ha ugyan nem vágták ki őket... Klári együgyü sértődöttséggel faggatott, a hangja türelmetlen volt:

— Talán nem tetszem magának?

— Nagyon tetszik, Klárika... én nem értem... bocsásson meg, rosszul érzem magam...

Távolabb ültem tőle, hogy ezzel is igazoljam szánalmas kifogásomat. Rosszkedvű lett és hirtelen feltámadt szégyenkezéssel mondta:

— Na, hagyjuk, hiszen maga még gyerek.

Szó nélkül öltözködni kezdett, átnézett rajtam, egyszerűen nem találtam szavakat és csak álltam bénán, mint a szélütött. „Aztán mesélje el a papának", — mondta gúnyosan, mialatt a tükör előtt fésülködött. Az volt az érzésem, hogy ennél a halál sem lehet rosszabb.

Még szerencse, hogy néhány nap multva elutaztunk, a szezón már végét járta. Az utolsó estén apám odavetve megkérdezte, elbúcsúztam-e Kláritól. Hogyne, feleltem sietve, még délután. Megveregette a vállam, mintha meg akart volna dícsérni valamiért. „Megerösödtél, egész férfi vagy már" — mondta és hirtelen hozzátette:

— Finom kis madár, önagysága. Nem baj, az a fontos, hogy jól szórakoztál vele — és összecsípett szemmel, ravaszul nézett rám.

Úgy éreztem magam, mint amikor az iskolában egyszer az új latintanár tévedésből engem dícsért meg egy társam helyett, aki jelesen készítette el dolgozatát.

★

Ezután már csak egyszer láttam Klárit, talán tizenöt év multva. Egy színházi előadás szünetében az előcsarnokban beszélgettem egy kollégámmal, amikor az az érzésem támadt, hogy valaki mereven néz. Forgolódni kezdtem és egyszerre felismertem az aszszonyt. Meglepődtem, hogy milyen kevéssé változott. Hirtelen szorítani kezdett a gallérom. A színházi csengő megszólalt, a közönség lassan betódult a nézőtérre. Klári a férjébe karolt és indult a bejárathoz. Amikor elmentek mellettem, köszöntem neki. Kis ideig habozott, aztán visszaköszönt, de rögtön elfordította tekintetét. Barátom eldobta cigarettáját és megkérdezte, hogy ki volt az a nő, akinek köszöntem.

— Az első szeretőm, — feleltem könnyedén és most már nem pirultam el.

A modern művészet térhódítása Anglia és Amerika felé

Párizs, 1935 március.

A múlt század óta a képzőművészetben minden megváltó forradalmi irányzat Párizsból indult ki. Eddig Németország volt az, mely leghamarább reagált a megmozdulásokra, magábaszívta őket s megtermékenyülve kiváló német művészekkel gazdagította az avantgárdista élharcosokat. Ebben a pillanatban Németország, mint a modern művészet felvevő piaca nem él már Németországban. Párizsban dolgoznak és már a párizsi iskolához számítják őket. Ehelyett most Anglia és Amerika talajába csiráznak ki a tengeren átsodort új művészeti eszmék magvai.

Londonban Darwin unokája, kinek a férje maga is festő, nyit egy galériát, mely csak szürrealista és absztrakt művészekkel foglalkozik. Ugyancsak ezzel egyidőben megalakult az „Axis" nevü művészeti folyóirat, melynek internacionális collaborateurjei *Picasso, Gonzales, Kandinsky, Miro, Helion,* vagyis a harcos modernek egész élgárdája.

Hogy Amerikában termőtalajt talált ez az irányzat és rengeteg művészt ad ennek, hogy a leggazdagabb modern múzeumok Amerikában vannak, az egészen természetes. Hol értsék meg ezeket a művészeket, ha nem az Újvilágban?

Max Ernst, a szentimentális forradalmár

Halk átlátszószemü összes ember. Mindíg szomorú és mindíg mosolyog. Nyugodt, szótlan, ebben a világban ő nézőközönség. Nem akar ugrálni, mulatni akar. Puha szőnyegekkel, kagylókkal, gyökerekkel, örökzöldekkel díszített műtermében oly csendesen, félénken sétál, szedegeti össze képeit, mintha vendégségben lenne. Megjegyzés nélkül mutogatja munkáit, néha elmosolyodik, képei még őt is mulattatják. Nem mond véleményt senkiről, világszemlélete, életfilozófiája le van fektetve képeiben, olvassák onnan ki, ha akarják.

Max *Ernst* a fiatalabb festőgeneráció egyik vezére. Egy évtizede már, hogy világhírű, művészete mindig ellentmondás volt a polgári ízlésnek. Régebbi képeiben ez inkább témájában nyilvánult meg. Mostani műveiben sokkal mélyebbre ment. A természetnek, az élet mechanizmusának misztériumát kutatja és tisztán festői eszközökkel állítja elénk a polgári világszemlélet giccses ficamait. Régebbi dolgainak legjellemzőbb darabja a még teljesen klasszikus stílusban festett Mária-kompozíciója. Mária, amint felhúzza az ölébenfekvő kis Jézusnak ingét. Mária feje felett glória. Egy ablakon benéző kíváncsiak. A kép oly áhítattal van festve, mint a XIII. század szentképei s ez még bizarrabbá teszi a kép kiélezett tartalmát.

Százezer galamb

Fokozatosan mindjobban elmélyed. Ebben a Mária-képben még sok volt a fiatalos hév, sok volt az akarás: „most megütközést akarok kiváltani". Állatokat kezd festeni. S mint a szatírikus, mindent kigúnyoló Max *Ernst* elérzékenyedik, belemélyed az állatok életének, fiziognomiájuknak tanulmányozásába s hatalmas fantáziával az állatoktól inspirálva valami egészen megdöbbentően monumentális víziót teremt, amely sokszor egészen naturális ornamentika lesz, de így is hallatlanul karakterisztikus. A vérengző vadállatok irtózatos százfejü szörnyekké nőnek, a galambok hófehér átlátszó alabástromszobrokká. Felejthetetlen a „100.000 galamb" című képe. Ezrei az összebujó szerelemeskedő galamboknak, játékos ornamentikát alkotva, stilizálva, átabsztrahálva mégis melegség, puhaság, pihegés, szárnycsattogás illuzióját keltve. A kép közepén egy római architektura boltívei még jobban kiemelik a galambok puha fehérségét. A *„Fehér és fekete galamb"* című képe a szerelem: a szerelem harca, kegyetlensége megelevenítve egy fehér és fekete forma színkontrasztjának küzdelmében. A vonalak ívei telve vannak erotikával, bujasággal, de a fehér és fekete hideg ellentéte szinte gyilkolja egymást.

Világszemléletét, irodalmi mondanivalóját immár sikerült teljesen festészetté átértékelni. Csak egy ilyen hatalmas festői talentum nem bukik bele ennyi irodalmi mondanivaló nyügébe. Majdnem egyidőben ezekkel, festi különös erdő- és sziklaképeit. Úgy érzem, gyermekkorának alkonyati félelmei kísértették ezekben a képekben. Vonagló, kigyózó, fekete, mélylila, mélykék formák, melyeknek közepén ízzik, világít egy vérvörös, vagy narancssárga folt, a lemenő nap ijesztően misztikus képe. Természetesen nem a giccsőrök naplementéjére kell gondolni. Hiszen nála minden teljesen elvonatkoztatott, legalább is külső formájában, a természettől. Mint minden szürrealista, élményeinek hatását festi csak le.

Selyemmásli a kép közepén

Legutolsó dolgaiban ismét felszínre kerül az egész világon mulató ember. De mennyire megváltozva. Csak egy kis selyemmásli, odaragasztva egy szürrealista vizió közepébe. Milyen bizarr hatást kelt a polgári giccsízlés és a legforradalmibb szellem ily szembeállítása. Magam nem vagyok nagy barátja, mikor idegen anyagokat visznek a festéken kívül a vászonra. De itt ez indokolt s mindig ez a fontos. A mercizmus új lehetőségeket adott a játszásra a művészetnek. Egy pár felragasztott tárggyal igen hamar előnyös hatást lehet elérni. De hihetetlenül veszélyes ez, ha öncélúvá válik. (Mint minden technikai bravúr.) A technikának lehetőleg teljesen hátérben kell lennie, csupán a tartalom plasztikus kifejezését szolgálva. Nincs szörnyűbb, mint egy indokolatlan színfolt.

Ilyén szellemü dolgaiban egész különálló helyet foglalnak el képben elmondott regényei. Valami fantasztikus rémdrámát illusztrál, undorító szecessziós stílusban belesinkófálva absztrakt motívumokat. Mikor először megláttam, hangosan kezdtem kacagni. Grock, Zoro-Huru halálosan komoly dolgok emellett. Az egész olyan hatást tett rám, mintha egy cilinderes, frakkbaöltözött urat, nadrág nélkül látnék táncolni.

Max Ernst szó nélkül szemléli mulatásomat. Kellemetlen gondolataim támadnak. Én is egy ilyen bohóc vagyok? Az ő világában valószínűleg. Kérdően nézek rá. Gyermeki ártatlan tekintet a felelet: — A viszontlátásra. — Megyek el. Az uccán alig bírom visszatartani, hogy a jó párizsi polgárok arcába ne nevessek. Valahogy minden ferde most, groteszk, mulatságos. — Ni, itt jön egy nagyszakállú, becsületrenddel dekorált komoly úr. Milyen lehet hálóingben?

Vieira de Silva, akinél elfelejteni, hogy nő

Portugál. Talán az egyetlen számottevő képzőművész hazájában. A párizsi nőfestők egyik messzire kiemelkedő legjobbja. A nőképzőművészekkel szemben telve vagyunk előítéletekkel. Tényleg, eddig legjobbjaik is messze elmaradtak még egy közepes férfi kvalitásai mögött is. Vieira de Silva kivétel. Megtartotta nőies, végtelenül finom szenzibilitását, technikai tudásában, problémáiban férfias.

Érdekesen szép nő. Profilja olyan, mint Cleopatra ismert szobrának. Szénfekete haja, kékeslilás fényeket szór. Sötét, mély szeme, finom metszésü szája, örökké játszó, vibráló, asszonyi. Az az érzésem, sohse tudtam megérteni egyéniségét. Néha férjéhez odasimuló, odaadó asszony, meleg, egyszerű, közvetlen, néha hideg, vad, indulatos, érthetetlen, kéklő kőszobor.

Portugál. Hazája a tenger mellett fekszik. A haragos Atlanti-Óceán marja ott a partot és száguldó szelek sikoltoznak a meredező sziklaszirtek között. Ősei elsőknek vágtak neki az ismeretlennek, törékeny vitorlásokon, vonva a messzeségtől, misztikus hittel, forró szerelemmel a tenger peremén túl rejtőző tér iránt. Ő is egy ilyen hajós. Törékeny asszonyi lelkével leng a művészet végtelen problémái között, agyát vitorlává feszíti, repül, finom idegeivel tapogatva a teret. Mert neki is a tér a problémája. Még benne él az a nyugtalan kíváncsiság a kiterjedés titkai iránt, mely őseit kicsalta a nyilt tengerre.

Mint szobrász kezd el dolgozni. Érzi, hogy a szobrászat kifejezőformája túl kötött, túl merev ahhoz, amit ő ki akar fejezni. Áttér a festészetre. Már első tanulmányaiban megcsillannak kivételes kvalitásai. Férjhez megy. Szenes Árpád veszi el, a kiváló magyar festő. Férje hat rá. Leegyszerűsödik, lehalkul, mindinkább vizuálissá lesz. Együtt lemennek Nagybányára, itt már mindinkább előtérbe jön főproblémájuk: a tér. Kicsi parasztszobát fest egy asszonnyal a széken. Mi mindig érezzük elszigeteltségünket, egy tragikus magunkrautaltságot, minekünk egy ilyen parasztinterieur egy Ázsiából Európába szakadt nemzet tragédiája. Zárt, befeléélő. Nála nem szünik meg a világ annál a négy kis meszelt falnál. Kitárul, kitágul, olyan lesz, mint a tenger. Színei sem olyan súlyosak, vörös indulatokban fürdők, mint a mieink, kékek, zöldek, szürkék, átlátszóak, mint hazájának sós levegője.

Visszajönnek Párizsba. Elvontabb lesz művészete, minden sallangot levet magáról. Itt már teljesen felszabadul ura hatása alól. Az magyar. A mozgás, a dinamika, ami érdekli, ő portugál, a végtelen mozdulatlan stabilitás az ő világa. Még mikor mozgást éreztet, akkor is érezzük, hogy ez nem egy esetleges eltűnő valami, hanem végtelenül ismétlődő törvényszerűség. Lefesti egy szoba négy falát, megtöri kiterjedését egy hálóval, egy játékvonallal iszonyatos naggyá növeli méreteit. Semmi több. Milyen sokat tud ezzel mondani. Sohasem lesz száraz, mint gyakran a hasonló problémákkal küszködő művészek, hiszen nála ez egy századokon öröklődött áhitatos kíváncsiság Vieira de Silva művészetét, dacára nemzetközi sikereinek, nem értik meg hazájában. Ott közepesen festett tengerképeket élveznek s nem tudják, hogy Párizsban Vieira de Silva Portugália lelkét kitárja a világnak.

Heyter, a rugby-játékos

Olyan, mint egy rugbyjátékos. Izmos, rugalmas járású, kemény arcélű, elszánt. Apja jónevű angol portréfestő. Mint minden festő, ő is ellenzi, hogy fia az legyen. Kémikust akar nevelni belőle. El is végzi tanulmányait, de azért gyermekkora óta állandóan fest. Festőiskolába sohase járt, s ezt nála alá kell húzni, mert a rajz igazi elme, s annak szinte páratlan virtuóza. Londonban három évig dolgozik mint kémikus. Kényelmes állása van, nyugodtan festhet mellette. Párizsban javában dühöng, dúl a legheroikusabb művészeti forradalmak egyike: a kubizmus. Csodálatosképen nincs hajó, mely a La Manche-csatornán átvinné a „veszedelmes" új eszméket. (Nem úgy, mint az influenzát.) Hall valamit, hogy Párizsban él egy pár igen elégedetlen s örökké ágáló művész, s lát is néhány reprodukciót. De ez elég neki. Fiatal lelke már ettől is megtermékenyül. S csak Párizsba jövetelekor konstatálja nagy csodálkozással, hogy ő teljesen magától ment keresztül a kubizmusnak minden stációján. (Ez is igazolja annak törvényszerüségét.) Felhagy teljesen a laboratóriumi munkával, Párizsba telepedik le, teljesen a művészetének él. Főleg a grafika dominálja akkori dolgait. Fest is állandóan, de képeinek indítómotívumai teljesen grafikaiak. Képei kékek és pirosak, szürkéivel színesebbé hangszerelt grafikák. Rendszerint egy olyan organikus egységet épít fel naturalis motívumokkal, melynek főproblémája a ritmus, a konstrukció.

Peterdy Gábor

Szenes Andor.

Literatura.1929IV.év.5.sz. 159-162.l.
Gyomai Imre: Ezt csinálják a magyar
müvészek Párisban

Szenes Andor

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76-77. l.

Magyar művészek Párisban.

Szenes Andor ,

Literatura, 1929. IV. évf. 5sz. 159-162. l

Gyomai Imre : Ezt csinálják müvészeink Párisban

Szenes András

Nőifej-c Egyé
repr.

Kut 1927. 3. sz.

Szenes András

festő 1921. Münchenben.

Tervei után készült két gobelin volt kiállítva a Nemzeti Szalon 1921. szept. havában

Lichtnecker József, régiségkereskedő

VI. 16.

< Szenes András >

< > kiállítása. A Belvedere legutolsó kiállítása egy itthon mig alig ismert kitünő tehetségü fiatal magyar festőnek, Szenes Andrásnak mindeni eredményeit mutatja be. Szenes András jellegzetesen kolorista, mutatja ezt technikai hajlan — (e cikk folytatását lásd Boris László csomagjában)

Irta Hevesy Iván.

Nyugat 1924. máj. 16.

Gyűlölte a tömeget, melynek ezernyi és ezernyi arca egyetlen borostás kék arcba folyt össze, amely felnéz a porból, de csúfolódva lenevet a porra...

Éles kiáltás hangzott el riasztón, mint egy kürtjel... Indúljatok! A futók előreszöktek és szép fergetegük szele megcsapta és magával sodorta Glaukost. Egyszerre könnyű lett a teste, a lábán szárnyak voltak és az erő és hatalom mámora ragadta őt előre. Már nem félt és nem gondolkozott, már senki sem parancsolt neki, úgy érezte, ő parancsol mindeneknek. A versenybíráknak, a tömegnek, a napnak, a földnek, a futóknak, akik lihegve törtettek mellette, míg ő könnyén repült ki közülük a végtelen felé.

A stadium büszke porondja eléje borult, alázatos lett és odaadta magát. Legyűrte, uralkodott felette, korlátlanul uralkodott versenytársai felett és elbizakodottságában játszani kezdett velük. Előre engedte egyiket-másikat, megmérte és megvetette valamennyit.

A pálya homokja eltűnt sarútlan, könnyű lába alatt, aranyfövényes süppedő bársonyszőnyeg volt, mely visszafelé futott, míg ő előre repült, bele a szélbe. Széttépte a szelet, széttépte maga előtt a napsütést, belerohant mint végtelen selyemszőttesbe és tépte, újra tépte és mögötte minden elmaradt.

A tömeg lélegzete fennakadt. Már csak ő lélegzett az olympiai síkon

Szenes András

festő

Belvedere

1924 április

Koll. Kiállítás

Életr., 85 mu.

Kul. 1895 Szolnokon. 1914-

ben Fényes Adolf veretese

mellett a Szolnoki muvész-

telepen dolgozott. A háborn

után kutfoldre költözött

Huramosabban Munchen-

ben élt.

bbra, állva. Rövid haja, szemöldöke, sze-
beretvált. Jobb kezével aranyhimzésű
talra támasztja, hol hermelines korona
piros s rövid bő újú prémes mentéjé kék.
att czimertől megszakitott négy sor-

. Rákóczy Princeps
.. in Collegio Podolinensi
.. Neostadio mirabiliter
... sisset A. D. 1703.

95:65 c/m.

állításra engedélett át (39/96),
ezett vissza (416/96.)

Szenes András

grafikus

cród

Gyomai Imre:

A párisi magyar festők munkássága.

Erdélyi Helikon

1930. 250. l.

semmi adat.

Lajos *Rómaiak, románok, oláhok Dácia Trajánában* című szép könyvében összeállította a magyarországi románságnak összes XIII. századi említéseit. Nála azonban az okleveles adatok vizsgálata szintézisének csak egyetlen fejezetét alkotta s a XIV. századi fejlődés még homályban maradt. Pedig éppen román vonatkozásban a XIV. századi események is legnagyobb érdeklődésünkre tarthatnak számot, hiszen ebben a korban játszódtak le azok a nagy társadalomtörténeti átalakulások, amelyekről később megemlékezünk. Valósággal meglepőnek mondható tehát, hogy mindeddig Erdély valamennyi történeti népcsoportjának volt már oklevéltára ; magyarokra, székelyekre, szászokra nézve jelentős oklevélkiadások állottak rendelkezésünkre, csak Erdély legvitatottabb multú népelemének, a románságnak történetére vonatkozólag hiányzott az okleveles adatoknak nagyszabású, a modern tudományos követelményeknek megfelelő összegyüjtése. Ez a kétségtelen hiány tette azután lehetővé, hogy a különböző kiadványokban szétszórt adatokat a román szerzők, sőt gyakran magyar tudósok is a legkülönbözőbb módon értelmezzék. E szétszórtságból nem tűnt ki a fejlődésnek az a belső logikája, amelyet egyedül az adatoknak lehetőleg teljes időrendi egymásutánja tárhat fel számunkra.

MDK

Szenes András festőművész

A Képzőművészek Uj Társasága rendes közgyü
lése előtt törzstagválasztó ülésén, uj
törzstagnak választotta.

Cikk: A Kut uj törzstagjai.

Nemzeti Ujság,1927.márc.17. 12.l.

NDK

Dugó /Szenes András/

Párisban dolgozik

Pérely. Magyar rajzolók külföldön. 1930. 150.1.

Szenes András

művészetéről, munkásságáról szóló Genthon-cikkek, tanulmányok felsorolása:

Kovács Éva: Genthon István megjelent műveinek jegyzéke. - Művtört.Ért. 1970.4.sz.253-257. l.
253. l.

MDK

Szenes András

Herczeg G.: Veszary János és az - Ume kiállitás a Hagen-szövetségben./Bécsi levelek/. Ujság 1928. jan. 15. 6.l.

Szenes

Tamás Galéria 1938 Január

Szenes : Ritmus zöld térben

Pesti Napló képes mell. 1938. Január 30

Koós G.: A mechanikai technologia a
Kotsis I.: Az olasz renaissance épi
Köblábazó könyvecske gömbfa számára
Kürtös: Az egyszerű gépalkatrészek
gattyutengelyek, exc
fejek stb.)
K.Lehotzky: Az aratógépkezelők. 255
Lencz: Cséplőgépek szerkezete, szer
Liesegang-Kozma: A mozgófénykép fej
Maly F.: Ipari vállalatok költségsz
Méhely K.: A munkabérfizetési rends
vezetés
Morva R.: Kézikönyv a lokomobilgőzg
Morva R.: Kézikönyv az összes stabi
Morva R.: Cséplőgépek szerkezetének
Morvay Z.: A gázgépek általános ism
Möller K.: Építészeti akusztika (Ak
Ordódy-Gyulay: Korszerű szobakályha
Schächter: A motorekek szerkezete é
Timár B.: Edison a föltaláló
Töczel: Kis üzemek számtartása, kis
Vágó P.: Az önműködő ferdeségszabál
Vidor P.: Vezérfonal technikai chém
Zappner M.: Elektromos ellenállásmé
V i g n o l a hires könyve az épit
kiadás. Sok rézmetsze
tésben. Építészeti és

Szenes András

festő

1924. ápr. 6.

AZ UJSÁG

KÉPZŐMÜVÉSZET.

Két kiállitás.

I.

Szenes András.

Uj ember ez a fiatal festő, legalábbis itthoni kiállitáson most mutatkozik először. Párisban és Münchenben tanult s mind a két környezet hatása megérzik még meg nem érett, de igen biztató müvészetén. Párisból hozta el az ötletes kép-koncipiálás és a szellemes, könnyed előadás képességét; Münchennek köszöni azt, ami egyelőre nyers benne: bizonyos kiméletlenségét tárgyai megválasztásában és azok beállitásában, bizonyos vaskosságát és erőszakosságát. Néhány igen finom akvarellje látható a *Belvederé*-ben rendezett gyüjteményes kiállitásán és több érdekes arcképe. Mindezek a munkái még nem adnak teljes fogalmat képességeiről. Érdekes egyéniség érzik mögöttük, de még kemény munkára lesz szüksége ahhoz, hogy eljusson a teljességhez.

(e.a.)

833. DOHANYI TAKIO, kemenycserep, en
in Form eines Kopfes. Tata, XIX.

vel, testén elől kintornás férfi. Erdély, XVIII. sz. — Alvin-
l, auf der Stirnseite Mann mit Drehleier. Siebenbürgen,

övel, testén elől pásztornő bottal. Erdély, XVIII. sz. —
leckel, auf der Stirseite Schäferin mit Stab. Siebenbürgen,

övel, testén elől ugró szarvas. Erdély, XVIII. sz. — Alvin-
, auf der Stirnseite springender Hirsch. Siebenbürgen,

ak pohárral és korsóval. Erdély, XVIII. sz. — Krug,
erfigur mit Glas u. Krug. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

ánbarna alapon kékbarna kartussal. Gmunden, XVIII. sz.
, auf manganbraunem Fond blau-braune Kartusche. Gmun-

tusban madár virágokkal. Osztrák, XVIII. sz. — Krug,
gel und Blumen. Österreich, XVIII. Jh.

dővel, testén szinesen két medaillonban virágdisz. Erdély,
'ayence, mit Zinndeckel und Blumendekor. Siebenbürgen,

Szeneset

Árverési Csarnok aukciós Ltd.

35. sz. 1926. dec.

Hadjárat 1848/9-ben:

A komáromi ü
Abban a pillanatba
~~A~~ balról vágtató osztrá
ágyúfüstből kibontakoz
fordulva int katonáin
körül csoportosultan köv
gonyos kendővel takarjo
teteme fekszik; kissé od
felére; jobbról ~~ketten~~ ~~bo~~
ló osztrákkal. A hátté
ság látszik.

Aquarell, mére

574

Sz. N. 35
170-98-

1 lovastól

Szenes Andor

dit Dugo

Peintre et illustrateur hongrois né à Szolnok le 4 mai 1895, . et exposé à Paris, Budapest, Berlin et Munich. Il collabore sous le pseudonyme DUGO au Simplicissimus, au Rire, au Jugend.

Ed Dict III. 332. l.

Szenes Andor

Dugo

Szenes Andor művészi álneve, mely nev alatt dolgozott a Simplicissimus, Rire és Jugend folyóiratokban

Ed Dict. III 332. l.

Pérely 150. l.

2 szám.

BUDAPEST
937 NOV.-9 N 3
F 5 F

...lékek Orsz. Bizottsága lek. Elnöke.

Brest

Rátvo u. 10

...l.
...gyben.
...zva.

Szenes Andor

1929. Párisban.

Literatura
1929. 16. l.

Pest - Bud

Kö

jen

MDK

Szenes András

Női fej, olaj

Női fej, "

Akt-tanulmány, cer.

KUT kiáll. N.Szal. 375.kiáll. 1927. ápr.

MDK

Szenes András, festö

Gát az Isaron. Vizfestm.
Park összel. Vizfestm.
Három grafika.

U.itt már szerepelt egész gyüjt.-el.

Belvedere XXIX. kiállitás. -Csoportkiállitás. Bp. 1924. okt. Katalogus.

MDK

Szenes András

1.
UME bécsi kiáll.1928.
Ugyanez az anyag kiállitva Bpesten
1928.febr.

Szenes András iparművész

Népszava 1921. szept. 5.

A Nemz. Szalon őszi tárlata

Szenes András.

Kiállitotta müveit a Belvedere 1924-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Szenes András

Rabinovszky Máriusz irt Szenes A. kiállitásáról az Ars Una 1924. április 283.l.

Rabinovszky Máriusz:Kétkorszak határán 1965. 295.

MDK

Szenes András festőm.

KUT 1927. II. 2.sz. 4. l. képek

M.D.K.

Szenes

Szines reklámrajza "Mindennap 3-szor... Ovenall fogápolás" cimmel.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. jan. 19. IV. évf. 4. sz. cimlap belső oldalán.

M.D.K.

Szenes

N. István ffy Gyula festőművész "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" cimmel ir a tárlatról és itt emliti meg a müvész arcképé amellyel szerepel a kiállitáson.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

M.D.K.

Szenes arcképfestő

"Egy párisi festőakadémia" cimmel ir ifj. Szikszay F. a "Julian festő és szobrászakadémia"alapitásáról és történetéről. Cikkében felsorolja azokat a nagy magyar képzőmüvészeket, akik az akadémia növendékei voltak. Közöttük emliti a müvész nevét, akiről egy másik növendék, Márk Lajos készitett érdekes karikaturát.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 946-959. lap

M.D.K.

Szenes

A festő haladását igazolja "idősb nője", mint müvéről ir Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

M.D.K.

Szenes

"Utczai camelotja, aki az esti lapot árulja, mögötte ül a földön beteg édesanyja, az élet sivár képe mellett a fény és árnyék élet-halál harca"kapta meg a müvész lelkét, -irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1900 január
811-832. lap

Szenes (?)
festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. f. 236-238. l.

Téli tárlat a Műcsarnokban.

Tájkép - Portrék - Szenes

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I. 236-238. l.

Téli Párisi a Műcsarnokban.

festészet (1900–1919) — Ónálló táblakép

Szenes: portrék.

(fülöp?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777–782. l.

Magy Tavassi Tárlat (Műcsarnok)

Szencs Andor

fesző

Révai XX. 816-l

Szenes

sportkarikaturái
a Szabad Nép 1948-ai
1949. évfi-ban.

Budapest.

IX. Hőgyes Endre-u.10.

MDK

Szenes

Uj mütárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823. l.

MDK

Szenes

Műveivel szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi műv.sarán.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.1.

MD K

Szenes,

művével szintén képviselve van.

Igyay Viktor: Münchení krónika. A IX. nemzetközi mű-
állitás. Glaspalast. - Művészet.1906. 4.sz. 271-272.l.

Szenes MDK

V.E. vitába száll Ernst Lajossal,aki bár azt állitja,hogy nem félti az ifjuságot a nudistáktól, később V.E. szerint ellenkező értelemben nyilatkozik.Ezzel kapcsolatban emliti V.E. Hegedüs,Háry,Szenes,Lukácsy "Évá"-ját.

V.E.:Müvészet és közerkölcs.Mücsarnok.19ol. 2.sz.27.l.

MDK

Szenes

Esti napsugár, festm.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. 45 l.

MDK

Szenes

Guy de Maupassant, festm.

Könyves Kálmán kiváló mülapok jegyzéke. 46 l.

MDK

Szenes
Lecture, festm.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéka. 44 l.

M.D.K.

SZENES

Az 1899-ioroszországi osztrák- magyar kiállításon szerepel

Magy. or. iparműv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. kézikk 152.l.

Szenes Adolf. festő; szül. 1895 május 4-én Szolnokon.

A műegyetemi ifjúsági sportegyesületek szakosztályaiban sportoló hallgatók az illető szakosztály által megszabott időben, a sportoktatók irányítása mellett, a sportág természete szerint, hetenként többször is résztvesznek a gyakorlatokon, ahol a Műegyetemi Testnevelési Intézet megfelelő ellenőrzése alatt állanak. Ezek a hallgatók, megnemfelelő magatartás, elmaradozás, kelletlen sporttevékenység esetében az általános testgyakorláson való részvételre utasíthatók és így elveszthetik a szabad választás kedvezményét.

Az összes műegyetemi hallgatók, kivétel nélkül, kötelesek a félév elején a beiratkozási nyomtatványokkal együtt kézhezvett „Műegyetemi Testnevelési Nyilvántartó Lap"-ot kitölteni s a beiratkozás alkalmával a dékáni hivatalban leadni.

A *„Testnevelési Ellenőrző Lap"*-ot azonban (amely a leckekönyv mellékletét képezi) csak a testnevelésre kötelezettek igényeljék és állítsák ki. Az ellenőrző lapok az első félév elején a leckekönyvvel együtt dékáni aláírás és főkönyvi számmal való ellátás végett az illetékes dékáni hivatalba nyujtandók be (ez eljárás következtében az ellenőrző lapok okiratként tekintendők).

Az ellenőrző lapok félévvégi aláírását egyrészt az általános testgyakorlást vezető testnevelési tanárok, másrészt a sportolásban résztvett hallgatók részére, a sportoktatók jelentése alapján dr. Szerbák Elek műegyetemi testnevelési felügyelő teljesíti. (Azok számára, akik felmentést nyertek, a félévvégi igazolást közvetlenül a dékánok adják meg.) Az aláírás megszerzése után az ellenőrző lapok a leckekönyvvel együtt egyeztetés, lezárás és dékáni aláírás végett az illetékes kar dékáni hivatalába nyujtandók be.

A testnevelési kötelezettség megszűnése után az ellenőrző lapokat minden hallgatónak a Testnevelési Intézetben záróigazolással kell elláttatni. Az így

Thieme Becker

TÁJÉKOZTATÓ

a műegyetemi testnevelésről.

A m. kir. József Nádor Műegyetem első- és másodéves férfi, valamint első-, másod- és harmadéves nőhallgatói kötelesek a Műegyetemen folyó testnevelésben résztvenni.

A testnevelési kötelezettség alól mentesek mindazok a hallgatók, akik 22. életévüket a tanév megkezdése előtt (szeptember hó 1.) már betöltötték. A műegyetemi testnevelés nyujtotta különböző lehetőségeket azonban saját elhatározásukból igénybe vehetik mindezek, mind pedig a magasabb évfolyamok hallgatói is, ha erre vonatkozó szándékukat a félév elején a „*Műegyetemi Testnevelési Nyilvántartó Lap*"-on bejelentik.

A testnevelésre kötelezett hallgatóknak egy-egy félév tartamára a kari dékánok *felmentést* adhatnak, ha az illető hallgatók testi fogyatékosságban, vagy betegségben szenvednek és ezt az illetékes dékánhoz intézett kérvényre vezetett záradékban és a nyilvántartó lapon a Műegyetemi Egészségvizsgáló

Liszt Ferencz.

Egész alak, állva és bal
bársony galléros kabátja kék.

Aqu., mag.

Szn. 54-9
135-99-4.

Szeres Andor

építész

Szül: Szolnokon 1895

Oklevelet nyert 1918

Műjegyzőművészetem 20. l.

Szenes András, festőm. MDK

A R.T. 1921 .nov.1.-én alakult. Megalapitója:
Kóródy György,okl.épitész

Segitőtársa lettKóródy Györgynek, a Greco R.T. igaz-
gatójának. Sz.A. eddig Münchenben elt.

A Greco-Gobelin Részvénytársaság.
Magyar Iparművészet. 1924. 67.l.

Szenes Amirás,ip.müv. MDK

készitett még szépen komponált kartonokat.

Az iparrajziskola Gobelinszövő Műhelyének és Textilosztályának kiállitása.
Képzőmüvészet.1931. 43-44.sz. 189-194.l.

Szenes Árpád

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76-77. l.

Magyar művészek Párisban.

SZENES 1. *András*, festő, • Szolnok 1895. Erős kolorisztikus törekvésekkel és eleven foltszerű előadási stílussal. Szolnokon Fényes Adolfnál és Münchenben tanult. Első magyarországi gyüjt. kiállitását a Belvedereben rendezte 1924-ben. Franciás szellemű képei és finom akvarelljei világos, derüs színeikkel, mérsékelt formaátírásával leginkább női aktokat ábrázolnak.

K

Ke-3 II. 499 l

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Le Figaro
1971 VI 28

1021 Szenes Árpád

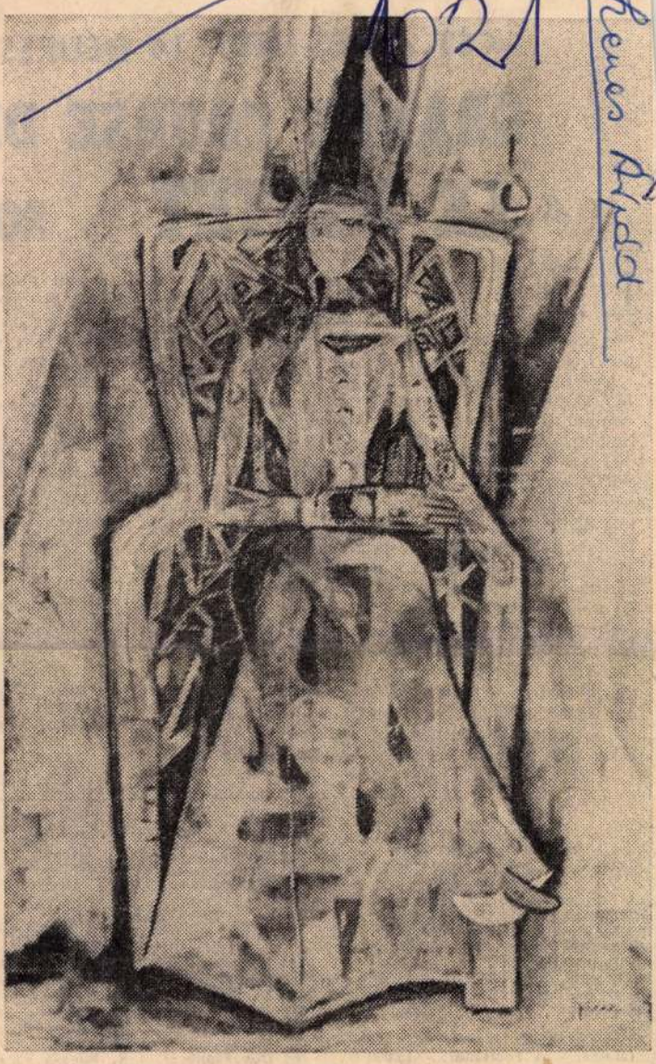

Portrait de Vieira da Silva, par Szenes (1947).

A ROUEN : Arpad Szenes

UNE belle exposition Szenes va rayonner dans plusieurs villes de France, révélant pour beaucoup l'œuvre subtile et raffinée de ce peintre encore trop méconnu.

D'abord à Rouen, le Musée des Beaux-Arts présente quatre-vingt-seize toiles et quarante-trois gouaches, la plupart choisies par Szenes dans son atelier ou prêtées par des collectionneurs.

Ses premières peintures de 1930, notations réalistes telles que *L'Harmonium*, ou figures surréalistes, *L'Enfant au cerf-volant*, *Conversation*, montrent chez ce peintre un don des vocations subtiles. Il passe du figuratif à l'allusif, des couleurs vives aux teintes sourdes, aux tonalités opaques ou transparentes avec des bleus, des gris et des blancs, créant un climat de méditation, un dialogue intime, une poésie secrète.

Un bouillonnement, une tension se devinent sous une apparence de sérénité et toutes ces forces en opposition motivées par une émotion ou une sensation sont exprimés avec retenue et maîtrise.

Les ateliers, les portraits de Vieira da Silva laissent apparaître une liberté d'écriture à partir d'un motif dont elle montre tous les aspects.

Paysages, oiseaux en mouvement, remous et éclaircies, autant d'impressions fugitives qui se métamorphosent sous les effets d'une lumière cristalline.

Cette exposition quittera Rouen à la fin de l'été pour Reims, Lille, Orléans. Elle sera présentée l'an prochain à Lisbonne, par la Fondation Gulbenkian, et souhaitons qu'après ce long périple Paris ait aussi le privilège de mieux faire connaître ce peintre qui vit et travaille en France depuis 1925.

Jeanine Warnod.

CET APRÈS-MIDI, 14 HEURES,

GRANDE COURSE DE « LE PONTET », SOU

LUNDI hors série sur la Butte-Mortemart. A l'affiche : Grande Course de Haies d'Auteuil, confrontation de nos meilleurs spécialistes et de deux excellents chevaux d'outre-Manche ; Prix des Drags.

Les deux visiteurs, *PERSIAN WAR* et *CLEVER SCOT*, font la loi chez eux, et surtout le premier nommé. Gagnant de trois « Champion Hurdles », ce huit ans a terminé troisième de la Grande Course de Haies d'Auteuil en 1968. Quant à *CLEVER SCOT*, il vient de gagner sur 4.100 mètres, sous le poids de 76 kg 1/2 ! Leur tâche s'annonce toutefois difficile, car ces sauteurs nés ne possèdent pas la qualité de plat de plusieurs de nos chevaux.

Si le crack *LE PONTET* est bien remis d'un petit accident tendineux dont il a souffert à la suite du Prix La Barka, il gagnera.

Ses principaux adversaires seront *DEPOU* (un fils de *DEVON*) qu'avantage le terrain alourdi et *RIGHT HO* qui, assagi après avoir subi l'opération de la castration, vient de montrer un net retour en forme. Celui-ci, quatrième du Prix La Barka, est avantagé respectivement de cinq et de quatre kilos par rapport à deux chevaux qui le précédaient de pe
Mais il faudr
que son mer
ARRONDI, en
d'une excelle
khansoor, *GA*
est trop mau
courageux p
PONTET, *DE*
et *HARDATI*

En perte
des équipage
ses candidats
disputé le G
a fait bonne
parcours. On
diter d'une e
Millionnaire
pas négliger
Arthur O'Co
gnant du Prix
généreux *GR*

Ecurie 510 et 515

PRIX WHISPER LOW
(Steeple. - A réclamer. - 15.000 F. - 3.600 mètres)

101	Cor. du Manoir	E. Rozier	64
102	Maître Albert..	J.-P. Creveu.	64
103	La Chinoise....	G. Bœuf	64
104	Petite Vague ..	Ph. Ménager	64
105	Reina Blanca..	X.	64
106	Proud Poly....	J.-C. Biard	61
107	R. du Paradis..	R. Bates	60
108	Frosty	F. Primel	60

PRIX LYCOMING
(Haies. - A réclamer. - 15.000 F. - 3.600 mètres)

201	Tommy	D. Maquign.	68
202	Dolphina	R. Valdrighi	67
203	Sheitane	G. Beyer	66
204	Tournedix	X.	64
205	Botafogo	R. Leparoux	63
206	Clavigorse	D. Osselin	62

PRIX MARECHAL FOCH
(Steeple. - International oficiers et gentlemen-riders. - 40.000 F. - 4.100 m)

301	Vite et Bien...	J.-H. de Che.	66
302	Cibeles	Duc d'Albu.	66
303	Cosinus	U. Buchler	64
304	Quirol	D. Faillot	64
305	Kalali	B. Marlin	64
306	Telle Rose.....	X.	64
307	Montcombroux.	L. Besnouin	64
308	Alix	R. Grand	64

GRANDE COURSE DE HAIES D'AUTEUIL
(300.000 F. - 5.100 mètres)
COUPLE I

401	Persian War	1	J. Huttley	64
402	Depou	2	C. Drieu	64
403	Clever Scot.	3	X.	64
404	Le Pontet..	4	F. Bonni	64
405	Scylax	5	G. Hamon	64
406	Arrondi	6	M. Chirol	64
407	Next Time..	7	R. Lautier	64
408	Gavilan	8	J. Linxe	62
409	Beau Mat...	9	J.-P. Philip.	62
410	Ariette ...	10	J.-C. Biard	62
411	Gag	11	F. Martinez	6
412	Pamir	12	G. Migeon	6
413	Right Ho....	13	C. Sautreuil	6
414	Hardatit. ..	14	C. Fornaroli	6

PRIX DES DRAGS
(Steeple. - 10.000 F. - 4.400 mètre
COUPLE II

501	Miroslav ...	1	M. Geffroy	6
502	Belphégor II	2	G. Hamon	6
503	V. Bleue II	3	R. Laouira	6
504	Difac	4	J.-C. Biard	6
505	At. du Cadr.	5	H. Mathelin	6
506	Martin	6	M. Jathan	6
507	Boy Scout...	7	S. Baessa	6
508	Dioul	8	M. Chirol	6
509	Finish	9	J.-P. Philip.	6
510	Gr. Bonheur	10	F. Primel	6
511	Repic	11	J.-J. Declercq	6
512	Méchant ...	12	G. Bœuf	6
513	Vidilino	13	C. Fornaroli	6
514	Grimshaw ..	14	J. Linxe	6
515	Myrsonia ...	15	J.-M. Pecque.	6

PRIX ROYAL JUNIOR
(Haies. - Pouliches. - 30.000 F. - 3.000 mètres)
COUPLE III

601	Tyroloise....	1	R. Lautier	64
602	La Berra....	2	R. Dupon	64
603	Dikyra	3	G. Négrel	64
604	Minuit	4	J.-P. Philipp.	63
605	Calabraise .	5	C. Fornaroli	63
606	Queetcha ...	6	G. Bœuf	62
607	Kumkoat ...	7	P. Simonin	62
608	Farbarella ..	8	M. Yglésias	62
609	Vauxcere ...	9	J.-C. Biard	62
610	Ker Maria..	10	C. Delépine	62
611	Cup Cake ..	11	M. Chirol	62
612	Vague d'Or.	12	Ph. Ménager	62
613	Pr. Cardon..	13	J.-P. Ciraveg.	62
614	La Suzanne.	14	J.-C. Lebrun	62

PRIX DU CHAMP DE MARS
(Steeple. - 40.000 F. - 3.600 mètres)

701	Vilanzo	J. Biju	64
702	Pique Puce....	J.-P. Philipp.	62
703	Lostreio	F. Primel	62

DERBY IRLANDAIS : TROIS LONGUEURS POUR « IRISH BALL »

VENDREDI,

PRIX HOUDON
(Haies. Handicap. A réclamer. 5 ans et plus. 15.000 F. 3.900 M.)

112	Silverado à M. J.	(M. Yglésias)	G. 14,20
	Kuntzmann		P. 4,50
113	Gourbeyre à M.	(J.-C. Lebrun)	P. 5,40
106	Dleman à M.	(R. Kléparski)	P. 2,60

Dist. : tête, 1. Jumelé : 196,80
Non partant : Reine (109)

MK SAJTÓH...
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT ...
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Szenes Árpád

MAGYAR NEMZET

1971 JUL 6

Július 6

1971

A párizsi Le Figaro meleg hangon írt Szenes Árpád festőművész kiállításáról, amely most nyílt meg a roueni szépművészeti múzeumban. A kiállított műveket más francia városokban is bemutatják.

Szenes Árpád

Nem szerepel az NSzK-beli Konstruktivista Biennálén.

Bodri Ferenc: Napjaink a konstruktivizmus; Valóság, 1969. 10. sz. 100. l.

Szenes Árpád festő

(Lengyel): A párizsi magyar kiállításról.
= Irodalmi Újság 1966. jan. 15. 2.

miatt. — Csodálkozásomra és kellemetlen meglepetésemre azt mondta, hogy még 300 milliót kell fizetnem Gusichnak különböző költségekre. Ezt azzal okolta meg, hogy ha ügyvéd intézte volna az ügyet, nem csinálta volna meg 400 milliónál kevesebbért! Kinek fizeti ezt és mennyit, nem tudom. Mindenesetre éppen eleget óvtam levélben Gusichot mindentől, ami nem törvényes. Most arról van szó, hogy a dolog befejeződött és az állam részéről rendben, de ha nem fizetem a 300-at, még utólagos nehézségeim lehetnek! — Nem tudom, így van-e ez, mindenesetre kellemetlen erőszakoskodás! mert kevés a pénz. —

Május 6.

4 hályogot operáltam és egy elülső csarnokba került lencsét vontam ki (Ektopia lentis). Érdekes volt, hogy három hályognál Misl csinálta az iridektomiát', sőt az egyiknél még a tokot is megnyitotta, és napvilágra került a lencse. Így lassan megtanul hályogot operálni. — Minden a legsimábban ment. — Most minden beteg ágyban fekszik, minden operáció kész, és következik egymásután az előjegyzett több mint 70 operáció. —

Ma Mikes mondta be magát vacsorára a 3 vépi fiúval. Ez nagyon jelentős dolog, és én buzgón imádkoztam a jáki apátságért, amelyet Misl a bencések részére szeretne. Csodálatosak Isten útjai. Mikes azt

Szenes Árpád

BUDAPESTI
TÖRTÉNETI
MÚZEUM

MEGHÍVÓ

A Budapesti Történeti Múzeum
Fővárosi Képtára
és a
Budapesti Tavaszi Fesztivál
Igazgatósága
meghívja Önt az
Európai Kulturális Hónap
alkalmából rendezett

SZENES ÁRPÁD és

MARIA HELENA VIEIRA DA SILVA
(Portugália)
festőművészek kiállítására,
1994. március 29-én, 16 órára.
A kiállítást megnyitja:

dr. MARSCHALL MIKLÓS
főpolgármester-helyettes.

A kiállítás helye: Budapesti Történeti Múzeum
Budavári Palota E épület.
I. Szent György tér 2.
Megtekinthető:
1994. március 29-től április 30-ig,
kedd kivételével 10-18 óráig.

A Pinacoteca Municipal
do Museu de História de Budapeste
e
a Direcção
do Festival da Primavera de Budapeste
têm a honra de convidar Vossa Excelência
a visitar a exposição dos pintores

ÁRPÁD SZENES e

MARIA HELENA VIEIRA DA SILVA
(Portugal)
organizada por ocasião do
Mês Cultural Europeu
A exposição será inaugurada
no dia 29 de Março de 1994, pelas 16 horas

pelo Exmo. Sr. Dr. MIKLÓS MARSCHALL
vice-presidente da Câmara Municipal

Local: Museu de História de Budapeste
Palácio do Castelo de Buda, Edifício E
I. Szent György tér, no 2
Esta exposição estará patente ao público
de 29 de Março a 30 de Abril,
das 10 às 18 horas, com excepção das terças-feiras.

Tárlatlátogató

Belső drámák foltokkal elbeszélve

Lisszabon az idén az európai kultúra fővárosa. Budapest pedig az európai kulturális hónap helyszíne. Akárkinek volt tehát az ötlete, telibe talált, hogy a tavaszi fesztiválra elhozták Budapestre a szerte a világon ismert művész házaspár, a magyar Szenes Árpád és a portugál Vieira da Silva festményeit.

A húszas évek végén, Párizsban ismerkedtek meg a Grande Chaumière Akadémián. A húszéves fiatal lány akkor kezdte a pályát; a tíz évvel idősebb Szenes azonban már tapasztaltabb volt: járt idehaza a Képzőművészeti Főiskolára, ismerte Rippl-Rónait, és talán nem lehetetlen, hogy éppen az ő inspirációjára kelt útnak, majd érkezett — Németországon, Itálián át — 1925-ben Párizsba.Európa két — egymástól távoli — szögletéből vezetett az útjuk egymáshoz. Bizonyosan mindkettő sokat köszönhet a másiknak; az is tény, hogy mindketten a lírai absztrakcióhoz vonzódtak. Mégsem mondhatjuk, hogy teljesen hasonultak volna egymáshoz. A Budapesti Történeti Múzeum kiállításán világosan elkülönülnek a műveik. S nemcsak a rendezés jóvoltából: látható, hogy más élményekkel és eszményekkel indultak, és az is, hogy nem oldódtak fel egymásban.Párizsban, amikor találkoztak, a szürrealizmus volt az uralkodó stílus, a nagy élmény. Ez — láthatóan — nem vonzotta őket. Lírai, meditatív alkatuk másra készült. Az ötvenes évtized — a tasizmus módszere — hozta meg számukra a szellemi felszabadulást. Ekkor öltött végleges formát mindkettőjük világa, majdhogynem színtelen festészete. Szenes a piszkosfehéreket, Silva a szürkésfeketéket kedvelte, az előbbi a lomhán csúszó ecsetvonásukat, a másik a keményen csukló vonalakat.

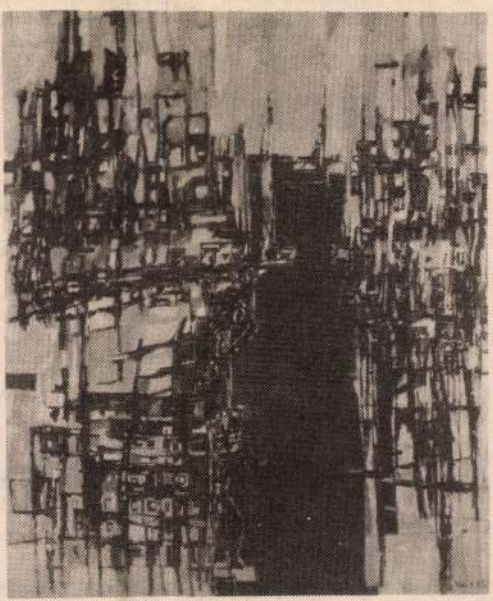

Hollandiai kanális 1958.

Azt olvasom a katalógusban, hogy képeikről hiányzik az ember. Szó szerint így igaz. De nem hiányzik belőlük az az ember, akinek élményei és érzései vannak. Hogy a foltfestészet nem (elsősorban) színek harmonikus kompozíciója, hanem vele két különböző ember vall belső drámáiról, szorongásairól és félelmeiről, az éppen abból derül ki, hogy ez a stílusában egymáshoz nagyon közeli festészet két világ. Az egyik impulzív, vibráló, a másik rendtevő. De mindkettő igaz.

• Vadas József

Szenes Árpád
M. Hírlap 1994. ápr. 5.

			113136	496	5.253	20
75	BAUMOBIL SZOLGÁLTATÓ KFT.	2040 BUDAÖRS, ZOMBORI U. 98.	114698	232	10.795	14
76	BAUMONT ACÉLSZERK. GY. KFT.	1103 BP., ÓHEGY U. 25.	109902	212	11.608	16
77	BAVEX EXPORT KFT.	BUDAPEST, SZENT I. KRT. 11.	060517	228	10.889	6
78	BÉKE MG SZÖVETKEZET	NÉZSA	000444	220	11.363	22
79	BÉKE MG SZÖVETKEZET	NYÍRMADA	013458	436	5.955	4
80	BÉKE MGTSZ	SZURDOKPÜSPÖKI	000414	186	12.313	27
81	BÉKÉSCSABAI ÁLLAMI GAZDASÁG	BÉKÉSCSABA	090001	303	8.441	8
82	BENTA ÉLELMISZER-IPARI KFT.	2030 ÉRD, VELENCEI U. 29.	117231	239	10.658	4
83	BER-BAU IPARI KERESK.KFT.	1138 BP., NÉPFÜRDŐ U. 19/E	062270	689	3.537	4
84	BEREGTÁJ MG. TERMELŐ SZOLG.	BARABÁS, KOSSUTH 22.	014025	92	21.167	50
85	BESZÖV RT. BALATONVIDÉKI ÉPÍTŐ	KESZTHELY, BAKACS U. 8.	013726	478	5.471	7
86	BETA LINE BT.	2230 GYÖMRŐ, PETŐFI S.U.11.	044906	584	4.479	10
87	BETON-FIX KER. ÉS SZOLG. KFT.	1185 BP., SALLAI I. U. 150228/83HRSZ.	109583	461	5.657	32
88	BIOCEL TERMELŐ KE. ÉS SZOLG.	MARCALI	022695	585	4.469	18
89	BIOGREEN BIOTECHNOLÓGIAI KFT.	1028 BP., ÜVEGHÁZ U. 11	105260	656	3.780	21
90	BIOKÉMIAI LABOR SZERVIZ KFT.	1165 BP., ZSÉLYI A. U. 31.	110485	466	5.599	10
91	BIOTÁP GOLDARAT AGROCAM. KFT.	1074 BP., HUSZÁR U. 7.	106571	166	13.618	18
92	BISCHOF AUTÓHÁZ KFT.	ENYING, DÓZSA GY. U. 50.	014591	419	6.234	27
93	BODROGKOZI ÁLLAMI GAZDASAG	SAROSPATAK	034015	60	29.118	22
94	BORFOK TERMELŐ ÉS KER KFT.	1221 BP., KOSSUTH L U. 84.	070099	329	7.886	4
95	BOROTAI MGTSZ	BOROTA	015268	694	3.520	4
96	BP. SPARTACUS SPORT CLU.B	1088 BP., SZENTKIRÁLYI U. 26.	009508	55	29.912	25
97	BRENKER KERESKEDELMI KFT.	1026 BP., SZILÁGYI E. FASOR 97.	105307	506	5.155	17
98	BUDAFOK AUTOSZERVIZ KFT.	1223 BP., NAGYTÉTÉNYI U. 116.	004499	276	8.975	11
99	BUDAT AUTÓMENTŐ AUTÓJAV. KFT.	1037 BP., PERENYI U. 13.	110823	348	7.454	60
100	BUSZIG ÉPÍTŐANYAGGYÁRTÓ KFT.	1103 BP., NOSZLOPY U. 2	115090	647	3.853	12
101	BÚTORIPARI SZÖVETKEZET	NYÍREGYHÁZA, PAZONYI U. 17.	010083	659	3.755	10
102	BÚZAKALÁSZ MGTSZ	SZAJLA	001912	49	30.687	14
103	C.V. ÉS B KFT.	SALGÓTARJÁN	010584	161	13.947	16
104	CALAN EXPRESS SZOLG. ÉS GY. KFT.	1083 BP., KŐBÁNYAI U. 21.	062029	393	6.803	16
105	CAMELEON IP. KER. SZOLG. KFT.	1117 BP., MÓRICZ ZS. KÖRTÉR 3/B	116175	607	4.261	13
106	CAPITAL INVESTMENT TAN KFT.	1121 BP., EÖTVÖS U. 13—15	118596	649	3.842	5
107	CARAVAN KERESKEDELMI KFT.	KAPOSVÁR	022071	476	5.493	15
108	CEL-BAU. HANGYA RT. VÉGREHAJTÁS	SZEGED	009927	697	3.509	20
109	CENTEL K-EURÓPAI TÁVKÖZ KFT.	1012 BP., KUNY DOMOKOS U. 2.	060579	400	6.594	60
110	CENTRÁL-BAU. FŐVÁLLALKOZÓ KFT.	1105 BP., VASPÁLYA U. 15/B	109490	501	5.216	19
111	CENTROINVEST IP. KER. KFT.	1037 BP., TOLDÁS KÖZ 10	105963	9	79.307	60
112	CENTROMALT IP. MEZ. TERM. KFT.	1033 BP., LAKTANYA U. 4	060819	56	29.779	50
113	CHEMORIENS TECHNOLÓGIAI KFT.	1208 BP., GLASSALOVICH U. 10	113996	530	4.935	4
114	CIPŐGYÁR VÉGREHAJTÁS	BONYHÁD	015162	415	6.327	7
115	CIRKOBAU. ÉPIP. SPORTSZOLG. RT.	2000 SZENTENDRE, SZABADKAI U. 9/C	117065	99	19.474	4
116	CITROM KER. ÉS SZOLG. RT.	1157 BP., ERDŐKERÜLŐ U. 15	063577	200	12.013	19
117	COLOR IP. ÉS KER. KFT.	1131 BP., REITTER F. 188.	063708	554	4.754	12
118	COLOR TRADE RT.	TATABÁNYA, TÓTH BU. CSOKI U. 12.	002916	311	8.209	27
119	COLOR-MOZAIK ÉP. ÉS FŐVÁLL.KFT.	SALGÓTARJÁN, RÁKÓCZI U. 200.	010368	392	6.818	9
120	COMARK KFT.	SALGÓTARJÁN	010443	445	5.838	20
121	COMPUTERWORLD INFORM. KFT.	1072 BP., RÁKÓCZI ÚT 16.	018192	698	3.508	60
122	CONSTRUCTIVA SZOLG. ÉPIP. KFT.	1118 BP., KÖBÖLKÚT U. 33/A	108396	44	31.792	32
123	CONTI KFT.	1087 BP., KÖNYVES K. KRT. 44.	106670	245	10.250	11
124	CSATORNAÉP. ÉS VÍZÉP. TERV. KFT.	2040 BUDAÖRS, NÁDASDŰLŐ ST 1.	071342	633	3.971	6
125	CSENGERI MEZŐGAZDASÁGI SZÖV.	CSENGER	013101	175	13.215	9
126	CSEPPKŐ ÉP. IP. KER. SZOLG. KFT.	1215 BP., KOLOZSVÁRI U. 4	113149	690	3.532	14
		CSERHÁTSURÁNY	000428	61	29.117	31

	GEAR
245	GELKA
246	GELKA
247	GÉPGY
248	GEVIU
249	GLOB/
250	GOLDI
251	GRÁNI
252	GRÁNI
253	GRATI
254	GREEN
255	GROT
256	GYÖRS
257	GYŐRI
258	GYOR:
259	GYŐZI
260	GYŐZI
261	GYUL/ VÉGRI
262	GYÜM
263	HAKO
264	HALAI VÉGRI
265	HALAI
266	HALAI
267	HÁLÉP
268	HÁLÓZ
269	HANG
270	3 K KE
271	HATVA
272	HAVAN
273	HÁZZI
274	HEGYI
275	HEGYI
276	HEGYV
277	HEGYV
278	HÉLIX
279	HERNA
280	HÉROS
281	HETED
282	HEVES
283	HEVES
284	HEXAC
285	HÍD FE
286	HODSP VÉGEL
287	HOKÉV
288	HOMEX
289	HUNGA
290	HUNGA
291	HUNGO
292	HUNOF
293	HUNOF
294	HÚSIPA VH ELJ
295	IDEA-F

Vasárnapi Hírek
1994. márc. 17.

TÁRLATUNK

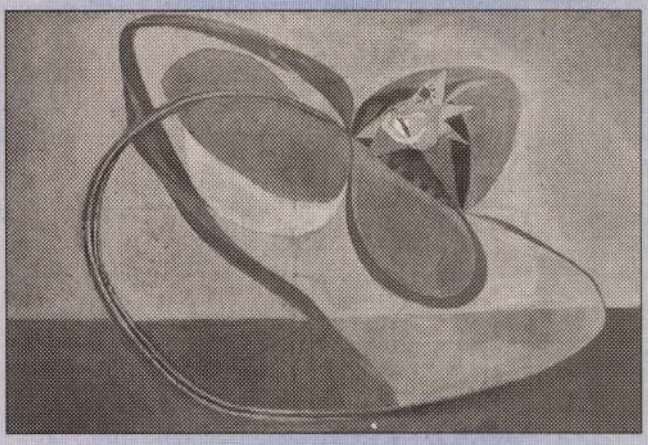

Szenes Árpád: Sárkányeregető gyerek

Hírnévteremtő pár

A Szenes házaspár kiállítása április 30-ig látható a Budapesti Történeti Múzeumban.

Szenes Árpád és felesége, a portugál Maria Helena Vieira da Silva jelentős festői életművet teremtettek. Szenes Árpád 1897-ben született Budapesten, Rippl-Rónai József tanítványa lesz, Matisse, Kassák híve. 1922-ben önálló kiállítása nyílt absztrakt képeiből az Ernst Múzeumban, 1925-től él külföldön. Először Párizsban, később Portugáliában feleségével, akivel 1930-ban köt házasságot. 1985-ben hal meg párizsi műtermében. Nevét az egész világon ismerik. Játékos arabeszkeket társít motívumaihoz, aprólékos finomság jellemzi előadásmódjának nagyvonalúságát, ebben Klee híve és örököse. Mindvégig olyan absztrakt festő maradt, aki ragaszkodott a valóság indító elemeihez. Nyom maradt utána, művészet.

Ahogy Szenes Árpád munkásságában jelentős a magyar hagyományok ápolása, ugyanez mutatkozik felesége, Maria Helena Vieira da Silva festményeinek portugál gyökereiben. Képei sajátosan egyéni hálózatukkal, a tónusok érzékenységével és a szerkezet szigorával válnak költőivé. Ő is nyomot hagyott maga után azáltal, hogy a friss látványélményeket avatta absztrakt megoldássá. E kiállítás az Európai Kulturális Hónap keretében jött létre, mely egyúttal a portugál és magyar főváros, Lisszabon és Budapest kapcsolatának bővülését is jelenti.

(losonci)

Meghökkentő mindenes

Évekkel ezelőtt táblaképeivel mutatkozott be *Hundert-* portját érdeklődés kíséri vi- lágszerte. Ez az építészeti

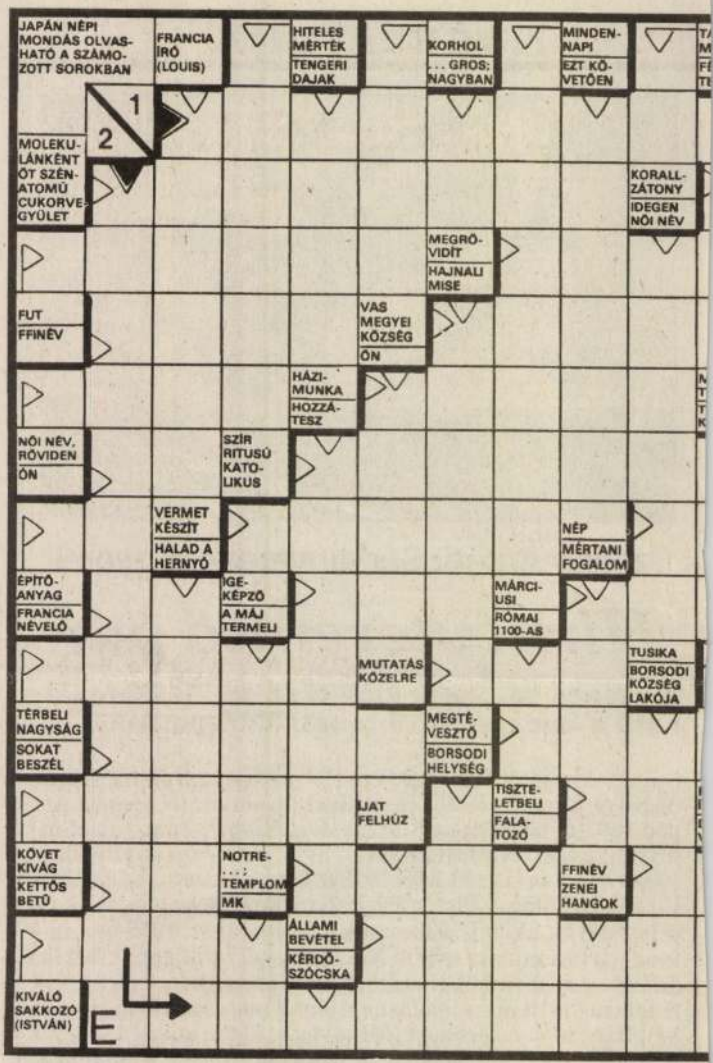

Az előző heti rejtvény megfejtése: Ha egy dolgot érdemes meg ni. A helyes megfejtésért könyvcsomagot és a Rejtvényfejtő mi te: Dominek István (Sopron), Tóth Miklós (Orosháza), Tuza Lás rejtvényünk beküldési határideje: április 22. Címünk: 1979 Bu fejtéseiket nyílt levelezőlapon adják postára.

VASÁRNAPTÓL VASÁR

Csillagsugalla

Kimmerling Marion okleveles asztrológu

KOS
Szerelem: Udvarláskor vigyáznia kell a szavakkal. Udvariatlan,

OROSZLÁN
Szerelem: Feltűnően sokat legyeskedik egy magasabb beosztású

Szenes Árpád

B. L. E. [Bajomi Lázár Endre] = Szenes Árpád
halálára. = UT 1985. jan. 27. 26.

Szűcs Árpád

Az 1938-as „Párizsi magyar művészet" című kiállításon részt vett.

Devecseri Iván: Gadányi Jenő.
Művészet, 1974. július - 26 lap.

Szenes

"Koller tanár utóda Szenes-müterem kompozició" a cimlapon.
A Müvészet c. rovat közleménye tudósit arról, hogy Szenes kiállitása az Iparcsarnokban nyilik meg f. hó 25.-én.
A kompozició Szenes müve, beállitásában, tónusában szinte festménynek hat, modellszerüen rendezi meg a képet s utána készíti el a müvészi felvételt.

A HÉT, Bp. 1921. juni. 1o.
XXXII. évf. 15. sz. 268.

Szenes András.

A "Kut" müvészegyesület tagja.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek tröténete.

Kut 1927. II. erf. 3. 12

15. old.

Szenes András: Vőlegény

Szemes A. kollekciója, Belvedere

Pesti Hirlap. 1924. ápr. 6. 12

k. k. l. Ujabb mükiállítások

Benes András festő

Prot. rale

1924. 253-54

Szenes Árpád

szül. 1898 máj 6. Budapesten Gimnázium érettségi után 4 évig részt vett a világháborban, főleg az olasz fronton. Harajovet foglalkozott a festészettel Kernstok Károlynál, Rippl Rónainál és Iványi Grünwaldnál végül 1924–26 Párisban a szabadiskolában (Academie grande Chaumiere) és de Beaux Artsban végezte. Annyiban megtud elni 1926 tól Párisban akar megtelepedni. Főleg kompozíciókat fest expressionista irányban.

Sajat Körlése.

VIII/17 1926.

(London)

Finsbury h. n. III 91.

Szenes Árpád, [ ]

MDK

Szerepelni fog a jubileumi Kiállításon.

–: Világszemle magyar művészekkel 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1970. febr. 27.

Szenes Árpád

1960-as műve a Grand Canyon.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
London 1967

179.l.

Szenes Árpád

Külföldön mint non-figuratív művész vált ismertté.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968 103. l.

Szenes Árpád

Született Budapesten 1900-ban. Festő.
1925: Párizsban telepedett le. Lhote,
Léger és Brissière tanítványa. 1939-47-ig
Brazíliában élt.

Fehér Magda: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 l
279 l

Szenes Árpád

Művei a Musée d'Art Moderne, Párizsban szerepelnek. Feleségé: Vieira da Silva, „festőnő".

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341

2791

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Szerres Árpád

festő

Ujv MZsL

837.1.

Szenes Árpád, festő

- megemlítve Végh Dezsővel kapcsolatban

D. I.: Képző művészet
Vigília, 1971. nov. 640. l.

Szenes András festö.

KUT.1927.2.sz.2-6.old.

MDK

Szenes András festőm.

gobelin-tervek

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept. 2o l.

MDK

Szenes András

a KUT Művésztanácsának törzstagja.

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Szenes András

gobelinek, szőnyegek

Iparrajzisk. és gobelinszövő műhely kiáll. N.Szal.
1931. okt. 12 1.

Szenes András

A KUT 1927-es kiállitásán részt vett.

Rabinovszky Márius: Két korszak határán Bp. 1965
192- 197.l.

Szemes

neve emlitve

Sik Csaba: Vasarely grafikái

Nagyvilág 69/1o. 1591 old

Szenes András
festő
Akad. Kiáll. Belvedere
1924. ápr.

n:

s" partjain fekvő két várost és várat
nolják s a hajóhidat felgyujtják. Az
sztult város romjai vannak s közelé-
ntény hadi hajó körül egyet a „Die
, köröndjén elhelyezett török ágyú elsü-
kép alatt:

actvr Der Stadt Ofen Vnd Pest Wie Es
elegert Worden Anno 1602."

ezett keretben lévő magyarázat kezdete:
jezése: „M. Der Christen Leger."

tei a vonalkeretnek 15.9:25.9 Cm.

tha 92.

Szenes András

festő és grafikus

Ujvári Zs. L.

837 l.

hhdvesl -lulués2leon -234578

leonak leok

L

Szenes András

Művészeti lexikon
758 l.

DECEMBER

6

Szenes András

festő

szül. 1895

l.

Lex Magyar

540. b-l.

Ákos, ref. templom.
Hadadvára, alapfal
Kőd, romladozó ten
Kusaly, ref. templo
Menyő, ref. templo
Magyar-Keczel, ten
Nagyfalu, ref. temp
Somlyó-Újlak, ref.
Szilágy-Somlyó, r.
Alsó- és felső
Szamos-Ardó, XV.
Tasnád, r. k. templ
Valkóvár romjai (N
Zilah, ref. templom.
Zsibó, kastély.

Szenes András

a Kut törvstagja

Fejérpataky László IX. 120.

Szenes András

U. 4337

~~Αρχαίς ὀνό VI. 15.~~

Szenes András

Élet. koll.

Belvedere

1924 ápr

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

85 753

SZENES ÁRPÁD
1897 - 1985

Magyar származású festőművész, a modern képzőművészet klasszikusainak sorában emlegetett alkotó. A századelőn barátja, a szobrász Bokros Birman Dezső irányította figyelmét a művészet felé. 1918-ban beiratkozott Rippl Rónai József szabadiskolájába és már 1922-ben kiállította első absztrakt kompozícióit az Ernst Múzeumban. 1925-ben Párizsban telepedett le, ahol 1930-ban feleségül vette a világhírűvé vált festőnőt Marie-Hélène Vieirat, akivel hosszabb-rövidebb ideig laktak Portugáliában, Brazíliában, New Yorkban. 1974-ben a párizsi Modern Művészeti Múzeum megrendezte nagy, több mint 100 művét felsorakoztató retrospektív kiállítását.

Alkotásai olyan jelentős közgyűjteményekben találhatók, mint a párizsi Musée National d'Art Moderne, a New York-i Gugenheim Múzeum, a jeruzsálemi Musée de Bezalel, a zürichi Kunsthalle stb.

TÁJKÉP
farost, olaj, 8,5x26 cm.
j.j.l.: Szenes
Ltsz.: K. 85.116.1.

HOMMAGE À BARTÓK
papír, szerigráfia, 460x260 mm.
j.b.l.: XIX/XX.
j.l.: Árpád Szenes
Ltsz.: K.97.105.1.

"Hosszú utat tett meg Szenes Árpád míg eljutott a véglegesen leszűrt, úgyszólván már csak a fehér szín árnyalataira és a jelentést sugalló festékpászmákra, rétegződő horizontcsíkokra épülő stílusig. Korai korszakában festett lírai posztimpresszionista, majd expresszív-szürrelális képeiben vagy az olyan főművekben, mint az irizáló színekben pompázó, valamiképp a rayonizmus fényfestését idéző 1947-es Vieira-portréjában múzeumi rangú műveket alkotott, mégis nevével mindenekelőtt az elmúlt húsz évben festett képeinek - ahogy Jean-Dominique Rey nevezte őket, «az emlékezés tengerpartjai» - a stílusa fonódott össze" -

Németh Lajos

IRODALOM

Árpád Szenes. Párizs - 1958. Katalógus Gary Weelen bevezetőjével.
XX. századi magyar származású művészek külföldön. Budapest - 1970. Katalógus.
Szenes Árpád kiállítása. Párizs - 1974. Katalógus.
Szenes Árpád kiállítása. Budapest - Pécs - 1977. Katalógus Németh Lajos bevezetőjével.
Illyés Mária: Szenes Árpád. Művészet. 1978. XIX. évf., 4. sz., 30-33.o.
Tisztelet a szülőföldnek. Budapest - 1982. Katalógus.
Molnár Sándor: A telített ürességig. Új Művészet. 1994. V. évf., 11. sz., 32-36.o.

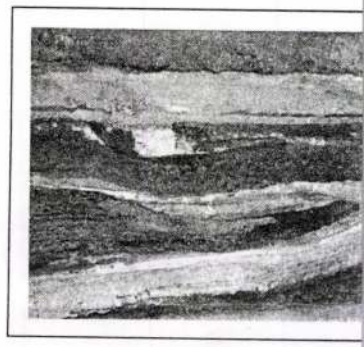

M.D.K.

Szenes Árpád

Három rajz: Erdélyi Géza, Szöllőssy Rózsi, Sándor József szinművészekről. repr.-ók.

Szinházi Élet. Bp. 1916. nov. 12.-19. V. évf. 40. sz. 26. l.

MDK

Szenes Árpád

Sós E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar müv. kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

Szenes Árpád

Olajfestmény

Olajfestmény

161-163. Kompoziciók, gouache

Francia, spanyol köztárs. és magyar művészek kiáll. N.Szal. 1948. aug.

Pápóczi gazdakör vándorkv.

VI. 225.

Szenes Árpád

Páris (?)

Nemzeti Szalon

1948. aug. szept.

kiáll

Szenes Árpád

Szerepel az alábbi tárlaton a képművészeti múzeumban

(f.f.): Külföldön élő magyar művészek tárlata

Esti Hírlap 1969 XII. 31

MDK

Szenes Árpád, [ ]

Szerepelni fog.

(f.f.): Külföldön élő magyar művészek
tárlata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 dec. 31.

Szenes, Arpad

Fertö.

c/o Gal. Jeanne Bucher, 53, rue de Seine / Paris 6e / France

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/m, Berlin, é.m. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill.,

822-1-

MDK

Szenes Árpád

Párisi m. hirek. Magy. Nemzet, 1947. jul. 15.
5. l.

Árpád Szüts
festő

M.D.K.

A magyar festő művei
a Museum Fridericianum-
ban való elhelyezése.

Solymossy István: Documenta III.
(Művészet, 1965. január - 22 lap)

München. Szenes A.

Pesti Hirlap. 1924. ápr. 6.°/2

K. k. l. Ujabb mükiállítások

Szenes Árpád

megismerkedése Peterdi Gáborral

Peterdi Gábor: Tájaim életrajza.
Magvető-almanach 1966/1. 287. l.

Szenes Árpád

Szerepel a párisi modern Museum
Ziáki Lásán

G. Z: Csáky József 80 éve

Tiszatáj 1968 III. n. 268 old.

Szinyei Árpád

Szerepel a párisi magyar festők
pesti kiállításán (1938)

Jelent az 1966 XI. n. 1050 old.

Szenes Árpád

1938-as évetben Petersdy vezé-
-ti Bíró-tartott
„Caroussel" c. képe lehett legjobba
v. 25.-ut

Várnai Zseni: Fényben, viharban Bp. 1958

410
337
335
268

Szenes

absztrakt festő

l.

Tamás Galéria

93.

EGÉRIRTÓ, PATKÁNY- urdó SVÁB- 4-STB.-IRTÓ sébet királyné 49-69-49

lagátlás.

zsdamentesité- odája. Bpest, V. nos-u. 12. 325-778

ntgen- tromedikai ülékek, ntgen erelések.

ván, Röntgen és d. műszaki váll. VIII. Bezerédj- 143-026

Beszterce

Sander Hermann kézmű- és rövidáru keresk. Beszterce Horthy Miklós-tér 42. 48

Bonyhád

Hirschfeld Testvérek, Bonyhád. 49

Budapest

ALBÁCHÁRYNÉ ÉS KORAI gomb, csat, öv, divatáru, csipkeáru és szabókellék gyári raktára. Budapest. V. Deák Ferenc-tér 1. 180-220
Bizományi lerakat: II. Margit-krt 88/a. 366-999
Gyárfás Gábor, rövidárunagykeresk. iroda: Bpest. V. Deák Ferenc-u. 16/18. 182-723
üzlet: 181-314

Rövidáru Részvénytársaság Handels Actien Gesellschaft Wien alap. Bp. V. Gróf Tisza István-u. 18 180-484

Rudolph A. r.-t. Budapest, XIII. Petneházy-u. 47. 292-136

Cegléd

Platz Gyula, kefe és rövidáru nagykeresk. Cegléd. Szolnoki-u. 4. 2-97

4

Szenes Árpád

sz.1900. Léger tanitványa volt Párisban. Sokáig élt Braziliában, kiállitott Lisszabonban, Rio de Janeiróban, Párisban, stb. Absztrakt müvész.

Vasarely/Vásárhelyi/Viktor

sz.1908. Pécsett. Orvosnak készült. Párisban él. "Nonfiguratiy festő"

Dévényi I.: A m.müvészet 3 müncheni lexikonban. Vigilia. 1958. máj.sz. 379-80.l.

Knaurs Lexikon Abstrakter Malerei. München, 1957.

48. Ereklyemuz.

ét érdemjel disziti. Haja, szemöldöke, ki-
arna, szakálla lèberetvált. Nyakravalója
k, kékesszürke atillája aranyzsinórzású és

cm.
rczi emlékek muzeumából (107/95. No. 83).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

596

Szenes.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő abban az időben Párisban élő magyar müvész.

Bende J:
A képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat,

MDK

Szenes

Párisi m. müvészek a Tamás Gal. Esti Ujs. 1938. jan. 30.

Szenes Árpád MDK

sz. 1900. Léger tanitványa volt Páriban. Sokáig élt Braziliában, kiállitott Lisszabonban, Rio de Janeiróban, Párisban, stb. Absztrákt müvész

Dévényi I.: A m. müvészet három müncheni lexikonban. Vigilia, 1958. máj. sz. 379-380. o.

Szenes

Sz. 2. *Árpád*, festő, * Budapest 1898 máj. 6. Itt, Kernstok Károlynál, Rippl Rónai Józsefnél és Iványi Grünwald Bélánál, 1924—26. Párizsban tanult s ugyanitt él. Expresszionista, újabban szürrealista stílusban dolgozik. Felesége szül. Maria Vieira da Silva, portugál festőnő, Kô & Kô c. képeskönyvével, melyet több nyelven is kiadtak, vált ismertté.

K-f II. 4990

MDK

Szenes Árpád

Kernstok Károlynál, Rippl Rónai Józsefnél és Iványi Grünwald Bélánál tanult

Szenes Árpád, festő. E.G. II. 499.l.

MDK

Szenes Árpád

Dutka M: Párizsi m.francia és spanyol müvészek kiáll.
Világ, 1948. aug. 2o. 4.l.

SZENES ÁRPÁD

GY 3/2000

folyóirat

Szenes, [Árpád], festő

MDK

A magyar származású Árpád Szenes képei is szerepelnek a bpi modern francia festészeti kiállításon.

–: Magyar képzőművészeti bemutató Külföldön 13.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 5.

MDK.

Szenes Árpád, festőművész

Párizsban élő magyar festőművész.
Pesti származású. Felesége: „Bicho" egy gazdag, portugál arisztokrata család lánya. Maga is festő.
267-271

Megemlített képe: Carroussel című [olaj] körhintát ábrázol, fantasztikus állatokkal mesebeli szinekben.
336 lap

Egyéb megemlítés: 410 lap, 426 lap.

Várnai Zseni: Fényben, sikarban (önéletrajzi regény)
Bp. 1958

Szenes

1938-ban a magyar absztrakt festők tárlatán vesz részt a Tamás Galériában.

Hárs Éva: Martyn Ferenc II.
Corvina 1970.

Szenes Árpád festőművész 1

Franciaországban él. 1897-ben

Született Budapesten, szerepel „A mai párizsi iskola" c. tárlaton a Műcsarnok-ban.

Vigilia 1969 október

706. old.

Képfőművészet

Szenes Árpád 2

a „XXe siècle" c. francia művé-
szeti szemle 1963. Karácsonyi száma
Jean Grenier erszéjét Lézli zola

Vigilia 1969 október
706. old

Képzőművészet

Szenes Árpád

Képviselve van a Musée d'Art Moderne-ben.

Major Máté: Franciaországi útijegyzet – művészetről; Valóság, 1989. 7. sz. 74. l.

SZENES ÁRPÁD

Sz-Á.köréhez tartozott Losonczy Ibolya

Salamon Nándor: Lossonczy Ibolya szobrai. Győr, Városi Könyvtár Galériája

UJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 21. sz. 4. o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

nely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri . 62.), másrészről

év:

állásu munkahelye:

llandó lakcime:

zem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

. Az elvégzendő feladat részletesen:

Szenes Árpád
grafikus

A magyar művészetet csinálja
ott ahol él.

Kurthy Sándor: A nonfigurativ művészet világa
Művészet, 1972 marcus - 8 oldal

Szenes Árpád festö.

Népszava.1924.IV.9. 7.l.

Szenes Árpád

Olajfestmény
Olajfestmény
Kompoziciók, gouche

Francia, spanyol köztársasági és magyar
müvészek kiállitása. Nemzeti Szalon, 1948.
augusztus, 13 l.

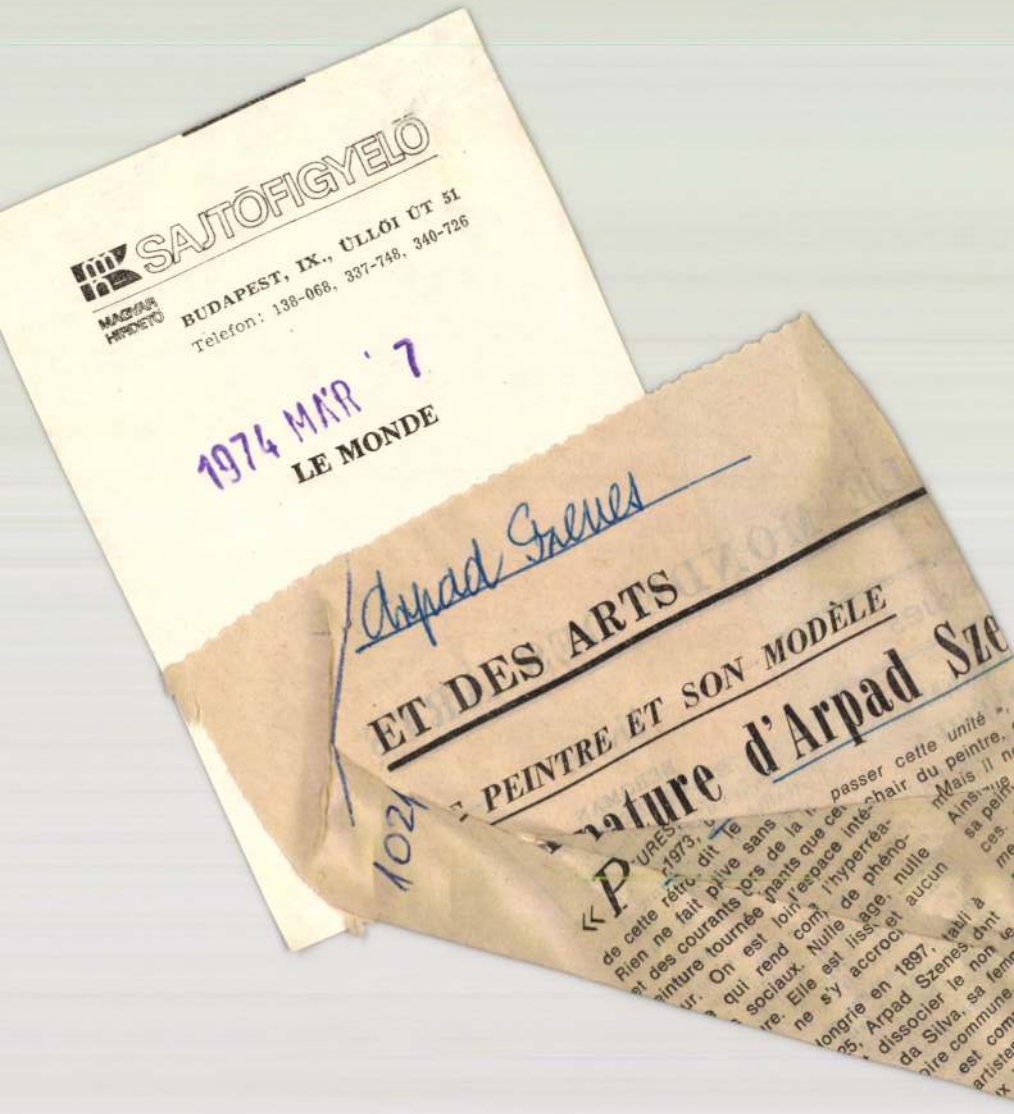

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR 7
LE MONDE
Arpad Szenes
ET DES ARTS
PEINTRE ET SON MODÈLE
Peinture d'Arpad Sze

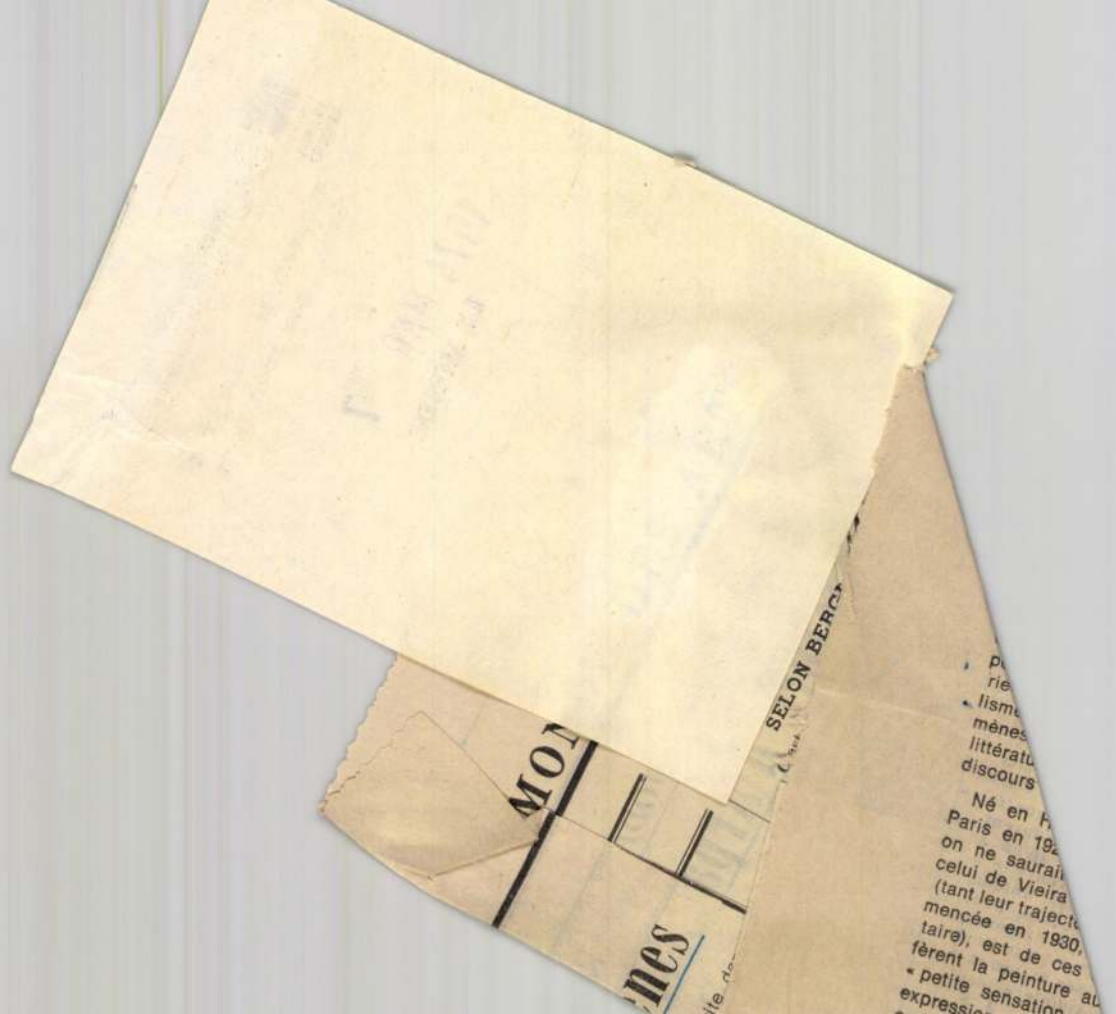

Szemes Árpád

Szerepelt a magyar származású XX. századi művészek Gyűjteményi kiállításán (Szépművészeti Múzeum).

Magyar Hírlap 1970. II. 28. 7 l.

...nes Árpád, Pest

Megemlítve,

Dévényi Iván: Jegyzetek a magyar szürrealizmus
XX. sz.-i művének történetéhez

53-55.

JELENKOR, Pécs, 1971. január XIV/1.

Árpád Szenes

Párizsban élő magyar képzőművész

Hegedüs Géza: Párizsi látogatás Kató György műtermében

Ország-Világ 1967/15 17 old.

Reich Árpád, festő

Magyar származású.

Életművét bemutató tárlat nyílt meg a Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris termeiben.

↓

– : Kiállítás Párizsban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 1.

Szenes Árpád

Rouen városában nagyszabású gyüjtemenyes kiállítás nyílt a hetvenhárom éves Szenes Árpád műveiből. Kernstok és Rippl-Rónai tanítványa, aki mimár fél évszázada él Párizsban, mintegy száz képet állít ki. A kiállítást Párizsban és a vidéki városokban is bemutatják.

Nagyvilág.

Magyar Hirlap 1971/276 Sold

Szenes Árpád, festő, grafikus

Szerepel a Műcsarnok kiv. (1970. aug.-szept.)

1925-től él Párizsban. „A lírai absztrakció legmarkánsabb képviselője."

Beke László: Külföldi magyar művészet? 1-6.

KRITIKA, Bp. 1970. október VIII/10.

Szenes Árpád Magyar Hírlap IV. 1.

Szenes-kiállítás a párizsi városházán

Miközben a párizsi városháza, az Hotel de Ville épületének egyik felében ádáz politikai harcok dúlnak a hatalom és a főpolgármesteri cím elnyeréséért, addig egy másik részében, a Salle Saint-Jean elnevezésű kiállítóteremben egy egészen másfajta értékrendet képviselő, a hétköznapi dolgok fölé emelkedő, humánus, tiszta és békés világ fogadja a látogatót: Szenes Árpád festményei.

Utoljára, még a művész életében, huszonöt évvel ezelőtt a Modern Művészetek Múzeumában rendeztek a mostanihoz hasonló jelentőségű kiállítást. A mostani anyagot a Pompidou Központ, a lisszaboni és a párizsi Szenes Árpád–Viera da Silva Alapítvány, párizsi galériák gyűjteményéből, valamint magángyűjteményekből válogatták össze, és áttekintést nyújt Szenes gazdag életművének valamennyi fontos állomásáról. A legkorábbi alkotások, mint például a humoros Árpád, az akrobata vagy az Önarckép című rajzok, bár figyelemre méltó munkák, még láthatóan magukon viselik a korábbi évek karikatúrarajzainak vonásait. Szenes ugyanis az első párizsi években, 1924-től, azzal kereste szűkös kenyerét, hogy a még Budapesten megismert jó baráttal, a szobrász Anton Prinnerrel az éjszakai mulatók vendégeit rajzolta le pénzért. Mint egy visszaemlékezésében olvasható, a szegénység nem volt újdonság számára, mivel édesapja korai elvesztése után abban már Budapesten is része volt, és festőnövendék korában „a Városmajor utcában, egy üzlethelyiségben laktam két barátommal. Berendezésünk ágyból és festőállványból állott, a hiányzó bútorokat a falra festettük kubista stílusban". Életének fordulópontját jelentette a Marie-Héléne Viera da Silvával történt megismerkedése. Szenes számára a házasság a rendszertelen életmód, tehetsége aprópénzre váltásának végét jelentette, Viera da Silva művészete pedig az ő útmutatása mellett teljesedett ki. A huszadik század képzőművészetének kiemelkedő alkotásai születtek a két kivételes művész féltékenységtől mentes, egymást segítő és inspiráló kapcsolatából. Elválaszthatatlanok voltak. A hetvenes években, amikor már mód nyílt arra, hogy vidéki házukban mindketten saját műtermükben dolgozzanak, a Viera da Silva műtermében lemezjátszóról szóló zene hangszórón keresztül Szenesnél is hallgató volt: külön-külön, de ugyanannak a zenének a hangjainál, naponta egyszerre kezdtek dolgozni és egyszerre hagyták abba. A kiállítás külön részt szentel a Viera da Silváról készült képeknek, mint a Marie-Héléne, 1930... Marie-Héléne rajzol 1939–40., Festés közben, 1946, vagy a Viera portréja, 1947, amelyek a festőnek felesége iránti, haláláig tartó csodálatáról tanúskodnak.

Míg Szenes 1930-ban a nagybányai művészteleppel ismertette meg Viera da Silvát, addig a rákövetkező évben Viera az Atelier 17 csoportba vezette be férjét, ahol közelebbi kapcsolatba került Miróval és Max Ernsttel. Ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a harmincas években készült festményei a szürrealizmus jegyében születtek. A periódus egyik legjelentősebb alkotását, A tehén és az oroszlánt kétféleképpen is értelmezi Szenes életrajzírója. Szerinte az egymásba fonódó két állat látványa egyrészt azt a gondolatot sugallja, hogy az erősebb legyőzi és felfalja a gyengébbet, másrészt, optimista szemmel nézve azt is jelentheti, hogy a ragadozó és áldozata békésen átölelik egymást. A későbbi szürrealista képekben, mint A harc vagy az Utolsó harsonaszó, azonban már egyértelműen érezhető az a szorongás, amit az első világháborút megjárt festőben a közelgő háború szele ébresztett. 1938-ban a házaspár elhagyta Franciaországot, először Portugáliában, majd 1940-től Brazíliában éltek, és csak 1946-ban tértek vissza Párizsba. Szenes nem sokkal ezután kezdett dolgozni a Banquet című, geometrikus és organikus formákból, ismétlődő motívumokból szerkesztett sorozatán, amelyből most számos darab, gouache, akvarell, pasztell, kréta, olajfestmény is látható. Színei sokfélék, bár kevésbé élénkek, mint a szürrealista képeken uralkodó sárgák, pirosak, kékek. Csak a hatvanas évek kezdetére születtek meg az „igazi" Szenes-képek, ekkorra alakult ki jellegzetes színvilága, a fehér, a szürke, a halványkék és az áttetsző barna finom árnyalatai. Ahogy ő mondta: „Festészetem együtt fehéredett a hajammal". Amint a címek is utalnak rá, Csillag, Fa, Zápor, Völgy, Felszántott föld, e művek témája elsősorban a természet. Azt mutatja meg líraian megfestett képein, amit bár mi is láthatnánk, de nem veszünk észre: a fények tükröződésének, a hullámok mozgásának, a falevelek rezgésének, a homokdűnék sokárnyalatú egyszínűségének megmagyarázhatatlan varázsát, ecsetjével tolmácsolja a látvány keltette, szavakkal nem kifejezhető benyomásokat és érzéseket. Képei az emberi gyarlóságból adódó, hétköznapjainkat megkeserítő dolgokon való felülemelkedésre szólítanak, nyugalmat, belső békét tükröznek, a természet ezerarcú nagyszerűségét hirdetik.

Szenes 1985-ben bekövetkezett halála után Viera da Silva fáradhatatlanul munkálkodott azon, hogy férje emléke fennmaradjon, és művei méltó helyre kerüljenek. 1991-ben készített végrendeletében hat festményt azzal a kéréssel hagyott a francia államra, hogy azt a későbbiekben Franciaország baráti gesztusként ajándékozza Magyarországnak. E képek ugyan még mindig Párizsban vannak, de úgy tűnik, hogy hamarosan mód nyílik a fennálló jogi problémák áthidalására, és lehetővé válik, hogy valamelyik magyar múzeum gyűjteményét gazdagítsák.

Cserba Júlia

endszerint minden fesztiválon akad egy-két produkció, mely kiug-
ak számít, amely sok tekintetben mércéül szolgál a többieknek.
a Kovács Ildikó által rendezett és Kovács Géza által játszott, Akár-
Purgateátriumban című előadás volt ilyen. Kovács Ildikó, a magyar
átszás nagyasszonya, legendás kolozsvári produkciók – például Übü
y, Karnyóné – megálmodója. Nyugdíjba vonulása óta önálló „sza-
sapatként" járja a határon belüli és határon túli bábszínházakat.
gateátrium címmel annak idején már rendezett egy nagy hatású
ást, melyben három népi bábhős, a román, a német, a magyar per-
aroztak, majd hosszas küzdelem után kibékültek egymással. Ezút-
„néhai" előadás egyik szereplője, Kovács Géza – aki az Állami Báb-
ázból jött el, a kecskeméti Ciróka Bábszínház igazgatója volt, majd
lósította magát, aztán a Maskarás Céh tagja lett – talált új utakra.
kezd játszani, mintha hagyományos vásári bábjátékot adna elő.
is tartja a régi elemeket, a sípoló hangot, a verekedéseket, a káprá-
s ritmusérzéket, a vitalitást, a harsányságot. De mindent megkérdő-
, filozofikus mondanivaló közlésére is alkalmassá teszi a parányi
padot. A csábító asszonyok alakja mögött az ördög búvik meg. Sőt
rül, az egész színpadot a sátán mozgatja, aki magát a játékost is ural-
lá hajtva, a különböző bábfigurák szó szerinti bedarálására készteti.
Akárkin kibicsaklik a daráló, a vásári bábhős életre pofozza még el-
ült mozgatóját is. Ahogy Petruska az Állami Bábszínház világot járt
dásában, ők is fityiszt mutatnak a halálnak.

Érdekes, hogy mennyire hatnak a vásári tradíciók a művészi bábjá-
a. A fesztivál díszvendégeként érkezett pilseni Divaldo Alfa Kutya-
ek című előadásában – melyet marionettekkel mutattak be – meg-
ıt a cseh bábhős Kasparek, aki gyakran haszonért a legnagyobb al-
gokra is képes. Ezúttal egy kivégzéssel záródó koncepciós perben
dkezett. Megdöbbentő volt, hogy hagyományos figurák segítségé-
még egy ilyen valós eseményen alapuló súlyos történet is mennyire
ától értetődően játszható el.

De a vásári játékok hatása elevenen él tovább Pályi János Szegény
ög című produkciójában is, szintén Kovács Ildikó rendezésében.
amási Áron meséjét feldolgozó előadásban Pályi – aki kiválóan ját-
Vitéz Lászlót is – különböző bábtechnikák segítségével megeleve-
a pokolból kiűzött ördög pokoli Canosáját a földön. Pályi pazar szí-
, túlzottan is élvezi jutalomjátékát, időnként „elszabadul", sokat
önöz, sőt néha ripacskodik, így aztán többször súlytalanná teszi a he-
ként purgateátriumi mélységű előadást.

A vendéglátók, a kecskeméti Ciróka tagjai, a Biborka és a Márió
dásával, Rumi László rendezésében, igazán szép produkcióval ruk-
ak elő. Barokk bábopera vegyült itt is vásári elemekkel, grandiózus
innyal, jó színészi, sőt énekesi teljesítménnyel.

A látvány a fő erénye a Pályi János által rendezett, győri Vaskakas
színház Fehérlófia előadásának is. Sámánisztikus szertartásból szü-
t meg az árnyjátékkal, botos bábokkal, hömpölygő színpadképpel
dott mese, melyen sokat ront a nem megfelelő beszédtechnika.
ombathelyi Mesebolt Bábszínház művészei viszont szépen mond-
Weöres Sándor verseit a Székely Andrea által rendezett Táncol a
előadásában, mely lényegében helyzetgyakorlatok sora.

Helyzetgyakorlatokkal, vagy ha úgy tetszik etűdökkel jelentkez-
a Budapest Bábszínház végzős stúdiósai is. Már kimondottan jó-

Jelenet a Fehérlófia győri előadásából

nak és ötletesnek is láttam őket, ezúttal azonban kissé „maszatosak" voltak a számaik, bár a Tengerihántás árnyjáték feldolgozása fantáziadúsan eredeti.

A Kolibri Színház A Fülemilét és A Bajuszt adta, Tisza Bea friss, szellemes, eleven rendezésében, „élő" színészek és bábok szép együttműködésével. Noé és a sárkány címmel a Figurina Animációs Kisszínpad, Siklósi Gábor és Fers Klára családi bábszínháza teremtéstörténetet mutatott be, ezúttal nemcsak a tőlük leginkább megszokott kézjátékkal, hanem agyagból gyúrt „lényekkel". Az egri Harlekin Bábszínház Szíki Károly rendezésében és direktorsága alatt súlyos ízléstelenséggel váltott ki ellenszenvet. A Légy jó mindhaláligot adták musicalesítve, de mondhatnánk azt, hogy táncdalosítva. Az öreg Pósalaky úr például diszkóritmusban röpköd karosszékében a levegőben, a debreceni diákok vitustáncot járnak az iskolapadban. A veszprémiek viszont még nem nőttek ki igazából az iskolapadból, A csuka parancsára még bizony – finoman fogalmazva – zsengének számít.

A legtöbb vitát a Kalózkapitány és a Tengerek királya című – Kovács Géza által rendezett – pécsi Bóbita Bábszínház által előadott produkció kavarta. A nagy csatajelenetek, a gegparádék, az olykor ötletes, olykor ízléstelenségbe hajló látvány, gyakran a tömegfilmek hatásvadász elemeit használta egy rosszul megírt történetben.

De a kecskeméti találkozón részt vevők végre vállalták a nyílt vitát, egymás szemébe nézve, utálkozás nélkül összecsaptak a vélemények. Valami megmozdult a bábos szakmában. Szükség is van rá, mert a bábszínházak közönsége – miközben az „élő" színházak mind kevesebb gyerekelőadást tartanak – egyre nő. Ennek ellenére ez a sajátos művészeti ág, a holt anyag életre keltése, még mindig nem kap annyi elismertséget, amennyit megérdemel.

Bó. G.

szik kizárólagos támogatója a Pannon GSM

Vasárnap

1996. május 4., szombat

SZENES ÁRPÁD

Mikor kapjuk vissza Párizsból a Szenes Árpád-képeket?

Huzavona a festőművész hagyatéka körül

Ha igaz, a belátható jövőben Szenes Árpád hat korai festményével gazdagodhatnak a magyarországi közgyűjtemények. Ez rájuk is férne, mivel a Szenes-életmű meghatározó része nyugat-európai és amerikai képtárakban látható, a magyar múzeumok anyagából – bár a Szépművészeti Múzeumban őrzik néhány szép képét – a nagy ívű pályakép alig rekonstruálható. Szenes élete javát Franciaországban töltötte; a francia művészettörténet – hasonlóan annyi más magyar származású e századi festőhöz és szobrászhoz – őt is a jelentős francia alkotók közé sorolta be.

Az özvegy kérése

Szenes halála után hagyatékát időközben szintén elhunyt felesége, az ismert portugál festőnő, Maria Helena Vieira da Silva gondozta, aki végrendeletében férje hagyatékáról is megemlékezett. Ezeknek a festményeknek és rajzoknak a zöme a francia államra szállt, az említett hat mű is. Utóbbiakkal kapcsolatban azonban a festőnő külön útmutatást adott. Tételesen felsorolta ezt a hat munkát, és arra kérte a francia államot, hogy férje magyarországi születésére való tekintettel és barátsága jeléül adja át ezeket a festményeket a magyar államnak.

Vieira da Silva végrendelete 1991-ben készült, de a hat festmény azóta sem került haza. Sőt a képek létezéséről és a végrendelet említett kitételéről is csupán néhány hónapja szerzett tudomást a párizsi Magyar Kulturális Intézet. Különös módon a képek létezéséről az első hírek párizsi portugál forrásokból származtak. Megkezdődött a „nyomozómunka". Kiderült, hogy a festményeket a mai napig az a párizsi galéria őrzi, amelyik az elhunyt művészházaspár műveit forgalmazza.

A képek témaválasztásából és dátumozásából egyértelműen kiderül, miért gondolta Szenes özvegye úgy, hogy a festményeknek Magyarországon a helyük. Mind a hat festmény Szenes pályakezdő éveiből származik, az 1922 és 1930 közötti időből, és a munkák témája vagy magyarországi vonatkozású vagy arra utal, hogy Szenes az adott képet Magyarországon festette. A Jeanne Bucher galéria tulajdonosa, Jean-Michel Jaeger, a Szenes-életmű jó ismerője szerint ezek a festmények még nem sorolhatók a művész érett korszakához. Megerősíti azt is; hogy a nála tárolt anyagot készül átadni a francia államnak, de ennek időpontjáról még nem tud közelebbit mondani. Szerinte a képek a francia állam tulajdonában vannak, és hogy végül is mikor teljesülhet Szenes özvegyének velük kapcsolatos végakarata, nem tőle függ. Ő úgy tudja, hogy a magyarországi átadást „örökösödési probléma" nehezíti. Ennek lényegét anyagi természetűként jelöli meg, anélkül, hogy részletekbe bocsátkozna.

Elképzelhető, hogy francia részről esetleg örökösödési illeték fizetésében reménykednek, de ez puszta spekuláció. A tény egyelőre az, hogy a francia hivatalos szervek még nem nyilatkoztak a képekkel kapcsolatos elképzeléseikről. A párizsi Magyar Intézet levélben érdeklődött az ügyben, de a megkeresésre még nem érkezett válasz. A Szenes-üggyel a magyar szervek tudomása szerint a francia kulturális minisztérium foglalkozik – és egyelőre teljesen kiszámíthatatlan, hogy meddig. Éppígy megjósolhatatlan a képek sorsa is. Egyes szakértők szerint az átadás ideje és módja teljes mértékben a francia hatóságok belátására van bízva, mivel Vieira asszony a francia államra hagyományozta a képeket. A franciáknak – így e vélemény – joguk van mérlegelni, hogy akkora fokú-e már a barátság a két állam között, hogy át lehet adni Magyarországnak a festményeket a két ország barátsága jeleként – amint azt Szenes özvegye kívánta. Ez az érvelés azonban legfeljebb a magyarországi demokratikus fordulat előtt állta meg a helyét, a kilencvenes években már aligha.

Örökösödési illeték

Van olyan vélemény is Párizsban, hogy a magyar állam örökösödési illetéket tartozik fizetni a képekért, és az átadás körüli bonyodalmak lényegében ebből származnak. Erre az érvre azonban a végrendelet több ismerője azt válaszolja, hogy Vieira da Silva a képek hazajuttatásának folyamatába éppen azért iktatta be a francia államot is, hogy a magyarok ingyen, örökösödési fizetségek nélkül juthassanak férje alkotásaihoz.

A jövő zenéje – és persze végső soron francia jogértelmezési probléma –, hogy melyik logika győzedelmeskedik Párizsban. Pillanatnyilag ott tart a dolog, hogy Magyarország elvben gazdagodik a század egyik jelentős alkotójának hat értékes képével, a medve bőrére viszont valószínűleg korai lenne még inni. Úgy tetszik, Párizs nem sieti el a döntést.

Az ügy – sok egyéb mellett – újból felveti a külföldön élt vagy élő magyar alkotók hagyatékának fájdalmas kérdését. Csupán Franciországnál maradva, Párizs – Szenes mellett – még egy sereg magyar vagy inkább magyar származású, mindenképpen nemzetközi jelentőségű képzőművésznek adott otthont ebben a században. Egy részüknek az életműve nincs méltó módon képviselve a magyar múzeumokban, és a kialakult képárakat figyelembe véve, talán már soha nem is lesz. Él még azonban Franciaországban néhány világszerte jegyzett magyar alkotóművész, akiknek esetében ezen a szomorú helyzeten talán még segíteni lehetne. Azt a nagyfokú közönyt, amit az óhaza tanúsított olyan „külföldre szakadt" nagy művészek iránt, mint például Hantai Simon, Rozsda Endre, Pán Márta, Csernus Tibor, korábban talán lehetett politikai okokkal magyarázni. Ma már erre az érdektelenségre nincs mentség. Így arra sem, hogy a millecentenárium ünnepségdömpingje idején senkinek nem jutott eszébe megszervezni a külföldön élő magyar alkotóművészek hazai kiállítását.

Feledékeny óhaza?

Márpedig a szóba jöhető festők, szobrászok, grafikusok egy része már benne jár a korban, mint például Rozsda vagy Hantai, akiknek fél évszázada nem volt Magyarországon a jórészt külföldön létrehozott életművükből méltó kiállításuk. Holott az adományozáson, hagyatékozáson kívül nemigen látszik más lehetőség arra, hogy a mai és következő nemzedékek Magyarországon is gyönyörködhessenek franciaországi pályaszakaszuk reprezentáns alkotásaiban. Erre azonban a jelek szerint változatlanul nincs komoly hivatalos igény. A szóban forgó művészek pedig változatlanul joggal gondolhatják (egyikük-másikuk meg is van erről győződve), hogy az óhaza teljesen megfeledkezett róluk. Akkor ők ugyan miért szorgalmaznák a magyarországi kapcsolatok felújítását, az évtizedek alatt felgyülemlett „restancia" egyoldalú megszüntetését? De nem bátorítja őket erre a Magyarországra hazatért egyik-másik hagyaték – így Barta Lajos és Nicolas Schöffer szobrainak állandó kiállítása – körüli huzavona sem.

Szenes Párizsban kallódó, és remélhetőleg hamarosan hazatérő hat „magyar képe" egyebek között arra is felhívja a figyelmet, hogy az emigráns magyar alkotóknak vagy legalábbis műveiknek a hazaédesgetésére talán a mostaninál több lehetőség is volna.

Párizs, 1996. május

Kis Tibor

A tűzoltók már látják az alagút végét

A tűzvédelmi törvény hatálybalépését követően évente átlagosan kétszer-háromszor akkora összeget költhet a tűzoltóság a műszaki eszközeinek cseréjére, mint korábban. Várhatóan már a közeli napokban döntenek az illetékesek arról, hogy a tűzoltóság milyen feltételekkel veheti fel azt a 4,5 milliárd forintos államilag garantált hitelt, amelyet a kormány a testület oltó- és műszaki mentőberendezéseinek cseréjére hagyott jóvá. Bleszity János vezérőrnagy, a tűzoltóság országos parancsnoka szerint a kedvező fejlesztési lehetőségek ellenére veszélyeztetheti a tűzoltóság reagálóképességét az alacsony bérek miatti nagyarányú elvándorlás.

Tavaly július elsején alakultak meg az önkormányzati hivatásos tűzoltóságok. Két település – Siófok és Hódmezővásárhely – képviselő-testülete azonban máig nem vette át a területén működő állami tűzoltóságot, mivel annak vagyonát nem kapták meg. *Bleszity János* vezérőrnagy, a tűzoltóság országos parancsnoka lapunknak azt mondta: a TOP illetékesei is célszerűbbnek tartották volna, ha a vagyont is ugyanaz kapja, aki a feladatokat – tehát az önkormányzat. A vagyontörvény azonban ezt nem tette lehetővé. Bleszity szerint mára a települések és a tűzoltóság vitája lezárult: az önkormányzatok tudomásul vették, hogy a területükön működő tűzoltóságok esetenként húsz-harminc község tűzvédelméért is felelősek; hiszen ennek megfelelően kapják a költségvetési támogatásukat.

Bleszity milliárdos beruházásokat remél TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Az önkormányzatok és a tűzoltóságok viszonya ma már, kisebb vitáktól eltekintve, rendezett – folytatta Bleszity. Előfordult ugyan néhol, hogy a tűzoltóság költségvetéséből – ami célhoz kötött állami juttatás – megkíséreltek más célokra átcsoportosítani, és arra is volt példa, hogy a be nem töltött álláshelyek miatt keletkezett bérmegtakarítást nem akarták kifizetni a tűzoltóknak. Néhány helyen viszont éppen a helyi tűzoltóságok parancsnokai éltek vissza az önkormányzatok tájékozatlanságával, és az országos parancsnok helyettesénél is magasabb fizetést szavaztattak meg maguknak. Az efféle esetek azonban nem jellemzőek a települések és a tűzoltóságok napi kapcsolatára.

A tűzoltóság reagálóképességéről szólva Bleszity János elmondta: 1992 óta országosan 60-70 új tűzoltóautót vásárolt a testület. Ennek ellenére a leggyakrabban használt kocsik életkora meghaladja a kilenc évet. Budapesten, az átlaghoz képest korszerű eszközökkel felszerelt XIII. kerületi tűzoltó-parancsnokságon például volt olyan nap, hogy csak egy fecskendős autó állt riasztásra készen, a többit javították. A kormány 4,5 milliárd forint műszaki beszerzésekre fordítható hitel felvételére vállalt garanciát; a részletekről a napokban döntenek az illetékesek. Bleszity elmondta: a szóban forgó összeget tűzoltókocsik cseréjére, valamint a tűzoltók egyéni védőfelszerelésének korszerűsítésére fordítják majd.

– A tűzvédelmi törvény arra kötelezi a biztosítókat, hogy a vagyonbiztosításból származó bevételük egy százalékát az önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok műszaki fejlesztésére fordítsák. Az idén körülbelül 800 millió, jövőre már megközelítőleg egymilliárd forint bevétel várható ebből a forrásból. Korábban a tűzoltóság évente 300-400 millió forintot kapott a költségvetéstől fejlesztésre – mondta Bleszity.

A vezérőrnagy szerint még mindig rendkívül alacsonyak a tűzoltók bérei, emiatt sokan elhagyják a testületet. A tűzoltóságnál – a legalacsonyabb beosztású tűzoltótól az országos parancsnokig – átlagosan 40 ezer forint a bruttó bér. Az országos parancsnok szerint rövid időn belül a kétszeresére kellene emelni a testületnél a béreket annak érdekében, hogy a tűzoltóság vonzó legyen a pályaválasztók számára, illetve, hogy egyáltalán képes legyen megtartani a már ott dolgozókat.

Az idén több mint tizenkét és fél ezer tűzhöz riasztották a tűzoltókat – ezek közül 300 volt erdőtűz. Borsodban áprilisban volt olyan nap, amikor 60-70 bozóttűzhöz hívták őket. – Valamennyi tüzet emberi felelőtlenség okozta, a tilalom ellenére vannak, akik az erdő szélén is tüzet gyújtanak – jelentette ki Bleszity vezérőrnagy. Később hozzátette: – A tűzvédelmi törvény a korábbiakhoz képest több jogot és lehetőséget ad a tűzoltóságoknak arra, hogy felléphjenek azokkal szemben, akik gondatlanságból vagy szándékosan súlyosan megsértik a tűzvédelmi szabályokat. Az úgynevezett hatásköri törvény 1991-ben bizonytalan helyzetbe sodorta a tűzvédelemmel foglalkozó hivatásos tűzoltókat. A tűzvédelmi törvény rendezte ezt a kérdést is, csakúgy, mint a tűzoltóságok hatósági jogkörét. Eszerint: az engedélyező-tiltó hatósági jogokat az önkormányzatok jegyzői, az ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat pedig a tűzoltók látják majd el.

– Azt hiszem, az idén úgy ünnepelhetjük a Flórián-napot, hogy elmondhatjuk: látjuk az alagút végét, a bizonytalanságnak már vége. A törvény rendezte, hogy a tűzoltók a szolgálati törvény hatálya alá tartoznak azt követően is, hogy az önkormányzati intézményekké alakult parancsnokságok dolgozói lettek. Senki nem veszti tehát el eddigi megszerzett jogosultságait – jelentette ki Bleszity János vezérőrnagy, a tűzoltóság országos parancsnoka.

Fekete Gy. Attila

esben
az első 100 Primera
oldali légzsákon* felül
*kivéve LX típus
50.000 Ft-tól
bóvár 74/465-047
333 · Nyíregyháza
athely 94/313-983
NISSAN

Szenes Árpád

SZERDA, 1997. január 15. MN

Francia ösztöndíj magyar képzőművészeknek

Párizsban, 1991-ben alakult meg a *Szenes* Árpád – *Vieira da Silva Bizottság*, amelyet a magyar, illetve portugál születésű, hosszú ideig Párizsban élt festőházaspár életművének ápolására, széles körű megismertetésére hoztak létre Maria-Helena *Vieira da Silva* (1908–1992) halála előtt néhány hónappal. A bizottság az idén, Jacques *Chirac* köztársasági elnök magyarországi látogatásával egy időben hirdette meg *először* a két művész nevét viselő *ötvenezer francia frankos* ösztöndíjat (másfél millió forint) – Szenes Árpád (1897–1985) előtti tisztelgésként *1997-ben Magyarországon élő, magyar képzőművész(ek)nek*. A bizottság elnöke, Georges *Jaeger* elmondta lapunknak: a Szenes Árpád – Vieira da Silva Bizottság nem befutott művész kész életművét akarja jutalmazni ezzel az összeggel, hanem kibontakozóban lévő tehetségeket kíván támogatni.

Szenes Árpád budapesti művészcsaládban született, de életének javát Franciaországban töltötte, itt ismerte meg későbbi feleségét, Vieira da Silvát. A hatvanas évektől szerte a világon bemutatták műveit. Szenes Árpádnak először 1970-ben rendeztek nagy életműkiállítás-sorozatot francia nagyvárosokban. Magyarországon csak 1978-ban ismerte meg képeit a nagyközönség a *Magyar Nemzeti Galériában* és a pécsi *Városi Tanács Kiállítótermében* megrendezett tárlaton.

A nevét megörökítő bizottság és ösztöndíj megalapítását felesége szorgalmazta. Vieira da Silva 1991-ben kelt végrendeletében férje hat korai képét is megemlíti, arra kérve a francia hatóságokat, hogy tekintettel Szenes Árpád magyar származására, adják át Magyarországnak ezeket a festményeket. (Az ügy egyelőre húzódik.)

A Szenes Árpád – Vieira da Silva ösztöndíjra, amelyet egy művész csak egyszer kaphat meg, *festők és szobrászok pályázhatnak, az elsőbbség a festőké* – hangsúlyozta Georges Jaeger. A pályázatokat (önéletrajz francia nyelven, művek jegyzéke, önálló katalógusok vagy katalógusoldalak fekete-fehér vagy színes másolata és a benyújtott művek – maximum három darab – fotója) *1997. július 14-ig* lehet beküldeni a bizottság címére (*Comité Árpád Szenes – Vieira da Silva. 32 rue de l'Abbé Carton, 75014 Paris*).

A pályamunkákat először a bizottság által összeállított előzsűri bírálja el. Budapesten, a *Francia Intézetben* kiállítják az eredeti műveket. A nyertest – vagy nyerteseket – a bizottság által felkért *tíztagú, nemzetközi zsűri* választja ki a második fordulóban. Az ösztöndíjat elnyert művész a bizottság költségére utazik a francia fővárosba és ott veszi át az ösztöndíjat. A nyertes az ösztöndíjat szükségletei szerint használhatja fel.

(ferch)

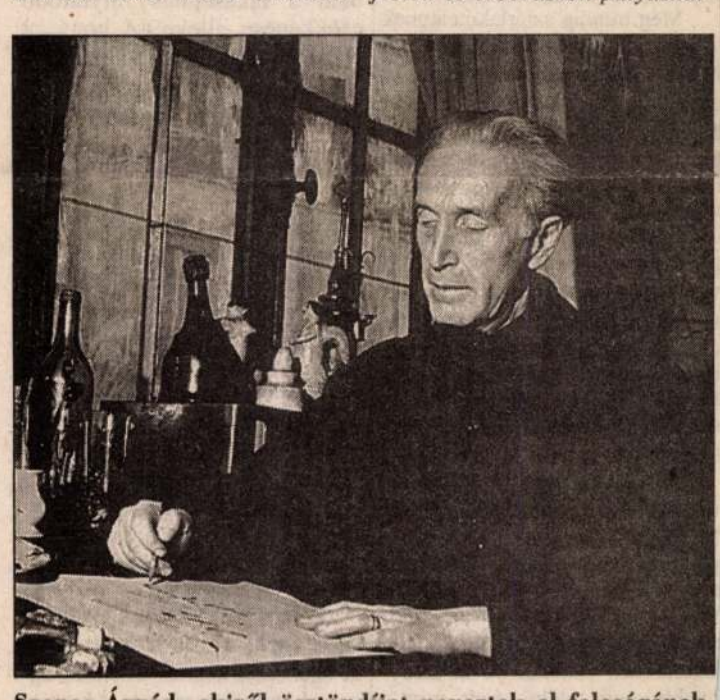

Szenes Árpád, akiről ösztöndíjat neveztek el feleségének, Vieira da Silva ösztönzésére

Pályázati felhívás

A Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alapján magasabb vezetői beosztásként **pályázattal** töltjük be a

Magyar Távirati Iroda pénzügyi igazgatói tisztét.

A pénzügyi igazgató feladata, hogy az intézmény pénzügyi, számviteli, gazdasági működése zavartalanságának biztosítása mellett előkészítse és irányítsa az átalakulás előtt álló MTI, mint költségvetési intézmény pénzügyi-gazdasági szervezetének és tevékenységének a vállalkozói szférába való beillesztését. A pénzügyi igazgatóság tevékenysége felöleli a teljes számvitelt, a pénzforgalmat, a beruházások pénzügyi lebonyolítását, a kontrolling megszervezését.

Olyan többéves gyakorlattal rendelkező szakember jelentkezését várjuk, aki

- *felsőfokú szakirányú végzettséggel,*
- *felsőfokú költségvetési vagy mérlegképes szakképzettséggel,*
- *költségvetési és vállalkozói gyakorlattal egyaránt, valamint*
- *átalakításban szerzett tapasztalatokkal,*
- *számítógép-alkalmazási alapismeretekkel,*
- *vezetői gyakorlattal rendelkezik.*

Előny a jelölt számára a szakdiploma, jártasság a vállalkozási pénzügyek terén, vezetői gyakorlat társaságoknál, valamint ismeretek a média területén.

Az MTI pénzügyi igazgatói munkaköre nagyfokú önállóságot, kreativitást igényel. Javadalmazás: a kft. keretei között, megegyezés szerint. A pályázatnak tartalmaznia kell a szakmai önéletrajzot, valamint a feladatkörrel kapcsolatos előzetes elképzeléseket.

A pályázatot írásban kell eljuttatni 1997. február 7-ig az MTI központi titkárságára. Levélcím: 1016 Budapest, Naphegy tér 8. A pályázatokat az MTI vezérigazgatói tanácsa bírálja el, ennek határideje 1997. február 14.

A vezérigazgató fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

gyedi fűtés

), ha jó

forintért, egy kétszobás lakást pedig 2,3–2,5 millióért lehet venni. Az árak 48–58 ezer forint között mozognak négyzetméterenként. Kedvelik a vevők a X. kerületben a Gyakorló utca környékét is. Káposztásmegyer I-en is van kereslet, amely Újpest folytatásában erdővel védett, szép területen található. Itt a négyemeletes házakban egy 36 négyzetméteres garzon 2,1–2,3 millió forintba kerül. Ugyanez a tízemeletesben százötven–kétszáz ezerrel olcsóbb.

Még mindig sztárlakótelepnek számít Gazdagrét, ahol egy garzon annyiba kerül, mint Zuglóban egy másfél szobás lakás. A fővárosban a Római-lakótelepen a legmagasabbak az árak, itt 70–85 ezer forintot is megad a vevő a lakások négyzetméteréért a négyemeletes, cseréptetős házakban. Békásmegyer, annak ellenére, hogy közel van a Rómaihoz, *teljesen más kategóriába* tartozik. A Duna felőli oldalon igen nehéz értékesíteni az ingatlanokat, a hegy felőlin egy kicsit könnyebb. Itt 55–60 ezer forint között mozognak a négyzetméterárak.

A tapasztalatok azt mutatják, *van mozgás* a panellakótelepeken. Miklósné Virág Anikó szerint a panelok egyáltalán nincsenek rosszabb pozícióban, mint az ötven éve elhanyagolt udvari, földszinti, volt önkormányzati téglalakások. Sőt sokszor jóval könnyebb vevőt találni rájuk, mint a repusztult egykori bérházak jelenős felújításra szoruló otthonaira.

(h. cs.)

a lakók

sotthonok

zázalék feletti rész negyven szá- l a vasút. Ha tehát egy hatvan kást 2 millió 400 ezerre értékel- *ezret kér érte,* ennek a tíz, illetve ell készpénzben kifizetni. Ha egy etni a lakó – ebben az esetben, *ezer forintot* kérnek tőle a 2 mil- ért.

lében a gyáli úti MÁV-telepen esítenek, a Hungária körúton n további 266 lakást. Ezek több- *nbökben* találhatók. Ezekre az nak *igen sokat kellett költenie* – ndszer cseréje –, hogy magántu- nak. Magos György elmondta: negvásárolni a lakását, továbbra

(putsay)

Építőipari kilátások

Növekedést jósol a Bau-Data

A magyar építési piacon 1997-ben összességében öt-hat százalékos növekedés várható – prognosztizálja a Bau-Data Projekt Információs és Consulting Iroda legújabb elemzésében, amely az európai építési piac kilátásaival foglalkozik.

A 19 ország piacelemzése alapján készült tanulmány szerint 1996-ban Európában *0,8 százalékkal esett vissza* az építőipari tevékenység. Ennek alapvető okai a lakásépítés folytatódó csökkenése, illeve az, hogy az egész kontinensre jellemző restrikciós költségvetési politika következményeként kevesebb állami beruházás valósult meg. Az idén viszont már szerény mértékű, *0,8 százalékos növekedést* várnak a szakértők. Nyugat-Európában lendületet kapnak az infrastrukturális, valamint a termelő- és a szolgáltató beruházások. Jelentős elmozdulásra elsősorban az épületfelújítások, korszerűsítések terén lehet számítani, ezek a teljes építési tevékenység 34 százalékát érik el 1997-ben.

Ennél jóval erőteljesebb lesz a növekedés abban a négy kelet-európai országban, amelyek már hatodik éve társult tagjai az európai építési piacelemzési és prognóziskészítő 19 ország együttműködésének, az Euroconstructnak. A szervezet szerint Csehországban, Lengyelországban, Magyarországon és Szlovákiában összességében *5,5 százalékkal bővül az építési piac* a tavalyi átlagos 5,1 százalékos növekedés után. A legnagyobb beruházásokat mind a négy országban az infrastruktúra területén tervezik. Emellett számottevő fejlesztések várhatók a lakásépítésben, valamint a termelő- és szolgáltatószektorban. Az előrejelzés szerint a lakásépítéseknél hatszázalékos, más magánberuházásoknál 5,6 százalékos, a költségvetési beruházásoknál pedig 2,7 százalékos növekedés valószínűsíthető. A mélyépítés prognosztizált fellendülése meghaladja a nyolc százalékot. A Bau-Data az előkészítés alatt álló projektek ismeretében, valamint az 1997-es költségvetési irányzatok alapján a magyar építési piac *öt-hat százalékos bővülését* jósolja az új évre.

(f. h.)

Az oldalt szerkesztette Halász Csilla

A HORMONTERÁPIA TERÉN VILÁGSZERTE VEZETŐ MULTINACIONÁLIS NÉMET

SCHERING

GYÓGYSZERGYÁR

ORVOSLÁTOGATÓT

KERES VESZPRÉM, FEJÉR, KOMÁROM MEGYÉBE, VALAMINT BUDAPEST TERÜLETÉRE.

ELVÁRÁSAINK: ORVOSI VAGY GYÓGYSZERÉSZDIPLOMA, ANGOL VAGY NÉMET NYELVTUDÁS, JÓ KAPCSOLATTEREMTŐ KÉPESSÉG, B. KAT. VEZETŐI ENGEDÉLY

BIZTOSÍTUNK: MAGAS KÖVETELMÉNYEKHEZ MÉLTÓ JÖVEDELMET, SZOLGÁLATI GÉPKOCSIT, KORSZERŰ TECHNIKAI HÁTTERET, MAGAS SZÍNVONALÚ SZAKMAI KÉPZÉST.

AMENNYIBEN EGY DINAMIKUS, FIATAL TEAM TAGJAKÉNT SZERETNE DOLGOZNI, JUTTASSA EL ANGOL NYELVŰ JELENTKEZÉSÉT, RÉSZLETES SZAKMAI ÖNÉLETRAJZZAL ÉS FÉNYKÉPPEL A KÖVETKEZŐ CÍMRE:

SCHERING KFT.
1122 BUDAPEST, MAROS U. 19–21.
BOTTA GÁBOR SALES MANAGER

MAGYAR NEMZET
SZOMBAT, 1997. szeptember 13.

Magyar képzőművészek kiállítása Párizsban

Először adják át a Vieira da Silva által alapított Szenes Árpád ösztöndíjat

Amint arról már hírt adtunk, a *Szenes* Árpád–*Vieira* da Silva festő házaspár emlékének megőrzésére 1991-ben, Párizsban Georges *Jaeger* elnökletével megalakult bizottság az idén januárban ösztöndíjpályázatot hirdetett magyar képzőművészeknek. A felhívásra, amelyet lapunk is közölt *(Francia ösztöndíj magyar képzőművészeknek. 1997. január 15.)*, 150 pályázat érkezett Párizsba. A bizottság által kijelölt négytagú előzsűri tagjai – Georges Jaeger, Denise *Renard*, Manuel *Cargaleiro* és Dominique *Schmit*, Szenes Árpád közeli barátai – a héten Budapesten végignézték a jelentkezők munkáit, és eldöntötték, ki legyen az a tíz művész, akinek három-három művét szeptember 17-től 25-ig kiállítják Párizsban, a *Gulbenkian Alapítvány* ottani székházában. A Szenes Árpád ösztöndíjat, amelyet Vieira da Silva alapított férje tiszteletére, ennek a kiállításnak az alapján ítéli oda a tíz művész egyikének a héttagú nemzetközi zsűri, amelyben *Konok* Tamás is helyet foglal. A győztest a bizottság meghívja Párizsba, hogy a kiállításon személyesen vehesse át a díjat.

Szenes Árpád (1897–1985), akinek első kiállítását az *Ernst Múzeumban* rendezték meg 1922-ben, 1925-től több évtizeden át élt Franciaországban. Első műterme a XIV. kerületben volt *Kokoschka, Varese* és *Giacometti* szomszédságában. A háború idején feleségével Portugáliába utazott, majd Brazíliában telepedett le, ahol festőiskolát alapított, és csak 1947-ben tért vissza Párizsba. A háború után itthon 1978-ban ismerhette meg képeit közönség. Akkor már nemzetközi hírű művészként tartották számon a világon. Lisszabonban külön Vieira da Silva– Szenes Árpád múzeum nyílt meg. Budapesten, a *Szépművészeti Múzeumban* látható két festménye.

Georges Jaegertől, akinek fivére a művész házaspár végrendeletének egyik végrehajtója, megtudtuk: a bizottság szeretne segíteni abban, hogy Szenes Árpád Magyarországnak ajándékozott képei hazakerüljenek, de a bonyolult jogi problémákat csak magas szintű tárgyalásokkal lehetne megoldani.

Sok nagyon színvonalas pályázat érkezett – nyilatkozta lapunknak Georges Jaeger, aki évtizedeken keresztül nemcsak barátja, hanem orvosa is volt a művésznek. Denis Renard, aki számos kiállításon mutatta be munkáit, arra emlékezett, hogy Szenes Árpád egyike volt azon ritka festőknek, akik nemcsak híressé vált kortársaik képeivel díszítették lakásukat, hanem fiatal pálytársaikéval is. Szenes Árpád sok képet vásárolt fiataloktól, ezzel is segítve a nehéz helyzetben lévőket. Dominique Schmit festőművész arról beszélt, hogy többet tanult Szenestől, akivel alig húszévesen találkozott először, mint a képzőművészeti főiskolán. Valamennyien rendkívül nyitott, nagy műveltségű embernek ismerték, akivel tudományos kérdésekről éppúgy lehetett beszélgetni, mint zenéről vagy irodalomról.

A Szenes Árpád ösztöndíjat most ítélik oda először – névadója előtti tisztelgésként –, elsőként magyar művésznek. A következő években portugál, francia és brazil festők is megkaphatják majd.

(ferch)

Georges Jaeger: Sok nagyon színvonalas pályázat érkezett
Schiller Zsuzsa felvétele

Az első forduló győztesei

Ballagó László, Cseh Szilvia, Gál András, Hernádi Réka, Kiss Ilona, Szöllősi Tibor, Tooth G. Andor, Várady Róbert, Wechter Ákos, Zielinski Tibor

Amikor a filmet Moszkvába küldték

Dokumentumok a filmszakma '56-os helyzetéről

A filmszakma 1956–57 körüli megpróbáltatásai kellő dokumentumok hiányában nehezen reprodukálhatóak. Az archívumok többnyire csupán a hivatalos párt- és állami iratokat őrizték meg, azokat is gyakran az érintettek ilyen vagy olyan irányú beállításának megfelelően szelektálva és egyébként is kellően titkosítva. Ezért – a mindenképpen érdekes, de mégis ellentmondásos sajtódokumentáció és az egyre halványodó fényű visszaemlékezések mellett – különös jelentősége lehet minden apró adaléknak, amely hozzájárulhat a kép teljesebbé tételéhez.

Akár a szakma forradalom alatti jelentőségének hivatalos elismeréseként is felfogható, hogy a *Belügyminisztérium* önálló dossziét állított össze azokról az eseményekről, amelyek a filmstúdiók környékén az 1956 októberét követő egy év alatt zajlottak. A dosszié, amely 27 iratot tartalmaz 120 oldalon keresztül, a *Hunnia Filmstúdió munkástanácsának tevékenysége* címet viseli. Stílusosan azt lehetne mondani, hogy ez a megjelölés csupán fedőnév. Az összegyűjtött iratok között ugyanis csak kisebb részben találhatók a munkástanács üléseinek jegyzőkönyvei, illetve határozatai. A BM érdeklődése kiterjedt a *Magyar Filmlaboratórium Vállalatra* éppúgy, mint a *Szinkron Filmgyárra* vagy a Moképre, de az újonnan megalakult MSZMP jelentéseit is

„Magyar Színház- és Filmművészeti Szövetség

Budapest VII., Kertész-utca 36.

A Színház- és Filmművészeti Szövetség Forradalmi Bizottsága hivatalosan igazolja, hogy Bolykovszky Béla a forradalom eseményeiről készít filmfelvételeket. Kérjük a Nemzetőrséget és minden forradalmi szervet, hogy munkájában támogassa őt.

Budapest, 1956. november 1.

A Forradalmi Bizottság nevében:

Szőts István"

A szombaton tartott újabb munkástanácsi ülésen döntést hoztak arról, hogy a filmgyárak ügyében közvetlenül a miniszterelnökhöz, *Nagy* Imréhez fordulnak. Aggályosnak tartották ugyanis, hogy – az 1945–47-es koalíciós megállapodások valamiféle újjászületése következtében – ismét pártok közötti egyezkedés áldozatává válhat a filmgyártás és a mozipark. Egyben javaslatot tettek, hogy *Nagy* Imre Szőts Istvánt nevezze ki a filmszakma kormánybiztosává.

film munkálatai 1955-tól folytak, a forgatókönyvet *Török* Tamás írta, a rendező *Banovich* Tamás volt) abszurd kálváriája több forrásból ismert. Újdonság viszont annak a *„rny. fhdgy"*-nek a jelentése, aki az ügyet a kezében tartotta.

„II/3-d alosztály

Tárgy: »Eltüsszentett birodalom« c. filmről

Jelentés

ratőr vettek részt a fegyveres harcokban (...)

K. T.

rny. hdgy"

„V. T." ugyanakkor egy további jelentésében javasolja, hogy szállítsák a Belügyminisztériumba a művelődési tárca által a forgalmazásukban leállított *Kioltott lángok, Csodacsatár, Keserű igazság* című filmeket is. Mint indoklásában írja: *„Mindhárom az októberi*

mes Mihály rendezők, kiegészítették még Herskó János rendező, Boglár András, Nádassy László, Markos Miklós, Szivó György asszisztensek és dramaturgok, Forgách Ottó és Illés György, Pásztor István operatőrök. Segédoperatőrök voltak: Nyakas István, Langmár Béla, Hercenik Miklós és Tóth János. Nehány felvételvezető még Ezekből az emberekből naponta

Szeles Árpád

Parnuth Krisztina: Szeles Árpád (1897. Bp. - 1985 Paris)
= Irodalmi Újság, 36. 1985, 2. 22.

Szenes Árpád

Kurucz Gyula: Kései sirató. = Új T.
85. ja aug. 11. 27. ill

Szepes útjából

Hajdu Istvánnal együtt állított ki 1939-ben a párizsi Galerie Jeanne Bucher-ben.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l. 155 l.

Szenes Árpád

együttes kiállítása Vieira da Silva és Hajdu Istvánnal, 1939-ben a párizsi Galerie Jeanne Bucher-nél.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959, 372 l 276 l

Szenes Árpád
festő

M.D.K.

Maria Vieira da Silva festő
férje.

Hírek
Művészet, 1962. február — 43.l

Szenes Árpád (1900-)

Téges tanítványa volt. Brazíliában élt sokáig. Kiállítása volt Limaban és Rio de Janeiroban. A Lexikon Abstrakter Malerei említi.

Vigilia, 1958. VI n., 379 old.

Szenes Árpád

festő

1948-ban Párizsban élt. Nemrég jött vissza Baziliából s ma már Párisi figyelme feléfordult. Műterme jeles francia művészek találkozó helye. Valóságot ábrázoló képei Párisban is megbecsülést szerezték számára.

Bokros-Birman Dezső-

Párisi benyomások.

Magyar Művészet

1948. 241. l.

Szenes Árpád, festő

SZENES ÁRPÁD Franciaországban élő festőművész — a Kulturális Kapcsolatok Intézetének közreműködésével — a Magyar Nemzeti Galériában állította ki műveit.

—: Hl

8.

Népszabadság Bp. 1977 nov. 11.

Szemes Árpád

Szemes Árpád kiállítása
Pécsett a Hirlapolvasóban
december 10-ig megnyílt.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. december - 48. lap.

Szenes Árpád, festő

● KIÁLLÍTÁS. A Párizsban élő Szenes Árpád festőművész alkotásaiból nyílik meg ma délután 5 órakor kiállítás Pécsett. A festmények a Modern Magyar Képtárban láthatók.

O- : kiállítás

8.

Esti Hírlap, Bp. 1977 nov. 11.

Szenes Árpád

Két művész rendezett kiállitást a Nemzeti Galériában: Szenes Árpád festőművész/Franciaország/ és Ország Lili festőművész alkotásai november 27.-ig tekinthetők meg.
A Derkovits Teremben Cziráki Lajos festőművész kiállitása november 24.-ig,
a debreceni Medgyessy Teremben Topor András festőművész kiállitása november 24.-ig, Eigel István és Tassy Klára festőművészek kiállitása a Veszprémi Dési Huber Teremben november 24.-ig.
a szegedi Gulácsy-teremben Csabai Kálmán festőművész kiállitása november 24.-ig tart nyitva, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat. Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 12. XXI. évf. 46. sz. 8. lap.

Szenes Árpád

— **Meghalt Szenes Árpád** magyar származású, évtizedek óta Franciaországban élő festőművész. Nyolcvanhét éves korában érte a halál. Szenes Árpádot, aki Fernand Léger baráti köréhez tartozott, 1978-ban francia művészeti nagydíjjal tüntették ki. André Malraux, De Gaulle kulturális államminisztere azt mondta róla, hogy művei a modern festészet élvonalába tartoznak. Jack Lang kulturális miniszter mély megrendülését fejezte ki Szenes Árpád elhunytakor.

Magyar Nemzet 1985. I. 18.

Szenes Árpád, festő-

□ SZENES ÁRPÁD festőművész kiállítása holnap délelőtt 11 órakor nyílik Pécsett, a városi tanács kiállítótermében. Közreműködnek a Pécsi Reneszánsz Együttes tagjai.

-: □ Szenes Árpád. 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 10.

…s új kereskedési rendszer

…radt a tőzsdeelnök

…egyesüléséről. Simor válaszában úgy vélte, hogy valóban nem szakadtak meg az egyeztetések, és bár véleménye szerint is egy Magyarország méretű országnak túl költséges két tőzsdét fenntartani, de az eddigi megbeszélések nem hoztak eredményt. Simor úgy vélte, hogy jelenleg a BÉT számára nem a tőzsdei fúzió a központi kérdés, hanem elsősorban a részvénypiacra kell koncentrálnia, és csak másodsorban a származékos szekció fejlesztésére. Ez a befektetők érdekében történik, de erre kényszeríti a nemzetközi versenyhelyzet is a BÉT-et, ugyanis május közepétől a részvénypiac kereskedési ideje jócskán kitolódik, amelyet követnie kell a határidős piacnak is, valamint Bécs teveitől sem áll távol kelet-európai indexek felvétele a termékei közé. Dunavölgyi Mária, a BÉT megbízott ügyvezető igazgatója beszámolójában elmondta, hogy a tavalyi tőkepiaci válság ellenére a BÉT sikeres volt. Így például a részvények forgási sebessége elérte a 120 százalékot, vagyis a tőzsde teljes kapitalizációja egy év alatt átfordult a kereskedésbe, és szerinte a BÉT az egyik leglikvidebb tőzsde a világon.

Ezeknek a sikereknek köszönhető, hogy a BÉT-et az idén társult tagjává választja az Európai Tőzsdeszövetség is. A közgyűlés jóváhagyta a BÉT tavalyi működéséről készült költségvetését. A BÉT tavalyi bevételei elérték az 1,536 milliárd forintot, a tőzsde eredménye 3,361 millió forint.

A tisztújító BÉT-közgyűlés izgalmakat csak a költségvetési vitában produkált, a személyi kérdések papírforma szerint dőltek el. Az elnöki posztra a tagok öt jelöltet javasoltak, de ők nem vállalták a megmérettetést, csak *Pacsi* Zoltán szállt ringbe, de már az első forduló Simor győzelmével ért véget.

A tőzsdetanács többi tagjait is gördülékenyen választották meg. A tőzsdetanács új tagjai: *Bodnár* Zoltán a CIB-től, *Farkas* Ádám a jegybank képviseletében, *Varga* Zoltán, a CSFB igazgatója, *Lantos* Csaba, a CA-IB Értékpapír vezetője, *Czirják* Sándor, az OTP Értékpapír Rt. vezérigazgató-helyettese, *Jaksity* György, a Concorde Értékpapír-ügynökség vezetője, *Oláh* Lajos, a kibocsátók és *Kepecs* Gábor, a befektetők képviselője. **(kecskeméti)**

…UDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (április 23.)

Átlag-ár	Záró ár	Darab-szám	Forgalom	Az elmúlt 52 hét min.	max.
13 986	14 000	350	4 895 000	7 000	15 000
-	-	-	-	1 250	19 000
4 651	4 655	3 877	18 030 760	2 950	5 200
-	-	-	-	6 150	9 800
1 383	1 400	488	675 100	990	1 900
5 469	5 490	55 781	305 086 670	2 850	8 030
517	550	87	44 946	385	650
-	-	-	-	200	420
2 945	2 950	277	815 650	1 150	5 400
1 911	1 910	1 804	3 446 560	605	4 300
-	-	-	-	700	2 150
-	-	-	-	2150	2 350
3 965	3 955	19 843	78 678 125	2 160	5 700
-	-	-	-	11 100	14 600
18 017	17 900	5 604	100 967 200	9 500	20 050
530	530	2	1 060	365	970
-	-	-	-	12 000	12 500
4 845	4 995	172 774	837 068 180	2 950	12 580
-	-	-	-	400	5 250
18 966	18 550	6 813	129 215 000	17000	19 850
6 542	6 595	894	5 848 175	6 000	9 900
-	-	-	-	9 000	9 000
-	-	-	-	3 500	5 950
-	-	-	-	-	-
95	95	92 205	8 801 680	73	218
-	-	-	-	550	3 500
-	-	-	-	500	1 580
181	181	185	33 485	100	970
1 825	1 850	4 973	9 077 930	1 000	3 105
1 518	1 515	42 842	65 033 900	990	8 600
1 752	1 800	35 749	62 633 870	915	3 200
-	-	-	-	15	90
-	-	-	-	1 495	2 410
450	450	10	4 500	450	1 250
9 993	10 000	1 697	16 957 300	6 650	17 000
-	-	-	-	550	1 400
1 000	1 000	832	832000	950	1 530
160	160	2	320	160	1 325
-	-	-	-	1 600	1 750

A BÁT nyitott a tőzsdeegyesülésben

Díjemelés a árutőzsdén

A Budapesti Árutőzsde idei rendes közgyűlését május 13-án tartja, amelynek előkészítésével foglalkozott a tőzsdetanács, jelentette be *Keresztesi* Szergej, a BÁT tőzsdetanácsának elnöke. A fórumnak a múlt évi mérleg elfogadása és az idei pénzügyi terv megvitatása lesz a feladata, tisztújításra csak jövőre kerül sor. Keresztesi kérdésünkre elmondta, hogy nem szerepel a beszámolóban a két tőzsde fúziójának kérdése, és a BÁT továbbra is nyitott a két tőzsde közeledésében, de véleménye szerint a lehetséges összeolvadásról a közgyűléseknek kell majd dönteniük. A BÁT múlt évi forgalma nagy volt ugyan, ám ez ellentmondásokat hordozott, és emiatt csak minimálisan, egymillió forint körüli összeggel pozitív a tőzsde gazdálkodása. Ennek egyik jele, hogy a nyitott kötésállomány visszaesett. Ezért a forgalom nem növekedett olyan dinamikusan, mint az elmúlt években. Pozitív tényként értékelte Keresztesi Szergej, hogy a BÁT-on nem következett be a brókercégek dominószerű bukása a megfelelő kockázatkezelés miatt.

Az idei pénzügyi tervről szólva a tőzsdeelnök kitért arra, hogy a BÁT szeretné növelni bevételeit, ám a jelentős forgalomvisszaesés miatt várhatóan a közgyűlésen javasolni fogják mind a pénzügyi, mind a gabonaszekcióban a tőzsdei jutalékok felemelését, mégpedig ötven százalékkal. Erre azért van szükség, mert a vártnál mintegy hárommillió kontraktusos forgalomkieséssel számolnak a pénzpiacon a kosárügyletek változása miatt.

NYÍLT VÉGŰ ALAPOK NETTÓ ESZKÖZÉRTÉKE

Alap	Letétkezelő	Dátum	Nettó eszközérték	Befektetési jegyre vetítve
ABN-AMRO Aranykosár Befekt. Al.	ABN-Amro	1999.04.26	2 312 814 704	1,5640
ABN AMRO Navigátor Alap	ABN-Amro	1999.04.26	206 415 676	0,9626
Alpok Nyílt Végű Részvény Alap	Unicbank	1999.04.26	130 360 964	1,0382
Alpok Nyílt Végű Állampapír Alap	Unicbank	1999.04.26	1 161 565 396	1,0731
Alpok Tradíció Nyílt Végű Bef.	ABN-Amro	1999.04.26	1 706 452 396	1,4617
Amethyst Alfa Nyílt Kötvény Alap	Credit Lyonnais	1999.04.26	7 7069 045	1,1187
Aranyhal Befektetési Alap	ABN-Amro	1999.04.23	1 916 532 026	2,0560
Aranypolgár II. Nyílt Végű R. Bef. A.	Unicbank	1999.04.23	842 634 058	0,9172
Aranypolgár III. Nyílt Áll. B. A.	Unicbank	1999.04.23	2 522 083 522	1,1761
Aranypolgár IV. Nyílt Végű Növ. A.	Unicbank	1999.04.23	139 053 607	1,0383
Aranypolgár Nyílt V. KV. Bef. Alap	Unicbank	1999.04.23	2 161 510 095	1,2809
Aranypolgár V. Nyílt.Nemz. Kötv.	Unicbank	1999.04.23	550 480 043	2,0512
Aranypolgár VI. Nyílt. Nemz. RV. B.	Unicbank	1999.04.23	541 125 266	2,2747
Aranytallér Nyílt Végű Bef. Alp	Konzumbank	1999.04.26	308 978 174	1,7273
BONUS II. Nyílt Végű Bef. Alap	MKB	1999.04.26	1 310 498 038	1,0469
Bonus Befektetési Alap	MKB	1999.03.26	153 171 906	15 232,0000
Bonus Részvény Bef. Alap	MKB	1999.04.26	599 879 979	0,9712
Borostyán Nyílt Végű Bef. Alap	Konzumbank	1999.04.26	592 426 392	1 506,8900
Budapest Bonitas Bef. Alap	MKB	1999.04.26	1 746 334 552	1,0140
Budapest I. Bef. Alap A	MKB	1999.04.26	33 748 226 228	25 521,0000
Budapest I. Bef. Alap AA	MKB	1999.04.26	33 748 226 228	37 932,0000
Budapest I. Bef. Alap C	MKB	1999.04.26	33 748 226 228	2,5521
Budapest II. Befektetési Alap C	MKB	1999.04.22	16 178 451 199	2,0908
Budapest Nemzetközi Kötv. Alap	MKB	1999.04.22	1 632 087 454	1,1227
Budapest Nemzetközi Részv. Alap	MKB	1999.04.22	1 500 435 701	1,1187
Budapest Növekedési Alap	MKB	1999.04.22	25 011 310 964	1,7051
Budapest Számlafedezeti B. Al.	Westdeutsche	1999.04.26	34 527 003 707	1,0096
CA Devizakötvény Alap	Creditanstalt	1999.04.22	14 344 413 931	1,5123
CA Devizarészvény Alap	Creditanstalt	1999.04.22	1 270 892 345	1,1329
CA Kötvény Alap	Creditanstalt	1999.04.22	6 783 443 272	1,4877
CA Növekedési Alap	Creditanstalt	1999.04.22	1452 291 196	2,9545
CA Pénzpiaci Alap	Creditanstalt	1999.04.22	8 547 585 451	1,2410
CA Részvény Alap	Creditanstalt	1999.04.22	3332 950 255	1,2997
CIB Nyílt Végű Részvényalap	Unicbank	1999.04.22	649 905 071	0,9780
CIB-Kincsem Nyílt Végű Bef. Alap	Unicbank	1999.04.23	13 890 540 344	1,4314
Cívis 95 Befektetési Alap	Polgári Bank	1999.04.22	2 057 742 259	1,0281
Concorde 2000 Befekt. Alap	Credit Lyonnais	1999.04.24	420 485 396	134 426,2800
Concorde Fedezeti Alap	Credit Lyonnais	1999.04.24	226 378 892	1,1761
Daewoo Garancia Bef. Alap	Daewoo	1999.04.23	68 624 361	1,4043
Daewoo NOVA Bef.Alap	Daewoo	1999.04.23	100 051 517	0,9982
Duna Tőzsdei Bef. Alap	Unicbank	1999.04.23	6065 18 535	1,4847
Első Hazai Lakásalap Bef. Alap	K& H	1999.03.01	525 973 062	10 087,0000
Holding Nyílt Végű Bef. Alap	Konzumbank	1999.04.26	322 928 099	1,3302
Hunnia III. Befektetési Alap	ABN-Amro	1999.04.23	3 576 109 552	2,0320
Hunnia IV.Deviza Nyílt Végű B.	Inter-Európa	1999.04.22	1 230 235 422	1,4420
Hunnia Kamatvadász Bef.Alap	Investor Alapk.	1999.04.23	1 278 292 454	1,1460
Hunnia Pénzpiaci Bef. Alap	Investor Alapk.	1999.04.23	1 821 367 983	1,1220
Hunnia Részvény Nyílt Vég. B. A.	Inter-Európa	1999.04.22	2 159 235 422	1,0030
Imperial Befektetési Alap	K& H	1999.04.26	384 140 675	1,4472
Imperial R Befektetési Alap	K& H	1999.04.23	161 301 463	1,0978
Kontó Befektetési Jegy	K& H	1999.04.23	74 457 021	128 818,0000
Korinthos Nyílt Végű Bef. Alap	Credit Lyonnais	1999.04.23	8 267 220	0,6998
Kurázsi Értékpapír Bef. Alap	Konzumbank	1999.04.26	23 915 254	76 898,0000
MKB II. Részvényalap	MKB	1999.04.26	931 180 576	1,0053
MKB Állampapír Bef. Alap	MKB	1999.04.26	4 114 038 335	2,1526
Monéta Nemzetközi Kötvény Bef.	CIB	1999.04.22	100 067 817	1,0007
Monéta Nemzetközi Részvény Bef.	CIB	1999.04.22	100 067 817	1,0007
Monéta Részvény Nyílt V. Ért. BA	CIB1	1999.04.22	282 785 306	1,0551
Monéta Állampapír Nyílt V.Ért.B	CIB1	1999.04.22	566 042 770	1,2172
Nivó Befektetési Alap	Erste Bank	1999.04.26	8656 03 533	1,1555
Nivó Részvény Nyílt Végű Bef. Al	Erste Bank	1999.04.23	142 179 403	1,0301
OTP Optima Befektetési Alap	OTP Bank	1999.04.26	137 532 454 896	1,8167
OTP Paletta Nyílt V.Bef. Alap	OTP Bank	1999.04.23	3 023 711 995	1,1736
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 057 106 072	0,9686

Politika a hálón

Ki köt fel több iskolát a hálóra, azaz az internetre? – e címmel szeretne vetélkedőt rendezni *Magyar* Bálint *Pokorni* Zoltánnal. A volt miniszter, a szabad demokraták elnöke ugyanis azzal vádolja az oktatási tárcát, hogy befagyasztotta a Sulinet programot, és ezzel újabb lemaradásra kárhoztatja az országot és annak fiatalságát; ahelyett, hogy a magyar közoktatásnak legfontosabb kitörési lehetőségét, a modernizáció kulcsát megbecsülné. Pokorni Zoltán, a tárca jelenlegi vezetője viszont azt állítja, az internet iskolai bevezetését senki nem állította le, a vádaskodásnak politikai okai vannak.

A minisztérium adatokat is közölt: idén több mint négymilliárd forintot költenek az iskolai internet fenntartására és fejlesztésére. Az 1996-ban elindított Sulinet program keretében a kormányváltásig 1217 iskolában alakították ki az internet-hozzáférést. (A költségek jelentős részét az idei év központi költségvetéséből kell állni.) Azóta elsősorban általános iskolákat és kollégiumokat csatoltak az internetre, jelenleg 1560 oktatási intézményben „szörfözhetnek" a diákok. Ám sok helyen nem élnek a számítástechnikai lehetőséggel. Például azért, mert a portás bácsi zárva tartja a géptermet…

Az előző és a jelenlegi oktatási miniszter vitája nem az internetről, az üvegszálas kábelek számáról szól, hanem arról, ki a jobb miniszter. Ezt pedig nem az internet-hozzáféréssel rendelkező iskolák száma dönti el, hanem egészen más. Például a közoktatás megújítása, a minőségbiztosítás sikeres bevezetése, a nemzeti alaptanterv hibáinak kiküszöbölése és a pedagógusbérek szégyenének megszüntetése. Magyar Bálint minisztersége alatt a „Klikkelni, klikkelni, klikkelni!" jelszóval óhajtotta megváltani a magyar közoktatást, miközben a „Tanulni, tanulni, tanulni!" felszólítás a háttérben maradt. Most pedig úgy tűnik, saját programját kéri számon utódján. **(rosdy)**

Elnöki utasítás

Akar-e, tud-e versenyezni a kereskedelmi adókkal a Magyar Rádió nyelvhasználatban, ritmusban, beszédstílusban? Lényegében ezt a kérdést tette fel az érintetteknek az intézmény főrendezője, aki egyben a mikrofonbizottság elnöke is. Régen nem hangzott el hasonló felvetés, hiszen hosszú évekig a politikai tartalomról folyt csak vita a rádióban és körülötte, úgynevezett szakmai kérdések nem is kerülhettek előtérbe. Igaz, megmaradt az a „rossz szokás", hogy mikrofonengedélyért kellett folyamodniuk a rádióban megszólalóknak, ám a bizottság elutasító döntését sok műsorkészítő figyelmen kívül hagyta, rendszeresen mikrofon elé engedte azokat is, akiknek a beszédkészsége nem ütötte meg a kívánt szintet. Az intézmény vezetésében sem volt annyi erő, hogy kordában tartsa az engedetleneket. Sőt az a tragikomikus helyzet is előfordulhatott, hogy a mikrofonengedély megtagadását politikai diszkriminációnak minősítették.

A beszéd minőségének a kérdését különféle okokra – például változó idők, hallgatói igények, versenyhelyzet – hivatkozva olyannyira ellényegtelenítették, hogy a főrendező asszony által összehívott vitán nemhogy tolongtak volna a rádiósok, ellenkezőleg, alig néhányukat érdekelte a kérdés. Nem lehet tehát csodálkozni, hogy a megjelentek viszonylag egységes álláspontot képviseltek, ők voltak ugyanis azok, akik úgy érezték, vészhelyzetbe kerülhet a közszolgálati rádió, ha nem teszi igényesebbé, színvonalasabbá, sőt műveltebbé a „hangját".

A beszéd kérdése azért kerülhetett ismét a figyelem középpontjába, mert életbe lép az az elnöki utasítás, mely a korábbinál szigorúbban szabályozza a rádiós megszólalás feltételeit. Ez is tükrözi, hogy az intézmény vezetésének végre van ideje szakmai kérdésekkel foglalkozni, remélhetőleg hamarosan a rádiósok is szakítanak időt arra, hogy a nagy rohanásban – amennyiben ezt felettesük vagy épp a mikrofonbizottság jónak látja – eljussanak beszédtanárhoz is. Úgy tűnik, ma még nincs olyan hangulat a Bródy Sándor utca tájékán, hogy ezt maguktól is megtegyék. Ma még selypíteni, nyökögni, hadarni, rosszul hangsúlyozni csupán bocsánatos bűn, és nem szakmai alkalmatlanság egy rádiós számára. Ma még azzal az indokkal, hogy valaki tehetséges, mentesül az egyéb követelmények teljesítése alól.

Legyen-e etalon a Magyar Rádió hangja, mint volt évtizedekig, vagy engedjen a kor diktálta igénytelenségnek? Nyilvánvaló, nem lehet elnöki előírással javítani a helyzeten. Ehhez szükség van a műsorkészítők belátására is. **(hanthy)**

A Magyar Nemzet galériája

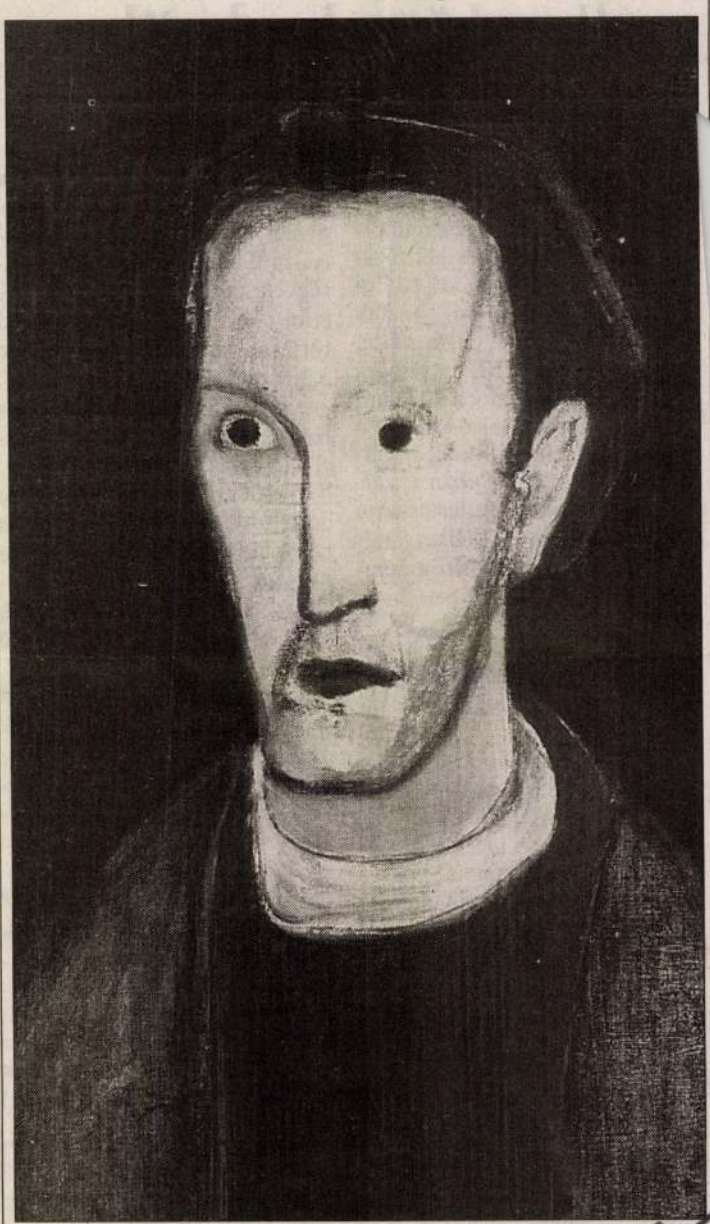

Arról, hogy két ember összekapcsolt magánélete hányféle nehézséget rejteget, csaknem mindannyiunknak van tapasztalata. Elgondolhatjuk, hogy alkotóművészek párkapcsolatában, ahol mindketten egyéniségük akadálymentes kibontakoztatására törekednek, a zökkenők nélküli életvitel megvalósítása több fegyelem és szeretet segítségével kivitelezhető. Örvendetes, hogy mégis ismeretes jó néhány példa arra, hogy művész házaspárok harmonikus kettős életművet építve munkálkodnak. Erre bizonyíték Maria Helena Vieira da Silva portugál festőművésznő és Szenes Árpád festőművész életműve. Hosszú együttélésük műalkotásba fogalmazott emlékeiből, egymásról vagy önmagukról készített képeikből láthatunk kamarakiállítást a Szépművészeti Múzeumban, az 1990-ben, Lisszabonban létrehozott Szenes–Vieira da Silva Alapítvány tulajdonából, amelyet a múzeum a művészektől korábban kapott darabjaival egészített ki. A munkák nagyrészt korai, párizsi és lisszaboni alkotóperiódusukból származnak. Kettejük közül Szenes a nyugodtabb, a szemlélődő, aki több irányba nyitott, Magyarországot a Rippl-Rónai mellett töltött tanulóévek után hagyta el. Az évtizeddel fiatalabb Vieira da Silva a mellette eltöltött évek folyamán egységesebb és dinamikusabb életművet hagyott az utókorra. Szenes kiállított sorozata kettejük alakját egyetlen motívummá összefonva ábrázolja, csak jelzésszerű utalásokkal tágabb környezetükre. Vieira da Silva 1932-ben festette a fenti arcképet férjéről.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Dunántuli Napló
Szenes Árpád, festő-művész
1977 DEC 11

Kiállítás

Szenes Árpád: Fa (1957)

Szenes Árpád festőművész alkotásai Pécsett

Ötvenkét évi távollét után mutatkozik be alkotásaival Magyarországon Szenes Árpád. Franciaországban elért eredményei, kivívott művészi hírneve alapján jogos kívánság volt, hogy hazai közönségünk és a szakmai érdeklődés megismerkedhessen életművével.

A bemutatást — Budapesttel közösen — szívesen vállaltuk. Nemcsak azért, mert a művészt kedves gyermekkori emlékei fűzik Harkányhoz, ahol nagyapja kórházi főorvos volt, vagy Martyn Ferenchez, akivel együtt indult pályája a húszas évek Párizsában, hanem azért is, mert a pécsi Modern Magyar Képtár és baráti, szakmai körének érdeklődése a XX. századi magyar képzőművészet teljességét fogja át. A külföldön kibontakozott életművek — különösen, ha sajátos, hazai gyökerekből táplálkoztak — korszakunk művészi arculatához éppúgy hozzátartoznak, mint az itthonmaradottak, vagy azok a művészek, akik hosszú távollét után visszatértek.

Szenes Árpád 1925-ben azzal a szándékkal utazott Párizsba, hogy hamarosan hazatér Budapestre. Párizs varázsa azonban fogva tartotta. 1930-ban már barátság fűzte a vezető avantgarde-hoz: Giacometti, Calder, Lipschitz voltak kiállító társai. Párizst hosszabb időre csak a háború elől menekülve hagyta el. 1940-ben Portugáliába, majd Brazíliába költözött feleségével, a portugál származású festőművésszel, Vieira da Silvával. 1947-ben tért vissza Párizsba s azóta is ott él.

Kapcsolatát azonban sohasem veszítette el a hazai művészettel, noha a mai magyar valóságról csak katalógusok, folyóiratok és az őt meglátogató barátok révén értesül.

Művészetének elismerését 22 egyéni kiállítása dokumentálja, amelyek Franciaországban, Brazíliában, Portugáliában, Svájcban kerültek megrendezésre. Számos művét őrzik a francia múzeumok, közintézmények. Több magas kitüntetés mellett 1962-ben elnyerte a Művészeti és Irodalmi Lovagrendet.

Gazdag festőiségű, lírai hangú alkotásait — melyek elvont megfogalmazásukkal is valóságos tájak érzéki élményeit sugallják — a Színház téri kiállítóteremben december 11-től 31-ig tekinthetik meg a pécsi műbarátok.

Hárs Éva

Kere

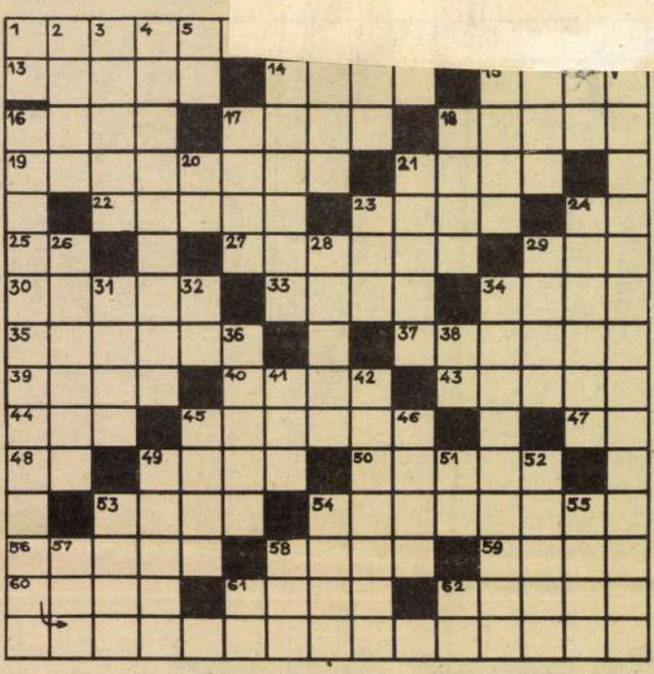

Hó-álmaim

VÍZSZINTES: 1. *Idézet Baranyi Ferenc fenti című verséből. Az idézet első része.* (Zárt betűk: H, N, H, L, A.) 13. A közel-keleti háborúkból ismert magaslat. 14. Amerikai politikus, volt külügyminiszter. 15. Derűt követi. 16. Dal. 17. Csontszövet veszi közre. 18. Tiltott cselekmény elkövetése miatt szót emel ellene. 19. Igen száraz, kopár terület jelzője. 21. Köszönet. 22. Attila régiesen. 23. Cipellő. 24. Kisbabák köszönnek így. 25. 99, római számmal. 27. Külföldi hanglemezgyártó és forgalmazó cég. 29. Hegycsúcs Bulgáriában. 30. Kocsonyás édesség. 33. Albertivel egyesítették. 34. Horgany. 35. Heves megyei község. 37. Spanyolország pénzneme. 39. Könnyű vele vágni. 40. Szobakutya. 43. Becsempész. 44. Az ügyész képviseli. 45. Ennivaló. 47. Az este közepe. 48. Kerti munkát végez. 49. Helyeslés. 50. Angol férfinév (pl. Moore). 53. Egy bizonyos igefajta. 54. Behasadó. 56. Nagynéni németül (becézve). 58. Az elhízás jele lehet. 59. Férfinév. 60. Moszat. 61. Volt válogatott labdarúgónk. 62. Délszláv népcsoport.

FÜGGŐLEGES: 1. Az ezüst vegyjele. 2. Kistermetű ló. 3. Kezdettől fogva. 4. Zárás. 5. Fordított kettős mássalhangzó. 6. Röpteti a papírsárkányt. 7. Ázsiai teherhordó. 8. Csapadék. 9. Tokaj Kupa! 10. Szalonnát főző. 11. A szalonkafélék családjába tartozó madár. 12. Bugyros része! 16. *Az idézet második, befejező része.* (Zárt betűk: V, L, H, T, Ő.) 17. Római köszönés. 18. Virág kerül bele. 20. Személyes névmás. 21. Naptári időegység. 23. Magyar, román és svéd gépkocsik betűjele. 24. Nem késik. 26. Ámítás. 28. A Sarolta című opera zeneszerzője. 29. Kikötőváros az NSZK-ban. 31. Származik. 32. Magam. 34. Tetőfedő mester. 36. Takarmány- és eleségnövény. 38. Kutya. 41. Rostnövény. 42. Elveszti a hangját. 45. A Földközi-tenger beltengere. 46. Az Aranykoporsó írója. 49. Iratot sorszámmal lát el. 51. A germánium vegyjele. 52. Pazar. 53. Mozgatható vagyontárgy jelzője. 54. Nyugat-európai főváros. 55. ...-durr. 57. Igavonó állat, névelővel. 58. Ittleni páros hangzói. 61. BM. 62. Sztár határai!

Beküldendő a helyes megfejtés *december 19-én* (hétfő) déli 12 óráig beérkezőleg, LEVELEZŐLAPON, 7601 Pf.: 134, Dunántúli Napló Szerkesztősége, Pécs, Hunyadi u. 11. címre.

A *november 27-i* lapban közölt rejtvény megfejtése: Nemzeti Múzeum. Tizenötezer, Kép-, szobor- és éremgyűjteményét, Legkiválóbb klasszicista épület, Pollack Mihály.

Könyvjutalmat nyertek: Dénes Lászlóné, 7633 Pécs, Kállai Éva u. 3., Kuba Gabriella, 7627 Pécs, Mező I. út 3., Piringer Ferenc, 7628 Pécs, Deák F. u. 9., Hegyi Józsefné 7825 Old, Kossuth L. u. 73., Cseke Lászlóné, 7694 Hosszúhetény, Petőfi u. 15.

A könyveket postán küldjük el.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 FEB 25
MAGYAR HÍREK
Szenes Árpád, festő-művész

1021

SZENES ÁRPÁD

Budapesten a Magyar Nemzeti Galéria adott otthont Szenes Árpád Franciaországban élő festőművész kiállításának. Szenes Árpád 1897. május 6-án született Budapesten, itt végezte középiskolai tanulmányait. 1918-ban Rippl Rónai szabadiskoláját látogatta, de vonzotta a Ma köre is, s rajongott Bartók Béla és Kodály zenéjéért. Művei 1922-ben szerepeltek először az Ernst Múzeumban. 1924-ben Párizsba került, amely a háborús évektől eltekintve otthona lett. Baráti köréhez tartozott Pascin, Giacometti, Calder, Lipschitz, a költő Pierre Gueguen és a filmművész Pierre Granville. A harmincas évek elején Szenes Árpád kapcsolatba került a szürrealistákkal, különösen Miróval és Ernsttel, művészete ezidőben a szürrealizmus problémaköréhez kapcsolódott. 1940-ben a háború miatt elhagyta Franciaországot, Brazíliában telepedett le, s ott élt 1947-ig. Ott kezdte pedagógiai tevékenységét, fiatal brazil festők csoportosultak köréje. Franciaországba visszatérve közel egy évtizedig tanított, de később egyre intenzívebbé és sajátosabb formanyelvűvé váló művészete minden idejét lekötötte. Az ötvenes évektől kezdve Szenes Árpád egyre ismertebb lett, a francia állam több ízben vásárolt képeiből, cikkek, tanulmányok elemezték művészetét, számos múzeum állította ki festményeit.

— d —

A kiállításon Guy Weelen francia művészettörténész, Pogány Ö. Gábor főigazgató és Németh Lajos művészettörténész mondott megnyitóbeszédet

Illyés Gyula és lánya a kiállításon *(Novotta Ferenc felvételei)*

Fanfár 1936

Fa 1957

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

(RÉSZLET)

Nem kell ahhoz ünnepnap, netán „országos" rendezvény, hogy a Pécsre látogató idegen kielégíthesse „kultúrszomját", a dél-dunántúli város hétköznap is kínál elegendő látni- és hallanivalót. Pécs kulturális élete változatos, eleven.

A város a képzőművészet bőkezű mecénása, irigyelhetően gazdag a választék: egy-két nap alatt be sem lehet járni Pécs valamennyi kiállítóhelyét. A modern képtárra és a török múzeumra már nem marad idő, ha a látogató alaposabban meg akar ismerkedni a Csontváry- és Vasarely-gyűjteménnyel, a Zsolnay-kerámiával, ahol rácsodálkozhat: Rippl-Rónai is dolgozott a gyárban (bizonyos Andrássy gróf megrendelésére készített szecessziós étkészletet).

Pécs irodalmi életét a *Jelenkor*hoz tartozó írócsoport munkássága reprezentálja; a színpadi művészetet a mai magyar dráma egyik legerősebb színházi műhelye (ahol olyan írók a „háziszerzők", mint Illyés Gyula és Hernádi Gyula), a Bóbita bábegyüttes és — a Pécsi Balett.

Valaha Szegeden működött önálló társulat, ma a pécsi a vidék egyetlen balettegyüttese. 1960-ban alakult olyanképpen, hogy a Balettintézet egy teljes végzett évfolyama vidéki várost keresett, ahol segítenék őket elképzeléseikben. Pécs szívesen fogadta a táncművészeket.

Az alapítók célja a honi táncművészet kiszélesítése volt olyan módon, hogy a klasszikus balett technikájából kiindulva új formanyelvet, következetes munkával saját „iskolát" teremtsenek. Törekvéseik természetesen nem csupán a kifejezőeszközökre vonatkoztak, hanem — mint azt Tóth Sándor, a Pécsi Balett igazgató-koreográfusa elmondta — tartalmi, műsorpolitikai szempontból is sajátosak: a társadalmi környezetből kiindulva, olyan aktuális táncművészetet akartak létrehozni, melynek középpontjában a ma élő ember áll, s ők vizuális és akusztikus eszközeikkel törekszenek megismerésére és megismertetésére. E szándék megvalósításához dinamikusan működő alkotóműhelyt kellett teremteniük, s hogy ez sikerült, jelzi repertoárjuk: az általuk bemutatott mintegy nyolcvan balett közül csaknem valamennyi ősbemutató.

Stílusuknak talán legjellemzőbb vonása: gyakorlatilag nincs szólistájuk és tánckaruk, hanem táncos személyiségeik vannak, akik művészi karaktereket formálnak, s epizodisták, akiknek kevés eszközzel, rövid idő alatt erő-

teljes miniatűrt kell teremteniük egy-egy belül.

Estjeikre lehetetlen jegyet kapni, saját közöns táncdarabjaikat bérletes előadásban játsszák Péc lévén, hogy ők az ország egyetlen „gördülést" balettegyüttese — rendszeresen szerepelnek K és Szekszárdon, Miskolcon, Budapesten, Kecske kis létszámú társulat (36 táncos) évente száz elő dukál, és rendszeresen vendégszerepelnek külföld

T

Jelenet a Verdi Requiemjéből k

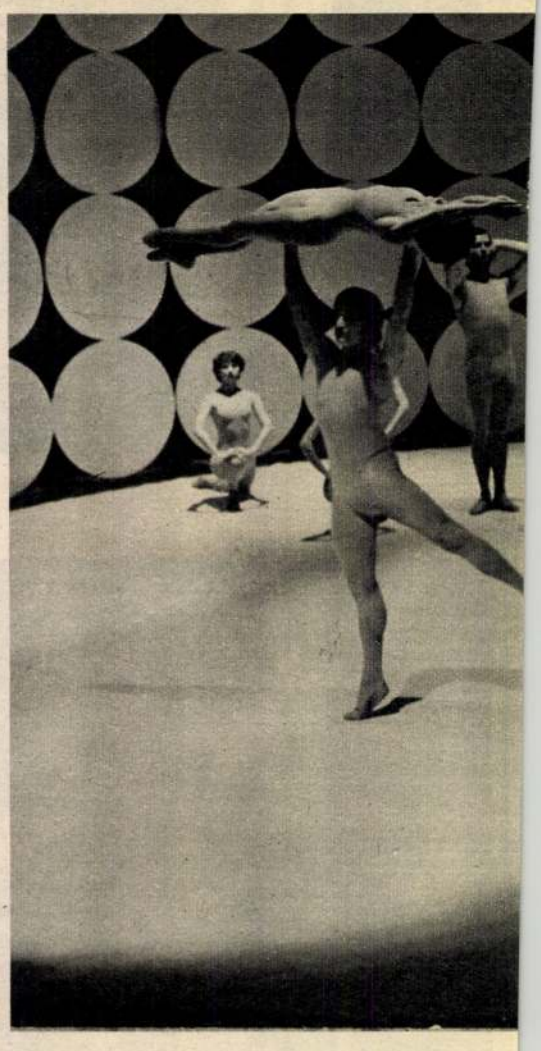

Szenes Árpád: „Önarckép"
olaj, vászon, 150×50 cm. 1930.

Művészet, 1978. 9. 30. oldon.

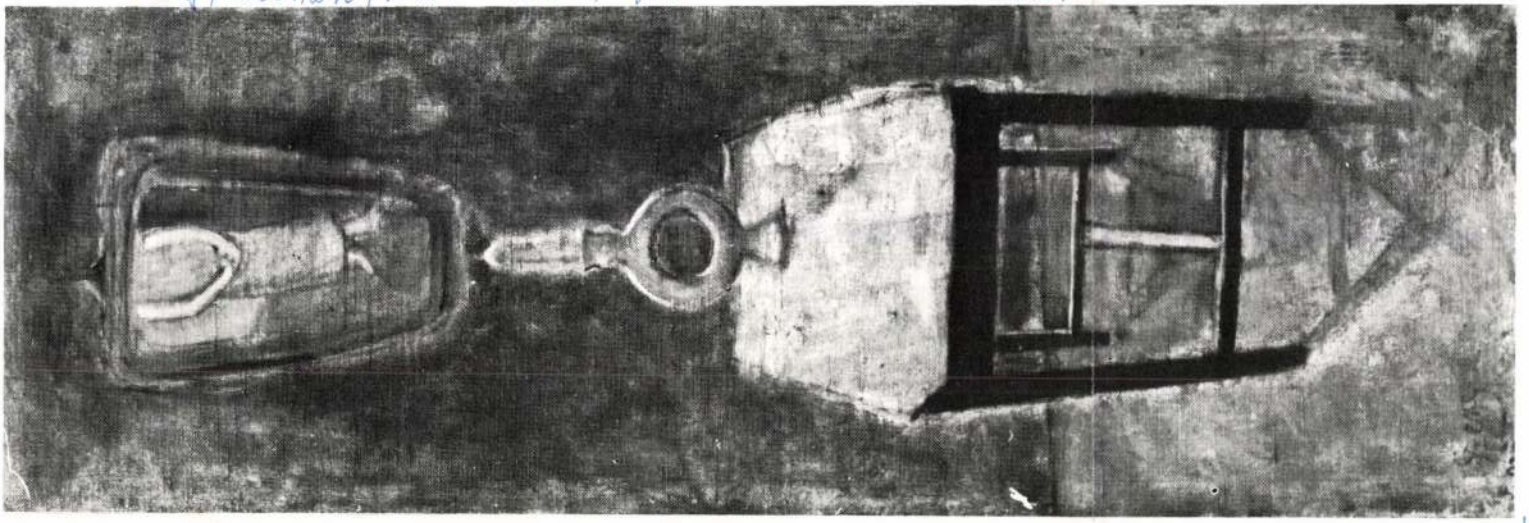

Szenes Árpád: Önarckép.
olaj, vászon, 150x50 cm, 1930

tovább pusztultak, amint időnként felújították a belső felületeket. A falazatig szerencsére nem verték le a képeket, csak „eltemették" őket. (Lehet, hogy inkább az ésszerű anyagfelhasználás szempontja érvényesült e kíméletes gyakorlatban, mintsem a kegyeleté.) Mindenesetre legtöbbször megelégedtek a belső felületek lemeszelésével, mindaddig, míg a kőművesmunkában korszakváltó új szemlélet és gyakorlat be nem következett, amelynek során a szabadabb felületmegmunkálásról áttértek a szabályos mértani síkok kialakítására. Idővel általános és alapvető követelmény lett ez, s a vegyes kőfalazatra hajladozóan felkapaszkodó képvakolat-síkokat helyenként 8–10 cm vastagságú kiegyenlítő vakolattal hozták tetszetős (de kevéssé tartós) síkokba.

A keszthelyi középkori falképeket a XVII. században meszelték le első ízben. 1620-ból származó bekarcolást találtunk a diadalíven. Ekkor már erődítmény volt a templom, a bekarcolás mintegy 5 méter magasságban található a padlószint fölött. Kétszáz évig nagyobb szabású falképfestés nem is készült itt.

A múlt század végén már tudomást szereztek az akkori felújítás, építkezés résztvevői a falképekről, láthatták a szentélyzáró falsíkokon, valamint az ablakbélletekben levők nagy részét. Az ekkori új díszítőfestés közvetlenül a középkori falképrétegre került e részeken. (Az ablakokat ekkor bontották ki, négyszáz év elteltével.)

Mit ismerünk, mi maradt látható – illetve vált és válik nemcsak láthatóvá, hanem munkánk révén érthetővé, élvezhetővé is – a képrendszerből? Az oldalfalak legfelső képsorának kilenc képéből kettő maradt meg. Három teljesen, négy részlegesen pusztult el. E majdnem tíz négyzetméteres képek sokalakos kompozíciók voltak, változatos architektúra-kerettel. Felül mindegyik kis, keretezett mellképpel záródott,

Mária Magdolna a déli oldal freskóiból (fotók Rády)

Szenes Árpád: „Fa", olaj, vászon,
114 x 146 cm. 1957.

Művészet, 1978, 4. 32. old.-on

siker tudata. Regényessé mindez csak tízhúsz év múlva lesz. Szenes magánéletének is megvonható egy hasonlóan hiteles rajza: hiszen házassága a portugál *Vieira da Silvá*val nem szerelmi románc lezárása, hanem tudatos helyfoglalás a jövőbe, természetes következménye két hasonló alkat egyforma indulásának, korábbi környezetben való életének. Európa ellentétes végpontjairól – két, régi hagyományokat és szomorú jelent hasonlóan ismerő helyéről – a *limes*ekről érkezett a két fiatal a művészet fővárosába. Egymás révén váltak azzá, ami lettek. Családi hátterük, a művelt értelmiségi környezet is azonos volt, kapcsolatuk egyben egy hasonló festői út végigjárása is. Művükben ettől kezdve nehéz kibogozni az egymástól, az egymás felé induló hatások szövevényét, és feltétlenül tévedésbe esik az, aki egyszerűen az „erősebb egyéniséget" véli a kisugárzási pontnak.

Az 1932-es *Harmónium* jobb alsó sarkában ez olvasható: *Szenes Árpád*. A két évvel későbbi *Gyermek papírsárkánnyal* című képet már *Arpad Szenes* festette. E két év a fordulópont. A francia művészet mellett azonban nem aláírásával kötelezte el magát.

A 20-as évek végén, a 30-as években, amikor a festészet a tíz évvel korábban kirobbant mozgalmak és a nagy egyéniségek árnyékába került, amikor a tiszta festészet hívei, a kubisták, az expresszionisták, a szürrealisták követői mind egymással ellentétes elveket hirdettek, Szenes is választhatott volna. Csoportokhoz nem kívánt csatlakozni, s erre festészeti okok késztették. Jobban szerette a szerkezetet, hogysem le tudott volna mondani a kompozícióról, fontosabb volt neki a téma, mint hogy félre tudta volna tenni az ábrázolás tárgyát, és egyformán vonzotta a figurativitás, valamint az ábrázolástól független esztétikum.

Szenes Árpád: Gyermek papírsárkánnyal, olaj, vászon, 130x162 cm, 1935

Szenes Árpád: „Mészkő."

olaj, vászon, 92 x 73 cm. 1956.

Nivelonet, 1978.
4, 32-old-on.

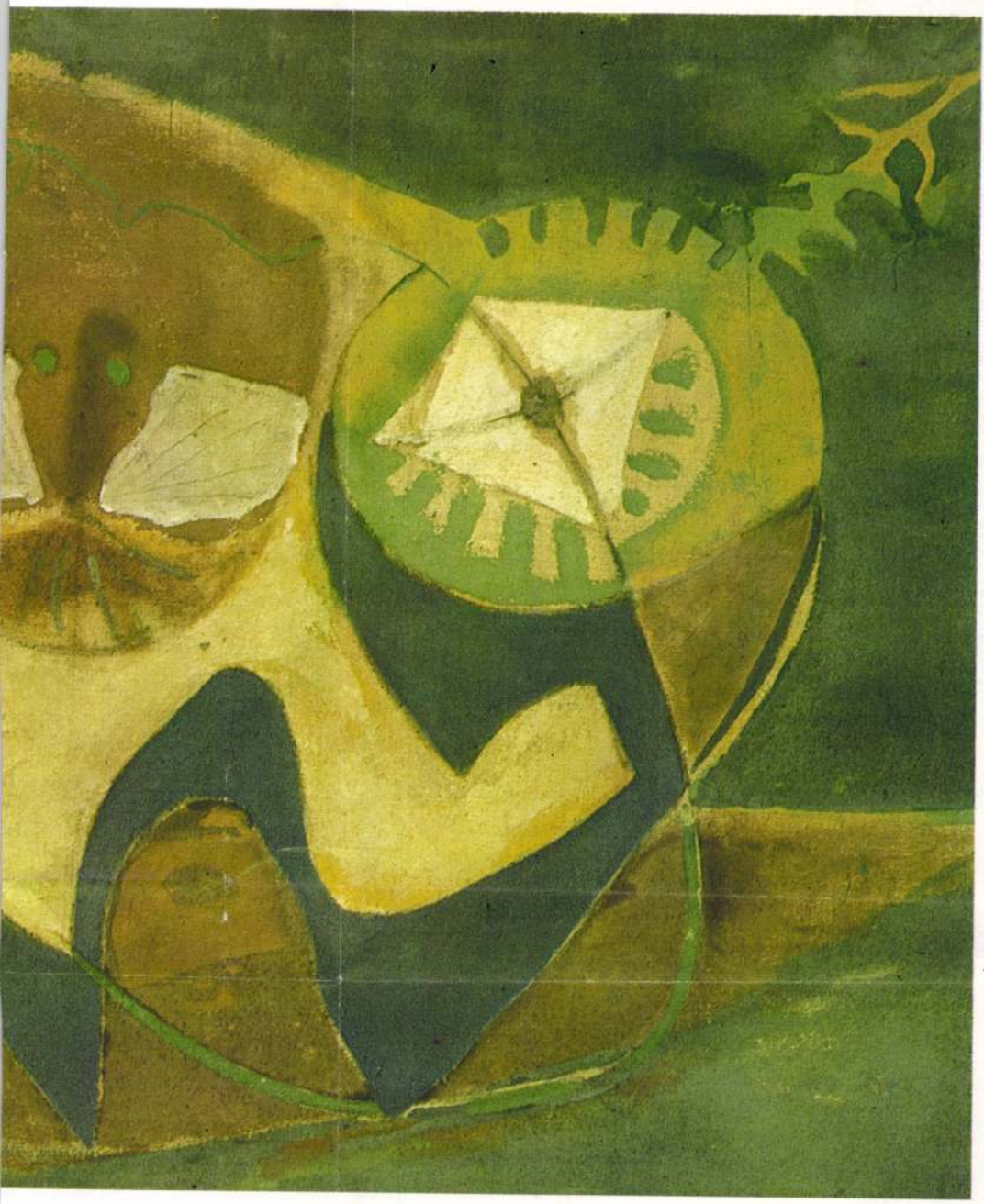

Szenes tizenhárom évvel idősebb feleségénél, de jövője neki is csak ekkor dőlt el

Az újra és újra átfogalmazott *Gyermek papírsárkánnyal* (1932, 34, 35, 35–36)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 4 (33. old-on)

Művészet

Szenes Árpád:

„Parti szint madarakkal",
olaj, vászon, 89 x 116 cm. 1957.

Kitekintés

A Ludwig-gyűjtem
máshonnan

A Művészet folyóirat 1977. áprilisi számában ismertette az aacheni Ludwig-gyűjteményt, ezt a múzeumi nyilvánosságra koncentráló „szabálytalan" mecénatúrát. A gyűjtemény történetének – folyamatos és sokoldalú szaporodásán túl – az a legújabb mozzanata, hogy huszonkét remeke ötéves tartós letétként a Német Demokratikus Köztársaságba került, s a berlini Nemzeti Galériában, az Altes Museum épületének első emeletén látható. A Ludwig-gyűjteménynek nem ez az első hosszabb lejáratú kölcsönzése. Egy-egy gyűjteménycsoportja, ugyancsak meghatározott időre, Bázelbe, illetve Párizsba került. Érthető azonban, hogy ez az utóbbi letét, nemcsak a művek kvalitása, a válogatás fontossága, hanem a hely miatt is, ahol kiállítják, meglepetést, sőt konsternációt váltott ki a nyugatnémet sajtóban.

Néhány újságcikk címe: „Für Köln gekauft – nach Ostberlin gegeben" (Kölnnek vették – Kelet-Berlinnek adták); „Ein schmerzlicher Verlust für Aachen" (Fájdalmas veszteség Aachen számára); „Ein Brückenschlag von West nach Osten" (Hídverés Nyugatról Keletre); „Kunst aus Aachen geht nach Ostberlin" (Aachenből Kelet-Berlinbe megy a művészet); „Kunst für Ostberlin" (Művészet Kelet-Berlin számára); „Guttuso mit Zwischen" (Guttuso

sát, semmi sem történt azon túl, hogy a huszonkét alkotást azon nyomban kiállították, és Ludwignak a megnyitón elmondott tájékoztatóját megjelentetik a katalógusban. A múzeum látogatója, néhány terem után, ahol a XX. századi német művészet és a legújabb NDK-művészet alkotásainak válogatását látja, egy NDK-tulajdonban levő Guttuso-kép melletti ajtón jut el a minden megkülönböztető jelzés nélküli teremsorba, ahol a Ludwig-gyűjteményt rendezték. Lehet, hogy különösen hangzik, de a kétféle múzeumi rész nem válik el egymástól megemészthetetlenül, sőt az oda-vissza utaló vonások sokfélesége arra serkenti a nézőt, hogy továbbgondolja a mai egyetemes művészeti körképet. Ez azonban másirányú kérdés: nyilvánvalóan nem az adott téma kapcsán bontható ki.

Az alkotások közül huszonegy Aachenből érkezett, a Neue Galerie-ből, és egyetlenegy Kölnből, a Wallraf-Richartz Múzeumból, mégpedig *Guttuso* 1976-os *Caffé Grecó*ja. A szokatlan kölcsönzés úgy bonyolódott, hogy a gyűjtő Ludwig kijelölte, illetve javasolta azokat a képeket, amelyekből választani lehet, és az NDK szakértői – *Eberhard Bartke*, a Nemzeti Galéria főigazgatója és *Willi Sitte* festőművész, a Képzőművészek Szövetségének elnöke, ebből amelyek ki

Szenes Árpád

1956-ban festette a művész
a „Mészkő" naturalista képet.
1957-ben a „Parti szirt mada-
rakkal", 1970-ben a „Part"-ot.

Illyés Mária: Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30 lap.

Szenes Árpád

Szenes 1948-ben festette a Marie-Hélène-t, 1948 után a „Bankett házono v általat-ban-t, a Párbeszédet 1949-ben, a „Parkiak"-at 1952-ben.

Illyés Mária Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30 lap.

Szenes Árpád

Szenes 1947-ben Párizsba
visszatérve részt vett időn-
ként a „Májusi Tárlatokon"

Illyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 30. lap.

Szeles Árpád

1936-ban készült a „Csapás"
1936-37-ben a „Faulan"
1938-ban a „Csata" eltávolodik a természethűségétől.

Illyés Mária: Szeles Árpád.
Művészet, 1978. április-30. lap.

Szenes Árpád

Az ujra és ujra átfogalmazott „Gyer-
nek pajérsárkánnyal", az 1935-ös
„Körkinta", az 1933-as „Lebegés",
az 1932-es „Lovag és a Szirén" azzál
vall, hogy Szenes tárgya állandóan visz-
szatér.

Jelyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 30. lap.

Szenes Árpád

Szenes Árpád 1935-ös Akadálya mutat nemi rokonságot a szürrealizmussal, jelképes értelme miatt.

Illyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 30. lap.

Szenes Árpád

Az 1932-es „Harmónium"-ot
Szenes Árpád festette, az 1934-es
„Gyermek papírsárkánnyal" című
képet Árpád-Szenes alkotta.

Tolnay Mária: Szenes Árpád.
(Művészet, 1978. április - 30. lap.

Szenes Árpád

Az 1925-ben Párizsba települt festő, míg kötődik a hanai művészether.

Szekjes Márna Szenes Árpád
Művészet, 1978. apríls - 30 lap.

Szenes Árpád

Szenes a kubizmus geometriára való törekvését, az expresszionizmus fokozását természetesebb ábrázolással oldotta.

Ellyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 30 lap.

Szenes Árpád

Az 1931-es absztrakt kiállításon részt vett a művész.

Mera Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. magyar - 4 lap.

Szenes Árpád

SZENES ÁRPÁD, a Franciaországban élő festőművész kiállítása tegnap nyílt meg a Nemzeti Galériában. A három hétig nyitva tartó tárlaton a művész 88 festménye látható.

Magyar Hirlap 1977-264-8

1977. XI. 10. 21.10 Televizio
Tv-hiradó 2. kiadás
- A Nemzeti Galériában, az immár ötven éve Franciaországban élő festőművész, Szenes Árpád kiállitása nyilt meg ma. A Nemzetközi Mükritikus Szövetség főtitkárát, ...kértük meg, mutassa be Szenes Árpádot.

- Árpád Szenes - ahogy franciául hivják - 1897-ben született Magyarországon és ezzel a kiállitással 80. szülétésnapját ünnepeljük. Nagyon szeretett volna eljönni első magyarországi tárlatára, de egészségi állapota miatt nem tehette. Mi is történt azóta, hogy 1925-ben a nagy europai múzeumok végigböngészése után a rövid tartozkodás és a visszatérés szándékával Párizsba érkezett. ....akadémiákon dolgozott és hol Párizsban, hol... festőművész feleség hazájában Portugáliában élt. A háború elől Braziliába menekültek, ahol nagyon nehéz körülmények között megalapitották a Fiatal Értelmiségiek Társaságát, akik Szenes Árpádéktól hallhattak arról, ami a tengeren túl, Európában történt. 1949-ben visszajött Párizsba, ahol a mai napig is él és dolgozik. Elsőként a Harmónium cimü, 1932-ből való vásznat vegyük szemügyre. Már itt a kezdeteknél látható az a szinjáték, visszafogottság, költőiség, ami később egész stilusára jellemző lett. 1952-ben, húsz évvel később festette a Pártákat. Az eltelt időt arra forditotta, hogy megpróbáljon rendet teremteni az alkptása rendszertelenségében. Ezt tükrözi a Párták. A Redin a párizsi Pompidou Központból való, 1962-ben festette az Elsülyedt....cimü képét. A Balaton fényei ifju korából állandóan visszatérő élménye, amelyhez örökké hü maradt. Szenes Árpád festészete tulajdonképpen vallomás a természetről, ragaszkodás a föld, a levegő, a viz nyugodt, belső békét árasztó világához.

Szenes Árpád

1918 Önarchépe, az 1921-22-es Harkányi enteriör a 20-es évek-ben eltérjedt nemzethözi stílus-ról beszél.

Illyés Mária: Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30 kap.

Szenes Árpád

Szenes Árpád művei a francia festészetbe nőtt bele szerves és elválszthatatlanul.

Illyés Mária: Szenes Árpád,
Művészet, 1978. április – 30 lap.

Szenes Árpád

Az 1930-as ónarchép jobban
odaillik Berény, Szőnyi vagy
Bernáth munkái mellé, mint
a korabeli franciák mellé.

Illyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 30 lap.

Szenes Árpád

„Mészkő"
„Fa"
} repro

Illyés Mária: Szenes Árpád.
Művészet, 1978. április - 32. lap.

Szencs Árpád

1968-as mű a „Hasadék", 1957-es termék a „Fa", 1963-as kép a „Ilegyvidék", Szencs művészete nem a kimondásé, hanem a sejtetésé.

Illyés Mária: Szencs Árpád
Művészet, 1978. április - 30. lap.

Szenes Árpád

Parti szirt madarakkal

Illyés Mária: Szenes Árpád
Müvészet, 1978. április - 30. olda.

vig-gyűjteményről —
nnan

t 1977. áprilisi számá-
icheni Ludwig-gyűjte-
ni nyilvánosságra kon-
" mecénatúrát. A gyűj-
– folyamatos és sok-
túl – az a legújabb
szonkét remeke ötéves
net Demokratikus Köz-
berlini Nemzeti Galé-
seum épületének első
udwig-gyűjteménynek
zabb lejáratú kölcsön-
ménycsoportja, ugyan-
időre, Bázelbe, illetve
ő azonban, hogy ez az
k a művek kvalitása, a
hanem a hely miatt is,
petést, sőt konsterná-
atnémet sajtóban.
címe: „Für Köln ge-
in gegeben" (Kölnnek
rlinnek adták); „Ein
t für Aachen" (Fájdal-
chen számára); „Ein
West nach Osten"
Keletre); „Kunst aus
Ostberlin" (Aachenből
a művészet); „Kunst
észet Kelet-Berlin szá-

sát, semmi sem történt azon túl, hogy a hu-
szonkét alkotást azon nyomban kiállították,
és Ludwignak a megnyitón elmondott tájé-
koztatóját megjelentetik a katalógusban.
A múzeum látogatója, néhány terem után,
ahol a XX. századi német művészet és a leg-
újabb NDK-művészet alkotásainak válogá-
tását látja, egy NDK-tulajdonban levő Gut-
tuso-kép melletti ajtón jut el a minden meg-
különböztető jelzés nélküli teremsorba, ahol
a Ludwig-gyűjteményt rendezték. Lehet,
hogy különösen hangzik, de a kétféle mú-
zeumi rész nem válik el egymástól meg-
emészthetetlenül, sőt az oda-vissza utaló
vonások sokfélesége arra serkenti a
hogy továbbgondolja a mai egyeteme
vészeti körképet. Ez azonban más
kérdés: nyilvánvalóan nem az adott
kapcsán bontható ki.

Az alkotások közül huszonegy Aach
érkezett, a Neue Galerie-ből, és egyetl
Kölnből, a Wallraf-Richartz Múzeu
mégpedig *Guttuso* 1976-os *Caffé Gi*
A szokatlan kölcsönzés úgy bonyol
hogy a gyűjtő Ludwig kijelölte, illetve
solta azokat a képeket, amelyekből v
tani lehet, és az NDK szakértői – *Eb*
Bartke, a Nemzeti Galéria főigazgat
Willi Sitte festőművész, a Képzőművészek

Szenes Árpád: Parti szirt madarakkal, olaj, vászon, 89x116 cm, 1957

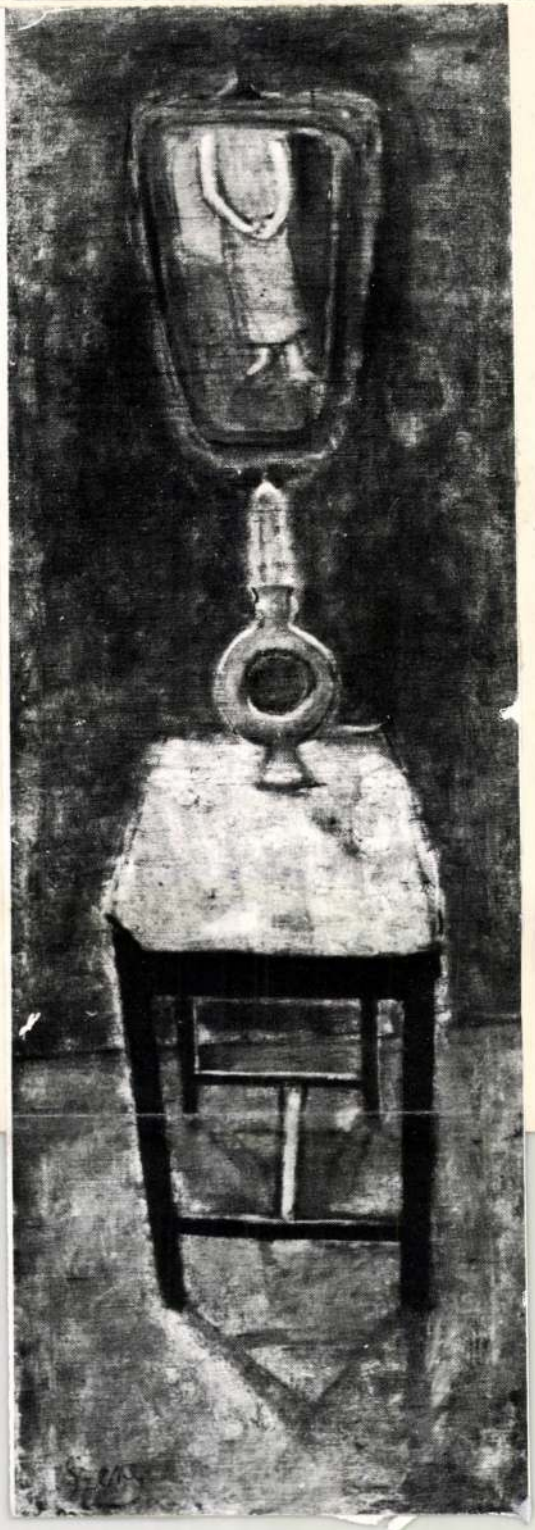

Szenes Árpád

Önarckép

Illyés Mária: Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30. old.

pasztott el. E majdnem tíz négyzetmeteres képek sokalakos kompozíciók voltak, változatos architektúra-kerettel. Felül mindegyik kis, keretezett mellképpel záródott,

Szenes Árpád: Önarckép.
olaj, vászon. 150x50 cm. 1930

Szenes Árpád: „Szermek papírsárkánnyal"
olaj; vászon; 130 x 162 cm; 1935.

Művészet, 1978. 4. 31. old-on

amikor minden magába merül, magának él, szárazon és függetlenül, mint a kávémag."[1] A száraz magból azonban nemsokára élő csíra lett. Szenest a barátság szálainál több fűzte hozzájuk: hasonlóan eklektikus nézőpontja. Ő azonban már nem lehetett ott a növény szárba szökkenésénél: az 1941-es *Jeunes Peintres de Tradition Française* Braun Galéria-beli kiállításán, ahova festményei alapján tartoznia kellett volna. A távolság, mely őt nemzedéktársaitól elválasztotta, akkor azonban már csak földrajzi volt. Az ekkori, a már Rio de Janeiróban festett képeken Szenes is újra erőteljesebben figuratívvá válik, csak éppen Estève és Pignon ragyogó vörösei és sárgái, Bissière mélybarnái helyett jobban vonzódik már ekkor is a halvány színekhez.

Akikkel művészete rokonságot mutatott: a hagyományokra elfogultság nélkül építő festők a minőség alapján s nem az irányzatok és elvek szerint fogadták be az idősebb nemzedék hatásait. És ha ma jogos az az érzés, hogy Picasso és Bonnard, Matisse és Braque túlságosan is különbözik egymástól ahhoz, hogy egy vagy több művész egyformán hivatkozhasson rájuk – ez a háborús Franciaországban, a megszállás idején nem volt ilyen világos. Akkor nem a közöttük levő különbségek kiélezése volt a cél. Annál is kevésbé, mert ennek a századot indító nemzedéknek valóban meg lehetett találni a közös vonásait. Bissière 37-ben festett figurái, Estève 40-es évekbeli szobabelsői és csendéletei, Pignon *Anyasága* vagy csendéletei, Bazaine tájképei mind a természetelvű művészet körébe tartoznak, színvilágúk Matisse és Bonnard emlékétől sugárzó, formakezelésük a kubizmusra utal, de alkotóik a szerkezetre sokat adó kompozícióikban nem restellték felhasználni a purizmus keveretlen színeit és világos-sötét kontrasztjait sem. A 40-es évek közepére a csoport tagjai egyre jobban eltávolodtak egymástól; ízlésük egyre egyénibb lett

Szenes Árpád

Akadály

Illyés Mária: Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30. oldal.

meg. Több mint nyolcvan elpusztult.
A restaurálás feladata az anyag maradék- oldásával.

RÁDY FERENC

Szenes Árpád: Akadály, olaj, vászon, 81×100 cm, 1935

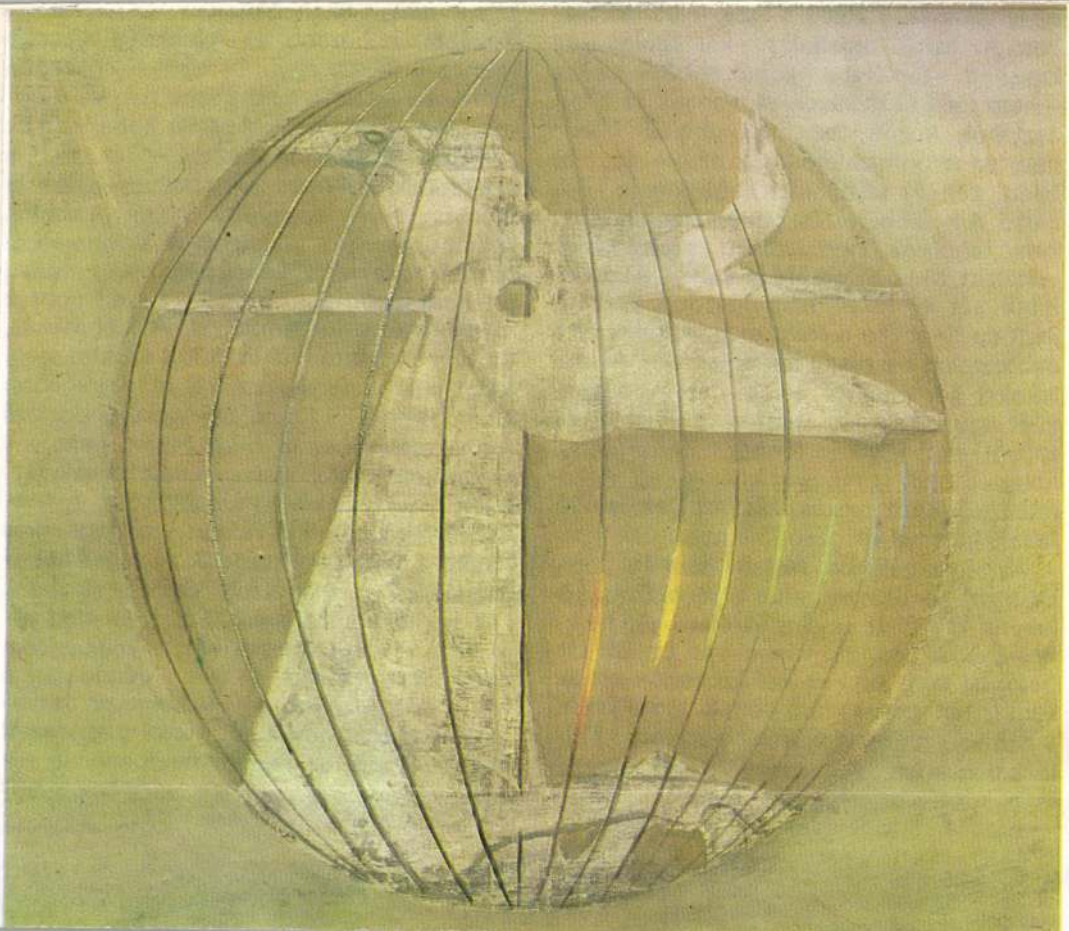

Szenes Árpád

Szenes Árpád: „akadály”, olaj, vászon, 81x100 cm, 1935

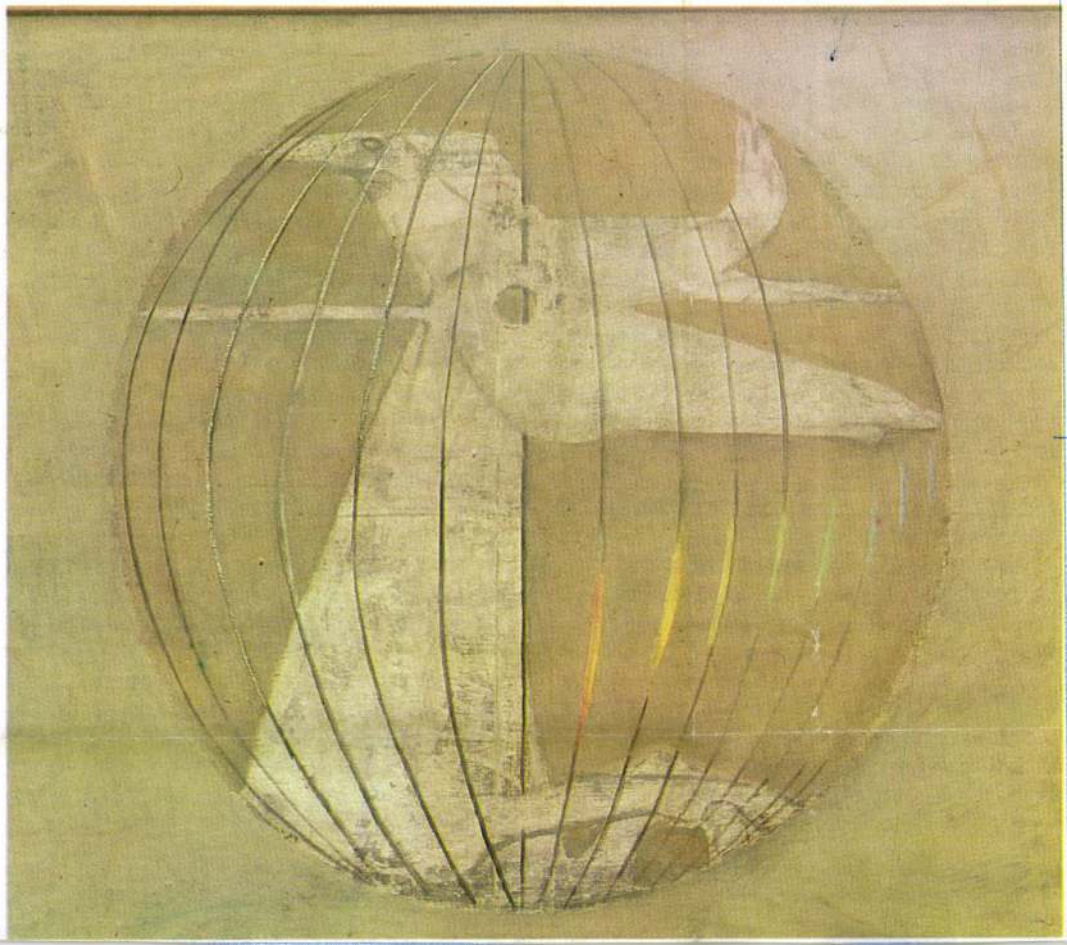

Művészet, 1978. 4. 30. old-on,

épek helyreállítási munkálatairól

az ívháromszög alakú mezők felső csúcsában. Az északi oldalfalat – két, utólagosan létesített, szentélybe tekintő ablakot kivéve – nem törik át nyílások. A diadalív és a faloszlopok között, az övpárkánytól fölfelé haladva a boltozatindításig három egymás feletti képsáv található. Újabb kilenc képmező. A korábbi festési periódusban hármas belső tagolású, finom léptékű és rajzú képek voltak itt. Máig a korábbi időből öt, a későbbiből két képmező részletgazdag, helyenként ép töredéke maradt meg. A keleti és a déli oldalon összesen hat ablak van. Az ablakokat két oldalról három-három, egyenként egyalakos kép keretezi. Kivétel a középső keleti falsík, a főoltár mögötti nagyablak. E mellett nincsen alakos kép. A kerettel körülzárt mezők kék színűek, alulról felfelé haladva világosodó árnyalatúak.

Az ablakbélletbe festett figurális réteg csak ott sérült meg, ahol a mérműves kőkeretet ki kellett emelni és újat beépíteni a helyébe. A harminc képből ma tizenöt látható, ha nem is teljes épségben. Öt erősen sérült, hét pedig apró foltok mozaikszerű együttese. A többi teljesen elpusztult. Az ablakbélletekben hetvenegy „fej" maradt meg. Több mint nyolcvan elpusztult.

A restaurálás feladata az anyag maradéktalan feltárása, letisztítása, konzerválása. További, nehezebb és felelősségteljesebb munka a falkép-együttes optikai egységbe foglalása, értelmezhető állapotban való bemutatása. Kutatni most szinte korlátlan közelségből tudjuk az ábrázolásokat, akár a sztereomikroszkópos színarcheológiát is igénybe véve. A formák nyomvonalának (adatpontjainak) követésével a feltárásba, tisztításba fektetett kerek hároméves munka jutalmaképpen sok helyütt egészen pontos megismerésig juthattunk el. A kiegészítés, ha zavaró, bántó hiányt, foltot szüntet meg, jogos lehet, szükségessé válhat. Anyagában elkülöníthető, finom, megkülönböztető formakezelésében a hitelességet nem veszélyeztető elem, illetve eljárás a vakolatréteg és a festékréteg kiegészítése. A tisztítás határa a patina rétege – a kiegészítés határa a hipotézis kezdete. A végső megjelenésben a megőrzött eredeti részletek kell hogy dominálják. Ezt az eredeti részek és a kiegészítések helyes mennyiségi aránya biztosíthatja. A retus mindössze a hiányos, nyers, lekopott vakolatszín zavaros csillogását tünteti el. Keresi a rendezett hangot, segíti az eredeti mondanivaló rekonstruálását – a vizuális zavarszűrés megoldásával.

RÁDY FERENC

Szenes Árpád: Gyermek papírsárkánnyal, olaj, vászon, 130x162 cm, 1935

Szenes Árpád

Gyermek papírsárkánnyal.

Illyés Mária: Szenes Árpád
Művészet, 1978. április - 30. old.

amikor minden magába merül, magának é
szárazon és függetlenül, mint a kávémag."[1]
A száraz magból azonban nemsokára élő
csíra lett. Szenest a barátság szálainál több
fűzte hozzájuk: hasonlóan eklektikus néző-
pontja. Ő azonban már nem lehetett ott a
növény szárba szökkenésénél: az 1941-es
Jeunes Peintres de Tradition Française
Braun Galéria-beli kiállításán, ahova fest-
ményei alapján tartoznia kellett volna. A tá-
volság, mely őt nemzedéktársaitól elválasz-
totta, akkor azonban már csak földrajzi volt.
Az ekkori, a már Rio de Janeiróban festett
képeken Szenes is újra erőteljesebben
figuratívvá válik, csak éppen Estève és
Pignon ragyogó vörösei és sárgái, Bissière
mélybarnái helyett jobban vonzódik már
ekkor is a halvány színekhez.

Akikkel művészete rokonságot mutatott:
hagyományokra elfogultság nélkül építő
tők a minőség alapján s nem az irányzatok
elvek szerint fogadták be az idősebb
mzedék hatásait. És ha ma jogos az az
és, hogy Picasso és Bonnard, Matisse
Braque túlságosan is különbözik egy-
istól ahhoz, hogy egy vagy több művész
yformán hivatkozhasson rájuk – ez a
borús Franciaországban, a megszállás
jén nem volt ilyen világos. Akkor nem a
zöttük levő különbségek kiélezése volt a
. Annál is kevésbé, mert ennek a századot
lító nemzedéknek valóban meg lehetett
álni a közös vonásait. Bissière 37-ben
tett figurái, Estève 40-es évekbeli szoba-
sői és csendéletei, Pignon *Anyasága*
gy csendéletei, Bazaine tájképei mind a
mészetelvű művészet körébe tartozna
nvilláguk Matisse és Bonnard emlékétől
gázó, formakezelésük a kubizmusra utal,
alkotóik a szerkezetre sokat adó kompozí-
ikban nem restellték felhasználni a puriz-
s keveretlen színeit és világos-sötét kont-
ztjait sem. A 40-es évek közepére a
oport tagjai egyre jobban eltávolodtak
ymástól: ízlésük egyre egyé

Szenes Árpád, festő

SZENES ÁRPÁD festőművész alkotásait mutatták be december 11–30. között Pécsett, a Színházi téri kiállítóteremben. – Az Ifjúsági Ház galériájában FICZEK FERENC és SZIJÁRTÓ KÁLMÁN műveiből rendeztek kiállítást.

–: A Jelenkor krónikája

96.

Jelenkor, Pécs, 1978. június

XXI/1

Szenes Árpád

A Szépmüvészeti Muzeumban az állandó tárlaton nem szerepel Orbán Dezső, Szenes Árpád, Kemény Zoltán, Hajdu István, Vörös Béla

Rajztanitás 1974/1/28

Bodri: Modern müvészet állandó tárlata Budapesten

SZENES ÁRPÁD, festő

1938.jan.30.-febr.8.között párizsi magyar festők kiállitása a Tamás Galéria 93.kiallitásán Budapesten. A katalógusban a kiallitók között Szenes Árpad, Francia országban élő müvész neve is szerepel. Felesége Maria, Helena Vieira da Silva portugál festőnő. 342.old. 20.jeg

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

-

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

Szenes Árpád

neve említve

Bodri Terenc: Étienne Hajdu

Nagyvilág 74/3 475.o.

Szenes Árpád

Részt vett a "XX. sz. magyar származásu müvészek külföldön" c. kiállitáson.

Mücsarnok, 197o.

Major Máté: Külföldi magyar müvészek kiállitása.

Nagyvilág 197o/11 1715. old.

Szenes Árpád, [festő]

Megemlítve. („Párisi magyar...")

Dévényi Iván: Rózsa Miklós emlékezete
245-246

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

Szenes [Árpád], festő

[felesége: Vieira Da Silva]

h.: Kéri Kálmán

(barcs): Bartók-emlékalbum 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978-nov-11

Szenes Árpád festő

csúztatta.

✣

Szenes Árpádnak, Kernstok és Rippl-Rónai nyolcvanegy éves tanítványának, akinek 1978 augusztusi budapesti kiállítására még emlékszik a hazai közönség, új kiállítása nyílt meg a párizsi Jeanne Bucher képtárban. 79 9.11

Magyar Nemzet 1979. szept. 11.

Szenes Árpád festő
(Bp. 1897. máj. 6 –

Franciaországban el.

Kiállítása a Képzőművészeti Múzeumban, Budapesten
és a Városi Tanács Kiállítótermében, Pécsett – 1978-ban

– Tartalmas katalógus a könyvtárban –

SZENES ÁRPÁD

Anne Philipe:

L'eclat de la lumiere.
Entretiens avec Marie-Helene Vieira da Silva et Arpad Szenes.

Ed. Gallimard 1978.
125 old., képekkel.

Szenes Árpád, festőművész

Újpesten a Mini Galériában megnyílt az a kiállítás, amelyen a Párizsban kiadott József Attila mappát mutatják be. A képzőművészeti mappa szerzője Patkó Imre, aki elmondja hogyan született az a mappa: Párizsban a magyar nagykövetségnek volt egy sajtóirodája, ahol Patkó is dolgozott s sok magyar származású művészt ismert. Bartók mappát készítettek, melyen Vasarely, Schäffer Miklós és Szenes Árpád is dolgozott és még nagyon sokan. - Martin Ady és Bartók mappa már elkészült, a magyar művészek József Attila mappát is elkészítették.

Esti Magyarok.

1980. IV. 17. Kossuth 18.30

Szenes Árpád, festőművész

Orosz, litván, cseh és más keleti festők és szobrászok sora megy Párizsba s a század elején a művészet élvonalába kerül. Ők alkotnak új irányzatokat nyugaton. Mert a nyugatnak volt szüksége éltető erőre, arra a táplálékra, amit az ős i erejét, vonásait őrző kelet adhatott. Ide tartozik Petrdi Gábor, Szenes Árpád és még többen.

Borghida István: A művészet semmilyen ágában sem olyan fontos a közvetlen kapcsolat más körpontokkal, mint a képzőművészetben.
Korunk, 1979. febr. 73. old.

Szenes [Árpád], festő.

Megemlítve.

Firon András: A Renault-gyárból kerestek 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980. jan. 21-

Szenes Árpád, festő

□ A PÁRIZSI JEANNE BUCHER-GALÉRIÁBAN nagy sikerrel zárult a világhírű magyar származású francia festő, Szenes Árpád kiállítása. Képeit most ugyanott Louis Le Brocquy portréművei váltják fel, ezek között van Yeats, James Joyce, Samuel Beckett, Federico Garcia Lorca, Strindberg és Francis Bacon arcmása.

2.

– A párizsi Jeanne Bucher –
Esti Hírlap, Bp. 1979. dec. 15.

Szeres Árpád

Salamon Nándor: Egy avantgarde-kísérlet

Művészet, 1982. április

Szűcs Árpád

Kovács Sarolta: Egy proletár fiatal a Tanácsköztársaságban

Népszabadság, 1984. IV. 30.

Szenes Árpád

A klinikusabb absztrakció egykori
és mai képviselőinek élményes je-
lenlétét gondosan formatervező e-
rejét prezentálta a tárlat.

Bodri Ferenc: Presence Paris-Budapest
Művészet, 1980. április - 44. lap.

SZENE[illegible]RPÁD

1. 1897-ben született Budapesten, 1925-ben utazott Párizsba, néhányszor még hazalátogatott. 1935-ben Lisszabonba költözött, majd vissza Párizsba, azután 1940-ben Brazíliába. 1947 óta ismét Párizsban él.

UJ TÜKÖR 1979/23/26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 2

1922-ben absztrakt képeit kiállították az Ernst Múzeumban, utána 1977-ben állították ki újra Magyarországon.

Barátai voltak: Bokros-Birman Dezső, Rippl-Rónai, Miró, Max Ernst, Robert és Sonia Delaunay, Calder, Giacometti, Kokoschka, Lipschitz — a huszadik század képzőművészeinek színe-java.

UJ TÜKÖR 1[illegible]

Kuruca Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 3

Ameddig lehetett, magyar állampolgár maradt.

A Művészeti és Irodalmi Lovagrend és a Művészeti és Irodalmi Díj birtokosa, a Római Zsüri volt tagja.

Számtalan helyen tanított, teremtett iskolát maga körül, de annyit [illegible] meghódított stílusból sem csinált jövedelmező iskolát.

UJ TÜKÖR 19[illegible]26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 4

Utolsó — első gyűjteményes hazai — kiállításakor, nyolcvanadik évén túl, orvosai eltiltották a hazatéréstől; talán nem viselné el a megrendülést.
Sokan vártuk.

UJ TÜKÖR 1979/23/26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 5

2. 1967-ben igencsak kopott diákként mászkáltam Párizs belvárosában. A Rue du Dragonban egy galéria kirakatában kiállítás megnyitójára hívó plakátot vettem észre: Arpad Szenes. Kutya egyedül voltam. Egy óra múlva, Szenes Ár-[illegible] megismervén, már nem vol-[illegible] nem is lehetek egyedül Párizsban. Guache-ait mutatták be akkor, az a kiállítás már azt a Sze-[illegible]

UJ TÜKÖR 1979/23/26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD

hes Árpádot ígérte, amelyik azután nagy formátumban is kibontakozott. A század művészeti kalandjait nyugtalanul sorra végigpróbáló, idejéből ezekre túl sokat is áldozó ember letisztult, kristálytiszta festészetét. Legleheletszerűbb, legátszellemültebb jelzéseiben benne van minden izmus emléke vagy leszűrt bölcsessége.

UJ TÜKÖR 1979/23/25

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 7

Egyszer sikerült hosszabb időt töltenem Párizsban. A város lenyűgözött. Ottlétem vége felé legszebb óráimmá váltak az Árpáddal és feleségével, Vieira da Silvával eltöltött órák. Ebéd után ők ledőltek pihenni, én korlátlan duhajként beköltözhetem műtermükbe és rámolhat-

UJ TÜKÖR 1979/23/25

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 8

tam, fénybe, félfénybe állítva néz-
hettem a festményeiket.
Kevés festőpárnál — emberpárnál
— láttam olyan föltétlen odaadást,
egymás olyan önzetlen támogatását,
mint náluk. Néhányan azt mondják:
hasonlítanak egymásra, akár a hosz-
szú idő óta — ők ötven éve —
együtt élő házasok. Festészetükre
nem áll ez. Talán annyiban mégis:
hasonlóságuk szűri ki még finomab-
ban alapvető különbségüket.

UJ TÜKÖR 1979/23/26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párisban

SZENES ÁRPÁD 9

Azóta is, ha nagyníha eljutottam odáig, ünnep a Szenes Árpádékkal, Hajdú Istvánnal és képeikkel, szobraikkal való találkozás. Da Silva képei szebbek, Szenes Árpád többet tud a világról. Képei előtt, a jelzések, vonulatok szellőkönnyű utalásainak mégneses terében a legtöbbet kapja az ember: a szabadságot. A képzelet szabadságát: saját képzeteit, saját álmainak színeit helyettesítheti be ezekbe a figuratív absztrakt, suttogva befolyásolt sejtesekbe.

UJ TÜKÖR 1979/25

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

SZENES ÁRPÁD 10

Kétely: nem túl későn hívtuk-e meg kiállításra, miután a világ nagyobb része már tisztelgett neki kiállítással?

3. A franciaországi képzőművész legnagyobb elismerése a Nemzeti Művészeti Nagydíj. Vieira da Silva 1963-ban kapta meg. (Férje oldalán évtizedekig volt magyar állampolgár.) Hajdú István 1969-ben, Szenes Árpád pedig 1978 decemberében.

KURUCZ GYULA

ÚJ TÜKÖR 1979/23/26

Kurucz Gyula: Szenesnél Párizsban

Szenes Árpád, festő

L: Banga F.

Lóncz S: Képzőműv. krónika 726-730

Jelenkor, Pécs, 1981. júl-aug. XXIV/7-8

Szenes Árpád

Kiállítása a Salétrában 1977 óta

Magyar Nemzet, 1986. VIII. 16.

Szenes Árpád festőművész

PÁRIZSBAN ELHUNYT Szenes Árpád festőművész. Az évtizedek óta Franciaországban élő magyar művész nyolcvanhét éves korában halt meg. Szenes Árpádot 1978-ban kitüntették a francia művészeti nagydíjjal.

Népszabadság, 1985. 1. 18.

Szenes Árpád

Uj Tükö

Szenes Árpád: A Szent Jakab úti műterem (1953—54)

A Janus Pannonius Múzeum

meghívja Önt

Szenes Árpád

festőművész

(Franciaország)

kiállításának megnyitására

1977. december 11-én 11 órára

a Városi Tanács Kiállítótermébe

Pécs, Színház tér 2.

Közreműködnek:

a Pécsi Reneszánsz Együttes tagjai

PP. — Fk.: Hárs Éva

SZENES ÁRPÁD

SZENES ÁRPÁD

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

(Franciaország)

Szépművészeti Múzeum, Budapest

Városi Tanács Kiállítóterme, Pécs

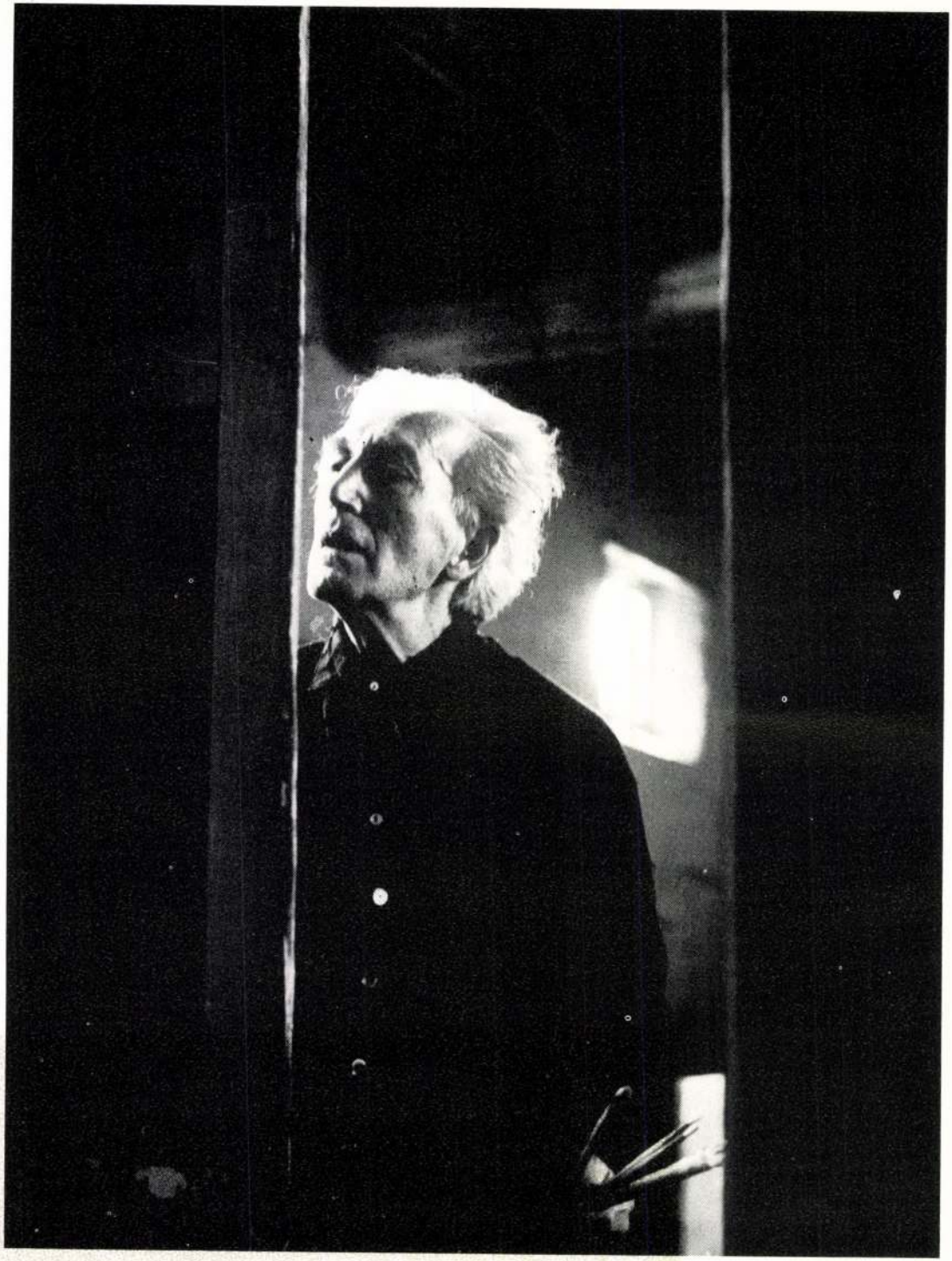

Előszó

Szenes Árpád művészete mindmáig csaknem ismeretlen volt itthon, szülőföldjén, pedig ha több mint fél évszázada él is külföldön, művészete sohasem veszítette el szellemi kapcsolatát a magyar kultúrával. 1897. május 6-án született Budapesten, itt végezte a középiskolai tanulmányait is. Már fiatalon a modern művészet felé fordult a figyelme, ifjúkori barátja, Bokros-Birman Dezső nyitotta fel a szemét az új művészet megértésére. 1918-ban Rippl-Rónai szabadiskoláját látogatta, de vonzotta a MA-köre is és rajongott Bartók Béla és Kodály zenéjéért. 1922-ben szerepeltek először művei az Ernst Múzeumban. 1924-ben nagy európai körutazást tett, ekkor került Párizsba, amely a háborús éveket eltekintve, otthonává vált. 1929-ben ismerte meg Marie-Helene Vieira da Silvá-t, akit a következő évben feleségül vett. Ekkor már teljes jogú polgára a párizsi nemzetközi művészeti életnek, Pascin, Giacometti, Calder, Lipschitz, a költő Pierre Gueguen és a filmművész Pierre Granville tartoztak leginkább ismerősi körébe. 1930-ban feleségével Magyarországon járt, majd több hónapot töltött Nagybányán. A harmincas évek elején kapcsolatba került a szürrealistákkal, különösen Miroval és Ernsttel, művészete is ezidőben a szürrealizmus problémaköréhez kapcsolódott. A nyarakat egészen 1939-ig általában a portugál tengerparton töltötte, 1935-ben több hónapon át Lisszabonban dolgozott. Ezidőtájt sok karcot is készített, 1937-ben pedig a Világkiállítás alkalmával André Lurcat-val dolgozott együtt. Művészete ezekben az években a súlyosbodó politikai helyzet, az érlelődő katasztrófa hatására komorabbá vált. Csakhamar el is hagyta Franciaországot, előbb Portugáliába, majd 1950-ben feleségével Brazíliába utazott, ott élt egészen 1947-ig. Itt kezdte pedagógiai tevékenységét, fiatal brazíl festők csoportosultak köréje. Franciaországba visszatérve is közel egy évtizeden át tanított, de egyre intenzívebbé és szuverénebb formanyelvűké váló művészi tevékenysége minden idejét lekötötte. Az ötvenes évektől kezdve művészete egyre ismertebbé vált, a kritika mindinkább felismerte jelentőségét, a francia állam többízben vásárolt műveiből, cikkek, tanulmányok elemezték művészetét, számos múzeum állandó kiállítására kerültek művei. A hetvenes években pedig számos retrospektív tárlaton mutatta be életművét. A legnagyobb szabású az 1974-ben a „Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris"-ben rendezett kiállítás volt, a kritika Szenes életművét ekkor már a modern festészet klasszikusai köré sorolta.

Nem könnyű feladat Szenes Árpád műveit elemezni, hiszen jogosan jegyezte meg a művészetéről talán legszebben író Jean-Domonique Rey, Szenes művei csendre intenek, az elmélkedés szülöttei és elmélkedésre késztetnek. Nem mintha nem lenne róla mondanivaló, de e képekkel való elsődleges és lényegi találkozás azon a szinten történik, amelyen nem léteznek a szavak, nincs ott létjogosultságuk. Szenes Árpád csakugyan par excellence festő, mindent a színekre, a nüansznyi színakkordokra, a fakturának, az ecsetvonásoknak a szavakkal nem tolmácsolható jelentésére bíz. Ereje a fokozott érzékenység, a vizuális élmények felismerésének és az élmények rögzítésének a képessége.

Hosszú utat tett meg Szenes Árpád míg eljutott a végletesen leszűrt, úgyszólván már csak a fehér szín árnyalataira és a jelentést sugalló festékpászmákra, rétegződő horizontcsíkokra épülő stílusáig. Korai korszakában festett lírai posztimpresszionista, majd expresszív-szürreális képeiben vagy az olyan főművekben, mint az irizáló színekben

pompázó, valamikép a rayonizmus fényfestését idéző 1947-es Vieira-portréjában múzeumi rangú műveket alkotott, mégis nevével mindenekelőtt az elmúlt húsz évben festett képeinek – ahogy Jean-Dominique Rey nevezte őket, „az emlékezés tengerpartjai" – a stílusa fonódott össze. E fehéren izzó, fehér fénnyé vált festményekben a természeti inspiráció a fényfestés nagy festői hagyományával ötvöződött. Maga Szenes Árpád Monet művészetére emlékezve a következőkép nevezte meg ihlető forrásait: „1924 és 1957 között, 34 éven át Párizsban éltem, anélkül, hogy Monet iránt érdeklődtem volna. 1957-ben, Kathia Granoffnál tett látogatásaim során jutottam a sokkszerű felismeréshez, próbáltam elfeledni, de napokon át csak csodálkozni tudtam. Kicsit olyan volt ez a találkozás, mint a Balaton aranyszőke fénye, vagy mint a portugál tengeré. Találkozásom Monet-val érett korban módosította festészetemet. Monet a modern festészet legnagyobb előfutára. A legmodernebb valamennyi festő között. Nála már fellelni a forma hiányát, csak nem figyeltek fel rá . . ." Szenes Árpád képein nincsenek szilárd formák, mégis rend uralkodik. Stílusának legfőbb jellemzője az elvonatkoztatásnak és az érzékien konkrét megőrzésének a páratlan egysége. A kritikák gyakran idézik Szenes Árpád úgyszólván jelmondattá vált megjegyzését: „Minél absztraktabb, annál figuratívabb". Ám az absztrahálás művészetében nem a fogalmi általánosítás irányában halad, hanem az emlékezésen átszűrt és szelektált vizuális élménynek mind egyértelműbb, minden esetlegest elhagyó tisztasága felé. Ezért merül fel a szakirodalomban olyan sokszor Szenes Árpád érett stílusával kapcsolatban a távolkeleti tájfestészetnek az említése, hiszen rokonává avatja a lényegre szorítkozás, a vizuális jelbe sűrített érzelem mélysége és művészetének éltetője, a meditáció.

Németh Lajos

Életrajz

1897. május 6-án született Budapesten Heller Károly és Heller Olga fiaként. Fiatal korában veszti el édesapját.

Családja entellektüelek, művészek és ismert zenészek találkozó helye. Unokabátyjánál, Bárdos Arthúrnál, a híres rendezőnél, aki később az Egyesült Államokban telepszik le, igen változatos és nemzetközi társaságban forog. Itt ismerkedik meg többek között Marie Cuttoli-val, akivel később Párizsban is találkozik, valamint az Európában turnézó Pittoëf társulattal.

Igen korán megmutatkozik tehetsége a rajz és festés iránt. Számos portrét készít, s tiszta vonalvezetésű arcképei meglepő hasonlatosságot mutatnak.

Eközben folytatja tanulmányait, leérettségizik és barátja, a rendkívül eredeti gondolkodású, nagy tehetségű szobrászművész, Bokros-Birman Dezső, ráirányítja figyelmét a nemzetközi kortárs művészetre.

1916 Katonai szolgálatot teljesít a lovasságnál.

1918 vége felé leszerel, és anyja jóváhagyásával beiratkozik Rippl-Rónai szabadiskolájába, ahol az oktatás haladó szellemű és liberális volt. Szenes Árpád Rippl-Rónainak, a nagyszerű festőművésznek tanítványa lett, aki többször járt külföldön, elsősorban Franciaországban, ahol Matisse, Maillol, Bonnard, Vuillard és Marquet baráti köréhez tartozott. Általa ismerkedik meg az I. világháború előtti festészeti próbálkozásokkal, kutatásokkal.

Ugyanekkor fedezi fel a maga számára az új zenét, elsősorban Bartókot és Kodályt, a festő, szobrász, író Kassák művészetét, mely Hans Arp közvetítésével a Dadához kapcsolódik, a Bauhaus megalapítására készülő művészeket, s végül a csodálatos, Európában oly kevéssé ismert költő, Ady költészetét.

1919 a Tanácsköztársaság győzelme után Budapesten kubista, futurista, konstruktivista plakátok százai jelennek meg. Rajtuk keresztül érzékeli a kor új törekvéseit, ezek segítik hozzá ahhoz, hogy tisztábban lásson és jobban felismerje a helyét.

1922 Egy pályázat alkalmából Szenes Árpád első ízben állítja ki absztrakt képeit a budapesti Ernst Múzeumban.

1924 Elhatározza, hogy hosszabb utazást tesz és végiglátogatja a nagyobb művészeti centrumokat. Berlinben, Münchenben megnézi Klee és Kandinszky munkáit. Olaszországban a Primitívek ragadják meg, elsősorban a Sienai Primitívek és Giotto lelkesíti, s végül elragadtatással fedezi fel Pierro Della Francescát.

1925-ben Párizsba utazik, s oly bizonytalan még további sorsa felől, hogy zsebében őrzi a retúr jegyet. Párizs vízválasztó régi és új élete között. A_ első nyolc hónap alatt azzal az adottságával keresi kenyerét, hogy nagyszerű megfigyelőképességgel rendelkezik és néhány vonással képes megragadni és visszaadni a hasonlóságot. Karikatúrákat készít a Montmartre-i söröző̈kben, kávéházakban és a bárokban. Akkoriban igen szokatlan életet él Párizs munkásnegyedeiben, s hol Bellville-ben, hol la Villette-ben, hol les Buttes Chaumont-ban lakik. Ez a tevékenység utat nyitott számára a sajtó felé, saját szabadságának fontossága azonban annyira eltöltötte, hogy nem használta ki ezt a kínálkozó lehetőséget, mely azonban mindenesetre lehetővé tette számára, hogy meghosszabbítsa párizsi tartózkodását.

Nyáron rövid látogatást tesz Magyarországon.

1928 Újra találkozik Anton Prinner szobrászművésszel, akihez régi barátság fűzi 1921 óta.

1929 Az Académie de la Grande Chaumier-en ismerkedik meg egy fiatal kolleganőjével, aki nagy csodálója a rajzaiból áradó mesterségbeli tudásnak. Marie-Hélene Vieiraról van szó, akivel a következő évben házasságot köt.

1930 Fiatal feleségével egy ma már romokban álló kis házba, a „Villa des Camélias"-ba (Kamélia villa) költözik. Szomszédai között találjuk Pascint, Vareset és Kokoschkát. Nem messze ide, a Montparnasse-i söröző̈kben találkozik rendszeresen Giacomettivel, Calderrel, Lipschitzcel, továbbá költőkkel mint Pierre Gueguen, filmrendezők-

kel, mint Pierre Granville, aki akkoriban Renoirral dolgozik együtt. Ettől kezdve számtalan portrét készít feleségéről.

A házaspár Magyarországra utazik és több hónapot tölt Erdélyben a nagybányai művésztelepen, ahol öt féle különböző, festő ecsetjére kínálkozó nép él együtt: cigányok, román parasztok, magyar polgárok, orthodox zsidók és művészek. Pierre Charreau az ő vázlatai alapján készíti faliszőnyegeit.

1931 Metszet készítési tanulmányokat folytat Hayternél az „Atelier 17"-ben. Itt kerül kapcsolatba a szürrealistákkal, nevezetesen Miroval és Max Ernsttel. A háborúig bezáróan többször visszatér ide és több metszetet készít. Még 1941-ben is készít néhány metszetet, majd szakít ezzel a technikával, hogy később ismét elkezdje Svájcban, Francoise Mermod utasításai alapján, akinek kedvéért 1968-ban egy tusrajzot is készít.

Feleségével együtt részt vesz az „Amis du Monde" csoport összejövetelein. Itt találkozik Étienne Hajduval, akihez régi és szoros baráti szálak fűzték, valamint Estevevel és Pignonnal.

Ettől az évtől kezdődően 1939-ig rendszerint Portugáliában tölti a nyári hónapokat családja körében. A körülmények úgy hozzák, hogy alaposan megismeri és tanulmányozza a vidék, a falu művészetét. A stílusok újdonsága, a sokszínű folklór, a zománcszerű burkolólapokkal fedett falak elbűvölték és számos gondolatot ébresztettek benne.

Leginkább azonban az Atlanti-óceán partja menti nagy sétákat szerette. E sugárzó tájak, e parttalan horizont rabul ejti, s e felkavaró élmény bizonyos letisztulás után irányt szab egész munkásságának, különösen 1955-től kezdődően.

Utazás Spanyolországba, látogatás a Pradoban.

1932 Természeti adottságai révén Szenes jobban szerette a finomságot a durva harsogásnál, a bizonytalanabb többértelműséget a kézzel fogható evidenciánál. Érthető hát, hogy Odilon Redon festészetét megismerve mély vonzalmat érzett annak miszticizmusa iránt. Jól mutatja ezt „Harmónium" c. képe, mely ekkor készült. Tanguy művészetében elsősorban az ragadta meg, hogy benne az egyszerű festői eszközök iránti vonzódásának, tengeri élményeinek titkos igazolását fedezte fel.

A kis Cherche-Midi utcai könyvtár galériájában találkozik Jeanne Bucher-vel. Ez a találkozás mély nyomot hagy benne, részben Jeanne erős karaktere miatt, részben pedig azért, mert nála ismerkedik meg azokkal a még ismeretlen, de hamarosan híressé váló művészekkel, akik Jeanne támogatását élvezték.

1933 Antonio Pedro „UP" Galériája kiállítja metszeteit két barátjának, Hayternek és Julian Trevelyannak társaságában. Franz Kafka „Metamorfózis" c. könyvének elolvasása nagy hatást gyakorol rá.

1934 Madame Epstein, aki maga is jónevű festőművész volt és szoros kapcsolatban állt a Párizsban élő német és orosz művészekkel, forró hangulatú összejöveteleket rendezett otthonában, ahol Szenes Árpád ismeretséget köt Robert és Sonia Delaunay-val. Robert nagy érdeklődéssel figyelte a festészet fejlődését s őszinte érdeklődést és figyelmet szentelt neki.

1935 Szenes Árpád és felesége Lisszabonban telepszik le azzal a szándékkal, hogy teljes egészében a festészetnek szenteljék magukat. A következő év októberéig maradnak Lisszabonban.

Műtermük, ahol január folyamán bemutatják művészeti kutatásaik és kísérleteik eredményét, még csak egy kis kör akkoriban, melyet szabadon keresnek fel mindazok a művészek, írók, költők, akik meg akarják újítani a világot. Gyakran keresik fel a fiatalok is, hogy megbeszéljék vele problémáikat és tanácsot kérjenek tőle.

Hosszú ottlétét arra használja fel, hogy alaposan megismerje az országot és megtanulja a nyelvet.

Legszívesebben az óceán partját keresi fel, mely mindig ellenállhatatlan vonzást gyakorol rá sugárzásával, partjainak vad szépségével, a tenger szüntelen változásaival. Meglátogatja édesanyját Budapesten.

1937 Madame Cuttoli számára – aki akkoriban nyitja meg szőnyegszövő műhelyét – másolatokat készít Braque és Matisse műveiről.

Jean Lurcat csoportjában részt vesz a Világkiállítás „Békéért" szekciójának dekorációs munkálataiban. Metszeteket készít Pierre Gauguen: „La Chasse au Faon Rose" c. verseskötetéhez, melyet a „Cahiers d'Arts" (Művészeti füzetek) adott ki.

Műveinek kihívó, zaklatott jellege egyre fokozódik. A háború elkerülhetetlen közeledése miatt érzett szorongás mély nyomot hagy 1939 előtt készült képein.

1938 A házaspár elköltözik a Villa des Camélias-ból a Saint-Jacques boulevardra, egy szerény, de kényelmes műterembe.

1939 Az események kényszerítő hatására Szenes Árpád és felesége elhatározzák, hogy Portugáliába költöznek. Műterműket és képeik nagy részét Jeanne Bucher őrizetére bízzák. Szeptemberben érkeznek Lisszabonba.

1940 Júniusban, mielőtt Brazíliába utazna, utolsó havi munkájának terméseiből kiállítást rendez.

Megérkezésük után Rióban telepszenek le, majd Santa Térésaban, Corcovado lankáin. Műtermüket egy romos, egykori luxus hotel még lakható néhány helyiségében rendezték be, melyet buja növényzet folyt körül. Lelkes csodálója a házaspár Cecilia Mereilles és Murilo Mendes költészetének.

1942 Ez a műterem, melyet oly sokszor és oly szívesen felkerestek a barátok és ismerősök, hamarosan központtá alakult, ahol tanácsokra szoruló fiatal művészek gyülekeztek össze.

1943 Heitor Grillo, a „44 Kilométer" nevet viselő mezőgazdasági főiskola igazgatójának megbízottja felkéri, hogy készítse el mintegy 15 olyan jeles tudósnak a portréját, akik találmányaikkal hozzájárultak a század mezőgazdaságának árformálásához.

1944 Egyre több fiatal művész kíván Szenes Árpád mellett dolgozni. Ettől indíttatva elhatározza, hogy festőműhelyt alapít. A „Sylvestre" köré csoportosul többek között Martin Concalves, Ruben Navarra, Carlos Scliar és mások.

Különböző kiadók, laptulajdonosok reklámozzák grafikáit. Illusztrálja Murilo Mendes, Cecilia Mereilles költeményeit, Rainer-Maria Rilke „Christophe Rilke zászlós szerelmi és halál dala" című művének fordítását, valamint Mario de Andrade és Jorge de Lima szerzeményeit. A „Colecao Cantos de Mundo" (Leitura kiadó) számára elkészíti a klasszikus világirodalom számos mesterének portréját.

1946 Szenes Árpád M. Kubitschek-nek, Mirais-Gérais állam akkori kormányzójának meghívására néhány hetet Bel-Horizonteban tölt.

1947 Franciaországba való visszatérése után ismét birtokba veszi egykori műtermét a Saint-Jacques boulevardon. Az év végét már Lisszabonban tölti. Rendszeresen vissza-visszatér ide 1957-ig bezáróan, amikoris anyósa végleg Párizsban telepszik le. Utazgatásai alkalmaval ismét felkeresi régi barátait, de új barátságokat is köt a fiatal írókkal, festőkkel.

1948 Egy ifjú kanadai kérésének engedve Szenes Árpád vállalkozik rá, hogy hetenként két napját új hallgatóknak szenteli.

1955-ben felhagy ezzel a tevékenységi formával, bár szívesen szolgál továbbra is baráti tanácsokkal a hozzá fordulóknak. Szenes Árpád több éven át foglalkozik a „Bankett" témával, melynek gondolata akkor vetődött fel benne először, mikor Rilkét illusztrálja.

1949 Az állam megvásárolja „Kompozíció" (A műterem) c. képét, mely 1948-ban készült.

1950 Párhuzamosan dolgozik a „Párbeszéd", „Tárgyalás" valamint a „Festő és modellje" témákon – ezek a kutatások is több esztendőn át folynak.

Miután azonban magára ölti a konstruktivizmus szigorú fegyelmezettségét, s az élő és élettelen tárgyakat fokozatosan leredukálja a geometriai formákra, a témák kidolgozásának folyamatában eljut a sejtetés, a puszta jelzés állapotába.

1955 Az állam megvásárolja „Kompozíció" c. képét, mely a Salon des Surindépendants-ban látható.

1956 A május 15-i rendelet alapján Szenes Árpád francia állampolgárságot nyer. G. Johannet építész rendezi be műtermét és ő építi fel új házát egy kis telken, Párizs XIV. kerületében.

1958 őszén Szenes Árpád ismét Portugáliába utazik, majd barátaival dél-Spanyolországba megy. A Sierra Morenáról szép emlékeket őriz. Ismét átutazik ó-Kasz-

tilián. A magas fennsíkok, a szőke búzatáblák, a szántóföldek tarka látványa visszaviszi őt ahhoz a témához, melyet az a vidék már egykor sugallt neki és amelyhez pályájának különböző szakaszain vissza-visszatért, ahogy ezt „Táj" (1956), „Spanyolország" (1959), „Szántóföldek" (1961), „Tarlók" (1968) című képei is tanusítják.

A Portugália szerte mindenütt megtalálható apró, erődítményekkel védett városok újfajta szigorú és ritmikus konstrukciós lehetőségeket kínáltak számára. Ezek az újfajta konstrukciók jelennek meg műveiben 1959-től kezdődően: „Város-erődítmény", „Portalegre" (1962) és „Cartel Branco" (1965) stb.

Az állam megvásárolja „Tájkép" c. munkáját, mely a Pierre Galériában látható.

1960 Az állam megvásárolja „Tájkép" című munkáját, mely a Salon des Réalités Nouvelles-ben található, valamint a „Nagy Masszívum" című gvast, mely a Cahiers d'Arts Galériában található. A Montpellier-i Fabre Múzeum megvásárolja „Szigetvilág" című munkáját.

1962 A Vélasquez ünnepségek alkalmából ismét Spanyolországba utazik. Ellátogat a Pradoba és Cuencaba, mely teljesen elbűvöli szépségével.

Elnyeri a Művészeti és Irodalmi Lovagrendet.

Az állam megvásárolja „Tájkép" című festményét (1960), mely a Salon de Mai tárlatán szerepel.

1964 Felesége társaságában Torinóba megy. Több várost keres fel, majd Rómába látogat Murilo és Saudade Mendes kíséretében. Az állam megvásárolja „A tengerpart, tenger, szárazföld" és a „Derűs táj" című képeit, melyre Gaëtan Picon, a Művészeti és Irodalmi Alap igazgatója figyel fel műtermében.

1966 Huzamosabb New yorki tartózkodás. Ellátogat Arizonába, egészen a mexikói határig. Szenes Árpádnak mintegy 50 grafikája díszíti René Char egyik kéziratát, mely Yvonne Zervos gyűjteményében található.

A roueni Szépművészeti Múzeum megvásárolja „Algarve" című képét (1964).

1967 Elnyeri a Művészeti és Irodalmi Díjat. Az állam megvásárolja „Rubin" című képét (1963).

1968 Lausanne-ból, ahol a Pauli Galériában nagyszabású kiállításon mutatják be műveit „Összehangolt tájak" címmel, Velencébe utazik, mely mélységes örömmel tölti el.

1970–71 A Louvre Vidéki Múzeumok Felügyeleti Központja rendezi meg munkáiból az első retrospektív kiállítást a Roueni, Rennes-i, Lille-i, Nantes-i és Orleans-i múzeumokban.

A Rennes-i Szépművészeti Múzeum megvásárolja „Sárga és Vörös" vagy „Perszepolisz" (1964) című képét.

1972 a lisszaboni Fondacion Calouste Gulbenkian által rendezett nagy kiállítás alkalmából az alapítvány megvásárolja „Hasadék" (1968) című képét. A dijoni, besanconi és reimsi múzeumok sorra megrendezik retrospektív kiállításait a Louvre Felügyeleti Központjának közreműködésével.

1973 a Montpellier-i Fabre múzeum is megrendezi retrospektív kiállítását 1973 nyarán, valamint a Chateau de Sainte-Suzanne (Mayenne) is. Szenes Árpád grafikái díszítik Jean Grenier „Harmadik lexikon"-ját. Számos litográfiát vallhat magáénak. A Granville Alapítvány, a Dijoni Múzeum anyaga új képpel gazdagodik: „Vieira portréjá"-val (1947).

Az „Argiles" című folyóirat első számában bemutatja Szenes egy sorozat grafikáját.

1974 A párizsi Modern Művészeti Múzeum 115 darabból álló retrospektív kiállítást rendez műveiből. A kiállítást André Malreaux is megtekinti. A katalógus első száz példányához külön litográfiát, René Char szövegéhez: „A művészet világa nem a megbocsátás világa" és verseihez akvatintát, (Maeght, Párizsi kiadó), Pierre Lemire: „A könyvek könyve" című munkájához (Párizsi kiadó) pedig két metszetet készít.

A Jeanne Buchrer és Jacob Galéria kiállítást rendez alkotásaiból. „Hajóroncs" című képét (1971) megvásárolja a Marseilles-i Cantini Múzeum.

1975 A Royan-i (Franciaország) Nemzetközi Kortárs Zenei Fesztivál keretében Szenes kiállításon mutatja be

mintegy 20 év munkásságának termését. A Michel Vokaer (Brüsszel) és a Kutter Galéria (Luxemburg) bemutatja legutóbb készült alkotásait. Az Állami Kulturális Titkárság két évre a Római Díjazó Zsüri tagjává választja.

1976 Feleségével együtt egy sor 1921 és 1974 között készült grafikát adományoz a Nemzeti Modern Művészeti Múzeumnak (Georges Pompidou Központ), amelyeket más, állami tulajdonban lévő művek társaságában kiállítanak. Claude Esteban költeményeinek díszkiadását: „Dans le vide qui vient" címmel (Maeght, Párizsi kiadó) négy metszete díszíti (akvatinta) és a következő kiadásnál négy grafikáját sokszorosítják.

Rövid látogatást tesz Barcelonában, ahol elsősorban Gaudi építészeti tevékenysége ragadja meg.

1977 A Sochaux-i La Maison des Arts et Loisirs (Franciaország) retrospektív kiállítást rendez munkáiból, amely első ízben felöleli metszeteinek összességét is. Akvatintájával Francis Bacon, Max Ernst, André Masson, Henry Moor és Vieira de Silva mellett szerepel Edy Batach „René Crevel érzéki miszticizmusa" című művében.

Ezt a könyvet más, nemrégiben készült képeinek társaságában a párizsi Varenne Galéria állította ki.

Jocelyne Francois a párizsi „Musée de Poche" gyűjteményében monográfiát szentel Szenes Árpádnak.

Egyéni kiállításai:

1939 Jeanne Bucher Galéria, Párizs
továbbá: 1949, 1952, 1955, 1963, 1974)

1936 Lisszabon – feleségével, Vieira da Silvaval együtt

1940 Nemzeti Titkárság, Lisszabon

1941 A Sajtó háza, Rio, A.B.I.

1946 A francia nagykövetség által patronált Építőművész Szövetség, Rio de Janeiro.

1946 Városháza, Bel Horizonte

1957 Betty Thomen Galéria, Bâle

1958 Pierre Galéria, Párizs

1960 Cahiers d'Art (Művészeti füzetek), Párizs

1961 Galérie du Grand Chêne, Lausanne

1965 Cahiers d'Art (Művészeti füzetek), Párizs

1965 A. Pauli Galéria, Lausanne

1965 „Galérie 27", Oslo

1968 Alice Pauli Galéria, Lausanne

1969 Rattily palota

1969 Cahiers d'Art (Művészeti füzetek), Párizs (gvasok)

1969 Jacob Galéria, Párizs (kis alakú gvasok)

1970 Régence Galéria, Brüsszel (gvasok)

1971/1973 a roueni, Rennes-i, Lille-i, Nantes-i, besanconi, dijoni, Orléans-i Szépművészeti Múzeumok által rendezett retrospektív kiállítások,
Calouste Gulbenkian Alapítvány, Lisszabon,
Fabre Múzeum, Montpellier, Szt. Suzanne kastély, Mayenne

1974 Párizsi Modern Művészeti Múzeum
Jeanne Bucher Galéria, Párizs
Jacob Galéria, Párizs

1975 XII. Nemzetközi Kortárs Zenei Fesztivál, Royan, Franciaország.
Michel Vokaer Galéria, Brüsszel
Kutter Galéria, Luxemburg

1976 Nemzeti Modern Művészeti Múzeum – Georges Pompidou Központ
Maison des Art et Loisirs, Sochaux, Franciaország

Műtárgyjegyzék

1. ÖNARCKÉP, 1918
olaj, vászon, 52 X 37 cm
a művész tulajdona

2. HARKÁNYI ENTERIŐR, 1921/22
olaj, fa, 67 X 47 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

3. KÉT NŐVÉR, 1922
olaj, papír, 72 X 48 vm
a művész tulajdona

4. ÖNARCKÉP, 1930
olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve balra lent
a művész tulajdona

5. GRÁNÁTALMA, 1931
olaj, vászon, 61 X 38 cm
a művész tulajdona

6. HARMÓNIUM, 1932
olaj, vászon, 61 X 50 cm
jelezve jobbra lent
Pierre Berès tulajdona, Párizs

7. A LOVAG ÉS A SZIRÉN, 1932
olaj, vászon, 81 X 99 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

8. VILLA KAMÉLIA, 1933
olaj, vászon, 81 X 65 cm
jelezve balra lent
a művész tulajdona

9. Lebegés, 1933
olaj, vászon, 81 X 65 cm
a művész tulajdona

10. HÁZASPÁR, 1933
olaj, vászon, 100 X 81 cm
a művész tulajdona

11. GYERMEK PAPIRSÁRKÁNNYAL, 1935
olaj, vászon, 130 X 162 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

12. AKADÁLY, 1935
olaj, vászon, 81 X 100 cm
a művész tulajdona

13. KÖRHINTA, 1935
olaj, vászon, 130 X 162 cm
a művész tulajdona

14. FANFÁR II., 1936
olaj, vászon, 88 X 116 cm
a művész tulajdona

15. MARIE HÉLENE ARCKÉPE, 1940
olaj, vászon, 81 X 100 cm
jelezve jobbra lent
a párizsi Modern Művészeti Múzeum
tulajdona

16. VIEIRA ARCKÉPE, 1947
olaj, vászon, 162 X 105 cm
jelezve jobbra lent
a dijoni Szépművészeti Múzeum tulajdona
Granville Alapítvány

17. MARIE HÉLENE, 1948
olaj, vászon, 162 X 105 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

18. BANKETT, 1948
olaj, fa, 48 X 153 cm
jelezve jobbra lent, a művész tulajdona

19. PÁRBESZÉD, 1949
olaj, vászon, 73 X 60 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

20. SYLVESTRE MŰHELYE, 1945/49
olaj, vászon, 100 X 81 cm
jelezve jobbra lent
a művész tulajdona

21. KÉK BANKETT, 1951
olaj, vászon, 46 X 55 cm
jelezve balra lent
magántulajdon

22. A HÁROM PÁRKA, 1952
olaj, vászon, 65 X 101 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

23. KÖRTÁNC, 1955
olaj, vászon, 83 X 103 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

24. MÉSZKŐ, 1956
olaj, vászon, 92 X 73 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

25. PARTI SZIRT MADARAKKAL, 1957
olaj, vászon, 89 X 116 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

26. TÁJ, 1957
olaj, vászon, 73 X 92 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

27. FA, 1957
olaj, vászon, 114 X 146 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

28. SZIGETVILÁG, 1958
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
Étienne Hajdu és felesége tulajdona, Párizs

29. AZ AUTÓPÁLYÁN, 1960
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

30. SZÁNTÓFÖLD, 1961
olaj, vászon, 137 X 113 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

31. MÉSZKŐSZIRT, 1961
olaj, vászon 81 X 100 cm
magántulajdon

32. DELTA, 1961
olaj, vászon, 81 X 100 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

33. REGGEL, 1961
olaj, vászon, 81 X 100 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

34. APOLLÓ SZEKERE, 1962
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

35. VÖLGY, 1962
olaj, vászon, 128 X 195 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

36. AZ ELSÜLLYEDT KINCS, 1962
olaj, vászon, 73 X 116 cm
jelezve jobbra lent
Guy Weelen tulajdona, Párizs

37. ORKÁN, 1962
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

38. RUBIN, 1963
olaj, vászon, 130 X 97 cm
jelezve jobbra lent
a Modern Művészeti Múzeum tulajdona
Georges Pompidou Központ, Párizs

39. TENGERPART, TENGER, SZÁRAZFÖLD, 1963 olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
a Modern Művészeti Múzeum tulajdona
Georges Pompidou Központ, Párizs

40. MÓZES, 1963
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

41. DÉLIBÁB, 1963
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
Anne Philipe tulajdona, Párizs

42. CSILLAG, 1963
olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

43. NAPÉJEGYENLŐSÉG, 1963
olaj, vászon, 150 X 65 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

44. HEGYVIDÉK, 1963
olaj, vászon, 97 X 130 cm
jelezve jobbra lent
A Jeanne Bucher Galéria tulajdona, Párizs

45. PERSZEPOLISZ I., 194
olaj, vászon, 116 X 89 cm
jelezve jobbra lent, magántulajdon

46. SZIRÉNEK, 1964
olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

47. MADARAK, 1964
olaj, vászon, 73 X 116 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

48. NYUGAT FELÉ, 1965
olaj, vászon, 150 X 65 cm
jelezve jobbra lent
a dijoni Szépművészeti Múzeum tulajdona
Granville Alapítvány

49. TISZTUL AZ ÉG, 1967
olaj, vászon, 80 X 40 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

50. DERÜLT IDŐ, 1967
olaj, vászonra enyvezett papír, 81 X 100 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

51. HASADÉK, 1968
olaj, vászonra enyvezett papír, 150 X 65 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

52. AZ AMOUR FOLYÓ, 1961/69
olaj, vászon, 97 X 195 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

53. AZ ELHAGYOTT KINCS, 1970
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

54. PART, 1970
olaj, vászonra enyvezett papír, 80 X 100 cm
jelezve jobbra lent
Dr. Chapuis tulajdona, Párizs

55. APÁLY, 1971
olaj, vászonra enyvezett papír, 94 X 62 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

56. VIHAR, 1971
olaj, vászonra enyvezett papír, 63 X 91 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

57. ÁRVIZ, 1971
olaj, vászon, 116 X 89 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

58. A VÖLGY FELETT, 1971
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

59. HULLÁMTÖRŐ I., 1971
olaj, vászonra enyvezett papír, 18 X 36 cm
jelezve jobbra lent
Guy Weelen tulajdona, Párizs

60. HULLÁMTÖRŐ IV., 1971
olaj, vászon, 24 X 35 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

61. SZELLŐ, XXXI., 1972
olaj, furnérlemezre enyvezett papír,
6 X 55 cm
jelezve jobbra lent, magántulajdon

62. SZELLŐ XIV., 1972
olaj, furnérlemezre enyvezett papír,
11,5 X 21,5 cm
jelezve jobbra lent, magántulajdon

63. DÉL, 1973
olaj, vászon, 50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
Dr. Signoret tulajdona, Párizs

64. FESTMÉNY, 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 165 X 50 cm
a párizsi Modern Művészeti Múzeum tulajdona

65. FESTMÉNY, 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

66. FESTMÉNY, 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

67. TÜKÖRKÉP, 1973
olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

68. CITADELLA, 1967/73
olaj, vászonra enyvezett papír, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

69. SÓPÁRLÓ, 1973
olaj, vászonra enyvezett papír 80 X 100 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

70. SZELLŐ XXXI., 1973
olaj, furnérlemezre enyvezett papír,
6,5 X 55 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

71. MÉSZPLATÓK, 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 9 X 65,5 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

72. SZELLŐ XXXIII., 1973
olaj, furnérlemezre enyvezett papír,
7 X 68 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

73. HULLÁMTÖRŐ XXX., 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 18 X 36 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

74. HULLÁMTÖRŐ XXV., 1973
olaj, vászonra enyvezett papír, 18 X 36 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

75. HULLÁMTÖRŐ XXXIX., 1973
olaj, furnérlemezre enyvezett papír,
14 X 17 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

76. SZELLŐ XXXVIII., 1974
olaj, vászon, 50 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

77. FESTMÉNY, 1974
olaj, vászonra enyvezett papír,
150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

78. FOLYTONOSSÁG, 1975
olaj, vászon, 115 X 26,5 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

79. ELŐTT, 1975
olaj, vászonra enyvezett papír,
65 X 54 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

80. MAGASLATOK, 1975
olaj, vászonra enyvezett papír,
50 X 150 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

81. SZÁHEL, 1975
olaj, vászon, 84 X 48 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

82. ATLANTI ÓCEÁN, 1975
olaj, vászonra enyvezett papír, 66 X 63 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

83. ZÖLD SZÉL, 1975
olaj, vászon, 27 X 35 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

84. GÁT, 1975
olaj, vászon, 35 X 27 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

85. TENGEREN, 1975
olaj, vászon, 35 X 27 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

86. SZELLŐ, 1975
olaj, vászon, 22 X 16 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

87. EGYMÁST KERESZTEZŐ NYOMOK, 1976
olaj, vászonra enyvezett papír, 66 X 65 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

88. MESSZESÉG, 1976
olaj, vászonra enyvezett papír, 65 X 65 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

89. FESTMÉNY, 1976
olaj, vászon, 150 X 50 cm
jelezve jobbra lent
magántulajdon

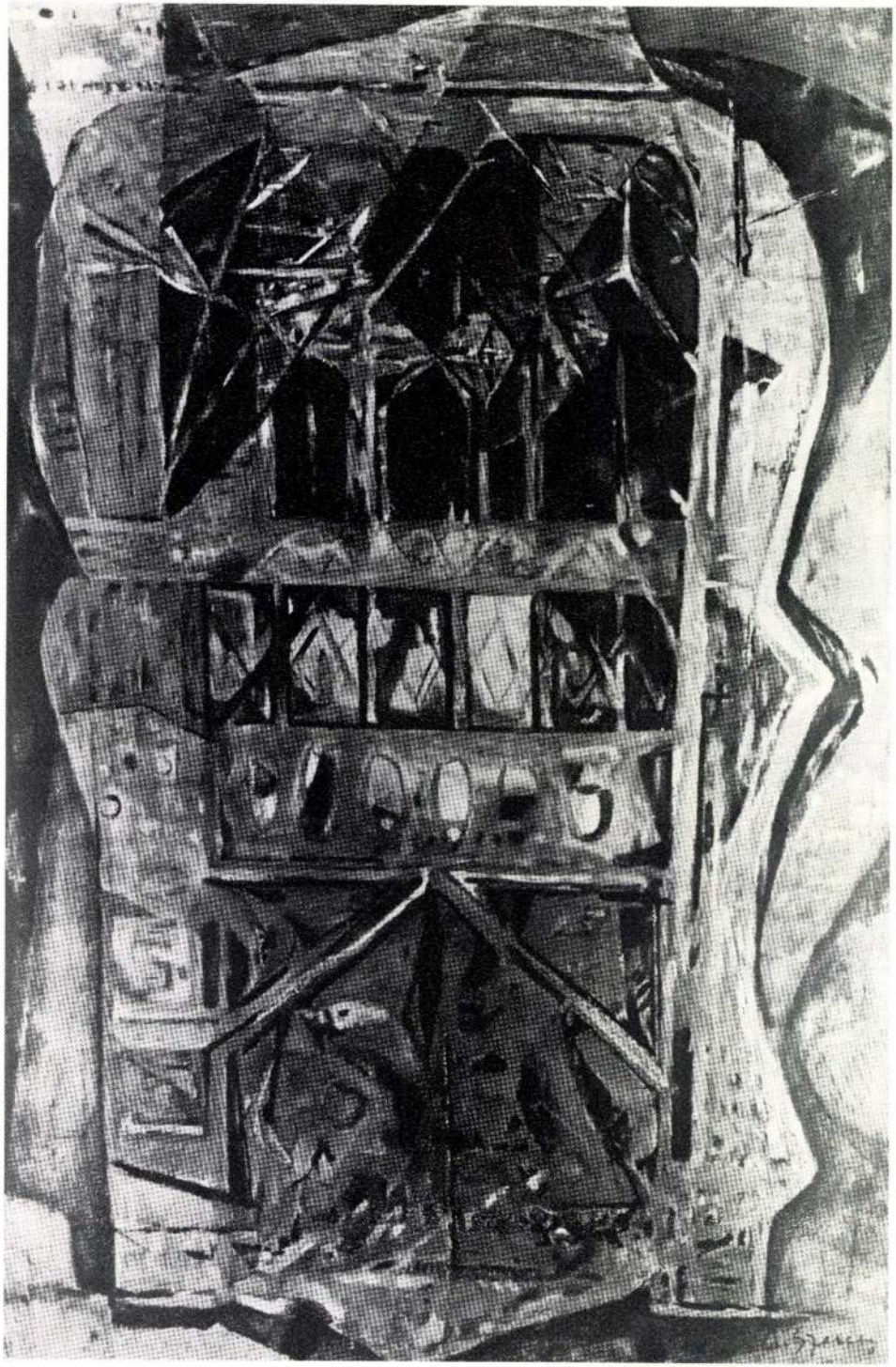

17

16

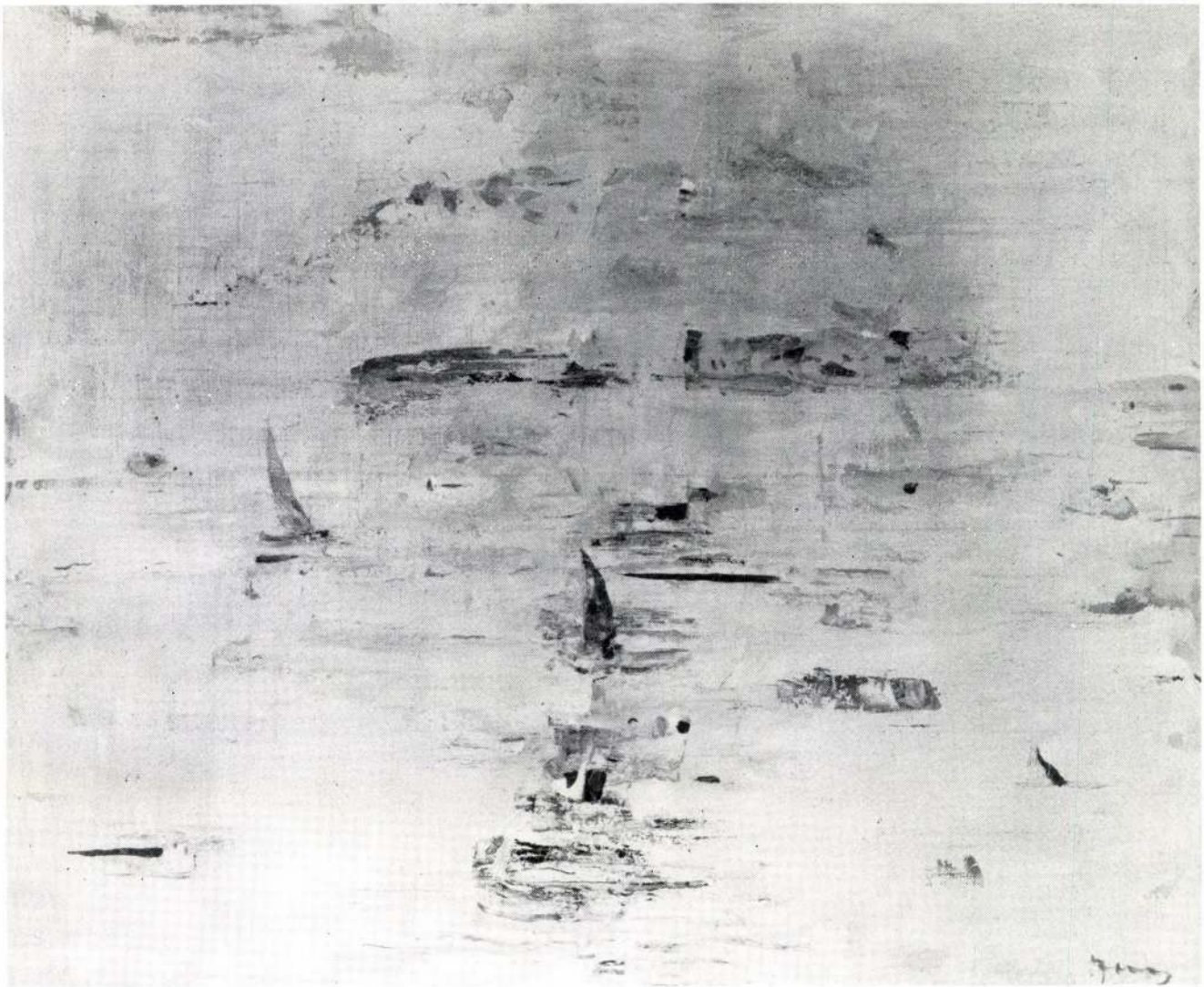

33

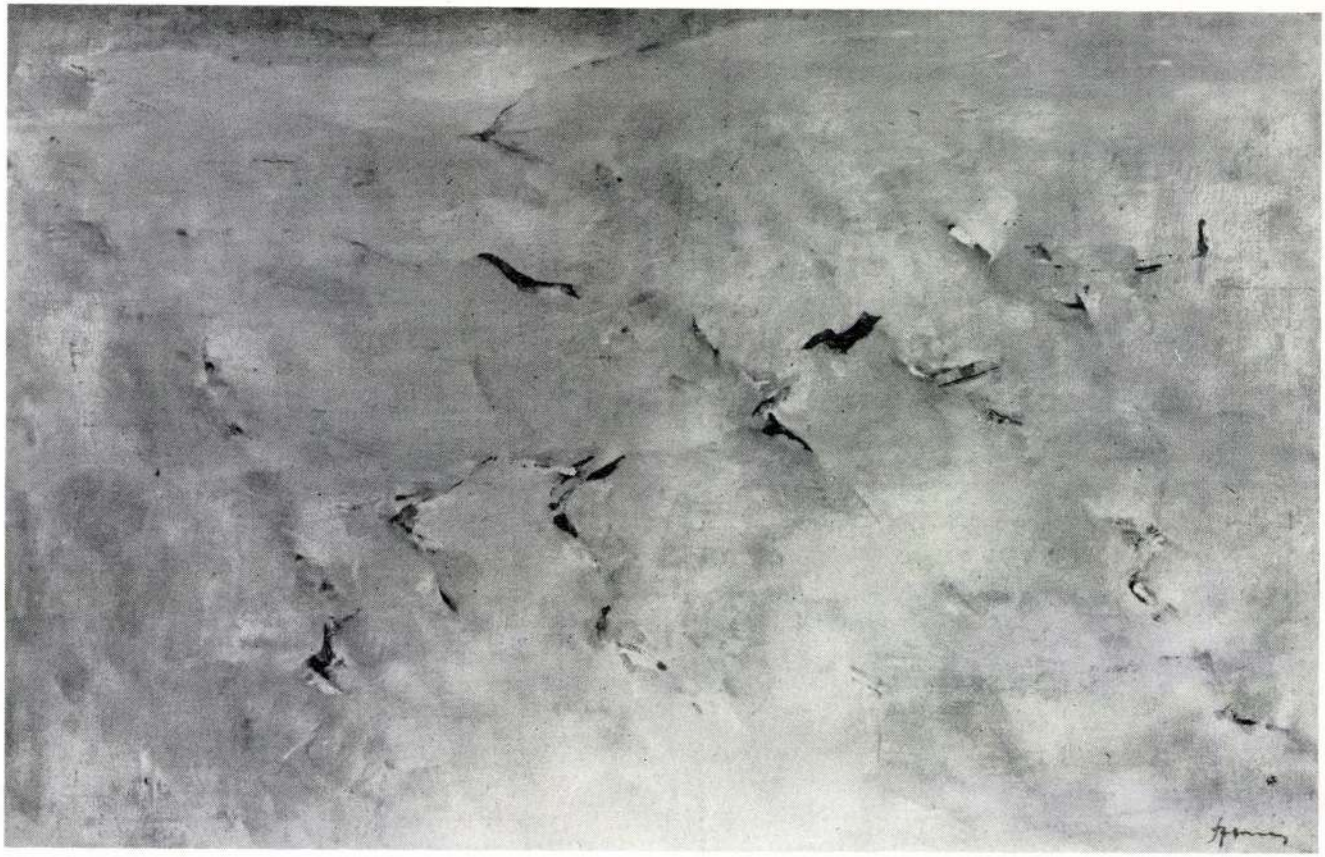

47

50

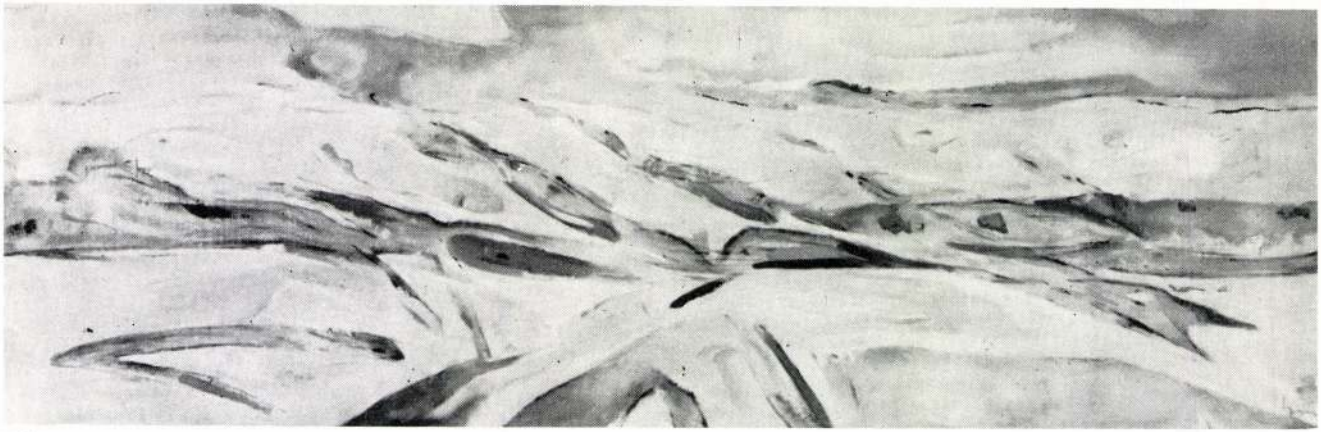

58

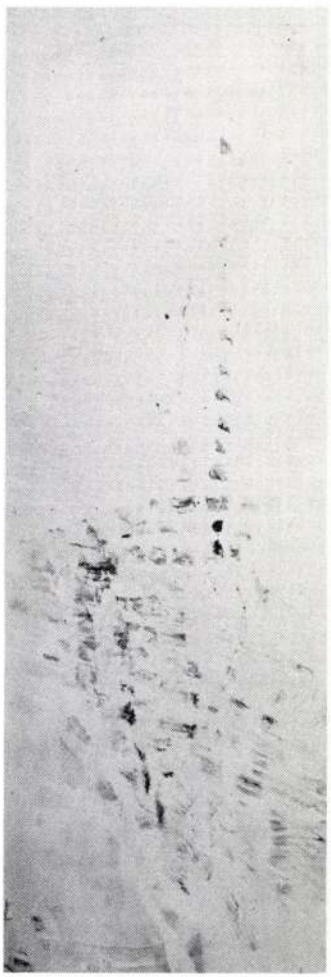

63

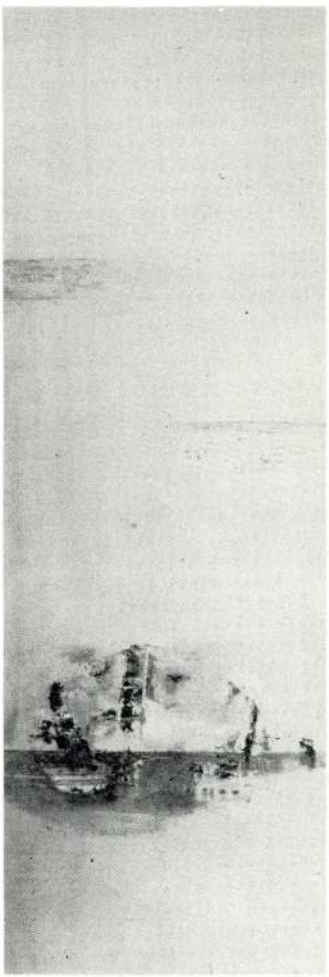

66

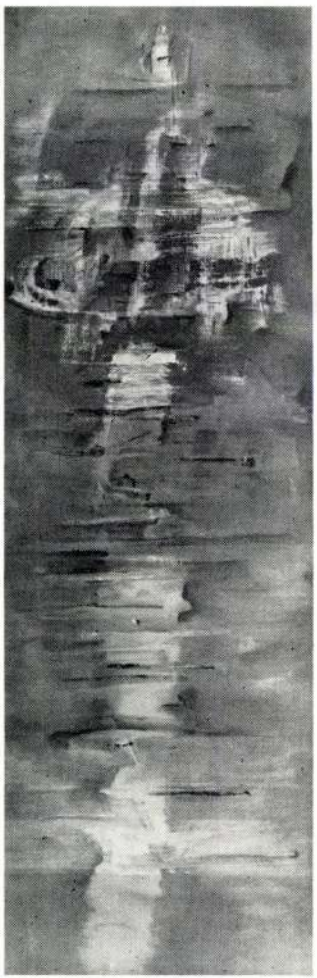

67

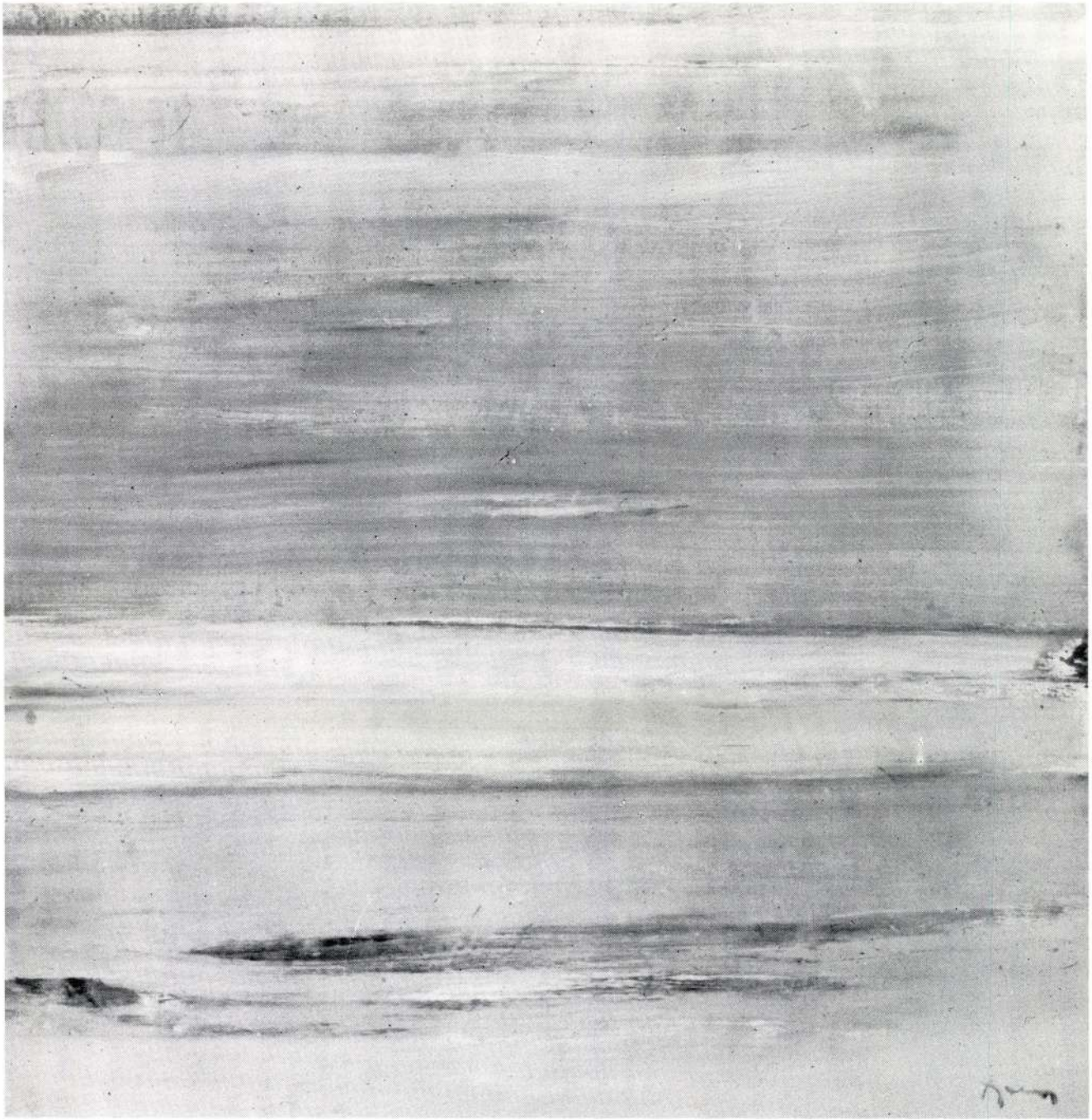

76

21

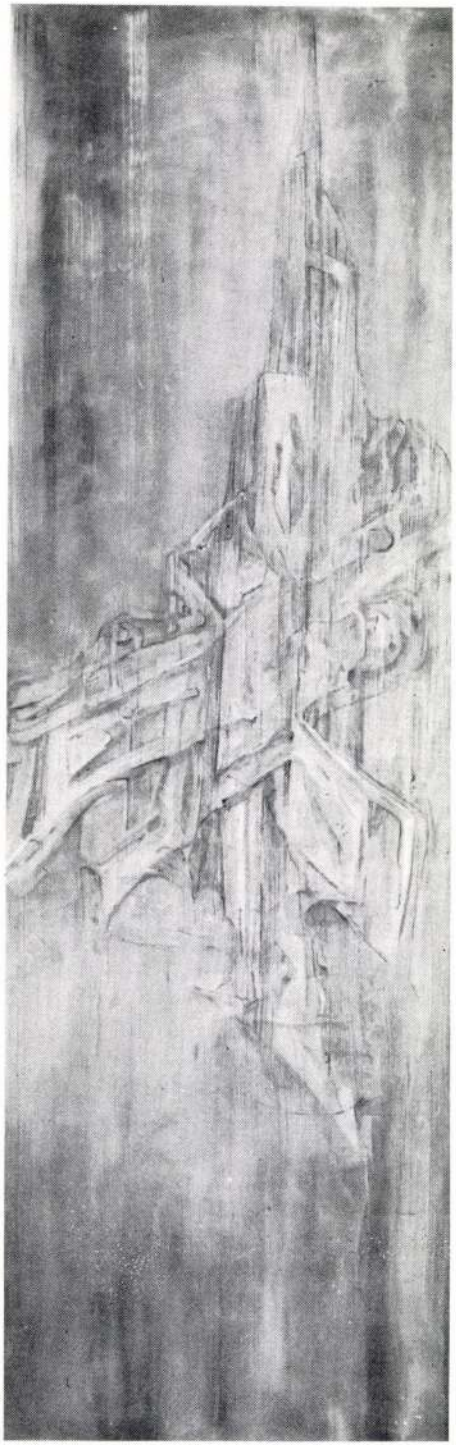

68

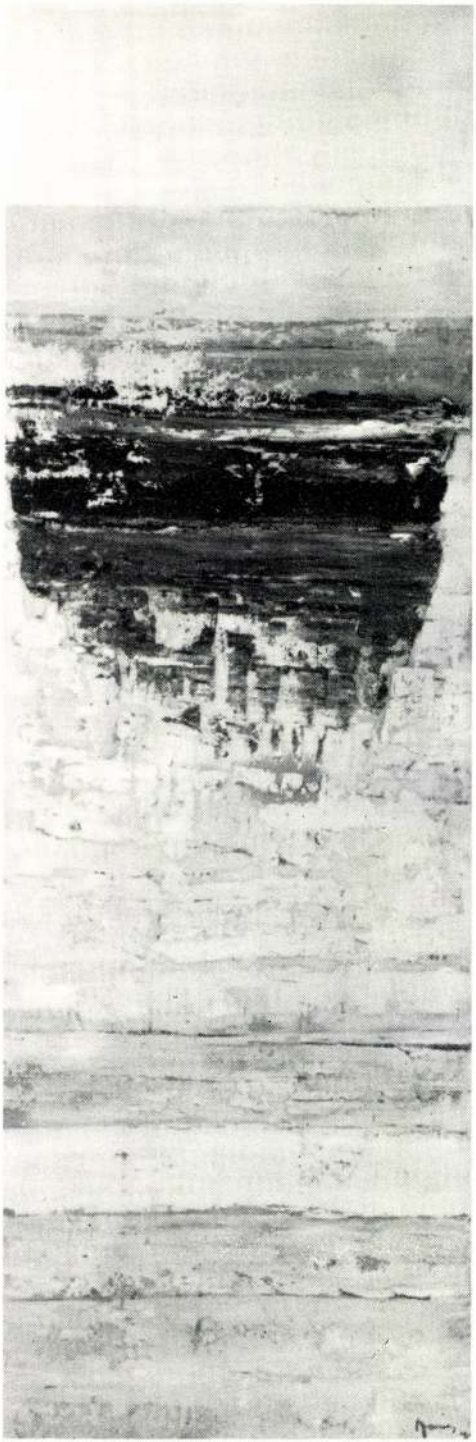

77

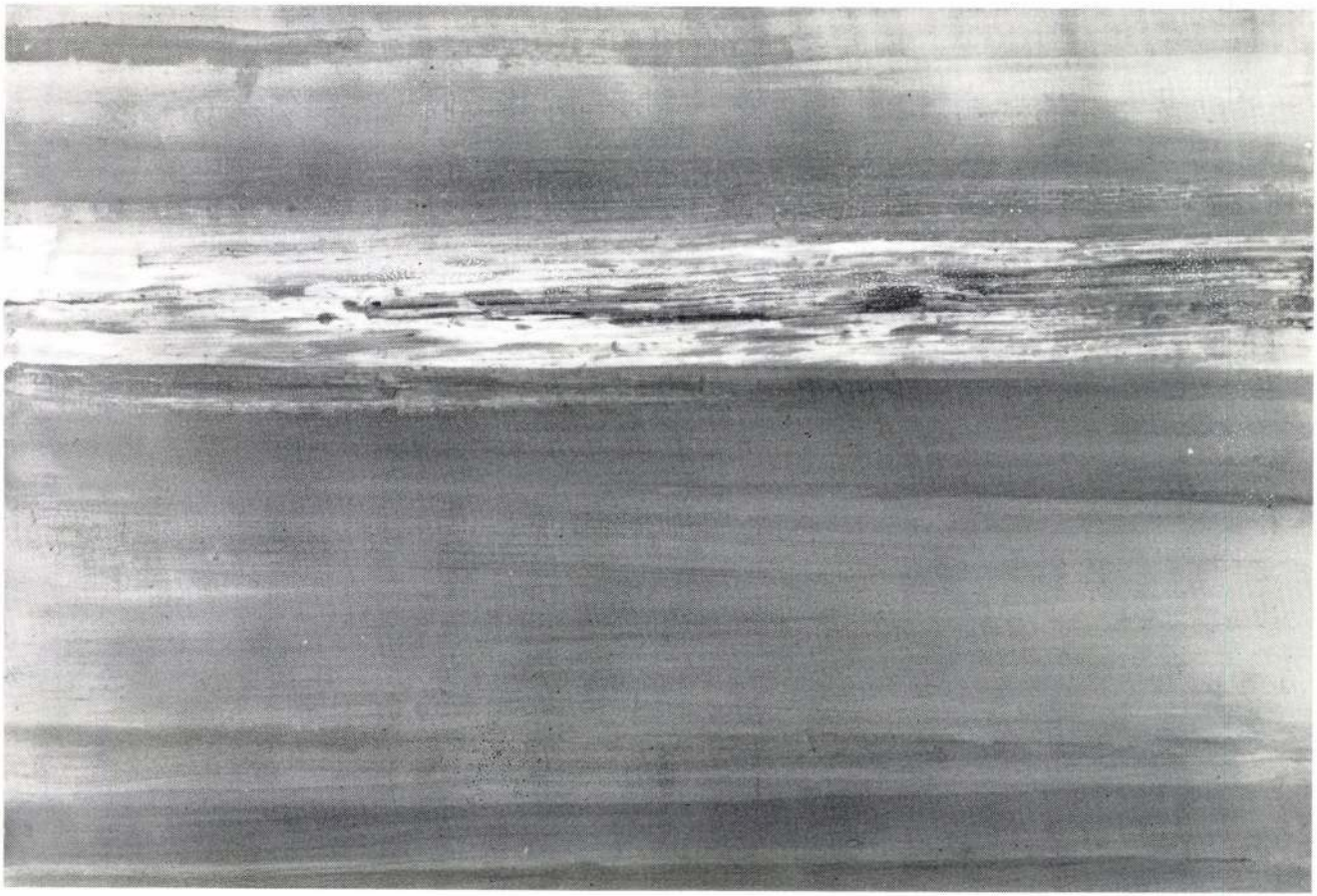

83

84

87

25

88

Bibliográfia

Pierre Courthion, „Fantaisies sur trois peintres", XXe siecle, n° 3, Paris, juillet-septembre 1938.
René de Solier, „Arpad Szenes", Synthèses, Bruxelles, avril-mai 1956.
Michel Seuphor, Dictionnaire de la Peinture Abstraite, Paris, 1957.
Guy Weelen, Préface, exposition particulière, Galerie Pierre, Paris, 1958.
Jean Grenier, Essais sur la peinture, Paris, 1959.
René Berger, „Arpad Szenes", Pour l'Art, Lausanne, juillet-octobre 1960.
René Berger, Préface, exposition particulière, Galerie du Grand Chêne, Lausanne, juin 1961.
Jean Tardieu, „Arpad Szenes", XXe siècle, nouvelle série, XXIIIe année, n° 16, Paris, mai 1961.
Dora Vallier, Préface, exposition particulière, Galerie Jeanne Bucher, Paris, 1963.
Jean Grenier „Szenes, le contemplatif", XXe siècle, XXVe année, n° 22, Paris, 1963.
Georges Boudaille, „Peintures pour la Méditation. Arpad Szenes", Les Lettres Françaises, Paris, 19 décembre 1963.
Michel Conil-Lacoste, „La peinture posée de Szenes", Le Monde, Paris, 20 décembre 1963.
Jean-Jacques Lévêque, „Arpad Szenes", La Nouvelle Revue Française, n^e 134, Paris, 1er février 1964.
Jean-Dominique Rey, „Arpad Szenes", Jardin des Arts, n° III, Paris, février 1964.
José—augusto Franca, „Szenes", Dicionario da Pintura Universal, Estudios, Lisbonne, 1964.
André Kuenzi, „Arpad Szenes", Gazette de Lausanne, Lausanne, 6/7 mars 1965.
Jean-Dominique Rey, „Arpad Szenes", Jardin des Arts, n° 135, Paris, février 1966.
Jean Guichard-Meili, „A Ratilly. Poterie et Peinture", Témoignage Chrétien, Paris, 3 juillet 1969.
Jacques Lassaigne, „Arpad Szenes", Les Lettres Françaises, Paris, 20/26 août 1969.
Augustina Bessa Louis, „O Pintor em Ratilly", Diario Popular, Lisbonne, 6 novembre 1959.
Daniel Abadie, „Arpad Szenes ou la passion de peindre", Galerie des Arts, Paris, 1er décembre 1969.
Roberto Pontual, „Arpad Szenes", Dicionario das Artes Plasticas, Brasil, Rio de Janeiro, 1969.
Jean Tardieu, „Les Portes de Toile" (Szenes), Paris, 1969.
Mario Cesariny, „Pintura de Szenes en Lisboa", Literatura e Artes, Lisbonne, 16 février 1970.
Guy Weelen, Préface, exposition particulière, Galerie La Régence, Bruxelles, 1970.
Jacques Collard, „Fluidité (des images). Arpad Szenes", Pourquoi pas? ", Bruxelles, 7 mai 1970.
Claude Esteban, „Szenes ou les Provinces Gouvernées", Nouvelle Revue Française, Paris, avril 1970.
Augustina Bessa Luis, Préface au catalogue, Galerie 2, Lisbonne, mai 1972.
René Char, Alberto de Lacerda, Murilo Mendes, Poèmes, Catalogue de l'exposition rétrospective, Fondation Calouste Gulbenkian, Lisbonne, avril/mai 1972.
René Berger, A la rencontre d'Arpad Szenes, Préface, exposition rétrospective, Fondation Gulbenkian, Lisbonne, avril/mai 1972.
Fernando Pernes, „Perfil e Obras. Arpad Szenes", Vida Mundial, Lisbonne, 19 mai 1972.
Jean-Dominique Rey, „A Szenes ou les plages de la mémoire", Cimaise, n° 107, Paris, juin/juillet 1972.
Dora Vallier, „L'heure d'Arpad Szenes", Le Jardin des Arts, n^e 211, Paris, juin 1972.
José Augusto Franca, „Na retrospectiva de Arpad Szenes", O Commercio do Porto, Porto Portugal, 17 juillet 1972.
Fernando Azevodo, „Arpad Szenes", Coloquio, n° 7, 2e série, XIVe année, Lisbonne, avril 1972.
Jean Guichard-Meili. „La vue offerte", Paris, 1973.
Georges Desmouliez, Arpad Szenes, Préface, exposition du Musée Fabre, Montpellier, avril/mai 1973.

Expositions particulières

1939 Galerie Jeane Bucher, Paris (et 1949—1952—1955—1963—1974).
1936 Lisbonne, avec sa femme Vieira da Silva.
1940 Secrétariat National, Lisbonne.
1941 Maison de la presse, Rio, A B. I
1946 Salle des Architectes — sous le haut patronage de l'ambassade de France — Rio de Janeiro.
1946 Palais Municipal, Bel Horizonte.
1957 Galerie Betty Thomen, Bâle.
1958 Galerie Pierre, Paris.

1960 Cahiers d'Art, Paris.
1961 Galerie du Grand Chêne, Lausanne.
1965 Cahiers d'Art, Paris.
1965 Galerie A. Pauli, Lausanne.
1965 „Galerie 27", Oslo.
1968 Galerie Alice Pauli, Lausanne.
1969 Château de Ratily.
1969 Cahiers d'Art, Paris (gouaches)
1969 Galerie Jacob, Paris (gouaches – petits formats)
1970 Galerie Régence, Bruxelles (gouaches).
1971/1973 Expositions rétrospectives présentées par les Musées des Beaux-Arts de Rouen, Rennes, Lille, Nantes, Besançon, Dijon, Orléans.
Fondation Calouste Gulbenkian, Lisbonne.
Musée Fabre, Montpellier, Château de Ste-Suzanne, Mayenne.
Claude Esteban: „Sous l'écorce des pierres", Préface au catalogue exposition du Musées des Beaux-Arts de Rouen, Rennes, Lille, Orléans, Nantes, Besançon, Reims. 1971.
Jacques Vassaigne: Préface ou catalogue de l'Exposition retrospective ou Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, 1974.
René Char: Préface au cataloque de l'exposition Arpad Szenes à la Galerie Jeanne Bucher, Paris 1974.
Jacques Michel: Le peintre et son modèle: La Nature d'Arpad Szenes. Le Monde. Paris 7 mars 1974.
Lucien Curzi: Arpad Szenes: Une vague qui n'en finit pas de rouler. L'Humanité. 19 mars 1974.
Camille Bourniquel: Arpad Szenes. Expirit. Paris. Avril 1974.
Henri Raynal: Une peinture contemplative: Arpad Szenes. Opus International. Paris Juillet 1974.
Claude Roy: Un fou de limières. Le Nouvel Observateur. Paris; 17 marrs 1975
Robert Maillard: Arpad Szenes. Encyclopédie de la Peinture Mondiale. Bordas, Ed Paris 1975
Annick Pely: Le legs Szenes – Da Silva au Musée d'Art Moderne. Le Quotidien de Paris. Paris, 23 février 1976
Germain Viatte: Préface au catalogue de l'exposition: Dessins d'Arpad Szenes et Vieira da Silva au Musée National d'Art Moderne, Paris, 1976.
Pierre Georgel: Introduction au catalogue de l'exposition: Dessins d'Arpad Szenes et Vieira da Silva au Musée National d'Art Moderne, Paris. 1976.
Robert Maillard: Arpad Szenes. Dictionnaire Universel de la Peinture. Le Robert, Ed. Paris; 1976.
Dora Vallier: REPE RES. Debut et fin d'un système visuel 1870–1970. Alifièri et Lacroix. Ed. Milan 1976.
Jean Marie Dunoyer: Les Grands Ainés. Le Monde. Paris 19 mars 1977.
Lucien Curzi: Arpad Szenes et Vera Pagava. Juvénilité du dessin. L'Humanité, Paris. 15 mars 1977.

A kiállítást a Kulturális Kapcsolatok Intézete szervezte
A katalógus anyagát a művész bocsátotta rendelkezésre
A kiállítást rendezte:
Guy Weelen és Cifka Péterné (Budapest)
Hárs Éva (Pécs)
Felelős kiadó: Varga Péter
Katalógusterv: Bogár Imre

10.—

MAGYAR HIRDETŐ
Nyomda Zalaegerszeg 77 3991

FURCSA SZÓRAKOZÁS

Amerikai férfiak „halálos" szórakozást találtak ki szabadságuk idejére. A kaliforniai hegyek között mindenféle kínzásoknak vetik alá magukat – elektrosokk, verés, csizmával való tiprás stb., hogy bebizonyítsák, milyen kemény férfiak.

Meztelenül kiköttetik magukat a tűző napon, lábbal felköttetik magukat, mindezt igazi háborús környezetben vagy hadifogolytábornak álcázott barakkokban.
Ezért a „szórakozásért" nem kis pénzt fizetnek.

stern magazin

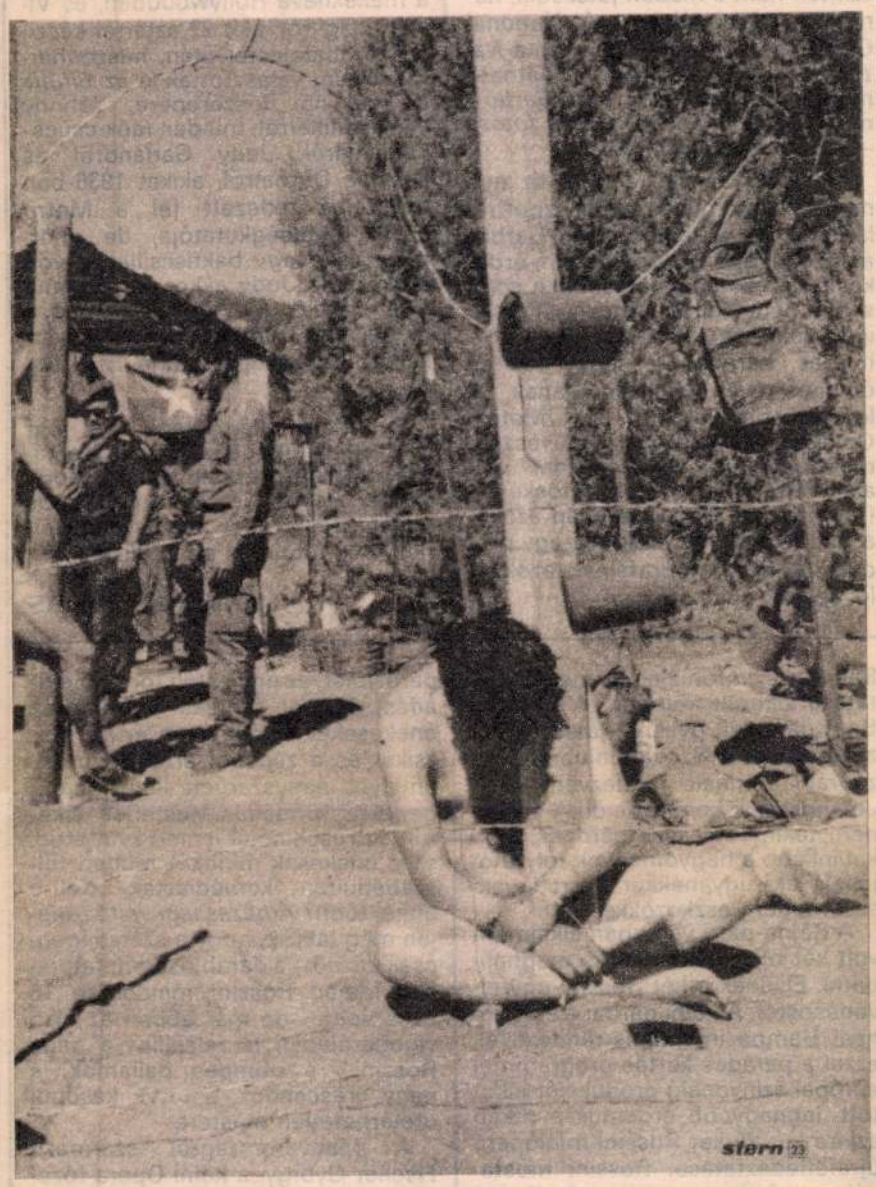

A Szfinx és az örök szépség; Christine Kaufmann Bécsben a Belvedere parkban

ÚJABB ÉLETRAJZ

Kilencévesen játszotta első filmfőszerepét, tizennyolc évesen az akkor már világsztár Tony Curtis felesége. Huszonhárom évesen elvált asszony. A német–francia állampolgárságú Christine Kaufmann megírta emlékiratait Normálisnak kell lenni címmel.

DER SPIEGEL

Granma La Habana, 17 d
Año 31 de la R
Año 24 / Núme

NOBEL-DÍJAS BENNSZÜLÖTT?

Az Olasz Szocialista Párt az 1990-ben kiosztandó Nobel-békedíjra a 32 éves guatemalai bennszülött asszonyt, Rigobera Menchút jelölte. A sokgyermekes, szegény parasztcsalád leánya Elisabeth Burgosszal közösen készült dokumentumregényével vált híressé, amelyet eddig 10 nyelvre fordítottak le. Tagja és aktív képviselője a Parasztegység Bizottságának (Comité Unidad Campesina), amelyet apja, Vicente Menchú alapított. Az évek óta száműzetésben élő képviselőnő elmondta, hogy hazájában a föld 65

százaléka a lakosság 2 százalékának tulajdonát képezi, s a lakosság 65 százaléka indián, akik 23 különböző dialektust beszélnek.

NAGY MESTEREK INASÉVEI

„A gyermek Velazquez és a felnőtt Velazquez között ott van a festészet egész története." André Malraux e mondása lehetne a mottója annak a kiállításnak, amely a párizsi Jacquemart-André múzeumban látható, s amelyen a huszadik század művészeinek ifjúkori alkotásait állították ki.

lepoint

Szenes Árpád portréja. A jeles portugál nonfiguratív festőnő, Maria Elena Vieira da Silva 1936-ban festette férjének, Kernstock és Ripp-Rónai tanítványának a portréját, aki 1924-től Párizsban élt, s művei a Musée d'Art Moderne-ben láthatók.

A guillotine árnyéka s az isteni Garbó

A British Museum is megemlékezett a francia forradalom kétszázadik évfordulójáról, persze a maga módján. London eme méreteiben és tekintélyében egyaránt hatalmas, világszerte az elsők között lévő tudományos ismeretterjesztő központja *Shadow of the Guillotine (A guillotine árnyéka)* címmel rendezett kiállítást, bevallottan elsősorban Anglia felől nézve az újkori történelemnek egyik legjelentősebb, világformáló eseményét.

Miként az angol írott sajtótól, a rádiótól és a televíziótól, akképpen egy ilyen brit kiállítástól is lehet tanulni – ugyanazokat. Vagyis: 1. tárgyilagosságot, 2. szószátyárkodástól mentes, célratörő, tárgyszerű tömörséget, és 3. a válogatás és a tálalás érdekességét.

A kiállítás mindvégig két sínen halad. Egyfelől azokat az angolokat – és cselekedeteiket, nézeteiket,

Garbo a kiállítás katalógusának címlapján

szövegeiket – mutatja be, akik kezdettől fogva ellenezték a francia forradalom eszméit és gyakorlatát. Akik kifejezett kampányt folytattak ellene, akik minden addig meggyökeresedett angol intézményt, no meg a kiváltságaikat féltették tőle. És hiánytalannak látszó képet ad a kiállítás a nagy francia forradalom – legalábbis: annak eszméi – szigetországi támogatóiról is.

S mi lett a vége – angol szempontból, persze? Soha annyi francia emigráns nem özönlött Albionba, mint 1789 után – és aligha akadt köztük olyan, aki forradalmi érzelmű lett volna. Összesen százötvenezer francia emigránst fogadott be akkoriban őfelsége kormánya.

Egy másik friss londoni kiállítás szintén nem a mában játszódik, hanem a közelmúltban. A National Gallery hátsó traktusában van a *National Portrait Gallery*, ott látható most a *The Man Who Shot Garbo* – magyarítva, rövidítve: *Garbó fotósa* – című fényképkiállítás.

Clarence Sinclair Bull, a tíz éve meghalt fotóművész színészportréi láthatók itt. A legtöbb kép Garbót ábrázolja, akit Bullnál jobban, érdekesebben és árnyalatosabban soha senki nem tudott fotózni. Persze igen sok más sztárját is látjuk itt a húszas, harmincas, negyvenes és ötvenes évek Hollywoodjának. A legnagyobb stúdió, a Metro-Goldwyn-Mayer gyár művészeit, minthogy Bull „oroszlánéknál" volt alkalmazásban, „standfotósként". (Így hívják a filmszakmában azokat a fényképészeket, akik egy-egy produkciót végigfotografálnak, azok állóképeit készítik.)

A kiállítás első tárlójában látható Katharine Hepburn, Hollywood egyik hajdani csúcssztárjának levele. Clarence Bullról szól, akivel ő is mindig boldogan dolgozott együtt, s aki sok éven át a legkiválóbb felvételeket készítette Garbóról.

De hát a többiekről is: Clark Gable-ról, akinek sokáig Király volt a mellékneve Hollywoodban, és Vivien Leighről, akit 22 sztárral készített próbafelvétel után, huszonharmadikként választottak ki az *Elfújta a szél* női főszerepére, Johnny Weissmüllerről, minden idők csúcs-Tarzanjáról, Judy Garlandról és Deanne Durbinről, akiket 1936-ban egyszerre fedezett fel a Metro egyik tehetségkutatója, de minthogy csak *egy* bakfiscsillagra volt szükségük (Judy akkor 14, Deanne 15 éves volt), Judyt tartották meg, a menesztett Durbin pedig az Universalnek lett a szupersztárja. És a többiek...

Egy letűnt világ? Nem, nem tűnt le, csak elmúlt, de mert ezek a sztárok attól lettek éppen sztárok, hogy szinte egytől egyig varázslatos egyéniségek voltak, ma is velünk élnek. Bull fotóin és a filmjeiken.

BARABÁS TAMÁS

Rossini és a moszkvaiak

ZENEI JEGYZET KÖLNBŐL

A Rajna-parti metropolis egyik szenzációja az éppen három éve felavatott csodálatos zeneterem, a Philharmonie. A Dóm közelében fekvő múzeumegyüttesbe beépített hangversenycentrum a kölniek büszkesége, rendszeresen fogad külföldi világhírességeket. Látogatásom idején éppen a Kitajenko és Krajnyev nevével fémjelzett koncert volt az első számú csemege, de már hirdették például Carreras dalestjét is. A pompásan megtervezett s amfiteátrumszerűen megépített koncertterem kiváló akusztikájú. Külön érdekessége, hogy maga a dobogó, ahol a zenekar foglal helyet, mélyen a föld szintje alatt fekszik! Talán éppen ez lehet ugyanakkor bizonyos esetekben a gond, mert rebesgetik, hogy a tökéletes csendbe időnként „beleszólnak" a Dóm körül vadul gyakorlatozó tinédzserek gördeszkájának hangjai. Az éles, különösen magas fekvésű és felülről érkező hangok állítólag olykor hallhatók. Én megvallom, tökéletes élményt kaptam. Ha valóban zavarhatják a mélyben megszólaló hangversenyeket a fent randalírozó ifjak, úgy gondolom, azért tenni fognak ellene.

A Moszkvai Filharmonikusok kíséretével Krajnyev zseniálisan játszotta Rachmaninov II. zongoraversenyét, a tűzbe nem könnyen hozható közönséget egy csapásra sokkolta, magával ragadta, csakúgy mint a később elhangzott Sosztakovics-szimfónia is. A zenekar kiváló képességű együttes, ideje lenne ismét hallani őket Budapesten is.

A másik estén egy idős német mestert láttam a helyi és a moszkvaiakhoz képest bizony igencsak halovány zenekar élén. A Gürzenich-Orchestert vezénylő Ferdinand Leitner Berlinben született, Prágában nőtt fel, majd ismét Berlinben dirigált. Onnan Buenos Airesbe vitte sora, ahol hosszú időn át volt a világ legnagyobb operaházának a Teatro Colonnak első karmestere. Dirigálta sok alkalommal a Reiner Frigyes nevével fémjelzett nagyszerű amerikai együttest, a Chicago Symphony Orchestrát is, s mindenütt sikerrel. Később a zürichi Operában dolgozott és irányította a hágai Residentie Orkestert is. A ma 77 esztendős Leitner változatlanul biztos kezű karmester, de a kor mintha mégiscsak meglátszana a vezénylésén: egyetlen műben sem volt képes igazán lázba hozni az együttest. Pedig a Schumann-szimfónia, az úgynevezett „Rajnai", erre számos lehetőséget adott volna. A koncerten két, Magyarországon ritkán játszott szerző, Jürg Baur és Karl Amadeus Hartmann egy-egy kompozíciója is elhangzott, s különösen Baur II. szimfóniájának megszólaltatása sikerült költőien. A 71 éves Baur darabjait gyakran játsszák hazájában, de a Szovjetunióban és a zágrábi Biennale rendezvényein is elhangzottak kompozíciói. A szerző nem tekinthető avantgárdnak, sokkal inkább a hagyományok folytatójának, aki ugyanakkor azért igyekszik modern eszközökkel hatni.

A Rajna-parti városban alkalmam volt két opera-előadást is meghallgatni. Elsőnek a két Rossini-egyfelvonásosról. A kölni gárda, élén Michael Hampe intendáns-rendezővel, ezzel a parádés kettős programmal európai színvonalú produkciót alkotott, legnagyobb érdemük a ritkán színre kerülő két Rossini-miniopera újrafelfedeztetése. Rossini mostanában mintha reneszánszát élné a nagy operaszínpadokon, elég csak például a bécsiek csodálatos *Reimsi utazásá*ra utalni.

A házassági váltó és a *Bruschino úr* című operák közül persze az utóbbi az igazán pompás gyöngyszem. A két darab hasonló cselekménye már önmagában kínálja a párosítást, az egy estén történő előadást. Hampe remekül játszatja az énekeseket, tökéletesen érti a muzsikát és a zenéből áradó humort, amelyet nagyszerűen lehet finom gegekre formálni. Mesterien sikerült a Bruschino úr ismert kvintettje, s az énekesek mindkét műben felszabadultan komédiáztak. Kell-e ennél több? *A házassági váltó* zenéjén még látszik, hogy a szerző igencsak kezdő – a darab ősbemutatójának idején Rossini mindössze 18 éves volt! – de már ebben az első vígoperájában is felsejlik „a nagy Rossini", a pompás dallamok, a nagy crescendók, s tuttik későbbi utolérhetetlen mestere.

Jelenet a Bruschino úr című Rossini-egyfelvonásosból

A Magyarországról származó Fischer György, a kölni Opera főzeneigazgató-helyettese vezényelte az estét. Amerikai és olasz származású énekeseket hallhattam a főbb szerepekben, meg kell adni, nem az abszolút világszínvonalon, de mégis megbízhatóan és remek színészi adottságokkal felfegyverkezve. Elegendő Alberto Rinaldi nevét említenem – ő volt Bruschino úr és Slook amerikai kereskedő –, avagy John del Carlo, Teresa Ringholz s Janice Hall alakítását kiemelnem.

Befejezésül még egy apróságra kívánom felhívni a magyar hangversenyrendezők figyelmét: a kölni Philharmonie-ban minden este a ruhatáraknál finom, nem zörgős papírba csomagolt ingyencukorkák várják a közönséget. Mindenki vehet belőlük, aki csak akar. A téli szezonban, amikor sokan érkeznek kisebb-nagyobb náthával a koncertekre, a köhögést csillapító édes figyelmesség tulajdonképpen segíthet a minimumra csökkenteni ezeket a zenei élményt zavaró tényezőket. Az ajándék cukorkával, azt gondolom, csak nyerhet a néző és az előadás.

LINDNER ANDRÁS

SZENES Árpád festő Új Tükör, XXVI.évf.50.sz.1989

Kései sirató

Marie-Helene. 1940

A művész
a cikk szerzőjével

emzeti művészeti nagydíj, becsületrend és sok más kitüntetés, albumok, monotucatjai, képek a világ múzeumaiban, gyűjteménn, számtalan kiállítás mint. Itthon csupán 1978-ban ak. Szülőhazája igencsak mosbánt vele. Jó szem és biztékítélet kellett hozzá, hogy an becsüljék, s mi ezzel — intézményesen — nem igen büszkélkedhetünk.

Szenes Árpád nem a kelet-középeurópai terepre való volt. 1924-ben ugyan a tanulás mohósága indította nyugati körútra, ám 1930-ban portugál feleségével, Vieira da Silvával Párizsban telepedett le. Jól választott — ott nyílt színen, mögöttes, művészettől nem idegen háttér előtt ütköztek meg a minőségek, ott egy ennyire halk, szerény, mindenféle agresszivitástól mentes festő érvényesülhetett.

Itthon és külföldön egyaránt nagy idők tanúja, résztvevője volt. Tanult Rippl-Rónainál, 1922-ben kiállított az Ernst múzeumban, személyesen szembesült Ady, Bartók, Kassák, Derkovits kihívásával. 1919-ben a kecskeméti művésztelepen festett, 1930-ban Nagybányán. Párizsban eleinte együtt hányódott, keresett utat a későbbi nagyságokkal, végiglátogatta a híres festőiskolákat (Matisse, Academie de la Grande Chaumiére), szomszédja, barátja, ismerőse volt Légernek, Picassónak, Mirónak, Ernstnek, Delaunay-nak — folytathatnánk a sort. Átesett az avantgarde minden kísértésén, vonzásán. 1930—35-ben már a számontartott modernek között volt, s talán ott is rögzült volna, ha nem rázza meg, veti ki kereteiből a világháború. Portugáliában, majd a szörnyűségek elől menekülve Braziliában a természethű festéshez vonult vissza. Közben festőiskolát alapított s részt vett az eszmélő modern brazil művészet és irodalom szárnyra bocsátásában.

1947-ben tért vissza Párizsba.

Két sokk várta itt: barátja, Jeanne Bucher, a legendás galériatulajdonos halála és műtermében a szembesülés saját képeivel.

A művészet fővárosában ekkor Bazaine, Estéve, Bissière az avantgarde előretörő éke. Ám az örökké kételkedő, kutató Szenes Árpád nem kinyílik, hanem magába zárul. Vagy önmagára nyílik ki. Mostmár minden, minden gondja az egyetlen út és lehetőség: önmaga megvalósítása, kibontása. „Egész életemben olyan szintézist kerestem, amelyik érvényes rám" — vallja. 1951-ben megfesti kulcsfontosságú *Önarckép*-ét, s lassan csúszik át az érzékelőből az érzékeny ember, az ön-műalkotás felé. 1955-től minden vásznának címe a behatárolható tégla- vagy betonfalakon kívül eső fogalom: vidék, sziget, delta, völgy, dél, tiszta idő, stb.

Bár a globális értékelés az École de Paris-hoz rendelné, ez csupán a hely és az idő faktorai alapján történik. Az sem segít többet az azonosításban, ha a lírai absztrakt nagy egyéniségének nevezzük. A fogalmak keveset mondanak a képek határtalan világáról.

Valamit azonban tetten lehet — kell érni — művészetében. Egy hihetetlenül makacs, a világ durva történéseitől megrendített, értékeit mind elszántabban, halkabban kereső ember következetességét, erejét.

Eszközei mind egyszerűbbek. A színek: fehérek, szürkék, sápadt okkerek és a felejthetetlen kékek átrendeződnek, alárendelődnek; mindinkább a fény, a sugárzás támasztékai, szolgái. A tér szélessége, magassága, mélysége lépésről lépésre veszít konkrét értelméből — egyre inkább *szellemi* térré alakul át. A két dimenzió — a nála olyan fontos vertikális és horizontális — a belátás, a látásmód nyomása alatt préselődik, rendeződik egységes rendszerbe. Ez a sajátos „nyomás", e rendezői elv keményből lágyba vált át, fellazul. A képek álomszerűek, „a realitás távollétének boldog pillanatai" — mondta egyszer. A konkrét időn kívülről lép be a jelenbe, saját személyisége kapuján — szorítás, kényszer, divat s mindenféle aktuális indíték nélkül. Ilyen kerülőúton szerezte meg, s hozza magával a szépséget és a szabadság érzetét.

Még a vászontól is eltávolodik, hajlik az engedékenyebb, kihívóbb papír felé.

„Lázadok az ellen — vallotta Dora Valliére-nek —, hogy nem láthatjuk a hold két arcát. Mégis kell, hogy képes legyek egyesíteni ezt egy külső sugárzásban, ami munka közben belső fénnyé válik. Ezt meghatározni az alkotás tettenérése lenne. Festek, s a pillanat azt sugallja nekem, hogy álljak meg, hagyjam abba. Előttem az állványon a kép. Én döbbenek meg legjobban, ha sikerült."

„Engem kezdetben mindenki érdekelt. Aztán egy kicsit többet láttam, rájöttem, hogy egyszerre nem vagyok mindenre képes. Ma már nehezen mondom azt valamire: ez jó, ez meg rossz, mert nem tudom, az a jobb-e, amit én szeretek. Az ismert dolgok közül azt kell megkeresni az embernek, ami a legközelebb áll hozzá. De nem elég ide vagy oda tartozni. Azt sem lehet mondani, hogy valaki modernnek született. Mindenkinek át kell mennie sok fejlődési szakaszon, s ez valami titokzatos, csodálatos dolog" — mesélte másfél éve, utolsó találkozásunkkor. És kérdezett itthonról végeérhetetlenül. „Hatvan éve élek itt, még mindig lassan beszélek és mindig, mindenki rámbök: maga magyar származású."

1978-ban a pesti és a pécsi kiállítására már nem engedte haza az orvosa: túl nagy lenne az érzelmi megrázkódtatás. Így hát odakinn őrizte anyanyelvét, az érzéseit.

Szenes Árpádot jószerivel két szál kötötte régi hazájához. Több mint negyvenéves, a testvéri szeretettel felérő barátság Hajdú Istvánnal, a szobrásszal. A másik, vékonyabb szál talán én voltam.

Furcsa barátság volt a mienk. Furcsa, rendhagyó, mint minden, ami szép az életben. 1967-ben éhenkórász, csavargó egyetemistaként, véletlenül bukkantam be egy kiállítása megnyitójára a Rue de Dragonban. Az akkor hetvenéves, sovány, fürge, mosolygó szemű férfi úgy fogadott, mint régesrégi, itthoni fiatalkorát. Barátságával — da Silvát, s főként Hajdút is ajándékba kapva — véget nem érő beszélgetésekben okosodtam (műtermükben bámultam órák hosszat képen, azt, amit elmondtak), tanultam valami olyasmit, amit itthonról nem ismertem, nem ismerhettem s azóta sem igen ismerek. A világot látott, a világot, annak hiábavalóságait átlátó ember letisztult, agresszivitástól mentes, acsarkodástól idegen, szerény, csak a fontosra, a teremtésre, „adásra" figyelő békéjét, nyugalmát. Tizenhét éves barátság — kirándulások itthonról a harmóniába, a szeretetbe.

És ráadásként — hiszen amúgy is él bennem az a számtalan, örökké pezsgő emlék, sugárzás — Árpád és Pista képei. Körülöttem, a szabadság, a tolerancia jelképeiként. Képek, grafikák, amiken évtizedeken át elkalandozhat a tekintet, a gondolat; mindig örömet, újat, felfedeznivalót lel benne; mert a definiálhatatlan szépség gazdagsága felszabadít, biztat.

Milyen volt Szenes Árpád? Vékony, madárcsontú, szeretetet sugárzó, áttetszően öreg és elbűvölően kamasz, mindig meditáló, ironikus mosolyú. Magatartásában, művészetében a megvalósult, halk emberi szépség. Olyan, mint egy finom, csípős, simogató fuvallat estefelé a százszínű dombok, ligetek között tavasszal, ősszel, télen.

KURUCZ GYULA

Elektronikus ketrec vagy Krisna fuvolája?

DZSESSZFESZTIVÁL DEBRECENBEN

Jan Garbarek és Lakshmirayana Shankar

Elviselhetetlen hőség, nézőcsúccsal, bőkezűen osztogatott tapsok, az öröm ritkább lávakitörései, egyenletesen közepes színvonal, egyenlő arányok a külföldi és hazai együttesek, valamint a stílusirányzatok közt, s aztán mérföldekre az átlagtól két sztratoszférarepülés (a Shankar—Garbarek group és a Coryell—Pege duó), és a másik véglet: Joe Zawinul, alulmaradhatatlan mélymerülése... Lehetett volna valamivel színesebb is a 14. Debreceni Dzsessznapok programja, de panaszra nincs okunk. Már csak azért sem, mert a fesztivál jelentősége messze túlhaladja azt, hogy az éppen soros év terméséből abszolútumokra következtessünk. Ez az egyedüli monstre dzsesszrendezvény idehaza, köztudott, hogy a Magyar Rádió és a debreceni Kölcsey művelődési központ a bábája, s az is, hogy lettlégyen égszakadás-földindulás, bízvást lehet rá számítani. Legfőbb érdeme, hogy van, hogy vastüdő nélkül lélegzik, hogy tizennégy év után sem kell mesterségesen táplálni, mint a sokféle ilyenamolyan „nyarakat", „játékokat". Ez a fesztivál évek óta kiváló művészi produkciók színhelye, mi több, az idén hozzáértő közönségében is úgy megizmosodott, hogy már el is tudja tartani magát, ami nagyon nagy szó a közgazdasági tébolytól szenvedő kulturális életben.

A négy napon át tartó rendezvénysorozat első igazi sikerét Gonda János triója aratta. A hazai dzsessz intellektuelje (Pleszkán Frigyessel és Darvas Attilával) szépen megformált, jól szerkesztett darabokat adott elő. Líraiság, érzelmi gazdagság, kifinomultság jellemezte a trió játékát, melyhez erő, dinamizmus, felszabadult kedv párosult.

A Dresch kvartett képviselte kelet-európai hangzás (magyar, bolgár, török népi tónusok) az egyik legeredetibb színfoltja volt a dzsessznapoknak. Dresch Mihály és társai egyéni módon keverik a groteszket a hagyománnyal, a gond csak ott kezdődik, amikor össze nem egyeztethető kultúrköröket szikráztatnak egymásba. Az ősi magyar keservesből nem lehet csak úgy direktben átváltani a chicagói *Nagy Fekete Bánat*ba, legalábbis anélkül nem, hogy az opusz törésmentes, teljes egység maradjon.

Mindenesetre Dreschék — bár zenéjük még mindig kísérleti stádiumban van — egyszer sem estek olyan túlzásba, mint az NDK-ból érkezett Sachse kvartett. Művészi inspiráció helyett a szisztéma görcsös akarása uralta Sachse-ék nyers *free*-jét, esztétikum helyett az élet brutalitásának kakofóniája. Elképzelhető, hogy ez a koncepció az eredeti közegben hitelesebben hangzik, itt azonban még tiltakozásnak is unalmas.

Kétségtelen azonban, hogy az NDK-beli zenészek hisznek saját elképzeléseikben, vagyis művészi tisztességükhöz nem férhet kétség, ami aligha mondható el Joe Zawinulról, a *Weather Report*-alapító, hajdan jobb napokat látott billentyűséről.

És most a Zawinul-hívők csukják össze az újságot, mert szentségtörés következik. Ha rajtam múlna, ezért a koncertjéért „a dzsesszvilág linkje" címet adományoznám ennek az ügyes üzletembernek. Zawinul úgy ült hatalmas, elektronikus ketrecében, a polifónikus szintetizátorok, meg a mifene csodaketyerék közt, mint valami űrhajós, aki indulás előtt még kipróbálja állóképességét egy vidámparki pörgettyűben. S aztán elkezdte nyomni, és nyomta is vagy másfél órán keresztül, ami csak belefért: kezdetnek egy kis preludium-őrleményt, aztán diszkót és rockot, hogy az már kész rockanat (szerencsénkre fényeffektusok nélkül), majd átcsapott filmzenébe (nevadai giccsnaplemente, rossz fiú száguld a sivatagban, elkapják-e vagy sem?), és így tovább... Káosz és üresség. A közönség iránt táplált illúziók és a művészi tartás teljes feladása. Zawinul olyan laza, mint egy vízzel teli szivacs, és ezzel rengeteg pénzt keres. De sebaj, legalább egy mítosszal kevesebb. Ha valaki mondaná, úgysem hinném el. Ezt csak így és itt lehet megtapasztalni.

Larry Coryell és Pege Aladár

MENCSELI TIBOR FELVÉTELEI

Ettől kezdve szinte már csak felfelé kapaszkodtunk. A finn Perkiömäki kvartett fiataljai nagyon profi, nagyon jó, szabad zenei hangzásokkal kevert *main streamet* játszottak. A vibrafonos Severi Pyysalo még csak tizenhét éves(!), és oly istenáldotta tehetség, hogy Poriban Sarah Vaughan első hallásra beleszeretett a játékába, s meghívta maga mellé az aznapi jam-sessionra. Pyysalo játéka Gary Burtonéra emlékeztet; természetesen mindannyiunkat elbűvölt vele.

Végül a dzsessznapok két sztratoszféra-koncertjéről, az időrendi sorrendet dramaturgiai sorrendre cserélve. Két igazi virtuóz talált egymásra a fesztivál zárókoncertjén: Larry Coryell és Pege Aladár. Előbb Pege játszott egymagában, majd az amerikai sztár adott elő akusztikus gitárjain néhány szólószámot, köztük egy csodálatos *flamencót*, ami mögött bizonyára annak a néhány évvel ezelőtti turnénak az emléke csillogott, amikor Coryell együtt szerepelt a spanyol Paco DeLuciával, a flamenco legnagyobb gitárosával, akire má sokan úgy tekintenek, mint annakidején, az indiai zene „felfedezésekor" Ravi Shankarra. Ám ezzel még nem ért véget a koncert, ezt még lehetett fokozni! A Coryell—Pege duó olyan vegytiszta, *swinges bebopót* és *coolt* játszott, amilyen ma már csak a mesében és a régi lemezeken létezik. Mintha együtt nőttek volna fel, úgy csaptak le egymás gondolataira, kibontva a másik ötletéből az újabb és újabb improvizációt. Ahogy a dzsesszisták mondják: „dögös", metronóm pontosságú, szívvel teli *négyezések* Django Reinhardt- és Charlie Parker-témákra, a rögtönzés olyan izgalmával, mintha ez a hajdanvolt stílus is csak most, ebben a pillanatban születne. Megérdemelt, óriási taps. Régen láttam Pegét játék közben ilyen boldognak.

Az indiai mitológia szerint a zene az istenek szavának megformálódása, olyan emberi teremtés, melyet az isten személyiségének nagysága táplál. Nekünk itt persze mindegy, hogy a Shankar—Garbarek group honnan meríti sugallatát, tény, hogy amit hallottunk tőlük, nem írható le pusztán a „koncert" szóval, hanem inkább zenei misztérium volt. Beavatás valami hallhatón, láthatón túli szépségbe; a fizikai hangok olyan megszólaltatása, hogy az ember érzi: létezik még egy párhuzamos dallam, a valódi negatív lenyomata — de melyik a „valódi"? — amelyik az emberi lélek, a szellem szférájában fejti ki hatását. Ez az alapvetően indiai fogantatású muzsika mégsem indiai, hanem valami olyasfajta szintézis, mint amilyennel a felejthetetlen Oregon-együttes kísérletezett. A kétnyakú, tízhúros hegedű zsenije, Lakshmirayana Shankar kanyarogtatta elő a rendkívül hajlékony, melodikus dallammintákat. Az érzéki, bódító hatást csak fokozta Jan Garbarek másfajta, európai költőisége: éles, tiszta, éteri tónusa, ugyanakkor a norvég szakszofonos arra is képes volt, hogy szopraninójából az indiai oboához, a *shahnai*-hoz hasonló futamokat csaljon elő, mintha csak a mitológiai történetet akarta volna példázni azt, hogyan sokszorozta meg önmagát bűvös hatalmú fuvolajátékával Krisna isten a *gópik*, a pásztorlányok előtt. A ritmus finom szövevényét a szintén indiai Trilok Gurtu és a brazil Nana Vasconcelos lebegtette a dallamok alá utolérhetetlen bonvolultsággal és könnyedséggel. Vasconcelos még „énekelt" is, emberi hang-improvizációja úgy hatott, mint valami szöveg nélküli, sámánisztikus invokáció, vagy méginkább, mint egy *mantra*. Egyidejűleg természetelvű és metafizikus zene...

Bődületes ovációk, ráadások, s a végén huszonöt(!) perces örömtüntetés. Így köszönte meg a közönség ezt a katartikus élményt az átlényegülés mestereinek. Ha valamire, hát a Shankar—Garbarek group muzsikájára érvényes a kiváló zenetudós, J. E. Berendt megállapítása: „A művészet szeretet, a szeretet pedig aktus, amit művelni kell." Olyan ritka ez, mint az éjfélkor sugárzó Nap, ám Debrecenben minden évben történnek csodák.

HORVÁTH TAMÁS

Szenes /Koller tanár utóda/

"Fényképészeti kiállitás az Iparcsarnokban" cimmel Kun Imre méltatja kritikájában a nagyarányu tárlatot a lap Müvészet c. rovatában.

A müvészről megjegyzi, hogy mestere a kompoziciónak. Alakjait gondosan megválogatja, festőmüvész módjára előre megtervezi, majd lerögziti a témát, s egységes tónusba vonja az egészet. A plaszticitás letompitásával frappáns hatást ér el. Külön kiemeli "Atelierben" c. és gr.Tisza Istvánról készült képeit.

A HÉT, Bp. 1921. juli. 1. XXXII. évf. 17. sz. 285-286. lap.

ÁRPÁD SZENES, grafikus

Az 1972-ben rendezett grafikai kiallitas kapcsán közel 100 lapból álló modern grafikai gyujtemény alakult ki, elsosorban a Muzeum és a művészek között létrejött személyes jó kapcsolatok eredményeként. Igy Szenesnek is van müve a pécsi modern Magyar Képtárban. 287.old. 4.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Evkönyve.-XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975.

Szenes Árpádné

M. E. Vieira da Silva, festő

Szenes Árpád festő felesége. Egyetlen nem magyar műletésű festő a tárlaton. (Portugál.) 1938-ban is kiállított Budapesten Gazányi, Martyn, Beöthy stb társaságában.

Dévényi Iván: Jegyzetek a magyar szórmazású XX. n.-i művének tárlatáról 53-55.

JELENKOR, Pécs, 1971. január XIV/1.

Vieira da Silva, Jestő

[Szenes Árpádné]

Szerepel a Műsarnok ban. (1970. aug. – sept.)

Beke László: Külföldi magyar művészet? 1–6. o.

KRITIKA, Bp. 1970. október VIII/10

Szenes Árpádné
festő

Szenes Árpáddal közösen festett
szürrealisztikus hajló olaghépei
sikert arattak.

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet, 1971.február - 36.lap

MDK

Szenes Béla rajzoló

Pérely

A magyar rajzmüvészet fénykora. Pérely 42 l.

MDK

Szenes Béla

Kaposváron somogyi művészek reprezentativ kiállitása. Három képe köztük "Piaci részlet" c.műve a kiállitáson.

Cikk: Somogyi ...

Képzőművészet, 1934. 78.sz. 229.lap

MDK

Szenes Béla

Uj Magyarság 1944. I.22. 5 l.

Szenes Béla

építészhallgató
rajzolta az alábbi
ceikönyv
csinlajját

Megfagyott Muzsikus

1913

parasztságot hogy termelését korszerűen újjászervezhesse. másrészt fokozatosan és az eddiginél jóval nagyobb mértékben kell részesíteni a parasztságot az ipari feldolgozás útján értékesített mezőgazdasági termények jövedelméből. A mezőgazdaság ipar eddig vagy a bank vagy a nagybirtok kezében volt. A bankok vagy a nagybirtokosok kezében lévő vállalatok igyekeztek a feldolgozás minden hasznát a maguk számára biztosítani Filléreket fizettek csak a termelőknek, ami nem ösztönözhette a termelés kiterjesztését nem lehetett alkalmas arra, hogy a termelőket szélesebb körben nyerje meg a konzervipar részére való termelésre. A mezőgazdasági ipar és az élelmiszer par jövő fejlődését kétségkívül össze kell kötni azzal, hogy a mezőgazdasági feldolgozó üzemek jó része mint szövetkezeti vállalkozás települjön egy-egy vidék termelési középpontjába Ami biztosítani fogja egyrészről a mezőgazdasági munkaerő jobb kihasználását, másrészt a kistermelőknek a jövedelemben való közvetlen részesítését is. A mezőgazdaság újjászületésében kétségkívül újjá fog születni a magyar élelmiszeripar is: A malomipar helyett feldolgozó és tartósító iparok kerülnek majd előtérbe.

A hazai nyersanyagbázisra támaszkodó könnyűfémiparral, vegyi és élelmiszeriparral összehasonlítva két ségkívül szűkebb perspektívája van

belső fogyasztás jele
csak azt mondhatjuk
adatokban nem lehet
csakis a rendelkezésre
ben és a termelőeszkö
pességében.

1946 nyarán m
DR. GILLEMOT
szerkesztéséb

HEGESZ

könyve

15 legkivál
hegesztő-szakem
közreműködé

Terjedelme kb.

A Mérnöki Továbbk
kiadása

Szenes Ervin

cikke: A finn építésügyről. Tapasztalatok és kapcsolataink. - vvvyvv Építésügyi Szemle, 1967.10.évf. 12.sz. 380-384. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970,1.sz. 60-107. l./

100. l.

Szenes, E.

Vieira de Silva, portugál származású ismert francia festőnő, akinek férje a magyar E.Szenes, ugyancsak párizsi festő, a Musée National d'Art Moderne-ben kiállította 9o, nagyrészt kölcsönkapott festményét... /Supplement a la Gazette des Beaux-Arts: La Chronique des Arts, 1969.XII.7.l.

Bedő Rudolf: Az 1969-ben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. - Művtört.Írt.1971.1.sz.67-79.l.

75.l.

Befektetők figyelmébe

Más, mint az erős hazai

Közel egy éve engedik meg a jogszabályok külföldi értékpapírok birtoklását a magyar polgároknak. A Bank Austria-GiroCredit pedig tavaly augusztus 1-je óta forgalmaz külföldi részvényeket. Bár a magyar részvények java még ezeknél is jobban megdrágult az utóbbi hónapokban, azok is jól jártak, akik akár tavaly, akár az idei év elején külföldi részvényekbe fektették pénzüket. Nem volt ilyen szerencséjük azonban azoknak, akik tavaly júniusban jegyeztek az első, Magyarországon kibocsátott és tőzsdére bevezetett külföldi részvényből, a Cofinec papírjaiból.

A kormány Magyarországnak a fejlett országokat tömörítő OECD-hez való csatlakozásakor kötelezte magát, hogy fokozatosan megszünteti a devizaműveletekre fennálló korlátozásokat. Ennek megfelelően tavaly július óta biztosítanak lehetőséget a törvények Magyarországon az OECD-országok kormányai által kibocsátott, legalább egy éves futamidejű állampapírok és az ezen országokban bejegyzett legjobb minősítéssel rendelkező vállalatok részvényeinek, és legalább egy éves futamidejű kötvényeinek forgalmazására és tőzsdei bevezetésére. Idén januártól pedig minden, legalább befektetési kategóriába sorolt, OECD országból származó értékpapír szabadon megvásárolható.

A megváltozott szabályok értelmében a magyar polgárok a belföldi tőkepiacra be nem vezetett külföldi részvényeket és kötvényeket is megvehetik, de kizárólag hazai brókercégek közvetítésével. Ez azt jelenti, hogy a devizabelföldi külföldön továbbra sem vásárolhat értékpapírokat, és Magyarországon sem vehet engedély nélkül külföldiektől. Sőt, a magyar brókercégek közreműködésével szerzett papírok árát kizárólag belföldi pénzintézetek révén szabad külföldre utalni. A megvásárolt részvényeket, vagy kötvényeket, vagy a róluk szóló letéti igazolásokat haza kell hozni. Ahhoz azonban, hogy a devizabelföldi a törvényesen megszerzett külföldi értékpapírjait szabadon eladhatja akár belföldön, akár külföldön, brókercég közreműködése nélkül is.

A külföldi részvények jogszabályban biztosított birtoklásának lehetőségét a Bank Austria-GiroCredit tette lehetővé először Magyarországon. Tavaly augusztus 1-je óta 26 külföldi társaság részvényeit lehet a brókercég által meghatározott árfolyamon megvásárolni és eladni forintért. A részvényeket a tőzsdeügynökség saját készletéből adjaveszi, és csak az összegyűlt nagyobb eladási, vagy vásárlási igényekkel fordul a nemzetközi pénzpiacok felé. Ez a módszer lehetővé teszi, hogy viszonylag olcsón szolgálják ki ügyfeleiket. Ez azt jelenti, hogy mindössze 1 százalék jutalékot számolnak fel forgalmazáskor. További 1 százalékkal tér el az eladási és a vételi árfolyam a középárfolyamtól, így összesen 4 százalék költség merül fel a külföldi részvények vétele, majd későbbi értékesítése során. A részvények letéti őrzéséért éves szinten mindössze a névérték 0,2 százalékát kéri a brókercég, ez azért számít különösen olcsónak, mert a részvények piaci értéke a legtöbb esetben a névérték többszörösét teszi ki. A tőzsdeügynökség az árfolyamokat forintban tartja számon, és a forintban számolt árfolyamnyereségből 20 százalék adóelőleget von le. Így lehetséges, hogy egy értékpapír ára devizában számolva csökken ugyan, magyar tulajdonosa azonban mégis adózik utána, mert forintban számolva emelkedett az árfolyama.

Figyelemmel kísérve a brókercég által kialakított árfolyamokat, kijelenthetjük, hogy jól jártak, akik az utóbbi időben külföldi részvényeket vásároltak. Igaz, a magyar részvények java még ennél is több hozamot eredményezett a befektetőknek, de a külföldi részvények is jóval az infláció felett hoztak tulajdonosaiknak. Sokkal rosszabbul jártak viszont a Bank Austria-GiroCredit ügyfeleinél azok, akik az első Magyarországon kibocsátott és a budapesti tőzsdére bevezetett részvényből vásároltak.

A Franciaországban bejegyzett, de Közép-Európában működő Cofinec Rt. 200 francia frank névértékű részvényét tavaly június utolsó hetében lehetett 6425 forintért jegyezni. A papírokat egyetlen nap alatt kétszeresen túljegyezték, azok árfolyama azonban nem sokkal ezután, a féléves eredmények kihirdetését követően folyamatosan zuhanni kezdett, és szeptember végéig 4200 forintra csökkent. A befektetők így rövid idő alatt pénzük egyharmadát elveszítették. A részvény árfolyama azóta 5000 forint fölé emelkedett, de máig meg sem közelítette a kibocsátási árat. A részvényt vásárlók gyanúját a kibocsátáskor nem keltette fel, hogy a cégbe a régi tulajdonosok nem elsősorban friss tőkét akartak bevonni, hanem közülük néhány adott túl részvényein.

• I. F.

A külföldi részvények árfolyamváltozása

Részvény	Ágazat	Ország	Árfolyam* Aug. 1-jén Ft	Február 1-jén Ft	Május 29-én Ft	Árfolyamváltozás 10 hóra %	4 hóra %
Amoco	olajipar	USA	9 898	14 990	16 316	+64,84	+8,85
Bank Austria	bank	Ausztria	6 214	6 400	6 706	+7,92	+4,78
Bayerische Vereinsbank	bank	Németország	5 110	6 460	7 850	+53,62	+21,52
Bristol-Myers Squibb British	gyógyszeripar	USA	12 991	21 460	13 600	+4,69	–36,63
British Telecommunications	távközlés	Nagy-Britannia	837	1 156	1 354	+61,77	+17,13
Chubu Electric Power	villamosenergia-ipar	Japán	3 380	3 160	3 380	0,00	+6,96
Credit Local de France	bank	Franciaország	12 580	15 350	16 890	+34,26	+10,03
Deutsche Bank	bank	Németország	7 620	8 540	10 620	+39,37	+24,36
Dresdner Bank	bank	Németország	3 990	5 460	6 660	+66,92	+21,98
Exxon	olajipar	USA	12 298	17 830	10 954**	+78,14	+22,87
General Electric	villamosenergia-ipar	USA	12 016	18 065	11 207**	+86,53	+24,07
General Re	biztosító	USA	21 989	26 756	32 194	+46,41	+20,32
Johnson & Johnson	fogyasztási cikkek	USA	7 238	9 737	11 023	+52,29	+43,21
Kansai Electric Power	villamosenergia-ipar	Japán	3 420	3 170	3 650	+6,73	+15,14
Kellog & Co.	élelmiszeripar	USA	10 929	11 616	13 416	+22,76	+15,50
Marks & Spencer	kereskedelem	Nagy-Britannia	1 141	1 349	1 535	+34,53	+13,79
Merck	gyógyszeripar	USA	9 617	15 438	17 213	+78,99	+11,50
Morgan J. P.	bank	USA	12 841	17 296	19 031	+48,20	+10,03
Nestlé	fogyasztási cikkek	Svájc	173 030	185 270	229 500	+32,64	+23,87
Nippon Telegraph	távközlés	Japán	1 080	1 240	1 710	+58,33	+37,90
Pfizer	gyógyszeripar	USA	10 517	15 502	18 663	+77,46	+20,39
Royal Dutch	olajipar	Hollandia	22 500	29 850	36 160	+60,71	+21,14
Siemens	villamosenergia-ipar	Németország	7 890	8 410	10 600	+34,35	+26,04
Toyota Motor	autóipar	Japán	3 650	4 440	5 590	+53,15	+25,90
Unilever	élelmiszeripar	Hollandia	21 010	28 630	36 690	+74,63	+28,15
Union Bank of Switzerland	bank	Svájc	30 980	28 660	40 050	+29,28	+39,74

* a Bank Austria-GiroCredit eladási árfolyamai
** 1:2 arányú részvényfelosztás történt

RÉGISÉGEK, AUKCIÓK

BÁV-aukció három műfajban

A múlt heti BÁV-árverés neve Tavaszi Nagy Aukció volt, eddig az árverőház sorszámozta az árveréseit (idén lesz például a jubileumi, századik festményárverése). Most ékszereket, műtárgyakat és festményeket kínáltak a vásárlóknak, mégpedig a műfajokat napokra szétbontva.

Meglehet, a konkurencia is tehet róla, de a BÁV megmutatta: tavasszal is képes három napra való régiségből árverést rendezni: 715 tételnyi anyag csábította a vevőket. Az első napon 230 ékszert, órát, ezüst- és aranytárgyat, a második napon 196 műtárgyat, az utolsón pedig 289 festményt és grafikát vittek kalapács alá.

Nézzük a részletes eredményeket. A 230 ékszerből 199 kelt el, ez 86,5 százalékos elkelési arány. Az összes, első napi tétel kikiáltási ára 7 800 000 forint, az elkelt tételek kikiáltási ára 6 462 000 forint volt. Az együttes leütési ár 8 832 000 forint lett, ami 136,7 százalékos licitár. A műtárgynapon a 196 kalapács alá vitt tételből 159 kelt el, ami 81,1 százalékos arány, valamivel gyengébb az ékszerek hasonló mutatójánál, ezt azonban ellensúlyozza a licitár-emelkedés. Az összes műtárgy kikiáltási ára 6 938 000 forint volt, az elkelt tételeké pedig 4 841 000. A leütési ár viszont 8 073 000, ami 167 százalékos licitár. Az ékszerek jobb elkelési arányával szemben csak egyharmadnyi átlagos értéknövekedés állt, míg a műtárgyak alig több mint öt százalékkal gyengébb elkelési mutatóját helyrebillentette a kétharmadnyi átlagos értéknövekedés. A festményanyag 289 tételéből 225 kelt el: ez 77,9 százalékos siker (mindkét korábbi nap eredményénél gyengébb). Az összes festmény és grafika kikiáltási ára 29 348 000 forint volt, az elkelt 225 tételé 22 945 000. A leütési ár végül 34 512 000 forint lett, ez pedig 150,4 százalékos licitár, csak vonásnyival több a másfélszeresnél.

Mivel pedig a festménygrafika anyag mind számát, mind pedig értékét tekintve a legnagyobb volt, a háromnapos árverés egészére rányomta bélyegét. Az összesített adatok a következőképpen festenek. A háromnapos árverésen összesen kalapács alá került 715 tétel. Ebből a szép számmal megjelent közönség megvett 583 tételt, s ez 81,5 százalékos siker. Az összkikiáltási ár 44 106 000 forint, az elkelt tételek kikiáltási ára 34 248 000, a leütési ár pedig 51 450 000 forint volt. Ez a szám 150,2 százalékos licitárat mutat. A festménytételek átlagos leütési ára 153 387 forint volt, amit jó lesz megjegyeznünk az egész éves elszámolás idejére. Most csak annyi összehasonlítási alapunk van, hogy a Polgár Galéria egy héttel rábban lezajlott, hasonló retű árverésén a kalapács vitt 322 festményből 296 el, ezek leütési ára 35 539 forint volt, az elkelési ar 91,9 százalékos, a licitár százalékos, a leütési átla pedig 120 066 forint v A jövő héten e hasáboko Nagyházi Galéria háromnapos festmény- és grafikaár résének értékelésekor m átfogóbb összehasonlítás kal szolgálhatunk.

Most pedig következ táblázatunk.

• Kenessei And

Szenes Fülöp: Balerina (olaj-vászon) 112 x 66 cm, kik tási ára 200 000, leütési ára 700 000 forint volt. Ta mert Münchenben festette, talán mert Degas táncosn re emlékeztet, mert eddigi legmagasabb hazai aukc ára 25 000 forint volt, 1993-ban

BÁV Tavaszi Nagy Árverés, 1997. május 27–28–29.

Tétel	Kikiáltási ár (ezer Ft)	Leütési ár (ezer Ft)
Antik arany karkötő, 47,8 g, francia, 1840 k.	220	240
14 K karék, 39 gyémánt, 1,55 ct, 21,8 g, Bp., 1930 k.	250	260
14 K fülbevaló pár, 4 bril, 1,50 ct, 2,4 g, 1920 k.	120	220
Platina melltű, 100 bril 4,00 ct, 15,5 g	250	250
Zsolnay-váza, porcelánfajansz, 1896 k., 40 cm	290	360
Irizáló üvegváza, Loetz Witwe, 1910 k., 28 cm	110	1 300
Ezüst gyertyatartó pár, 1784 g, Bécs, 1880 k., 43 cm	250	440
Keretóra, negyedütős, magyar, 1860 k., 39 x 48 cm	80	160
Aranyozott bronz buddhista kisplasztika, XIX. sz., 18 cm	70	120
Scheiber Hugó: Parkban (tem-p) 70 x 50	200	550
Iványi Grünwald Béla: De profundis (o-k) 52 x 36, védett	250	1 000
Csók István: Zsuzsanna és a vének (o-f) 70 x 50	1 000	1 000
(XVI. sz. észak-itáliai festő): Vesta papnő (o-c) 125 x 110	800	1 100
Szenes Fülöp: Balerina (o-v) 112 x 66	200	700
(XVII. sz. német festő): Idilli táj alakokkal (o-v) 80 x 90, védett	1 200	1 200
(Van der Velde műhelye): Táj pásztorral és nyájjal (o-v) 42 x 57	1 200	1 200
Thorma János: Nő rózsás kendővel (o-v) 100 x 80	900	1 000

A Kincstári Takarékjegy II. 1997/11

MAGYAR HÍRLAP és mai

Szeves Fülöp fotó

lytatás a 13. oldalról

egy kicsit pesszimistán, de kell hagyni, reálisan fo- az: „Aki megnevez bár- irodát, mint tökéletesen nságosat, az nem tudja, eszél. Minden vállalkozás zatos…"

ockázatos, de ez nem je- azt, hogy az utazó, még az si szerződés megkötése nem csökkentheti a koc- tot. A legelső, amit az ni vágyó megtehet, hogy ismeri jogait, és kellő kö- kintéssel köti meg az uta- céggel a szerződést. De lőtt azt megteszi, jó, ha ázza, a céget nyilvántartás- ette-e az ipari minisztéri- Ha ugyanis például nincs ántartási száma, jobban zük, ha más irodát tünte- ki bizalmunkkal, hiszen pzelhető, hogy illegálisan oznak.

zt is ildomos tisztázni, az utazási iroda melyik sítóval vagy pénzintézet- ötött szerződést a kötele- gyoni biztosítékra. Ez az g – bár csalárd csődök n soha nem elegendő len károsult kielégítésére, egy-egy külföldön rekedt ort hazautazásának költ- it mindenképpen fedezi. ennyiben tehát a vagyoni osíték meglétét nem tud- igazolni, úgy jobb, ha nem k alá a szerződést.

Íme néhány praktikus jó ács: ha az utasnak bármi- n gyanúja támad az utazási dával kapcsolatosan, lehe- ége van az ipari miniszté- m turizmus főosztályán, il- ve a Fogyasztóvédelmi Fő- ügyelőségtől információt rni. Figyelmeztető jel lehet y irodánál arra, hogy nincs nden esetleg rendben, ha ldául a hirdetése nem tartal- zza a cég telephelyét, s ha a detó csak munkahelyi, vagy honi telefonszámát adta g. Gyanakodásunkat az is álthatja, ha egy út feltűnő- olcsó. Vannak ugyanis ob- tív paraméterek, amelye- t egyetlen iroda sem hagy- t ki az árképzésnél, például charterjárat költsége, így m szabad elhinni, ha egy re- lős utat egy görög szigetre panzióval húszezer forin- t ajánl bárki. Az olcsóság a lehet ugyan szakmai hozzá nem értés, de lehet az is, hogy a cég eleve tudja, nem fogja teljesíteni a beígérteket. Az utas biztonságát ugyanis, de a költségeit is fajlagosan növeli az út árába épített biztonsági háttér.

A belföldi utazásokat, a hazai ajánlatokat mintha egy kissé mostohán kezelnék az utazási irodák. Jószerivel csak a nagyobb, tekintélyesebb múltal rendelkező cégek adtak ki önálló prospektust a belföldi nyaralásokra, programokra, vagy tettek be mutatóba egy-két kínálatot a jól hangzó külföldi ajánlatok közé. Pedig a honi tájakon is el lehet tölteni a szabadságunkat, csak meg kell ismerni a kirándulási és szálláslehetőségeket.

Amennyiben utazási iroda ajánlatát fogadjuk el, az utazási szerződés megkötése előtt ugyancsak illik tájékozódni: bejegyzett utazási cégről van-e szó. Ez ugyanis a későbbi, esetleges vitás vagy peres ügyek rendezését könnyíti meg.

Amennyiben megtörténik, hogy a cég, amellyel szerződést kötöttünk, nem teljesíti a vállaltakat, például: rosszabb minőségű szállást nyújtanak, mint amit ígértek, vagy éppen az általuk lefoglalt szállodában nincs szabad szoba, először is a helyszínen kell jegyzőkönyvet felvenni, hivatalosan két tanúval aláíratni, s követelésünket az irodának átadni.

Dán invázió a Balaton-parton

Az előrejelzések szerint a Balaton-parti kempingekben idén sem lehet majd túl sok magyar szót hallani. Az utóbbi évek statisztikái szerint minden tizedik vendég volt belföldi, minden harmincadik (!) vendég pedig az egykori szocialista országokból érkezett. A Balaton – hagyományosan – a német kempingezők körében a legnépszerűbb: az északi parton a Balatontourist 13 kempingjében például a tavaly megfordult 63 ezer vendég fele Németországból jött. Őket a sorban meglepetésre a világjáró dánok követték, míg a harmadik helyre a hollandok szorultak.

A július–augusztusi főszezon áraihoz képest júniusban, illetve a vénasszonyok nyarán 20-30 százalékkal olcsóbban lehet sátorozni. A főszezonban a sátorhelyért 3,3 és 7,5 DEM közötti összeget kérnek: a legolcsóbb az aszófői Diana, a legdrágább pedig az akarattyai Piroska nudistakemping. Az átlagárak 4 és 6 DEM közé esnek. Felnőttek után 5-6 DEM-t kell fizetni, míg a gyerekek után szinte mindenütt 50 százalékos kedvezmény jár. Egy négytagú család egyhetes sátorozása a Balaton mellett átszámítva 12–15 ezer forintba kerül az idén. Ehhez jön hozzá az étkezés legalább még egyszer ekkora költsége. Az északi és déli part – itt a 16 kempinget üzemeltető Siótouré a vezető szerep –, árai között nem figyelhető meg számottevő eltérés.

K. B.

Belföldön is nyaralhatunk

Európa a falusi turizmus paradicsoma

Falvakkal az Európai Unióba?!

Szakértők szerint a XXI. század a „zöld turizmus" százada lesz és Kelet-Közép-Európa rövid időn belül a falusi turizmus paradicsomává válhat. Ukrajna, Erdély és Magyarország természeti adottságaival, megőrzött értékeivel és érintetlenségével olyan vonzerőt nyújthat, amellyel Ausztria vagy Németország nem versenyezhet. A falusi vendégfogadók száma mégis megfogyatkozhat, mivel a kormány várhatóan újabb adminisztrá-

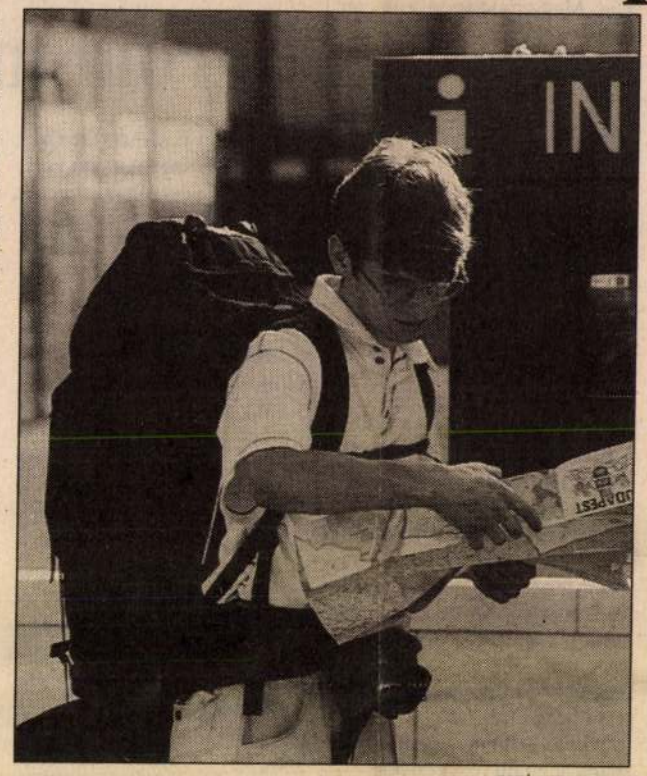

FOTÓ: HABIK CSABA

ciós terhekkel sújtja a szobakiadókat.

A falusi turizmus az egyik legolcsóbb üdülési forma: a tökéletes kikapcsolódásra vágyóknak nem kell több ezer kilométert utazniuk, ha nyugodt környezetben szeretnének eltölteni néhány napot. Közben megismerkedhetnek a vidéki életformával, élvezhetik az őstermelők kertjeiből kikerülő friss ételek zamatát. Ennek előnyeit már a harmincas években felfedezték, és az államosításig több száz család tölthette szabadságát az egyszerű és teljes kikapcsolódást nyújtó körülmények között. Hosszú szünet után, 1989-ben karolták fel ismét a falusi vendégfogadás ügyét és alapítottak szövetséget azok, akik felismerték az ebben rejlő lehetőségeket.

A Magyar Falusi-Tanyai Vendégfogadók Szövetsége a „zöld turizmus" feltételeinek megteremtése érdekében pályázatokat nyújtott be különböző állami alapokhoz, s több fórumon is ismertette a programját. A valódi, ösztönző támogatás azonban még várat magára. Sőt, a kormány újabb megszorító intézkedések bevezetését tervezi: a feketegazdaság elleni harc jegyében egy most készülő rendelettel a fizető vendéglátás körébe kívánja sorolni a falusi szobakiadást – tudtuk meg Csáky Csabától, a szövetség elnökétől. Az elfogadásra váró új határozattervezet értelmében – a közterhek viselésén túl – adminisztrációs rendszer kiépítésére és olyan vendégkönyv vezetésére kötelezik a vendéglátókat, amelyben a látogatás körülményeinek legapróbb részleteit is regisztrálni kell. Ilyen megszorításokra volt már korábban is kísérlet, és akkor több százan kényszerültek felhagyni tevékenységükkel.

A szövetség évente kiadott katalógusába csak ellenőrzött tagok kerülhetnek be. A hazai piacot még mindig a kereslet túlsúlya jellemzi. Ugyanakkor a szövetség különös hangsúlyt fektet az agroturizmusra, mert – meggyőződésük szerint – ennek fontos szerepet kell kapnia a kormány nemzeti agrárprogramjában.

Abban, hogy mind többen felismerjék a falusi üdülés szépségét, újabb jelentős lépés lehet az egy éve a francia kezdeményezésre létrehozott „zöld-öko-bio garancia" védjegy. A logó elnyerésének különböző – higiéniára, természeti adottságokra, vendégszeretetre, felszereltségre vonatkozó –, kritériumai vannak. Sok osztrák és német fogadóhely eleve nem viselheti a megkülönböztető jelzést zajos környezete vagy éppen szennyezett levegője miatt, ezért Magyarország e téren kedvező versenyhelyzetbe kerülhet.

A becslések szerint a falusi üdülésben mintegy ezer település érintett. Egy-két igazán különleges ajánlattal is találkozhatunk: az alföldi Bócsán többemeletes klasszikus tanyaépület várja a pihenni vágyókat, Balástyán hintóutazás is színesíti a kínálatot, míg Hajóson a híres pincefalu hívogatja a látogatókat. A Tisza-parton az eldugott kis településeket érdemes felkeresni. A legnépszerűbb vidék Nyugat- és Dél-Dunántúl (leginkább az Őrség) és az Északi-középhegység. Heves megyében december végén alakult meg a Falusi Turizmus Egyesület, amely máris hetven tagot számlál, és fényképes katalógusa segítségével a Bükk és a Mátra vidékén éppúgy kínál szálláshelyet, mint Eger környékén vagy a Tisza-tónál. A falusi turizmus terén igazi sikerekről számolhat be Kemence: a település 70 ezer vendégéjszakával és 150 millió forintos bevétellel dicsekedhet, s 120 embernek ad munkalehetőséget. A sikeres falvak közé tartozik Császártöltés és a Somló-hegy is.

A szállásdíjakat a komfortfokozaton, a régió szépségén és népszerűségén kívül olyan tényezők is meghatározzák, hogy van-e lehetőség például helyben étkezésre, található-e a közelben játszótér, lovarda, uszoda. A falusi vendéglátóhelyek minőségi tanúsítványt kapnak, s idén nyártól – a szállodák csillagjaihoz hasonlóan – stilizált napraforgók jelzik majd a vendégeknek, hogy hol milyen minőségű szolgáltatásra számíthatnak. Az árak – étkezés nélkül – általában nyolcszáz és ezerkétszáz forint között mozognak, de a katalógust böngészve gyakran találunk ennél jóval olcsóbb (három-négyszáz forintos), illetve jelentősen drágább helyeket is. A falusi turizmust tekintve, inkább az Őrség és az Alföld számít kiemelt, drágább térségnek, míg Budapest környékén és a Balatonnál általában átlagos árakkal találkozhatunk.

Közkedvelt ifjúsági szállók

Elsősorban a külföldi fiatalok körében népszerűek és keresettek az olcsó ifjúsági szállások, amelyek 400 és 3000 forint közötti áron fogadják a vendégeket – éjszakánként. A többnyire kollégiumból szezonálisan átalakított szállók (youth hostels) száma Magyarországon száz fölött van.

A Magyarországi Ifjúsági Szállások Szövetsége által évente kiadott katalógus segítségével könnyen megtervezhető az üdülések, kirándulások útvonala. A főként a nyári szezonban üzemelő hostelek nagy szerepet vállalnak a külföldi fiatalok fogadásában is. Ezt jelzi, hogy a tavalyi 160 ezer vendégéjszakából több mint 90 ezret a határainkon túlról érkezők töltöttek itt.

A közel száz – ebből több mint harminc budapesti, elsősorban kollégiumból átalakított – ifjúsági szállók vendégkörét nagyrészt osztrák, olasz, francia, svájci és amerikai vendégek alkotják, de Algériától Új-Zélandig, Malajziától Marokkóig a világ szinte valamennyi sarkáról érkeztek már turisták. A nagy népszerűséget az általános 70 százalékos kihasználtság is bizonyítja, s ez a szám nyáron a 82 százalékot is eléri.

A youth hostelek láncolatába tartozó, a szezonban közel 30 ezer vendég befogadására alkalmas szállók szigorú nemzetközi szabványok szerint dolgoznak: alapkövetelménynek számít a vendégek személyes biztonsága, a főzési lehetőség, a tisztaság, a kulturált vécék és mosdók. Az állandó színvonalat a világon mindenütt a nemzeti szövetségek feladata ellenőrizni. A szervezet minden évben a szolgáltatások és a felszereltség színvonala alapján minősíti a szállókat. Ebben fontos tényezőként esik a latba a hely fekvése is.

Az árak a fővárosban drágábbak, ezer és kétezer forint között mozognak éjszakánként, sőt van olyan hely, ahol az ár háromezer forint fölé emelkedik. Csillebérc a 800 forintos árával az egyik legolcsóbb szálláshelynek számít. A korábbi gyermeküdülő sportpályákkal, úszómedencével, konferenciateremmel és gyönyörű zöldövezettel várja az idelátogatókat. A vidéki ifjúsági szállások olcsóbb árakkal dolgoznak, sok helyütt már 400 forintért is álomra hajthatja fejét a vendég, s a legelőkelőbb szállóban sem kérnek kétezer forintnál többet egy éjszakáért.

Aki rendszeresen igénybe veszi az ifjúsági szállók szolgáltatásait, jobban jár, ha 600 forintért éves tagsági igazolványt vált, ez ugyanis 10-15 százalékos kedvezményre jogosít. Az igazolvánnyal 10 százalékos kedvezménnyel lehet utazni az Eurolines menetrend szerinti nemzetközi járatain. A kártyát azonban nem csak megvenni, „elveszíteni" is lehet: ha tulajdonosa bármilyen különös eseményt okoz – ilyen például a szexuális zaklatás, lopás, részegség, rongálás –, akkor igazolványát a kár megtérítéséig, illetve a felelősség megállapításáig visszatartják.

• Iván Gizella – Kun. J. Viktória – Kriván Bence

Magyarországon gyártott cementek

Jú… …a cementinarban

Szenes Fülöp

"Egy inséges" c. festményét hozza a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1895. április hó
49. lap

Szenes Fülöp

Figyelő nőalakot ábrázoló képét bemutatja a lap "Tanulmány a "Mea culpa"-hoz" cimmel. Repr.

Otthon, Bp. 1903. december hó
43. lap

MDK

Szenes Fülöp

Szabad Művészet, 1947. 11.sz. 222 l.

Szenes Fülöp

Művészi divatok. Egyetértés. 1967. dec. 25. 7o l.

MDK

Szenes Fülöp

Kása nem étel

Magy.művészet - lev.lapokon. Műcsarnok, 1899. 31. sz. 472 l.

MDK

Szenes Fülöp

A kis hamis, levlap

Műcsarnok. 1899. 17.sz. Magyar művészet • levelezőlapokon. 263 l.

MDK

Szenes Fülöp festő

OMIKE Mártir müv. emlékkiáll. Régi Mücs.
1946. jun.

Szenes Fülöp sz. 1863.
Erdei malom, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 13

MDK

Szenes Fülöp festőmüv.

Siklóssy L: Őszi tárlat a MNGs.-ban. Pesti Hirlap. 1943. okt. 2. 6 l.

Szenes Fülöp festőművész
Gyöngy az élet, komoly a művészet.
A Szegedi városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

1.

146139-1910. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, mult évi 979. számu föl-
terjesztésére, tudomása és további me
eljárás végett azzal a megjegyzéssel
adom ki, hogy a beadványában csatolt
nak jelzett kimutatás ide nem érkeze

Budapest, 1911. február hó 18.

A miniszter helyett:

Szenes Fülöp festőművész
~~Osztrák~~-Magyar ~~monarchia~~ művészetének ~~kiállítása~~ Oroszországban
Műcsarnok, 1899, 4o5 lap

Budapest, 1935 április 17.
IV., Váci-utca 56–58.

ékek Országos Bizottsága

B u d a p e s t

a tek. Bizottság IX.Üllői-uti uj he-
onatkozó " I.sz.kereseti kimutatásun-
enyujtani,hogy annak összegét

nk a mellékelt postatakarékpénztári
alni sziveskedjék.

MDK

Szenes Fülöp

Férfi képmás, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz. 29 l.

MDK

Szenes Fülöp

Vöröshaju nő, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 32 l.

Arv. Kust. 1939. 2.Tk.Ba. 74.Ba. 32 L.

Szenes Fülöp MDK

Esti csillag c. olajfestményét ~~fiú~~ ifj. Aich Ferenc vásárolta meg.

Vásárlások a Tavaszi Nemzetközi Kiállitáson.
Mücsarnok.1901.15.sz.214.l.

MDK

Szenes Fülöp

Vöröshaju nő, of.

Női tanulmány, paszt.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

38 l.

MDK

Szenes Fülöp

Vöröshaju nő, of.

Árverési Közl. 1938. 3.sk.sz. 13 l.

MDK

Szenes Fülöp festő

e.a: Arcképkiáll. a N.Szalonban. Ujság, 1939.
nov.4. 5 l.

MDK

Szenes Fülöp

Vöröshaju nő, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

33 l.

MDK

Szenes Fülöp

Vöröshaju nő, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

3o l.

Szenes Fülöp MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktól a ~~Magyar Müértelők~~ Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

~~Magyar Müértelők~~ Alkalmi Egyesülete-
Mücsarnok. 1931.14.sz.202.1.

MDK

Szenes Fülöp sz. 1863

Vöröshajú nő, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 27 l.

MDK

Szenes Fülöp

Női tanulmányfej, of.

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz. 39. l.

MDK

Szenes Fülöp, sz. 1863

Judith Holofernes fejével

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 59 l.

Szenes Fülöp
festő -

A holozsvári kiállításon szereplő Szenes Fülöp portréját tartja a tárlat ligyolt figuralis képeinek a kritika.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transsylvanicorum
Művészet, 1971.március - 16.lap

Szenes Fülöp.

OMKT.1895.tav.

Szenes Fülöp

Magyar Nemzet 1931. IX. 26.

— **Szenes Fülöp jubiláris kiállítása.** Szenes Fülöp festőművész pályájának ötvenedik évfordulója alkalmából jubiláris kiállítást rendez a Fészek Klub összes helyiségében. A kiállítás védnökségét Ugron Gábor volt miniszter vállalta. A Szenes-kiállítás november 10-től december 10-ig lesz nyitva.

Szenes Fülöp

Kollektis kiáhítása lesz a Nemzeti Szalonban

Magarság 1927 X. 18

MDK

Szenes Fülöp

Hadjáraton, of.

Művészeti hírek. Mücs. 1900. 4.sz.

Szenes Fülöp Jestö.

K. V. 102/1899.
1899. Febr. 3.

Szécsen Fülöp

M. T. 742/1899.

1899. okt. 19.

Szenes Fülöp

PH 937 IX/30

— **Szenes Fülöp jubiláris kiállítása.** Szenes Fülöp festőművész művészpályájának ötvenedik évfordulója alkalmából a Fészek Klub valamennyi helyiségében jubiláris kiállítást rendez. A kiállítás védnökségét *Ugron Gábor* v. b. t. t., volt miniszter, a Fészek Művészek Klubja elnöke vállalta. A kiállítás november 10-étől december 10-éig lesz nyitva.

Pesti Hirlap 1937 IX. 30.

Szenes Fülöp

1937. X. 29.

— **Képkiállitás a Fészek Klubban.** Szenes Fülöp festőművész pályájának ötvenedik évfordulója alkalmából *Ugron Gábor* védnöksége alatt a *Fészek Klub* összes termeiben jubiláris kiállitást rendez, amelyet november 6-án délután öt órakor nyit meg *Hóman Bálint* kultuszminiszter. A kiállitás, amely iránt ugy társadalmi, mint művészi körökben máris nagy az érdeklődés, november végéig marad nyitva.

Pesti Hirlap

Szenes Fülöp
festőművei

* **A Nemzeti Szalon uj kiállitása.** A Nemzeti Szalon vasárnap, november 13-án, délelőtt 11 órakor nyitja meg ünnepélyes keretek között *Szenes* Fülöp festőművész gyüjteményeiből álló reprezentativ kiállitását.

M
927
XI
12

Magyarság, 1927, nov. 12.

Szenes Fülöp.

— **Szenes Fülöp gyüjteményes kiállítása.** A *Nemzeti Szalónban* holnap nyílik meg *Szenes* Fülöp reprezentatív kiállítása. A kiállítás a régi elismert művésznek teljes munkásságát mutatja be.

Mintha a régi jó világ éledne fel a *Nemzeti Szalón* termeiben, elmult idők kiválóságai, ünnepelt asszonyai tündökölnek a falakon. *Szenes* kétségtelenül megjelenítő erővel bir. Ezt talán lejobban érezzük *Vázsonyi* Vilmos arcképe előtt.

Az Est, 1927. nov. 13.

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Képein duskál a napsugár fénye, ragyognak a szi
nek.."-irja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. cikké-
ben.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII. kötet
257-266. lap

MDK

Szenes Fülöp

Esti Ujság, of.

Társulatun vásárlása...
Mücsarnok, 1900. 4.sz. 83. l.

Szenes Fülöp.
festőművész

— **Szenes Fülöp** festőművész november első felében a Nemzeti Szalónban kollektív kiállítást rendez, amelyen magántulajdonban lévő képeit is kiállítja. A kiállítás a művész eddigi alkotásait összefoglalva mutatja be.

Az Est, 1927. okt. 23.

Szenes Fülöp.

festőművész.

— Szenes Fülöp nagy gyűjteményes kiállítása. November első felében nyílik meg a Nemzeti Szalónban Szenes Fülöpnek, az ország határain túl is becsült, kiváló festőművésznek kollektív tárlata. Azok a közéleti férfiak, akikről Szenes évtizedek során át portrét készített, készséggel bocsátották a műveket a kiállítás rendelkezésére.

Petri Flórián, 1927. okt. 30.

Szenes Fülöp
festőművész

— Szenes Fülöp festőművész november első felében a Nemzeti Szalónban kollektív kiállítást rendez, amelyen magántulajdonban lévő képeit is kiállítja. A kiállítás a művész eddigi alkotásait összefoglalva mutatja be.

Pesti Napló, 1927. okt. 30.

Szenes Fülöp.

festőművész

— A Szenes Fülöp-kiállítás megnyitása. *Szenes* Fülöp festőművésznek a Nemzeti Szalón összes termeiben rendezett kollektív kiállítása már elrendezve várja a megnyitás ünnepségét, amely november 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor megy végbe.

Az Est, 1927. nov. 12.

M.D.K.

Szenes Fülöp

Müve magyar tárgyat ábrázol, "modern szellemben festett jeles alkotás" de ez is csak közeledés a magyar festészet problémájának megoldásához, "eped utána, de nem elég vakmerő"- irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. cikkének, -"A magyar genre"- c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1901. dec. hó, XXXVI. kötet 242-253. lap

Szenes Fülöp: Arczkép.

lesz tovább. Jól van, jól . . . hadd el! Ösmerlek már . . .

— Furcsa ember vagyok . . .

— Nincs párod a világon!

Upovajuscsij összehúzta magát és elkezdett köhögni; azután, mikor kiköhögte magát, nehezen zihálva mondotta:

— Lásd, én mért beszélek. Csak azért, mert veszedelemmel jár a dolog . . .

— Jól van, jól! — kiáltott rá Pljasi-noga boszúsan.

Fölkapta a vesszőt, a vállára vetette, a hóna alá csapta a befejezet állott.

Upovajuscsij is fölke jára és lassú léptekkel

— Prrr! Ugyan, az már, — hallatszott az á

— Prrr! Prrr! . . . szépen, eredj már no!

Pljasi-noga nézte, a dott a lóval s levette a mogorva tolvaj bajusza

Istók János: Szilágyi Dezső domborművű arczképe.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

ra, balra . . . nincs sehol

a kezével. Bamba volt az

— De komolyan! — szólt Upovajuscsij halkan, de meggyőzően. — Csak gondold meg. milyen veszedelmes vállalkozás! Legalább négy

Szenes Fülöp.

— **A főváros képzőművészeti bizottsága a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon *Szenes* Fülöp-kiállitásán megjelent a székesfőváros képzőművészeti bizottsága *Buzáth* alpolgármester, *Liber* tanácsnok és *Bárczy* István nyugalmazott miniszterrel az élén és elhatározták, hogy Szenes Fülöp Vázsonyi-portraitját megvásárolják a székesfőváros muzeuma számára. A főváros ugyanis még tavaly, Vázsonyi halála után elhatározta, hogy megfesteti Vázsonyi Vilmos arcképét. Erre a célra nagyobb összeget vettek fel a költségvetésbe. Most, hogy a bizottság tudomást szerzett Szenes Fülöp művéről, amely Vázsonyi halála előtt pár hónappal készült, elhatározták, hogy megfestés helyett ezt a képet szerzik meg.

Magyarság, 1927. Mai 26.

Szenes Fülöp.

Est
927
XI
22

— **Szenes Fülöp kiállításának sikere.** Budapest művészeti életének valóságos eseményévé nőtte ki magát Szenes Fülöp gyüjteményes képkiállítása a Nemzeti Szalónban. A társaság legelőkelőbb rétegei éppúgy látogatják a termeket, mint a nagyközönség tömegei. Az elismerés egyhangúsága és a méltánylás őszintesége nyilvánul meg napról-napra a rendkívül gazdag tárlat egyes kiemelkedő darabjai előtt. A kiállítást az egyre fokozódó érdeklődésre való tekintettel november végéig nyitva tartják.

Az Est, 1927. nov. 22.

1

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Mea culpa" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1907. január 25. évf. 25. lap

M.D.K.

Szenes Fülöp

"A bizarr pózt nem veti meg, de főleg a szinharmoniáért rajong.." -irja Lázár Béla Téli tárlat c. cikkének "Az ember" c. fejezetében.

"Tanulmány a "Mea culpá"-hoz" c. repr.-óját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet 273-281. 283. lap

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Női fejei ..finom tónusukkal..a müvész technikai haladását igazolják, -irja Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1901. febr.
982-994. lap

MDK

Szenes Fülöp

Tükörbenéző nő, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 31 l.

M.D.K.

Szenes Fülöp /1863.-

739. Kisbiróné. Olajf. 58x45 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 52. 1.

MDK

Szenes Fülöp, sz. 1863.

Fiatal lány arcképe

Női tanulmányfej

Ernst Muz. Szemx 5o. aukc. 1934. dec.

2o 1.

20 L.

Szenes Fülöp

festő

koll. kiáll Nemzeti

ired . Balon

Ujság 1927

nov. 13. (e. a.:

Sz. F. élete munkája)

Érkezett 1905 jul. 22.

674/1905 sz. (Gyula, 1905 jul. 19.)

Fejérpataky László jelentése a gyulai múzeum-ról.

Szenes Fülöp

vrod

Magyar Géniusz

1901. 252. l.

(Sz. F. karikatúrája

Márk Lajostól.)

147. № 166.

113 a közjnél

Moder

4342 ~~[illegible]~~ Bernhard Stange.

Sz. Dresdában 1807 julius 2

Esti hangulat.

~~[illegible]~~.

~~A fogyó holdtól megvil~~
ról, a hajóroncs közelében, ké
több halászbárka kötött ki a
háttérben az égboltozatot a m
pirosra. A viz kissé hullámzi
lett, az esti csillag ragyog,
Festmény, aranyozott ke
(vászon, méretei ~~17.5:73.~~
annak kivonatában ~~[illegible]~~ (

147

Clichée.

21 (350)

15

Szenes Fülöp

U. 882.

Pesti Hirlap

1913. okt. 23.

(Sz. mutterem kiällibása.)

k. k. l.:

kezeihez /Budapest, IX. Högyes
fényképtár gyarapitási, könyvt
/20.000/ Huszonegyezer pengőt
Budapest, 1938. december hó 5.
Ybl Ervin s.k.miniszteri tanác
A hivatalos más

Szencs Fülöp

lárd

Műv. Krónika

1904. 9. n. 15. l.

†

gy a maga, mint gyermekei **Ilona** férj. **Brandis**
összes rokonság nevében is fájdalomtelt szivvel
sanya, anyós és nagyanya, a szerető testvér, sógornő

Kálmánné

gdi Vörös Olga

Szenes Fülöp

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Szenes Fülöp

1929 nyarán
Esztergomban dol-
gozott

Bék Konrétt

72. l.

pítészet még egy gondozójában és föl-
ében s melyek külön-külön is elegen
ttek volna arra, hogy nevét tisztelette
az utókor. A helyreállítandó épülete
etét és eredeti alakját levéltárakban
tárak régi rajzai között, fölhasználv
leirásait, maga kutatta ki. Maga készí
tervrajzokat s vezette a helyreállítás
kat, melyekről kitünő tanulmányokba
t be. Nagy agitáló és szervező er
benne. Helyreállítási terveinek érde
mindent megmozgatott. Ujságczikkek
zdított, tudományos folyóiratokban é
köteteiben a szakköröket győzte meg
egyház, község, magánosok anyag
tását járta ki. Műemlékek védelmér
leteket alakított, melyeknek vezetésé
láláig tevékeny részt vett. Hozzá min
s működött, az építészeti szakot látva
olognai Collegio Venturoliban, mely az
i magyar-illir collegium házában székel.
kásságának javát szülővárosának, Bo-
ak, a közép- és renaissancekori olasz
et az erős egyéni helyi szinezettel

Re Enzo-t, melynek falai között II. Frigues

Szeves Fülöp

Dr Ribáry Géza
arcképe
Repr.

Varga Sándor: Fia-
kalok művészete.
[Bp. ér.]
1942

Rubbianival ismét megfogyatkozott egygyel

az egyszerű intonációjú, de mély hangulatok felé hajlott s akinek hangja gyöngédségében vetekedett a madarakkal társalgó szent Ferencz szavával. Az Oriani romanticizmusával szemben állott a Stecchetti verizmusa. Panzacchi és Minghetti haladó politikai felfogása mellett Malvezzi a konzervatívebb árnyalatot képviselte. Az ékes szavú Panzacchi méltató művészettörténeti modorával ellentétes volt Riccinek és Malaguzzinak levéltári kutatásokon s összehasonlító emléktanulmányokon alapuló módszere. Carducci esküdt ellensége volt az egyháznak, a pietizmusra hajló Rubbiani IX. Pius halála után Alfonso Malvezzivel lapot alapított az Egyház és az állam kibékítésére. Amaz antik mitologiai képekkel tűzdelte tele költeményeit, Rubbiani a próféták könyveiből szeretett idézni. A nemes társaságban, Carduccin kezdve, közös volt a soktornyú város művészeti emlékeinek szeretete, melynek ébrentartására Rubbiani restaurálásai újabb és újabb anyagot szolgáltattak. Mintha a nagy restaurátor tevékenységének apotheozisát zengenék azok-

melynek alapgondolata, hogy az ország letén talált minden műemlék a nemzeti része és a polgárok közös tulajdona. rög törvény szerint az államnak joga ásatások útján előkerült tárgyakat egyharmadán, a magángyüjtőktől megs teket pedig fele értéken megváltani. nös becscsel biró emlékeket tilos az or kivinni, a többiek után 10% kivite fizetendő. Tíz évvel utóbb, 1909-ben, ország készített nagy körültekintéssel emléki törvényt, az ú. n. lex-Rosadit, e hasábokon annak idején részletesen tettünk s mely azóta kitünően bevált. sel utóbb hazánkban báró Forster műemléki ügyünk nagy konczepcziójú radhatatlan vezére dolgozott ki ingatl emlékeink védelmére törvényjavaslato azonban, kedvezőtlen pénzügyi visz miatt, mindezideig törvényerőre nen kedett. Legújabban, a mult év utolsó a franczia állam adott ki új műeml vényt.

Franciaországban a nagy forradalom

Szenes Fülöp

l.

Off München 1905

130-l.

23

sz.

ÁRJEGYZÉK.

MDK

Szenes Fülöp

"Guy de Maupassant" c. műve. Repr.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 3.l.

MDK

Szenes Fülöp

"Kötőlecke" c. műve. Repr.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 10.lap

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készit az ismert kitünő minőségben, szigoruan rituális előirás szerint

Schreiber Simon,

az egri főtiszt. főrabbi úr felügyelete alatt a

Franck Henrik Fiai Rt.

Iroda:

Budapest, I. Budafoki-út 64.

Levélcim:

Budapest 113. Postafiók 5.

Telefon:

J. 386—13 és J. 386—93.

GOETHE, HAMANIZMUS ÉS HUMANIZMUS.

A *Jüdisches Familienblatt* legutóbbi számában S. Meisels ismerteti Goethe *Ahasverus-játékát*, amelyhez a nagy költő valószinüleg a frankfurti ghetto Purim-spieljeiből kapta az inspirációt, ép úgy mint a nemrég kéziratban előkerült ifjúkori „József"-játékához. Hiszen Goethe megtanult gyermekkorában nemcsak héberül, hanem beszélte a barokk „Juden-deutsch"-ot is. Az Ahasverus-játékot Goethe a *„Jahrmarktsfest zu Plundersweilern"* mellékjelenetéül használta fel. Viszont ezt a mellékjelenetet az antiszemiták szokták felhasználni Goethe zsidógyülöletének igazolására. Még pedig egyszerűen úgy, hogy citálják a Hámán szájába adott szavakat, mint Goethe privát véleményét, viszont amit Goethe a humánus Ahasvérus szájába ad, azt bölcsen elhallgatják. Ime példa:

Haman:
Der Jude liebt das Gold und fürchtet die Gefahr.
Er weiss mit leichter Müh' und ohne viel zu wagen,
Durch Handel und durch Zins Geld aus dem Land zu tragen.

Ahasverus:
Ich weiss das nur zu gut. Mein Freund, ich bin nicht blind;
Doch das tun andere mehr, die unbeschnitten sind.

KRÓNIKA ÉS SZEMLE

A SZENTFÖLDI TÁRSASUTAZÁS.

A végleges programm megjelent és felöleli úgy a palesztinai, mint az egyiptomi út minden részletét. A jelentkezés végleges határidejét április 15-ikére tűzte ki az előkészítő bizottság. Indulás május hó 15-én. Amint a prospektus is kiemeli, dr. Patai József csakis intim jellegű társasutazás vezetését volt hajlandó a Pro Palesztina Szövetség kérésére elfogadni. Akik a szentföldi közös turákban nem akarnak részt venni, azok is igénybe vehetik a társasutazás kedvezményeit a hajójegyre, amely hat hónapig marad érvényben. Jelentkezés a Mult és Jövő kiadóhivatalában, Révay-utca 14., vagy a Cosulich Llyod irodájában, Budapest, Thököly-út 2.

KASZAB ALADÁR ARCKÉPE. *Kaszab* Aladár mindég elhárította magától a megtiszteltetést, ha valamelyik intézmény meg akarta festetni az arcképét díszterme számára. Csak életének utolsó hónapjaiban sikerült őt reábírni arra, hogy modellt üljön *Szenes* Fülöp mesternek, aki több vázlatot és két kitünő portrét festett róla. Az egyiket a Siketnémák Intézete, a másikat a Kaszab-klinika részére, az orvosi kar ismételt kívánságára. Utóbbit *Szenes* művészetének legérettebb alkotását, a mester engedélyével, műmellékletként adjuk mai számunkhoz. A portré annál értékesebb, minthogy Kaszab Aladárról élet után készült más művészi arckép nem is maradt fenn.

A PRO PALESZTINA SZÖVETSÉG LIPÓTVÁROSI ESTJE a pesti zsidóság szine-javának jelenlétében, a Lipótvárosi Társaskör túlzsúfolt dísztermében folyt le. *Baracs* Károly udv. tanácsos, a Szövetség elnöke ismertette a Pro Palesztina céljait. Kiemelte, hogy a Palesztina-munka távol áll minden politikától, legföljebb csak következményeiben lesz politikai jelentősége, annyiban, hogy megjavítja a zsidóság sorsát, fejleszti kulturáját, fokozza összetartását és emeli a tekintélyét az egész világ szemében. Ennek a munkának a támogatása minden zsidó kulturember kötelessége. Dr. *Friedmann* Ignác kormányfőtanácsos, a Keren Hajeszod elnöke, nagyszabású előadásában reámutatott arra, hogy a Palesztina-munka az egyetemes zsidóság ügye, tehát nem szorítható háttérbe semmiféle lokális zsidó tevékenység. Az egész világ zsidóságának helyzetét fogja javítani az új Palesztina. Ha zsidó fórum, zsidó parlament lesz, nem fogják úgy elintézni a zsidókat mint például legutóbb Venizelos, aki a hajléktalanná vált szalonikii zsidók küldöttségének kijelentette, hogy ő nem ér reá a zsidókkal foglalkozni. Az is, aki maga nem cionista, kell hogy tisztelje a zsidó egyetemesség chálucait. Dr. *Kiss* Arnold kifejtette, hogy ki hihet

GYENES ANT
SZERELŐMESTER
DEBRECEN, ARANY JANOS-U
Alapítva 1905. TELEFON 937. Kitünte

Szenes Fülöp

Ujság 1937 X/29

— **Szenes Fülöp jubiláris kiállítása.** *Szenes* Fülöp festőművész művészpályájának ötvenedik évfordulója alkalmából Ugron Gábor védnöksége alatt a Fészek Művészek Klubja összes termeiben jubiláris kiállítást rendez. A kiállítást november 6-án délután 5 órakor nyitja meg Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter. A kiállítás, amely iránt ugy a társadalmi, mint a művészi körökben máris igen nagy az érdeklődés, november végéig marad nyitva.

Szenes Fülöp

Ujság 1927
nov. 26

** **Szenes Fülöp Vázsonyi-arcképe a főváros tulajdonában.** A főváros közgyülése már régebben elhatározta, hogy megfesteti a főváros számára Vázsonyi Vilmos arcképét azoknak a szolgálatoknak elismeréseül, melyeket Vázsonyi egy élet munkájával a fővárosnak tett. Kapóra jött a fővárosnak Szenes Fülöp kiállitása a Nemzeti Szalonban. Azon Vázsonyinak természet után készült arcképe, még pedig jól sikerült arcképe is szerepel. A főváros képzőművészeti bizottsága ma azt határozta, hogy megveszi a főváros számára Szenes Fülöp Vázsonyi-arcképét.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

* **Operaház.** *(Varázsfuvola uj főszereplővel.)* Uj Papageno mutatkozott be a *Varázsfuvola* hétfői előadásán, *Szomolányi János*, akit betegsége akadályozott meg, hogy uj szerepét már a mult heti előadáson elénekelje. *Szomolányi*, akit fiatalsága különösen alkalmassá tesz erre a kedves és szép szerepre, teljesen kihasználja énekesi, színészi képességeit és a szerepadta lehetőségeket Papageno megformálásában. Maszkja, mozgása, játéka stilusosan érzékelteti a mozarti mesehangulatot, éneke pedig nemcsak a hang szép és szines dallamosságával hat, hanem a zenei érzék és a kidolgozottság komoly értékeivel is. A fiatal énekesnek, az ismert kitünő együttesben, első igazi sikerét hozta meg ez az alakitása, amelyet a közönség szeretettel fogadott. *(f. j.)*

* **A Szinművészeti Akadémia vizsgaelőadásán** vasárnap délelőtt Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig" cimü szinjátéka került szinre, *Lehotay Árpád* akadémai tanár rendezésében. Móricz Zsigmond darabjának főszerepe a legnagyszerűbb és egyben legnehezebb feladat minden fiatal színész számára. A vizsgaelőadásokon kedves, elnéző mosollyal szoktuk fogadni a szép, mutatós parókákba öltözött hatvan- és hetvenéves figurákat alakitó 18—20 éves leányok és fiuk szereplését. A hangjuk természetes frissesége rendszerint átcseng az aggastyán-maszk külsőségein. De *Nyilas Misi*, a Móricz-darab főhőse — gyerek. Ezt a figurát a legközvetlenebb őszinteség eszközeivel formálhatja meg a félig még gyerek-sorban lévő akadémista. Ez a szerep épp ezért a technikai tudás fokán tul elárul, kifejez valamit a szinjátszás megtanulhatatlan természetes belső készségéből is. *Zsillei Margit*, egy-két lányosan érzelgős hangtól eltekintve, derekasan oldotta meg a nehéz feladatot. *Szakács Miklós* fölényes tudásu, kész szinész. *Horváth Tivadar, Győző László, Turgonyi Pál, Fábri Zoltán, Lányi Ágnes, Nijinszky Tamara, Parragh Éva* ezuttal is bebizonyitották komoly rátermettségüket a színészi pályára. *(sz.)*

* **Muzeumi matiné.** A Nemzeti Muzeum patinás disztermében idén is összegyülnek majd a zenebarátok egy-egy meghitt hangulatu muzsikás vasárnap délelőttre. Az első matiné műsorát *Chausson* zongorára, hegedüre és vonósnégyesre irott versenyműve vezette be. Ritkán hallható, érdekes, sejtelmes hangulatu mű, amelynek hömpölygő, tuláradó hanghullámai és a mestertől, Franck Caesartól készen kapott fordulatai közé a fiatal francia muzsikus bele tudta lopni egyéni leleményének finom ötleteit is. A mű gondos, aprólékosan kicsiszolt megszólaltatása a két versenyszólamban *Kresz Gézával* és *Faragó Györggyel*, jólesően különbözött az ugyanebben a teremben már jó néhányszor hallott alkalmi izü muzsikálásoktól. Nem kevésbé szépen sikerült *Kodály* Trió szerenádjának, az uj magyar kamaramuzsika egyik legszinesebb alkotásának az előadása, pedig ez a mű a csupán magasabb hangrégiókat képviselő hangszerösszeállításával, pontos technikai kivitelt és élénk képzelőerőt igényel előadóitól. A *Bachmann—Hegedüs—Kocsis*-együttest illeti érte az elismerés. Befejezésül *Mozart* klarinét-ötösének szivderitő hangjai csendültek fel, amelynek klarinétszólamában *Beider Gyula* csatlakozott az együtteshez. *(mja.)*

* **Előadóest.** A Zeneakadémia nagytermében csütörtökön este félkilenc órakor tartja Rádai Imre szinmüvész előadóestjét, amelyen többek közt Basilides Mária, Mezey Mária, Muráti Lili, Somlay Artur működnek közre.

Rózsavölgyi hangversenyei:
Waldbauer—Kerpely ma **Beethoven**-est Z. 8.

Dizőz-Kongreszus
vasárnap Z. 8. Jegyek 1—4 P Zeneakadémián is.

* **Az első Magyar Est a nagyváradi Szigligeti-Szinházban.** A Pesti Hirlap kiküldött munkatársa jelenti: A nagyváradi Szigligeti-Szinházban a váradvelencei Nőszövetség vasárnap este nagyszabásu díszelőadást rendezett a menekültek javára. Ez volt az első „Magyar Est" a nagyváradi szinház szinpadán a felszabadulás óta. Az estélyen Halász Gyula nagyváradi kanonok mondott ünnepi beszédet. Azután a „Szent Korona" c. élőkép következett. Kétszáztagu vegyeskar énekelte el az Erdélyi indulót. Majd tiz magyarruhás pár palotást táncolt. A gazdag műsor második részében a szinházi együttes nótaszámokkal, táncszámokkal tarkitott „Arató ünnepet" mutatott be. A Szent István élőkép és a Himnusz éneklése fejezte be az estélyt, amelyen vitéz Rajnay Károly tábornok, városparancsnok és a nagyváradi magyarság valamennyi előkelősége jelen volt.

Avróságok

Bulla Elma az Andrássy Szinház ujdonságában lép legközelebb a közönség elé. Török Rezső „Nehéz ma férjhez menni" c. vigjátékának főszerepét fogja eljátszani.

A Vigszinházban megkezdték Innocent Vincze Ernő „Vadmadár" cimü darabjának próbáit. A darab főszerepét Muráti Lilinek osztották ki.

Somogyi Nusi, az operett-szinpad népszerü művésznője, egyheti vendégszereplésre Kolozsvárra utazik.

MOZI

Meghalt Tom Mix

Egy newyorki hirügynökség jelentése szerint Arizonában gépkocsiszerencsétlenség áldozata lett *Tom Mix*, a világhirü cowboy-szinész. A vadnyugati filmek hőse, aki filmjein nyereg nélkül ülte meg a lovat és félkézzel fékezte meg a legvadabb bikát, nem tudott ura lenni a gépnek. Gépkocsija felfordult és maga alá temette utasát. Tom Mix 1881-ben született, El-Pasóban, Texasban, ahol apjának farmja volt s ahol a fiatal Tom Mix is a cowboyok romantikus életét élte. Aránylag későn, 33 éves korában került a filmhez egy amerikai gyárnál. Ettől kezdve a hangosfilm megjelenéséig pályája egyenesen ivelt felfelé. Sorozatosan jelentek meg vadnyugati történetei, amelyekben nem kevésbé hires Tony lovával lépett fel. A 30-as években még a legjobban kereső filmszinészek közé tartozott, a hangosfilm megjelenése óta azonban, amióta a vadnyugati történetek ügyszólván eltüntek a film vásznáról, már csak alig egy-két filmje került el hozzánk.

LÓVERSENY

A vasárnapi versenyek

1940 okt. 13. — I. 1. Kimonó (Keszthelyi), 2. Henricus. F. m. Drusza. 2½, 4 h. Tot. 10:13, 19. — II. 1. **Barika** (Kovács L. II.), 2. Jonathan, 3. Lókötő II. F. m. 4 ló. Fejh., 1½ h. Tot. 10:282, 34, 19, 39, 2287. — III. 1. **Budapesti dij** (1300 m.). 1. **Lim-lom** (Gutai), 2. Top weight (Szentgyörgyi), 3. Haladj (Csuta). F. m.: True wonder (IV-ik), Sebaj (V-ik), Álom, Burkus, Bariton. Fejh., fejh. Tot. 10:29, 13, 15, 16, 95. — IV. 1. **Sweet Load** (Klimscha), 2. Várnagy, 3. Dampierre. F. m. 8 ló. 5/4, ¾ h. Tot. 10:163, 49, 33, 59, 817—1216. — V. 1. **Blarney** (Karaszek), 2. Hedie, 3. Vásárfia. F. m. 9 ló (Kujon állva maradt). 1¾, nyakh. Tot. 10:66, 21, 17, 15, 292—152. — VI. 1. **Akarnok** (Rózsa), 2. Blagueur, 3. Rejtvény. F. m. 6 ló. ½, 1½ h. Tot. 10:37, 17, 28, 34, 165—303. — VII. 1. **Couleur gagne** (Pfendler), 2. Hajrá, 3. Happy Boy. F. m. 6 ló. (Siva megkésett). 1½, nyakh. Tot. 10:38, 16, 21, 22, 152—193.

Budapesti ügető nyerte meg Bécsben a huszezer márkával dijazott gróf Hunyadi Kálmán-emlékversenyt. Óriási közönség előtt tizenegy ügető állt fel a starthoz. A mezőnyhöz tartozott a hires Probst és a budapesti idomitás alatt álló francia Kama Deva II. Probst hibásan kezdett, de azért nagy térhátrányából sokat behozott. Kama Deva II.-t azonban nem tudta megverni, miután a francia a nehéz krieaui pályán 24.9 mp-es átlagidőt ügetett ki, a magyar Szalai által hajtott Ural lett a második Probst előtt.

A kontinens legjobban dijazott akadályversenyét, a Meráni-dijat (5000 méter) Maenio nyerte Valperga és Grazzano ellen. A versenyben husz ló vett részt, nyolc elbukott.

SPORT

Erdély válogatottja a magyar labdarugás hivatott képviselője

A Ferencváros magyar labdarugóbajnokcsapata, amely a közelmultban hét, illetve nyolc játékost adott a magyar labdarugóválogatottnak, vasárnap a labdarugószövetség felhivására a magyar labdarugás képviselőjeként Kolozsvárott szerepelt. A Kolozsvár, Nagyvárad és Nagybánya legjobb játékosaiból alakult erdélyi válogatott és a Ferencváros játékszinvonala között *meglepetésre klasszisküllönbözet volt az — erdélyiek javára!*

Kolozsvárott, a mérkőzés szinhelyén *tizenkétezer néző volt a szemtanuja az erdélyi labdarugás nagy diadalának*, a lelkes sportbarátok vállukon vitték a legjobb erdélyi játékosokat az öltözőbe, a Ferencváros játékosai pedig holtra fáradtan törtek maguknak utat a lelkesedő tömeg sorai között. *Erdély labdarugása ezzel beérkezett* és kétségbevonhatatlanul hivatott képviselője a magyar labdarugásnak. *Erdély labdarugóival számolni kell és nélkülük magyar válogatott csapatot összeállitani nem lehet.*

A mérkőzésen *Erdély labdarugói 6:2 (3:1) arányban győztek.* Az első félidőben Finta góljára Lukács és Sárvári (2) válaszolt, majd térfélcsere után előbb Bodola volt eredményes, a ferencvárosi Jakab góljára pedig Lukács és Dobai révén kialakult a végeredmény.

Az erdélyi csapatban elsősorban a *Lukács — Kovács—Sárvári — Bodola— Dobai* csatársor remekelt, de kitünt még a fedezetsorban *Juhász* és *Szaniszló*, a közvetlen védelemben pedig *Hevesi* kapus és *Domján* hátvéd.

A Ferencváros csapatából hiányzott Csikós, Sárosi III. és Kiszely.

A labdarugóbajnokság

A Ferencváros kolozsvári vendégjátéka folytán ezuttal csak csonkaforduló volt a Ferencváros a vasárnapra kitűzött mérkőzését már megelőzően csütörtökön rendezte meg. Meglepetés volt a Ferencvárosnak a Beszkárt elleni 4 : 4 arányu csütörtöki döntetlenje, vasárnap azután az Ujpest a diósgyőriek ellen ezt a döntetlent megismételte. Meglepetésnek számit a csepeliek 5 : 0 arányu győzelme Szombathelyen.

Eredmények: Ujpest—Diósgyőr 4 : 4, Kispest—Gamma 5 : 3, Tokod—Elektromos 2 : 1, Szolnok—Törekvés 3 : 1, Szeged—Salgótarján 0 : 0 és WMFC—Haladás 5 : 0.

Sorrend: Ferencváros 10, Ujpest 9, WMFC 8, Tokod, Szolnok és Salgótarján 7—7, Diósgyőr 6, Gamma, Beszkárt, Kispest és Szeged 5—5, Elektromos 4, Haladás és Törekvés 3—3 ponttal.

Uj magyar kalapácsvető csúcseredményt dobott Kolozsvárott Biró György 48 méter 84 cm-rel.

A BBTE futói 4×200 és 4×800 m-en győztek 1 p 29.9 mp, ill. 8 p 4 mp idővel. Az ötezer méteres csapatversenyről a szövetség dönt. Egyénileg első volt Szabó Miklós, ideje 14 p 48.6 mp.

Magyar kerékpárosok távollétében folyt le a még hátralévő lipcsei és erfurti száz km-es verseny. Lipcsében a dánok, Erfurtban a németek győztek, egyénileg első mindkét helyen a német Preiskeit volt.

Csak hétfőn volt döntés Zágrábban a magyar-jugoszláv tenniszmérkőzésen. A szombaton félbeszakadt Puncsec—Asbóth mérkőzés végeredménye 2 : 6, 3 : 6, 6 : 1, 6 : 2, 6 : 0 Puncsec javára. Párosban a jugoszláv pár győzött 6 : 4, 6 : 1, 2 : 6, 6 : 4 arányban. A jugoszláv csapat 4 : 1-re győzött.

A Beszkárt labdarugói Marosvásárhelyen 3 : 2 arányban győztek. A mérkőzésen ötezer néző volt.

A budaiak házi tenniszbajnokságában a női egyest harmadizben nyerte meg Körmöczi Zsuzsi.

HEGEDÜ, viola, cselló és az összes alkatrészek beszerzése előtt kérjen dijtalan árjegyzéket. **Részletfizetésre is szállitok.** Javitás, csere, vétel, becslés. **TÓTH JÁNOS** művészhegedüépitő, Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 8. 40 éves cég. **Hegedüt speciális hegedükészitőnél vásároljunk.**

KÖZGAZDASÁG

Aláirták az uj olasz-magyar gazdasági megállapodásokat

Róma, okt. 14. (MTI) *Giannini* szenátor és *Nickl Alfréd* rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter az olasz külügyminisztériumban hétfőn aláirta az uj *olasz-magyar gazdasági megállapodásokat.* Mértékadó olasz körökben az aláirást megelőző tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket mondották:

— Az olasz-magyar gazdasági tárgyalások, amelyek szeptember 30-án kezdődtek meg, a két ország közti szivélyesség szellemében folytak le. A tárgyalások célja az volt, hogy a magyar-olasz árucsere keretében az uj kontingenseket a jelenlegi helyzetben fennálló követelményeknek és lehetőségnek megfelelően megállapitsák. Különös jelentősége a most aláirt megállapodásoknak az, hogy a kontingensek megállapitásánál már tekintetbe veszik Magyarország legujabb területi gyarapodását.

Az áruforgalmi jegyzőkönyv mellett az *olasz-magyar fizetési forgalom ügyében* is jegyzőkönyvet irtak alá.

Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. lesz ujból az Angol-Magyar Bank Rt.

Az Angol-Magyar Bank Rt. igazgatósága dr. galgóczi *Schober Béla* m. kir. titkos tanácsos elnöklésével tartott ülésében elhatározta, hogy október 30-ára rendkivüli közgyülést hiv egybe, mely elé azt a javaslatot terjeszti, hogy az intézet térjen vissza ötven éven át követett működési irányának és mindenkori önálló magyar jellegének jobban megfelelő előbbi nevére és ehhez képest változtassa meg cégét *„Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság"-ra.*

A Külkereskedelmi Hivatal közleményei legujabb száma felszólitja az érdekelteket, hogy az olasz kikötőkben tárolt árujuk érdekében jelentkezzenek a Külkereskedelmi Hivatalnál, tájékoztat a hizlalási hitelakcióról, folytatólagosan ismerteti a gabona felvásárlási jogositványban részesitett cégek névsorát, végül a buza, rozs, sörárpa, tengeri, magvak, burgonya és hagyma piaci áralakulását adja.

A paprikatermelők az 1939. évben termelési engedély alapján ténylegesen beültetett terület után kataszteri holdankint 30 pengő visszatéritést kapnak. A térités feles müvelés esetén megoszlik a gazda és a feles között.

Tiszabercel községben szerdán állat- és kirakodóvásár lesz.

A Magyar Magtenyésztési Rt. hetijelentése. Szöszösbükkönymagban megjavult a kinálat; a forgalom változatlan árak mellett bonyolódott le. Élénk üzlet fejlődött ki kölesben és csillagfürtben. Lóheremag és lucernamag kinálata gyenge, ami részben e magféleségek késői betakaritására vezethető vissza. A mák elhanyagolt volt. A tavaszbükköny ára az erőteljes kinálat mellett is megjavult. A borsó piaca üzlettelen maradt. Hivatalos nyersáruárak per 100 kg ab feladóállomás: köles, fehér 36—38, köles, vörös 35.50—37, köles, egyéb 35.25—36.25, káposztarepce 40—45, napraforgómag 28, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50, kék mák 200—203, borsó, Viktória, sterilizált 50.20, borsó, zöld (expressz) sterilizált 40.20, lencse, nagyszemü, sterilizált 62.20, lencse, középszemü, sterilizált 50.20, lencse, kisszemü, sterilizált 40.20, biborheremag 135—140, tavaszi bükköny 34—36, szöszösbükköny 78—83, csillagfürt 23.50—24 pengő.

Értékpiac

A részvénypiacon tartott nyitás után árukinálat jelentkezett és az árfolyamok a Nemzeti Bank kivételével az egész vonalon csökkentek. A Nasici árvesztesége elérte a 10 százalékot. Némi megnyugvás csak a zárlat előtt állt be. A bankpiac is gyengébb volt. A kötvénypiacon nyugodtabban alakult helyzet, ott az eltérések jelentéktelenek. A nem jegyzett értékek is gyengültek.

Részvények (zárjelben zárlat). Nemzeti Bank 182 (182), Bauxit 161—159 (150.50), Beocsini 12 (11.80), Aszfalt 4.25—4.50 (4.40), Kőszén 326—316 (319), Nagybátonyi 41 (41), Salgó 33.25—32.10 (32.30), Urikányi 29—28 (28), Fegyver 28—27.25

SZINHÁZAK	OPERA (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	KAMARA (4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	ANDRÁSSY (½4, 8)	FŐV. OPERETT (½4, 8)	PESTI (5, 9)	KAMARA VAR. (½ 9)
Kedd	A Rajna kincse A. 3.	Szent Borbála III.	**XIV. René**	Sorompó	**Az ördög nem**	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Szerda . . .	Farsangi lak. E. 3.	**Vidám szüret**	Románc C.	Kaland	**Az ördög nem**	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Csütörtök . .	Bohémélet B. 3.	Szent Borbála V.	Románc D.	Kaland	**Az ördög nem**	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Péntek . . .	I. Filh. hangv.	Vidám szüret N. 1.	**XIV. René**	Kaland	**Az ördög nem**	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Szombat . .	Julia. A háromsz. D 3	Szt. Borbála VII.	XIV. René	Kaland	Az ördög nem	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Vas. d. u.:	**Denevér**	Döbrönte kürtje	XIV. René	Hajnalban	Az ördög nem	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**
Vas. este:	Székely fonó	Szent Borbála I.	Románc	Kaland	**Az ördög nem**	**Rád bizom**	**Bécsi gyors**	Valahol Pesten	**Kacagó express**

VÁROSI SZINHÁZ (½8) Csütörtök: Megnyitó díszelőadás. — Vasárnap: Székely fonó. — Pesti karneval. — Csárdajelenet. (Az Opera vendégját.) — **KOMÉDIA** (½5, ½9). Naponta: Telitalálat. — Kedd, szerda, csütörtök, péntek: akcióban. — **ROYAL VARIÉTÉ** (½9, szomb., vas.- és ünn.: ½5, ½9). Naponta: Uj műsor.

SZINHÁZAK MUSORA

Opera. A Rajna kincse. Wagner 4 k. zenedrám. (Fodor, Rösler, Maleczky) (A. 3. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** Szent Borbála csodája. Ortner H. Heinz 3 f. szinm. (Szeleczky Z., Kiss, Kovácsi) (III. bérl. ½8) — **Vig.** XIV. René. Harsányi Zs., Zágon, Eisemann 3 f. zen. vigj. (Tolnay K., Ajtay, Mezey M.) (8). — **Kamara.** Sorompó. Galamb S. 3 f. szinmüve (Szörényi É., Petheő, Timár) (8). — **Magyar.** Az ördög nem alszik. Vaszary G., **Fényes** Sz. 3 f. zen. vigj. (**Muráti** L., Törzs, Hajmássy) (8). — **Andrássy.** Rádbizom a feleségem. Vaszary J., Losonczy D. 3 f. zen. vigj. (Lázár M., Vaszary P., Bilicsi) (8). — **Fővárosi.** Bécsi gyors. Adonyi Keller L., Sándor J. 3 f. operettje (Kiss M., Gombaszögi E., Latabár) (8). — **Pesti.** Valahol Pesten ... (Bulla E., Rátkai, Ladomerszky M.) (9).

MOZIK MUSORA

ATRIUM (T. 153—034). **Kelet felé** (Erdély viszszatérése) (½6, ½8, ½10, szo., vas., ü. ¼4-kor is).

BELVÁROSI HIRADÓ (T. 181—244). **Magyar, Fox, Luce, Ufa és Rajzos hiradók.** A kormányzó diadalutja Erdélyben. D. e. 9-től este 9-ig folyt.

CASINO, Eskü-ut 1. (T. 383—102). **Csintalan férjek** (½6, ¾8, ¾10; szo., vas., ü. ¼4-kor is).

CITY (T. 111-140). **Kelet felé ... Erdélybe** (A magyar honvédség bevonulása) (¾6, ¾8, ¾10, szo., v., ü. ¾4-kor is).

CORSO (Tel. 182—818). **Dr. Kildare titka** (½6, ½8, ½10; szom., v., ü. ½4-kor is).

DÉCSI (Tel. 125—952). 3-ik hétre prol.! **Igen, vagy nem?** (6, 8, 10; szo., v., ü. 4-kor is).

FÓRUM (T. 189—543). **Bel Ami** (¼6, ½8, ¾10; szom., v., ü. ¼4-kor is).

HIRADÓ (T. 222—499). **Magyar, Luce, Fox, Ufa, Rajzos hiradók.** A kormányzó diadalutja Erdélyben. D. e. 9-től éjfélig folyt.

KAMARA (T. 423-901). Prolongálva! **Mária két éjszakája** (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első 3 mérsékelt).

PALACE (T. 221—222). **„Z" a fekete lovas** (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt.

RÁDIUS (T. 122—098). **Hollywoodi varázs** (½6, ¾8, ¾10; szom. v. és ün. ½4-kor is).

ROYAL APOLLÓ (T. 222—002). 3-ik hétre prol. **Ifju Edison.** Kisérő műsor (¼6, ½8, ¾10; szo., v. és ün. ¼4-kor is).

SCALA (T. 114—411). **Stanleve, a riportkirály** (¼6, ½8, ¾10; szo., v., ün. 3-kor is). — Vas. d. e. 11: **Művészmatiné.**

URÁNIA (T. 146—046). **Kelet felé** (Honvédségünk diadalutja Erdélyben). Naponta: 3, 5, ¼8, ½10.

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

XIV. René

Harsányi—Zágon—Eisemann szellemes zenés vigjátéka, a Vigszinház évadnyitó sikere szerepel mai jegyakciós műsorunk élén. Mellette sorozatosan szinrekerülő műsordarabjainkat nyujtjuk: „Az ördög nem alszik", „Rád bizom a feleségem" cimü zenés bohózatokat és a „Bécsi gyors" cimü operettet. Két kis szinházunk, a Kamara Variété és a Komédia is jegyakciónkban szerepel.

Jövőheti előadás. Vig. Hétfő: **XIV. René.**

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 28. (Tel. 1—122—95—94—93). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 225—686). — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — Krisztina-körut 133. (Tel. 1-569-24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel. 2-695-95). — Margit-körut 8. (Tel. 1—528—25).

MASODHETES MOZIK

Admiral. Rajongás (¼4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** Erdélyi kastély (¼4, ½6, ½8, ¼10). **Astra.** Gül Baba (¼4, ½6, ½8, ¼10). **Belvárosi.** Rajongás (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Fehér barát (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Prol.! Vágyak asszonya (¼4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** A láthatatlan ember visszatér (4, 6, 8, 10). **Homeros.** Botrány a cirkuszban (¾5, 7, ¼10). **Ipoly.** Halálbrigád (½4, ½6, ½8, ½10). **Józsefvárosi.** S. O. S. Sahara (¼4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** Prol.! Ha eljön a holnap (¼4, ½6, ½8, ½10). **Odeon.** S. O. S. Sahara (¼5, ¾7, ¼10). **Orient.** Jesse James, a nép barátja (¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** Te vagy a dal (¼4, ½6, ½8, ¼10). **Rialtó.** Botrány a cirkuszban (11, 1, 3, 5, ½8, ½10). **Simplon.** Bécsi történetek (¼4, ½6, ½8, ½10). **Tiszti Kaszinó.** Okt. 15-én: Rohanó élet. 17. és 20-án: Kelet felé ... 22-én: Vágyak asszonya (¼5, ¾7, 9). **Tivoli.** S. O. S. Sahara (½5, 7, ½10). **Turán.** Rajongás (4, 6, 8, 10).

RÁDIO MUSORA

Budapest I. keddi műsora. 10 Hir. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizj. 12 Harang, időj. 12.10 Művészlemezek. 12.40 Hir. 1.20 Idő, viz. 1.30 Szalonz. 2.30 Hir. 2.45 Műsorism. 3 Árak, árf. 4.10 Gyermekdélután. 4.45 Idő, hir. 5 Hir szlov. és rusz. ny. 5.15 Cigányz. 6.10 Előad. 6.30 Jazz. 7 Hir magy., ném. és rom. ny. 7.20 „Bujdosók". 7.55 Ének zong. kis. 8.20 A zágoni Mikes-porta. Helysz. közv. 8.40 Hir, idő. — **Budapest II.** 5.30 Ruszin hallgatóknak. 6 Hir. 6.30 Gazdáknak. 7 Hanglem. 7.30 Francia lecke. 8 Hir idegen ny. 8.30 Előadás.

— A menekültügyi kormánybiztos erdélyi szemleutja. Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, menekültügyi kormánybiztos hétfőn reggel utazott el a budaörsi repülőtérről Erdély felé. A Malert hatszemélyes *Focke Wulf-tipusu* repülőgépét *Majoros János* pilotakapitány vezette. A kormánybiztos *Szekeres János* és *Pásztóy Ámon* miniszteri tanácsosok, valamint *Ecsedy Árpád* rendőrkapitány társaságában foglalt helyet a gyors utasgépen, amely csakhamar eltünt a magasban. Vitéz *Bonczos Miklós* először Nagyváradon szállt le repülőgépével, majd Kolozsvárra utazott. Mindkét repülőtéren hivatalosan fogadták. Vitéz *Bonczos Miklós* a *szamosfalvi*, majd a *szászfenesi* menekülttáborokat tekintette meg. Az előbbiben *1869*, az utóbbiban *980* menekült nyert elhelyezést. Az államtitkár részletesen érdeklődött a táborok parancsnokságánál a menekültek élelmezési, egészségügyi és általában szociális helyzete iránt, majd a menekültekkel is elbeszélgetett. Ez utóbbiak pontos összeirása megkezdődött. Az államtitkár az éjjelt Kolozsváron töltötte, kedden pedig tovább repül *Marosvásárhelyre*, ahol a környék menekülttáborait tekinti meg.

— A kassai püspök a hit- és természettudomány viszonyáról. A budapesti ferences egyházközség vasárnap tartotta évadnyitó kulturdélutánját, amelyen dr. *Madarász István* kassai megyéspüspök előadásában bölcseleti okok és történelmi példák alapján mutatta ki, hogy a hit és a természettudományok között nincsen ellentét. A hit és a természet, a kultura és a vallás mind Isten alkotása és igy szükségszerüen nem lehetnek egymással ellentétben.

— Magyar leventék Rómában. A Rómában tartózkodó *magyar leventék csoportja* a hétfői napot a város megtekintésével és gyakorlatozással töltötte. Szerdán a leventék a *Foro Mussolinin*, Mussolini sportpályáján gyakorlatokat és tornabemutatót tartanak. A szerdai bemutató főpróbáját hétfőn délután tartották báró *Villani Frigyes* magyar követ és *Szabó László* katonai attasé jelenlétében. Az egybegyült hatalmas nézőközönség zugó tapsszal juttatta kifejezésre tetszését a magyar leventék gyakorlatai felett.

— A mérnökség időszerü problémái. Ezzel a cimmel tart előadást a „Mérnökpolitikusok" csoportja szerdán, október 16-án este negyedtiz órakor a Carlton-szálló. (Mária Valéria-u. 2.) különtermében.

— Zászlószentelés. A Weiss Manfréd vállalatok tisztviselői által a felszabadult Kolozsvár városa részére felajánlott diszzászlót október 20-ikán délelőtt szentelik meg Csepelen a római katolikus, református és evangélikus templomokban.

— Egy gép megmondja, milyen nyugodtan alszunk. Chicagóból jelentik: Érdekes orvosi készüléket szabadalmaztatott legutóbb egy itteni feltaláló. „Motilograph" a neve és pontosan jelzi, milyen nyugodtan töltötte éjszakáját az olvasó. Az ágy egyik lábát a készülék kengyelvas-szerü, rugós részével kapcsolják össze s ez az alvó mozdulatait átviszi egy irószerkezetre. Az iróműszer viszont felrajzol és rögzit minden hánykolódást, amit az alvó végez. A feltaláló, aki műszerével hosszas megfigyeléseket folytatott, azt állitja, hogy az átlagos alvó 20—60-szor változtatja helyét egy éjszaka folyamán. Az éjszaka első fele rendszerint nyugodtabban telik el, mint a másik fele, bár az elalvást rendszerint néhány perctől fél óráig tartó „nyugtalansági időszak" szokta megelőzni.

— Országzászlók. Országzászlót avattak a szatmármegyei Börvely községben. A zászlót Peleskey Sándor ref. lelkész áldotta meg, ünnepi beszédet Bartha István igazgató-tanító mondott. — Nyitra és Pozsony vármegyék törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Sepsiszentgyörgynek országzászlót ajándékoz és azt külön bizottság viszi le.

— „Repülni hivjuk a magyar ifjuságot!" Bencze István repülőalezredes a Magyar Szárnyak október 15-i számában a repülők magyaros köszöntéséről ir. Bisits Tibor repülőőrnagynak gazdag képanyaggal illusztrált légi háborus krónikája, a legmodernebb vadász és romboló gépekről irt beszámolója. Kelemen Ernő érdekes repülőtéri epizódjai, Udvary Jenő repülőszázados hiranyaga és Nagy Béla repülőszázados folytatásos regénye ezuttal is nagyon érdekessé teszi a repülők ujságját. A Légierő sajtóbizottsága által kiirt repülőinduló pályázat eredményét és a lap által kiirt regénypályázat eredményét is közli a lap. Az ifjuság a haderőn kivüli repülőelőképzésre szóló tájékoztatást a lap gazdag mellékletében találja meg. A melléklet mindazokat a hivatalos nyomtatványokat tartamazza, amellyel ifjuságunk repülőszolgálatra, illetve repülőkiképzésre jelentkezhetik.

Özv. dr. Polyák Béláné mint feleség, dr. Endrény Emilné sz. Polyák Erzsébet, dr. Polyák István mint gyermekei fájdalomtól megtört szivvel jelentik, hogy

Dr Polyák Béla

ügyvéd, tartalékos százados

rövid szenvedés után elhunyt.

Temetése október hó 16-án délután ½3 órakor lesz a rákoskereszturi temető halottasházából.

Gyászolják testvérei, menye, veje, unokája, anyósa, sógornői, sógorai, a kiterjedt rokonság és rendkivül számos jóbarátja és tisztelője.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Budapest, 1940 október hó 14-én.

A Beszkárt jövő terveiből

(Folytatás.)

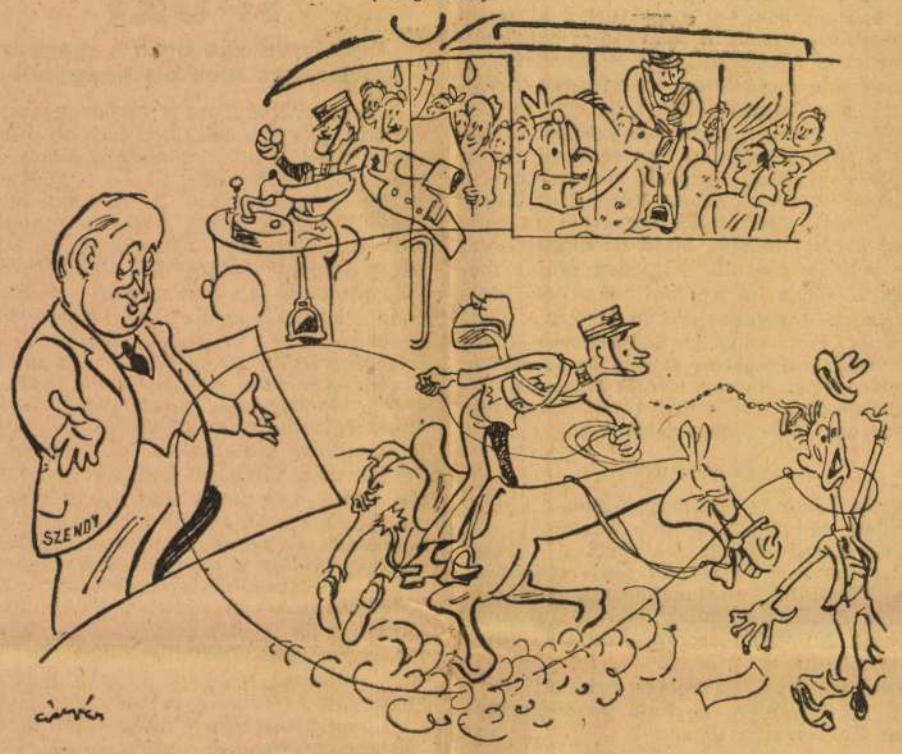

Gáspár Antal rajza

A reformok közé tartozik: a kocsivezető ülőhelyet kap, még pedig nyeregszerüen kiképezett kényelmes bőrülőkét. Miután már a kalauz részére eddig is rendszeresitve volt az ülőhely, a Beszkárt lovasitása során előre látható, amint a kalauz nyereg alatt puhitja a jegycsalót és lasszóval fogja el a bliccelőt

— Az Orvosszövetség közgyülése. A Magyar Országos Orvosszövetség vasárnapi közgyülésén *Mutschenbacher Tivadar* egy. tanár elnöki megnyitójában méltatta Erdély egy részének visszatérését, majd hangoztatta, hogy a magyar orvosi rend igen sulyos helyzetben van. *Az orvosi pálya megszünt anyagi jólétet biztositó foglalkozás lenni.* Igen fontos feladat, hogy az orvosi rend sulyos anyagi helyzetét minél előbb rendezzék. Bejelentette, hogy emlékművet állitanak a világháboruban elesett orvosoknak. Megfestették *Verebély Tibornak*, a világhirü professzornak arcképét. Az elnök szavai közben lehullott a lepel a festményről. *Verebély Tibor* meghatott szavakkal mondott köszönetet az őt ért megtiszteltetésért. Végül átnyujtották *Keleti József* igazgató-főorvosnak önzetlen munkásságáért a Kéthly-gyürüt.

— Munkásünnepség az Országzászlónál. Vasárnap délben a keresztényszocialista munkásszervezetek ünnepséget rendeztek az Országzászlónál. A budapesti kéményseprők díszszakasza fehérgombos magyar cimeres övvel diszitett ruhában állott őrséget. Végh Mihály EONB tanácstag beszéde után Tobler János, a Keresztényszocialista Munkásszövetség elnöke, ünnepi beszédében hangsulyozta, hogy a magyar társadalmi osztályok között mindig megvolt a megértő összetartás, a magyar munkás mindig megtette kötelességét, amellyel hazájának tartozik.

— Kecskeméten legénygárdás házak épülnek a nősülő fiatalság számára. A Kadafalvai Legénygárda még tavaly elhatározta, hogy nősülő tagjai számára közösen szoba-konyhás lakásokat épitenek. A mozgalmat Kecskemét városa és a minisztérium anyagilag is támogatja. Bizottság már kijelölte az uj település helyét és megállapitotta az utcákat is. A legénygárdás házak közül tizenhét ház épitését legközelebb megkezdik.

— Feloszlatott egyesület. A kereskedelmi miniszter a Ruházati, Szövet, Textil és Divatárukereskedők Egyesületét feloszlatta.

— Az Országos Protestáns Napokra, amelyet a Bethlen Gábor-Szövetség a visszatért Erdély jegyében rendez, a MÁV féláru vasuti kedvezményt ad az ország bármely részéből a fővárosba érkezőknek. Budapestre október 24-ikétől november 5-ikéig bezárólag lehet utazni. A visszautazási igazolványok október 26-tól november 7-ig érvényesek. Az Erdélyből érkezők a kedvezményes vasuti igazolvány felmutatása mellett az illetékes katonai hatóságoktól kiutazási engedélyt kapnak.

— Házasság. Gyergyófalvi *Sövér Klári* és nárai *Náray Pál*, m. kir. kormánybiztosi tisztviselő, házasságot kötöttek.

Czapkay Mária Terézia (Kisszeben) és dr. *Martényi Árpád* ügyvéd (Eperjes) jegyesek.

Loosi és egervári báró *Sólymosy Hanna* és dr. vitéz leveldi *Kozma Sándor* házasságot kötöttek.

— Kedvező lehetőség villanykészülékek vásárlására! A közelmultban kezdődött meg egy nagyszabásu villanykészülék-akció. A fővárosi Elektromos Művek megteremtette azt a lehetőséget, hogy különböző háztartási kis villanykészülékeket, mint pl. vasalót, vizforralót, főzőlapot, kávéfőzőt, kenyérpiritót stb. a budapesti áramfogyasztók a Művek eladási szervezetének tagjaitól: szakkereskedőktől és villanyszerelő cégektől részletfizetésre is vásárolhassanak. A szervezet tagjainak kirakatában vagy portáljan az akció jelével ellátott köralaku zománcozott tábla tanusitja az eladási szervezethez való tartozóságot. A jelzett villanykészülékek az Elektromos Művek körzeti irodáiban készpénzért vásárolhatók meg.

— Orvosi hirek. Dr. *Skarupinszky Nándor* belgyógyász rendelőjét Bpest, VI. Andrássy-ut 14. I. alá helyezte. Rendel 4—5-ig. Telefon: 115—582.

Dr. *Kovács Viktor* fogorvos katonai szolgálata véget ért és rendelését ujból megkezdte. (Lónyay-utca 3. Telefon: 182—043).

Kereket oldott!

Egy megkötött biciklit eloldott
Egy tolvaj s elrohant véle az utcán,
Hát ez — kereket oldott duplán.

Must — most

Nyilatkozott János, a borbarát:
— „Ne szerepeljen kérlek senki és [semmi,
Amig — ki nem forrja magát!"

(*)

— A Petőfi-Társaság vasárnap Havas István elnöklésével felolvasóülést tartott. Az elnök megemlékezett Raffay Sándor püspök rendes tag jubileumáról, majd Gáspár Jenő főtitkár terjesztette elő jelentését. Ezután Lázár Béla olvasta fel emlékezését Császár Elemérről, a társaság elhunyt kiváló elnökéről. Emlékének a megjelentek kegyelettel adóztak. Gyökössy Endre gyermekverseiből olvasott fel néhányat, Gáspár Jenő Zádor Tamás elbeszélését olvasta fel. Vályi Nagy Géza pedig elszavalta „Erdély" cimü költeményét. A felolvasóülést zárt ülés követte.

— Az örmény katolikusok hálaadása Erdély egy részének visszatéréséért. A magyarországi örmény katolikusok egyházi feje, dr. *Lengyel Zoltán* szamosujvári örményszertartásu apostoli kormányzó, hálaadó istentiszteletet tartott vasárnap délelőtt a Szent István bazilika kápolnájában. Szentbeszédében megemlékezett a főpásztor arról a háláról, amelyet az erdélyi örménykatolikusok éreznek, hogy visszatérhettek abba a hazába, amelybe évszázadokon át tartoztak.

— Csak az uj telefonnévsort használjuk. A postavezérigazgatóság kéri a budapesti egységes távbeszélő-hálózat előfizetőit, hogy a régi névsor használatával járó kellemetlenségek elkerülése végett csak *az uj névsort használják* és az 1939. évi májusi budapesti névsort, valamint az ehhez kiadott „Összefoglaló pótfüzetet" az erre a célra kijelölt postahivataloknál mielőbb szolgáltassák be.

— Halálozás. *Martzy János*, a pestszenterzsébeti m. kir. áll. gróf Széchenyi István polgári fiuiskola igazgatója, életének 47-ik évében október 9-én elhunyt. Október 12-én helyezték örök nyugalomra a pestszenterzsébeti régi temetőben.

Langer Károly főmérnök, volt cs. és kir. tartalékos várlüzér százados, f. hó 13-án elhunyt. Temetése f. hó 15-én 3 órakor lesz a rákosi temetőben.

Özv. *Bihály Józsefné* f. hó 12-én hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Temetése f. hó 15-én d. u. fél 3 órakor lesz a farkasréti temetőben a róm. kat. egyház szertartásai szerint.

Vitéz *Hegedüs Elek* ny. tábornok, több hadikitüntetés tulajdonosa, 61 éves korában Budapesten meghalt. Hétfőn temették el a farkasréti temetőben.

Özv. *Höller Lajosné* 88 éves korában meghalt.

Köszönetnyilvánitás. Szenes Fülöp festőművész ezuton fejezi ki meleg köszönetét számos barátainak és tisztelőinek, kik őt felesége elhunyta alkalmából jóleső részvétükkel felkeresték.

Rekordidő alatt

idegen nyelveket

Kivágandó!

LINGUAPHONE

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 2.

Kérem **dijmentesen** megküldeni a nagy ismertető könyvet **próbaigénylőlappal** együtt (német*, angol*, olasz*, francia*, spanyol* nyelvtanitó kurzus). **Tanfolyamok részére külön könyveket ismét szállithatunk.**

*) Kivánt aláhuzandó!

Név: _____

Cim: _____

75. sz.

Világitástechnikai tanfolyam

A Világitástechnikai Állomás Budapesten, VI., Eötvös-utca 11. szám alatti előadótermében folyó hó 22-iki kezdettel a világitástechnika iránt érdeklődők részére **„Bevezetés a világitástechnikába"** cimmel vetitett képekkel és bemutatásokkal kisért tanfolyamat rendez. A minden héten kedden és pénteken tartandó előadások kezdete délután ½7 óra. A tanfolyam anyaga: világitástechnikai alapfogalmak, a jó világitás kellékei, korszerü fényforrások, fényelosztás, világitótestek, fénymérés, lakás- és bérházvilágitás, üzlet-, kirakat- és reklámvilágitás, középületek és irodák világitása, kisipari és gyárvilágitás, művészi világitás stb. A tanfolyamra a Világitástechnikai Állomáson (VI., Eötvös-u. 11.) hétköznapokon reggel 9 órától délután 6 óráig lehet beiratkozni. A tanfolyam dijmentes. Beiratási dij személyenként 6.— P. Telefon: 42-83-95.

SZINHÁZ ÉS ZENE

A mozdulatlan főszerep

Hans Ortner szinművének, a „Szent Borbála csodája"-nak főszereplője, cimszereplője *egy szobor*. A szobor természetesen *mozdulatlanul áll* mindaddig, mig egy csoda folytán megelevenedhet. Régen tudja mindenki, hogy a szinészi tudás egyik legnehezebb része a szinpadon való *mozgás* helyes és biztos művészete. A szinpadon mozogni, a legtöbb szinész önvallomása szerint, igen nehéz dolog. De most megállapithatjuk, hogy a szinpadon *mozdulatlanul állni* — félfelvonásokon át, még a helyes mozgás művészeténél is nehezebb feladat. A *Nemzeti Szinház* kitünő fiatal művésznője, *Szeleczky Zita*, az Ortner-darabban bizonyitotta be, hogy a mozdulatlanság érdekes, szokatlan művészetének is bravuros mestere. Csodálatosan beszédes játék a mozdulatlanság. Főkép abban a nyugtalanul mozgalmas miliőben, amelyben ez a darab lejátszódik. *Kiss Ferenc* lassu, méltóságos mozdulatai, áhitatos egyszerüsége hidalja át a forrongó kisvárosi miliő és a mozdulatlan szobor menyországi csöndje közti szakadékot. Szép és érdekes játék, melyben a mozdulatlanság is él. Az *örökkévalóság* eleven szimboluma.

(sz. p.)

Márai-főpróba

Márai Sándor első szinpadi művének, a „Kaland"-nak főpróbáját szerdán délelőtt tartja meg a Nemzeti Kamaraszinház. A darab főszerepeit *Tőkés Anna*, *Makay Margit*, *Rajnai Gábor* és *Jávor Pál* játsszák és a közönség legszélesebb körü érdeklődése mellett az egész magyar irodalmi világ figyelme fordul a kiváló iró első szinpadi művének bemutatója felé. *Márai Sándornak* minden munkája *irodalmi esemény*. S számára a szinpad is az igazi irodalomnak egyik megjelenési formája. Az iró számára minden müfaj egyformán komoly kerete annak a sokrétü mondanivalónak, amit a kifejezés minden eszközével meg akar közeliteni. A dráma sürü világa, a szinpadi beszéd szigoru tömörsége az életnek, a valóságnak dinamikáját kisérteties erővel varázsolja elénk. Márai szavai szerint: *„jellemek és végzetek tragikus összeütközését érzékelteti."* Beszéltünk a darab szereplőivel s valamennyien azt mondták, hogy e darab minden szerepe a szinész számára is különös élmény, mély, megrázó emberi és szinészi „kaland". Titokzatos és izgalmas feladat.

A nagy érdeklődéssel várt darab bemutatója szerdán este lesz a Nemzeti Kamaraszinházban.

*** Telitalálat.** *(A Komédia Orfeum uj műsora.)* A *Komédia Orfeum* vasárnap mutatta be uj műsorát, amely most is mulatságos, de a megszokottnál jóval izlésesebb. A *Telitalálat* és a *Fejjel lefelé* c. bohóságokon igen jói mulatott a kis szinház közönsége, amelyet változatosan elszórakoztatnak még *Türk Berta*, *Komlós Vili*, *Misoga László* és néhány érdekes, ügyes artistaszám.

SZENES FÜLÖP TAVASZ

irtak ki. A szinházépitésben csakugyan speciálizálódott Fellner, de ami épitőművészi jelentőségét illeti, ez korántsem állt arányban tevékenységének kiterjedésével. Fellner egy normálszinház típusra törekedett, a praktikusság szempontjából minél tökéletesebb megoldással, de amikor eljutott egy ily típushoz, amelyre nézve jellemző a budapesti Vígszinház (a korábbi Népszinház még nem): alapjában nem tett egyebet, mint azt egyszerűen mindenütt újraismételte. Az alkotás processzusa nála nem volt minden esetben más, újra kezdődő, az egyes feladatokba elmélyülő. Sablont adott tovább, s ami különbség van szinházépületei közt, az nem művészi különbség, csak annyi, hogy az egyiken több ajtó van, a másikon kevesebb emelet. Csak ilyformán magyarázható meg szinházainak rengeteg sora, amelyek belső kiképzés dolgában is, a menyezet stucco-díszétől a tapéták szinéig, teljesen uniformizáltak. Szinházai rendszerint bécsi barokk-stílusban készültek, de e stílus szépségeinek Fellner nem volt modern gyarapítója.

Ezen a helyen tesszük szóvá azt az átiratot is, amelyet márczius elején küldött a Magyar Mérnök- és Épitészegyesülethez a bécsi épitészek központi egyesülete. Az átirat tartalma az volt, hogy a politikailag kapcsolatos két or-

Művészet 1916.

KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ ERDŐRÉSZLET A BUDAI RÓMAI FÜRDŐBŐL

Helmer pontosan megjelent, s rendszerint a kivitelre való megbizással távozott el. Ezért foglalkozunk vele itt is. Magyarországon a Fellner és Helmer-féle építészet tág működési térre talált. Több szinházat építettek, mint az összes magyar építők együttvéve. Eltekintve magánépületektől, mint például a budapesti Károlyi-, Csekonics-palota· egyedül Budapesten három szinházépület szerzősége fűződik Fellner és Helmerhez. Ezek : a Népszinház, a Vígszinház és Fővárosi Orfeum, amely utóbbi alaprajzi megoldás, térkihasználás szempontjából talán legkülönb munkájuk, a beépített frontú szinházépületek közt egyenest ritkamód sikerült. Ezenkívül a következő magyar városokról tudunk, ahol szinházakat építettek: Temesvár, Fiume, Szeged, Pozsony, Tata, Kecskemét, Nagyvárad, Kolozsvár. Ha ehhez hozzávesszük, amit külföldön, Ausztria igen különböző pontjain, sőt Oroszországban építettek, — így Bécsben (Stadttheater, Deutsches Volkstheater), Augsburgban, Brünnben, Reichenbergben, Karlsbadban, Prágában, Odesszában stb. — úgy a szinházépítés terén Fellner és Helmer a modern architektusok közt csakugyan a rekordot tartja.

Bennünket érintő vonatkozásban Fellnerről azt is meg kell említenünk, hogy reája való tekintettel a budapesti új Nemzeti Szinház pályázatának kiírása is majdnem tárgytalan lett. A magyar építők összeségének, a műszaki világnak teljes erővel kellett síkra lépni, hogy e terv azután lekerült a napirendről s pályázatot

M Ű V É S Z E T P ly
V.évf.1906. Bu
233.1.

Szenes Fülöp:

Tanulmány/Parasztleány/

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
IV.évf. 1905.
117.l.

Péczely
Béla

S z e n e s F ü l ö p :

Tanulmány/"Az én drága
kincsem 14 éves korában",

Szines krétarajz.

Kétszinnyomatu egész oldalas reprodukció.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
356.

Péczely

S z e n e s F ü l ö p :

Arcképtanulmany/Kalapos nő/

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
245.1.

Péczely Béla

S z e n e s F ü l ö p :

A gyürü.

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
65.l.

Péczely
Béla

S z e n e s F ü l ö p :

Arvák.

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
400.l.

Péczely

S z e n e s F ü l ö p :

Tanulmány/Gyümölcsszedő leány/

Szénrajz

S z e n e s F ü l ö p festő

M Ű V E S Z E T
XIII.évf.1914.
141-142.
"Céhbeliek"

Szenes Fülöp, festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. érf. I. r.
508. l.
Kulturkrónika

Szenes Fülöp, festő

XX. sz.

Revue de Hongrie

1908. II. ann. IV. f. 760-763. l.

Téli Tárlat.

Szenes (Ftlöp?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777-782 l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok)

S z e n e s F ü l ö p festő

1863 -

/Céhbeliek kiáll.és cikk
a katalogusban/

M Ű V É S Z E T

XIII.évf.1914.

234-236.

"A Céhbeliek"

Kiállitás.

Nemzeti Szalon öszi tárlata.1905.

egyben Szenes Fülöp koll.kiállitása is.

Művészet.1905.IV.414.l.

Szenes Fülöp kiállítása – 1927. nov. 13.

Bp. Nemzeti Szalon.

Magyar Művészet, 1927

606.0.
kiállításoke.

Szenes Fülöp festö.

Művészet.1905.IV.414.l.

Szenes Fülöp festőművész.

Művészet.
VI. évf., 1907.
134–137.

Szemes Fülöp festő

Pesti Hirlap. 1923. máj. 25. s

Szemes Fülöp, aki negyedfél évet...

Szenes Fülöp festő

Magyar Művészet, 1927

606.o.
kiállítások.

Heuer Fülöp festő

Prot. riemle

1927. 670-72.

Festészet (1900–1919) – Önálló tablaképp

Szenes Fülöp női portréi.

Revue de Hongrie

1909. II. ann. IV. t. 760–763. l.

Téli: Tárlat.

Nagyvárad (Szenes Fülöp itt tartott tárlatát)

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. I. r.
508. l.
Kulturkrónika

Szenes Fülöp, festő

Budapesti Szemle, 1908. CXXXIII.

122.-130. l. Erdey Aladár: Őszi tár-latok.

Szenes Fülöp festő

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX.) 144.-153. l. — Meller Simon:

a téli táclet.

Szenes Fülöp fest".

Magyar Nemzet.

1946. VI. 28.; II. évf. 141. s.

(: Kl. :)

Szenes Fülöp festő

MŰVÉSZET
II:évf. 1903.
73.
"Müvásár"

S z e n e s F ü l ö p festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

Szenes Fülöp Nagyváradon tartotta tárlatát

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. I. r.
508. l.
Kultúrkrónika

MDK

Szenes Fülöp

a festészeti jury tagja lett

Az O.M.Képzőm.Társulat rendes közgyülése 1908. ápr. 12. Mücsarnok 1908. okt. 15.

MDK

Szenes Fülöp

Vesztett boldogság

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

MDK

Szenes Fülöp

kiállitást rendezett mütermében

Rövid hirek a müvészvilágból. Müvészi Ipar.
Nemzeti Müvészet 1906. 78.l.

Szenes Fülöp

cród

Ibl Ervin: Szenes
Adolf festményei a
Nemzeti Salon-
ban. Budapesti
Hírlap
Dátum levágva-
1927?

W

HAND

„AZ ÉN LÁNYOM KÉPE!“ SZENES FÜLÖP RAJZA

Modern magyar festőművészek

pével keltett általános figyelmet. Éppen az napra készült el a kép, amikor a kancellár a születése napját ünnepelte. Ott volt a születésnapi ünnepségen a német császár is s amikor megpillantotta a festményt, nyomban látni óhajtotta a művészt. Az udvari emberek az Uránia-színházban akadtak rá László Fülöpre s úgy, ahogy volt, kocsiba ültették és vitték a császár elé. Még azt sem engedték meg neki, hogy átöltözködjék. A császár kezet nyujtott a művésznek s így szólt hozzá:

„Látni akartam, hogy mielőtt a világ ezt a jeles művet megbámulja, én lehessek az első, aki Önnek gratulál".

A sikereknek láncolata lett ezután mindmáig László Fülöp művészi pályája. Ifjúkori vágya teljesedett s egymásután festette a hercegeket és uralkodókat. A többi közt lefestette XIII. Leo pápát, Theodosius metropolitát, Sarolta szász-meiningeni hercegnőt, Bernát szász-meiningeni herceget, a bolgár fejedelmi család tagjait, Achley asszonyt, Trautmansdorff hercegnőt, Fürstenberg herceget nejével és fiával együtt, Viktoria Lujza hercegnőt, II. Vilmos német császár leányát és Rampolla kardinálist. Hohenlohe arcképével az 1899-iki párisi kiállításon is nagy sikert aratott.

Münchenben megismerkedett egy művészlelkű irországi nővel, Cuinness Lucyval, akit 1900-ban nőül is vett. A legtisztább szerelem szőtte ezt a frigyet. Budapestről rendesen nejének irországi birtokára megy nyaranta s ott tervezi új festményeit. Boldogságban, gondtalanul él most már művészetének, melyet valósággal imád egész lelkéből.

PACZKA FERENC.

GYERMEK-IFJÚ korában valósággal el akarták riasztani a festő-pályától Paczka Ferencet, de ő ritka akaraterejével legyőzte az elébe gördült akadályokat s hamarosan tanuságot tett Istenadta tehetségéről. Ma is mosolyogva emlegeti, hogy alig akarták beereszteni a müncheni festő-akadémiába. Tizenhét éves is alig volt még, amikor 1873-ban bemutatta első rajzát a müncheni professzoroknak, akik azonban erőnek-erejével holmi becsületes mesterségre akarták küldeni. A rajz ugyanis igen kezdetleges volt s ha a jószívű Piloty, a híres müncheni mester pártfogásába nem veszi Paczkát, alkalmasint fel sem vették volna az akadémia hallgatói közé. Piloty a kezdetleges rajzban is megismerte Paczka tehetségét s mosolyogva mondotta a hitetlenkedő professzoroknak:

— Hadd jőjjön. Sohasem lehet előre tudni, hogy kiből mi lesz.

Ilyen módon mégis elérte legnagyobb vágyát: a müncheni festő-akadémia növendéke lett. De nem volt szerencséje az akadémiában töltött másfél esztendő alatt. Betegeskedése miatt nem képezhette magát eléggé s utóbb még ösztöndíját is elveszítette. Most már a maga emberségéből kellett megélnie, mert szegénysorsú atyjától semmi segítséget sem várhatott. A legsanyarúbb helyzetbe végre rámosolygott a szerencse: Simor hercegprimás, akinek arcképét megfestette, érdeklődni kezdett iránta és pártfogásába vette. Most már eljuthatott Párisba is, ahol Zichy Mihály nagy szeretettel fogadta műtermébe s vezérelte a művészet utain. Itt festette meg koponyákat ábrázoló csendéletét, mely első eladott képe volt. St-Germain, a hírneves színművész vette meg tőle ezer frankon. — Második képe: „A koldusok" — már tízezer frankon kelt el.

Szinte napról-napra fejlődött Párisban Paczka tehetsége, de tanulmányait hirtelen megzavarta a betegeskedés, mely miatt hosszabb ideig le kellett tennie az ecsetet. Gyógyulása után festette meg a többi közt Simor hercegprimás számára hatásos „Szent Erzsébet"-ét. Egy ideig itthon, majd Marokkóba és Spanyolországba üdült, 1882-ben pedig Rómába ment, a régi mesterek tanulmányozása végett.

Rómában festette meg azokat a képeit, amelyek már tehetsége hatalmas fejlődéséről tanuskodtak „Jób",[1] „Emese álma" s egyik legkiválóbb alkotása a bibliai „Tékozló fiú" egyszerre ismeretessé tették a nevét a műbarátok körében is. Mindmáig megtartotta ifjúkori lázas szorgalmát, amelylyel egymásután alkotja képeit. Tárlatainkon gyakran találkozunk egy egy újabb képével s ma is emlékezik még minden műbarát arra a nagy feltünésre, amelyet a többi közt korábbi keletű „Szent Benedek"-jével, továbbá karakterisztikus Görgey-portréjával keltett. Élete a műterem magányában folyik le ifjúkora óta itt érezi magát legjobban; a művészet légköre az ő éltetője.

M.D.K.

Szenes Fülöp festő

Müve a Szépmüvészeti Muzeum képtárában

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, [illegible]p. 1956 167.l.

M.D.K.

Szenes Fülöp

Férfialakot ábrázoló kép "Tanulmány" cimmel. Rajz-repr.

Magyar Salon, Bp. 1897. febr. hó.
26. kötet. 1006. lap

M.D.K.

Szenes Fülöp

Rajza "Tiroli kecskepásztor" cimmel.
Repr.

"Üres a korsó" c. rajz.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1897.
28. kötet. 1087, 1319. lap

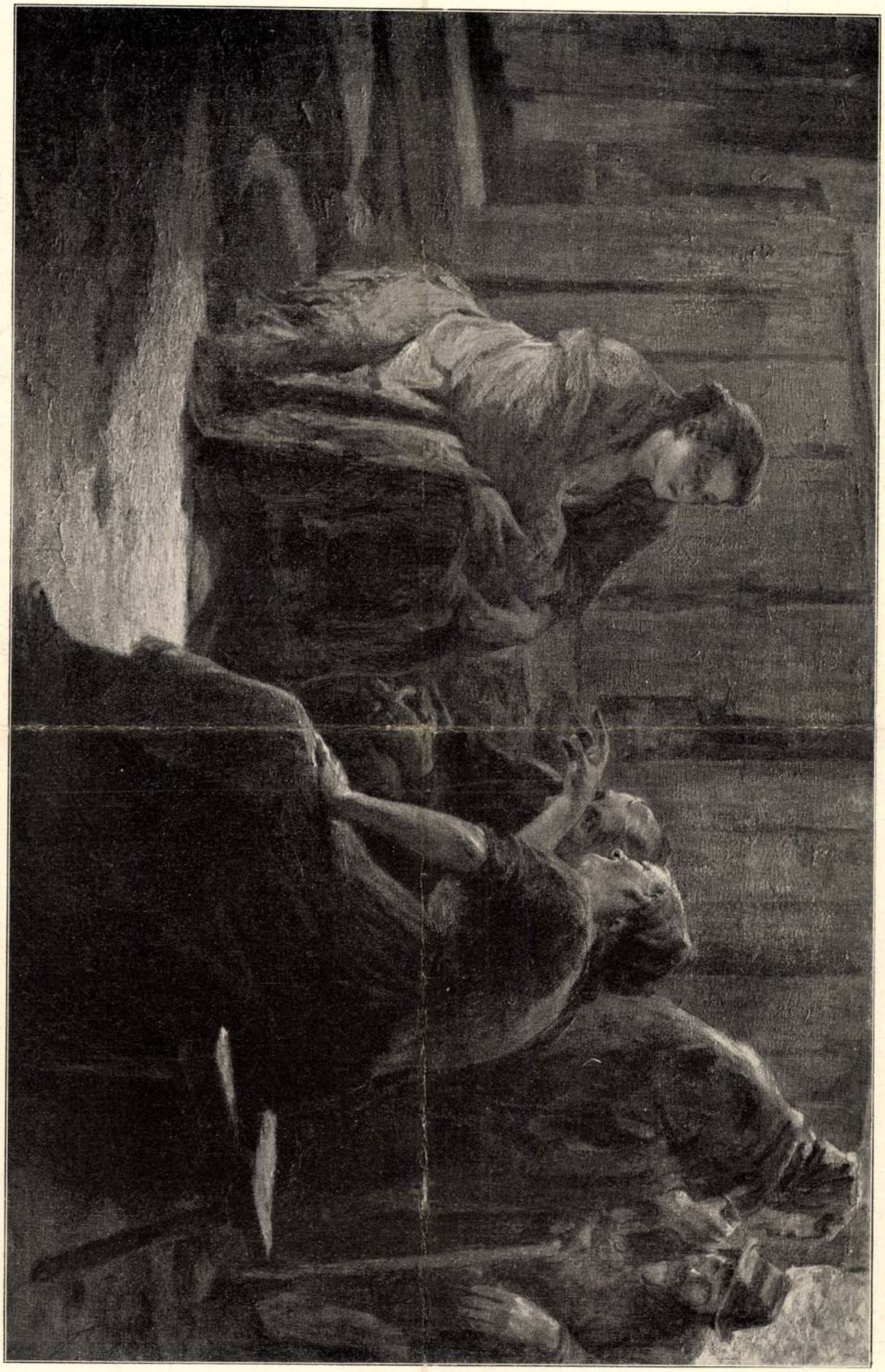

Szenes Fülöp: Bölcs tanácsok.

Lyka K. Téli dalok 1900–1901.
Bpest 1901. 12. 9.

tanyáit, a külvárosok setét zúgait, fölszed egy csomó nyomorultat, magához rendeli modellnek, ellátja élelemmel, ruhával. Azt hiszem, hogy egészen érti ezeket a szerencsétlen embereket, akár Tolsztój. És mint az orosz gróf, olyan igénytelen ez a magyar báró is. Egyik barátja meséli, hogy Mednyánszky egyszer egy olasz kikötővárosban mind szétosztotta a pénzét szegény lazzarónik közt. Ott állt idegenben egy centesimo nélkül. Minden más ember kétségbeesett volna, ő azonban kapta magát, egy pár garasért árút cipelt a hajókra, megebédelt belőle s aztán rögtön leült a tengerpartra és festett.

Jó ezeket az apróságokat tudni, a midőn e kiváltságos talentum képei előtt állunk. Nemcsak művészi alkotásaiban gyönyörködünk, hanem egyúttal belelátunk egy kivételesen érdekes emberi lélekbe is.

Mednyánszky két csavargója közt óriás méretű tájkép függ. Szomorú, szenvedélyes erejű campagna. A szerzőjével is elég szomorú eset történt.

Magyar-Mannheimer Gusztávot nagy raffinériával sokáig meliőzték nálunk. A legszebb képei visszavándoroltak műtermébe, s eddig szerencsésen egyetlenegy kitüntetést sem kapott idehaza. Olyan ember, a ki tudatában van annak, hogy mennyit ér, méltán belekeseredik az ilyesmibe. Magyar-Mannheimer Gusztáv — nem is oly rég — egy napon elhatározta, hogy otthagyja a hálátlan piktúrát, fölcseréli vázlatkönyveit a kékléniás főkönyvekkel. Valamiből csak meg kell élni s miután képei állandóan hoppon maradtak, kénytelen volt új szakmát választani: fölcsapott műkereskedőnek.

Az új pálya nem termett nevezetesebb babérokat: rövid volt s a nyilvánosság kizárásával folyt le. Házi jellegűvé törpült s végre családi képtárrá vedlett át. Magyar-Mannheimernek ugyanis annyira megtetszettek a szebb képek, a melyeket Firenzében és környékén összevásárolt, hogy megtartotta magának.

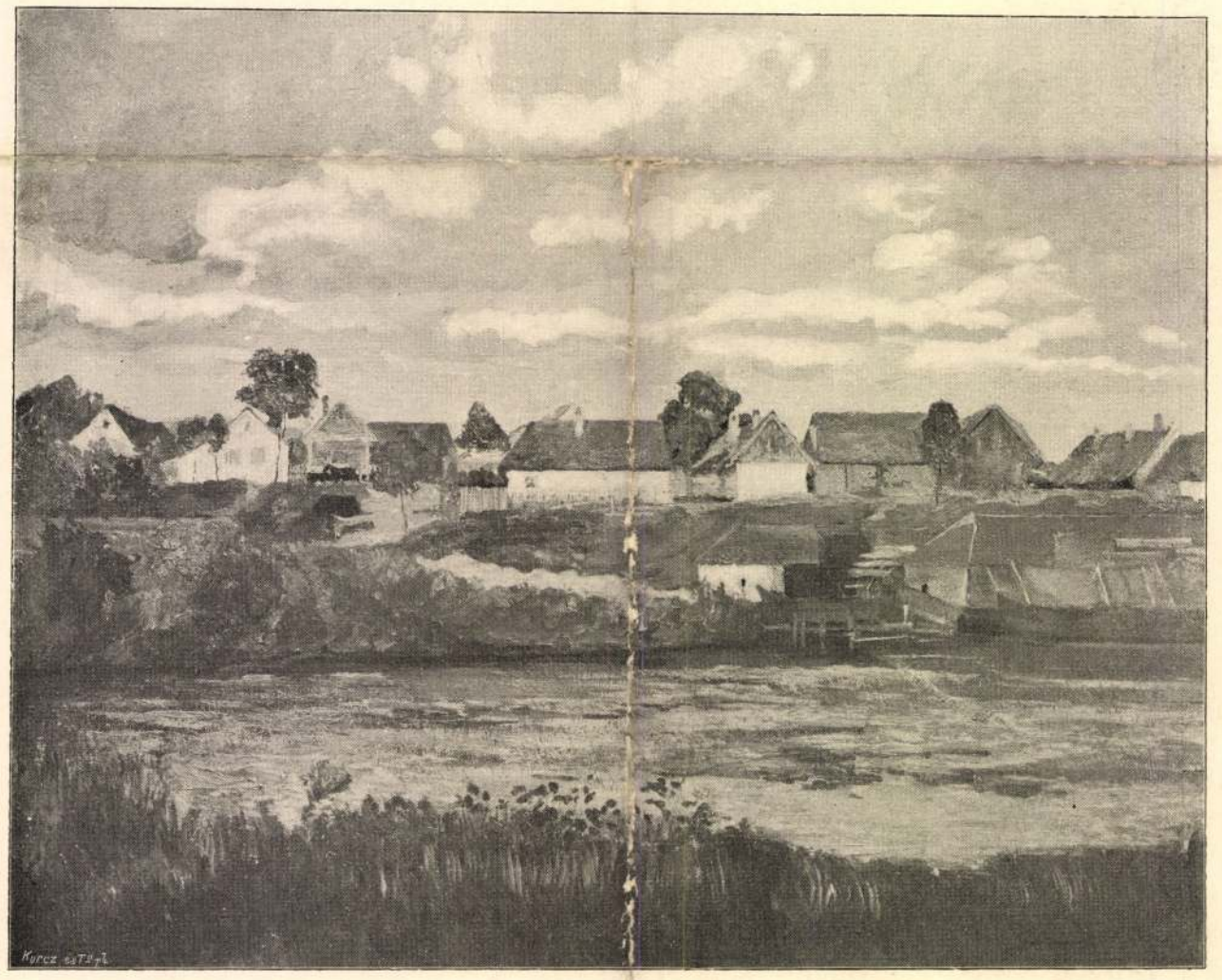

Szlányi Lajos : Soroksári Dunaág.

„AZ ÉN LÁNYOM KÉPE!“ SZENES FÜLÖP RAJZA

pével keltett általános figyelmet. Éppen az napra készült el a kép, amikor a kancellár a születése napját ünnepelte. Ott volt a születésnapi ünnepségen a német császár is s amikor megpillantotta a festményt, nyomban látni óhajtotta a művészt. Az udvari emberek az Uránia-színházban akadtak rá László Fülöpre s úgy, ahogy volt, kocsiba ültették és vitték a császár elé. Még azt sem engedték meg neki, hogy átöltözködjék. A császár kezet nyujtott a művésznek s így szólt hozzá:

„Látni akartam, hogy mielőtt a világ ezt a jeles művet megbámulja, én lehessek az első, aki Önnek gratulál".

A sikereknek láncolata lett ezután mindmáig László Fülöp művészi pályája. Ifjúkori vágya teljesedett s egymásután festette a hercegeket és uralkodókat. A többi közt lefestette XIII. Leo pápát, Theodosius metropolitát, Sarolta szász-meiningeni hercegnőt, Bernát szász-meiningeni herceget, a bolgár fejedelmi család tagjait, Achley asszonyt, Trautmansdorff hercegnőt, Fürstenberg herceget nejével és fiával együtt, Viktoria Lujza hercegnőt, II. Vilmos német császár leányát és Rampolla kardinálist. Hohenlohe arcképével az 1899-iki párisi kiállításon is nagy sikert aratott.

Münchenben megismerkedett egy művészlelkű irországi nővel, Cuinness Lucyval, akit 1900-ban nőül is vett. A legtisztább szerelem szőtte ezt a frigyet. Budapestről rendesen nejének irországi birtokára megy nyaranta s ott tervezi új festményeit. Boldogságban, gondtalanul él most már művészetének, melyet valósággal imád egész lelkéből.

PACZKA FERENC.

GYERMEK-IFJÚ korában valósággal el akarták riasztani a festő-pályától Paczka Ferencet, de ő ritka akaraterejével legyőzte az elébe gördült akadályokat s hamarosan tanuságot tett Isten-adta tehetségéről. Ma is mosolyogva emlegeti, hogy alig akarták beereszteni a müncheni festő-akadémiába. Tizenhét éves is alig volt még, amikor 1873-ban bemutatta első rajzát a müncheni professzoroknak, akik azonban erőnek-erejével holmi becsületes mesterségre akarták küldeni. A rajz ugyanis igen kezdetleges volt s ha a jószívű Piloty, a híres müncheni mester pártfogásába nem veszi Paczkát, alkalmasint fel sem vették volna az akadémia hallgatói közé. Piloty a kezdetleges rajzban is megismerte Paczka tehetségét s mosolyogva mondotta a hitetlenkedő professzoroknak:

— Hadd jőjjön. Sohasem lehet előre tudni, hogy kiből mi lesz.

Ilyen módon mégis elérte legnagyobb vágyát: a müncheni festő-akadémia növendéke lett. De nem volt szerencséje az akadémiában töltött másfél esztendő alatt. Betegeskedése miatt nem képezhette magát eléggé s utóbb még ösztöndíját is elveszítette. Most már a maga emberségéből kellett megélnie, mert szegénysorsú atyjától semmi segítséget sem várhatott. A legsanyarúbb helyzetbe végre rámosolygott a szerencse: Simor hercegprimás, akinek arcképét megfestette, érdeklődni kezdett iránta és pártfogásába vette. Most már eljuthatott Párisba is, ahol Zichy Mihály nagy szeretettel fogadta műtermébe s vezérelte a művészet utain. Itt festette meg koponyákat ábrázoló csendéletét, mely első eladott képe volt. St-Germain, a hírneves színművész vette meg tőle ezer frankon. — Második képe: „A koldusok" — már tízezer frankon kelt el.

Szinte napról-napra fejlődött Párisban Paczka tehetsége, de tanulmányait hirtelen megzavarta a betegeskedés, mely miatt hosszabb ideig le kellett tennie az ecsetet. Gyógyulása után festette meg a többi közt Simor hercegprimás számára hatásos „Szent Erzsébet"-ét. Egy ideig itthon, majd Marokkóba és Spanyolországba üdült, 1882-ben pedig Rómába ment, a régi mesterek tanulmányozása végett.

Rómában festette meg azokat a képeit, amelyek már tehetsége hatalmas fejlődéséről tanuskodtak „Jób", „Emese álma" s egyik legkiválóbb alkotása a bibliai „Tékozló fiú" egyszerre ismeretessé. tették a nevét a műbarátok körében is. Mindmáig megtartotta ifjúkori lázas szorgalmát, amelylyel egymásután alkotja képeit. Tárlatainkon gyakran találkozunk egy egy újabb képével s ma is emlékezik még minden műbarát arra a nagy feltünésre, amelyet a többi közt korábbi keletű „Szent Benedek"-jével, továbbá karakterisztikus Görgey-portréjával keltett. Élete a műterem magányában folyik le ifjúkora óta itt érezi magát legjobban; a művészet légköre az ő éltetője.

Szenes Fülöp

reprezentatív kiáll.

Nemzeti Szalon

1927 nov.

Főv. Képt.

Szenes Fülöp

KMTárs 1940. A gyermek

Mezei virág
Kötőlecke
Vadóc
Szöszke

TATÓ

SZOBRÁSZAT

Oldal

dos Artúr: Kallós Ede 78

k Artúr: A magyar éremszobrászat öregei és ifjai 169

ÉPÍTÉSZET

glás István: Az erdélyi fatemplomok dísze . . 90

ő Ödön: A Bajza-utcai Lederer-ház 114

ler Simon: A római palazzo Farnese párkányának történetéhez 194

ó Lajos: A Hebbel-színház 318

óczi Antal: A kispesti munkáslakóház-telep . 373

IPARMŰVÉSZET

nötör István: Horti Pál 107

bel Minka: Lalique 247

Szenes Fülöp

ind

Szikl Vespr

330. C.

Γ előtt, a melyhez

tt 1879 december 18-án.

t balról épületek~~ét~~ ~~látunk~~ vannak szalma-és
nyelü ásót támasztottak, ~~előtte~~ az
kapargat; kissé idább a pocsolya
a parton szaladgál; jobbról pedig
a földön és egy balra fordultan áll.
lett húzott kötelen, fehér és világos-
os vidék. A derült égbolt felhős.

5 cm.

9: XI. 25-éről (635-99) Értéke 500 K.

Szenes Fülöp

l. Dornyay Venstrein

23 l.

Szenes Fülöp

ired

Myskerno

79.6

1901 Sp IV 756 szám
1

Jegyzők

a lapesti I–III. ker. kir. járásbíróságnál
előterjesztett szóbe

A bíróság részéről jelen van:
Dr. ~~Nászai Károly~~ kir. albiró
Talaber jkovezető
Szlavy István

Megjelenik Telperes

s a következőket terjeszti
rendelésére részére 189
ruhanemüek ára crime
Ezen tárprásáért Schmid
vállalt. ~~f-rel tartó~~

beidézni és megtartott tár
rona — fillér tőkének,

Szenes Fülöp

festő

~~106.~~

l.

Évk Déri 1939–40

106 l.

Szenes Fülöp

önarcképe

tusrajz

Petr E M magyarországi

arckepek

6. l.

Szenes Fülöp

l.

Szent György Céh

XII. ankc. 57.4.

Tek

Európa

~~Európa~~

Kiadó~~tinto~~lának

Budapest

V/ Rothermere u 12-

Szenes Fülöp

vőd

Lázár 1899

35. l.

Szenes Fülöp

Nőifej

Cinpe Cas

Krisztus VIII. 164.

Szenes Fülöp

Pest, Beisi u. 1.

1934 (nemz.) képzm. kiáll. 296. 300.

Lelet, hajdúsámsoni IV. 114.
– csikszentkirályi IV. 114.

enek, Barabás Miklósn
s ifjúkorát eleveníti fel.
ző képességgel, nagy koris-
zolja meg azt a világot,
kor jellegzetesen kifejező
igát eltöltötte. Nemcsak az
ket ismeri jól, hanem an-
i megvalósulását is hatá-
ábrázolni. Ifjú és felnőtt
m légüres térben mozog-
szervesen beleilleszkednek
ba. Írásmódjára itt is a rö-
szelíd és mégis hatásos
emző.

Zorád Eta: Mesélj valamit.
könyvnapi ára kötve 7.—,
után 8.60)
nagyar mesegyűjteménynek
vét. Ezzel már meg is je-
k jellegét és sajátos tárgyi

gzó országot. Béla király a
csata után leghívebb em-
ekülni kényszerül. Nyomá-
uld a tatárhorda, de hívei
erül megmen

nagyítja legendás ará
veben előbbi alkotásainak
legzetes, egyéni vonása erő
húzottan föllelhető.

Krudy Gyula: Az utol
ABC. kiadás. 324 lap. (
könyvnap után 26.40).

Ebben a kötetben a kiad
népszerű író három kisregé
Mindegyik Krudy más-ma
tükrözi. A címadó kisregé
életet eleveníti fel. Krudy

TURU

KÖNYVNA

SZABÓ PÁL:

POLITIKA.

A nagy paraszt

SZENDE ALADÁR:

SÜSS FÖL

Ifjúsági népköl
régenvárt magy

EGYÉB UJDONS

ÁDÁM JENŐ:

MÓDSZERES

Vezérkönyv az
szavával.

DOROS GÁBOR:

A MAGYARS

A magyar fajpo
műmelléklettel.

JÄRVENTAUS ARVI:

A MENNYEI

A nagy finn író
János fordításá

B. Kovács Fréda: A hall
cos. Könyv- és Lapkiadó
k. 638 lap. (Kötve 42.—)

Az írónő Rohanó áradat
ta be a szél című történ
után ebben az új munkájá
érdekes világát, az
letett Halhatatlan

...Az
...ény, igaz magyar egyéni-
...ij magyar életnek a letéte-
...író érdekesen, színesen ír-
... idők eseményeit.

...ván: Kék Gomb Társulat.
Kötve 12.—, könyvnap után

...alandos tengerészéletet raj-
...nikai irányú alkotásai ré-
...vasott és kedvelt ifjúsági
...szintén technikai tartalmú.
...gimnazisták, akik eljutnak
...zába" és itt egy tanárral
...érleteket folytatnak. A cse-
...n sok izgalmas esemény és
...k; a kísérletező tanár majd-
...veszti munkája közben, de
...z diák, akitől legkevésbbé
...menti az életét. A szerző
...modern ifjúság technikai
...ek minden mozzanatában
...egényt írt, mely legjobb
...ásainkkal is fölveszi a ver-

...renc: Ötkenyeres Trézsi és
...sék. Forrás. (Kötve 7.—,
...után 8.60)
...eirodalmunkban egyre erő-
...az az irány, amely a me-
... és nyelvi megfogalmazá-
...eti magyar mesehagyomá-
...ében keresi. Ez a kötet is
...kkal és felfogással készült.
...encsés kézzel keveri meséi-
...valószerű elemeit, a képze-
... s midőn Szakálnyuzó sze-
...a Nagy erős királykisasz-
...Csiribiri emberekről, Csu-
...ról mesél, nemcsak gyö-
...ifjú olvasóit, hanem élet-
... életszeretetre is neveli.

Szenes Fülöp

Műcsarnok

1933. nemz. képzm. kiáll.

579. 580.

Szenes Fülöp

Árverési Csarnok ankeu kat.

31. sz. 1926. febr.
33. sz. 1926. jún.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.

~~Arany~~ fülbevaló, avar IV. 138.

Szenes Fülöp

Magyar Képzőművészet
1932.

Szenes Fülöp a Szövetség nagytanácsterme részére megfestette a Szövetség díszelnökének Ugron Gábornak arcképét, — a kiváló mester egyik legkitünőbb alkotása, melyet Szenes Fülöp a Szövetségnek adományozott.

Képzőművészet
Korlóny
1939. I. sz. 11. l.

KÖZPONTI
EGYHÁZMŰVÉSZETI HIVATAL
BUDAPEST, IV., FERENCIEK TERE 7
II. lépcső, I. emelet 5
TELEFON: 188—366

Nagyméltóságú
Méltóságos és Főtisztelen
Nagyságos

Van szerencsém mellékelten
Képzőművészeti Közlöny 2. szám
Központi Egyházművészeti Hivatal
mertetem. E cikk megküldésével az
Központi Egyházművészeti Hivatal
sebb körben megismertessem és így
kat a főtisztelendő papsággal ez
reshessem.

Maradtam mély tiszteletem ny
Budapest, 1939. december hó
Nagyméltóságodnak
Méltóságodnak
Nagyságodnak

Dr. MOLNÁ
püspöki t
a Képzőművészet
tanára, a Közpo

Szenes Fülöp

festő

l. élet.

Karcsagmagyarország

894. l.

a, négyszögletes hátterű tojásdad medail-
ndör párokájának fürtjei vállaira omla-
tvált. Körülcsavart nyakkendője fehér,
ett palástját ékköves csat tartja össze.
k karolják át, a melyek előtt a „Boni
tú medaillonban jogart tartó koronás
a balra ~~előtte~~ álló asztalon meg nem határoz-
a kereten:

ius Franc: D. Sab. Aur. Vell. Eques
Caes. Arm. In Ital. Dux Genera-

etei a háttérnek 21.6: 13.9 s a réz-

44.

Szenes Fülöp
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Szüvészetek.)

Kalmár

Szenes Fülöp
Versei

Fővárosi Lapok 1900. dec. 23., 14. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Szeneş Fülöp (Törökszentmiklós, 1863. máj. 3. -- ?): festő. A bp.-i Mintarajzisk.-ban Székely Bertalan és Lotz Károly növendéke volt, majd Münchenben, Párizsban és Nagybányán folytatta tanulmányait. Főleg portrékat és életképeket készitett (Nehéz elhatározás; Áltető napsugár, 1893). A Műcsarnokban rendezett első kiállitását több gyüjteményes kiállitás követte a Nemzeti Szalonban (1905, 1927), mely 1909-ben egyik női arcképét jubiláris aranyéremmel jutalmazta. Több festményét őrzi az MNG. -- Irod. László Fülöp: Sz.F. kiállitásáról (Képzőmüvészet, 1927).

Szenes Fülöp festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Szenes Fülöp.

Esti Kurir, 1927. ápr. 15.

MŰVÉSZET

Szenes Fülöp reprezentativ kiállitása

A Nemzeti Szalonban évek hosszu sora óta először jelenik meg gyüjteményes kiállitás keretében *Szenes* Fülöp. Szenes Fülöp ma is fiatal festő, tele fiatalos lendülettel, aki a naturalizmus teljes felkészültségével mondja el mondanivalóit. Fiatal, mert müvészi hév füti mondanivalóiban, beérkezettségéről viszont London, Párizs, Budapest aranyérmei tanuskodnak. Szenes Fülöp főereje a rajz, a vonal naturalisztikus ritmusa, nem szolgai másolója a természetnek, hanem a müvészi meglátás ábrázolására törekszik. Emellett a szinek dekoráló tulajdonságát is biztos tudással kezeli. Nem a telifény, nem is a holt müteremszin él alkotásain, egy átszürt, lehiggadt, előkelő tónus

Kettes számu cédula M.D.K.

Szenes Fülöp

A müvész "Veszett boldgság" c. képe a Szépmüvészeti Muzeum falán hirdeti, hogy a müvész a modern müvészet mesterei közé került."
A kiállitáson a száznyolcvankét darabból álló kollekciója közül a lap megemliti "Dévajkodás" c. kompozicióját és "Évácska" c. portréját.
"Jelmezportré" ás "Sándor Pál arcképe" c. müveit bemutatja a lap.
Repr.-ók .

Szinház és Divat, Bp. 1917. nov. 18. II. évf. 46. sz. 2o-22. lap

Szenes Fülöp

— **Szenes Fülöp jubileumi kiállítása.** A boldog békevilágot hozza vissza a régi magyar portréfestőgárda rokonszenves tagjának, *Szenes* Fülöpnek a *Fészek* helyiségeiben most megnyílt jubiláris kiállítása. Meghatva járunk a kiállított képek között, amelyek nemcsak egy sikerekben gazdag művészi pálya érdekes állomásairól számolnak be, hanem a magyar mult jellemző alakjainak egész galériáját is elénk állítják. Szenes Fülöp naturalista művész, de ezt a naturalizmust sohasem tekinti öncélnak. Egyben pedig izig-vérig művészlélek, aki művészi hitvallását mindig meggyőzően és friss tehetséggel dokumentálja. Barátainak és ismerőseinek nagy gárdája a jubiláló Szenes Fülöpöt szeretettel veszi körül.

Pesti Napló 1937 XI. 7

Szenes Fülöp (1863-)

Kisbiróné.
Oljf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

SZENES FÜLÖP

Női akt. Vörös krétarajz.

MDK

Szenes Fülöp,

aláirta a tiltakozó ivet....

"magyar müvészetet nem Hock reformterveivel, hanem csakis az ecsettel lehet teremteni".

Ujváry Ignác: Válasz az "Okiratos válaszra". Mücsarnok hiv.lap. 1898. nov.27. I.évf. 17.sz.

MDK

Szenes Fülöp festő

Művészet 1916. 4.l.

S zenes Fülöp festőművész.

MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi Kiállitásán vett részt a Szépmüvészeti Muzeumben.

Müvészet, 1918. 1. 1.

MDK.

319. Szenes Fülöp. /szül. 1863./

KACSINGATÁS. Olajfestmény.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 20. l.

Szenes Fülöp

150. Szenes Fülöp: Bölcs tanácsok.

20. Eisenhut Ferenc: Népünnepély a Kaukázusban.

MDK

Szenes Fülöp

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest. 1916. 21.l.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

Vöröshaju nö. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1938. 4.rk.sz. 36.l.

M.D.K.

Szenes Fülöp

" Az ismert arcképfestő...Nagybányán nyaralt az idén" irja a riport,amelyet Iván Ede: "A nagybányaiak" címmel közölt.

Szinházi Élet. Bp. 1918. okt. 20-27. VII. évf. 42. sz. 25-28. lap.

Szenes Fülöp MDK

Csak nevét említi a XIX.sz. végén a "legkiválóbbak" között.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.
79.l.

Szenes Fülöp, festöm. MDK

müvével ö is képviselve volt abban az egy képtárt kitevö gyüjteményben, mely kiserésére várt és Bru Mikes mütermében talált helyet.

A Hazai Müvásárlók Egyesülete.
"Mücsarnok". 1899. 396.l.

MDK

Szenes Fülöp

Böske, repr.

Vasárnapi Ujság 1902. 773.1.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

Bölcs tanácsok. Repr. 234. l.

Uj Idők. 19cc. dec. 9. 11. sz. VUDóévt.

MDK

Szenes Fülöp

K.: Három kiállitás. Nemzeti Ujság 1927. nov. 13. 13.l.

M.D.K.

Szenes Fülöp

Kiállitásáról közöl a lap négy repr.-ót. A képek cimei: Petrás Juci és a diva, Miss Crosby és La belle Jardiniere.

Szinházi Élet. Bp. 1927. nov. 27-dec.4.
XVII. évf. 48. sz. 23. lap.

M.D.K.

Szenes Fülöp

Sándor Pál portréja cimmel repr.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 18-25. XVIII. évf. 51. sz. 60. lap.

M.D.K.

Szenes Fülöp festőművész

Fényképfelvétel a művészről műtermében munkaközben festményei között.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 26.-1928 január 1.
XVII. évf. 52. sz. 53/ 54. lap.

MDK

Szenes Fülöp

Női akt, cf.

Tanulmányfej, lemezpapir

Ernst Múzeum aukciói. XXIX. 56.1.

MDK

Szenes Fülöp

Arckép, repr.

Vas. Ujs. 1903. 776.1.

MDK

Szenes Fülöp

Judith

Guy de Maupassant

Akt, repr.

K.: Szenes Fülöp kiáll. Képzőművészet 1927. 5-7.sz. 9-10.l. 12.l.

MDK

Szenes Fülöp

Terefere

Buranói mosónők

Fürdés után

K.: Szenes Fülöp kiáll. Képzőművészet 1927. 5-7.sz. 9-10.l.

MDK

Szenes Fülöp

Pihenő modell

Tolnay Ákosné, repr.

K. : Szenes Fülöp kiáll. Képzőművészet 1927. 5-7.sz. 9,1o,11.l.

MDK

Szenes Fülöp

gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök

Kitagadott

Éltető napsugár

K.: Szenes Fülöp kiáll. Képzőművészet 1927. 5-7.sz. 9-10.l.

EA .....ltsz. Gyűjtés h

M.D.K.

Szenes Fülöp, festő

Dr. Ribáry Gézáról készített álló félalak képe látható a könyv előtétlapjára külön beragasztva:

Fiatalok müvészete, Szerk.: Varga Sándor,
Bp./é.n./ Zsidó fiatalok szellemi közössége kiad.
48 old. + XXII t. 4. old.

MDK

Szenes Fülöp

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj. 21. 11.1.

MDK

Szenes Fülöp

Mücsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

MDK

Szenes Fülöp

GerLonModfest. 62.l.

MDK

Szenes Fülöp

Müvészi Ipar-Nemzeti Müvészet. 1906. II. 3. sz.
78.l.

MDK

Szenes Fülöp

"Női arckép" c.képe 39x30 cm.

Ernst-Muzeum aukciói XLIV. 32.1.

MDK

Szenes Fülöp

Tanulmány, repr.

Művészet 1906. 4.sz.

MDK

Szenes Fülöp

1.

Eggenberger aukcioi I. 27.1.

mdk

Szenes Fülöp

hasonló könnyedén és megnyerőn festette
"képmásait mint az osztrák Defregger

Huzella Ödön. A remekmű halála

Kolozsvár 1937. 33. l.

MDK

Szenes Fülöp

A képzőművészet 1937-ben. Ujság 1938. jan. 1.

XXXXX
MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Férfi képmás. Olf. Jelz.

Nöi képmás. Pasztell. Jelz.

Árv. Közl.194e.1.rk.sz. 35.1.

MDK

SBenes Fülöp, festöm.

Vöröshaju nö. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl. rk.sz.§ 38.1.

MDK

Szenes Fülöp /szül.1864/

"Leányfej". Jelzés lent jobbra:Szenes. /A kép hátán:Mandelné önagyságának szives emlékül Szenes/. Fa. 20x24.

Ernst Muzeum aukciói.XV. 51.1.

MDK

Szenes Fülöp

Nemzeti Szalon IV.aukc.19.1.

MDK

Szenes Fülöp

Vörösfátyolos hölgy

Ernst Muzeum aukciói XLV. /1930/. Gróf Zichy Béla hagyatékából. 39.1.

MDK

Szenes Fülöp

Magyar Studio II. 56.1.

MDK

Szenes Fülöp

Művészet 1916. 4.l.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Nöi akt. Olf. J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 67.l.

MDK

Szenes Fülöp

Résztvett a Céhbeliek első kiállitasán

A C.első kiállitása.(Bálint Aladár cikke)

Nyugat,1916 ápr.16. 580 l.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.
sz.1864.

524. Női tanulmányfej. J.l.b.: Szenes Fa.
20 x 14. Iluszt. a XXIV.táblán.

Ernst Muzeum aukcioi. XII. 43.l.

MDK

Szenes Fülöp

Külváros, of.

Ernst Múzeum aukciói 43. sz. /1929/.
40.l.

MDK

Szenes Fülöp

Vörösfátyolos hölgy, of.

Fiatal lány, paszt.

Ernst Muzeum aukciói 46. sz. /1931/. 43.1.

MDK

Szenes Fülöp

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz. 204.l.

MDK

Szenes Fülöp

Uj Idők 1906. XII. 12. sz. 281.l.

MDK

Szenes Fülöp

"Mea culpa" c. műve és "Férfi arcképe" a tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904. jan. sz. 131-136. l.

MDK

Szenes Fülöp, festő.

Vörösbaju nő. Olf. Jelzett.

Árverési Közlöny. 1937.okt. rk.sz. 38.l.

MDK

Szenes Fülöp

A keresztfánál, szénrajz

Ernst Muzeum aukciói XXX. 54.l.

Szenes Fülöp.

A Nemezeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1905-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Szenes Fülöp.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Szenes Fülöp

Férfi képmás, of.

Árverési Közlöny 1939. 4. rk. sz. 29.1.

MDK

Szenes Fülöp

Művészet 1918. 15.o.

MDK

Szenes Fülöp

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, npv. 2o. 16.sz. 145 l.

MDK

Szenes Fülöp

Judith Holofernes fejével, repr.

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5. sz.
11.1.

MDK

Szenes Fülöp

Tolnay Ákosné, repr.

A Műcsarnok őszi tárlata rekord eredménnyel zárult.
Képzőművészet 1927. 5. sz. 13.l.

MDA

Szenes Fülöp

"Kidülő támasz" c. festményének repr.

Vas.Ujs. 1901.48.évf. 17.sz. 272.l.

MDK

Szenes Fülöp

A műcsarnok tav.nemzetk.kiall.-an "Kiduló tamasz" c. életképe.

Cikk: A Műcsarnokból.

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 17.sz. 272, 273.l.

MDK

Szenes Fülöp

Az én lányom képe! Rajz. Repr.

GerLonModfest. 111.1.

MDK

Szenes Fülöp

A Magyar Arcképfestők kiáll. Magyarország 1939.nov.4. 7.l.

MDK

Szenes Fülöp

Művészet 1917. 69.l.

MDK

Szenes Fülöp

Bérmálás Bassanóban, repr.

Vasárnapi Ujság 1914. 27o.l.

MDK

Szenes Fülöp

"Az én lányom képe!" Rajz. Repr.

Modern magyar festőművészek. III.1.

Szenes Fülöp
festő

Műterme a Lendvay utcai
műterembiaba volt.

Remenyi József: Ermilchein a Telcs műteremről
Művészet, 1970. januar – 15 lap.

Szenes Fülöp, MDK

önálló gyüjt.kiáll.keretében mutatkozott be.
1905,1927.

A nemz. Szal.4oo-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

SZENES FÜLÖP

Böske.

A Képzőművészeti Társ. téli kiállitásából.

VASÁRNAPI UJSÁG 1902. 49.évf.47.sz. 773.oldal

Szenes Fülöp

* **(Szenes Fülöp jubiláris kiállítása.)** A Fészek-Klub termeiben Szenes Fülöp rendezett gyüjteményes kiállítást ötvenéves festői jubileuma alkalmából. Néhány fiatalkori tanulmánya, így különösen a gondos megfigyeléssel festett Nihilista-fej tanusítja, hogy Szenesnek kezdetben milyen komoly művészi célkitüzései voltak. Később népszerü portrétista lett, igyekezett megrendelöit száz százalékosan kielégíteni. A képmásoknak egész galériája függ a termekben, közülök nem egy régi ismerősünk a Műcsarnok kiállításairól.

Budapesti Hirlap 1937 XI. 7

MDK

Szenes Fülöp

A festészeti mesterisk. átalakitása. Mücsarnok, 1899. 7.sz. 87-88 l.

MDK

Szenes Fülöp
A vidám barát, olaj
Az ájtatos barát, "

Szent György Céh II. suk. 1911. nov.
23 1.

Szenes Fülöp

B. L. úrnő archépe
repr.
és emlékszorok művészi
hitvallásáról

Husvét, a Cehbelick
első könyve.
[Bp]. 1914.

Szenes Fülöp K

V. TEREM.

137 **Tolnay Ákos.** Erdély határán. Olajfestmény. 900 kor.
138 **Peske Géza.** «Nesze rongyos». Olajfestmény. Eladó.
139 **Hegedűs László.** «Dante». Olajfestmény. 1000 kor.
140 **Szenes Fülöp.** Czigányleány Alcsúthról. Olajfestmény. Eladó.
141 **Szenes Fülöp.** Éva. Olajfestmény. Eladó.
142 **Szenes Fülöp.** Ave Mária. Olajfestmény. Eladó.
143 **Szenes Fülöp.** Férfi arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
144 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
145 **Szenes Fülöp.** Fürdés után. Olajfestmény. Eladó.
146 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestmény. Magántulajd.
147 **Szenes Fülöp.** Gita. Olajfestmény. Eladó.
148 **Szenes Fülöp.** Egyedül. Olajfestmény. Eladó.
149 **Szenes Fülöp.** Pax. Olajfestmény. Eladó.
*150 **Szenes Fülöp.** Bölcs tanácsok. Olajfestmény. Eladó.
151 **Szenes Fülöp.** Almaszedés. Olajfestmény. Eladó.
152 **Szenes Fülöp.** Fiat voluntas tua. Olajfestmény. Eladó.
153 **Szenes Fülöp.** Aszkéta. Olajfestmény. Eladó.
153/a. **Szenes Fülöp.** Felsőbányai kilátás. Olajf. 80 kor.
154 **Basch Gyula.** Tanulmány. Pastell. 200 korona.
155 **Hegedűs László.** Női arckép. Olajf. Magántulajdon.
156 **Endrey Sándor.** Molnár Victor min. tanácsos arcképe. Olajfestmény. Molnár Victor min. tanácsos tulajdona.
157 **Ipoly Sándor.** A kis Böske. Olajfestmény. 600 kor.
158 **Basch Gyula.** Rudi. Olajfestmény.
159 **Ipoly Sándor.** Édességek. Olajfestmény. 800 korona.
160 **Karvaly József.** Arckép. Olajfestmény. Dr. Hajós Béla tulajdona.
161 **Poll Hugó.** Pihenő aratók. Pastel. 4000 korona.
162 **Basch Gyula.** Bandi. Olajfestmény.

KM Tan. 1900/1. tétel k.

163 **Háry Gy.** A hosszú utcza vége Pápán. Olajf. 200 kor.
164 **Háry Gy.** Csillag-malom Pápán (elülről). Olajfestm. 300 korona.
165 **Háry Gy.** Téglavető Pápán. Olajfestmény. 200 korona.
166 **Háry Gy.** A Tapolca Pápánál. Olajfestm. 200 korona.
167 **Háry Gy.** A kékfestőház Tatán. Olajfestmény. 200 kor.
168 **Háry Gy.** Csillag-malom Pápán. Olajfestm. 300 kor.
169 **Háry Gy.** Abbaziai részlet (a templommal). Olajfestm. 120 korona.
170 **Háry Gy.** Virágtanulmány. Olajfestmény. 120 korona.
171 **Háry Gy.** Melegforrás a tatai angolparkban. Olajfestm. 120 korona.
172 **Háry Gy.** Szinház Tatán. Olajfestmény. 120 korona.
173 **Háry Gy.** Tatai részlet. Olajfestmény. 400 korona.
174 **Háry Gy.** Tatai kastély. Olajfestmény. 200 korona.
175 **Háry Gy.** A régi kastély kertje Tatán. Olajf. 200 kor.
176 **Háry Gy.** Tordai hasadék. Olajfestmény. 300 korona.
177 **Háry Gy.** Az Aranyos Tordánál. Olajfestmény. 120 kor.
178 **Háry Gy.** Utczarészlet Trofaiachban. Olajf. 100 kor.
179 **Háry Gy.** Torda (városrészlet). Olajfestmény 400 kor.
180 **Háry Gy.** Fürészmalom Trofaiachban. Olajf. 120 kor.
181 **Háry Gy.** Major Steierben. Oajfestmény. 120 korona.
182 **Háry Gy.** Csűr Trofaiachban. Olajfestmény. 120 korona.
183 **Háry Gy.** Trofaiachi részlet. Olajfestmény. 200 korona.
184 **Háry Gy.** Árvák. Olajfestmény. 200 korona.
185 **Háry Gy.** Trofaiach. Olajfestmény. 200 korona.
186 **Háry Gy.** Steier táj Hafningnál. Olajfestm. 200 korona.
*187 **Háry Gy.** Álom. Olajfestmény. 5000 kor.
188 **Háry Gy.** Arckép. (szinezett rajz).
189 **Háry Gy.** Dunapart a Tabánnál 1884-ben. Olajfestmény. 200 korona.
190 **Háry Gy.** New-York palota. Olajfestmény. 200 korona.
191 **Háry Gy.** Királyi palota Olajfestmény. 200 korona.

M.D.K.

SZENES Fülöp festő

1898-ban Nagybányán tartózkodott

Rét: Bsz. 1954. 325. l.

Szenes Fülöp
Öreg legény, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 4 l.

fülő lapos, négyszögletes kürtős ke-
zonban már csak nyomaiban figyelhető
ban már általában a "ház" - pitvar -
A fejlődés folyamán a lakóházaknál
- pitvar/kürtős zárt kéményes konyha/
s az általános tipus. A lakóház tete-
etője, lépcsőzetes zsuppolása az egész
a jellemző. Ezt a formát az ujabb
kóházak /zsindellyel és cseréppel fe-
lanul átvették. A hollókői s általában
elenleg az előreugró kontyos, vizvetős,
a jellemző. A konty eresze a lakóház
szélső koszorugerendával /sárgagerendá-
pos tornácok /hambitusok/ a lakóházak
ultak ki. A faoszlopos tornác általá-
körülveszi. A tetőzet kis csonkaorom-
re növekedve, fürészelt deszkás kikép-
általában egyszerű, aránylag kevéssé

Szenes Fülöp

Ifjuság, paszt.

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 19o8. 1o **1.**

[illegible]-ban épült, [illegible]

götte állt a szintén lebon

Irodalom: Mocsáry I. 18o

MDK

Szenes Fülöp

Éltető napsugár

Mücsarnok, 1900. 4.sz. 83. l.
A király müvásárlása.

Szenes Fülöp

MDK

Női arckép I-II.

Férfiarckép

Hiccarnok 1941 Arcképkiállitás

Szenes F.

MDK

Magyar nemes hölgy, olaj, repr.

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.

44 l.

Szenes Fülöp festőművész
Arcképkiállitás a Mücsarnokban
Pesti Hirlap, 1941. okt.31. 6.C

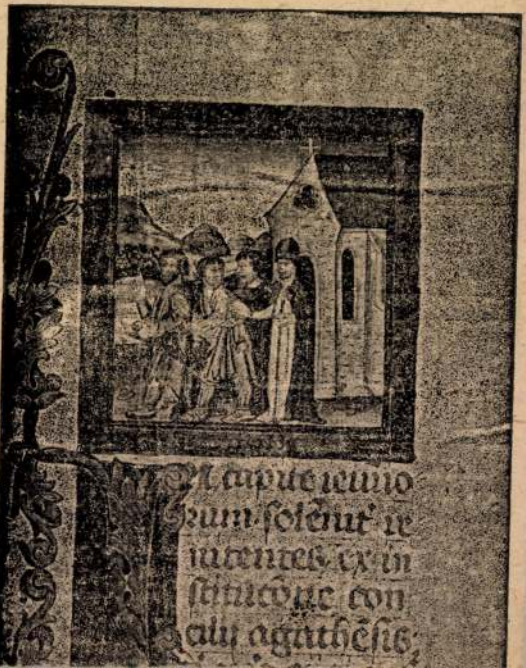

Szenes Fülöp

Yvette, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. 5 l.

Nagyoroszi /Szabó/ 1
Rétsági járás

Története: Első lakóss
zött oroszok voltak, ak
már Kálmán /IV.Béla fia
Károly Róbert, Nagy Laj
ben megerősitettek. II.
sokat összes birtokukba
Nagyoroszit is elfoglal
adóköteles háza volt.
is megujitják, igy 1528
1635-ben II. Ferdinánd,
I. Lipót, aki 1692-ben
alól is felmenti. 17oo-
de birtokbaiktatását a
berg Tamás nyer királyi
ismét tiltakoznak, az 1
gis a gróf szerepel a k

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Tolnai Ákosné arcképe" cimmel repr. a Nemzeti Szalon/tárlatáról.
őszi/

Magyar Salon, Bp. 1905. nov. hó. 43. kötet
143. lap

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

MDK

Szenes Fülöp, festő

41. Erdei vadóc. Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Művészetért". Képzőmüv.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.6.1.

MDK

Szenes Fülöp

A Nemzeti Szalonban rend. kiáll.-án majdnem 150 műve.
Arcképei közül: "gróf Széchényi Miklós, nagyváradi püspök képmása.
Nagyobb figurális kompoziciót festett "Kitagadott" cimen a szatmári gyermekmenhely épülete részére.

K.: Szenes Fülöp kiállitása.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 10.lap

MDK

Szenes Fülöp festőm.

B.R. urnő arcképe, repr.

Céhbeliek kiáll. A N.Szal.ban. Vas.Ujs. 1914.
16.sz. 309. 1. képek

Szenes Fülöp MDK

Szöszke

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Férfiardkép

Dr. Ugron Gábor

Feleségem

Fruzsika

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Judit Holofernes fejével" c. képét kiemeli Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

MDK

Szenes Fülöp, festö

296. Nöi arckép. 1934. Olf.

3oo. Arcképtanulmány. "

Bp.Műcs.-(MKT. Nemz.Képcsarnok.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat.14.1.

Szenes Fülöp

MDK

Önarckép

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

MDK

Szenes Fülöp

A Nemzeti Szalonban rend. kiáll.-án, szép plein-air aktja a "Fürdés után", drámai erejű a "Judith", poétikus a "Guy de Maupassant", ötletes a "Pihenő modell". Virágcsendéletek, tájképek és vázlatok fokozzák a tárlat változatosságát.

K.: Szenes Fülöp kiállitása.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 10.lap

Szenes Fülöp MDK

Arcképtanulmány, olg.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Seanes Mills

Archäologen, etc.

Szenes Fülöp

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

SZENES FÜLÖP

216. Női arckép. Olajf. Magánt.
22o. Női arckép. Magánt. Olajf.

KMT 1912. tav. kiáll.kat. 48.oldal

SZENES Fülöp festő

OMIKE 1909 – 1944

299, 301, 370, 505, 527, 549

MDK

Szenes Fülöp

A Nemzeti Szalonban rend.kiáll.-án "Éltető napsugár" c. műve, melyet 1908-ban a király vett meg.
Hiresebb genre-képe a "Terefere", " A kötőlecke, a "Buranói mosónők".

K.: Szenes Fülöp kiállitása.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 10.lap

Szenes Fülöp

MDK

Férfiarckép

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Szenes Fülöp MDK

Várakozás
Nyári délután

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Önarckép

KMTárs kiáll. 1941. dec. Műcs. 9.l.

Szene s Fülöp MDK

Rendben a széna
Olasz nő Chioggiából, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Bölcs tanácsok. /Fiatal nö csecsemövel,
Öreg szem szédasszonyok./
Repr.

Lyka Károly: Téli tárlat. 1900-1901

Szenes Fülöp

MDK

Buránói asszony, olf.

Csipkét varró leányok

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

[illegible]

Szenes Fülöp

Férfiarckép

[illegible] kiáll. 1941. dec. [illegible]. 9. l.

Szenes Fülöp

Ebéd után, olf.

Mücsarnok 1899 1900. téli kiáll.

Szenes Fülöp

MDK

Buránói halászember,

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Szent Cecilia, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Fürdés után, olf.

Női arckép, olf.

Gita, olf.

Egyedül, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép

Kertben,

Női arckép I-II.

Önarckép

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Szenes Fülöp

Műveiből kollektiv kiállitást rendez a Nemzeti Szalon összes termeiben. Legnagyobb sikereit a portré-festés terén aratta. Művészetét már Páris nagy aranyéremmel koszorúzta.

László Fülöp: Szenes Fülöp kiállitása.

Képzőművészet, 1927. I.évf. 5.sz. 9-10.lap

Szenes Fülöp

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Havasi rózsa, olf.

Szt. Cecilia, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Dr.Földesné Ribáry Edit. Olf.
Semler Elemérné. "

OMZ-MUZ.-OMIKE Képzöm. csop. V. kiáll.
1943.szept.24.-okt.17. Kat.

Szenes Fülöp

Dr. F.E-né, pasztell

Mr. V. Beaufort

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Seeres Pilsp

Dr. P.E-mé, pasatell

Mr. V. Beaufort

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

Női arckép

Női arckép

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 42.l.

Szenes Fülöp

Esti Ujság, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

Bál után, of.

Leányom arcképe

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 42.1.

MDK

Szenes Fülöp

Divat Szalon. Of.

Női arckép

Dolce far niente. Of.

Mücsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 42.l.

Szenes Fülöp

MDK

Éjfél után, pasztell

Miccarnok 1898/99. téli kiáll.

Szenes Fülöp

Női arckép, olf.

Ki a legszebb? olf.

Éltető napsugár, olf.

Mákvirág, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Velencei leány

Női arckép I-II.

Leányom arcképe

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Szöke csoda, olf.

Bosszu, olf.

Aggodalmas percek, olf.

Hadjáraton, olf.

Mücsarnok 1899/19oo. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

Gita, of.

Egyedül, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 35.l.

Szenes Fülöp MDK

Vizhordó leány Buránóból

Buranoi halászcsalád

Körmenet

Én is voltam fiatal, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Bölcs tanácsok, repr.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Bölcs tanácsok, repr.

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest 1901.
12.1.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Micsarnok 19o4. tav. kiáll. kat.

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Esti csillag, olf.

Női arckép, olf.

A bor, olf.

Kidülő támasz, olf.

Műcsarnok 19/ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Arckép, repr.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Cigánycsoport, repr.

KMT. 1915/16. téli kiáll. kat.

Szenes Fülöp MDK

Szuffragette, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Szenes Ü.löp

MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, I-IV., olf.

Favorite, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Kertben, olf.

Számadó, juhász, olf.

Női arckép I-III. olf.

Mea culpa, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Régi jó időkből, olf.

Műcsarnok 19/ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Némai Etelka arcképe

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Szenes Fülöp MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Pax, olf.

Bölcs tanácsok, olf.

Almaszedés, olf.

Fiat voluntas tua, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1902. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Szent Cecilia, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Évődés, of.

Yvette, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 37.l.

SZENES FÜLÖP

35o. Férfiarckép. Olajf.

Képzőm.Társ.19o1-2. téli kiáll.kat. 42.old.

Szenes Fülöp MDK

Ifju arckép, olf.

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Arcképtanulmány, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Szenes Fülöp

Arckép, repr.

Mücsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

317. Női arckép. Olf.

Műcsarnok. 1904/5. téli kiáll. Kat.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.
szül.1863.Török-Szt.-miklóson

189. Némai Etelka arcképe.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 21.1.

MDK

Szenes Fülöp festőm.

568.	Guy de Maupassant.	Pastell.
569.	Dema de chez Maxim.	Pastell.

Műcsarnok. 1906/7. téli nemzetk.kiáll. Kat. 52.l.

1/. Szenes Fülöp, festőm. MDK

565.	Leányom arcképe.	Pastell.
566.	Női arcképe.	Olf.
567.	Női arcképe.	Olf.

Műcsarnok. 1906/7. téli nemzetk.kiáll. Kat. 52.l.

Szenes Fülöp

MDK

Leányom, pasztell

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Müteremben, repr.

KMT. 1916/17. téli kiáll. kat.

SZENES FÜLÖP

Római nemzetk.kiáll.kat. 1911. 2o5-211.l.

Szenes Fülöp

MDK

Családi arckép, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Szenes Fülöp, festö

Mezei virág.
Kötölecke.
Vadóc.
Szöszke.

XXXXXXXXX Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. XXX
1940.II.-III. Kat. 24.l.

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Aszkéta, olf.

Felsőbányai kilátás, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Cigánycsoport, repr.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Én is voltam fiatal, repr.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat.

Szenes Fülöp MDK

Éva,olf.

Ave Mária, olf.

Férfiarckép, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Fiat voluntas tua, of.

Aszkéta, of.

Felsőbányai kilátás, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

357. Parasztleány. Olf.

KMTárs. 1927.táj- és életkép kiáll. Kat. 2o.1.

MDK

Szenes Fülöp

A kis hamis, of.

Vásárlások a tav. nemzetk. kiállitáson. Mücsarnok, 1899. 14.sz. 2o8. l.

MTK

Szenes Fülöp, festö
/M.Arck.fest.Társ./

47. Férfi arckép.
50. Női arckép.
69. Férfi arckép.

Műcs.-OMKT.Őszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 7.1.

MDK

Szenes Fülöp

Férfi arckép, of.

Női arckép, of.

Fürdés után, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 35.l.

MDK

Szenes Fülöp

Buránói halászember

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 37.l.

Szenes Fülöp MDK

Magda, gyermekarckép, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Erdélyi vizhordóleány, olajfm.
Dr. Binzné Rectorné arcképe, Olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ.1913/14. téli kiáll.kat.52.l.

MDK

Szenes Fülöp

Pax, of.

Bölcs tanácsok, of.

Almaszedés, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 35.l.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Férfiarckép, olf.

Gyermekarckép, olf.

Maróti Fürst Lászlóné, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Szenes Fölöp MDK

A nővérek, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Én is voltam fiatal, of.

Buránói asszony, of.

Csipkét varró leányok

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 37.l.

Szenes Fülöp

MDK

Verandán, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Szenes Fülöp MDK

Cigánycsoport, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Szenes Fülöp MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Cigányleány Alcsuthról, of.

Éva, of.

Ave Maria, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 35.1.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf. I-VI.

Őszi rózsák, olf.

"Tündököl j", olf.

Férfiarckép, olf. I-II.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Szenes Fülöp

MDK

Tavasz, repr.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Én is voltam fiatal, repr.

Műcsarnok 1908/9 téli nemzetk. kiáll.

Szenes Fülöp

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Szenes Fülöp MDK

Veteránok, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Szenes Fülöp

MDK

Dr. Binzné Rectorné arcképe, olf.

Mrs. Davisné arcképe, olf.

Mrs. Hatmarkerné arcképe, olf.

Leányom aranykalászok közt, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Nehéz elhatározás, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Erdélyi vizhordóleány, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Arcképvázlat, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Szenes Fülöp MDK

Fiatalság, pasztell

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Szenes Fülöp

1.
Párizsi Kiáll.1900.

Szenes Fülöp

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

672. Böske. Olf. Repr.

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat.

Szenes Fülöp MDK

Amor, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Családi arckép, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 66.l.

Szenes Fülöp MDK

"Hogy is kezdjem?", olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Szenes Fülöé MDK

A kása nem étel, olf.

Arató leány Nagybányáról, olf.

Arckép-vázlat, olf.

Mücsarnok 1897 téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Gyöngy az élet, komoly a müvészet, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

A nővérek, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1897.tavaszi kiáll.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

VII. terem.

162. Nöi arckép. Olf.

Képzöm. Társ. 1905/6 téli kiáll. Kat. 39.1.

Szenes Fülöp

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Laczfalusi biró, olf.

Vesztett boldogság, olf.

Lidike, arckép tanulmány, olf.

Mücsarnok 1897 téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

INDEX

Szenes Fülöp MDK

Udvari részlet Nagybányán, plf.

Erdélyi cigánynő, olf.

Férfiarckép, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1897 téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Adélka, pasztell

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

SZENES FÜLÖP

Én is voltam fiatal. Olajf.
Buránói asszony. Olajf.
Csipkét varró leányok.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll. 37.oldal

SZENES FÜLÖP

Buránói halászember.
Vizhordó leány Buránóból.
Buranoi halász-család
Körmenet.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll. 37.oldal

Szenes Fülöp MDK

Arcképvázlat, repr.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Hogy is kezdjem, repr.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Pihenő lányka, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Szenes Fülöp

MDK

Hazafelé, olf.

Laczfalusi biró, olf.

Adélka, olf.

Tájképvázlat Nagybányáról,

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

SZENES FÜLÖP

Női arckép. Olajf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 43.oldal

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

A bor, of.

KMT. 1901. tav. nemzetk. kiáll. kat. 34.l.

Szenes Fülöp

MDK

Bérmálás Bassanoban, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

МДК

SZENES FÜLÖP

Női arckép. Olajf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.kat. 45.oldal

Szenes Fülöp MDK

American girl, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

Férfiarckép. Of.

Favorite, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Férfiarckép. Olajf. B.A.mgt.

KMTárs.1901/2.téli kiáll. 42.l.

Szenes Fülöp

MDK

Bözsike, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Szenes Fülöp

MDK

Fiatalság, pasztell

Női arckép, olf.

Bérmálás Bassanóban, olf.

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Szenes Fülöp

Férfiarckép, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 33.l.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Vesztett boldogság.

Műcs.-1897-98 téli kiáll. -A kormány vásárlása. Művészet. 1898. 53.l.

MDK

Szenes Fülöp

Esti csillag, of.

KMT. 19o1. tav. nemzetk. kiáll. kat. 33.1.

Szenes Fülöp MDK

Lidike, repr.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 36.l.

MDK

Szenes Fülöp

Leányom arcképe, repr.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Gazda nélkül, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Kertben

Női arckép

Önarckép

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 36.1.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

Bál után

Leányom arcképe

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Mea culpa

Pukk.: Téli tárlat. A Hét 1903. II. félév.
752-753.l.

MDK

Szenes Fülöp

Kidülő támasz, of.

Régi jó időkből, of.

KMT. 19ol. tav. nemzetk. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Szenes Fülöp

Pihenő, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 39.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

Leányom arcképe

Férfi arckép

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 36.1.

Szenes Fülöp MDK

A bor, repr.

Műcsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

Női arckép, of.

Női arckép, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

"Éltető napsugár" c.festm.Repr.
A műcsarnok téli kiáll.

Vas.Ujs.1899. 870.l.

MDK

Szenes Fülöp

Akt, repr.

A Műcsarnok őszi tárlata rekord eredménnyel zárult.
Képzőművészet 1927. 5. sz. 12.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép

" "

" "

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat. 42.1.

MDK

Szenes Fülöp

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 61.l.

MDK

Szenes Fülöp

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállitásán Számadó juhász c. olajfm. vevője Krasánszky Péter, Világos.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Szenes Fülöp

Divat Szalon, of.

Női arckép

Dolce far niente, of.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Velencei leány

Női arckép

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 35.l.

MDK

Szenes Fülöp

Arcképvazlat c.festm.Repr.

Műcsarnok, 1898.tav.nemzetk.kiall.

MDK

Szenes Fülöp

A Nemzeti Szalon jubiláris nagy aranyérmét nyerte "Női arckép" c. müvével

Müvészet 1910. 45.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat.

Egyes számu cédula M.D.K.

Szenes Fülöp

A müvészről "Szenes Fülöp kiállitása" cimmel beszámol a lap: „Szenes annak idején a párisi akadémia aranyérmével Benczur tanitványa lett" Majd Hollósy mellé került Nagybányára..."mikor először szerepelt a tárlaton, mint kiállitó, két képet hozott: Egy "Sámson és Delila" c. vászonat, melyen még teljes egészében rajta volt a Benczur-iskola bélyege, s egy "Veszett boldogság" c.-t, amely már a felszabadulás, a komoly és igazi természetstudium alatt készült, s teljes sikert hozott."

Szinház és Divat, Bp. 1917. nov. 18. II. évf. 46. sz. 2o-22. lap

Szenes Fülöp

Az Ujság 1913. okt. 23.

** **Szenes Fülöp kiállitása.** Szenes Fülöp azok közé a szerencsés arczképfestőink közé tartozik, kiknek nemcsak itthon van meg a hálás közönségük, hanem a külföldön is. Másfél évi külföldi tartózkodása után nemrég tért haza és bécsi-utczai mütermében kiállitást rendezett ujabb, meg régibb munkáiból. Köztük vannak legujabb arczképei is, a berlini előkelő társaság női tagjairól készült portréi. De van a kiállitáson egyéb is. Szenes ujabban a tájképpel is foglalkozik s néhány sikerült olasz tájrészletet hozott magával Bassanóból. Sok szines munkája után jól esik megpihenni rajzain. Ezeken látszik meg Szenes nagy készsége, rendkivül ügyes vázolótehetsége, kellemes előadási módja. Szénnel megrajzolt nagykalapu leányfeje a müvésznek egyik legfrisebb és legőszintébb alkotása. Egyéb grafikai munkái között is van érdekes. Festett arczképei közül azok az értékesebbek, melyeken temperamentuma nyomait nem simitotta el. Ilyen például egy fiatal olasz arisztokrata jól beállitott és lendületesen megfestett arczképe, vagy a »Suffragette« czimü szélesen megfestett női alak. *(e. a.)*

„Affenkapelle", farbige Porz

a, az „Ausrufer" sorozatból. Bécs, 1760 k. — Der aus der „Ausruferserie". Wien, um 1760.
Illusztr. XXXIV. tábl.

szines porcellánszobrocska álló helyzetben, karján .. Bécs, 1780 k. — Alte Frau, volkstümliche, far- lell Grassi. Wien, um 1780. Illusztr. XXXIV. tábl.

:ska, lépő helyzetben, négyzetes zöld talapzaton. rbiges Porzellan, schreitend. Wien, um 1750.

szobrocska, az arcot félig elfedő fekete fátyollal, ics, 1750 k. — Tanzende Türkin, farbige Porzellan- Illusztr. XXXV. tábl.

LLÉRRAL, az olasz komédiából, szines porcellán- enyes férfi szakállát fogja. Wien, Du Paquier-kor- ier, aus der italienischen Komödie. Wien, Periode Illusztr. XXXIV. tábl.

ka, határkövön ülő férfialak, rajta „Markstein" fel- 4—49. — Mann mit Sense, farbige Porzellanfigur, -49. Illusztr. XXXIII. tábl.

ny peremdisszel, közepén szinesen festett jelenet, A bécsi Max Strauss-gyüjteményből. Bécs, 1798. efdekor in Gold, im Mittel farbige Szene: schlum- is der Wiener Max Strauss-Sammlung. Wien, 1798.

Szenes Fülöp

b. Cehbelick I. kiáll

1914

Nemzeti Szalon

Deutsche Reichspost

MDK

Szenes Fülöp

Magyar nemes nő. Olajf.

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 11.lap

MDK

Szenes Fülöp

GerLonModfest. 62.1.

Szenes Fülöp MDK

Dr. Vázsonyi Vilmos arcképe, ölf.

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Szenes Fölöp festőművész: MDK.

/:A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt:/

"Női arckép"

Ország-Világ, 1912. 527. l.

MDK

Szenes Fülöp

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Szenes Fülöp

Kötőlecke, repr.

Judith Holofernes fejével, repr.

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5-7. sz.
lo.l. 11.l.

Szenes Fülöp MDK

Erdei vadóc, olf.

Miskarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Szenes Fülöp

MDK

Férfiarckép

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Szenes Fülöp festőművész. MDK.

A Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2. 1.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

az alakos képek közül meglepetés régi, de el
nem avult finom fejeivel

Kemle Béla: Szent István kiállítás a Műcsarnokban.
Művészet.-Tárlatok.1938. 88.1.

Szenes Fülöp

Gyűjteményes kiállítást rendez
műveiből a Nemzeti Szalon

Magyarság 1927 IX. 15

M.D.K.

Szeneș Fülöp

"Végtelenül bájos, finom női fej"-ét dicséri Dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Mücsarnokban c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

Szenes Fülöp MDK

Mezei virág

Kötőlecke

Vadóc

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Szenes Fülöp

Szerepelt az I. nemzeti kiállításon.

8 órai lájság 1933. IV. 20.

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Jánosi Engel Gyuláné arcképe" c. művét hozza a lap a Műcsarnok téli tárlatáról.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. dec. 4.
26. évf. 49. sz. 908. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Szenes Fülöp

szerepelt a Magy. Arcképfestők kiállításán.

Mo. 1939. XI. 4.

M.D.K.

Szenes Fülöp

"Érdekes zehetsége...mintha most már a nagy harmonia felé közelednék",-irja müveiről Lázár Béla: "Távaszi tárlat" c. beszámolójában.

•

Magyar Salon, Bp. 1902. május hó.XXXVII. kötet 127-140. lap

Szenes Fülöp

Szenepett a mücsarnak
nemzeti tárlatán.

PH. 1933. IV. 19.

Szenes Fülöp

Tájképeit elemzi és méltatja Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" cimmel. A kiállitást a Képzőművészeti Társulat rendezte.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19. XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

Szenes Fülöp

Nemzeti Ujság 1937. XI. 7.

KÉT KIÁLLITÁS

I.

Szenes Fülöp jubileumi kiállitása

Ötvenéves festői pályájának eredményéből rendezett kiállitást *Szenes* Fülöp festőművész. A kiállitás szombaton délután nyilt meg a Fészek-Club termeiben. Szenes Fülöp a naturalista szineknek és ábrázolásnak volt nagytudásu, komoly izlésü, biztoskezü mestere. Főképen a táj és az emberi arc érdekelte. Mind a kettőt ugy festette, hogy a természetes hüség gondosan visszaadott keretében megéreztesse a benne lüktető életet. Mostani jubiláris kiállitásán művészi alkotásának legjavát mutatta be ötven év munkájának legsikerültebb és legjellegzetesebb darabjaival képviselve. Vannak a kiállitáson muzeális értékü darabok is, igy párisi éveinek azok a képei, amelyek annakidején a francia nagy aranyérmet szerezték meg neki. De a többi képe is mind egy a szépért hevülő, komoly művészlélek értékes alkotása.

II.

Szenes Fülöp

K

Szenes Fülöp festményei közül a «Szent Czeczíliát» ábrázoló művet mutatjuk be. Szenes képeit a helyes rajzolás jellemzi legjobban. Tárgyai iránt nem elfogúlt; egyforma művészettel festi genre-képeit és szentképeit. Arczképein az élet szineinek igazsága tükröződik vissza. Szent Czeczíliája egyike legjobb alkotásainak.

Szenes Fülöp 1863-ban Török-Szent-Miklóson született. Tanulmányait a mintarajztanodán kezdte Székely Bertalan és Lotz Károly mellett. Majd Münchenbe ment két évre, honnan a párisi Julien-féle akadémiába vették föl. Itt az első évfolyam befejeztével tanulmányaival elnyerte az első érmet. Két év óta itthon dolgozik Benczúr mester mellett. Első műve, a «Nehéz elhatározás», melyet az 1893-iki téli kiállításon állított ki, nagy figyelmet keltett. Az ezredévi kiállítás alkalmával két képét a kormány vette meg a szépművészeti múzeum számára.

SZENES FÜLÖP.

VASÁRNAPI UJSÁG.

1898. 914. 1

kalást» rám vonatkozólag és a «haszontalant» a szent könyvekre vonatkozólag.

— A kívánság méltányos s nem kételkedem benne, hogy teljesíttetni fog, — felelt a bíró nyugodtan.

A vádlott ügyvédje fölkelt s néhány bocsánatkérő szót dadogott s ezzel az eset el volt intézve. A kíváncsiság azonban, hogy mit akar az ezredes a zsoltárokkal, fel volt csigázva.

De nem törődve diadalával, jobbját begombolt kabátjába dugva, beszélni kezdett. Szokott piros szine kissé elsápadt, de kiugró szemének keskeny pupillája csillogott, mint az aczél. A fiatal leány előrehajolt székében, visszafojtott lélekzettel, oly érdeklődéssel s oly leplezetlen és öntudatlan csodálattal, hogy egy pillanat múlva az egész gyülekezet figyelme megoszlott közte és a szóló között. Nagyon meleg volt, a terem fulladásig tele volt; még a nyitott ablakokon is nagy tömeg arcz bámult be kivülről, figyelmesen ügyelve az ezredes szavaira.

Az ezredes figyelmeztette az esküdteket, hogy néhány hét előtt is itt állott, mint egy hatalmas társaságnak ügyvédje, a melyet a jelenlegi vádlott képvisel. Akkor mint a szigorú igazság előharczosa állott itt a törvényes elnyomással szemben: ma nem kevésbbé előharczosa a védtelennek — a kit csak szépségének és ártatlanságának hatalma őriz — még ha a tegnapi panaszos is ma a vádlott. A mint néhány perczczel ezelőtt erre jött a törvényszék felé s látta a csillagos amerikai lobogót lengeni az épület fölött, eszébe jutott, hogy ez a dicső zászló a teljes egyenlőség jelképe, a szegény és gazdag, gyönge és erős egyenlőségeé az alkotmány oltalma alatt, azé az egyenlőségé, a mely az ekeszarva, vagy a kalapács, vagy az irodai asztal mellől jött egy-

tudta, hogy mélységes és szent felelősség nyugszik rajta. Azok a zsoltárkönyvek és bibliák, melyek az esküdteknek átadattak, nem arravalók voltak, hogy mint a tekintetes elnök úr gondolta, az esküdtek előzetes énekgyakorlatokba kezdjenek. Hozzá teheti, hogy sajnos, nem arra valók. Kárhozatos, megczáfolhatatlan bizonyítékai ezek a vádlott hitszegésének. És olyan rettentő intésül szolgálnak ezek neki, mint ama vészjós betűk Belszazár falán.

Nagy volt a szenzáczió. Hotchkiss kékültzöldült. Ügyvédei gondtalan mosolyt erőltettek ajkaikra.

Az ezredes kötelességének tartotta kimondani, hogy ez nem afféle közönséges házassági igéret megszegési per, a milyenek nem egyszer könyörtelen nevetség és illetlen léhaság alkalmául szolgáltak a törvényszék termeiben. Az esküdtek ez esetben semmi ilyent nem találnak. Nem lesznek itt szerelmes levelek áradozó jelzőkkel, sem afféle rejtelmes keresztek és betűk, melyek, mint a szóló alapos utánjárással megtudta, szemérmes lepiezői ama különös kedveskedéseknek, melyek csókoknak neveztetnek. Nem fog levétetni a fátyol az emberi életnek ezen szent titkairól, — nem fognak a forumon világgá kürtöltetni azok a vallomások, melyek csak egy személynek szólnak. De — fájdalommal kell megvallani, — itt egy egészen újszerű, szentségtörő betolakodásról van szó egy női szívbe. Cupidó gyengéd gügyögésébe a szent kórusok hangjai elegyednek, — a vallási gyülekező ház szentsége megszentségteleníttetett oly tettekkel, melyek inkább Vénusz oltára elé valók — s maguk az isten-ihlette iratok használtattak fel feslett szerelmi udvarlás eszközeiül a vádlott által, a ki a dékán szent tisztét viseli.

tünk, hogy rendesen járunk templomba, vagy azzal, hogy az ima-összejövetelek, vasárnapi iskolák, a biblia-magyarázatok nekünk megszokott dolgok. De — s a hangja ünnepélyesebb lett — a szivünk mélyében megvan bűneink és tévedéseink tudata s az a dicséretes óhaj, hogy legalább *mások* vegyék hasznát azoknak a tanításoknak, melyeket mi elhanyagolunk. Talán — s e szavaknál álmodozva hunyta le szemét — nincs itt egy férfi sem, a ki ne emlékeznék vissza az ifjúságnak boldog napjaira, egy falusi leánykával együtt töltött leczkeórákra, a kivel később kézenfogva ugrándoztak a mezőn, az erdőn át, ajkukon ezzel az egyszerű dallal:

«Szemed előtt legyen mindig
Az aranyszabály:
Vasárnapi iskolába
Későn sohse járj.»

— «Visszaemlékszünk a mezei eper-lakomákra, a majálisra, mely a mézeskalács édes illatát juttatja eszünkbe. Micsoda érzés most megtudni, hogy mindezek a szent emlékek meg vannak szentségtelenítve azáltal, hogy a vádlott felhasználta ez alkalmakat és udvarolt a nagyobb lányoknak, mialatt egyszerű társnőik ártatlanúl — bocsásson meg a tekintetes törvényszék, de hitelesen értesültem róla, hogy nálunk így hívják — «szembekötősdit» játszottak?

A hallgatók tömegén csöndes mosoly futott végig, mire az ezredes mérgesen kezdett pislogni. De rögtön magához tért és folytatta:

— Ügyfelem, — özvegy anyának egyetlen leánya, a ki évek során szembeszállt a balsors számos viharával — e város nyugati külterkein — ma önök előtt áll, nem védve mástól, mint csupán ártatlanságától. Nincsenek rajta — hm — gazdag ajándékai hitszegő udvarlójá-

sára. Az egyházi szertartásnak azt a nem jelentéktelen alkatrészét értem ezalatt, a mely «kollektának» neveztetik. A vádlott volt ez alkalommal, a ki egy daróczczal beborított pléhtálczán összegyüjtötte a hívek pénzbeli adományait. A mint a panaszoshoz közeledett, egy szerelmi ajándékot csúsztatott a tálczára s feléje nyújtotta. Ez a szerelmi ajándék egy mézeskalácsszív volt, afféle apró nyalánkság, a mit, ha jól vagyok értesülve, borsos méntából és czukorból készítenek s hátsó lapján ez az egyszerű szó áll: «szeretlek.» Azóta sikerült megtudnom, hogy öt centért egy tuczat ilyen szívet lehet kapni, vagyis egy darabnak az ára jóval kevesebb, mint egy fél cent. Igen, uraim, ez a szó: «szeretlek», ez a minden dolgok közt a legősibb legenda nyujtatott át a vádlottnak oly jelentéktelen tárgy közvetítésével, hogy, hála isten, a köztársaságnak nincs is elég apró érme az értékének megjelölésére.

— Be fogom önöknek bizonyítani, esküdt uraim, — folytatta az ezredes ünnepélyesen, elővéve kabátja hátsó zsebéből egy bibliát, — hogy a vádlott a legutóbbi évben szerelmi levelezést folytatott a panaszossal a megszentelt iratoknak és egyházi énekeknek egyes aláhúzott sorai útján — ilyen szavak; «imádott», «édes», «drága», — sőt néha egész mondatokat is aláhúzott, a melyeket alkalmasaknak talált gyengéd érzelmei kifejezésére. Fel fogom hívni az önök figyelmét ezek egyikére. A vádlott, a ki azt állítja magáról, hogy elvből nem él szeszes itallal, a ki, a mint saját füleimmel hallottam, visszautasította a szeszes frissítőt, mint az alacsony testi vágyak eszközét, szemérmetlen képmutatással aláhúzta czeruzával a következő passzust és átnyújtotta a panaszosnak. Tisztelt esküdt uraim, a helyet megtalálják az Éne-

ha a környék minden csaplárosát kell is megvallatnom. E pillanatban csak a bor *mennyiségére* hivom fel önöknek a figyelmét. Nem egy korty ital, a mit a vádlott kér, hanem meghatározatlan mennyisége a bornak, bizonyára, men-

ban festett egy *andaluziai lányt*, a mint korsóval áll ott. Az arczon nem az ifjúság teltségét és üdeségét tünteti föl a festő, hanem a déli faj gyors hervadását, de ezt sok igazsággal és kifejezéssel. *Szenes* Fülöp életképének czíme:

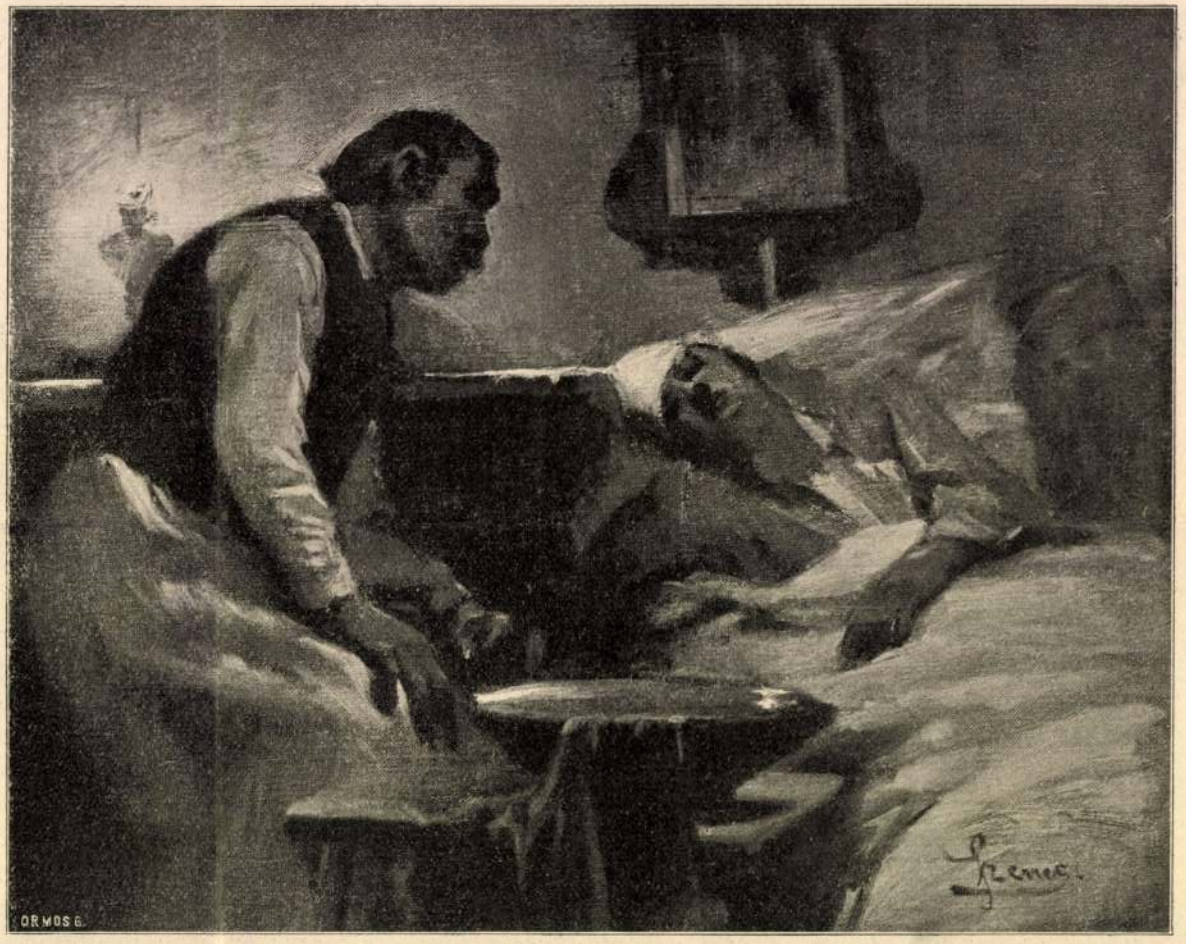

Szenes Fülöp: Kidülő támasz.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs 1901. 272. l.

Szenes Fülöp MDK

Suffragette, olf.

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Tolnay Ákosné arcképe, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 64 l.

MDX

Scenes Philip

Tolany Arduno arcklpé, olaj

Reivincai Tarkos 2: Pencaur és lakolájta. ONAT.
B.Cy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1021.

64 l.

MDK

Szenes Fülöp festőmüv.

Benczur-isk. tagja 1897-19ol.

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

24 l.

Szenes Fülöp

Férfi arcképén közvetlen erővel fejezi ki a jellemző vonásokat, női arcképén, mintha megszólalna a müvész lelke is"-irja Lázár Béla: "Tavasz tárlat"-ról közölt beszámolójában.

Otthon, Bp. 1902. május hó
18-28. lap

Szenes Fülöp

A felsorolt, első kiállitó müvészek között szerepel azon a tárlaton, amelyről M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimmel ir.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap.

Szenes Fülöp

Műcsarnok 19oo. 19.sz. 27o l.

MDK

Szenes Fülöp

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914. 14.sz.
269-71 l. képpel

Szenes Fülöp

"Hogy is kezdjem?" c. festményét a Téli Tárlat-ról bemutatja a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1894. december hó
264. lap

Szenes Fülöp festőművész
rajz 17 c.
Képirók, Képfaragók
Bpest, 1918

MSH monogrammal.
Német munka, XVII. század.
Ezüst, hossza 9 cm.

TÁNYÉRKA,
plasztikus virágkerettel.
Augsburgi munka, XVII. század.
Ezüst, átm. 13·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 260. l.

TALPAS SERLEG,
vert növénydísszel.
Német munka, XVII. század.
Aranyozott réz, mag. 18·7 cm.

DÍSZTÁL,
ovális.
Német munka, XVII. század.
Aranyozott ezüst, szél. 26 cm.

FEDELES BILLIKOM,
fedelén és oldalán három-három ókori író arckép
Augsburgi munka, XVII. század.
Ezüst, mag. 14 cm.

KÓKUSZPOHÁR,
vésett dísszel, füllel.
Német munka, XVII. század.
Aranyozott ezüst, 9·4 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 260. l. — Őszi kiállítás, 193
Ipolyi, 159. szám.

M.D.K.

Szenes Fülöp
festő

Egy képet kéri Ferenczy egy kiállitásra

Ferenczy Károly-tizennégy levele: Genthon István:
M.M.M. Évkönyve 1952, 199 l

Szenes Fülöp

"Jeles alkotásai"-ról beszél kritikájában Lázár Béla: "Téli tárlat" cimmel, de mint több müvésznél is kifogásolja azt, hogy az igazi magyar festészet problémáját még nem oldották meg, viszont elismeri az objektiv igazságra való törekvést.

Otthon, Bp. 1901. dec. hó.
18-29. lap

Szenes Fülöp

München/-ben/készült -"Munka után" c. festményét és "Üres a korsó" c. képét bemutatja a lap. Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1898. 4. sz. füzet
643, 647. lap

MDK

Szenes Fülöp

Magyar müvészek Oroszországban. Mücsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

MDK

Szenes Fülöp

Székács Antal, of.

Magy.Arcképfestők Társ.kiáll. N.Szal.1939.nov.

8.1.

MDK

Szenes Fülöp, br.érem

St.Louisi kiáll. kitüntetései. Vas. Ujs. 1904.
809 l.

MDK

Szenes Fülöp

Dr.F.E.-né, paszt.

Mr. V. Beaufort

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr. 1.

45

MDK

Szenes Fülöp, festö

Dr. F.E.-né. Pasztel
Mr. V. Beaufort.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőműv.kiáll. /Rend.M.Kir.V all.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj 25. Kép.tp. 45.l.

MDK

Szenes Fülöp

Aszkéta, olaj

Szegedi Képzőművv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

lo 1.

MDK

Szenes Fülöp

Judith, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav.kiáll. 19o1.

4 l.

MDK

Szenes Fülöp

Feleségem arcképe, of.

dr.Ugron Gábor, of.

dr.László Ernőné, of.

Aranka, of.

Magy.Arcképfestők Társ. Kiáll. M.Szal.1939.nov.

8. 1.

MDK

Szenes Fülöp, festö

Öreg legény. Olf.

MK. Seg. Biz. Müv. Kiáll. 1914. nov.-dec. Kat. 4.1.
Szépm. Muz.

M.D.K.

Szenes Fülöp

373. Mezei virág.
374. Kötőlecke. Mgt.
375. Vadóc.
379. Szöszke.

"A gyermek a művészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 24. l.

MD K

Szenes Fülöp, festö

Önarckép, of.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

Az Alkotás Művészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Művész Két Arca". 1/947.III. 9-25.

Szenes Fülöp MDK

Áhitat

Bérmálás

Angelus

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

MDK

Szenes Fülöp

Nihilista, of.

Yvette, "

Magy. Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr.

18. 1.

MDK

Szenes Fülöp

ezüstérem

Klassics Gy:
Párisi kiáll. kitüntetései • Műcs. 1900. 326-7 l.

MDK

Szenes Fülöp,

1896-ban az iskolához tartozott.
1898-ban ujra ide tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 75, 77. l.

MDK

Szenes Fülöp, festö

Eszter. Olajf.

Képzömüv. Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 34. l.

Szenes Fülöp festő.

Arcképtanulmány. Olajf.
Férfi arckép. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Szenes Fülöp

Dr.Ribáry Géza arck. of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Szenes Fülöp

Ebéd után, of.

Képzőműv. Társ. 1899-1900. téli kiáll. 31 l.

MDK

Szenes Fülöp

Bérmálás Bassanóban, repr.

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság. 1914. 14.sz. 269-71 l. képpel

MDK

Szenes Fülöp

Havasi rózsa, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav. kiáll. 19ol.
7 l.

MDK

Szenes Fülöp

Női fej, festm.

Bíró Jr A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

Szenes Fülöp.
Önarckép, olaj

Őszi Tárlat kiállitása., Műcs. 1922. nov. 137 l.

~~1922. évi Üszi Táplat. Mucsarnok~~

MDK

Szenes Fülöp

Esti Ujság, of.

Képzőmüv.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 31 l.

MDK

Szenes Fülöp, festő.

71. Dame chez Makim. Of
107. Guy de Maupassant. "

A Szegedi Képzőmův. Egy. mű kiáll. - Szeged. 1907. II
Kat. 11. l.

Chère Madame,

Je vous prie de bien vouloir
agréer l'expression de mes
sentiments dévoués.

Mlle Dupont

Szenes Fülöp
Dame chez Makim, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc. 11 l.

MDK

Szenes Fülöp, festö.

Nöi tanulmányfej. Szines rajz.

Szent-György-Céh M.Am.és Gyüjt.Egy. - Egy II. mütárgy árverésének katalogusa. F.Q.1. Szüry Dénes hagy. és Divald Kornél gyüjtése a Szt.Gy. C. számára.
1910.jun.17-18.

Szenes Fülöp
Guy de Maupassant, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 11 l.

Szenes Fülöp

A bünbánó, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 8 l.

623 l./ az egyetlen forrás, mely a
: "Ea arx dicionis olim Episcapi
m editae imposita est, auarumque
Nicolai Bathorisi Vaciensis Episcopi
ac elegantibus, opere Jacobi Traguri-
. restaurate fuit..." ez a Jacobus
Lovanni Dalmatával. Ekkor a vár közepén
elyet Báthory Miklós nevével és cimeré-
liszit. 1527-ben Szapolyai János bir-
i keresztül a császáriak az urak ben-
or a vár őrsége gyáván megszökik és a
keriti birtokába. Egy 1594 évi jelen-
i kapuja van, a szokolyai, a tornai
öbbit a törökök eltorlaszolták. Őrsége,
ak omladozó állapotban vannak. /Hadtört.
c. V. No. 561./ Ekkor Mátyás főherceg
évay András lesz a vár kapitánya, ki
itonával lo évig őrzi meg a király bir-
. Bocskay csapatai előtt, de 1606-ban
visszaadja a királynak. Az 1602-1608

Szenes Fülöp

Yvette, olaj
Várakozó, obaj
Nyári délután, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget i kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908 6 l.

és szalagcsokros kovácsolt
meleten falpillérek közé s
mentzárásu ablaknyilás ugy
a rizaliton hasonló páros-
tett, profilált sarokélekk
Meredek, kétsiku tető, lan
zsindelyhéjazattal.
Belseje: Belül erősen átal
tozatok fiókokkal, az emel
század dereka. Az elsőrang
e nemü emlékeink sorában f
Irodalom: Borovszky 72 l.

Lakóház.
Története: Épült 176o körü
család kastélya.
Külseje: Zömök téglányala

Szenes Fülöp

lo kép

Szenes Fülöp
Elhagyatva, olaj
Ivette, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 8 l.

MDK

Szenes Fülöp

Ki a legszebb?, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav. kiáll. 19ol.

6 1.

Szenes Fülöp

Várakozás, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. 4 l.

végéről. Felette a falon 178o körüli
Krisztus-szobor. Négy szép faragott,
tó /184o körül/. A hajó baloldali oltárán
arokk; feltámadt Krisztus és Mária.
lette kép, 18oo körül: Szt. Domonkos
. Jobboldalon az oltár felett: Nep.Szt.
a, jó munka.

i végénél, egyszerü kis épület.
elöltöztetett barokk gyermek Jézussal.

XVIII.századi. Az országut mellett. A
nt a fej.

M. D. K.

SZENES Fülöp festő

1896-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Bsz. 1954. 324. l.

Szenes Fülöp

egy szénrajz feje

Az 1904-iki téli tárlat. 13 l.

MNK

Szenes Fülöp, festőművész.

Képzőm. Társ. téli kiáll. VU, 1903.47.sz. 782 1.

MDK

Szenes Fülöp

Éltető napsugár, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 64 l.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp : Böske.

Vas. Ujs 1902. 773. c

egyházmegye gyémántmisés és nagy jótékonyságú papja Pásztón életének 89-dik évében. — Ványa Ferencz, czímzetes prépost, nyug. budapesti katonaplébános, 63 éves korában. — Repák Mihály, somi gör. kath. lelkész 57 éves korában, Som községben.— Hiersch Károly nyug. magyar államtitkár az Ő Felsége személye körűli miniszteriumban. — Szentpéteri Ferencz köztiszteletben élt földbirtokos, Mezőtúron, 32 éves korában.— Horogszegi Szilágyi Dénes, a nagy-károlyi ref. egyházmegye tanácsbirája, megyei bizottsági tag, 34 éves korában. — Fuchs Nándor, fővárosi régebbi tisztviselő, a budapesti kath. kör elnöke, Budapesten. — Id. Halász Gyula, ó-budai iskolaigazgató, fővárosi bizottsági tag, 60 éves korában. 40 év óta volt a főváros szolgálatában. — Varga Mihály, 48-as honvéd Répczelakon. Részt vett Budavár bevételénél s ott meg is sebesült. — Springer Dániel, 48-as honvédhuszár-hadnagy Budapesten 78 éves korában. A segesvári és nagyszebeni ütközetek után Bem tábornok személyesen tüzte mellére a vitézségi érmet. — Obrincsák József, mérnök és építőmester, Budapesten 43 éves korában. A parlamenti palota és a királyi vár építésénél is működött. — Zéh Károly, Versecz-város nyug. árva-atyja, 68 éves korában Fehértemplom város kórházában. — Istványi Ferencz, abauj-torna vármegyei földbirtokos és kőedénygyáros, életének 69-ik évében Hollóházán. — Dr. Halász Lajos, szegedi orvos 46 éves korában. — Mórocz Ferencz, gyakorló ügyvéd Budapesten 53 éves korában. — Id. Dudás József, birtokos 61 éves korában Kis-Tályán. — Bálint László, polgári iskolai tanár 31 éves korában, Breznóbányán. — Horovitz Manó, 48-as honvéd Lőcsén 76 éves korában.

Horváth Béláné, szül. Nicora Róza, az esztergommegyei főispán felesége, 36 éves korában, Ipoly-Nyéken. — Kletten Erdmanné, szül. Sebastiani Irma, a Brünn melletti Königsfelden, 53 éves korában. Halála a budapesti Bogisich- és Kamermayer-családokat borította gyászba. — Ozv. Hell Ferenczné, szül. Karl Teréz 82 éves korában, Buda-

Szenes Fülöp

A müvész természetért rajongó lelkét méltatja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. összefoglaló beszámolójában, s mint irja, "még velasquezi rutsággal megvert csirkehordó öregasszonyára is" ragyogó napfényt áraszt.

Otthon, Bp. 1902. december hó
17-26. lap

Szenes Fülöp

---

cikke

Husvét, a Céh-
belick első
könyve.
Bp. 1914

Szenes Fülöp

a művezető aláírása.

arckép kiállítása.

Nemzeti Szalon

1905. őszi

kiáll

szerében

ezem:

helyettesének

Endrényi Imre, Szeged.

a Nemzeti Szalon Kiállításai-
nak
(megvannak könyvtáramban)

I. állandó műkiállítás első sorozat 1899 oktober

II. tavaszi kiáll. első sorozat 1901.

III. Őszi kiállítás Katalog 1901

IV. tavaszi kiáll. katalog 1902

V. téli kiállítás 1902–1903.

VI. Vizfestmény, rajz és metszet kiállítás u. n. Első grafikai kiáll. 1903

VII. téli tárlat 1903–1904.

Fold
1913. V. 24

Szenes Fülöp

"Karakterisztikus arcképei"-t magasra értékeli a lap, "A Mücsarnok tavaszi, nemzetközi tárlata" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 240. lap

Szenes Fülöp

"Bájos női alakja, a "Havasi rózsa"c. müve mellett kiemeli "Jó tanácsok" c.„bravuros festményét" "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Szenes Fülöp

Az arcképfestők közül kiválik a művész,-irja a lap "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában, de művét nem nevezi meg.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Szenes Fülöp

"A tárlat legjobb olaj arcképe",
-mely középkoru férfit ábrázol- s ezenkivül kiemeli a müvész többi képét is Csillag Máté:
"A Nemzeti Szalon téli tárlata" c. kritikájában, s felsorolja az ott szereplő müvészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 19o1. dec. 22.
XXIII. évf. 51. sz. 815. lap

Szenes Fülöp

A kis hamis c.
Egje repr.

Képröm. Tars. 1899.
Lavassi nemzeth.
Kiáll. Eat.

• 1899 •

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT BUDAPESTEN

Tavaszi nemzetközi kiállítás

Singer és Wolfner kiadása

Szenes Fülöp

Női arckép, szín-
nyomat, fenti műve után

Vas. Ujs. 1906. 15. sz

Bukhosd

233

Szenes Fülöp

Vas. Ujs. 1913. 850, 851. l. képekkel (Szenes Fülöp atelier kiállítása.)

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT
MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETÉNEK
KIADÓHIVATALA

Budapest V, Vadász-utca 16
Telefon: *119-777

010
FILLÉR

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő

Müemlékek Országos Bizottsága úr
tekintetes Elnökségének,

Budapest.

IX. Högyes E. u. 10.

Szenes Fülöp

Éltető napsugár
c. Egyé repr.
Vas. Ujs. 1899. 870. l.

Szenes Fülöp

VASÁRNAPI UJSAG.
1909. 997. l.

Szenes Fülöp: Női arczkép.

iskola volt. Egyszerű zsindelyes ház, előtte feszület meg harangláb. Vasárnap volt, hát mély csend borult az iskolára. No, ilyenkor hétköznap sem épen hangos, mert a mezei munka idején otthon fogják a gyereket. Most, vasárnap, mintha minden aludnék a pusztán. A homokos út érintetlen szűz folyó gyanánt

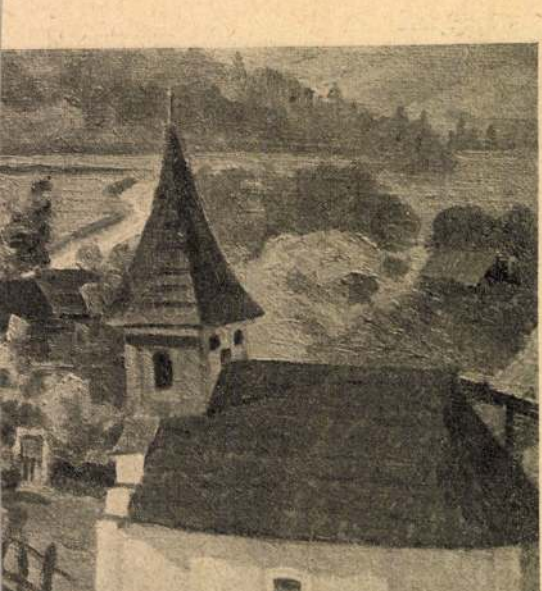

Tatornyú templom.

és átadta a házigazdámnak. Degré Alajosnak valamikor az ötvenes években megjelent regénye volt.

A ház előtt, az árnyékban, kis asztal volt meg szék. A köpczös alak letelepedett a székre és ott zihált egy darabig. Szemét végigjártatta rajtunk és valami fény csillant meg

Szenes Fülöp

A kis hamis c.
képe repr.
Vas. Ujs. 1899.
273. l.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítettett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp újból kedvencz képtárgyával lépett elő. Mosolygó leány arcza, melynek «Kis hamis» czímet adott, életteljes szinezésével egyike a tárlat legkedvesebb képeinek.

P. L. Nemzetközi kiállítás a Műcsarnokban

Vas. Ujs. 1899. 279. l.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítetett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Szenes Fülöp

szül

=

Nagyvárad.

1911. febr. 15. (Szenes Fülöp Nagyváradon.)

U 364.

Aurella Gyula arcképének megfestése végett Nagyváradon tartózkodott.

Kiváló tisztelettel

Dr. Bel[illegible] Fé[illegible] Mária
[illegible]
Budapest, IV. Kaplony-utca 3.

„Grafika" (Holl Béla) Ujpest.

Szenes Fülöp

Tavasz c. képe

repr.

Vas. Lap. 1916. 232. 1

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Szenes Fülöp

— —

Íród

Nagyvárad (1911.) 71. sz.

(Festők – mint írók.
Az arcképfestésről.)

U. 413.

Szépművészeti Múzeum V. 163.

Szenes Fülöp

írod

Dutka Ákos: Kép-
kiállítás a vármegye-
házán. Nagyvárad
1911. márc. 24.

U. 412

b) A Tört. Képes arnokba

193. Ismeretlen festő
A XVIII századból

~~193.~~ Férfi képe.

látható, kissé jobbra fordult,

Derékig, szembe néz, áll. J
ugy tartja, mintha beszélne, baljával
Haja, szemöldöke és hegyesre pödrött
szakálla leberetvált. Körülcsavart ny
mányát és fehér prémes bekecsét ékköve
zsinóröv szoritja, kardkötője piros.
szik.

Vászon, méretei 85: 67 cm.
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
~~Át. Képt. 192.~~

904: v. 3.

Szenes Fülöp

Naplók

Nagyváradi Napló

1919. márc. 10.
(Szenes Fülöp és Kerdi
Kovacs László Nagy-
váradon.)

U. 410.

Viselet kép

~~Paraszt öltö~~

Egy, a ~~A~~ nézo
ves öltözete:
széles gallér
alacsony sa
ban: „A
Rézk

Lábrárol, kinek

Szenes Fülöp

koll. Ezält. Nagyvá-
radon.

—

Wód

Nagyvarad. 1911.
märc. 23. (Képkiállí-
tás Nagyváradon.)

U. 409.

195. Ismeretlen festő.
A XVII. századból

195. Férfi képe.

kisse jobbra fordulva, d

Derékig, ~~balra~~ néz, áll, Jo
ta, csipőjére támasztva, baljá[t] pedig
Haja, szeműldöke és bajusza fekete, s
retvált. Nyakkendője körülcsavart, zs
gombok ékkövesek, derekát zsinorőv sz
látszik.

85

Vászon, méretei 84: 67 cm.
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~

904: V. 3.

257

Szenes Fülöp

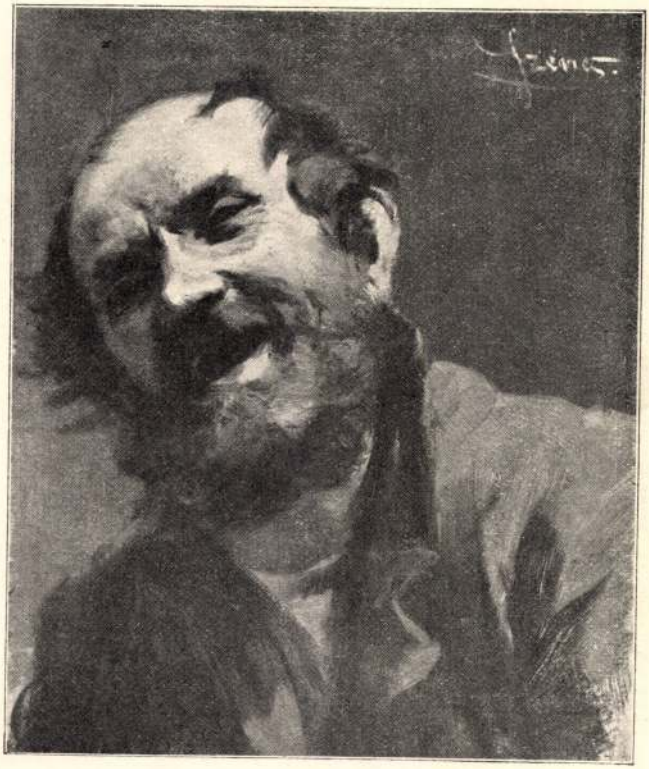

238. Szenes Fülöp: A bor.

KMT 1901 tav. nemzeti kiáll.

214. Eisenhut Ferenc: Cserkesz-tánc

Nemzeti Ujság, 1927. máj. 13.

Szenes Fülöp.

Három kiállítás

Szenes Fülöp retrospektiv kiállitása a Szalonban – Czigany Dezső uj képei Az Ernst-Muzeum aukciós kiállitása

A régebbi festőnemzedéknek egy érdemes, tehetséges, művészi sikerekben gazdag tagja, *Szenes* Fülöp sokévi félrevonultság után most ismét megjelent a nyilvánosság előtt és retrospektiv kiállitást rendezett müveiből, amelyben régibb és legujabb munkái is benfoglaltatnak. Szenes Fülöp főleg mint portretista vált népszerüvé. De nemcsak a portré érdekli. Kiállitása igen változatos, érdeklődése széleskörü, képességei sokoldaluak. Genreképein kivül, amelyek tulajdonképpen idealizált portrék, tájképek, impressziók, csendéletek Legélénkebb nyomokat hagyott művészetén a kezdő impresszionizmus. Szereti a finom plein airt. Gyakran portrélt is plein airbe helyezve festi. Feltélenül uralkodik a formák felett. Tónusai, valeurjei finomak. Olykor csillogó technikával fest meg igen lenge anyagokat. Általában frissességét, könnyed szinkezelését teljesen megőrizte és ez legujabb képein is szépen érvényesült. Igen kellemes, élvezetes séta végignézni kiállitását, amelyen néhány régi, kedves ismerősével is találkozik az ember a képek között.

Vizág 1937 XI. 7

Szenes Fülöp

— Szenes Fülöp müvészete. *(Fészek Club.)* Művsézpályájának ritka eseményéhez ért el az idén Szenes Fülöp: ötven éve lett annak, hogy megindult rajta. A háboruelőtti Mücsarnok kiállitásainak látogatói közül bizonyára még sokan emlékeznek a maguk korában sokat emlegetett és népszerü festményeire. Közülük ezen a visszamutató kiállitásán is bemutat néhányat, egyebek között azt a nagyméretü képet, amelyen a gyermekágyból kikelt fiatal anyát és csecsemőjét festette meg. Ezt a képet, akkoriban a király számára vették meg és a forradalomig a budai várpalotában őrizték. A vonzó tárgyu és tetszetős előadásu genreképeknek kitünő festője volt Szenes. De amiben legkiválóbbat alkotott, az az arckép. Különösen női arcképei között akadnak lendületes előadásukkal és részleteiknek finomságával megkapó példák. Mint a korabeli festők legtöbbje, Szenes is nagyon megtanulta müvészetének mesterségi részét. Ritka biztoskezü rajzoló és nagykészségü festő. Ezek a képességei nem egyszer tüntető módon nyilvánulnak, különösen bril-

[illegible]

[illegible]kademia neveben *Zimmermann* Agoston egyetemi tanár méltatta Lenhossék tudományos munkásságát s az orvostanhallgató ifjuság nevében *Kós* Rudolf beszélt. Az emléktáblát az orvosi kar nevében *Belák* Sándor dr. ezidei rektor tette át. Azután a különböző tudományos testületek tették le koszoruikat.

— Harmincháromtagu csempészbanda a bíróság előtt. Madarassy Elemér dr. törvényszéki bíró szombaton kezdte meg annak a nagyszabásu csempészügynek tárgyalását, amelynek harmincháromvádlottja van. Janeczky József

MDK

Szenes Fülöp

Pesti Hirlap 1940. okt. 15. 7.l.

Szenes Fülöp

A műhelyben. Szenes Fülöpnél. Irta Barde, Egyetértés, okt. 29.

1905

(Művészet 1905 422. l.)

Szenes

Sz. 3. *Fülöp*, festő. * Törökszentmiklós 1863 máj. 3. Budapesten, Münchenben, Párizsban végzett tanulmányai után arcképeket és novellás életképeket festett (Nehéz elhatározás, Éltető napsugár), tárgyias előadásban. 1909. egy női arcképére a Nemzeti Szalón jubiláris aranyérmét kapta. 1905. a N. Szalónban, 1917. a Műterem c. kiállítási helyiségben, 1927. ugyancsak a N. Szalónban volt gyüjt. kiállítása. Erdei ösvény, Esti Ujság, Gyöngy az élet, Komoly a művészet, Önarckép, Éltető napsugár és Vesztett boldogság c. olajfestményei a Szépműv. Múz.-ban van-

1243

nak, Vázsonyi Vilmos arcképe a főváros tulajdona.

E. 3 II. 499 l

Teorema

MDK

Szenes Fülöp

A st. louisi világkiállitason bronzérem kitüntetést kapott.

Művészet, 1904. 406.l.

Szenes Fülöp MDK

Pihenő lányka, olf.

Műcsarnok 192o-21 téli kiállitás

Szenes Fülöp MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Nehéz elhatározás

Szemt Cecilia

Paur G.: Magyar müvészek kiáll. a Mücsarnokban.
Vasárnapi Ujság 1898. 914.l.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

Évödés.	Olf.
Arczképtanulmány.	"
Yvette.	"

KMT 1901/2 téli kiáll. Kat. 37.1.

Szenes Fülöp MDK

Műteremben, repr.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Szenes Fülöp

Sámson és Delila, repr.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

A bor, repr.

KMT. 19o1. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Budai korcsma hétköznapon. Of.

Leányom arcképe, of.

Férfi arckép, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Tájkép.Olajfm.Mgt.
Férfi arcképtanulmány.Olajfm.
Miss Mary, arcképvázlat.Olajfm.
Judith. "

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiall. 39.l.

MDK

Szenes Fülöp

Cigánycsoport, olajf.

KMT. 1915/16. téli kiall. 52.1.

MDK

Szenes Fülöp

Kis hamis.Olajfm.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 40.l.

MDK

Szenes Fülöp

Arcképvázlat, repr.

Képzőmüv. Társ. 1898. tav. kiáll. kat.

Szenes Fülöp, festöm. MDK

Sámson és Delila. Olf.

Képzöm.Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 26.l.

Szenes Fülöp

MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Gyöngy az élet, komoly a müvészet.
Of.

Mücsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. 9.l.

Szenes Fülöp MDK

Leányom arcképe, repr.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll

Szenes Fülöp MDK

Elise, pasztell

Férfiarckép I-III. olf.

Müteremlátogatás, olf.

A Mária kutja, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Zárszámadás, pasztell

Szapulás, olf.

Esti napsugár, pasztell

Készülődés ünnepre

Rendben a széna! olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp, festöm.

188. Ebéd után. Olf.

192. Esti Ujság. Olf

Képzöm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. Kat. 31.1.

ADK

Szenes Fülöp

Szőke csoda, olajfm.
Bosszú, "
Aggodalmas percek, olajfm.
Hadjáraton, "

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym.44.l.

Szenes Fülöp

A Mücsarnok téli tárlatán szereplő művészek alkotásai közül a következő műveket mutatja be a lap:
Telcs Ede: "Egy nő arcképe" c. szobor.
Knopp Imre: „Könyvbuvár" c. elvasó öregember.
Rubovics Márk: "Fiatal tudós" könyvespolcnál fehérparókás fiatal férfi olvas.
Katő Kálmán: "Sárga ház a napsugárban" c.fákkal bokrokkal körülvett magányos ház.
Szenes Fülöp: "Dolce far niente" függőágyban fekvő fiatal nő virágokkal.
Boemm Ritta: "Csöndes sarok" fehérruhás fiatal leany, antik fiókos szekrényra támaszkodva áll.

Élet, Bp. 19o9. nov.21. és nov. 28.-i lap, I. évf. 48. és 49. sz. 686, 687, 699, 7o1, 7o6, 7o7. lapokon.

Szenes Fülöp

MDK

Leányom arcképe, pasztell

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf. I-II.

Guy de Maupassant, pasztell

Dame de chez Maxim, pasztell

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Budai korcsma hétköznapon, olf.

Leőnyom arcképe, olf.

Férfiarckép, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Bölcs tanácsok, repr.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Suffragette, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1940 Dec.15-1941 Jan.12. 5.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

Női arckép, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Leánykám. Szénrajz

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 51.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, olajfm. Mgt.
Ki a legszebb? "
Éltető napsugár, "
Mákvirág, "

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym.44.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, of.

Rózsák, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Arckép. c.művének repr.

Műcsarnok, 1903.tav.nemzetk.kiall.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

136.	Éjfél után.	Pasztell.	27.1.
137.	Férfi arczkép.	Olf.	28.1.
138.	Havasi rózsa.	Olf.	28.1.
139.	Szt. Cäcilia.	Olf.	28.1.

KMT.1898/99 téli kiáll. Kat. 27.1. és 28.1.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Szenes Fülöp, festő

A Nyolcak kiallitasa 1911.-ápr-ban xxxxxanyilt meg a Nemzeti Szalonban.-Ezen szerepeltek: Innocent Ferenc, Jantyik átyas,Kacziany Odön,Karlovszky Bertalan,Margittay Thamér,Olgyay Ferenc,Pataki László,Stetka Gyula Szenes Fülöp,Szlanyi Lajos,Tolnay Akos,zemplényi Tivadar és Fadrusz Jánosné. 328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XIII. 4.sz. Bp

MDK

Szenes Fülöp

Kényszermunka, of.

KMTárs. 19ol/2. téli kiáll. kat. 4o.l.

Szenes Fülöp

MDK

Bözsike, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Szenes Fülöp

Bérmálás Bassanóban, repr.

Mücsarnok 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Lidike, repr.

Képzőm. Társ. 1897/98. téli kiáll. tárgym.

Szenes Fülöp, festöm. MDK

298. Pihenö. Olf.

299. Smüle. " 4o.1.

3o1. Kis tyukom. " 4o.1.

3o6. Kényszermunka. " 4o.1.

Képzöm.Társ. 19o1-2. téli kiáll. Kat. 39.1. és 4o.1.

Szenes Fülöp

A "MŰTEREM" nevü uj vállalat rendezte a müvész kiállitását a régi Nemzeti Szalon egykori, Kossuth Lajos utcai helyiségeiben. Tövis: "gyöngyszemek"-ként méltatja a müvész alkotásait és felsorolja a tárlaton bemutatott müveket: Almaszedés, Rőzsehordó asszony, Kivánesi szépség, Kilátás Nagymaroson, Önagysága nyaral, majd az elragadtatás hangján szól kirobbanó temperamentumáról, izzó és buja koloritjáról. formagazdagságáról, intim bájáról, frisseségéről. „Szenes boszorkányos festői tudásáról."

A HÉT, Bp. 1917. nov. 18. XXVIII. évf. 46. sz. 732-733. lap.

Szenes Fülöp

A Kmetty utcai müteremben rendezett kiállitásáról számol be a Müvészet c. rovat. Egész sor nagy vászon szerepel a tárlaton, ezenkivül " néhány kitünő portré,"tájképek, aktok, szénrajzok és tollrajzok. Ujabb alkotásai közül kiemeli "Álom" c. nagy pasztelljét, melyről a kritika megjegyzi, hogy a müvészt ereje teljében mutatja be.

A HÉT, Bp. 1906. márc. 18. XVII. évf. 11. sz. 175. lap.

Szenes Fülöp

"Benczur Gyula" cimmel sign. nélkül közölt cikk beszámol a háromszoros jubileumát ünneplő mester müvészetéről.
Szenes Fülöp festményét Benczur Gyuláról bemutatja a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1914. febr. 8. VI. évf.
6. sz. 164-165. lap.

Szenes Fülöp MDK

Hátfalusi csángó.Arckép, olf.

Mezei virág, olf.

Ophélia, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Szenes Fülöp MDK

Böske, olf.

Plain-air tanulmány, olf.

Kokett szobacicus, olf.

Boudoirban, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Mrs Davisné arcképe, olajfm. Mgt.
Mrs Hatmakerné " " "
Leányom aranykalászok közt., olajfm.

Képzőm.Társ.1913/14. téli kiáll.kat.52.l.

MDK

Szenes Fülöp

Esti napsugár, paszt.

Készülődés ünnepre

Rendben a széna! Of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Mihály

Esti napsugár, piros.

Készülődés ünnepre

Rendben a szénaj! Cr.

Képzőm. Tata. 1907/8. téli kiáll. kat. 42.I.

MDK

Szenes Fülöp

Tavasz, repr.

KMT. 1916. tav. kiáll. kat.

MDK

Szenes Fülöp

Férfi arckép

Müterem-látogatás, of.

A Mária kutra, of.

Képzőm.Társ.1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Szenes Fülöp

Vizhordó leány Buránóból

Buranoi halász-család

Körmenet

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 37.l.

Szenes Fülöp MDK

Parasztleány, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

MDK

Szenes Fülöp

Smüle. Of.

Kis tyukom, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 4o.l.

Szenes Fülöp MDK

Női arckép I-II. olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Szenes Fülöp

MDK

Női arckép, olf. I-II

Csirkét vegyen!, olf.

Erdei ösvényen, olf.

Árvák, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Szenes Fülöp

Elise, paszt.

Férfi arckép

Férfi arckép

Képzőm.Társ.1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

Szenes (Stern) Fülöp

szül. 1863

1889/90 I. fest. ontály

1889/90 II " —

1890/91 I–II fest. ontály

Kocsi alkotórészek, római. V. 245.

IX.

Az egyesület alap

40 §. Az egyesület
legalább 20 tag szavazatának
A módosított részek jóváhagyá
terjesztendők fel.

41. §. Az alapszabá
sára vonatkozó részletes ügy
és az alapszabályok keretén
lasztmány feladatát képezi.

X.

42. §. Az egyesüle
s egy hónappal előbb kihirde
gyülés határozatképességéhez
des tagok háromnegyed részén

Szenes Fülöp

vrad

Lyka Károly. Műveszeti
Krónika. Szenes Fülöp
Uj Idők 1905. 427

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Szenes Fülöp

Női fej

Biró József

A marosvásárhelyi képtár.

MAGYAR MUVESZET

1937. 177. l

irod

Ciupe 1934

áros polgármestere

BUDAPEST 9 8 VIII 14 13 LTR. 4 LTR.

BUDAPEST 4 LTR.

Ovnégos Biroltsége

Budapest

IX Högyes Endre u 10

Szenes Fülöp

vod

Ujv. MTsL

838. l.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp szép tehetségéről és nagy szorgalmáról ezúttal is több kép tanuskodik. Mintegy hat darab képviseli sokoldalú alkotó képességét. Nagyobb méretű képén meglátszik, hogy elejétől végeig természet után festette. Bájos fiatal anya ül hátradőlve székében, lombos fák hűvös árnyékában, mellette a dajka gondozza a még alig pár hónapos csecsemőt. Egyszerű, de rendkívül kedves képtárgy, melyet Szenes életteljes színei tesznek még vonzóbbá.

Paur Géza

A téli kiállítás a Műcsarnokban.

Vas. Ujs. 1899

87 l.

* A theaültetvényekbe Kelet-Indiában és Ceylonban jelenleg 700 millió font sterling angol tőke van befektetve; az átlagos évi termés 136 millió kilogramm s körülbelül egy millió benszülöttnek ad kenyeret a theatermesztés.

* A bernyó oly falánk állat, hogy egy hónap alatt testénél 6000-szer nagyobb súlyú eledelt fogyaszt el.

Szenes Fülöp

rad

Nagyváradi Napló

1911. febr. 25. (Szenes Fülöp és Kerdi Kovács László műtárlata Nagyváradon.)

U. 411.

~~Át. Képt. 194.~~

Ny lelt. 724

e vissza

bbkezét , melyre botját akasztot-
kardjának markolat~~án~~ ~~nyugtat~~ja.
zeme sötétbarna, szakálla lebe-
inóros dolmányán és prémes bekecsén a
oritja. Jobbról kalpagjának forgója

A Jankovics gyűjteményből. (Observatio).
Ny lelt. sz. 724

Jankovics gyűjt. (Observ.)

MDK

Szenes Fülöp

Vincellér udvar, of.

Zárszámadás, paszt.

Szapulás, of.

Képzőm.Társ.1907/8. téli kiáll. kat. 42.l.

Szenes Fülöp

"Sámson és Delila" c. festményével kapcsolatban felmerül a kifogás az ellen, hogy a művész az első, aki képének középpontjába Sámson bájait tette. Delila a háttérben marad jelentéktelenül. L.: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában a művet izléstelennek tartja és arcképeit is közepesként említi.

A HÉT, Bp. 1901. nov. 24. XII. évf.
47. sz. 782-783. lap.

Szenes Fülöp

szerre a legjelesebb festők sorába lépett. Értékes műveire megkapta a Nemzeti Szalon aranyérmét és Párisban, St. Louisban, valamint Londonban szintén aranyéremmel jutalmazták. Több képét megvásárolta a bpesti Szépművészeti múzeum. I. Ferencz József király, a drezdai Kunstverein stb. Ismert művei: gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök, Benedek jászói nagyprépost, Vázsonyi Vilmos, Sándor Pál képviselők stb. arcképei. Tizenöt éve kizárólag csak portrékat fest.

un successo tale che lo fece passare subito tra i migliori pittori d'Ungheria. Ha avuto per i suoi ottimi lavori la medaglia d'oro del Salone Nazionale, ed ebbe la medaglia d'oro anche a Parigi, St. Louis e Londra. Parecchi suoi quadri sono stati acquistati dal Museo di Belle Arti di Budapest, da Re Francesco Giuseppe I., dalla Kunstverein di Dresda, ecc. Fra le sue opere più note figurano: i ritratti del vescovo di Nagyvárad Conte Nicola Széchenyi, del preposto di Jászó Benedek, di Guglielmo Vázsonyi, di Paolo Sándor, deputati al Parlamento. Da quindici anni a questa parte dipinge solamente ritratti.

33495/5

Dr. Szentiványi Gyula

titkár

úrnak — úrnőnek

Bp. XI.

Lágymányosi u. 1

Szenes Fülöp

"Vörös-krétás népszinmüi parasztleányai" nem nyerték meg a kritikus tetszését, melyet a Müvészet c. rovatban közöl "Nemzeti Szalon" cimmel.

A HÉT, Bp. 1903. május 1o. XIV. évf. 19. sz. 314.lap.

Szenes Fülöp

Biztosan rajzolt, eleven női portréját kiemeli kritikájában Marco: "Téli tárlat" címmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 2o. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

Szenes Fülöp

Művei szerepelte k a Műcsarnok 1906-os

Tavaszi Szalon kiállitásán - emlitve

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974 175.old.

Szenes Fülöp

A bécsi magyar kiállitáson müveivel részt vett a müvész.
Az osztrák sajtó mükritikusai osztatlan elismeréssel nyilatkoztak a kiállitás nagy sikert aratott müveiről.
K.: "Magyarok Bécsben" cimmel ir a tárlatról.

A HÉT, Bp. 1903 ápr. 12. XIV. évf.
15. sz. 243. lap.

Szenes Fülöp

A nem eléggé méltányolt, kitünő müvész igen jeles képeket küldött be a kiállitásra. Közöttük a "Mea culpa" c. alkotás a tárlat egyik szenzációja, "csodás tónusa, gyönyörüen összetartott szinharmoniája a legkiválóbb müvészeknek is tanulmánytárgyul szolgálhat"- irja Pukk: Téli tárlat cimmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf. 46. sz. 752-753. lap.

Szenes Fülöp

Tolnay Ákosnét, a müvész egyik legszebb portréját a cimlapon mutatja be a lap.
Repr.
"A Szalon őszi kiállitásának egyik fénypontja volt."

A HÉT, Bp. 1905. nov. 26. XVI. évf.
48. sz. cimlap.

Szenes Fülöp

"Komoly, gondos munkái"-t kiemeli az arcképfestő művészek között Voinovich Géza: Tavaszi tárlat cimmel közölt kritikájában.

A HÉT, Bp. 1903. ápr. 12. XIV. évf.
15. sz. 242-243. lap.

Szenes Fülöp

A NEMZETI SZALON téli kiállitásáról a Művészet c. rovat számol be sign. nélkül: Pentelei Molnár János, Szenes Fülöp, Markó Ernő, Ziffer Sándor, Porter Paula, Schiffer Arthur, Győrffy István és Muszély Ágoston arcképfestő művészek áldoztak különös szenvedéllyel az emberábrázolás mindennél nemesebb művészetének."

A HÉT, Bp. 1916. dec. 24.
XXVII. évf. 52. sz. 755-756. lap.

Szenes Fülöp

Néhány pontos és fanatikusan plein airesre szinezett arcképe szerepel a tárlaton, melyről a Müvészet c. rovatban —m.: "A Szalon kiállitása" cimmel ir.

A HÉT, Bp. 1905. okt. 15. XVI. évf.
42. sz. 687. lap.

Szenes Fülöp

"A szines" ezzel a tréfás jelzővel mutatja be a müvészt Pamacs sign.-val közölt kritika a "Tavaszi tárlat" cimmel. Feltételzhető, hogy a müvész munkáival szerepel a kiállitáson.

A HÉT, Bp. 1902. ápr. 13. XIII. évf.
15. sz. 242-243. lap.

MDK

Szenes Fülöp

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

Szenes Fülöp

"Tavaszi kiállitás" cimmel a Mücsarnokban részt vett müvészeket sorolja fel Margitay Ernő. A legtöbb müvésznek csak a nevét emliti meg, akiknek a puszta megjelenésük is emeli a tárlat szinvonalát: Kernstock Károly, Vaszary János, Iványi Grünwald Béla, Benczur Gyula, Glatter Ármin, Kandó László, Basch Gyula, Mányai József, S. Kalivoda Kata, Rákosiné Geöneczy Ilona, W.Gyenes Gitta, Jávor Pál, Pentelei Molnár János, Bednár János, Szenes Fülöp, Szinyei-Merse Pál, Mednyánszky László, Perlrott Csaba Vilmos, Falus Elek.

Szenes Fülöp: Margitay Ernő kritikája szerint; a müvész „elérkezett céljáig és már csak fáradtabb lehet."

ÉLET, Bp. 1912. május 5. IV.évf. 18. sz. 566-567. lap.

MDK

Szenes Fülöp

Tolnay Ákosné arcképe, of.

Éltető napsugár, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 8.1.

Szenes Fülöp

"Bosszu" c. festményét igen nagy elismeréssel emliti "Egy tárlatlátogató" a "Téli tárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 9o4-9o5. lap.

Szenes Fülöp

Vajda Zsigmond, Pettenkoffen Ágost, Mendlik Oszkár, Bruck Miksa, Keményffy Jenő, Hadl Richard, Boruth Andor, Boemm Ritta, Góth Móric, Pentelei Molnár János, Kacziány Ödön, Szenes Fülöp neve szerepel a Nemzeti Szalon jubiláris kiállitásán, amelyről M.sign.-val, /Margitay Ernő/ számol be.

Szenes Fülöp: a müvész nevét a kritika csupán megemliti, de müveit nem sorolja föl.

ÉLET, Bp. 1909. dec. 19. I. évf. 52. sz. 821-822. lap.

Szenes Fülöp

"Gyöngy az élet, komoly a müvészet" c. olajfestmény. Bojtorján: "A tavaszi kiállitásból" c. kritikájában birálja a képet. „Az 1200.- forintos árán kivül semmi sem tanusitja, hogy a müvészet komoly," -irja.
Az "a kacér hajzatu piktor, akit a kép ábrázol, éppenséggel nem tünik fel komoly férfiunak".

A HÉT, Bp. 1898. ápr. 17. IX. évf.
16. sz. 253-254. lap.

MDK

Szenes Fülöp

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Szenes Fülöp

Szent Cecilia, c. művének repr.

KMT 1898/99. téli kiáll.

Szenes Fülöp

Koll. kiáll. Nagyváradon

Nagyvárad

1911. febr. 26.
(Műkiállítás Nagy-
váradon)

U. 397

~~Aranyékszer, népvándorláskori IV. 124.~~

MDK

Szenes Fülöp

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 20. 96 l.

MDK

Szenes Fülöp festöm.

A Mücsarnok téli kiállitásán megvásárolt müvek a király számára. Többek között Bz.F. "Életadó napsugár". c müve.

A mücsarnok téli kiállitása. /febr.elején záruli
Vas.Ujs. 1900. 47.évf.5.sz. 77.1.

MDK

Szenes Fülöp

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

Szenes Fülöp

Udvary Géza, Nadler Róbert és Márk Lajos művészeket egymás mellé helyezi Marco: "A tavaszi tárlat" c. kritikájában. Egy nagy sorozatról beszél és hozzáteszi: "örülni kellene a magyar müvészek csökönyös következetességének, amellyel hajszálra egyformán csinálják meg minden képöket."

A HÉT. Bp. 1906. ápr. 8. XVII. évf.
14. sz. 226-227. lap.

Szenes Fülöp, festöm. MDK

nagy képe: " Jó tanácsok" átgondolt és hatással
dolgozott mü.

Nemz. Szalon.- Öszi kiállitás. 1902.okt.4.-én nyilt me
Vasárn. Ujság. 1902. 49.évf.41.sz. 675.l.

Szenes Fülöp, festőm.

portréin rá van szorulva a különböző dekorativ hozzátételekre, drapériákra, csillogó selymekre, csakhogy ezeket sem adja a maguk jellegzetes erejében.

Markas Zoltán: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban. Vas.Ujs. 1912. 59.évf. 17.sz. 337.l.

MDK

Szenes Fülöp, festőm.

portréin rá van szorulva a különböző dekorativ hozzátételekre, drapériákra, csillogó selymekre, csakhogy ezeket sem adja a maguk jellegzetes erejében.

Markas Zoltán: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.
Vas.Ujs. 1912. 59.évf. 17.sz. 337.1.

Szenes Fülöp

A Nemzeti Szalon jubiláris kiállításán a Nemzeti Szalon jubiláris nagy aranyérmét Szenes Fülöp nyerte a 350. számú: Női arckép című művével. A Nemes Marcel által figurális műre adományozott 500 koronás díjat Kacziány Ödön nyerte a 267. számú: Leselkedő című olajfestményével. Özv. Csantavéri Törley Józsefné által a főváros környékét megörökítő műre adományozott 400 koronás díjat Kézdi-Kovács László nyerte a 276. számú: Kilátás a Zugligetből című olajfestményével.

Művészet 1910. 45. l.

Nincs cíd.

Szenes Fülöp MDK

Arckép

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Szenes Fülöp

Női arcképp. Olajf.(Domonyi Brüll Miksáné tul.)

Képzőm.társ. 1901-2. téli kiáll.kat.27.1.

MDK

Szenes Fülöp

Tanulmány, rajz, repr.

Müvészet 1909. 400.l.

MDK

Szenes Fülöp

Női arcképe, repr.

A KMT. tavaszi kiáll. Vasárnapi Ujság, 1902. 15.sz. 236. l. képek.

Szenes Fülöp MDK

Böske

A Mücsarnok kiállitásából
Vasárnapi Ujság 1902. 77e.o.

MDK

Szenes Fülöp

Művészet 1918. 3.l.

MDK

Szenes Fülöp

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz.
2o4.1.

MDK

Szeneé Fülöp, festőm.

az életkép műfaját képviseli.

? kiállítás. III. terem.
Művészet. 1918. 3.l.

. MDK

Szenes Fülöp

"Éltető napsugár" c. művét a Műcsarnok téli kiállitásan, megvásárolták a kiraly számára.

Vas.Ujs.1900. 47.évf. 77.l.

MDK

Szenes Fülöp

Szilvaszedés, of.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Szenes Fülöp

"Guy de Maupassant". c. műve. Repr.

Képzőművészet, 1927. 5.sz. 3.lap

Szenes Fülöp

"Kertben" c. festményét bemutatja a lap. Fiatal leányt ábrázol virágok között. Repr.

ÉLET, Bp. 1910. ápr. 24. II. évf. 17. sz. 548. lap.

Szenes Fülöp

Londonból vendégként megjelent művészünk, László Fülöp néhány intim női képmást mutatott be.

Kiemelkedő rajzbeli tudással remekel Körösfői Kriesch Aladár. Nyugodt, sárga tonusu temperái igen jeles kompoziciók.

Finom tájképeivel elbüvöl Nagy Sándor. Megkülönböztetett figyelmet érdemelnek virágcsendéletei is.

Régebbi munkáiból igen szép dolgokat állitott ki Szenes Fülöp a Nemzeti Szalonban a "Céhbeliek" tárlatán.

A "Céhbeliek" elnevezésü csoport megalakulásának indokairól közölt cikket "Cyrano" sign.-val lásd: Körösfői Kriesch Aladár nevénél.

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 19. VI. évf. 16. sz. 506-507. lap.

V cikk ismertetését

Szenes Fülöp

Festményei: "Ginervae" fiatal, mosolygó nőt ábrázol legyezővel.
"Davisné arcképe" egész alakos elegáns dáma,
"Bassanói nyaralásom" és a festő arcképe festőállványa előtt.

"Áldozás előtt" fiatal leány áhitatos arcképe, "Bérmálás Bassanoban" c. képeit hozza a lap.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. nov. 2. V. évf. 44. sz.
" " " " 16. " " 46. "
1404, 1405, 1407, 1474, 1475. lap.

Szemes Fülöp

neve említve a 108. oldalon

Erdő Fülöp Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.Magvető 1974

A Műcsarnok téli tárlata — Szenes Fülöp: Én is voltam fiatal — A Könyves Kálmán jogosításával

korlati kísérletezések révén pontosan megállapították a Davy-lámpát borító mentő-drótháló méreteit, nemcsak a fonalak vastagságát, hanem a nyílásközöket is, mert a tapasztalat azt bizonyította, hogy csak bizonyos méretekkel hárítható el a veszedelem.

A legcélszerübb berendezés az is, hogy a Davy-mécses szerkezete csak akkor nyitható és zárható, ha a lámpát erős patkóalaku delejhez illesztjük. Ezt a drága delejes Ú-t künn őrzik a szabadban, a lámpatisztító-kamrában. Ha valamely mentőlámpa a bányában használat közben elalszik, akkor a gyujtást a munkás maga is végezheti. Persze teljesen gázmentes légáramban és pedig egy elmés gyujtókészülékkel, anélkül, hogy a lámpát ki kellene nyitni.

Ime ilyen és ehhez hasonló gondos vigyázat őrködik a szénbányászok életén és mégis időről-időre mily szörnyüséges pokol nyilik meg előttük. Nem csoda, ha már szepegve bujnak a föld alá.

Kezdetben, amikor a szénbányászati szaktudás még gyermekkorát élte s a biztosító-mécsest a legkezdetlegesebb alakjában használták, akkor az ilyen förgeteges pusztítást minden teketória nélkül a katasztrófa áldozatává lett pipás embernek s a lámpa avatatlan vagy vétkes kezelésének tulajdonították s minden lelkiismereti furdalás nélkül napirendre tértek az eseményen.

Ma azonban már tudjuk, hogy az efféle elemi csapást nem csupán a bányagáz és a levegő keverékének fölrobbanása okozza, hanem olyan jelenségek is előidézik, amelyekre az öreg bányászok nem is gondoltak.

Amikor a dolog oda fejlődött, hogy az egyre gyakrabban előforduló dörgedelemnek a fele sem volt tréfa, külön szakbizottság kezdett foglalkozni a jelentős kérdéssel. Ezek a szakkutatók, hogy világos képet nyerjenek a katasztrófák lefolyásáról és összes hatásairól, Isten szabad ege alatt kísérleti tárnákat vájtak a hegyoldalba, ahol mesterséges úton és módon valóságos mintakatasztrófákat tenyésztettek, hogy alaposan, kényelmesen, pipaszó mellett tanulmányozhassák a bajok kútforrásait.

Igy azután hamarosan rájöttek arra, hogy a mocsarak, lápok és ingoványok lidércfényes gőze, a methán, amely a szénelem és hidrogén frigye révén jő létre s amelyet rövidesen, sommáris úton sehogysem sikerült fölbontani, csak bizonyos körülmények között félelmes. Ennek a kárhozatos közösségnek csak akkor támad föllobbanó és gyujtó kedve, ha száz térfogategység levegőben háromban ő foglal helyet. Ezt a száztóli elhelyezkedést a szénbányászok a gyöngén pislogó mécses lángján kiemelkedő kékes aureola magasságából szabad szemmel is jól meg tudják figyelni.

Ez a kúp a temetői síremlékek gúláit juttatja eszembe, csakhogy mindig pápista csúcsban végződik. A gyülevész párázat vésztjósló fölvonulását úgy akadályozzák meg, hogy géppel forgatott szárnyaskerekek segítségével jókora léghuzamot idéznek elő.

Az ilyen szellőztető-berendezésekkel a szénbányák ma már nem takarékoskodnak. Saját kárukra is tennék.

Ez eddig rendben is volna. Alig sikerült azonban ez irányban megnyugtató óvóeszközökre szert tenni, máris más, sokkalta nagyobb bajnak jöttek a nyomára, amely abból áll, hogy a kemény gordiusi-csomó erőszakos fölbontására hivatott nitroglicerin sokszor a könnyebb végét fogja a dolognak s a faltörés munkája elől megugrik, ha a magánzárkának a szabadba nyíló minden zugát gondosan el nem rekesztjük.

A kipuffogó puskapor vagy dinamittöltés éles

Ujdök 1908. XIV. 48 sz.

A Műcsarnok téli tárlata — Blommers B. J.: Halászgyermekek a scheveningeni tengerparton

lángjától ilyenkor meggyúl az a finom szálló szénpor, amely rendesen az egész földalatti térséget ellepi. A folyosókon végigvillogó tűznyilaktól azután egy pillantás alatt temetővé válhatik az egész vakondtúrás. Sokszor egy egész emberöltő keserves munkája. Ez a legmodernebb bányarém.

A legtöbb katasztrófa után a mentésre sietö derék munkások a tárna fala és a menyezet alátámasztására való fabéléseken szép, selyemfényü apró kokszgyöngyöket találtak, ami a szénporrobbanás kézzelfogható korpusz deliktije.

Ime a szén mint a methán cinkostársa. Még szerencse, hogy a finom, lisztszerü szénpor a mécses gyönge, mozdulatlan lángocskájától nem fog tüzet, csupán a nagy erővel kifuvó töltések lángjától s nem is éppen szükséges a sújtó-gáz közreműködése, meggyúl és fölrobban a szénpor nélküle is. Tapasztalás szerint szénporrobbanások olyan bányákban is előfordultak, ahol a methánnak alig volt nyoma.

Az ilyen természetü és nem is olyan régen fölismert tűzvész ellen úgy védekeznek, hogy a robbantás helyén jó távolságra vízzel permetezik a folyosó oldalait és homlokfölületét. A közönséges puskapor használatát teljesen kiküszöbölték a veszélyesebb helyekről, mert ez csinálta a legtöbb bajt. Ma már mindenütt pillanatnyi hatásu, higroszkopikus robbanószereket alkalmaznak, teljesen szigetelt villamos gyujtással, a fősúlyt azonban a munkahelyek kellő szellőztetésére és locsolására fektetik.

Mily különös végzése a gondviselésnek. Ami az Istentől megáldott föld hátán többnyire életnek, jólétnek és haladásnak forrása, az a bányákban átokká válik. A szénbányász egyik lényeges életfönntartó eleme a sötétség. Egy arasznyi távolságra sokszor a legellentétesebb hatások.

Említésre érdemes még, hogy a bányarobbanások okozta szerencsétlenségek alkalmával az áldozatok nem mind a robbanás okozta tűz hatásától pusztulnak el, hanem sokan, sokszor a legtöbben az utógázoktól, mert tudnunk kell, hogy a gáz- vagy szénporrobbanás kémiai processzus, amelynél a kikerülő szén-elem rögtönösen új frigyre lép. Ez nem kevésbbé alattomos és veszélyes, mint az előbbi.

A legártatlanabb ebben a kárhozatos Szodomában és Gomorrhában a magára maradt nitrogén. Még a légynek sem árt. Alkalmasint azért nem is kell senkinek.

Ily módon elképzelhetjük, hogy a légáram útjában minden élő lénynek el kell pusztulni ott, ahol ennyi tömérdek életeloltó jelenség kap lábra.

Sokszor megtörtént azonban, hogy a levegő áramlásától félreeső fülkékben menedéket találtak a bányászok s ezeket ki is lehetett volna szabadítani, ha hamarosan hozzájuk férkőzhetett volna mentő-csapat. A robbanás dinamikai hatásától összeomlott folyosók miatt azonban sokszor ez a mentés csak napok, hetek mulva következhetik be s addig ezek a szerencsétlenek már talán régen megfulladtak, avagy éhen haltak.

Ez a tapasztalat legújabban arra bírta a bányák vezetőségét, hogy földalatti mentő-állomásokat rendezzenek be oly helyeken, ahová emberi számítás szerint nem juthat el a robbanás pusztító démona. Ezek a földalatti menedékhelyek a mesterséges légzés legmodernebb és kipróbált készülékeivel vannak ellátva és jókora mennyiségü elemózsiát tartalmaznak. Ezenkívül sok egyéb, az élet fönntartásához szükséges orvosi szerek vannak benne elhelyezve.

Ha van a végzetnek vezeklésre szánt megpróbáltatása, amely még a legelvetemedettebb emberlélekből is kiváltja a megtisztulás szent áhítatát, akkor az ideszorultak zihálása és gyászos lakmározása bizonyára az lesz. —*k* —*r*

FUIMUS

Mire egymásra rátaláltunk,
Eltékozoltuk minden álmunk.
Úgy jöttünk össze megesetten.

A nap már búcsúzóra állott.
Te elcsókoltad ifjuságod
És én szeretni elfeledtem.

Ha lázunk mégis csókra kapna,
Csüggedten, félve hagyjuk abba:
Mi már csak voltunk mind a ketten.

Kárpáti Aurél

Szenes Fülöp

Arcképeit-minden kommentár nélkül- emliti meg a Nemzeti Szalon c. kritika, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1903. dec. 27. XIV. évf.
52. sz. 859. lap.

Szenes Fülöp

207. Szenes Fülöp: Női arckép.

24. Csók István: Mézevés.

Szenes Fülöp

66 Szenes Fülöp: Műteremben.

~~Damkó József~~

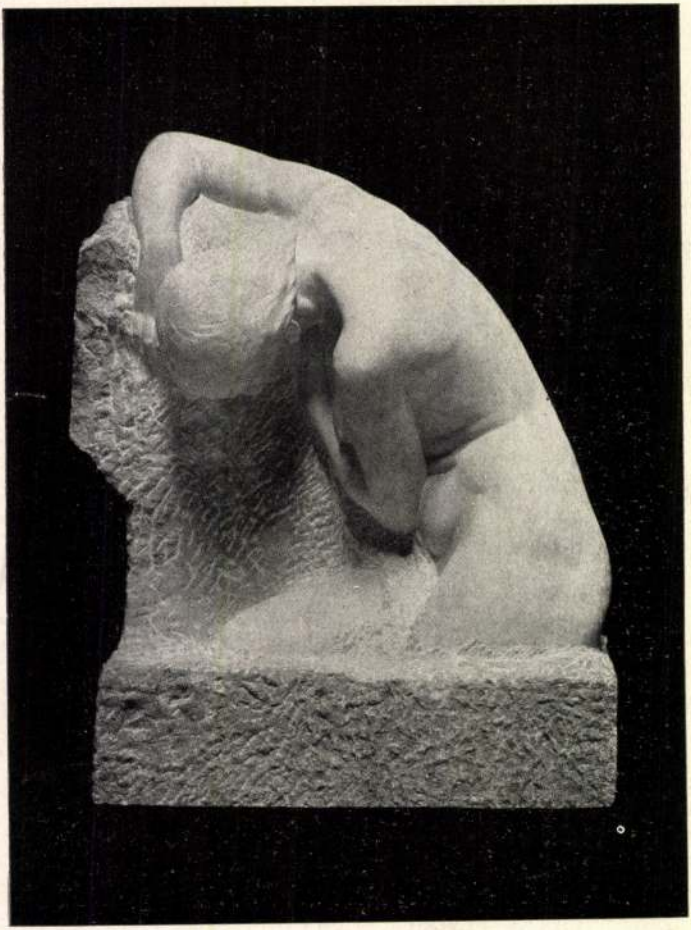

169 Damkó József: A bánat.

Képzőmm. Tan., 1916/17
tél. kiáll. Eat.

214. Eisenhut Ferenc: Cserkesz-tánc.

Szenes Fülöp

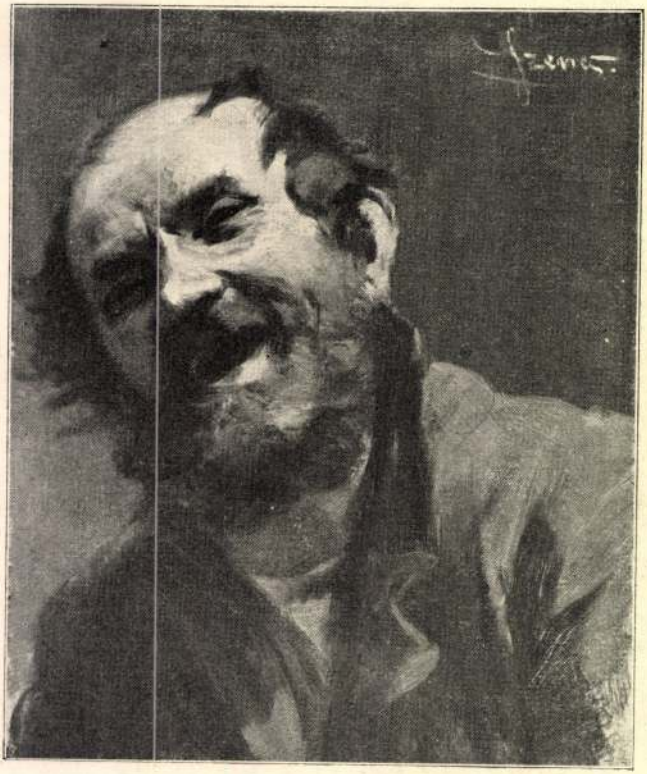

238. Szenes Fülöp: A bor.

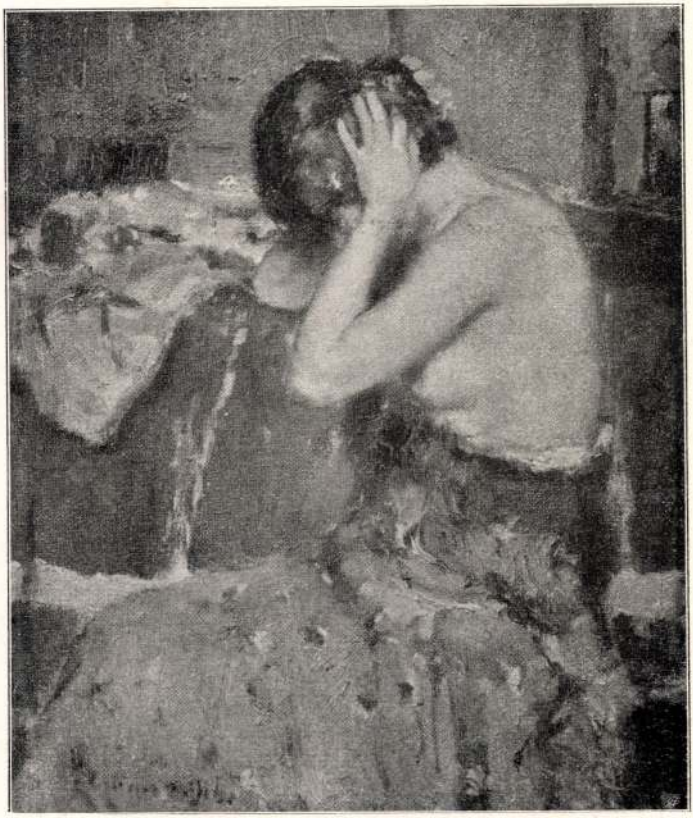

122. Czencz János: Félakt.

KMT 1916. tav. Eiall

Szenes Fülöp

271. Szenes Fülöp: Tavasz.

Szenes Fülöp

150. Szenes Fülöp: Bölcs tanácsok.

KMTan. 1900/I. félév

20. Eisenhut Ferenc: Népünnepély a Kaukázusban.

207. Szenes Fülöp: Női arckép.

24. Csók István : Mézevés.

Szenes Fülöp.

257. Szenes Fülöp: Női arckép

Műcsarnok 1902. tav.
nemzetk. kiáll.

209. Bruck Lajos: Egy eltűnt városrész.

Szenes Fülöp

139. Szenes Fülöp. szent cäcilia.

Műcsarnok 1898/99. téli tárl.

96. Teltsch Ede. gyermekképmás.

Szenes Fülöp : Bérmálás Bassanóban.

ő te-
ndor

hanem nehéz súlyú kövekből válok. Színeik pedig az életnek felfokozott vagy letompított, de mindig bensően megérzett és átélvezett szinei.

Udvary Géza: A Lidón.

Szenes Fülöp

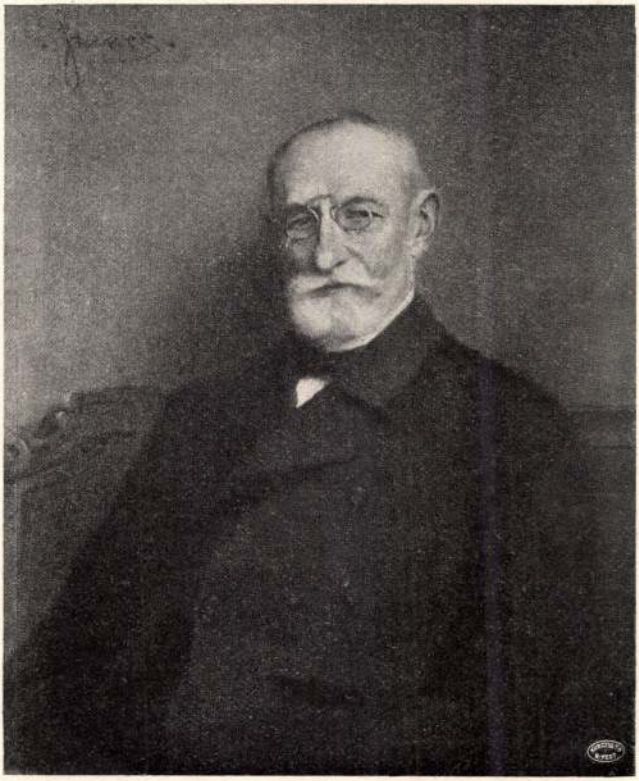

SZENES FÜLÖP: Arckép.

Műszaszok 1903. tav. nemzetk. kiáll.

ZEMPLÉNY TIVADAR: Szűkölködők

215. Jendrassik Jenő. avatás.

217. Szenes Fülöp. arczképvázlat.

Képzőmüv. társ. 1898. tavaszi kiáll.

59. Szenes Fülöp: Én is voltam fiatal.

11. Poll Hugó: Halpiac Bretagneban.

Szenes Fülöp

337. Szenes Fülöp: Cigánycsoport.

KMT 1915/16. téli kiáll.

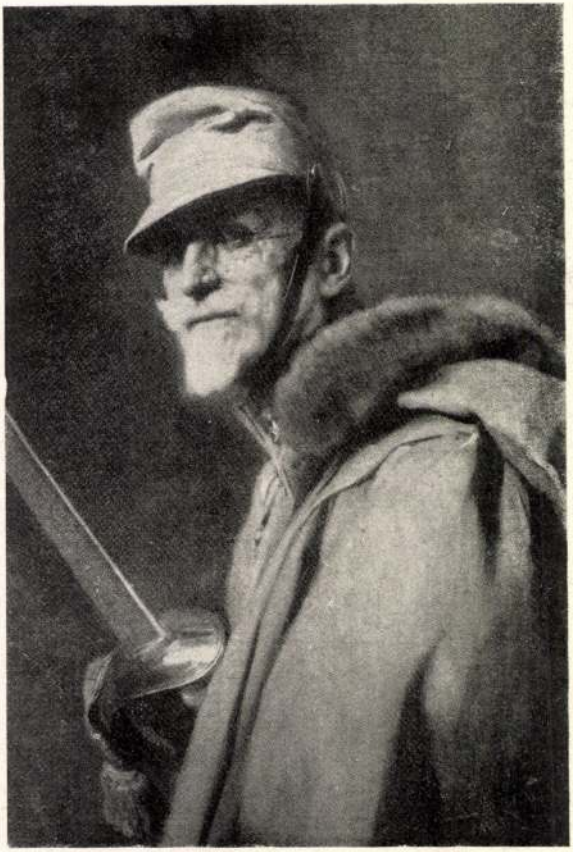

238. Benczúr Gyula: Stróbl főhadnagy.

Szenes Fülöp

317. Szenes Fülöp: Női arckép.

Műcsarnok 1904/5 téli
kiáll.

218. KNOPP IMRE: Miss Andrey Macredy.

262. Szenes Fülöp: Leányom arcképe.

37. Basch Gyula: Arckép.

Szenes Fülöp

164 Szenes Fülöp: Női arckép.

Képzőm. Tan. 1910. Tav. Kiáll. Gal.

143 Endrey Sándor: K. Z. arcképe.

Szenes Fülöp

K

187 Szenes Fülöp: Női arckép.

Képrám. Tars. 1909/10.
Sélikiáll, Gat.

555 Glatz Oszkár: Eötvös Károly arcképe.

Szenes Fülöp

Magyar arcképfestők a Nemzeti Szalonban

A kétségkívül sok kvalitásos munkát felmutató kiállítás összbenyomása nem egységes — nem is lehet az. Túlságosan sok stílus, kor és felfogás lép fel egymás mellett ahhoz, hogy *az egészről* szabadna dicsérően vagy elítélően nyilatkoznunk. Ezért már eleve kivesszük azokat a képeket, amelyek a — Szekfű Gyula kifejezésével élve — *neobarokk* társadalom neobarokk festőitől erednek. Ezek ugyanis korunk tekintélyes polgárát sohasem annak ábrázolják, ami a valóságban, hanem aminek látszani szeretne. Lehet, hogy kvalitásos művészek, de elhanyagolják az igazságot. Az arckép célja szerény nézetünk szerint nem az, hogy egy mai hivatalnokot barokk hadvezérnek ábrázoljon, hanem az, hogy mai hivatalnoknak ábrázolja. A sok komoly munkát örömmel emeljük ki. Helyünk nincs arra, hogy az egyes személyiségekkel külön foglalkozzunk, mégis meg kell állapítani, hogy úgy a „régi", mint az „új" stílus képviselőinél (mint *Szenes* Fülöpnél például és *Benkhardnál*, s ugyanígy emelhettünk volna ki másokat is) az ábrázolt jellembe való behatolást s emellett nagy festői értékeket is találunk. Ki kell emelnünk még mások mellett *Szabó* Dezső arcképtanulpét, *Istokovics* Kálmán dolgait. *Zádor* „Gettler Évája" a kiállítás legdor „Gettler Évája" a kiállítás legüdébb jelenségeinek egyike, *Förstner* zöldruhás kislánya megkapó őszinteségével ragadja meg a szemlélőt.

(fym)

Magyar Nemzet, 1939. XI. 5.

gombgyár keres

a helyi piacon áruházaknál, detaillistáknál kimutathatóan jól bevezetett

keresztény ügynököt

Ajánlatok „Agilis" jeligére a kiadóba kéretnek.

Árukartoték

vezetésben jártas őskeresztény fiatalembert keres azonnali I. **lépésre** komoly vállalat. Ajánlatok „Állandó állás 4710" jeligére **Blockner J.** hirdetőirodájába, Városház-utca 10.

Üzemi praxissal bíró keresztény

Vegyészmérnököt

vegyészt

Szenes Fülöp

Az Est, 1937. nov. 28

— **Szenes Fülöp kiállításának sikere.** Néhány hét óta érdekes kiállítás van a Fészek Klubban. *Szenes* Fülöp gyüjteményes kiállítását igen sokan nézik meg. Szenes jeles arcképfestő és kiállítása falain mintha a közelmúlt évtizedek története vonulna el a szemeink előtt. Számosan, akik irányították a Tegnap politikáját, szerepet játszottak az üzleti életben és a társadalomban, rangot vívtak ki maguknak, helyet kaptak arcképeik számára az érdekes galériában. Különösen vonzó a szép asszonyok arcképcsarnoka, amely egy külön teremben kapott helyet. *Szenes* Fülöp érdekes kiállítása iránt általános az érdeklődés és sok új rendelést hozott az alkotó ereje teljében lévő művésznek.

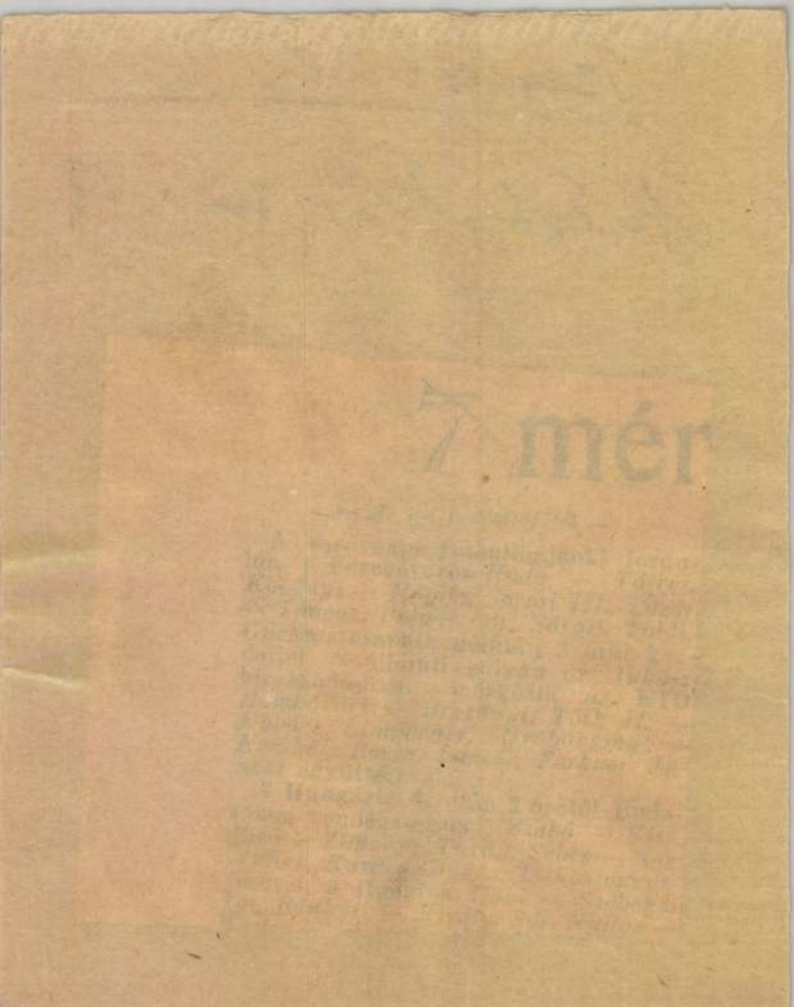

KASZAB ALADÁRÉK KÉPE. Az utóbbi évtizednek legnagyobb magyar zsidó filantropikus cselekedete kétségtelenül *Kaszab Aladár és neje* nevéhez fűződik. A legsúlyosabb gazdasági válságok idején építették fel és rendezték be azt a klinikát, amely örök időkre fogja hirdetni két mélyen érző zsidó szív nagyszerű jótékonyságát. És jellemző az alapítványozók nemes szerénységére, hogy míg más hasonló intézményeknél elsősorban gondoskodtak az alapítók arcképeinek festményben vagy szoborban való megörökítéséről, a Kaszab-klinikán nem látható sem Kaszab-kép, sem Kaszab-szobor. Ennek a hiánynak méltó pótlására a klinika nagynevű orvosai és vezetői mozgalmat indítottak, mely széles körökben visszhangra talált. A Kaszab-pár portréinek megfestésére, mint értesülünk, Szenes Fülöp mestert kérték fel, akinek pompás Vázsonyi-képét a Főváros múzeuma szerezte meg. Kaszabék képei meg a humanitás nagyszerű palotájában fognak örök időkre méltó elhelyezést találni.

KULTUREST MISKOLCON. Mult hó 30-ikán tartotta meg a miskolci orthodox izr. hitközség ifjúsági kultúrcsoportja ezidei első kultúrestjét, melyre vendégekül meghívta dr. Kahan Niszont, az orsz. cionista szervezet intézőbizottságának elnökét és Tordai Juditot, akit a mult évi nagysikerű Patai-est óta ismert a közönség. Bevezetőül dr. *Spira* Salamon hitszónok emelkedett beszédben fejegette Palesztina felépítésének szükségességét. *Tordai* Judit lépett aztán a pódiumra. „A Holt tenger vára" című Patai-verset és Morris Rosenfeld „Zsidó május"-át szavalta nagy sikerrel. Később különösen nagy hatást keltett Patai Edit „Engem is hív a föld" című versével. Csernichovszki balladáját héberül interpretálta. Dr. *Kahan* Niszon a cionizmus történetét és céljait ismertette. Behatóan foglalkozott a zsidóság jelenlegi helyzetével és a zsidó jövő lehetőségeivel. Beszédét gyakran szakította félbe a tetszés hangos megnyilvánulása. Előadás után a Blumberger-vendéglőben az ifjúság melegen ünnepelte dr. Kahant és a vendégként megjelenő Feldmann hitközségi elnököt. Dr. Kahan és Feldmann elnök szeretettől áthatott beszédet intéztek az ifjúsághoz.

KIÁTKOZTÁK-E AZ ORTHODOX RÁBBIK A CIONIZMUST? A bécsi *Neue Freie Presse* és nyomában néhány magyar lap is közölte, hogy a magyarországi orhodox rabbik, Reich Koppel felsőházi tag, pesti főrabbi elnöklete alatt nagygyűlést tartottak, melyen „chérem" alá helyezték a cionizmust. A napokban megjelent szerkesztőségünkben Reich Koppel fia, Reich Sámuel verbói főrabbi és atyja nevében annak a megállapítását kérte, hogy ez a hir nem felel meg a valóságnak. Az ő felfogása szerint az orthodoxiának más feladatai vannak, mint zsidó mozgalmak kiátkozásával szakadást előidézni a zsidóságban.

A NŐEGYLETI BÁL. Nagy érdeklődés mellett folynak az idei első nagy elite-bál előkészületei, amelyet a Pesti Izr. Nőegylet f. é. december hó 10-én rendez leányárvaháza javára a Vigadóban. A bálbizottság dr. *Halom* Dezsőné úrnő elnöklete mellett állandó permanenciában van. Meghívók és jegyek a bálbizottság irodájában (VII., Kertész-u. 36) kaphatók.

Igyál
KATHREINER-féle
KNEIPP
malátakávét

Finom, pompás izü ital
reggelihez és uzsonnához.

Mult és Jövő

1927. dec.

KRÓNIKA ÉS SZEMLE

DR. LEDERER SÁNDOR TEMETÉSE a pesti nagy hitközség elnökéhez méltó impozáns részvéttel ment végbe. Szinte egész nap tartott a szertartás, mely reggel félkilenckor kezdődött a gyászházban, folytatódott a rombachutcai és dohányutcai templomban, majd a templomok előtt és befejeződött késő délután künn az új temetőben. Gyászbeszédeket mondottak az összes rabbik, dr. *Hevesi* Simon dr. *Fischer* Gyula, dr. *Fischer* Benjamin, dr. *Schreiber* Lajos, dr. *Weisz* Miksa és dr. *Groszmann* Zsigmond. És búcsúztatták az elöljáróság és az intézmények, és munkatársai nevében *Ehrlich* G. Gusztáv, dr. *Eulenberg* Salamon, *Kramer* Miksa, dr. *Gábor* Gyula, dr. *Blum* Ödön, dr. *Endrei* Henrik, dr. *Zahler* Emil, dr. *Blau* Lajos, *Kuliner* Gyula, *Rosenberg* Lipót, *Alapi* Henrik professzor, *Kemény* Lajos, megyeri *Kanicz* Dezső, *Baracs* Marcelné, *Biró* Ernő, dr. *Weiler* Ernő, *Gerő* Imre. Mindenkinek volt kiemelnivalója Lederer Sándor sokoldalú tevékenységéből, amely mindenre kiterjedt. A nap melegen sütött, verőfényben úszott a város, de meglátszott a néma gyász a leeresztett üzletredőnyökön, amerre csak a menet haladt. A kántorok, *Lineczky, Ábrahámsohn* szívbemarkoló gyászzsoltárokat zengtek az emberi mulandóságról és Lederer Sándor földi részét átadták a földnek ...

MEGJELENT: *Patai József* új könyve: *A Középső Kapu* בבא מציעא Egy kis gyermek és egy nagy könyv élete. Abel Pann címlapjával. Ára 4.— pengő.

Patai Edith verseskönyve: *„Engem is hív a Föld"*. Ára 3.— pengő. Megrendelhetők a *Mult és Jövő* kiadóhivatalában.

ארטה בשר

„CERES" ételzsír

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben **kapható.**

HUTTER JÓZSEF
szappangyár Olajipar Rt.
Budapest, VII., ker. Erzsébet-körut 6. sz.
Telefon: J. 61-62, 93, 94 J. 408-92

BEKÖTÉSI TÁBLA *és nyolcoldalas tartalomjegyzék a Mult és Jövő 1927. évfolyamához*, kapható a *Mult és Jövő* kiadóhivatalában. Ára 2 pengő 40 fillér.

GOLDZIEHER GÉZA HALÁLA. A részvét impozáns megnyilatkozása mellett helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben *Goldzieher* Géza kereskedelmi tanácsos, a Goldzieher Géza R.-T. vezérigazgatójának holttestét. Goldzieher Géza vezetőtagja volt a magyar kereskedelmi életnek, vezetője a kereskedelmi tanoncképzőnek, a Kereskedők Menházának ügyvezető-elnöke s a Kereskedelmi Segélyegylet alapítója, számos kereskedelmi testület igazgatósági tagja. Egész életében arra törekedett, hogy istápolja az elaggott, tönkrement szegény kereskedőket. Neki köszönhető, hogy a Menház még most is létezik és sok elaggott, szegény embernek hajlékot, meleg otthont ád. Végrendeletében csak ennyit írt: *„Utolsó kívánságom, hogy síromnál a rabbi csak ennyit mondjon: eltemettünk egy jó zsidót, aki kötelességét mindig teljesítette"*.

H. D. NOMBERG. Ötvenegy éves korában, alkotó erejének teljében hunyt el Varsóban Hirsch Dávid Nomberg, az ismert nevű zsidó író, kinek tárcáiban többször gyönyörködhettek a *Mult és Jövő* olvasói. Hívei tisztelői beválasztották az első lengyel nemzetgyülésbe képviselőnek, de Nomberg csakhamar visszavonult a politikától, hogy irodalomnak, kultúrának szentelhesse minden idejét. A kiváló író korai halála nagy részvétet keltett.

HALÁLOZÁSOK. *Kaiser* Mihály, Léva, rövid szenvedés után 78 éves korában elhunyt. Temetése nagy részvét mellett történt. Dr. Kaiser Lajos ügyvéd és Kaiser Géza kereskedő, valamint mérnök fiai apjukat siratják az elhunytban.

Eger város zsidóságának osztatlan részvéte mellett helyezték örök nyugalomra *Kneller* Vilmosné szül. *Rittermann* Juliskát, aki hosszú, kínos szenvedés után 49 éves korában meghalt. Dr. Schweiger Lázár egri főrabbi szívhez szóló gyászbeszédben búcsúztatta a közbecsülésben állott uriasszonyt, akit a gyászolók nagy tömege kisért a temetőbe.

Nagy Zoltán november 18-án, életének harmincadik évében, Svájcban, váratlanul elhunyt. A holttestet a család hazahozatta és november 29-én helyezte a rákoskeresztúri izr. temetőben örök nyugalomra. Az elhunytban dr. Nagy Vilmos, a Cosulich Line magyarországi igazgatója, öccsét gyászolja.

Szenes Fülöp

Bölcs tanácsok
c. kaje repr.
Uj Idők 1900
VII. évf. 11. sz.

Szenes Fülöp

festő

Élctr. arck.

Szefeltlex. 1037. l.

Viselet.

Slavon határör.

Az egész alakban és te
jobbkezében buzogányt tart é

balra: A Sclavon
jobbra: Esclavoni

alól balra: No. 4.
legalól balra: Publish'd by W.
June 1742.
jobbra: Kulett sculpt.

Rm., mér. a rl. 32: 22

Szencs Fülöp

1897/98 – 1900/1

Benczur isk.

Ferkèpzomfoiskèvk

136 C

Sziszek.

Az előtért a bástyákkal és
lalja el, a háttért pedig a ter
irata

fölül középütt: SISSEK
jobbra: 90
leiró szövegének kezdete:
vom alten Siscia.

Szines rm., mér.

MEGHIVÓ

SZENES FÜLÖP FESTŐMŰVÉSZ

REPRESENTATIV KIÁLLITÁSÁNAK

1927. évi november hó 13-án, vasárnap d. e. 11 órakor a Nemzeti Szalon V. Erzsébet-téri kiállitási palotájában megtartandó ünnepélyes

VERNISSAGEÁRA.

DÉRY BÉLA
a Nemzeti Szalon igazgatója.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA
a Nemzeti Szalon elnöke

Ezen meghivóval **két féláru jegy** *váltható a Nemzeti Szalon pénztáránál. Belépődij e meghivó nélkül 2 pengő, hétköznap 1 pengő.*

A Mult és Jövő Kulturestje

1927. évi november hó 20-án este ½6 órakor a Zeneakadémia nagytermében.

Szenes Fülöp

a világhirü festőművész, jubileuma alkalmából előad pályafutásának emlékeiből, gróf Széchenyi Miklós püspökkel való beszélgetéseiről stb.

Maxa Nordau

a kiváló párisi irónő, előad szentföldi útjának benyomásairól és atyja Max Nordau utolsó utjáról a Telavivi sirboltba.

Kuttner Irén *és* Sarkadi Lili

a nemrég feltünt két nagytehetségü fiatal operaénekesnő, klasszikus és uj héber dalokat mutatnak be.

Sándor Erzsi

cs. és kir. kamaraénekesnő, héber áriákat mutat be a jeruzsálemi Opera műsorából.

Gál Gyula

a Nemzeti Szinház örökös tagja, Kiss József és Patai József verseiből ad elő.

Kiss Margit *és* Incze Margit

előadóművésznők, a modern héber költészet remekeiből szavalnak.

Ákom Lajos

tanár, orgonaművész, uj oratoriumot mutat be.

Zongorán: **Kenéz Lili** *kisér.*

UTALVÁNY 2 darab 25%-os kedvezményes jegyre.

Beváltható a Mult és Jövő kiadóhivatalában, Budapest, VI., Révay ucca 14. szám.
Telefon: Lipót 999–55

Rener Fülöp

TANULMÁNY
SZENES FÜLÖP RAJZA

München 1905

mészetben, napfényben nyüzsgő tömege is vonzotta, amivel épen a legmodernebb problémát érintette. Ennek a megoldása azonban már nem sikerült neki teljesen. Látjuk ugyan a fák között átszűrődő napfényt, de hiányzik a levegőnek mindent körülvevő, kiegyeztető harmoniája. Menzel csak a tarka lokáltónusig jutott, de a levegő módosító, tompító színhatását még meg nem látta.

A naturalizmust tehát megkezdte Németországban azzal, hogy visszatért minden művészet igaz forrásához, a természethez. Akkor tette ezt, mikor a német művészetnek még hosszú, eltévelyedésektől nem ment utat kellett megtennie visszafelé, hogy odajusson, ahonnan ő kiindult. Az általa megkezdett irányban az utolsó lépést azonban nem ő tette A naturalisztikus festészetnek még a Menzel gondolati elemétől is meg kellett szabadulnia, egyszerűbbé, objektivebbé kellett lennie, ebben állott a tárgyi haladás. Festői szempontból egy új elemet, a levegőt kellett számbavenni. A Menzel munkáját ebben a két irányban Liebermann vitte továbbra.

Menzel és Liebermann, akik között még Leibl képvisel egy fejlődési fokot a természetnek szinte szolgai másolásával, a két végpont a modern német naturalisztikus művészetben. Céljuk egyforma, módszerük különböző. Míg a Menzel képei a tömérdek részletek összeállítása által jöttek létre, a Liebermann képei a természet egyszerűsítésének szülöttei. Csak a legszükségesebbet adják, a mellékest, a másodrendűt mellőzik; ezért életteljesebbek az ő képei és mesterségesebbek, kevésbbé élők a Menzeléi.

Ily szempontból nézve a Menzel művészetét, Nagy Frigyes csak epizóddá lesz benne, alkalom a természet megfigyelésére, egy a saját környezetét látni nem akaró korban. És sajátságos, hogy ennek a művésznek, aki a modernség annyi elemét hordta magában, tulajdonképeni hatása korára nem volt. Nemcsak az életben, de a művészetében is a negyedik emeleten lakott és eltekintett az emberek fölött. Mindent lerajzolt, csak egyet nem, az emberi lelket. Úgy járt vele, mint az asszonyokkal. Egy látogatója egyszer három apácafejet pillantva meg nála, nevetve kérdezte: „Kegyelmességednek is volt valaha szíve a szép asszonyok számára?“ „Nem, nem, szívem soha, csak szemem“ — felelte a művész. Igen, a szíve hiányzott és szeme nem pótolta azt. Mert alkotásaiból hiányzott a termékenyítő melegség, előbb nem követték különben is nagyon egyéni útjait, később pedig másoknál többet találtak.

Ezért környezte mindig hideg tisztelet a művészek részéről, anélkül, hogy követendő példának tekintették volna. A szorgalom, a józan ész, az éles megfigyelés zsenijének tartották. Mi hozzátehetjük, hogy a tudás zsenije is volt és mint ilyen mindig élni fog abban a világon szerteszórt vagy 10,000 rajzban, mely az ő leggazdagabb művészi hagyatékát képezi. Nyolcvanéves korától kezdve nem festett többé, csak rajzolt, sokszor reggeltől estig. Naiv, művészi hittel kereste a valóság minél hívebb visszaadását, melyről azt vélte, hogy még mindig nem sikerült megtalálnia. Két évvel ezelőtt történt, hogy egy 1901-es jelzéssel ellátott rajzára azt mondta: „Az árnyékok nagyon durvák. Ezt két év előtt rajzoltam és azóta nagyon sokat tanultam. Ezután jön csak az igazi“.

FÓNAGY BÉLA

A BÁRTFAI VÁROSHÁZA
RÉSZLET A MENSA BURINDARIABÓL

SZENES FULÖP FESTMENYE

A KIS HAMIS

Kultura (Sopron)
1911. II. félév
16

kártyás embernél, még csak hibának sem mondható. Fukar volt a túlzásig.

□ Amikor a Monte-Carlói vagy az ostendei cercle-ben egy ültőhelyében százezer frankot nyert, képes volt arra, hogy a croupier-jának félfrankos borravalót nyujtson át. Meggyülölték ezért s a kiméletlen föllépéseért. Megesett vele Ostendeben, hogy éjfélután nyert nagyobb összeget. Az ostendei játékbankban az volt a szokás, hogy a pénztáros elment éjjel egy órakor s távozása után a zsetonokat (a játékpénzeket) nem váltották át készpénzre, hanem a bank egyik alkalmazottja átvette a zsetonokat és bon-t, elismervényt, adott róluk. Másnap az ember akadálytalanul fölvehette a pénzt. Amikor Svengali a játékot abbahagyta, mint másoknak, neki is bon-t akartak átnyujtani. De a „magyar gróf" szeszélyeskedett.

□ „Fizessenek ki azonnal!" kiáltotta.

□ „Majd holnap. A pénztáros már lefeküdt!" válaszolták nagy udvariassággal a bank alkalmazottai.

□ Svengali hallatlan botrányt csapott.

□ „Majd megmutatom én, hogy itt nem fognak addig játszani, amig engem ki nem fizetnek" — mondta — és végig feküdt a játékbank asztalán.

□ Erre nem lehetett mást tenni, a croupier kocsit vett és elment a pénztárosért, fölkeltette őt, az pedig kifizette Svengalit. Másnap azután örökre kitiltották az ostendei cercle termeiből. Illetlen viselkedéséért, ez volt az egyszerü megokolás.

□ Az ostendei cercle erről — usance szerint — értesítette az összes többi cerclet, aminek az lett a következése, hogy Svengalit minden további megokolás nélkül az összes nagy európai játékkörökből kiutasították. Ostendeből elment Nizzaba, hogy a Mediterraine-ban folytassa a játékot, de nem engedték be. Igy járt máshol is. Végül ujra elutazott Ostendebe, ahol jelentkezett Marquet-nál, a bank gazdájánál, de a jeu nagymestere semmi szin alatt nem volt hajlandó visszavonni a kitiltást.

□ Svengalinak végzete lett, hogy nem volt többé méltó tere a kártyázásra. A fényes cerclek, ahol nagy pénzek forognak és ahol az ilyen nagy játékosnak igazi chance-ai vannak, örökre zárva maradtak előle. Igy kénytelen volt magánhelyeken, kisebb lokalitásokban játszani s egyre lejebb csuszott, hamis kártyások kezébe is került, akik csakhamar kifosztották.

□ Svengalit nagyon sokan ismerik Pesten, éttermekből, kávéházakból. Még ma is nagyszerü játékos és ha volna tere, alighanem visszanyerné a vagyonát. Pedig valamikor ugyancsak keresett partner volt, a hires kártyások hivták ezt az érdekes és veszedelmes játékost, hogy megmérkőzzenek vele. Maga Edward király is játszott véle. Rossz végét pedig, amit a fukarságának köszönhet, előre megjósolta Pázmándy Dénes, aki így nyilatkozott róla:

□ „Smucig játékos, nem fog boldogulni!"

□ Amikor virágjában volt, az ostendei expresszen több amerikai urral került össze, akiknek minden pénzét elnyerte. A készpénzen kivül még külön százezer dollárt is nyert az egyiktől. Ez yankee-rövidséggel jelentette ki, hogy Liverpoolon át hazautazik, de csak egy év mulva fogja megküldeni a százezer dollárt, a hova akarja.

□ „Well ?" kérdezte végül.

□ „Allright!" felelt a magyar gróf stilszerüen, de magában egész mást gondolt. Sokat nyert készpénzben, hát nem nagyon bántotta a „hozom." Az amerikai névjegyet adott át, amelyre fölirta, hogy az angol-osztrák bank bécsi főintézeténél egy év mulva esedékes az összeg. Svengali elfogadta a névjegyet, de aztán Pázmándynak mondta, hogy nem nagyon bizik benne. Inkább a „hecc kedveért" kérte fel Pázmándyt, hogy nézzen be a bankba — miután a terminus letelt — a direktort pedig régebbről jól ismeri Pázmándy. És a százezer dollár pontosan megérkezett. Az igazgató, mivel a dollárt Bécsben nem jegyezték, a hamburgi kurzus szerint akarta az összeget kifizetni s amikor Pázmándy mindezt közölte Svengalival, ilyen választ kapott:

□ „Majd délután fölmegyünk a bankba. Előbb gyerünk ebédelni s — nézzük meg a kurzust . . . hátha becsap az a direktor."

□ Aki úgyszólván mint talált pénzhez jutott a félmillió koronához, az az ember olcsó marhahust rendelt a vendéglőben. Délután persze fölmentek a bankba. Kiderült azonban, hogy esett az árfolyam és Svengali körülbelül háromszáz koronával kevesebbet kapott. Ez a csekély differencia annyira felbőszítette, hogy Zinner bankigazgató szobájában lármázni kezdett.

□ „Schweinerei!" kiáltotta és a röstelkedő Pázmándy alig birta lecsöndesíteni.

□ Akkor jósolta meg neki Pázmándy Dénes, hogy a fukarsága miatt rossz véget fog érni. S a profécia kinosan be is vált.

TÁBORI KORNÉL.

SZENES FÜLÖP FESTMÉNYE

RÉGI JÓ IDŐKBŐL

A FÜLBEVALÓ.

□ Dombainét meglátogatta leánykori barátnője Fürge Hubáné s e látogatás után Dombainé oly szomoru lett, mint egy viharvert rózsabokor. „Miért is jött volna másért“ okoskodott Dombainé, „ha nem azért, hogy fitogtassa gyémánt fülbevalóját? Tiz évig felém se nézett s most egyszerre betoppan hozzám. Mért jutottam egyszerre eszébe? Igen, igen. Bizonyos. A gyémánt fülbevalóját akarta előttem ragyogtatni. „Ötszáz koronába került. Az uram vette!“ nyafogta kényesen. Jaj, be utálatos egy nő. És az ura. Ohó. Vajjon miből? Vajjon honnan? Az a fülbevaló vagy hamis, vagy a szeretőjétől kapta. Fuj! Megvetem őt egész lelkemből. Neki a fülbevalója, nekem a becsületem ragyog. Ez az.“

□ De mindhiába, szive titkos kamarájában ott lappangott az irigység s mivel a becsületet nem lehet az embernek se a fülére, se a nyakára akasztani: mégis csak szeretett volna egy ilyen csillogó ékszert s kinosan sóhajtott: „Ó, bárcsak nekem is volna egy ilyen fülbevalóm.“

□ Dombai adótiszt volt, afféle kopott, szürke kis hivatalnok, kinek szük világát két szó zárja be: „hivatal“, „feleség“. Punktum. Minden vágya az volt, hogy itt megállja a helyét. Hivatalában pontos, lelkiismeretes, szinte a túlságig pedáns. Odahaza gyöngéd, finom, odaadó és simulékony, akárcsak egy selyemtakaró. Boldogítani akarta az asszonyt, akit imádásig szeretett. Szegény leány volt az, a szépségéért vette el.

□ Dombainénak nem volt titka férje előtt. Elbeszélte neki Fürgéné látogatását is töviről-hegyire s a végén hozzá tette:

□ „Istenem, milyen gyönyörü fülbevalója volt. Gyönyörü.“

□ Dombai — mint jó férj — rögtön megérezte, hogy egy gyöngéd női kezecske nyitogatja az erszényét. Tudta, hogy az asszony boldogsága serpenyőjének kibillent egyensúlyát csak egy szép fülbevaló billentheti helyre. Mint gyöngéd férjhez illik, legott elhatározta, hogy feleségének megszerzi az örömet s meglepi őt egy szép ékszerrel. Pénze nem volt. „Sebaj“, gondolta magában, magánmunkákat vállalok s ebből összegyűjtöm a pénzt. Eddig nem igen érdekelték az ékszerész kirakatok, most azonban órák hosszat ődöngött előttük, tervezgetve, számítgatva, melyikkel lephetné meg legjobban a feleségét. Az ékszer szép, finom holmi, de meg van az az eredendő hibája, hogy minél fényesebb és szebb, annál drágább. S ugyan istenem, mennyi idő kellene ahhoz, hogy ő — abból a pár forintból — a mit havonta félretehet, egy ilyen ékszer árát összegyűjtse, amivel a feleségének örömet szerezhetne. A feleség pedig számított a fülbevalóra. Nem mondta ugyan szóval sem, de Dombai — mint tapasztalt nőismerő — kiolvasta a szeméből, a mosolyából, a kacagásából. Tartani is akarta a szavát. Nincs veszélyesebb dolog, mint a nő vágyait kielégítetlenül hagyni. Ez mindig megboszulja magát. Egy barátjának elpanaszolta a bánatát Dombai.

□ „Képzeld, mondta, nem is hittem volna, hogy egy nyomorult ékszer így bele tud nyulni az ember életébe. Vedd szó szerint, hogy egy idő óta valósággal félek hazamenni. Mindig az asszony siet maga ajtót nyitni s úgy néz rám, mintha kérdené: „elhoztad?“ Ha valamiért a zsebembe nyulok, boldogan mosolyog és eltakarja az arcát. „A fülbevalóm“ rebegi. S a multkor, szerencsétlenségemre bajuszpedrőt vittem a zsebemben, mit a fodrásztól vettem. A selyempapir kellemesen zizegett a zsebemben, nőm hozzám lép, átölel, megcsókol és azt mondja: „Drágaságom. Az ékszer. Az ékszer. Tudom, tudom. Hisz holnap van a nevemnapja.“ Táncolt, tapsolt, ugrált, mint egy balett az operában és képzeld, nekem nem ékszer, hanem a bajuszpedrő van a zsebemben. Hát ez így megy nálunk. Adj tanácsot, fiam, mert megőrülök. Pénzem nincs, a feleségemnek ékszere nincs De ő erővel azt akarja, hogy legyen. Ó, a nők rémes akarnokok, te még ezt nem tudod. Adj tanácsot, kérlek mentsd meg barátodat. Add vissza otthonának előbbi békéjét és nyugalmát.“

□ A barát mosolygott.

□ „Fiam, buta vagy. Ilyen egyszerü dolog és hogy felfuvod. Világos. Hisz ez Columbus tojás.“

□ „Nos?“ biztatta Dombai barátját.

□ „Amerikai gyémánt, csacsim.“

□ Dombai arca elnyult. Nem volt megelégedve a tanácscsal.

□ „Mit, folytatta barátja, ez nem jó eszme? Remek, pompás, kitünő. Hallgass ide. Veszel egy amerikai fülbevalót. Belekerül — pompás szép kivitelben — nyolc koronába. Bagatell. Senki a világon nem is sejti, hogy ez nem igazi gyémánt. A feleséged a legkevésbbé.“

Szenes Fülöp olajfestménye Prinz Ármin szatmári hitközségi elnökről jubileuma alkalmából A képet nagy ünnepélyességgel leplezték le.

Calderoni és Tár

látszerészek

Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. Tel.: 81

„*Agudat Nasim Datijot Olamit*" néven Palesztinában. Az alakulógyülésen palesztinai, amerikai, csehszlovák, holland és német delegátusok vettek részt. Anita Müller és Gottesfeld asszonyok képviselték Palesztinát, míg Csehszlovákia képviseletében dr. Tomaschoff Bertalan bratislavai ügyvéd vett részt. Az egyesület célja a vallásos miliőből származó és Palesztinába kerülő leányoknak mezőgazdasági munkában való kiképzése, valamint új farmok létesítése. Jeruzsálemben már megnyitották első iskolájukat, ahol kertészetet és baromfitenyésztést tanítanak. Haifában van a szellemi előkészítő otthonuk, itt a bevándorló lányokat fogadják és kellő irányítással látják el. A növendékek száma megközeliti a 100-at. Csehszlovákiában Bratislava centrummal folynak a szervezési munkák. Szlovenszkón nagy érdeklődéssel fogadták a mozgalmat és Bratislavában s Trnaván a „Mirjam" női mizrachista csoport rendezésében dr. Tomaschoff Bertalanné és dr. Steiner Siegfriedné nagysikerű előadásban ismertették az egyesület célkitüzéseit. „A ‚Mirjam' és az ‚Ando' célja ‚— mondotta dr. Tomaschoffné — hogy a zsidó családból elragadott gyermeket visszaadja a szülői háznak és anyjának."

REMÉNY ifjúsági lap amely *Molnár* Ernő dr. kitünő szerkesztésében, nagyszerű hívatást teljesít, az új tanévvel még bővített olvasmányt nyujt az ifjúságnak és bevált segítőeszközül szolgál minden hitoktatónak. A Remény terjesztése fontos kultúrfeladat és mindenkinek elő kell segíteni, aki a zsidó ifjúság nevelését a szivén viseli. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Ajtósi-Dürer-sor 9. Telefon: 452—35.

orth. כשר vendéglőben
Budapest, VI., Révay ucca 4/B
Telefon 23-8-43

Szenes Fülöp

Vasárnap, 1937. november 7.

— **Szenes Fülöp jubiláris kiállítása a Fészekben.** *Szenes* Fülöp a régi művészgárda egyik kiválósága, munkásságának 50 évi terméséből válogatott ki néhány teremre valót és a Fészek művészek klubja átengedte helyiségeit, hogy ebben az intim környezetben maguk a képek ünnepeljék a művészt.

Szenes Fülöp igazi naturalista, a szó legnemesebb értelmében. Ahitatosan és gonddal mélyed el az emberi formák tanulmányozásába, de észreveszi az anyag játékos színváltozásait is. Művészetének minden megnyilatkozásából kapunk az érdekes kiállításon egy kis ízelítőt. Régi zsánerképek vonulnak el előttünk, aktstudiuma meglepően friss ma is, a tájképekben, virágcsendéletekben is megtaláljuk kvalitásait.

A legkomolyabb művei a portrék. Egy csomó közéleti nagyság — közülük sokan már itthagytak bennünket — elevenen él vásznain, jobban, mint emlékünkben. A szépasszonyok galériája tündöklő. Egy öregasszony portréja művészien egyszerű. Egyáltalában az az érdekes, hogyha portrét fest, nem veszi észre az idők múlását és a művészi irányzatokból kiválassza azt a megoldást, amely modelje egyéniségének legjobban megfelel. Fiatal lányok arcképeinél üde pasztelszineket használ, a gyerekek ábrázolásánál olyan impresszionista, hogy bármely fiatal művésznek dicséretére válnék friss ereje.

Szenes Fülöp 50 éves munkássága csúcsán megérdemli az ünneplést.

(p. ö.)

79 –

79. Spinello Aretino (1333(?) – 1410):
Szent Pál lefejeztetése | Fa, tempera,
33 × 39 cm.

Hátoldalán 41. sz.

Műcsarnok 1930. 22 sz.

Gerevich: PA, 227 l.
Spinello Aretino műhelye. Predellarészlett. További töredékek: Siena, képtár: S. Pál prédikál és Sz. Pált vértanúságának helyére vezetik: 117 és 118 sz.

Az Osztálysorsjáték teljes gyorslistáját közöljük!

Budapest, 1933. * Szombat * junius 18 XXIX. évfolyam * 135. szám.

AZ EST

Előfizetési ár:
Egy hónapra ..... 3 pengő
Egyes szám ára 10 fillér.
Telefon *145-559, *146-419

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR
1910—1933

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. ker., Rákóczi út 54.
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási-, és könyvosztály:
VII., Erzsébet körút 18-20.

Horthy Miklós

kormányzó hetvenedik születésnapja lelki ünnepként fénylik fel és fénye annál mélyebb és szebb, mentől inkább hárította el ő maga a külső ünnepségeknek fizikai szertartását. Hét évtized, ebből eddig majdnem kettő államfői díszben és történelmileg teljesített nemzetfelelősségben, azon a magas vártán, hol előtte Hunyady János és Kossuth Lajos álltak. Még előbb csaták hőse, egy nagy kettős birodalom vizihaderejének főparancsnoka, esztendők Ferenc József udvarában és az eredet, a magyar nemesi kúria megtelve a nemzet minden jószokásaival és hagyományaival. Az egész együtt harmónikus felfelé ívelésében kiteljesült nagy magyar élet sorsszerű rendeltetéssel. Az erdélyi fejedelmek és Kossuth Lajos után hosszú idők óta az első magyar államfő, apja és fia is a hazának. Világkatasztrófa után egy nagy monarchia romjain megtalált egy porba hullajtott országcsonkot. Ezt fölemelte, visszaadta törvényeit, alkotmányát, rendjét, a magyarnak önbizalmát, a nemzetnek méltóságát. Ha Horthy Miklós akkor nem jön és itt nem építi újra ezt a kis országot, a Dunavölgye sokáig ég és Közép-Európában sok baj és nyugtalanság rontotta volna a népek életét. Horthy Miklós akkor jóval a csonka ország határain túlra mentett törvényt, rendet, békét, a polgári életnek adott méltóságot és biztonságot, éppen úgy, ahogy halhatatlan elődje, Hunyady János egykor Belgrád alatt nem egy ország, de egy földrész művelődését mentette meg. Ha valaki kérdezné, mért adassék igazság Magyarországnak, elég, ha felmutatjuk a Horthy Miklósban inkarnálódott nagy magyar erényeket, azt a hűséges szótartást, alkotmány- és békeszeretetet, ércből való higgadtságot és felelősségi érzést. Ez Horthy Miklós. Ez a magyar. Hivalkodásnélküli nagyság, klaszszikus gentleman-erények, acélosan feszült kötelességteljesítés, higgadt bölcsességgel való bátor sorsvállalás. És nagy emberi együttérzés. Valami, amit úgy hívnak, hogy jóság, türelem, szeretet. Örök szép emberi törvények. Hogyan kell gyakorolni, ádáz időkben minden magyar lesse el, tanulja meg a legelső magyar embertől, akit az Uristen mentől tovább tartson meg javára ez országnak.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója hetvenéves

(Koller tanár utóda Szenes felvétele)

Erős politikai beszédek

AZ ÁRTALMAS ÉS VESZEDELMES SZÉLSŐSÉGEK ELLEN

Antal István államtitkár három beszéde

— *Az Est tudósítójától* —

Csütörtökön a MOVE Szombathelyen reviziós nagygyűlést tartott, amelyen *Antal* István igazságügyi államtitkár mondott ünnepi beszédet. A beszédét azzal kezdte, hogy igen nehéz dolog a magyar élet nagy kérdéseiről politikamentesen beszélni. A politikát nem lehet önzetlenség, idealizmus és etika nélkül csinálni. *Az a nézete, hogy*

a MOVE keretén belül nem szabad politikát csinálni,

értve ezen a napi politikát.

— Kis nemzetet vezetni és kormányozni — folytatta — sokkal nehezebb és gondterhesebb feladat, mint nagy nemzet élén állani. Azok a vezetésbeli hibák, amelyeket egy nagy nemzet talán megsem érez, egy kis nemzetnél katasztrofálisak lehetnek. Fokozott mértékben áll ez ma Magyarországra és a magyar politikára. *Magyarország viszonyai a mai európai helyzetben*

nem tűrnek sem kísérletezést, sem tétovázást, sem dilettantizmust

az ország vezetése tekintetében. Le kell győzni a tudatlanságot, meg kell küzdeni a nemtörődömséggel, kiküszöbölni kevesek önzését és megfékezni sokak szenvedélyét, főként pedig óvni a nemzetet attól, hogy a magyar sors előttünk álló kritikus óráiban *megosztott lélekkel, felfokozott indulatokkal, kipróbálatlan közéleti módszerekkel* fogjon hozzá a maga méltó európai pozíciójának kiépítéséhez és megoldatlan belső életkérdéseinek likvidálásához.

— A szociális eszméknek át kell hatniok az egész magyar jogalkotást. *A trianoni helyzet revízióját ne várják rajtunk kívül eső tényezők jóakaratától, csak egyesegyedül saját magunktól.* Az a nemzet, amelyik a maga nagy céljainak elérését nem kizárólagosan a saját erői segítségével akarja elérni, már eleve a kiinduiásnál elvesztette a történelmi játszmát. *Aki más úton akarja vinni a nemzetet, az azok közé a »fantáziállan fantaszták« közé tartozik, akikre a mai nehéz időkben semmi szükség nincsen.*

Az államtitkár a nagygyűlés után látogatást tett *Grösz* József püspöknél, majd résztvett a NEP ebédjén. Itt is beszédet mondott, hangoztatva, hogy *a NEP a siker és a győzelem minden reményével indul neki az elkövetkező politikai küzdelmeknek.*

Ebéd után Zalaegerszegen résztvett *Árvátfalvy Nagy* István képviselő beszámolóján, amelyről a következő tudósításunk számol be:

Zalaegerszeg, június 1

(Az Est tudósítójának telefonjelentése)

Úrnapján tartotta beszámológyűlését Zalaegerszegen vitéz Árvátfalvy *Nagy* István, a kerület országgyűlési képviselője. A beszámolón résztvett *Antal* István igazságügyi államtitkár, *Bárczay* Ferenc, *Egry* Zoltán, *Huszovszky* Lajos, *Drózdy* Győző és *Nagy* István országgyűlési képviselő. Dr. *Jancsó* Benedek elnöki megnyitója után Árvátfalvy *Nagy* István szólalt fel.

Foglalkozott az Imrédy-kormány programjával és célkitűzéseit az őszinteség és önzetlenség politikájának nevezte, majd hangoztatta: szeretne minden magyart figyelmeztetni, hogy

ne kövesse a mostanában divatos szélsőséges jelszavakat,

mert ezek nem egyebek, mint zavartkeltő akciók. A zsidótörvényről szólva kijelentette, hogy nagy gazdasági kényszerűség hozta létre, de reméli, *most már elmúlik az a fájó érzés,* amely a javaslat nyomában a zsidóság körében támadt. Ismételten hangsúlyozta, hogy

ne hallgassanak semmiféle szélsőséges jelszóra,

semmiféle reakcióra, akár vörösben, akár zöldben jelentkezzék is, de ne hallgassanak azokra se, akik hitlerizmust akarnak idehozni.

Ezután *Szinyei-Merse* Jenő mondott nagyobb beszédet. Hangoztatta, hogy Imrédy józan politikát hirdet és megmutatja, milyen úton kell haladnia a népnek.

A nemzet sorsát rá kell bízni az egyedüli vezérre, a kormányzóra.

Más vezér ebben az országban nem lehet és bízni kell a kormányban.

— *Ma a fiatalok* — mondotta Szinyei-Merse Jenő — *az apjukat akarják vezetni, ők akarnak parancsolni politikai téren, holott a háború alatt talán még nem is éltek,* vagy egészen apró gyerekek voltak és nem tudják, mi az igazi küzdelem és harc. A magyarnak a magyarral békességben kell élnie. *Ne legyen senki ebben az országban, aki lázít, ne hajhássza a népszerűséget.* Tartsunk fegyelmet és mértéket az ígéretekben, ne hirdessen senki földosztást se, mert ez úgy sem megvalósítható. Aki ilyet hirdet, az valósággal *futóbolond.* Földbirtokpolitikára szükség van, de ennek megoldását bízzák a kormányra. Legyen vége a sötétenlátásnak, a bujkálásnak és beszéljen a magyar a magyarral magyar nyelven.

Megemlítette, hogy 26-án a NEP nagygyűlést rendez Debrecenben, ahol Imrédy Béla, Sztranyavszky Sándor nagy beszédben világítja meg a kormány legközelebbi programját.

Ezután *Huszovszky* Lajos beszélt, majd *Antal* István igazságügyi államtitkár szólalt fel. Kijelentette, hogy a titkos választói jog tető alá hozásával elmúlt a kényelmes, gondtalan politizálás ideje.

— A titkos választás korszakában — mondotta —

nem lehet kertelni, nem lehet taktikázni,

nem lehet két- vagy többértelmű politikát csinálni. Őszintén és nyiltan meg kell mondani, hogy ki hová tartozik, és mit akar csinálni. Mi

azokat a politikai tényezőket, amelyek magukat bár jobboldaliaknak nevezik, de programjukat forradalmi úton akarják megvalósítani, még akkor sem tartjuk jobboldaliaknak, ha magukról naponta százszor is kiállítják a jobboldali erkölcsi bizonyítványt,

mert a jobboldali politika fegyvertárából hiányzik a forradalom és a lázítás fegyvere.

— De ugyanígy meg kell vonnunk a demarkációs vonalat *balfelé is* és őszinte határozottsággal ki kell jelentenünk, hogy *szembenállunk mindenfajta liberalizmussal, marxizmussal és radikalizmussal,* egyszóval a baloldaliság bármilyen nyilt vagy leplezett formájával, ha a legjámborabb kereszténypolitikai mezt öltik magukra.

A baloldalnak egyetlen tanácsot adhatunk: ne provokálja folytonfolyvást a jobboldali visszahatást.

Antal István beszéde után gróf *Teleki* Béla főispán rekesztette be az ülést.

Hálaadó szentmisék a kormányzó 70. születésnapján

— *Az Est tudósítójától* —

Szombaton, Magyarország kormányzójának születésnapján délelőtt 9 órakor a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett helyőrségi templomban dr. *Hász* István tábori püspök hálaadó ünnepélyes szentmisét pontifikál a honvédség számára, egyúttal ünnepi szózatot intéz honvéd híveihez.

Ugyanecsak hálaadó szentmisét celebrál reggel 9 órakor a budai magyar görögkatolikusok *Fő* uccai *Szent Flórián* templomában *Balogh* Bálint esperes-plébános.

A Szociális Missziótársulat Krisztina körúti Szentlélek-templomában szintén reggel 9 órakor tartanak hálaadó és könyörgő istentiszteletet, mely alkalommal a szentmisét dr. *Sárközy* Pál bencés apát fogja pontifikálni.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok hódolata

A Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetsége ma ünnepi ülést tartott, melynek határozata alapján vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó úrhoz a következő hódoló táviratot intézte:

»Mély hódolattal alulirott szövetségünk Főméltóságod 70-ik születésnapja alkalmából ma tartott ünnepi ülésén hálatelt szívvel mond köszönetet Főméltóságodnak Hazánknak a jogrend és a jogbiztonság útjára való visszavezetése és az ország újraépítése körüli áldásos tevékenységéért.

Főméltóságod bölcs és igazságos kormányzása; a kereskedelemre vonatkozó nagyjelentőségű legkegyesebb megállapításai nemcsak ezen osztálynak, hanem az egész nemzet gazdasági életének kijelölik a helyes utat és zálogát képezik annak, hogy a magyar kereskedelem a jövőben is teljesítheti nemzetgazdaságilag nélkülözhetetlen munkáját.

Hálatelten kérjük Főméltóságodat, kegyeskedjék szerencsekívánatainkat és legmélyebb hódolatunkat fogadni. Adjon az Egek Ura Főméltóságodnak jó egészséget és hosszú életet Hazánk javára. *Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetsége: báró dr. Madarassy-Beck Gyula elnök, Balla Szigfrid főtitkár.*«

A TÉBE üdvözlőfelirata

A fővárosi és vidéki bankok ma lelkesen ünnepelték a kormányzót. A kormányzó születésének 70. évfordulója alkalmából a *TEBE* teljes ülést tartott, ahol a budapesti pénzintézet vezetői teljes számmal és a vidéki körzetek elnökei jelentek meg. *Hegedüs* Lóránt elnök felolvasta az *üdvözlő feliratot,* amelyet a teljes ülés egyhangú lelkesedéssel magáévá tett és elfogadott. A hódoló feliratot a mai nap folyamán átadták a kabinetirodának. Szombaton *bankszünetet* tartanak a pénzintézetek.

Az illatszerészek ajándéka a honvédségnek

A *Magyar Illatszer- és Kozmetikaicikk Kereskedők Országos Egyesülete* 1938 június 15-én tartott közgyűlése nagy lelkesedéssel ünnepelte vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó urat 70-ik születésnapja alkalmából. Ugyanez a közgyűlés *László* Béla elnök, m. kir. kormánytanácsos, emléklapos százados indítványára nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy »*Mindent a honvédségnek*« címmel *nagyszabású* akciót kezdeményez.

Gusztáv király orvosi célokra adja születésnapi ajándékát

Stockholm, június 17

A király születésnapi üdvözlése során a miniszterelnök meleg szavakban tolmácsolta a nemzet hódolatát, kiemelte az uralkodó érdemeit az ország felvirágoztatása körül, majd

átadta az országos gyüjtés eredményeként összegyűlt 3,330.000 svéd koronát.

Ezt az összeget a király óhajához képest orvosi célokra — elsősorban a gyermekbénulás elleni küzdelem javára — használják fel. A király megindult szavakban mondott köszönetet.

Gyilkolt a falról visszapattant golyó

Nyiregyháza, június 17

(Az Est tudósítójának telefonjelentése)

Luncz János tiszadobi uradalmi segédtiszt ma reggel revolvert tisztogatott irodájában. Munkája közben a szobába lépett *Porkoláb* Imre gazdasági cseléd. *A fegyver ebben a pillanatban elsült.* A golyó a falhoz vágódott, gellert kapott, *visszapattant és Porkoláb Imre fejébe furódott.* Porkolábot kórházba szállították, de ott meghalt.

Lanyha a sertéshúsvásár

A mai ferencvárosi sertésvásárra összesen 650 darab sertés érkezett fel. *Az irányzat és az árak változatlanok.*

Árak: I. uradalmi zsírsertés 90—93, I. szedettsertés 82—86, angol tőkesertés 87—92, öregsertés 66—77 fillér kilogramonkint élősúlyban. A vágóhidi húsvásáron a nagy készletek miatt *az árak tovább lanyhulnak.*

Székrekedés? Bélrenyheség? használjon
Neda-Gyümölcskockát
Ártalmatlan, enyhe, megbizható
DOBOZ 0.60 és 2.40 PENGŐ
Minden gyógyszertárban kapható

Özvegy komárniki Csögényi Béláné szül. Novágh Adrienne a maga és az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szerető férje, rokon és jóbarát

komárniki Csögényi Béla

székesfővárosi adóhivatali tiszt

ezévi június hó 14-én, életének 47-ik évében hirtelen elhunyt. Temetése ezévi június hó 17-én, délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából a róm. kat. egyház szertartása szerint.

Az engesztelő szentmiseáldozatot a megboldogult lelkiüdvéért e hó 18-án mutatjuk be a Szent Rókus Egyházközség kápolnájában.

Somogyi Jenő és fia György szomorú szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett feleség és édesanya

Somogyi Jenőné

szül. Singer Irma

e hó 15-én, 55 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt.

Gyászolják testvérei Singer Rudolf, özv. Sugár Ferencné szül. Singer Sarolta és az egész rokonság.

Temetése 17-én délután 3 órakor a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp jubileumi kiállítása a Fészek klubban

Szombat délután nyílik meg ünnepélyes keretek között a háború előtti idő divatos portréfestőjének, *Szenes* Fülöpnek jubileumi kiállítása. Ötven éves mult áll *Szenes* Fülöp mögött, de művészete ma sem vesztett semmit régi frissességéből. Jól jellemzett portréi beható naturalista tanulmányok és a művész lelkében élő szépségideál előkelővé, tetszetőssé formálja át modelljeit. Mi, akik a boldog békét és a prosperitás korát csak hallomásból és az irodalomból ismerjük, halk sóhajjal állunk meg *Szenes* Fülöp gazdag, szép kollekciója előtt és képletesen egy szál virágot nyujtunk át a finomkezű, kedves ősz mesternek.

Dr. D. M.

Magyarország

1937. nov. 7

Ő jelenti itt az életet, az ébredést, a mozgást. A vágyak jóllakottsága, meg nem csappant erők boldogsága, gondolatok nélkül áramlott belőle s a szivarfüstöt úgy nézte, mint kirobbant nagy vitalitása szétterülését.

Az Andrássy-út sarkán még egyszer lelkébe kapta föl a fák fiatal remegését s befordult a város felé.

Képek bontakoztak széjjel az agyában s mosolyra tágították az arcát. Az asszony zihálló testét látta s érezte a búcsúzásnál magába csókolt ágyillatot. A kábult, hálás női test kifáradt vonaglása gömbölyödött elő a selyemágyneműek össze-visszagázolt gyűrődéseiből. Félig hangosan horkantott az önteltségtől, ahogy a nő megvadult, tébolyodott becézgetései suhantak eszméletébe.

— Mulatni kell ezen a dögön, mormolta bestiális férfiassággal és nézte a levegőben az asszony ajka véres gyűrűjét, az arcába belezilált barna haját, tétova, vágyas szemét. Csak úgy magának röhögött s a gummiszerű mellek szűzi rugalmassága és a hasa selyme és a szilárd combok impressziója oly elevenen lenyügözte, hogy szinte újra átrepülte a nagyszerű éjszakát.

— Ilyen dög! De milyen dög! röfögte basás elismeréssel.

Hirtelen Thea lobbant az eszébe, a drágán kitartott nő, aki a Mascotte-ban táncol és akit mostanában elhanyagolt. Vásári szépsége befurakodott az asszony párnái közé, de nem gerjesztette semmiképp.

— Theát kirúgom, sokba kerül, mormogta.

2875

1 bpest

737

3. Szenes (Stern) Fülöp.

(Sz. Török-Szent-Miklóson 1864. május 3-án.)

»Esti Ujság.«

A festmény a jólét és a nyomoruság közti ellentétet tünteti föl. A Teréz-körut és az Andrássy-út sarkán egy kis leány inkább alamizsnát kérve, mint kinálva, árulgatja a kinyujtott jobbjában lévő összehajtott ujság-példányt; mögötte, az Abbazia ~~kávéház~~ kivilágitott ablaka alatt, a fal tövében ül édes anyja és szomorusággal az arczán takargatja az ölében fekvő kis gyermeket; ~~mig~~ bent a jobb móduak léhán töltik idejöket. A szembe néző barna leánykának, ki bal kezében az »ESTI UJSÁG« példányainak egy egész csomóját tartja, keresztbe kötött rojtos vállkendője szürke és kopott vörös szoknyája kurta; anyja ~~pedig,~~ ki fejét kék kendővel kötötte be, vörös-barna nagy-kendőt, meggyszinü szoknyát és kék kötényt hord. Jelzése alól balra: *»Szenes.«*

Vászon, méretei 135 : 111 cm. — A képcsarnokegyl. alap kamataiból ~~(jövedelméből)~~ vétetett 1900-~~ban~~. ~~Ltsza 606.~~

a kávéházban pedig

Ly lelt. p. 606

márczius 20-ki 10493 sz. leirat alapján.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

1900: III. 67. -- 1901: III. 67. -- 1903: III. 67. -- 1904: III. 67.
— 1905: III. 67.

— 1905. átvételi jegyzék 251. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1876. és a leltárban 2875. —

Ut 2. rök ? ? r 2!

Ly lelt. 606

Képcsarnokegyleti alap %. 1900 marc. 20.

Szenes Fülöp

— **Szenes Fülöp jubileumi kiállítása.** A boldog békevilágot hozza vissza a régi magyar portréfestőgárda rokonszenves tagjának, *Szenes* Fülöpnek a *Fészek* helyiségeiben most megnyílt jubileális kiállítása. Meghatva járunk a kiállított képek között, amelyek nemcsak egy sikerekben gazdag művészi pálya érdekes állomásairól számolnak be, hanem a magyar mult jellemző alakjainak egész galériáját is elénk állítják. Szenes Fülöp naturalista művész, de ezt a naturalizmust sohasem tekinti öncélnak. Egyben pedig izig-vérig művészlélek, aki művészi hitvallását mindig meggyőzően és friss tehetséggel dokumentálja. Barátainak és ismerőseinek nagy gárdája a jubiláló Szenes Fülöpöt szeretettel veszi körül.

Pesti Napló

1937 nov. 7.

Szenes Fülöp

I.

Szenes Fülöp jubileumi kiállítása

Ötvenéves festői pályájának eredményéből rendezett kiállitást *Szenes* Fülöp festőművész. A kiállitás szombaton délután nyilt meg a Fészek-Club termeiben. Szenes Fülöp a naturalista szineknek és ábrázolásnak volt nagytudásu, komoly izlésü, biztoskezü mestere. Főképen a táj és az emberi arc érdekelte. Mind a kettőt ugy festette, hogy a természetes hűség gondosan visszaadott keretében megérezztesse a benne lüktető életet. Mostani jubiláris kiállitásán művészi alkotásának legjavát mutatta be ötven év munkájának legsikerültebb és legjellegzetesebb darabjaival képviselve. Vannak a kiállitáson muzeális értékü darabok is, igy párisi éveinek azok a képei, amelyek annakidején a francia nagy aranyérmet szerezték meg neki. De a többi képe is mind egy a szépért hevülő, komoly művészlélek értékes alkotása.

II.

Nemzeti Ujság 1937. nov. 7.

JEGYZETEK

Szenes Fülöp

festői naturalista

~~Műcs. kiá[illegible], tól~~

Pipics 47-l.

Szenes Fülöp

Álom (női akt)
c. képe repr.

Kiállítás tav. kiáll.
1906.

Szenes Fülöp

Napp

Napp

Nap

Szenes Fülöp

1905-ben kollektív kiállítás a Nemzeti szalonban –

irod

A Nemzeti szalon őszi és Szenes Fülöp arckép-kiállításának katalogusa. Bpest. 1905.

életrajz v. jellemzés nincs!

Hallstatthori tük V. 242

Szenes Fülöp

1917. kb 200 művéből
koll. Erdélt a Mű-
tegen a Erdélt-
helységben

lásd elets-

Művészet
1917. 69 l.
-71-

Sári Márton VI. 29

Szenes Fülöp

Univerzeti lexikon 758 l.

Revai lex. 17 K. 504. l.

festő, szül. 1863 V. 3. Törökszentmiklóson. Budapesten, Münchenben és Párisban tanult. 1892-től Budapesten működik. Életképeivel (Nehéz elhatározás, „Esti lyság!") és arcképeivel ‡ (Neuveti talon pibularis drag ármé, aratott sikerekel. 1909 egy. női arcképere mer skupta.

‡ Vesztett boldogság,

19

DECEMBER

5

Szenes Fülöp

Művészet, 1905. 117, 414, 422
-1906. 71, 143, 216, 233
-1907. 245
-1908. 65
-1909. 400
-1910. 45
-1911. 138, 140, 149
-1912. 367
-1913. 356

Magyar Művészet
1927. 7, 606
1928. 400

Szenes Fülöp

vrod

Benczúr kiáll. 24.1.

1921. Benczúr kiáll.
Éltető napsugár,
olaj. Bánd
Gyula tulajd

Római pénz X. 52.

Szenes Fülöp

Művészet 1917. 69. l. 70, 71.

1917. koll. kiáll a Mü-
tremben Ez alkalommal
arcképek váltakoztak figurá-
lis plein air-tanulmányokkal,
tanulmányokkal s ugyne-
vezett szalon-genre-ekkel
Benczur tanítványa volt
1896. Hollósymal Nagybá-
nyán dolgozott. 74 került
első plein-air-nüve a
Vesztett boldogság, meg a
képművészeti Muzeuba került

CASSI.

~~[illegible]~~. / római farekasbélyeg VIII. 134

Szenes Fülöp

Vjr. szül. 1864 Török szentmiklós

1897/98 – 1900 – 1.

a Benczúr mesterisk[illegible]

tagja

Szent György-Czech közgyűlése V. 197 – 199.

Szenes Fülöp

1905. gyűjt. Eiäll-
Memreti halon

Szenes Fülöp

Koll. Eiäll 1917.

Mübiszet

1918. 15. l.

Ezt a Koll. Eiälli-
tást 1917-ben
a Müterem-ben
rendeste.
A Katalogus
könyvtár-ban.
Gutenberg-Tok.

Komárommegyei és Komáromvárosi
Tört. és Rég. Egylet 1887. évi Jelen-
tése IX. 29.

Szenes Fülöp

önarcképe reprodukálva

Pesti Napló 1933. okt. 29.

4. 3627

ttságától.

rnak

Budapest

Szabóky-u. ho

Muz. és Kvt. Ért.

Szeres Fülöp, festő TV. 163

1622. Szenes Fülöp: Sz. Török - Szent - Miklóson 1864 május 3-án.

Gyöngy az élet, komoly a művészet.

Egy müterem keleti szőnyeggel betakart pamlagján, félig fekvő helyzetben, szőke hajú leány nyújtózkodik, összekulcsolt kezeit feje fölé emelve; kissé idább pedig fiatal festő áll baljában ecsettel palettával és állát tartva gondolatokba merülve szemléli az állványra tett vázlatot. A modell jobb karjával könyököl, karperecze gyöngyfüzér, testét a fehér lepel csak részben fedi és bal lábán himes papucsot hord. A müvésznek rövid haja és szemöldöke barna, bajusza szőke, szakálla leberetvált. Ingének gallérja álló, csokorra kötött nyakkendője kék, vitorlavászon kabátja hosszú, kivágott mellénye sötétkék, nadrágja szürke, czipője hegyes orrú. A háttérben, a nehéz függöny mögött, szegre-akasztott graficus lap és egy barna keretü arany-léczes kép; az állványnál, melynek vásznát oldalt husz laposfejü szeg szoritja és a melyre zöld takarót vetettek, mappa, könyv és földön heverő papiros tünik szemünkbe. A mappának nyitott lapján női fej látszik. Jelzése alól jobbra: Szenes.

Vászon, méretei 178:137 cm.
Vétetett 1898: V. 18-án a 29527 sz. rendelettel 800 frtért.
Elszámoltatott 1898: X. 23-án (199/98)
Az elszámolás tudomásul vétetett 1898: X. 28-án 9627 sz. alatt. (361/98).

L. a Szegedi Hiradó. 1899. jun. 3-diki 135. számát.
Az 1899: V. 29-iki 37021. sz. leirat alapján (275/99) 1899: VI. 3-án (383/99) kiadatott a szegedi Muzeumnak. (437/99).
Az átadást 1899: IX. 26-án a 44017 sz. leirat vette tudomásul. (560/99).

Vid. Ann.

1601. Szenes Fülöp
Sz. Török-Szent-Miklóson 1864 május 3-án.

A vesztett boldogság.

Az erkélyen, zöldre festett ~~kőből való~~ faszéken, szembe néző beteg leányka ül az asztalnál, melyen a tányéron czitromot és a pohárban limonádét látunk kanállal. Csipkés inget visel, térdeit csikos takaró boritja. Jobb karjával a szék karfájára nehezedik, balján nyitott könyvet tart. Középütt elválasztott haja és szemöldöke barna, szeme kék. A háttérben, a falon, kép lóg, a melynek csak egyik sarka látszik; balról pedig fák diszlenek, melyeknek lombjain napsugarak törnek át. Jelzése alól balra: „Szenes Nagybánya".

L a szabadban

Vászon, méretei 90: 59.5 cm. 450 frtm

Vétetett 1898: I. 12-én a 82406/97 sz. leirattal (33/98), elszámoltatott 1898: III. 6-án (99/98). Az elszámolás elfogadtatott 1898: III. 13-án 2469 szvsz alatt (114/98.).

1899: X. 14-én a 76633 sz. leirat alapján a péterváriés moszkvai kiállitásra engedtetett át (579/99), honnan 1900: IV. 9-én érkezett vissza. (183/900.).

904: IV-29

Szenes Fülöp, festő; szül. 1864 május 3-án Törökszentmiklóson.

8

2308. Szenes Fülöp:
Sz. Török Szent-Miklóson 1864 május 3-án.

Erdei ösvény.

Keskeny út, a melyen ~~ösvényen~~ ~~ábrázolt ösvény~~ hátára vett és

A lombos galyakkal megrakott kosár~~ra~~ral ~~köreledő~~ leányka csipőre tett kezekkel ~~a földre nézve~~ van ábrázolva. Barna haját koszorú alakban tüzte fel, bő ujjú réklije rózsaszinű, szoknyája piros. A háttért gyeppel boritott tisztás ~~képezi~~. Jelzése alól jobbra: Szenes.

köreledik, a ki a földre néz és a ki jobbra fordultan, de

Lemezpapir, méretei 97.5: 69 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 800 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903 : X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

Az 1903: XII 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott Veszprém vármegye közönségének (833-903).

Vid. Muz.

90013-902

III

724 (2379).
820 (68).

1903

2379. Szenes Fülöp.
Sz. Török-Szent-Miklóson 1864 május 3-án.
Önarczkép.

A művész mellig látható, balra fordul, de szembe néz. Göndör haja rövid, bajuszát hegyesre pödörte, szakállát leberetválta. Ingének gallérja álló, nyakkendője csomóra kötött, mellénye magas, kabátja pedig hajtókás. Jelzése alól jobbra: »Szenes«.

Szines krétarajz vászonra, mér. 49: 29 cm.
Vétetett 1903: V. 25-én a 33207 sz. leirattal 300 Kán (358-903)

Elszámoltatott 1903: VII. 8-án (447-903)
Az elszámolást elfogadta az 1903: X. 10-én a 19488 szvsz. leirat. (693-903).

904: IV. 30.

1903

176

a napra vitt és

2020. Szenes Fülöp.

Sz. Török Szent Miklóson 1864 május 3-án.

Anya

Éltető napsugár.

A efeme olyké van kifejezve, hogy tan ülő

Egy balra fordul fiatal asszony figyelemmel nézi a mellette ülő dajkát, ki pólyában fekvő gyermeket táplálja. Haja szőke, kezét ölében nyugtatja, térdét nagykendő védi és a háta mögött párnák ~~vannak, a melyekre~~ támaszkodik. A dajka főkőtőt, pruszlikot és bő ujjú ruhát visel, jobbkezével ~~mel~~ lemlőj ét fogja és balkarján a gyermeket tartja. A háttér erdő ~~[illegible]~~ és balról sikság terül el. Jelzése alól balra: „Szenes.“

Vászon, mér. 22:36.5 cm.

Vétetett az 1901: VI. 12-én kelt 37661 sz. leirattal ~~[illegible]~~ 250 korona. (361/901.).

Elszámoltatott 1901: IX. 14-én (488/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 16-iki 16026 szvsz. leirat (569-902.)

a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

904:IV.30.

, az 1901: VII. 12-iki 47148, és az 1901: VIII. 8-iki 54451.

37661-901

Szenes Fülöp

Erdei ösvény, Esti lyság, Gyöngy az élet, Komoly a Univerzet, Önarckép, Éltető napsugár, Vesztett boldogság

Kép. Mur.

anal a kéréssel, hr

információt mega

Skivből

Szenes Fülöp

irod

Dutka Ákos. Vernissage a városmegyeházán. Szenes Fülöp, Tibor Ernő, Balogh István. Nagyvárad. 1911 Okt. 8.

U. 153

Nagyváradi kollektív kiállítása alkalmából.

Szenes Fülöp

festő

irod.

Franyó Zoltán: Három festő kiállítása. Szabadság (Nagyvárad) 1911. okt. 10.

U. 145

Nagyváradi kollektiv kiállítás alkalmából.

o nyereményen felül **a 300.000 pengős nagy jutalmat,**
a 100.000 pengős főnyereményt is nálunk vásárolt
csés vevőinknek ismételten kifizettük.

orsjátékon az elérhető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

0.000 pengő

a m. kir. osztálysorsjáték, mely egyedül nyujt lehetőséget
el nagy tőkét nyerhessünk.
erencsekocka kizárólag a **TÖRÖK BANKHÁZ** *sorsjegyei-*
za és **TÖRÖK** *sorsjegyeinek népszerűsége indokolja, hogy*
számot a mellékelt levelezőlapon ***sürgősen,*** *de legkésőbb*

lyó év október hó 12-ig

eredeti sorsjegyet b. cimére mielőbb megküldhessük.

yhúzás már október 14-én és 17-én.

atalosan megállapitott I. oszt. vételárak:

gy
—

Fél sorsjegy ár. **P 12.—**

Negyed sorsjegy ár. **P 6.—**

nyben, hogy a sorsjátékon résztvesz s ezáltal lehetővé teszi,
nyek egyikét Önnek kifizethessük, vagyunk

kiváló tisztelettel

sorsjegy nyer!

i esélyek!

TÖRÖK A. és TÁRSA
BANKHÁZ RT.
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

Szenes Fülöp

irod

Szabadság. (Nagyvárad.)
1911. okt. 8. (Szenes,
Tibor, Balogh.)

U. 154

Nagyváradi koll. kiállítása albumából.

HALLO ÜTTRADIO

SZORAKOZHATIK

983 int. 5.21

72

Nagy

Dr Szentiványi Gyula

úr nak

BUDAPEST

I. Horthy h. út

104.

Szenes Fülöp

irod

(F.) Szenes, Tibor, Balogh. Szabadság. (Nagyvárad.) 1911. okt. 7.

Nagyváradi kollektív kiállítása alkalmából.

Szenes Fülöp

festő vul 1863

ívód

z

Krück II. 564. l.

Kornis Ferenc. gróf, nagyprépost V. 292.

Szenes Fulop

U. 299

tali mellchletch

Szenes Fülöp

H 235, 241

Verso

Szenes Fülöp

U. 397, 400.

VII. Vegyes ki
szám

Szám sor	ikt.	Közlebbi
1	454/917	Marsó é[s] Marsóné heti j
2	461/917	Jansa Sándor takarékta

Szenes Fülöp

U. 145, 154, 155, 157,

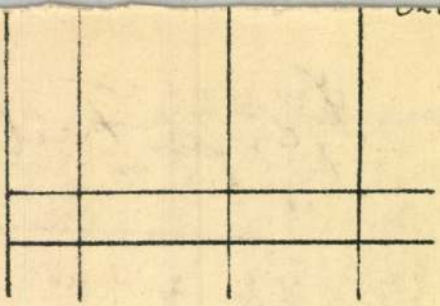

Ennek hitelére ezt az ok
ban állítottuk ki azzal, hogy
ügyi ministeriumnak egy, az
Múzeumnak egy és az átvevő
démiának egy adatik.

Budapest, 1916. október

A m. kir. honvéd Ludovika
Akadémia részéről:

mint átvevő

Szenes Fürlöp

U. 78.

1900.

A kép tartozik a			A mester neve, a kép tárgya és lyezése
P.	M.	A.	
képtárba			
			II. Terem.
		új	67. Munkácsy Mihály: Liszt Ferencz arczkép..
		új	68. Ifj. Markó Károly: Tájkép.....
		új	69. Munkácsy Mihály: Ecce Homo-jának vázla
			III. Terem.
		új	63. Olgyay Ferencz: Az utólsó őszi napsug
		új	64. Szlányi Lajos: Eső után.....

Szenes Fülöp

U. 1007

Szenes Fülöp

U. 364, 409, 410
411, 412, 413,

lmány három eredeti példány-
y egy a vallás és közoktatásügyi
nek, egy az Orsz. Magy. Szépművé-
nak, egy pedig a Székesfehérvári
int átvevőnek adatik ki.

évi hó napján.

ei

Az Orsz. Magy. Szépművészeti
Múzeum részéről:

igazgató, mint átadó.

Szenes Fülöp

U. 882

Szenes Fülöp

U. 1113. 1114.

Szenes Fülöp

U. 223

tei 158·2 : 222 cm . . .	4000
ere Fjord.	
etei 117 : 169 cm	2000
Összesen	7400 ·

mány három eredeti példányban
a vallás és közoktatásügyi mi-
; egy az Operaház igazgatósá-
pedig az Orsz. Magy. Szépmüvé-
nak adatik.
hó 22. napján.

Az Orsz. Magy. Szépmüvészeti
Múzeum részéről:

.

mint átadó.

1915: X. 22

Szenes Fülöp

U. 2192
2194

l. ohv.

Avarkori bronzhárgyak VII. 242

Szenes Fülöp

Olaff.

a Szépművészeti

Múzeumban

Fata V. 254.

Szenes Fülöp

Nagybányai kiáll. kat. 1912

75.77

Trencséni ötvösök VI. 248.

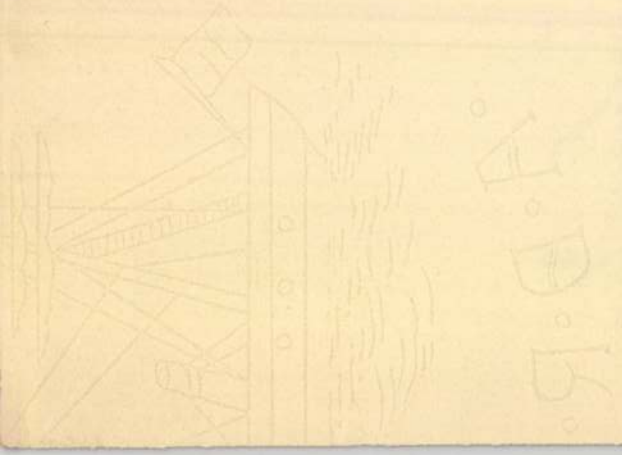

Szenes Fulop

laid

2

Emikyi l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Szeder Fülöp

1.

Nemzeti Salon Almanach

125.

..... *mühely.*

elyfőnökség!

.....év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

re ..... számu .....

biztan

..... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Szenes Fülöp

Laid

Nemzeti Szalon Almanach

128.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

< Henes Fülöp >

Vod

< > kiállítása. Vas.

Ujs. 1906. 190. l.

művész arcképével.

Stenes Tirlöp

Ingod

Z

Rön'd eletrap

ás arcskaje

P. G. Vasvys

1898. 914 l.

Steves Fintoz

cod

Varlyp ~~1899~~ 1899. 871

Szerces Fülöp

Lásd

Nemzeti Halon 1905.
ozsi Kiáll. tárgyun-
tabóját

Körjotáramban

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Szenes Fülöp

mod

Rothhauser, Max.

Bilder. Pester Lloyd

1905. 254. 27

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Szenes Fülöp

ind

Mod. fest. 1905

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Szenes Fülöp

rod

Mütermetből. Művészet (Szabó fele) 1900. 1007. l.

Szenes Fülöp

A régi jó időkbol.

repr. Ta 23 l.

(cred is)

Szenes F.

ön archép. vajr.

Ernst

Szenes Fülöp

1892. Budapest.

(33) Nehéz elhatározás. Olaft 400 f.

(161) Amor. Olaft 60 f.

(347). A növérek. K. G. tul.

Téli Kiállítás 1892/93

Szencs Fülöp

Mod. fest. 1907.

..... nevü munkás igazoltatta.

a müvezető aláírása.

elyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Szencs Fülöp

Dr Városnyi Vilmos
arcképe.

Tm. Bp. 1932.

1056. *Atilla.*

Mellig, jobbrafordulta
érem előlapján olyképen va
bajusza és kecskeszakálla
alapja lefelé nyulik és vértj
Felirata: »REX ATTILA 44
látható »AQVILEIA« jelzéss

Rézszínű ólom, átmérője
Értéke 12 K. — Havas (Hir
30-án (787–907), — Átvétete
(1950–909), az 1910 február 2
eln. sz. leiratok, illetőleg az
az 1910 márczius 23-iki (519–
jelentetett 1908 január 31-én

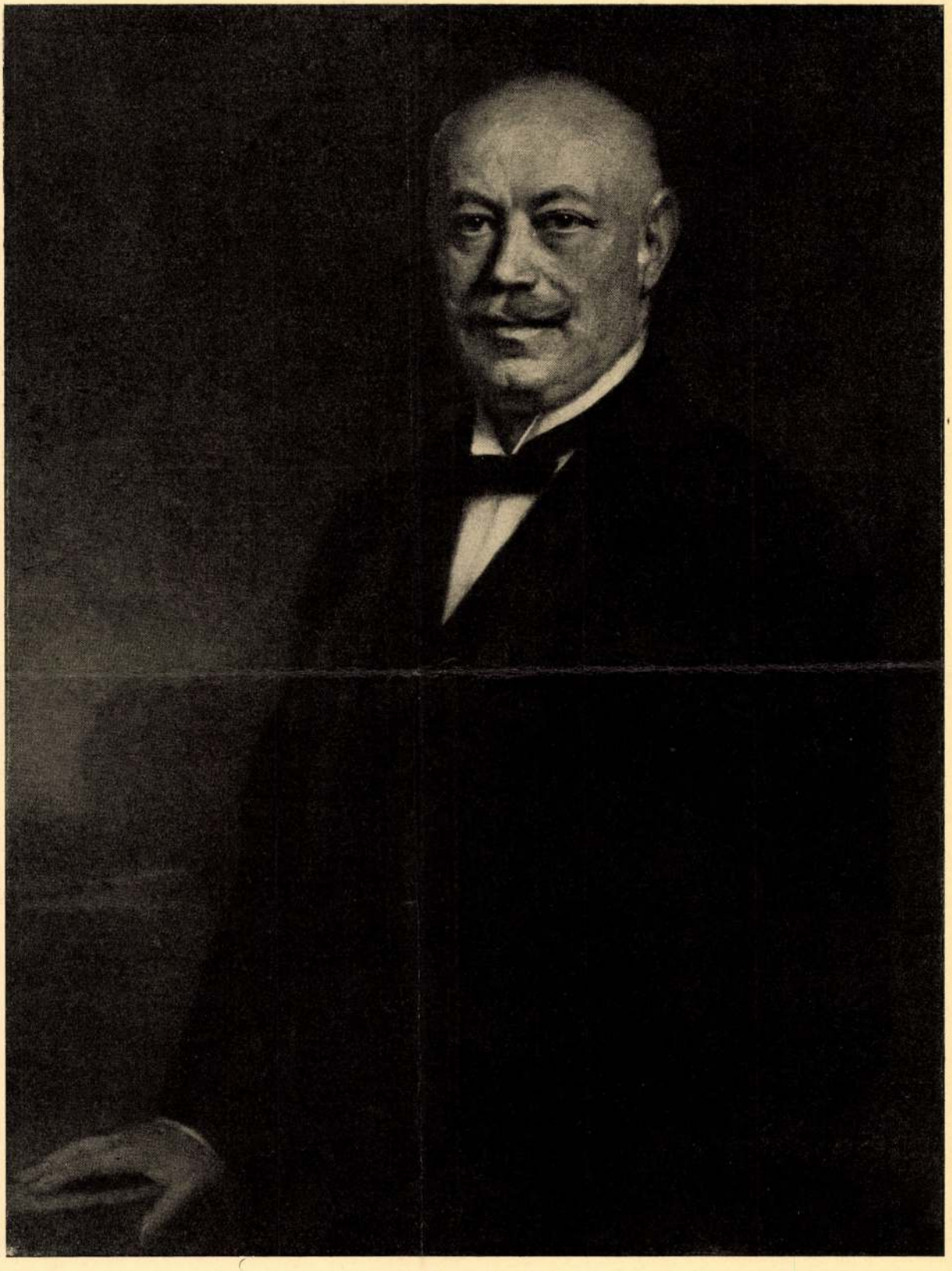

KASZAB ALADÁR

SZENES FÜLÖP *olajfestménye (1929)*

 (Minden jog fenntartva)

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp

a művészi törekvések nekilendüléseinek. Ránk csak ez utóbbiak eredményei tartoznak, mert arról a kicsinyes pepecselésről, fényképszerü kinyalásról, melyet például a 43-as számu kép példáz, igazán nincs mit mondanunk.

Szenes művészi vágyai a dekorativ felé törnek. A nagy konturokat, a merész összehangolásokat keresi. A plenairt is, a mi portraitnál a legexponáltabb kisérlet. Ehhez járul a technikája, az ecsetnek széles kezelése, a higan felkent, széles festékcsikok mind nagyvonaluságra törekednek. Csak az a baj, hogy legtöbbször ez a széles festés nála valóban nem is több mint: ecsetkezelés. Nem jelenti a széles, nagyvonalakban konczipiáló l á t á s t is. Innen némelyik különben művészi törekvésekkel megcsinált képének darabossága, nyersesége, a mely például a 42-es számu vörösruhás női képmást jellemzi. Dekorativ törekvései nem mindig az ábrázolt egyén karakterisztikus vonásaiból indulnak ki, hanem egy-egy szinhatásból, világitási effektusból vagy akár a háttér festőiségéből. És a háttér — mennyi mondanivalója van például a háttérnek John Lavery dekorativ portrait-in! Lavery a háttérben izgató kontrasztokat keres, Szenes ellenben — analógiákat. Ezért uralkodik el legjobb dekorativ képein is a háttér, mint az egész képre reflektáló főtéma. Ez legfőbb erőssége és egyben gyöngéje is a Tolnayné, első pillantásra megkapó képmásának. A kiválóan levegős háttér kékjeibe finoman simulnak bele a ruha kékjei. A hatás üde, graciózus. De már a fakeménységü arcz egészen külön része ennek a képnek.

A barna bársonyruhás nőt ábrázoló a Szenes legjobb portraitje. Mert benne foglaltatnak az ő legjobb és legegyénibb tulajdonságai, melyek őt a dekorativ iránytól el fogják vezetni. Az a meleg elmélyedés,

Befejező sorokat l.
a Komplett példányban

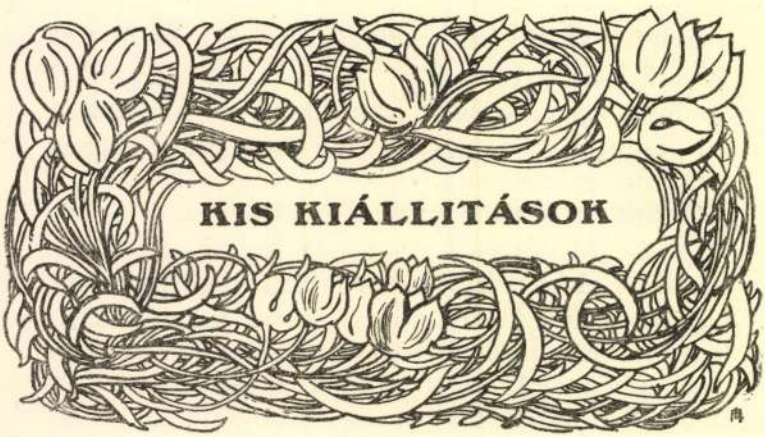

Nemzeti Szalón. A mindent megértő, csupán az emberi, hajlékony és mégis abszolut szempontjából értékelő mai eszthétikának a portrait-festészettel mintha kivételt kellene tennie. A portrait-festőt talán csak abban a viszonylatban lehet megitélni, melyet korának izlése, körülményeinek parancsai, megannyi érvényesülési akadályúl számára felállitanak. Az egyénkedő hiuság, az ideges türelmetlenség jól ismert velejárói a mi idegesség jegyében fogant korunknak. A portrait-festőnek, a kit gazdasági okok teljesen kiszolgáltatnak a megrendelőnek, mindezzel meg kell küzdenie, s végül a tetszetősnek hajszolására kényszerittetik. Ez a megalkuvás az, melyet a megitélésnél figyelembe kell vennünk.

Szenes Fülöp legkeresettebb portrait-festőink közül való, s ez alaposan beleszól művészetének megitélésébe is. Az utat, melyen erre a pontra eljutott, csupa kis megalkuvások jelzik. Pedig Szenes mindig egyike volt a legbecsületesebb törekvésü művészeknek. Mindig művészi ideálok vezették. Az a pálya, melyet a szalonbeli kollekció fölfed előttünk, szinte meginditó küzdelmét ábrázolja a kényszerü konczessziónak és

Modern Művészet
1905. I. 1-7.

MDK

Szenes Fülöp

Arckép, repr.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat.

eletében mint elhanyagolhatatlan tört-
gyakorolt, azt az évek megszaporodtával
sem felejti el. Nem Szenes Fülöp az első
példa erre, de az ő esete jellemző és élesen
szóló példa. *(e. a.)* 1937. nov. 7.

s nőalak.
Figuren-

menetti Lilienfeld-kolostor épületével, piros bársony
zellanbild, das Kloster von Lilienfeld bei Wien dar-

yalak, domboru és szines diszitéssel. Pirkenhammer,
n, blumenkelchförmig, mit Reliefdekor. Pirkenham-

zetes talapzaton, balkezében hangjegyfüzetet tart.
rzellan. Meissen, XVIII. Jh.

" festéssel, kinai nőalakokkal. Kina, XVIII—XIX.
n, mit Schwarzlotmalerei. China, XVIII—XIX. Jh.

cellán, recés, barnás felülettel és kobaltkék stilizált
nna fafogantyuval, egy teáskanna, cukortartó fedő-
l és 3 csokoládés csésze aljjal. Meissen, 1730 k. —
mit gerippter, bräunlicher Leibung und kobald-
dekor. Zwei Schokoladenkannen mit Holzgriff, eine
Teeflasche, 9 Teeschalen mit Untertassen und drei
ssen, um 1730.

vetet.

— **Szenes Fülöp müvészete.** *(Fészek Club.)* Művsézpályájának ritka eseményéhez ért el az idén Szenes Fülöp: ötven éve lett annak, hogy megindult rajta. A háboruelőtti Mücsarnok kiállitásainak látogatói közül bizonyára még sokan emlékeznek a maguk korában sokat emlegetett és népszerü festményeire. Közülük ezen a visszamutató kiállitásán is bemutat néhányat, egyebek között azt a nagyméretü képet, amelyen a gyermekágyból kikelt fiatal anyát és csecsemőjét festette meg. Ezt a képet, akkoriban a király számára vették meg és a forradalomig a budai várpalotában őrizték. A vonzó tárgyu és tetszetős előadásu genreképeknek kitünő festője volt Szenes. De amiben legkiválóbbat alkotott, az az arckép. Különösen női arcképei között akadnak lendületes előadásukkal és részleteiknek finomságával megkapó példák. Mint a korabeli festők legtöbbje, Szenes is nagyon megtanulta müvészetének mesterségi részét. Ritka biztoskezü rajzoló és nagykészségü festő. Ezek a képességei nem egyszer tüntető módon nyilvánulnak, különösen brilliáns előadásu képein. De értékesebbek náluk azok, amelyek kevés eszközzel készültek és jobban megközelitik a lényeget. Egy Münchenben tanulmánynak festett vörösszakállu férfifeje például legkiválóbb munkái közé tartozik. A tájkép kivételével a festőmüvészet egész birodalmában otthonos Szenes. Egy ruhátlan női alakja biztos rajzával és finom szinességével legjobb munkáival vetekszik. Legujabb müvei tájképek. S ezeken még mindig jól müködő szinérzékkel és lágy festői előadással jeleniti meg a természetet. Annyi bizonyos, hogy Szenes Fülöp korának legjobban felkészült festői közé tartozik, s jó érzéssel állapitjuk meg, hogy ötven évi szorgalmas munkálkodás után sem mutat elgyöngülést. Amit valamikor jól megtanult a müvész és amit világ-

Mi Sag 1937 nov. 7

Szenes Fülöp

festőművész.

1.) Önarckép. A Nemzeti Szalon 1903-i rajzkiállítására megvette a Kormány.

Művészet, 1903. 352.

2.) Király-csendélet. A regedi képzőművészeti egyesület 1903 kiállítására megny. az „Országos raktárházak" Budapest.

Művészet, 1903. 354.

3.)

Szenes (Stern) Fülöp festő 1., Esti Ujság „Szenes"

vászon, 135 X 111. A Képcsarnok egyleti alap kamataiból vétetett 1900-ban. M. N. Mus. Cat. 508. l.

A HÉTRŐL.

Gyászos hét. Ez a hét a gyásznak volt szentelve. Hétfőn temettük el Zichy Mihályt, kedden ünnepelte meg a nemzet Kossuth Lajos halálának évfordulóját. A Zichy temetése alkalmából ismét felhangzott a régi panasz, hogy a magyar nem tudja kellőleg megbecsülni a maga nagyjait. Legföljebb pompázni és hivalkodni tud velök. Megadja nekik a fényes temetést, esetleg a díszes sírkövet, hogy a külföld előtt magyar voltuk nyilvánvaló legyen, de életökben keveset törődik velök, hagyja őket idegen földön bolyongani s nem gondoskodik róla, hogy itthon ne csak megélhessenek, hanem ragyoghassanak is. Régi panasz, de csak félig igaz. Azokat, a kik elszakadtak a nemzettől, a kik megszüntették a nemzeti érzéssel a közösséget, a kik egy nekünk merőben idegen felfogással teltek el odakint, a kik úgyszólván elszakadtak teljesen a nemzettől: azokat nehezen érti meg a magyar. S nem tud iránt uk igazán lelkesedni, még ha másként világraszóló is a tehetségök. Igy például Liszt Ferenczért soha sem tudott rajongani a nemzet nagy tömege. De hogy mennyire meg tudja e nép becsülni azokat a nagyjait, a kik megtudták nyerni a szivét: arra fényeskedő példa az a kultusz, a melylyel a magyar Kossuth nevének ma is áldozik. Az idő, mely halála óta elmúlt, nem tudta meghalványitani az ő emlékezetét. A melegség, melylyel neve eltölti a sziveket: megnagyobbodott. A hatalom, melylyel uralkodik a lelkek fölött: megizmosodott.

*

A csepeli rév. A «Vasárnapi Ujság» e számának illusztrációi között egy fényképfölvételt is talál az olvasó: nyugodalmat és békét sugárzó képét egy kedves, szinte idillikus tájnak. «Kis lak áll a nagy Duna mentében», mellette néhány tar ágú fa, körülötte a szelid sikság, előtte a széles, nyugodt viz; csónak a parton. Az egésznek a benyomása harmónikus, szelid, olyan hely, a hová csöndet és békességet rajzol a fantázia. Pedig ez a hely egy irtózatos és szívekbe maró katasztrófa minden időkre feketére festett helye, ez a csónak gyilkos eszköz volt a kegyetlen végzet kezében, arra szánva, hogy egy egész templom-kertre való fiatal leány életének legyen az elrablója. Ez a kép a csepeli révé, a hol a mult héten — épen egy napon a courrières bánya-katasztrófával — olyan fájdalmas szerencsétlenség történt. A nyugodalmas, széles folyam elemi fölindulásának háborgásában tizenkét szegény budafoki leány fiatal életét nyelte el, a kik a Charon obulusát adták oda a promontori révésznek, hogy a csónakjába bevegye őket. Budafokra indultak az *Uidz* apó csónakján és a végzet a maga hajóján a másvilágra vitte őket. Ezt a szelid kis tájat ott a csepeli parton a maga birodalmának temetőárkos határai közé kebelezte be a szerencsétlenség, de nyomot ez a tájon nem hágy. Mi a múló emberi élet a természet örökkévalóságában? Hogy a gyilkos szélvihar elült, a Duna locsogó hullámai megint szeliden csókolják a partot és tavaszra kizöldül a fű a nagy viz mentén, nem törődve azzal: sikon nő-e vagy siron?...

*

Egy liczitáczió körül. Szilágyi Dezső ingóságait, képeit, szobrait, szőnyegeit a héten elkótyavetyélték. Ha a szerint választhatnók meg a szót, a milyen áron e kiváltságos nagy ember egykori otthonának a darabjai elkeltek, mondhatnók azt is, hogy elvesztegették. Talán a negyedrésze gyült be értök annak az összegnek, a menynyibe őket a szakértők az anyagi értékük szerint becsülték. Kevesen jelentek meg a liczitáczión, ezeknek a keveseknek nagyobb részét is nem a Szilágyi Dezső emléke, hanem az árverés anyaga vitte oda és a szemük nem azt kereste, találta az eladásra került tárgyakon, a mit a Szilágyi Dezsővel való kapcsolat hozzájuk adott, hanem a mit a *használat* az épségükből, az érintetlenségükből elvett. Nem mint ereklyetárgyak adódtak el, hanem mint ócska holmi. Mentségét és magyarázatát annak, hogy ez igy történt, azóta már olvasták a lapokban. Elmés ember mindenre talál magyarázatot és argumentumnak bizonyára nagyon valószinű az az igazság, hogy Szilágyi Dezső nem volt valami kiváló műértő, se a képei, se a szobrai, de még a szőnyegei se voltak valami nagyon szépek. Ez érvnek jól hangzik, de mennél igazabb, annál szomorúbb világossággal föd fel valamit, a minek épen ilyen alkalommal nem lehetne helye. Egy Szilágyi Dezső hagyatékáról lévén szó, ezeknek a szempontoknak csak a tizedik sorban lehet helyük, mert ha ezek lennének a döntők, mi értelme se lenne annak, hogy a ferrarai egyetem múzeumában drága üveges szekrényben őrizzék az *Ariosto* minden művészi dísz és anyagérték nélkül való ormótlan fakalamárisát. Egy Szilágyi Dezső műtárgyainak megbecsülésénél nem lehet az értékmérő e tárgyak művészi becse, hanem a vonatkozás, a melyben egy nagy emberrel voltak és a mely az *emlékeztetés* erejét adja nekik. De nálunk minden ilyenfajta liczitáczionak ez az eredménye, mert végre is az *állam* minden méltó ereklyét meg nem vehet, más ilyesmire alkalmas anyagi erővel pedig a mi társadalmunk nem rendelkezik. Ilyen erők csak a nagy, fejlett és gazdag társadalmakban vannak. Ha Angliának van egy Szilágyi Dezsője és az angol kormány nincs abban a helyzetben, hogy a hagyatékát magához váltsa, föltétlenül akad a gazdag angol társadalom nábobjai között egy, olyan tisztelője e hatalmas elménck, a ki pályázik minden ereklyére. Ehez azonban mi még szegények vagyunk, pénzben is és talán fogékonyságban is. Fölbukkant ez alkalomból újra a *parlamenti muzeum* eszméje is: az ember igazán nem tudja, hogy soha roszabbkor-é, vagy soha jobbkor? Egy parlamenti muzeum most! Ez igazán furcsán hangzik. De viszont az is igaz, hogy ha most megcsinálnók ezt a muzeumot, mindjárt tehetnénk bele valami olyat, a milyen nincs a világ egyetlen ilyen muzeumában sem. Egy egész parlamentet.

*

A czár kegyelme. Schmidt hadnagyot, a szebasztopoli hajós-zendülés vezérét agyonlőtték az

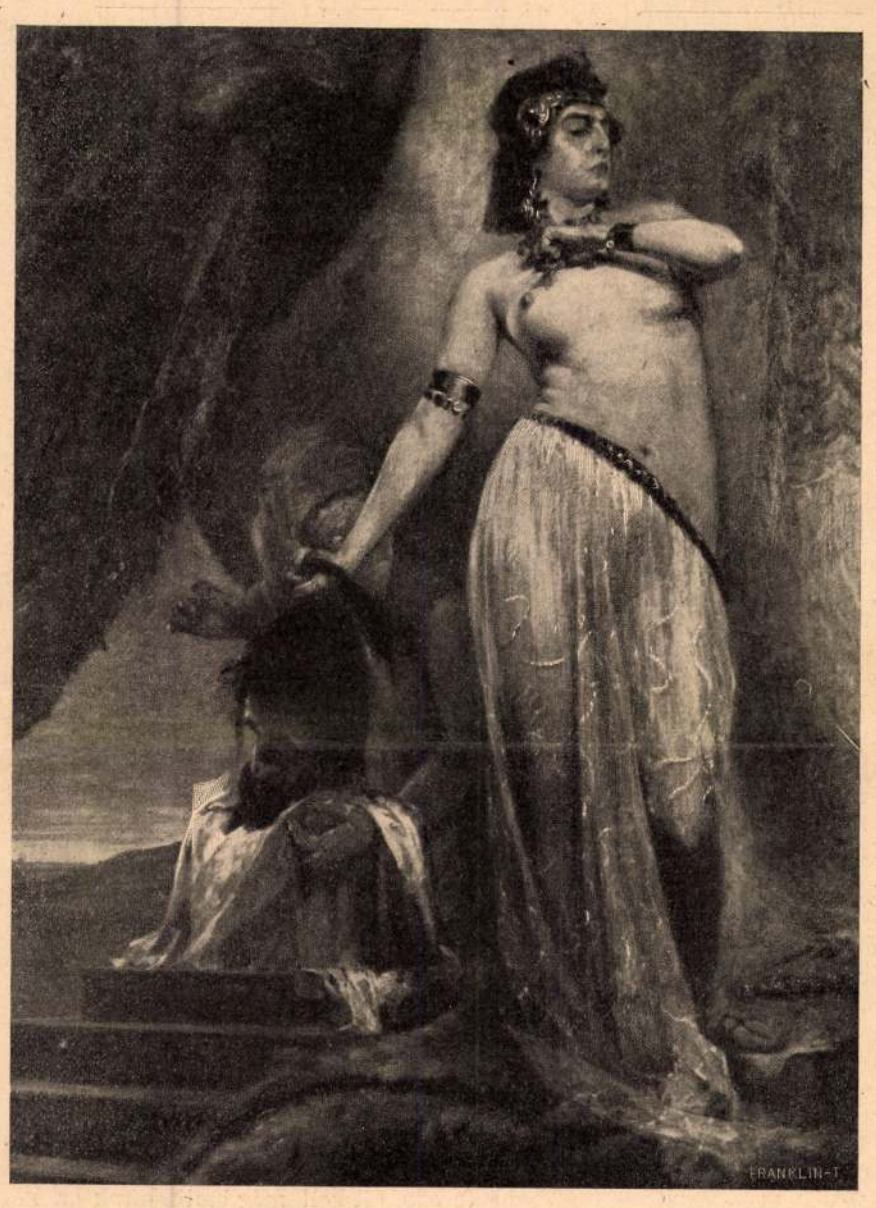

JUDIT.

AZ ELMÚLÁS.

SZENES FÜLÖP FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

SZENES FÜLÖP MŰTERMÉBEN.

ocsakovi várudvarban. *Kegyelemből* lőtték agyon. A minden oroszok czárjának nemes irgalmából. Mert ha a fehér czár atyai szivének szelid érzéseit meg nem mozgatja a könyörgés, a mely milliók ajkáról zengett feléje, akkor Schmidt hadnagy még roszabbul járt volna. Egyebet ugyan akkor sem tehettek volna vele, mint hogy megölik: de nem ólommal ölték volna meg, a mi úgy látszik kitűnő ajánlólevél a másvilágon, hanem kötéllel, a mi fokozott kellemetlenség. Az első itélet így is hangzott, de ez az itélet testében és lelkében megrázta egész Oroszországot. Súlyosnak és meg nem érdemeltnek találták. Erről a Schmidt hadnagyról ugyanis kiderült, hogy nem rendbontó, nem anarkista, hanem ideálista. Amaz éjszaki *prédikátorok* közöl való, a kik úgy meg tudnak telni a mások szenvedéseivel, hogy a maguk sorsa érzésének már hely sem marad a lelkükben. Ez a Schmidt hadnagy még csak nem is bujtogatott, csak *tanokat hirdetett* egy bekötött szemű apostol buzgóságával és odaadásával, nyilegyenes és abszolut igazságokat, a melyek valóra nem válhattak volna akkor sem, ha a forradalom diadalmaskodhatik, mert semmiféle forradalom sem produkálhat minden intézményében és minden emberében teljes tökéletességet. Schmidt nem vett részt semmiféle ostromban, semmiféle vérengzésben és kiderült az is, hogy ez a Schmidt egy beteg ember volt, az emberi tökéletesség betege, a ki lázban él, beszél és cselekszik. Mindezeknek a kiderülése után biztosra vette az egész világ, hogy az orosz czár meg fog kegyelmezni Schmidt hadnagynak. A ki miatt annyi százezer egészséges embernek meg kellett halnia, kap az alkalmon, hogy legalább visszaadhatja az életét egy beteg embernek. És a czár kegyelmezett is. Az akasztófát átváltoztatta golyóra. A hatalmas czár kegyelmező ereje belefért egy koporsóba. Vajjon bölcs dolog volt-é elárulni most, mikor az orosz forradalom még nem halt meg, csak alszik, hogy ime ennyi az, a mi a szent czári hatalom emberségéből telik?

SZENES FÜLÖP KIÁLLÍTÁSA.

Egyre számosabban jelentkeznek nálunk is azok a külsőségek, a melyek a külföld művészeti középpontjaiban a művészeti élet elevenségének fokmérői. Nagy és kis tárlatok, aukcziók, műteremlátogatások érik egymást Budapesten s e külsőségek dolgában valóban nem vagyunk mögötte egyéb művészeti középpontoknak. Hogy érték és tartalom dolgában hol állunk, az más kérdés és nem az ilyen külsőségek sokaságától függ.

Sok szónak sok az alja, kevés a magva. Ez áll a festőművészetről is, bár viszont állhat az ellenkezője is, hogy a sokaságban inkább akadhat jó, még pedig több jó, mint a kevesebben.

Mindenesetre bizonyos, hogy *Szenes* Fülöp festőművész műterem-kiállítása nem tartozik azok közé, melyeket a sokaság szempontjából itélne meg bárki is. Szenes Fülöp régibb művészeink közül való, a ki első sorban mint arczképfestő szerepelt, bár a tárlatokon nem egyszer egyéb műfajból való munkákkal is bemutatkozott. Egy előretörekvő, de kivált az anyaggal való elbánásban még küzdő tehetség termékei voltak ezek a művek, a melyek figyelmet keltettek festőjük képességei iránt. Azóta Szenes Fülöp egyre intenzivebben dolgozott a maga kiművelésén s még nagyobbra törekedve, hosszabb külföldi tanulmányútra indul. Előbb azonban eddigi munkásságának eredményeit, egész sor kész képet és vázlatot állított ki műtermében, egyrészt munkálkodásának bemutatására, másrészt értékesítésére.

Az intim műteremkiállítás keretében bizalmasabb közelébe férkőzhetünk a művésznek, mint máskor a nagy tárlatokon. Látjuk, hogy leginkább a szinezés problémái foglalkoztatják, hogy a portrait-n kívül, a mely tulajdonképeni kiinduló pontja volt, foglalkoztatta őt az aktfestés nehéz feladata, hogy megpróbálkozott mindenféle anyaggal és festői feladattal. És valósággal meglepetés, hogy a figuralista Szenes a tájképben, jobban mondva tájtanulmányban adta kolorista-tehetségének legerősebb jeleit. Ebből a szempontból ez a műterem-kiállítás mindenesetre feltűnést keltett a művészetkedvelők körében, mert Szenes Fülöpöt új oldalairól mutatta be.

Az kétségtelen, hogy a különböző rajzoló és festőanyagoknak és hatásaiknak most már feltétlen ura. Legfeljebb itt-ott nyers még, a mikor erőteljes és brilliáns akar lenni. Leggyengébb oldala a formális kompoziczió, a melyben művészi, tudatos alakítás helyett valami naturalista vonás az uralkodó.

Szenes Fülöp érett művész, a ki most már a tudatosság útján jár s külföldi tanulmányútján talán megtalálja azt az okulást, a mi még művészetéből hiányzik. Kiállítása mindenképen megérdemli az elismerést, bár az anyagi sikert megnehezíti a kiállított képek aránylagos drágasága. A magyar közönséget okosan kell szoktatni a képvásárlásra. A drágaság csak elriasztja a képkedvelésre hajló embereket.

RÉGI PESTI MOLNÁROK ÉS SÜTŐK.

A nagyvárosi élet soha nem szünő harcza az életfentartásért és a kenyérért mindig újra és újra ismétlődik a történelem korszakaiban. Csak tünetei mások, de a küzdelem, mely a fogyasztók ezrei és az ő jogos érdekeikkel ellentétbe jutott termelők közt oly hosszú idő óta folyik, végső okaiban ugyanaz.

Nem lephet meg azért, ha az élelmi piacz mai válságait, különösen pedig a kenyér és a sütemény-árúk újabb megdrágulását összeköttetésbe hozzuk azokkal a jelenségekkel, a melyeknek Pest városa már a XVIII. század utolsó évtizedeiben is tanuja volt s melyek különösen a sütő- és malomipar versengésében öltöttek alakot. Akkor ugyanis az árak egyoldalú emelése nem volt oly természetes következménye a termelés megdrágulásának s ezért, mikor az 1780-as években a gabona és a só árának jelentékeny drágulása tarthatatlanná tette a pékek helyzetét, utóbbiak első sorban új malmok felállításában keresték a bajok orvoslásának módját s ebben az értelemben is tettek előterjesztést Pest város hatóságához.

A pesti sütők akkoriban nem tudtak versenyezni a gazdagabb és jobb árúkkal rendelkező budai pékekkel. Úgynevezett «magyar», vagyis házikenyeret pedig csak nyilt vásáron volt szabad árulni; a többi sületlen, keletlen kotyvaszték volt. Jellemző az akkori piaczra nézve, hogy mikor 1786-ban *Jeszenszky Elek* és *Sándor* bárók Pestre küldték tanulni négy fiukat s ezek egy nevelő vezetése alatt a Sebestyén-téren egy magánháznál vettek fel 200 frtért lakást és kosztot öt tál étellel; rövid idő múlva perrel kellett a szerződés felbontását sürgetniök, mert egyebek közt a piaczon vett kenyér is teljesen élvezhetlen és sületlen volt.

A sütemények roszasága miatt idővel mind több s több panasz merült fel Pesten. A pékek a molnárokra, a molnárok viszont a pékekre tolták a hiba okát. A valóság pedig az volt, hogy a sütők nem maguk őrlettek, hanem készen vették a lisztet ó-budai zsidóktól s ezt aztán tetszésök szerint keverték olcsóbb minőségüvel. Ezért s mert ebből kifolyólag a pesti sütőknek drágaság idején sohasem volt megfelelő készletük, mint a budaiaknak, természetesen sütményeik is sok kivánni valót hagytak fenn fehérség, súly és izletesség dolgában.

Pedig Pesten akkor, az alig 20,000 lakosú városban, ideszámítva Soroksár, Haraszti, Taksony és Ó-Buda határát is, a Duna mentén nem kevesebb mint 90 malom állott, köztük két száraz-malom, a gróf *Keglevich* és a *Paschgáll*-féle. Utóbbi emléke máig is fenmaradt a főváros határán levő *Paskál*-malom nevében. Ámde a pesti sütők a maguk lisztszükségletének ötödrészét sem őrlették ezekben a malmokban, a többit úgy vásárolták össze; úgy hogy ha a császári élelmezési hadbiztosság nem foglalkoztatta volna a malmok egy részét, azok kénytelenek lettek volna beszüntetni a munkát.

Nevezetesebb molnármestereink közül ez időben, a már említett *Paschgall* Jánoson kívül, kinek fia *Antal* 1762-ben már kanczellista, később nagy befolyású városi szenátor és gazdasági referens, föl kell még említenünk az *Ybl*-család ősét, *Ybl Vilmos Jenőt*, a ki 1772-ben *Flór Lipóttal* és *Herzog Ádámmal* állott társaságba, míg *Miklós* fia már képzett kereskedő, a ki egy ideig a Forgách-féle gácsi posztógyárat is vezette, azután *Payer Mátyást*, kinek a promontori Csepelszigeten állott malma, továbbá *Glück Mátyást*, *Pauer Pált*, *Herbert Jánost*, *Kanczler Magdolnát*. Csupa német név, a mint hogy a malomipar is német eredetű, mint maig fenmaradt mesterszavai is tanusítják.

Molnáraink szerencséjére a dunai hajózás nagy érdeke egyelőre megakadályozta még további malmok felállítását, a mihez pedig a pékeknek nagy kedvök lett volna, azt remélve, hogy így olcsóbban kaphatják a lisztet. Pestmegye ugyan akkép akarta volna megoldani a kérdést, hogy teljes szabadság engedtessék a pékeknek az őrlésre, a malmoknak a sütésre. Hanem ez egyik félnek sem tetszett s azért létrejött az a limitáczió, mely a budai mesterekkel egyetértőleg akkép szabta meg a sütemények árát, hogy az ár állandó maradván, a gabonaárak emelkedése vagy esése szerint a sütemények súlya szabályoztatott. Így például, ha a gabona pozsonyi mérője 10—14 garas, akkor a finom mundlisztből sütött krajczáros zsemlye súlya 18½ lat, ha ellenben a gabona mérője 15—19 garasig emelkedik, akkor a krajczáros zsemlye súlya is 16 latra csökken és így tovább, úgy hogy 60—64

* (Magyar művész sikere Párizsban.) Szenes Fülöp, a jeles magyar festőművész a párizsi nagy szalon jelenlegi tárlatán igen számottevő sikert aratott; elfogadták ugyanis két képét a tárlatra, ami már magában véve igen nagy kitüntetés, mivel csupán a legkiválóbb mesterektől állítanak ki kettőt.

P. H. 1908. VI 6.

Szenes (Stern) Fülöp

wut Törökventmiklósan

1863 máj 3. Kr. 2 reál-

1887/88 I vendéglát

1887/88 II " "

1888/89 I " "

1888/89 II " "

Tolnavaralja h.n. V. 186.

Stern Fülöp

festő

Lásd: Szenes Fülöp

Szenes Fülöp

Gerö Ödön, Londen Elek

Modern magyar festő-
művészek. Budapest. é. n.
62. l,
„Az én lányom képe!"
c. rajza rep. 111. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp representatív kiállításának katalogusa.
Bpest 1927 nov. Nemzeti Szalon.
141 mm.

Kapos folyó VI. 35.

SZENES FÜLÖP
FESTŐMŰVÉSZ

IV k. Bécsi utcza 1. sz.
Lift.

B E M U T A T O M

a szabadalmazott, magyar gyártmányu
léket, amellyel egy leirásról többe
ként 1000 darabot. Legolcsóbb készü
rübb kezelés!!

Ára: levelezőlap nagy
memorandum
iv/levélpapir/

teljes felszerelésse
1 készülék, fiókos dobozban
12 lap stencil
1 kanna festék
2 festékező ecset
1 rámirón, kézirás és rajzhoz
1 alátétlap " "
1 nyomó alátét
1 üveg javitó lakk

Egyedüli elá
JEREMIÁS JENŐ, Budapest VI., Podma
Telefón: 10-

Szenes Fülöp

1909. Nemzeti Szalon jubilá-
riš aranyérme Női arckép
čimi olajfestmegére.

Szenes Fülöp / 1863-1944/ MDK

A Zsidó Muzeum közlése

Szenes Fülöp

Lázár Béla a magyar arckép-festők elitjéhez sorolja

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

M. oldal

Szenes Fülöp

"Petőfi Sándor" cimmel Alszeghy Zsolt ir a müvész Petőfiről készült festményéről, melyet a nagyváradi Premontrei magyar gimnáziumban helyeztek el.
Repr.

Élet, Bp. 1923. ápr. 8. XIV. évf. 7. sz . 147. lap.

Szenes Fülöp

arck. repr.

Lex Nagy Tars

71. tábl.

Szenes Fülöp

életrajz

irod.

Csokássy 134. l.

T. 4905.

cz épületeit látjuk, a melyek előtt
énkitik, mig a part mentén bárkák és
a a kép fölött:

5-418.

ÁRVÁK
SZENES FÜLÖP RAJZA

sor, mint annyi más művészeti ügynél, hol az államnak különösebb haszna nincs. Elhanyagolták a törvényt, míg Briand, kinek nevéhez annyi fontos művészeti reform fűződik, szigorúan hozzálát az újjáalkotás munkájához.

Az alábbi javaslatot a francia parlament mindkét fóruma elfogadta annak idején.

Az első szakasz szerint:

„Legalább egy évtől öt, esetleg több évig terjedhető fogház büntetéssel és tizenhat franktól háromezer frankig terjedhető pénzbírsággal sújtatnak:

Művészet 1908:

Szenes Fülöp

a) kik csalás céljából egy festményen, szobron, rajzon, metszeten vagy zeneművön valamely nevet bitorolnak;

b) kik ugyane művekre, csalás céljából a szerző nevét vagy jegyét vitték.

A második szakasz ugyancsak a fönti büntetésekkel sujtja az orgazdát, ki hamis műveket bitorolt nevekkel hoz forgalomba. Ezenkívül a bűntárgyakat konfiskálják s kiszolgáltatják a panaszosnak vagy megsemmisítik, ha esetleg elfogadni nem hajlandó.

Ez a szabályzat nagyon fontos volna, ha a nyílvános műárveréseken szereplő becsüsök lelkiismeretesebben átéreznék. Azonkívül gyakran fordul elő az eset, hogy nem ismerik fel a hamisítottat és az igazit. Egy módosítás arra is vonatkozik és pedig úgy, hogy a becsüsök szakértelmét fokozatos méltatásban óhajtja részesíteni a miniszter, s az apróbb-nagyobb észrevételeknél is rekompenzációkhoz jutnak.

*

Újabban kisérleteznek a párisi népiskolákban a szabadban való rajztanítással. Higienikus szempontból is érdekes eszme ez, de különösen az ízlés és a szép oktatása nézőpontjából megbecsülhetlen. Végre kijönnek a gyermekek az iskolai fehér börtönökből, hol sötétre festett padok merednek reájuk többnyire, még Párisban is, hol felismerték annak a szükségét, hogy az iskola-teremnek is artisztikusnak kell lennie. A művészi oktatás terén az is ujdonság, hogy a rajztanítást úgy folytatják az iskolában, hogy a rajzokkal szórakoztatni kell a gyermekeket, másképen leggyakrabban csak unalmas másolást végeznek. Oly apró történetkékkel fűzik össze a párisi rajztanítók az állatok, fák, virágok stb. tanítását, melyek érdeklik a gyermeket. Ezenkívül buzdításokkal, jutalmakkal ébresztik fel az érdeklődést a szépművészet iránt. E jutalmak gyakran fenyképek, képeslap nagyságban, egy-egy nagy francia arcképével. A leányiskolákban viszont háztartási dekorációk függnek a falakon, családi jelenetek, a folyosókon kitüntetésképen a leányok virágrajzai, néha nehezebb kézimunkái is.

*

Az öreg Nordau, ki eddig a sionista-üdv-szakirodalom terén aratta sikereit, egy bécsi lapban bizarr és merész mesével hozakodik elő. Hogy hol és mit ír Nordau, ahhoz semmi közünk, annál kevésbbé érdekel bennünket, de mikor a művészet tartományába téved, akkor nem szabad tudva ferdítenie. Hagyján, ha erre is vetemedett, csak az a különös tünet, hogy magyar hivői is akadtak. A cikkben azzal vádolja a párisi műkritikusok legkiválóbbjait, hogy a műkereskedők megvásárolják őket a francia impresszionista festők érdekében. Hivatkozik egy párisi műkereskedő trucjére, aki a wagrami hercegnek különböző modern francia festők képeit adta el, alaposan becsapván őt. Hogy mi

Szendy Arisztid

— **Uj Szalon.** Festők, szobrászok, iparművészek kiállitási helyiséget nyitottak a Kossuth Lajos-utcában *Uj Szalon* néven. Céljuk a képzőművészeti piac élénkitése révén a művészek megélhetési lehetőségeit biztositani. Természetesen értékek is akadnak szép számban a sok kép között. Elsősorban egy *Szendy Arisztid* nevü festő néhány érdekes, erőteljes munkája, *Czene János* vásznai közül különösen a *Szabadban* cimü, *Márk Lajos* jellegzetesen finom képei, *Farkasházy Miklós* pasztelljei és rajza, a tehetséges *Elekes Máriának* két igen friss virágcsendélete mellett *Halászok* cimü erőteljes temperája, *Müller Ágosta* és *Müller Mála* hangulatos festményei, *E. Hevesi Margit*, *Ö. Bakonyi Kató*, *Cs. Rott Margit*, *Pallavicini Györgyné*, *Hámor Ilona*, *Remsey György*, *Náray Aurél*, *C. Wagner József*, *Faragó Endre egy-egy* finom munkája. A szoborművek közül *Barta Lajos*, *Donner Gertrud Mária* és *Edvi Illés Ily* kis plasztikái, az iparművészeti anyagból pedig *Kovács Margit* kerámiái emelkednek ki.

PH. 934. IV. 17.

Szendy Arisztid

B. Bakay Margit dr.-

Kiállítás.

Kiállitótársa *Szendy* Arisztid, más utakon halad. Művészi látása nem tapad a valósághoz, hanem spirituálisabb felfogásu. Ez a „csodakeresés“ néha aztán ingoványos talajra csábitja és ilyenkor elveti a helyes mértéket. Sokkal jobbak azok a képei, amelyekben van realitás. Egy-két tájképe elgyönyörködtet. *„Győző őcsém“* c. képe pedig kiváló karakter ábrázolás.

NEMZETI UJSÁG
1941 május 25. Vasárnap

Szendy Arisztid

Szendy Arisztid művészetében kétféle egyéniség keres még egyensúlyba helyezkedést. Régibb képei a realizmusnak jegyezték el, újabban azonban formákat bont, keres, szellemiesebb akar lenni. Természetszerűbb képei a biztonságosabbak, tiszta harmóniákat találnak, mint például *Tájkép*, *Besztercebányai tornyok*, *Nő erkélyen* képei, igen jó *Önarcképe*. Viszont *Angyali üdvözlet*-e erőltetett, az inkább vázlatszerű szellemies angyalával, míg e képének Mária-alakja magában tiszta harmóniájú újszerűt mutat.

B. A. A Műbarát csoportkiállítása.
Magyar Nemzet
1941. máj. 25.

Szendy Arisztid

Szendy Arisztid szubjektívebb látású, temperamentumos festő. Kifejezési eszköze az olaj és a tempera. Olajképei feloldottabbak, egységesebbek (*„Tájkép"* című képe), temperái bravúros ecsetkezelésükkel figyelemreméltóak. (*„Almaszüret"* című képe.)

P. r. A Műbarát kiállítása, Magyarság.
1941. máj. 28.

Szendy Arisztid

festő

l.

Mübarát IX.

1941. máj

a Kasseli Képtár igazgatója

Gronau, Georg, dr. IV. 169

Szendy Arisztid

Angyali üdvözlet
c.képe repr.

Képes Krónika

1939. XXI. 12. sz
64 l.

ıtzten Kunden unseres Hauses danken wir
Geschäftsbestehens für das uns bisher in so
)llen und Vertrauen und geben die Versiche-
ıen durch vorbildliche Leistungen und sorg-
ılten auf das eifrigste bestrebt sein werden.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Hohrodahn

Szendy Arisztid

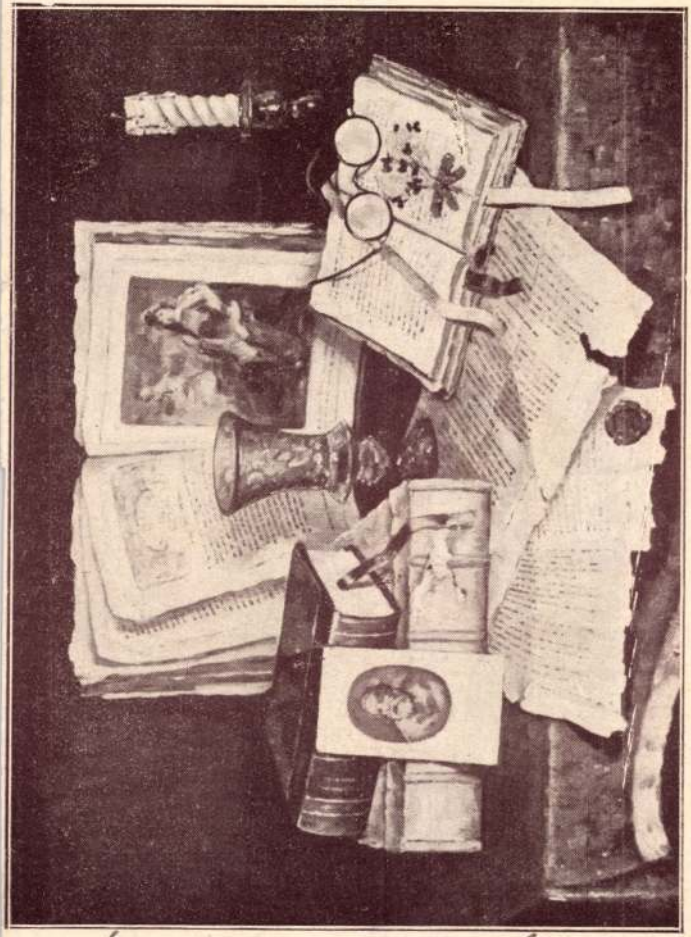

Öreg könyvek. Szendy Arisztid olajfestménye.

Ősz a művészetben.
(Brest, 1941)

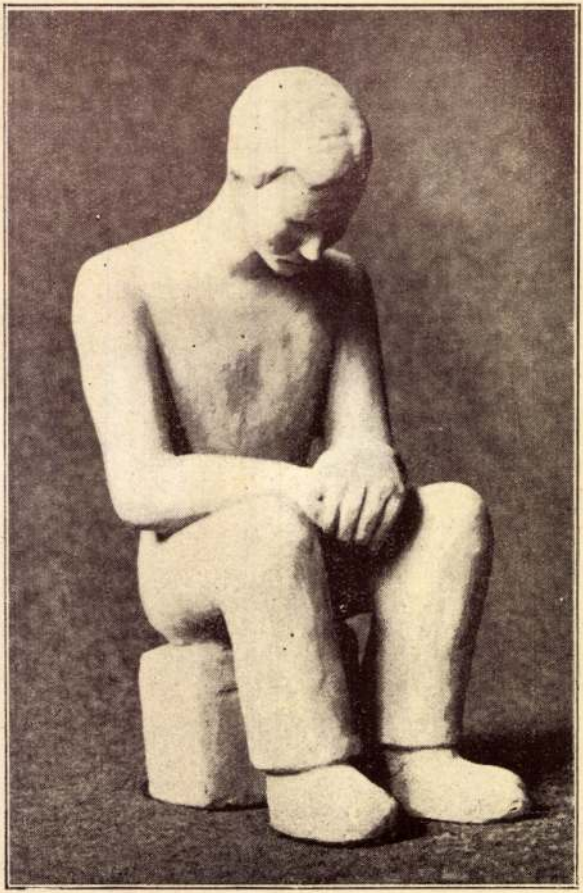

Pihenő férfi. Rappai Klára kerámiája.

Szendy Arisztid

125. Tájkép, olaj

126. Tájkép, olaj

Duna Kiállítás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 7 lap

MDK

Szendy Arisztid

Ivók, temp.

M. Képzőműv. Szab. Szerv. tav. tárlat, 1947. máj. 6 l.

Szendy Arisztid
Csendélet, temp.

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

SZINHÁZ és FILM

„Az magyarit bukfentzeztetni kévánnya!"

Hogyan alakult meg százötven évvel ezelőtt az első magyar színtársulat?

A magyar színészet nem rózsák között született. Keserves harcok, ármánykodások előzték meg az első magyar szinielőadást, mely éppen ma 150 éve zajlott le a budai Várszínház helyén. Egy 16 tagú társulat adta elő Simay Kristóf Igaz-Házy című »védám és teréfás játéktyát, azt, kit az kegyes tanéttó Brühl uram után fordétta«. Igy hirdette az előadást az egykori »reklám«.

Amíg a társulat megalakult, az igazgatónak, akit akkor csak a társulat »mesterének« hivtak, sok ellenséget kellett meggyőzni. Szegény Kelemen László jurátus mester ügyvédi diplomával a kezében az országgyűléshez fellebbezett a gáncsoskodásokra. Segítséget kért, hogy a kisded magyari színjáték hajlékot kapjon. Kérését elutasították. Egy Nagyóki nemes Imre nevű honatya lázadva kiáltott fel a kérésre: »Fékom komédijások, ördögfiak! Hazaárulók! A magyarit bukfentzeztetni kévánnya ez az ember, komédiját kéván jádzattnyi vélek!« A társulat mégis megalakult: három nemeslány is tagja lett a csapatnak: Termetzky Franciska és a Nagy-lányok, Erzsébet és Mária. Legények is rekrutálódtak, daliás fiatalok és még két hónap sem kellett, az »együttes« megtanulta az első darabot.

Voltak, akik meg akarták buktatni a bemutatót. Két színész, akit romlott erkölcseik miatt nem vettek be a társulatba, apróra vágott lószőrt hintett a kényes »színi kisasszonyok« és »a színiurfiak« ruhájába. »Csakhogy majd megveszekedének, — írta Kelemen Kazinczynak — tsinos kis mulatság vala ...«

A darabnak mégis sikere volt. Lelkes emberek álltak az induló magyar színészet mögött: sikerülni kellett. Hat évig játszott a Kelemenféle színésztársaság, aztán megbukott. De ez a hat év diadalmas küzdelmek sorozata volt.

Hagymával és záptojással dobálták meg a színészeket, ekhósszekerük lovait méreggel etették meg, díszleteiket meggyujtották, ruháikat bekenőcsözték. Egyszer az egyik primadonna kocsikenőccsel agyonmázolt menyasszonyi ruhában játszott. El is árverezték a színházat. A színészek és a színésznők zálogba rakták ruháikat, ékszereiket, azt, ami volt és így mentették meg a társulatot. Mégis játszottak magyarul.

De egyszercsak elhallgatott a színpadi beszéd, hogy később újra feltámadjon. Az első kísérlet nagy munka volt és derék áldozat.

*

A Vígszínházban Harsányi Zsolt, a Magyarban Csathó Kálmán igazgató mond ünnepi beszédet a rendes esti előadás előtt.

Ma premier a Corsóban:

BROADWAY MELODY 1940

A Metro esztendőről-esztendőre feltálalja a közönség előtt hatalmas táncos-revűfilmjét, amely minden esetben a Broadway-n, Amerika szinházi életének fő ütőerén játszódik le. Az eddigi Metro-revűfilmek után, amelyek kiállításukkal elkápráztatták, rendezésüknek tökéletességével lenyügözték a közönséget, az a vélemény alakult ki, hogy ennél többet, fényesebbet és nagyvonalúbbat revűten már nem is lehet nyujtani. A Metro azonban nem azért az óriásfilmek gyára, hogy ne cáfolna rá minden előző sikerére, ne találna ki káprázatosabb ötleteket, gyönyörűbb díszleteket és ruhákat, fergetegesebb táncokat és fülbemászóbb muzsikát, mint előző produkciójában. A Metrónak ez a törekvése tökéletesen sikerült a Broadway Melody 1940-ben is, amelyben Fred Astaire és Eleanor Powell, a legszerencsésebb összeállítású, a legjobban összehangolt táncospár szerepel. Ennek a különleges szépségekben gazdag filmcsemegének különös vonzóereje az is, hogy története épkézláb és emberien megható és azzal a nemes igazsággal végződik, hogy a tehetség, az őszinte barátság mindig elnyeri jutalmát. A »Broadway Melody 1940«-ben olyan magas iskoláját látjuk a modern táncnak, amely már kifejezi a modern zene meleg lelkiségét és amellett a kiállítás elképzelhetetlen szépségében, a rendezés művészi tökéletességében olyan élményt nyujt, amelyre minden esztendőre sem akadt példa. Fred Astaire és Eleanor Powell filmóriását, a táncos, zenés Broadway Melody 1940-et ma este mutatja be a Corso filmszinház.

Menekülő aszony

Décsi

kitünő

A francia filmeket esztendők óta megkülönböztetett érdeklődés várja Budapesten. Ez a filmcsemegének kijáró érdeklődés méltányos is az olyan filmeknél, mint a Menekülő asszony, amelyet tegnap este mutatott be a Décsi filmszínház. A film egy különös életű antverpeni bártulajdonosnő sorsáról szól, aki megundorodik gengszterbarátjától, elárulja, majd halálos rémületében menekülni akar. A kivándorló hajó zsúfolt életében próbál eltűnni, az egymásra halmozott szerencsétlen emberek sűrű tömkelegében, amelyben a sorstragédiák fanyar illata terjeng.

Ebben a mély, emberi drámákat lehelő környezetben tanulja meg, hogy minden szenyből és bűnből van menekülés, a tiszta szerelem és az áldozat hegesztő lángja nemessé égetheti a legsötétebb életű embert is. A menekülő asszony mindent feltesz erre a megigazuló tűzre, de az utolsó pillanatban utoléri a multja és meghal. Edwige Feuillére, a francia filmekről különleges zamatú alakításai révén ismert színésznő játssza a menekülő asszonyt, aki különösen a megigazulás forró perceiben nyujt hatalmas alakítást. Mellette a francia filmgyártás legkitünőbb színészei vonulnak fel remeknél remekebb epizódalakításokkal. A kitünő filmnek hosszú időre szóló ragyogó sikert jósolunk.

A POSTAMESTER

Uránia

igen jó

Heinrich George, a legnagyobb élő német drámai színész ennek a Puskin-novellának a megfilmesítésével iskolapéldáját állította fel annak, hogy a legegyszerűbb és a legnemesebb művészi eszközökkel micsoda testestől-lelkestől átvilágított és megrajzolt emberábrázolást lehet nyujtani. A Heinrich George-féle postamester nem az indulatok felső szélsőségében mutatja meg az orosz lelket, hanem a csendes, tunya, gyermetegen hiszékeny és sugárzó kedélyű orosz muzsikban, akit az egyik pillanatban félelmetes kitörésre korbácsolnak az indulatok, de a másik pillanatban egy korty ital, egy jó szó után elsimul, akár a végtelen orosz búzamezők, amelyeket megtépett a szél.

A történet nagyszerű egyensúllyal építi körül ezt a robusztus és minden csendességében mélységesen rokonszenves figurát, amelyben Heinrich George élete legnagyobb alakítását nyujtotta. Hilde Krahl, a törékeny és hamvas német szépség pompás fokozást nyujtott Dunyácska szerepében, aki a névtelen postaállomásról elkivánkozik Moszkva csillogásába, aki a lesujtó családás után, az utolsó komédia fanyar mámora után, amellyel eloszlatta a postamester gyanuját, a halálba menekül, amíg az öreg muzsik megnyugodva és elandalogva utazik a behavazott orosz pusztaságon. Ez a film a legnagyobbak, a legnemesebbek és a legszebbek közé tartozik, amelyeket az európai filmgyártás produkált.

Ide ért a vén ekós szekér...

A *Nemzeti Színház* és a *Kamara Színház* színpadán ma ünnepséget rendeznek a százötvenéves nemzeti színjátszás évfordulója alkalmából. A Nemzeti Színházban *Vaszy* Viktor vezényletében az *Egyetemi Énekkar* elénekli a *Himnuszt*, majd *Márkus* Emilia *Liszt* Nándor alkalmi versét szavalja és a színház együttese előadja *Jókai* Mór *Földönjáró csillagok* című allegórikus darabját. A *Kamara Színházban Táray* Ferenc szavalja el *Liszt versét*, melynek befejező szakaszát itt közöljük:

Igy volt ez régen. Igy lesz ezután.
S hogy ide ért a vén ekós szekér,
A régi uton uj utak felé
Folytatja utját... Tapsokat se kér...
De álma, könnye, dúsan hull a rögre,
Mert szent az útja most és mindörökre!

Fiatalság bolondság

a eime a *Fővárosi Operett Szinház* uj darabjának, melyet ma este mutat be a szinház. A vidám operettet K. *Halász* Gyula irta és *Eisemann* Mihály szerezte a zenéjét. Ebben a 10 képből álló darab-

Déry Sári

ban mutatkozik be Budapesten *Déry* Sári, Szeged népszerű primadonnája. A vidám zenei játék többi szereplője: *Latabár* Kálmán, *Kiss* Manyi, *Pethes* Ferenc, *Partos* Gusztáv, *Bordás* Rózsi, *Déghy* Piroska, *Angyal Nagy* Gyula, *Fülöp* Sándor, *Rubinyi* Tibor, *Baán* Erzsébet.

A Vígszínház vasárnap érkezik el a Románc című darab századik előadásához. A Sheldon-színművet először 1917-ben játszotta a Vígszínház, azután 1920-ban újította fel, most pedig átdolgozva közeledik a százas jubileum felé. — Itt említjük meg, hogy a csütörtöki előadáson a hirtelenül megbetegedett Hidvéghy Valéria helyett Romváry Gertrud ugrott be a nehéz szerepbe. A színház fiatal művésznőjének szép sikere volt.

*

Vasárnap délelőtt ½11-kor a Scala Filmszínházban Villon-matinét rendeznek, melyen Tapolczay Gyula, Greguss Zoltán, Rácz Vali, Ákom Lajos és Maróth Annie szerepel.

Müller Mária és Svanholm Set vendégjátéka a Tannhäuserben

Aki az Operaház tegnapesti *Tannhäuser* előadásán jelen lehetett, ritka, egészen kivételes ajándékban részesült. Tannhäuser eszménye *Müller* Mária hangjában támadt fel. Soha bensőségesebben nem forrott még össze ének a játékkal, a test ritmusával, mint *Müller* Mária finoman átdolgozott előadásában. Imája a legszebb, amit valaha is énekelt Erzsébet a színpadon.

A tannhäuseri belső vívódást *Svanholm Set* megrendítő játékával, zengő, tökéletes hangjával maradéktalanul feltárta, és különösen a római út bámulatosan eleven, plasztikus előadásával, nemes drámájával a Tannhäuser-alakítások legjobbját adta. Kitűnő hazai szereplőink közül ki kell emelnünk *Némethy* Ella igen finom Vénuszát, Hermann szerepében a remekhangú *Koréh* Endrét és *Palló* Imre Wolframját. A zenekart *Berg* Ottó vezényelte.

V. A.

Rajnay Gábor, aki a Kaland című Márai-darab főszereplője, egyhetes betegség után szombaton újra átveheti szerepét a Kamara Színházban.

SZINHÁZI ÉS ZENEI HÍREK

November 3-án a Zeneművészeti Főiskolán svéd matinét rendeznek Bellmann Mihály svéd költő születésének kétszázadik évfordulója alkalmából. Dalait Medgyaszay Vilma énekli, verseit Kulcsár Irma és Somody Pál szavalja Vikár Béla és Pándy Kálmán fordításában. Langlet Valdemár svéd tanár németnyelvű előadást tart Bellmennről.

*

A kultuszminiszter Mátyás király születésének ötszázadik évében pályázatot hirdet olyan operaszövegkönyvre, melyben Mátyás szerepel. A pályaműveket az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácshoz kell benyujtani, legkésőbb 1941 február 1-ig. Az első díj 1500, a második 1000 pengő.

*

A regensburgi dóm híres gyermekkórusa október 30-án fellép a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Madrigálokat, egyházi énekeket és népdalokat ad elő.

*

A Nemzeti Színház ma délelőtt fél 11-kor tartotta Pünkösti Andor »Három narancs szerelme« című darabja főpróbáját. A bemutató holnap, szombaton este lesz.

FÖLDÖNTÚLI FÉLTÉKENYSÉG

A jövő héten közönség elé kerül Zilahy Lajos új filmje, a »Hazajáró lélek«, amelyben a kitünő iró a földöntúli féltékenység drámáját irta meg. Török Ágoston mérnök, a film egyik főszereplője mondja ezt a feleségének:

— Egyszer azt álmodtam, hogy én már meghaltam, de mindig visszajöttem, mindig hazajártam a sírból, hogy vigyázzak rád.

A földöntúli féltékenységnek ezt a kristályos gondolatát dolgozta fel Zilahy Lajos a filmben, művészi eszközökkel. Zilahy Lajos, a filmproducer maradéktalanul átvitte a filmre az irodalmi alkotásnak mindazokat a jellemvonásait, amelyek filmszerűvé avatják a művet. A második Zilahy-film a jövő héten elindul diadalútjára, főszerepben Karády Katalinnal, Páger Antallal, Csortos Gyulával, Somlay Artúrral, Vaszary Piroskával és Mály Gerővel.

A százegyéves Nemzeti Zenede Viski Jánost, a jónevű erdélyi zeneszerzőt a hangszerelés tanárává és főtitkárává hívta meg. Gy. Márkus Lili a zongora, vitéz Szende Ferenc az ének és színpadi játék, Ferencsik János a karnagyképző tanszak tanára lett.

HIREK

ESŐ ÉS KÖD

A Meteorológiai Intézet jelenti október 25-én délben:

A Kárpátok medencéjét párás tengeri levegő tölti ki. Az égbolt mindenütt erősen borult, sok helyen ködszemergés van, az ország jelentékeny területei kiadós esőt is kaptak. Az eső mennyisége az Alföld nagy részén 2—4 mm, a Tiszántúl északi felében és a Felvidéken általában 5—10 mm, Kárpátalján 10—20 mm. Erdélyben általában 5 mm-en alul volt. Legtöbb esőt jelentenek a kárpátaljai Szolyváról, 25 mm-t. A hőmérséklet tegnap általában 11—13 fokig emelkedett. Erdély keleti részein és Kárpátalján azonban nem érte el a 10 fokot. Az éjszaka is sokkal enyhébb volt.

A legalacsonyabb hőmérséklet általában még a talajmenti légrétegben is 6—8 fok körül váltakozott. Kolozsváron azonban még plusz 1 fokig és Sepsiszentgyörgyön minusz 1 fokig szállt le. Ma délelőtt az égbolt a déli megyékben átmenetileg kiderült, északon erősen borult maradt. Ennek következtében a hőmérséklet a délelőtt folyamán délen 15 fok fölé emelkedett, északon a 10 fokot is alig haladta meg.

Budapesten ma délben a hőmérséklet 10 Celsius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 753 mm, gyengén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Mérsékelt szél. Több helyen, kivált északon és keleten, további eső. Az ország többi részein változó felhőzet, sok helyen köd. A hőmérséklet északon emelkedik, délen nem változik. (MTI)

— **POSTAUTALVÁNY AZ OKTÓBER 31-ÉN LEJÁRÓ ELŐFIZETÉSEK MEGÚJÍTÁSÁRA.** *Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük október 31-én lejár, ma postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget minélőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.*

— **A FEKETE-TENGEREN** a Boszporusz bejáratánál a viharban felborult egy halászbárka. Öt ember vízbefulladt.

— **KORMÁNYZÓGYŰRŰS DOKTORAVATÁS.** A debreceni egyetemen hétfőn délelőtt 11 órakor *Pankotay* Elle bölcsészt kormányzógyűrűvel doktorrá avatják. A Kormányzó Urat dr. *Stolpa* József kultuszállamtitkár képviseli.

— **A MAGYAR FESTŐMŰVÉSZEK** ujvidéki kiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbították.

— **LONDON KIÜRÍTÉSÉT KÖVETELI A MUNKÁSPÁRT.** Az angol munkáspárt lapja London teljes kiürítését követeli. Csak azok maradjanak a városban, akik háborús szempontból fontos munkát végeznek.

— **KÁROLY EXKIRÁLYT VISSZAKÜLDIK ROMÁNIÁBA? Egy amerikai rádióállomás azt jelentette, hogy a spanyol hatóságok rendőri őrizet alá helyezték Károly volt román királyt és Lupescunét és állítólag visszaküldik őket Romániába.**

— **KÁROLY HELYETT MIHÁLY.** Elrendelték, hogy a román iskolák, amelyek eddig *II. Károly* nevét viselték, a jövőben *I. Mihály* nevét tartoznak felvenni.

— **A HID** legújabb száma vezetőhelyen a *kolozsvári* kultúrélet újabb fellendülésének egyetemes magyar jelentőségével foglalkozik. *Kodolányi* János a nagytarcsai népfőiskola eredményeit mutatja be. Közli a Hid *Zilahy* Lajos Arany János sorlegbeszédét. *Németh* László az idegen szavak használatáról folyó vitához szól hozzá. *Ignácz* Rózsi folytatja érdekes felfedező útját a csángók földjén. A szépirodalmi részben *Móricz* Zsigmond és az erdélyi *Kovács* György novellái, *Nagy* Lajos regényfolytatása és új költők versei szerepelnek. Különösen gazdag a Hid új száma a világ minden táját és időszerű eseményét tükröző képanyagban.

Éjszakai autóbaleset a balatoni úton

Négy sebesült — Az úrvezetőnek nem volt hajtási engedélye

Mára virradó éjszaka a balatoni műúton Sárbogárd felől nagy sebességgel haladt Budapest felé egy magánautó, amelyben négy fiatalember ült. A *Kamaraerdő* közelében az autó nekihajtott egy kézikocsinak, amelyet többen húztak. A kocsi volánjánál *Csillér*y Miklós 21 éves egyetemi hallgató ült, akinek *nincs hajtási igazolványa*. *Csillér*y András 28 éves földbirtokos, akinek hajtási igazolványa volt, a kocsi hátsó ülésén aludt. A karambolnál megsérült a kézikocsit húzó *Heck* József gyárimunkás, a felesége, *Bolena* Ilona gyárimunkásnő és *Heck*ék 21 hónapos kisgyermeke, akit a kézikocsin húztak.

A gázolás után *Csillér*y András ült a volánhoz, és a sebesülteket egy rendőr kíséretében bevitték az *Uj Szent János*-kórházba. A kocsi többi utasa kiszállt, hogy helyet adjanak a sebesülteknek. *Csillér*y Miklós számára sem maradt már hely, ő is kiszállt azzal, hogy megvárja, amíg autón a rendőrrel visszajönnek érte és beviszik a rendőrségre. Mire az autó visszaérkezett a Kamaraerdőhöz, *Csillér*y Miklós már nem volt ott. Reggel önként jelentkezett a rendőrségen és elmondta, hogy a rossz, hideg időben nem bírt tovább várni. Egy közeli ismerősénél aludt. Azt mondta, hogy *egy szembejövő autó reflektora vakította el*, azért nem látta az előtte haladó kézikocsit és így történt a gázolás. Kihallgatása után a főkapitányságon *őrizetbevették*.

— **VITÉZZÉ AVATTÁK A BORSODI ALISPÁNT.** Csütörtökön tette le a vitézi esküt *Lukács* Endre borsodi alispán a miskolci vármegyeházán vitéz *Butykay* Béla vitézi székkapitány kezébe.

— **MERÉNYLET AZ INDOKINAI FRANCIA FŐKORMÁNYZÓ ELLEN. Az angol rádió jelenti, hogy Decoux indokínai francia főkormányzó ellen merényletet követtek el. Revolverlövésekkel megsebesítették.**

— **SZERENCSÉTLENSÉG A SVÉD HADGYAKORLATON.** A svéd hadgyakorlaton egy átkelésnél felborult egy ponton, harminc katona a vízbe fulladt.

— **ANGOL HUMOR...** Az angol rádió szerint sok angol katonát oktatnak német nyelvre, hogy »adott időpontban elfoglalhassák Németországot«. Német részről gunyosan megjegyzik, a tanulás jó lesz arra, hogy az angol katonák a német fogolytáborokban megértethessék magukat az őrökkel.

— **VÉGETÉRT AZ ISZTANBULI TANÁCSKOZÁS. A balkáni angol diplomaták isztanbuli tanácskozásai befejeződtek. Az ankarai nagykövet és a belgrádi követ is visszatért állomáshelyére.**

— **BEZÁRTÁK A BELGRÁDI EGYETEMET.** A szerdai zavargások miatt a belgrádi műegyetem kapuját november 5-ig bezárták. Bezárták erre az időre a tudományegyetem valamennyi karát is.

— **GYÁSZROVAT.** Az összeomlás óta Zágrábban élő gróf *Salis-Seewies* volt császári és királyi táborszernagy 78 éves korában elhunyt. Gróf *Salis-Seewies* 1916-ban a monarchia csapataitól megszállt Szerbia főkormányzója lett.

— **KOMMUNISTAPERT TÁRGYAL A ROMÁN HADITÖRVÉNYSZÉK.** Buzaubán a haditörvényszék megkezdte 16 zsidó kommunista bűnperének tárgyalását.

— **DOLOGHÁZ TEMPLOMFOSZTOGATÁSÉRT.** A miskolci törvényszék ötévi szigorított dologházra ítélte *Batha Kondás* Lajos 61 éves csermelyi lakost, aki betört a templomba és kifosztotta a perselyt.

— **DUNKEL NORBERT** kormányfőtanácsost a törökőri római katolikus egyházközség elnökévé választotta.

— **FELHÍVÁS A VOLT 32-ESEKHEZ.** A volt közös 32-es tiszteket és a legénységet felkérik, hogy november 1-én d. u. 6 órakor a 32-es szobor (32-es tér) megkoszorúzásánál minél számosabban jelenjenek meg.

— **RENDŐRKUTYAVERSENY.** A Rendőrkutya Egyesület október 26, 28, 29. és 30-án reggel 8-tól d. u. 5-ig rendőrkutyavizsgát és versenyt rendez a Magyar-Holland Bank csepeli vizisporttelepén. Közlekedés BART-autobusszal vagy kocsival Csepelen a Szent István-úton végig, ahol a karszalagos rendőr útbaigazítást ad.

x **Szenes Fülöp** festőművész egy-két a portrérajzolásban kizárólagosan haladott tanítványt elvállal. Telefon: tizenhat—negyven—ötvennyolc. Délután 2—5-ig.

Hid előfizetésgyűjtési akciójánál
komoly kereset
Szervező Iroda, Erzsébet-körút öt

— **A HERCEGPRIMÁS ESZTERGOMBAN.** *Serédi* Jusztinián hercegprimás a kolozsvári egyetem ünnepségéről Budapesten keresztül visszautazott Esztergomba.

— **HAZAMENNEK INDIÁBÓL A JAPÁNOK. Bombayból ma 65 japán állampolgár, főként nők és gyermekek utaztak el.**

— **NÉPSZÁMLÁLÁS SZLOVÁKIÁBAN.** December 15-én tartják az első szlovák népszámlálást, valamint ház- és lakásszámlálást.

— **A DUCE MEGLÁTOGATJA AZ ÚJ OLASZ VÁROSOKAT.** A fasiszta forradalom október 28-i évfordulóján közmunkákat is avatnak. A Duce meglátogatja Agropontint, valamint Pontinia, Sabaudia, Littoria és Aprilia városát.

— **A JUGOSZLÁV MUNKANÉLKÜLISÉG.** Jugoszláviában erősen emelkedett a munkanélküliek száma, különösen a fakitermelő és fafeldolgozó üzemekben, mert az angol piac a jugoszláv fa számára elveszett.

— **A TÖRÖK NÉPSZÁMLÁLÁS** hivatalos eredménye 17,869.901 lakost mutat ki, 1,711.833-mal többet, mint öt évvel ezelőtt.

— **AMERIKA FEGYVERKEZIK.** *Stimson* hadügyminiszter kijelentette, hogy fegyverrel látják el az ujonnan létesített belső védelmi szervezetet.

— **ÁRESÉS SZÉKELYFÖLDÖN.** Székelyföldre sok gabona, liszt, más élelmiszer és textiláru érkezett az anyaországból. Az árak estek.

— **SVÁJC FELVESZI AZ ÉRINTKEZÉST OROSZORSZÁGGAL? A bázeli kanton nagytanácsa elfogadta azt a kommunista indítványt, hogy Svájc vegye fel a kapcsolatokat a Szovjetunióval.**

— **A LOSONCI TÜZÉREK EMLÉKMŰVE.** Az egykori losonci 16. sz. később 27. sz. tüzérezrednek a laktanya falában elhelyezendő emlékműve elkészült. November közepén avatják. A hajtórsak közöljék adataikat és címüket dr. Pintér Arnold rendőrtanácsossal (Budapest, Üllői-út 11—13.).

— **A TISZTVISELŐI KÖLCSÖNÖK FELEMELÉSÉT KÉRIK. A Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetsége emlékiratot intézett a pénzügyminiszterhez. Kéri, hogy a PK-kölcsönt emeljék fel és a segédhivatali tisztviselők érdekképviseletének adjanak helyet a kölcsön-bizottságban.**

— **A DRÓTKEFE** vicclap új számának minden hasábja időszerű humor és szatira.

— **MIÉRT MENT HAZA KENNEDY? Roosevelt titkára arra a kérdésre, hogy az USA londoni nagykövete esetleg lemond-e, azt válaszolta, hogy Kennedy tárgyalási célokból tért vissza.**

— **CSONTVÁZ A KERTBEN.** *Körösi* János mezőkeresztesi gazda ásás közben kertjében emberi csontvázat talált. A csendőrség megindította a nyomozást.

Herriot védőőrizetben

Genf, október 25. *(Német T. I.)* Vichyből származó jelentések szerint *Eduard Herriot* volt képviselőházi elnök, Lyon polgármestere állítólag már nem tartózkodik Lyonban, hanem titokban tartott helyen *védőőrizetben* van. Bár mértékadó francia körök ezt a hírt nem erősítik meg, *bizonyos, hogy Herriot-t* már hosszabb ideje őrizte a rendőrség. (MTI)

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

Sötét kezek aknamunkájáról

írt rövid idővel ezelőtt is a magyar sajtó. A névtelen röpcédulázók, a gyáva pamflettisták most újra munkába fogtak. »Független magyar sajtószolgálat« címen képtelen és nevetséges hazugságokkal, ostoba és fantasztikus tengelyellenes koholmányokkal próbálják megmételyezni a magyar közönséget. Közönségünket természetesen nem kell félteni ezektől a szellemi kútmérgezőktől, tudja ebben az országban mindenki, hogy Magyarország a tengelyhatalmak legrégibb és legkipróbáltabb barátja és hogy ez a barátság a magyar külpolitikának alapja s a magyar élet legfőbb pillére. Ezek a gyanús eredetű bomlasztási kísérletek nyilván az országhatárokon túlról indulnak el és természetesen semmit sem érnek el. Aki — jó magyar ember — ilyen németellenes rágalmaktól hemzsegő »Független magyar sajtószolgálat«-ot kezébe kap, undorral dobja el. A magyar ember undorodik a névtelenség homályában megbúvó gyáva görényektől, akik az ellenséges propaganda szolgálatában támadják nagy barátainkat. Ha megemlékezünk ezekről a kútmérgezési kísérletekről, csupán azért tesszük, hogy a közönség figyelmét felhívjuk arra a kötelességre, hogy a sötétben bujkáló pamflettisták leleplezése mindenkinek kötelessége. Remélhető, hogy a közönség támogatásával hamarosan sikerül lelepleznie a rágalmazókat és oda juttatni, ahová valók: a börtönbe.

Miniszterlanács

A kormány tagjai ma délután a Sándor-palotában *minisztertanácsot* tartanak. A minisztertanácson a Kolozsvárról visszaérkezett gróf *Teleki* Pál miniszterelnök elnököl. A tanácskozáson folyó kormányzati ügyek kerülnek szóba.

Megállapították a nullásliszt és buzadara új árát

Az árkormánybiztos legutóbbi rendelete értelmében a lisztárjegyzőbizottság ma megállapította az új lisztárakat, amelyek métermázsánként 1.63 pengővel magasabbak az eddigi áraknál. A búzadara új ára 44.63—45.63 pengő, a nullásliszték ára 43.63—44.63 pengő. A rozslisztek ármegállapítását a lisztárjegyzőbizottság legközelebbi ülésére halasztotta.

Toloncházból szökött betörőt fogott a rendőrség

A főkapitányságon letartóztatták *Salzer* József 21 éves lakatostanoncot és *Jedlicska* Ferenc 21 éves gyárimunkást, akik Kispesten öt, Pestszentlőrincen két lakásbetörést követtek el. Alig egy hónap alatt körülbelül 11.000 pengő értékű ékszert harácsoltak össze. Harmadik társukat: *Honiczky* Jenőt Olaszliszkán elfogták és felhozták a fővárosba. *Jedlicska* tavaly júliusban *Koranik* Teodor nevű társával megszökött a toloncházból. Társát menekülés közben egy rendőr agyonlőtte, neki sikerült egérutat nyernie.

KALODERMA Gelee
a különleges kezápoló szer
Kis tubus P —.68. Közép tubus P 1.25.

TANULMÁNY
SZENES FÜLÖP RAJZA

Művészet 1906.

régi elhagyott vasgyár mögött, alacsony kerek domb tetején, barátságos udvarház tekint alá. A Gundelfingerek ősi fészke ez, mely nyilván valami régi vár, vagy legalább is megerősített kastély helyén áll. A Gundelfingerek őse, Pirchalla Márton, podolini plébános úrnak a szepeshelyi levéltárból merített s eddig kiadatlan adatai szerint, Hedwig tescheni hercegnő, Zápolya István nádor felesége, János magyar király anyja kiséretében Boroszló vidékéről a XV. században szakadt hazánkba s eredeti neve Guldenfinger volt. Nyilván még ő szerezte meg a krompachi birtokot, amelyet sok küzdelem árán ugyan művészünk is megtartott s javarészében most Kis-Szebenben lakó lányára, Palas Julián főhadnagy feleségére hagyott, akinek szívességének köszönhetem az okmányokat, amelyek alapján az alábbi életrajzot megírtam.

Gundelfinger Gyula Krompachon 1833-ban, április 28-án született. Nagyapja Gundelfinger György, Szepes vármegye alispánja volt, apja Gundelfinger József, birtokán gazdálkodott, amelyhez akkor a mai nagyszabású gyártelep magvát alkotó vasgyár is tartozott. Gundelfinger Gyula gyermekévei igen szomorúan teltek el. Apja már 1838-ban meghalt s anyja, született Szinyei Merse Matild pár évvel azután gróf Szirmay István huszáralezredeshez s dúsgazdag földbirtokoshoz ment másodszor feleségül, aki 1857-ben Ferenc József királyunk miskolci látogatásakor a fejedelem színe előtt halt meg hirtelen, amidőn egy banderium élén lóháton fogadására sietett.

Gróf Szirmay István kissé különködő, de jólelkű ember volt. Művészünknek nem is annyira miatta, mint inkább anyja miatt lett keserves a sorsa, aki a büszke és dacos gyermektől korán hidegedett el, még pedig főleg azért, mert Marcel bátyjával és Hermina nővérével ellentétben, tanulás helyett holmi haszontalan verseskönyvek olvasásával és rajzolgatással töltette el java idejét. Történt egyszer, hogy szülei kastélyában az őrizetlenül hagyott aprópénznek és egyéb kisebb értékű holminak egymásután lába kelt. Amidőn a házitolvajt az inasok sorában keresték, ezek a magába zárkózott fiúra hárították a gyanut. Anyja hitt nekik s a fiú ártatlansága tudatában s az őt ért igazságtalanság miatt való fölháborodásában érdemesnek sem tartja, hogy védekezzék. Konok hallgatását s ezután még dacosabb viselkedését félreértik s amint ezt akkoriban a „rossz gyerekkel" tenni szokás volt, a katonasághoz szánják, hogy ott embert faragjanak belőle. Gundelfinger Gyula szó nélkül engedelmeskedik szüleinek, holott a katonáskodáshoz semmi kedve. Gyermekévei keserűségével szívében hagyja el anyját. Ifjúsága szomorú emlékei kisérik végig élete egész útján, teszik az igazság fanatikus bajnokává, aki a maga, de még inkább a mások igazságáért szinte mindenét föláldozza. Az abszolut igazság keresése még élete nagy céljától, a művészettől is eltereli, családjával szemben óriási konfliktusokba sodorja, egész életét megkeseríti. Kudarcai, amelyek eközben érik, a helyett, hogy elcsüggesztenék, új küzdelmekre késztetik s hitét, különösen a mások igazságának ügye iránt élte végéig nem veszíti el. Szinte csodálatos, mint ér rá tengernyi baja között is mások javáért érdeklődni, másokat biztatni s főleg amikor művészetről van szó, a csüggedőket, mint Szinyei Merse Pált is, élőszóval, mázsás érvekkel teli hosszú levelekkel új küzdelmekre serkenteni. Ő maga eközben észre sem veszi, mint nyügözi le testét-lelkét az igazság mohó keresése, mint távolítja el egyre jobban élete ideáljától: a művészettől. És szakadatlan csalódások okozta boldogtalanságában úgy látszik sohasem ébredt annak tudatára, hogy a boldog emberek átlagának élete e földön a féligazságokkal való megalkuvások szakadatlan láncolatából áll.

Gundelfinger Gyula mint hadapród a 2-ik huszárezredbe került s élte legszebb éveit helyőrségről-helyőrségre vándorolva Csehországban tölti el. Legkedvesebb foglalkozása most is a rajzolgatás. Főleg a régi várromok, elhagyatott zordon tájak érdeklik, ezek rajzán kívül útszéli korcsmák, marcona huszártípusok képeivel vannak tele ifjúkori vázlatkönyvei. Rajzait másoknak nem igen mutogatja, biztatást a művészi pályára így nem is nyer senkitől. Ő maga azonban, úgy látszik, tisztában van tehetségével. Szüleire villámcsapásként hat, amidőn arról értesíti őket, hogy otthagyja a katonaságot s művészi pályára lép. A kato-

ARCKÉPTANULMÁNY
SZENES FÜLÖP RAJZA

Művészet 1913.

mát hozza létre, melynek nélküle nem volna lehetősége. Ez az ornamentika. Nem foglalkozunk itt az ornamentika fejlődésével vagy esztétikai és művészettörténeti jelentőségével, egyedül ismerettani szerepét óhajtjuk röviden körvonalazni, egyúttal azonban kiakarjuk mutatni, hogy az ornamentika az egyedüli lehetőség a természetet nem utánzó önálló forma megvalósulására és így az ultramodernek azon törekvése, hogy ezeken kívül még egy harmadik művészi eshetőséget hozzanak létre, nem művészi, hanem ismerettani lehetetlenség.

A forma a művészetekben kettős lehetőségben érvényesül. Mint természetutánzás tárgyi vonatkozásában, mint szabad ornamentika a maga önálló adottságában. Hogy az ornamentikában is van természetutánzás, azt nem tagadjuk, az csak a két eshetőséget az egyik vagy a másik javára kapcsolja össze, de hogy van olyan ornamentika, melynek felfogását a természet utánzása semmiképen sem segíti elő és mégis magától értetődő könnyűséggel történik, azt senki sem tagadhatja. Ez pedig semmiképen sem történik más valami, mint a formának tárgytól független a priori felfogása következtében. A való természet a forma tárgyi megvalósulásának ezerféle alakját tárja szemeink elé, melyeknek emlékét egyes vonatkozásaiban és minden összetételeiben tudatunkban megőrizzük, de ez nem volna elégséges arra, hogy a valóság utánzásától már teljesen független ornamentumokat, melyeknek tárgyi vonatkozásuk nincsen, mégis mint befejezett önálló valóságokat fogjuk fel. Bonyolult formaalakzatok válnak felfoghatókká anélkül, hogy tárgyi vonatkozásba kerülnének: az önmagáért létező forma jelenik meg itt, ahogyan lehetősége a dimenziókban, az a prioritásban megadatott. Nincsen értelmi reakció, fogalmi miért, mint önmagától adott lehetőség, indokolás nélkül történik a felfogása.

Az ornamentikának itt kifejtett ismerettani jelentése semmiképen sem áll ellentétben azzal a tapasztalati ténnyel, hogy az egyes ornamentumokat a művész egyénisége határozza meg. Ez tartalmi igazság, míg az előző ennek lehetőségeit meghatározó transzcendentális (a szónak ismerettani értelmében) igazság.

Az ultramodernek a formának lehetőségeivel szállnak szembe, midőn a tárgyi vonatkozáson és önálló adott lehetőségén kívül még egy harmadik megnyilatkozását is keresik. A nonsens ott van, hogy a forma egyrészt értelmi reakciójában csakis tárgyra vonatkozhatik, másrészt mint önállóan adott lehetőség csakis saját magának vonatkozásában létezhetik, fogható fel, ők pedig az utóbbit egy lelki képlet kifejezéseként vagyis értelmi reakcióival akarják megvalósítani. Már pedig a fentiekben világosan kimutattuk, hogy a forma önállósága kívül áll minden fogalmon, jelentésen, értelmi reakción.

Ha megnézünk egy futurista képet, csak igazolni fogja elméleti következtetéseinket. Küzködés a természeti formák utánzásával melyeket nem tudunk nélkülözni. Ezekre támaszkodik az értelem és ezeknek kombinálása révén akarják a bonyultabb benyomást kifejezni.

Miután így röviden végeztünk a vonal ismerettani jelentőségével, teljesség kedvéért egy pillanatra a hang jellegére is ki kell térnünk.

A hang még tipikusabb önálló adottság mint a forma, mindig alany, sohasem állítmány, mégha tárggyal kapcsolatos is. Ez az alanyiság művészi vonatkozásában lehet többékevésbbé önálló, ismerettani alanyisága azonban állandóan fennáll. A művészeti önállóság erőssége az abszolut és a naturalisztikus zene között helyeződik el, a hangnak, mint állandóan alanyilag adott lehetőségének önállóságát azonban nem befolyásolja.

*

A fentiekben célunk volt az utánzásnak alapvető momentumait a művészetben tisztázni és ezzel kapcsolatban a futurista piktúra kritikáját is megadtuk. Kimutattuk — ha nem is a probléma teljes kimerítésével — a művészet elemeinek ismerettani szerkezetét, melyek saját természetükből kifolyólag, nem speciális művészeti szempontokból nagyrészt magukkal hozzák az utánzást, most pedig magát az utánzást óhajtjuk szűkebb művészi szempontokból megvizsgálni. Vajjon tényleg csak a fenti elemek ismerettani funkciója folytán alkotja a képzőművészetek gerincét az

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Szenes Fülöp

cnód

Ki-kicsoda?

797. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

Szenes Fülöp

festő

Műcs. kiáll. 1892-től

Pipics 120. l.

Martin und Georg von Kolozsvár: Der

Fricsi kastély a Szepess

Kastell von Friecs in der

Prázsmári templomerő

Kirchenburg von Prázsmár

A gyulafehérvári székesegyház déli kapujának Sze

Die beiden Timpanon (XI. u. XIII. Jh.)

A gyulafehérvári és az esztergomi rózs

Ornamentsteile vom II. Südtor [illegible] Gyulafehérvár und vo

der Kalksburger Kathedrale

Szenes Fülöp

l.

Lexikon Tár

540. b. l.

Torontá

Aracs, templomrom
Beodrán, Karácsony
Egres, templom-ma
Várrom.
Német-Csanád, tem
Török-Becse, templ
Várrom.
Töredékek B
Titel, apátság alapfa

A GYŰRŰ
SZENES FÜLÖP RAJZA

Művészet 1907

Ilyen feladatok azonban ennek dacára Olaszországban mindenütt napirenden vannak. Nem ugyan az épületeken magukon, mint az Alpokon innen, hanem az épület belsejében, a berendezési tárgyakon. A tárgyakat a templomi élet szükségletei írják elő, s hogy a tárgyakat olyan nagy pompával akarják kiállítani, azt az Olaszország területére centralizált papság nagy társadalmi és gazdasági hatalma magyarázza. A feladatok legnagyobb részét a papság, valamennyit azonban mindenesetre a tőkével biró társadalmi osztály tűzi ki s a művész minden idegenkedése ellenére — a művészek egészen más műveltségű osztályhoz, az iparosokhoz tartoznak, — foglalkozni kénytelen a kitűzött feladatokkal, ha kenyerét meg akarja keresni.

Hogy ennek a foglalkozásnak milyen természetű lesz az eredménye, az előre várható. Az Alpokon innen, ahol az épületen magán az építészet és szobrászat formális egységben van, ott át kell csak venni a nagy épület megfelelő részeit, méretekben kicsinyíteni, a benne levő szobrok arányait megállapítani, s magától készül el a dekoratív termék, amelyen az építészet és szobrászat összefüggése ugyanolyan természetű, mint magán az épületen. Itt a dolog egészen másképp áll. Maga az épület, amelyből a formákat átvehetik, téralkotó jellegű, míg a dekoratív terméknek szükségkép tömegszerinti építménynek kell lennie. Tehát az épületből átvett formáknak itt egészen más jelentőségük is lesz. Ez a jelentőség azonban nem a konstrukcióban keresendő, mert a konstrukció alapját a tömegek statikai elrendezése adja meg. Az építészeti formák, amint azt Burger[1] helyesen kiemeli tisztán dekorativ jellegűek, minden konstruktiv elem nélkül, pedig ép a construkció az az eleme az építészeti tevékenységnek, amely a szobrászat számára organikus helyet biztosít.

Ezekben a dekoratív munkákban sem lehet tehát az építész semmi tekintettel a szobrászatra. Természetes, hogy ép ilyen kevés gondot fordít a szobrász az építészet esetleges szükségleteire. Minden lelkifurdalás nélkül jár a maga individuális útjain, akkor is, ha dekorativ, építészeti jellegű termékekre helyeztetik a szobor, s épen nem hajlandó az épület kedvéért a formák individualitásából bármit is engedni, pedig e nélkül szó sem lehet organikus összefüggésről.

Egyszóval ez röviden azt jelenti, hogy építészet és szobrászat egymástól teljesen izolált csapáson halad mindég, még akkor is, ha a kettő dekoratív tárgyakon együvé kerül is. Az ilyen feladatok nem az olasz művészeti gondolkodás természetéből, sőt ennek ellenére tűzetnek ki, külső initiativából, a munkaadók támasztotta szükségletekből. Az iparos művész a tőkével rendelkező munkaadókkal szemben e feladatok elkészítésére rá volt utalva. De épen ipari szervezettségénél, s a munkaadóktól társadalmi helyzetéből fakadó különböző műveltségénél fogva, a feladatok megoldásánál egészen saját álláspontján marad. Az iparilag szervezett művészek munkai kérdésekben bizonyos régi hagyományokhoz ragaszkodó, conzervativ gondolkodást fejlesztenek ki — amely a művészek különálló — a munkaadókétól eltérő iparos-műveltségénél fogva — megmarad a saját maga régtől fogva megszokott gondolkodás-módjánál.

Mindennek az eredménye pedig az, hogy a dekoratív műveken is építészet és szobrászat inorganikusan áll egymás mellett. Hol az építészet, hol a szobrászat, sőt egyes esetekben egyenesen a dekoráció viszi a vezérszerepet az egyes dekorativ termékeken, a készítő művész egyéniségének és készültségének megfelelőleg. Egy időben ebben a tekintetben a legkülönbözőbb természetű művek készülhetnek. Világos, hogy ilyen esetben az építészet, szobrászat és ornamentum összefüggése nem lehet a fejlődés vizsgálatának vezető szempontja. Ellenkezőleg — s ez az egész hosszú okoskodás végkonkluziója — a háromfajta elemet egymástól szét kell választani, mindegyik fejlődését a dekoratív termékek keretén belül — s pedig e termékek összes fajait kell mindég szem előtt tartanunk — külön-külön kell pontosan megállapítanunk. A részek összefüggésének kérdése az egyes művészek alkotásában tisztán személyes jellegű sajátosság, amelynek a fejlődés egész menetéhez kevés köze van.

[1] Burger i. m.

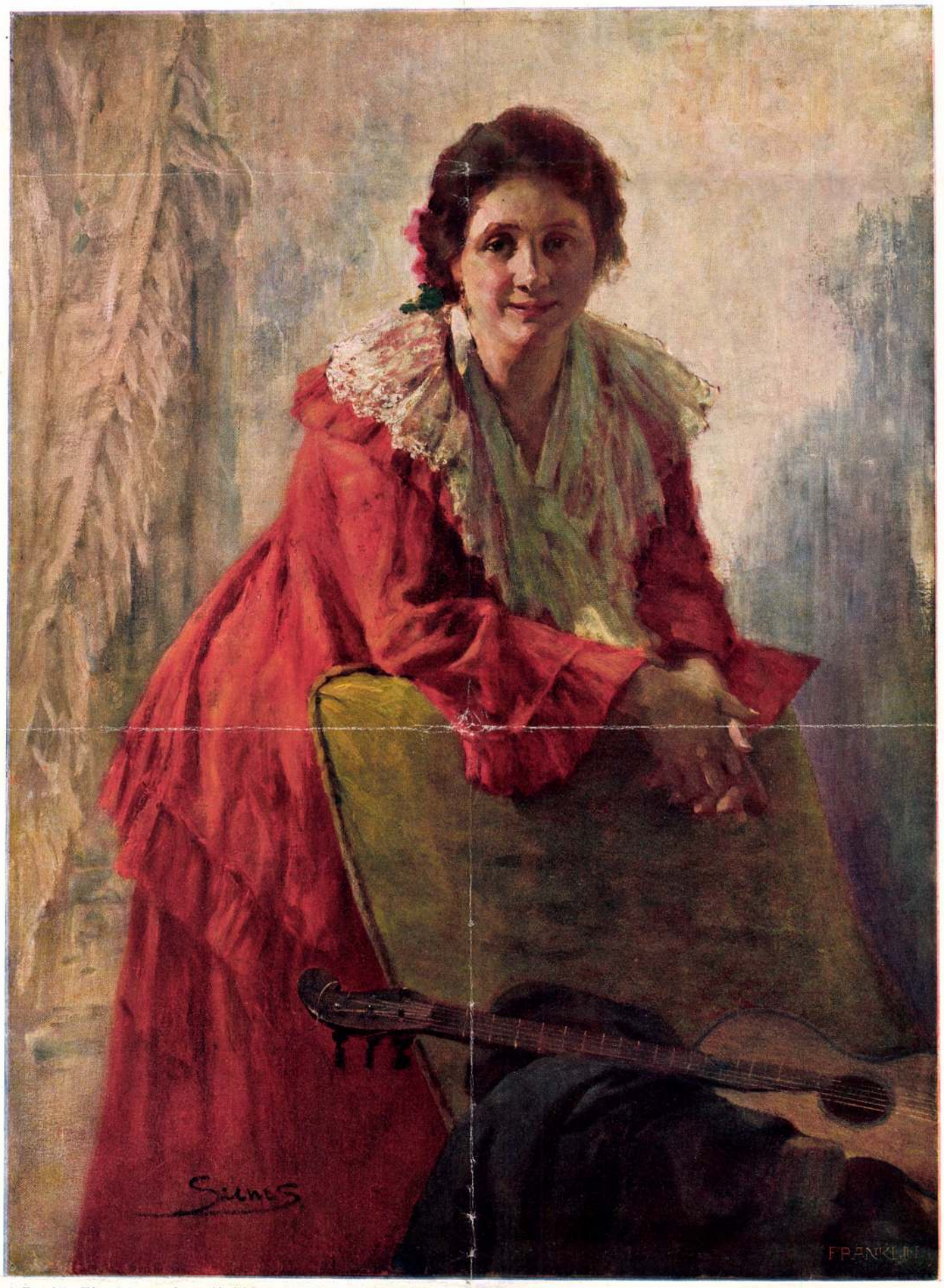

A Franklin-Társulat nyomása saját háromszínrendszerü lemezeiről. *Szenes Fülöp festménye.*

NŐI ARCZKÉP.

Melléklet a «Vasárnapi Ujság» 1906. évi 15. számához.

Szenes Fülöp

Szencs Fülöp

vod
z

Benczúr kiáll

24. l.

4. TAHI ANTAL. A FOGLYOK.

Otthon

Írta CYPRIÁN

— Nyugodt lehetsz, Pál öcsém. A feleségednek nem esik baja. A mi kis leányunk bizonyosan jól fogja magát érezni szép szobácskájában. Nem igaz, anyjuk?

Az „anyjuk" egy kicsit sírt, egy kicsit nevetett. Jóságos szeméből hamiskás, örvendező pillantást vetett urára és míg a fiatalok szorosan egymáshoz simulva, ki nem fogytak a becéző szavakból, gyöngéd erőszakkal fogta leánya kezét.

— Úgy van, úgy, amint az öregem mondja. Csak szálljon föl gyorsan, mert lemarad.

Az öreg úr helyeslőleg bólintgatott.

— Igen és kurta-vasat kap. Szeretnéd, Gizike, ha az uracskád kurtavasban csücsülne?

A fiatal asszony rémülten nézett az ura megindult szemébe; az öreg úr hangosan nevetett, a kalauz harsányan kiabált s Pál úr egy tartalékos tiszthez sehogy sem illően ellágyulva ölelte utóljára magához féléves asszonykáját. Hiába! Katonáék kemény parancsa alól nincs appelláta Meg volt írva, hogy huszonnyolc napig Galicia hegyeit taposssa, komisz bakákkal veszekedjék, maga sem tudja miért, és aranygalléros tiszturak okvetetlenkedéseit tűrje, hasonlóképpen nem tudva miért. A vonat fütyült, a kerekek nyikorogtak, egy fehérkeztyüs kéz egy tiszti sapkát lóbált s egy másik apró remegő kezecske fehér zsebkendőt lobogtatott, egy kanyarulat és a fiatal asszonyka már ott zokogott fuldokolva édesanyja kebelén. Természetes, hogy a jó öreg asszony maga is hamarosan sírva fakadt és csak a polgármester úr dohogott a bajusza alatt:

— Nézze meg az ember! Talán bizony sajnálod azt a pár napocskát, amit öreg szüleid között töltöl? Hát mivelünk már nem is törődöl? Azt hiszed, olyan könnyü hat hónapig nem látni azt, akit húsz éven át még a széltől is óvtunk? Jól van, jól, nem szóltam semmit.

Mert bizony Gizike még keservesebb sírásra fakadt és valójában nem volt tisztában azzal, nem követ-e el hálátlanságot jó öreg szülői ellen. De első ízben szakadt el urától, a nagyváros lármás, változatos életéből először tért vissza a szülői házba, napfényes boldogságára először borult az élet kötelességeinek hideg árnyéka és nem tehetett róla, de fájt, nagyon fájt a szíve. Gondolata a robogó vonatot követte messze útjában, ezernyi titokzatos, aggodalmas sejtelem tódult, kavarodott össze fejében és a kocsi puha, kényelmes párnáján ülve, rászorította remegő ajakára zsebkendőjét, hogy visszatartsa a föl-föltoluló zokogást.

Haza értek. A városi hajdu, a régi módi, kiviaszkolt bajszu öreglegény glédában állt a vadszőlővel befuttatott ambitus előtt és bizalmaskodó jókedvvel hunyorgatott reá. Az ezer ránccal barázdált arcu szakácsnő kezet csókolt és nagyságos asszonynak nevezte; egy fehérszőrü vizsla okos, hűséges fejét kezéhez dörzsölte, aztán veszett ugrándozást vitt véghez széles örömében a tükörtisztára söpört tágas udvaron. Minden, de minden a régi volt az atyai házban és mégis minden, de minden új és szokatlan, csaknem szomorúan csendes és egyhangu, csaknem bántóan üres, bár napfény áradt szét a kert virágágyain, bár édes, ismerős illat szállt föl belőlük és bár mindenki, kiket gyermekkora óta szeretett, őt vette körül ismét, neki hizelgett, neki kedvezett, gondolatát iparkodott kitalálni. Észre kellett vennie, hogy szülői néha kedvetlenül, szomoruan néznek össze, a vacsorát igen rossz étvágygyal költötték el; az öreg úr beletemetkezett ujságába, anélkül, hogy érdeklődött volna az ellenzék viselkedése iránt, melynek „átkozottul lanyha" viselkedése miatt nem egyszer lázadt fel elégedetlen szittya vére. Az öreg asszony meg kötését vette elő, de a hosszu tűk igen remegtek kezében, sőt — amire emberemlékezet óta nem volt példa — néhány szemet el is ejtett. Gizike nem érzett egyebet, minthogy nincs semmi ereje jó szülői szomorúságát eloszlatni. Hisz még egész szíve szomorúsággal van eltelve, a búcsucsók még égette ajakát, a köny még nem száradt föl szeméből és szerelmének részese, életének társa, támasza messze idegenbe van, minden kényelemtől megfosztva, talán szomjuhozva, talán éhezve, mindenesetre édes, puha fészkük már megszokott kényelme nélkül. És hiába, erre a gondolatra sírnia kellett.

Az öreg úr eldobta az ujságot és haragosan csapott öklével az asztalra.

A Műcsarnok téli tárlata — BÖLCS TANÁCSOK — Festette Szenes Fülöp

— Teringettét, hát már örökké pityergést kell hallanom. Úgy, kezdd rá te is, tudom Istenem, úgy elmegyek, hogy bottal üthetitek a nyomomat.

Szörnyü haragos villámokat lövelt a szeme, holott szíve mélyén csupa fájdalmas csalódás lappangott. Gizike letérdelt eléje és megcsókolta a kezét.

— Óh ne haragudj apuskám, — szólt szívhez szóló hangon, — ha akarod, visszamegyek, elleszek én otthon is, csak ti ne haragudjatok rám, de lásd, Palit most senki sem gondozza és, először, Istenem először hagyott el engem. Az öreg úr valamivel szelidebben dörmögte:

— Kell is gondozni egy olyan nagy kamaszt! Ha visszatér, annál jobban megbecsül téged. Most tudja majd meg, milyen kincset rabolt el tőlünk, a te öreg szüleidtől, akik oly nehezen vártak téged. Igen, igen, édes gyermekem, üres volt nélküled ez a ház, néma és kihalt, csak úgy jártunk-keltünk benne, mint egy nagy sírboltban és vártunk téged, hogy megint kacagni, énekelni fogsz nekünk, úgy mint régen, tudod; igen, anyád még a zongorát is fölhangoltatta — no lásd, annyi az egész, hogy öregek vagyunk és te a mi egyetlen, drága kis leányunk.

Persze, hogy e beszéd nem volt alkalmatos a zokogás csillapítására, sőt az öreg úr maga is erősen köhécselt, de térdére simult az édes, szép fejecske, puha keze ott remegett az övében és érezték mindhárman, hogy szívük együtt dobog megint, hogy a régi-régi szeretet árad ki egyikből a másikba, hogy egymás szomorúságát megértve, enyhül a fájdalom nyomára és oszladozik, mint a nyári felhő. A fiatal asszony megcsókolta szülőit és gyöngéd, kicsit remegő, halk hangon vett búcsút tőlük.

— Meglátják, jó kis leányuk leszek. De úgy-e, mama is sírt volna, ha atyusnak olyan hosszu időre el kellett volna utaznia? Most kipihenem magam, az utazás is kifárasztott, majd holnap vagy holnapután talán nevetni is tudok.

Holnap vagy holnapután — talán később, de egyszer mégis csak fölhangzott a kiskertben, vagy az árnyékos szobában a régi vidám, üde kacagás. Az első levél megérkezett, telve szerelmes sóvárgással, de itt-ott egy-egy vidám, katonás megjegyzés, a változatos élet egy-egy tréfás epizódja, a generális urak jókedvü kifigurázása, mind azt bizonyitotta, hogy a tartalékos hadnagy úr sem éhen nem hal, sem kurtavasban nem ül, sem ki nem törte a nyakát az ismeretlen havasok mélységes szakadékai közt. Galicia egy-egy kis falujában és Nyirházán tömérdek papiros fogyott el, az államkincstár tömérdek bélyeg árával gyarapodott, a könyezés mind ritkább lett a tiszta kékességü szempárban, és a mosoly mind gyakoribb a piros ajkak körül. A polgármester úr rég nem tapasztalt engedékenységet tanusitott a városi ellenzék véresszáju kolomposai iránt, a képviseleti üléseket vidám arccal, patriarkális kedélyességgel vezette, a hivatalos órák betartását pedig annál kevesebb szigorúsággal követelte meg, mert jómaga is akárhányszor már déli harangszó előtt otthon ült az üveges tornácon, boldog gyönyörűséggel hallgatva leánya csevegését vagy egy-egy részletet vejének naponta érkező leveléből.

Mert a fiatal asszony lelke lassan-lassan csodálatos változáson ment át. Az elhagyott s újra föltalált otthon bűvös varázszsal fonta be egész gondolatvilágát. Minden, de minden gondtalan leánykorára emlékeztette; a kert rózsafái és szegfűi, a régimódi butorok, az ősi zenélőóra kopott, mélabús melódiáival, a kis leányszoba kék atlaszszal bevont székecskéi s hófehér ágya, hol valamikor — néha úgy rémlett, nagyon-nagyon régen, néha meg, hogy csak most, az imént — álmait, ábrándjait szövögette. Leánynak érezte magát, kis, fiatal, félénk és mégis vidám leánynak, ki várja titokzatos lovagját, a nemes, a bátor, a szép és jó, hódoló ideált. Olykor pamlagján üldögélve, ölébe ejtette kezét és eltünődött az életében beállott nagy változáson. A fényes hold épp úgy bevilágított szobácskájába, mint egykor régen, de tekintete üres, puszta falakra esett; hiányoztak róla az apró, kedves emlékek, a táncrendek és barátnőinek és ismerőseinek arcképei. Mind, mind ott vannak az új fészekben, az óriás város rideg bérházának második emeletén, ahova nem hallatszik be más, mint a villámos vasut örökös csengetése és a kocsik végeszakadatlan robogása. Itt, óh itt balzsamos illatot hoz be a nyitott ablakon a hűvös esti szél, a tücsök csiripel, éji lepke zsong a lámpavilág körül, különben csend, végtelen, andalító, titokzatos csend, ami elringatja lelkét és visszavarázsolja a

Uj Idők 1901. VII.

tovatünt álmokat. Oh mily szines, mily ragyogó álmokat, mennyi bohóságot, mennyi ártatlan tervezgetést, hogyan folytak akkor a napok, egyik a másik után, gondtalanul; az élet minden komoly, hétköznapi kérdése mennyire távol volt tőle, hogy óvták azok, kik most a szomszéd szobában róla álmodnak, kiknek minden öröme ő, egyedül ő és senki, de senki más e világon. Míg most?

Igen, míg most? Elővette ura levelét és átfutotta újra. Még gondol rá és gondolatban csókolja, öleli, de vidám, jókedvü, oly élvezettel írja le kalandos életét, mintha csak örömét találná a változatosságban. „Az ezredes csinos, kacér felesége is itt van. Nem féltesz?“ Oh nem, nem félti, de miért ír róla? Hirtelen mégis behunyja szemét, de azért látja a kisértő, fölvillanó képet: az urát, csillogó uniformisában, hetyke tiszturak közt, amint bókokat mond egy asszonynak, — egy idegen asszonynak! Oh bizonyosan bókokat mond és abban a pillanatban bizonyosan nem jut eszébe ő, ki itt sirdogál elhagyott leánykori szobájában. Sír? Nem. Boldog, hogy itt van újra, itt régi emlékei, régi álmai közt, környezve a régi szeretet által.

Mindez nem egyszerre, egy napon jött. Lassan, egyik a másik után, míg végre csodálatos, édes gyönyörűséget talált visszatért régi életében. Mintha rég nem látott kedves ismerőst látna viszont, úgy örvendett önmagának. Leánykori világos ruháiba öltözködve járt-kelt, nagy megelégedésére öreg szüleinek.Néha valami új vendég kisasszonynak címezte s ilyenkor fülig boldogan pirulva, elnevette magát. Aztán egy hétig levél sem jött az urától, egy-egy képes levelezőlap mindössze, egyetlen rövid sorral. Iszonyu strapa — csókol Palid. — A polgármester úr ilyenkor jelentősen húzta föl szemöldökét és kételyeit csöppet sem iparkodott titkolni.

— Ismerjük a tiszturacskák strapáit! Ismerjük!

És Gizike azon vette észre, hogy alig érez szomorúságot. Mintha ez a megújult élet örökké így tartana, mintha a tegnap és ma összeolvadna és nem is lenne közte semmi különbség.

Ekkor történt, hogy egy nap hűvös alkonyán a rózsával befuttatott kis lugasban varrogatva, könnyed, vidám és mégis férfiasan csengő hang riasztotta föl. A hang ismerősnek tetszett; mélyen elpirulva figyelt. Nevét hallotta — csendes álmélkodással, lágyan kiejtve:

— Gizike itthon? Mit gondol urambátyám, rám ismer-e még?

Máris ráismert. Senkinek másnak nem lehet ily lágy, behizelgő hangja, mint György lovagnak, Bánáthy Györgynek, ki egykor régen, süldő leánykorában először zavarta föl szivének nyugalmát. Ki egykor régen annyi édes semmiséget suttogott fülébe, kinek közelgő lépteit lázas izgatottsággal, mohó örömmel leste valaha, de aki eltünt a szemhatárról, hirtelen, búcsuzás nélkül, tömérdek álmatlan éjszakát okozva s tömérdek fájdalmas könyet sajtolva ki szeméből. Most újra jön és közeledik. Kezét szivére szorította és lélekzetét is visszafojtva várt. Mint egykor régen. Fehér ruhájában úgy állt ott a lugas félhomályában, mint egy fiatal, szerelmét félénken titkoló leány. És valóban félt is. György lovag mélyen, talán nagyon is mélyen hajtotta meg magát. Vadászöltönye pompásan simult erős, férfias termetére; barna, sápadt arcán s kissé mélyen fekvő sötét szemében futó öröm és néma csodálkozás tükrözött:

— Bemutassam magam, nagyságos asszonyom? Vagy remélhetem, hogy szánandó áldozatai sorában egy kis helyet szentelt az én emlékemnek is?

Az elbizakodott és elkényeztetett hiu, szép férfiak nyegle hangján ejtette ki e szavakat, de a nyegle hangnak lágy, kellemes zenéje volt, mely szinte észrevétlenül simult be a szívbe. A fiatal asszony kezet nyújtott és nekibátorodva, mosolyogva felelt:

— Az áldozat, úgy látom, elég jó színben van.

György úr nevetett:

— Pompás, — és maga egészen a régi aranyos, jó . . . pardon, semmise nehezebb, mint magát nagyságos asszonynak nevezni.

— No — szólt közbe az öreg úr a háttérből — az nem is szükséges. Gizike négy hétig a mi lányunk megint és jobb, ha nem juttatja eszünkbe semmi a választ. Nem igaz, Gizikém?

A fiatal asszony most már egész jókedvüen integetett.

— Úgy-úgy, — tudja most szabadságon vagyok és ki akarom használni én is.

Bánáthy meghajtotta magát.

— Ezt úgy veszem, mint engedelmet arra, hogy én is a régi lehessek.

Egyedül maradtak a félhomályban az illatozó rózsák közt. Bánáthy merőn nézte a bájos, üde arcot és hallgatott. De szemének szomoru csaknem komor tekintete beszélt. Később halk, nyujtott hangon ennyit mondott:

— Emlékszik? Itt, egykor, régen! — Soha azóta nem voltam boldog. Emlékszik?

Ha emlékszik-e? Oh már rég-rég elfeledkezett róla, új érzés, új boldogság vette hatalmába, de most, mikor beleélte magát tovatünt leányéletének egész bűvös világába, most emlékezett. Emlékezett és halkan fölkacagott, mintha észre sem vette volna a férfi komolyságát.

— Oh nagyon, — soha annyi virágot nem kaptam és soha . . .

— És soha annyi virág nem hervadt el. De igaza van. Jókedvü, vidám, boldog korszak volt az — legyünk megint vidámak, talán a boldogságból is visszatér hozzám valami. Hozzám, — mert magának nincs szüksége rá.

És a kitanult világfi gyakorlottságával minden átmenet nélkül könnyed, tréfás, szellemes hangba csapott át. Jókedvü apróságokat beszélt pompás sziporkázó ötletekkel tarkítva a régi ismerősökről, legényekről, lányokról, kik azóta boldog vagy boldogtalan párokká lettek. Gizike pedig érdeklődött minden iránt és nevetett mindenen. Semmi másra nem gondolva, minthogy egy emlék eleven valósággal tért vissza a multból és jól esett, hogy visszatért, hogy itt van, mellette ül, hogy édes gondtalansággal kacaghat újra. Semmi, de semmi nem zavarta ezt a bűvös hangulatot, Bánáthy jól ügyelt minden szavára és a fiatal asszony nem vehette észre szemének izzó tüzét, mely reátapadt a homályból kifehérlő karcsu termetére.

— Lássa, — mondta később, mikor György lovag távozni készült, — atyusnak igaza volt. Úgy érzem magam, mintha nem is mentem volna férjhez, — oly boldog vagyok, mint leánykoromban és maga . . .

— Én, igen, — vágott közbe gyorsan Bánáthy, — én a boldog kor egy színes szappanbuborékja voltam, melyben gyönyörködött valaki, de amely után egy kicsit sem bánkódott, mikor szétpattant. Ez a gyermekek szokása és minden szappanbuborék sorsa. — Jól mondtam?

Gizike kifelé indult és kezét nyújtva felelt.

— Tudja, én nem sokat értek a maga képleteihez, de örülök, hogy újra láthattam és sajnálnám, ha többet nem jönne. Már úgyis csak rövid ideig maradok.

Bánáthy megcsókolta a puha, fehér kezecskét és kijelentette, hogy engedelmeskedni fog. És engedelmeskedett is. Mindennap megjelent, többnyire alkonyatkor, a kis lugas tanuja volt vidám fecsegésüknek. Bánáthy alig észrevehetően változtatta szerepét, néha — igen rövid időre — elhallgatott és valami titkos szomorúság ömlött el barna, érdekes arcán. Ha a fiatal asszony kérdezősködött, reáemelte fénylő, sötét szemét és suttogó hangon felelt:

— Ha kérdeznie kell, — hiába mondanám. Hol is hagytam félbe?

És folytatta tovább és Gizike öntudatlanul engedte át magát szavai varázsának és kis szobácskájába térve kikönyökölt az ablakon, ábrándokat szőve-fonva, melyeknek nem volt se tartalmuk, se tárgyuk, épp úgy, mint

Kopány seregében harcolt, annak pedig idestova ötven esztendeje lesz.

— Megadod a tíz pénzemet?

— Megadom, Kocsabur após! Önként megadom. De beszélgessünk barátsággal, mint régi cimborákhoz illik.

— A sátán tartson veled cimboraságot, Ekese! Tíz jó dénárommal a jobbik kezedet mentettem ki a törvénybíró pallosa alul és mégis meg akartál csalni . . . Pedig megesküdtél, hogy megadod!

A vágottfülü megdörzsölte a torkát, aztán hegyeset pökött.

— Hiba volt, após, hogy akkor még nem az igaz Istenre esküdtünk, magyarázta. — De mondsza, hogyan jutottál ehhez a gunyához? Mikor utoljára láttalak, Kocsabur, te voltál a dunai szigeteken tanyázó szabad vitézek hadnagya. Messzi földön a legjelesebb martalóc, híres utonálló, nevezetes lókötő és gyujtogató . . .

— Ne nevezz Kocsaburnak, szólt az öreg, — mert az én nevem Vezeklő Omodé. És ne is emlékeztess az időre, mikor még az istentelenség fertőjében hempergtem.

— Megtértél, após?

— Szent Benedek megszentelte árva lelkemet.

— Fenét? És hová lettek a cimboráid, a szomjas Bork, a kancsalszemü Csingez és az enyveskezü bolgár?

— A kevei ispán a háza elé tüzette a fejüket . . .

— És mi baja esett a jobb karodnak, Kocsabur?

— Megbénult, amióta egy pimasz megnyilazott a Dunán.

— A vén farkas elhullatta a fogát, aztán bekéredzkedett az akolba juhőrzőnek. Dicsértessék érte Szent Bence neve!

— Te! — mondta az öreg, — ha mégegyszer a mocskos szádra veszed az én Bence uram nevét, kitöröm minden zápfogadat!

Ekese egy féllépést meghátrált, de aztán nyugodtan kérdezte:

— Hová lett a híres csataparipád, Kocsabur?

— Bács velem együtt a monostor szolgálatába állott. Ma Belzebub a neve és fát meg sót hord a szent atyáknak és magam vagyok a kocsisa, mert más ember nem bír vele.

— Jó dolgod lehet a bencéseknél. Azt mondják, hogy borral mosdanak és kolbásszsal törülköznek?

A vezeklő arca elborult.

— Nincs rossz dolgom, — mondta aztán őszintén, — csak ne volna a bőjt meg a virrasztás. Kántálni már tudok, de a latin szóra kemény a fejem s azért nem is lehet belőlem szent pap.

— Vezeklő Omodé, — szólt a vágottfülü, — megadom most a tartozásomat, ha eljösz velem a hajóhoz, mert ott hagytam az erszényemet. És adok a tízre még két ezüst pénzt, ha egy kis szívességet teszel nekem . . .

Az öreg gyanakodva mérte végig a cimboráját.

— Ismered a várbeli papok közül az ifju Márton kanonokot? — kérdezte az igric.

— Besenyő Mártont? Ismerem hát!

— Egy utasember szeretne vele beszélni. Messzi földről jött és üzenetet hozott a kanonoknak úri atyjafiaitól.

— És miért nem vezeted be magad a várba?

— Nem ettem beléndekmagot! A marosvári törvénybíró szemet vetett az orromra, ezt pedig nem szívesen hagynám el, mert igen megszoktam már.

Beszélgetésközben odaértek a sóhajóhoz.

A parton, leterített birkabőrön, kicsi öreg ember ült keresztbevetett lábakkal. Ezuttal ugyan nem viselt aranysüveget a fején, hanem kalapos süveget, de aki csak egyszer is belenézett már a szúrós fekete szemébe, az megismerhette benne a bujdosó táltost.

A vágottfülü ilyképpen szólt az öreghez:

— Ihol, nagyuram, egy Omodé nevü jámbor férfiu, ő el fog vezetni oda, ahová kivánkozol.

Aztán a vezeklőhöz fordulva, ilyképpen szólt:

— Te pedig, Kocsabur-Omodé, eredj és ha visszatérsz ide, megkapod a tizenkét pénzedet.

A szolgai alázatosság, mit Ekese a komor öreggel szemben tanusított, nem tévesztette el a hatást Omodéra sem. A sokatlátott ember ösztönével megérezte, hogy valami nagyhatalmu főemberrel áll szemben és a lelke még nem telt be annyira a világi dolgok hiuságáról szóló tanítással, hogy készségesen meg nem hajolt volna a földi nagyságok előtt.

Ekese a hajóra vonult és a kormányos vityillójába vette magát magát, a két öreg pedig megindult a várkapu felé.

A nemezvértes püspöki kopjások szó nélkül beresztették őket a várba.

(Folyt. köv.)

Óh mi tiszta . . .

Óh mi' tiszta, óh mi' fényes
Az az első édes ábránd,
Mely mint nyiló almafának
Szűz virága, lopva hull ránk.

Csupa szín és csupa illat,
Elbódítja foszló lelkünk,
Vesztett éden boldogságát
Új életre kelti bennünk.

Szállunk, szállunk hószín szárnyán
Fellegek közt, a magasban,
És a szívünk szinte fürdik
Tiszta csókban, zengő dalban!

Rózsás fátyol száll szemünkre
S ezen nézzük a világot,
Azt a fát is nyílni látjuk,
Mely már régen elvirágzott!

Szilaj, pezsgő ujjongással
Eget, földet átölelve,
Úgy érezzük, mintha minden
Fényből, napsugárból lenne!

Tiszta ábránd liljomszála,
Mért virulsz csak egyszer nékünk?
Óh hisz' téged elveszítve,
Mért is vagyunk, mért is élünk?!

Ambrozovics Dezső

Szenes Fülöp

Nagyváradi Élet

Nagyváradi Napló melléklete 1911. márc. 5.
(Szenes Fülöp Nagyváradon. 3 képpel.)

U. 235

Szenes Fülöp

(k. k. l.) Szenes Fülöp
kiállítása. Pesti Hirlap
1917. nov. 7.

A „Mütterein"-ben rendezett Koll. Kiállítása alkalmából ismertetés.

U. 2194.

A kör kerülete

$d = 2r$.

k = kerület

$3{\cdot}14 = \pi = 3{\cdot}14$

$o\,k = 2r \times \pi$

$s = 8 \quad r = 7{\cdot}4\,m$

$o\,k = 2 \times 8 \times 3{\cdot}14$

$r\ 1{\cdot}5\,m \quad o\ 6{\cdot}5\,m$

$$\begin{array}{r} 16 \times 3{\cdot}14 \\ \hline 64 \\ 16 \\ 48 \\ \hline 50{\cdot}24 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 30 \times 3{\cdot}14 \\ \hline 120 \\ 30 \\ 90 \\ \hline 94{\cdot}20 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 1{\cdot}30 \times 3{\cdot}14 \\ \hline 520 \\ 130 \\ 390 \\ \hline 4{\cdot}082\cancel{0} \end{array}$$

Házi feladat

$o.\,k. = 2r \times \pi = 2 \times 8 \times 3{\cdot}14 = 50{\cdot}24\,m.$

$o\,k = 2r \times \pi = 2 \times 1{\cdot}5 \times 3{\cdot}14 = 94{\cdot}20\,m$

Szenes Fülöp

koll. kiáll. Szombathelyen festett ~~Sz~~ arcképeiből.

Magyar Nemzet

1910 dec. 14. (Képkiállítás Szombathelyen)

U. 247

Szenes Fülöp

MAGYAR MŰVÉSZE
1927.7,606

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szenes Fülöp

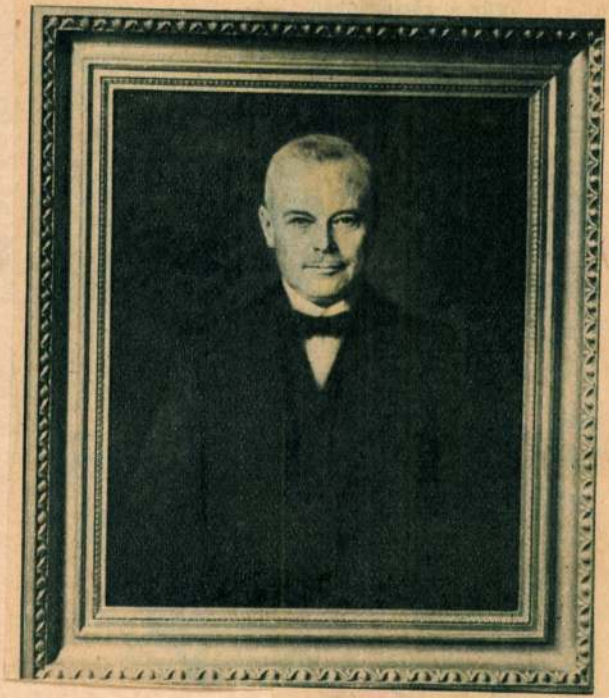

A Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézete hétfői gyászülésén leplezi le elhunyt elnökének, Lenkey Gusztávnak, a Pesti Hirlap néhai felelős szerkesztőjének arcképét. (Szenes Fülöp festőművész alkotása.)

Képes Pesti Hirlap 1936. okt. 31.

V. Gresham
V. Lipót-kö
V. Hold-ut
VI. Hunyadi
VII. Erzsébe
VII. Rákóczi
XI. Horthy
XII. Böszörm
Ujpest, Árpá

Lerakatok: II. Olasz F
VII. Thököly
VIII. József-
IX. Mester-
Pécs, Király-

ajand.

570

1909.

ber 30-án Tugyanott 1666

s ábrázol

es vidék. Előterében ~~egy~~ kivágott
an nyerítő szürke ló látható. Kis-
, a kiknek egyike szembenézve ül, mig
fekszik hason. Balról pedig a szé-
yeges férfi és közeledő nő élénki-
füstölgő kéményű földszintes ház
lében, ~~egy~~ oldalt dülő lombos fa kö-
tot részben zivataros felhők borit-
werman.

6.5 cm.
909:VII. 8-án (1143-909). – Eltogad-
iki 1143-909 sz. felterjesztés alapján
577-sz. leirattal (218-910).

Szenes Fülöp

egy férfi arcképe

kiállítva

Horkombathely 6 b. l.

Szenes Fülöp

91.) SZENE

Genthon István közlése

Országos Mü

Nyomtatvány.

Szenes Fülöp

Vas. Ujs. 1914. 309. l.

Szenes Fülöp: B. R. úrnő arczképe.

K ÉVFOLYAM

6

Szenes Fülöp

1906

Szenes Fülöp kiállítása. Napilapok, márc. 11.

(Művészet 1906. 143. l.)

MŰEGYETEMI MAGÁNTANÁR
BUDAPEST, X., SZABÓKY-UTCA 40. SZ.
TELEFON: 37-8-83

Műemlékek nagytekintetű
Országos Bizottságának

Budapest

VI Aréna u. 41
Lépművészeti Múze

BUDAPEST
934 NOV 21 14
10 fl
MAGYARÓPSZ. G.

Szenes Fülöp

Szenes Fülöp (Philipp), szül. (geb.) 1864.
580. KÜLVÁROS (Vorstadt). Jelezve (Bezeichnet): „Szenes Budapest.“
Vászon (Leinwand). 68×50 cm.

Ernst Müzeum aukció.
38. 7. Szept. 1928.

SZÉKES KÁRMÉGYE ÁLLÓPÁNJA

Prosz. Bizottsága

kos u 10

Budapest

Szenes Fülöp

representativ kiállitása a Nemzeti Szalonban 1927 nov.

irod

Szenes Fülöp representativ kiállitásának katalogusa. Nemzeti Szalon, 1927 Nov. (Déry Béla cikke Szenes Fülöpről és László Fülöp Szenes Fülöp művészetéről) a Katalognsban

Lásd a Katalognsk könyvtárambam Gutenberg-tok

V. Károly:

Mellig, kissé jobbra
daillonban. Vértbe v
laira omlanak, baj
csipke végei elöl lelógn
tunk. Felirata a kép

„CAROLVS. V.
den Hertzog von
Keÿserl: Maÿst:
Armee v

Rézmetszet, méretei a

25

Boethius: Triumph
bei J. Chr. Loch

Szenes Fülöp

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 400

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szenes Fülöp

röd

Rádai Gyula. Szenes

Fülöp képkiállítása.

Vasárnapja. 1910

dec. 11.

U. 241

Szenes Fülöp

cikk

Szabadság (Nagyvárad.)
1911. március 25. (Szenes
Fülöp és Kerdi-Kovács
László találata a vásár-
csarnokban.)

U·223.

Szentiványi

V. b. os

Székely és Vass: Sirkő

elől. Mert a szerző abban is székely, hogy minden rajongása mellett is jól tudja mérlegelni a dolgokat. A hit a lelkében van, a tekintete azonban a kritika szemüvegén keresztül keres, kutat. Ahogy eljut Japánba, nem keresi már az ősmagyarokat, hanem meglátja és megtalálja a modern Japánokat.

Hogy ennek ellenére is olyan rajzot kapunk, amely nagyon kedvező, de mégsem az igazság ellenére hizelgő a fölkelő nap országának népére, az bizonyítja legjobban Japán kultúrai haladását és a szerzőnek útleírói rátermettségét. Még inkább az, hogy Japánban egészen japáni modon élt, belevegyült a nép közzé, minden új jelenségnek alaposan utána járt és nem európai látcsövön keresztül, hanem az ottani viszonyokhoz alkalmazkodva, kereste az igazságot. Igy lett az ő könyve, nemcsak egy érdekes kalandnak elmondása, hanem megbízható kútfője a Japán viszonyok további leírásának.

Az egész munka három kötetre van tervezve. Egyelőre az elsőt látjuk, amely erősen biztat, hogy a többit érdeklődéssel várjuk. Ebben a bevezető részben maga a szerző visz domináló szerepet, amennyiben elmondja a maga és hű utitársának: nejének éleményeit, de úgy, hogy azok be vannak futtatva mindenféle szép és érdekes leírásnak élő virágra emlékeztető diszítéseivel. Japánország népeiről és különböző vidékeiről sok tanulságos adat van már felsorolva, összehordva ebben a kötetben. A következőkben pedig egészen visszavonul majd a szerző a cselekvés szintéréről s amit ott nyújt: az leszűrődött tapasztalás, teljes ismertetése a világ egyik leghatalmasabb népének.

Annyi bizonyos, hogy a regényes várakozás, amelylyel útnak indult, erősen megcsappant. Nem keresi már Japánban az ősmagyarokat — hisz a legújabb kutatás egészen más eredmények felé vezet — ott nem keresi már a multat, hanem a jövőt. Hogy mi lesz a legnagyobb világrésznek jövője, mely szerep jut majd Ázsiának a világ népei sorában, erősen kidomborodik könyvéből. De így még tán érdekesebb a műve, mivelhogy regényes hit helyett a valóság képét mutatja.

Magyar ember könyve, magyar lélekkel és rajongással megírva: annál örvendetesebb, hogy az igazi tudásnak is nagyon kedves.

T. R.

Szenes Fülöp műterem-kiállítása

Kmetty-utcai műtermében temérdek festményt, vázlatot, rajzot rakosgatott szép rendbe Szenes Fülöp: a közönség most közelebbről megismerkedhetik vele. Nem mintha nem ismerné, csakhogy nagyobbára arcképei azok, amelyek a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon falaira kerülnek. S éppen ez a kis kiállítás mutatja, hogy micsoda kínszenvedést jelent olykor, sőt legtöbbször, olyasminek festése, amit Budapesten arcképnek akceptálnak. A festőt ezer engedményre kényszerítik. „Szépen" kell beállítania modelljét. Formális alakításába beleszól valamely drága szabó desperátus „alkotása", egy lehetetlen kalap erőszakolása. A nagyságos úr pózjában legyen valami Napóleonból vagy legalább a londoni Rothschildekből. A nagyságos asszony pedig — óh a nagyságos asszonyok, mihelyt festő elé ülnek, hirtelenül merész idealistákká válnak, akik meg akarják javítani a világot s kezdik a saját ábrázatjuk átkomponálásán. Tíz-húsz évet lealkudni nem is olyan nehéz. Bizonyos arcvonások eltüntetése, meg nem levő üde mosolyok komponálása, merészre redukált karcsuság: ime az alapfeladatok, amelyeket az arcképfestőnek meg kell oldania. Azután jön a speciális esetek serege. Csoda, hogy a mi budapesti arcképfestőink még nem szöktek meg innen.

Székely és Vass: Sirkő

Persze, a munkákon meglátszik ez az alkudozás. Bénítja a festő kezét, kivet művészi értékeket. Olykor nem is ösmerünk rá kezeírására. Mihelyst aztán a szerencsétlen festő egy kis természet elé szabadul, amely nem tűz ki feltételeket: föléled, szabaddá válik. S munkája is hirtelenül nyer értékben. Szenes vázlatain és rajzain élénken megérzik ez a felüdülés. Ahol nem kell valamit „befejezni" (így hívják Budapesten egy festmény agyonkínzását), ahol megelégszik az impresszió fürge és friss visszaadásával, ott jelentékenyen föléje emelkedik a pompázó arcképnek. Egy futólagos rajz, egy fordulat, egy arcképvázlat mindig jobb a kikentkifent „kész" műnél. A festő is szivesebben adná ezt, de mit tegyen, ha mást kívánnak tőle s nem küldheti el magától a mecénást. Szenes tehetségének és tudásának mértékét ezek a rajzok, ezek a vázlatok adják meg. Szomorú, hogy a megrendelő közönség erőszakkal eltéríti művészeinket az artisztikus festéstől.

L.

A német császár és családja az ezüstlakodalom ünnepén

Uj Idők 1906. XII. 12.

Művészi siremlékek. Két magyar szobrász, Székely és Vass a Peterdi-utca 38. alatti műtermükben kiállítást rendeztek oly modern siremlékekből, amelyek művészi igényeinket minden kielégítik s emellett egyúttal számolnak a kevésbbé tehetős közönség anyagi helyzetével is. Aki egy tekintetet vet a mi temetőinkre, bizony gyakran érzi, hogy eléggé ki nem fejlett műérzék és gyárilag előállított sírkő-termelés micsoda szomoru, éktelen holmival disztelenîti temetőinket. A szép és művészi becsü siremlékeknek nem kell egyúttal drágának is lennie, ezt Székely és Vass kiállított mintái is bizonyítják. Néhányat közülök e számunkban látja az olvasó reprodukciókban. A kis kiállítást ajánljuk a közönség figyelmébe.

Az ösztön

Henry Kistemaekers színműve. Bemutatták a Nemzeti Színházban március 9-én.

Az újabb francia színműírók sajátságosan érdeklődnek a természettudományok, elsősorban az orvosi tudomány iránt. Darabjaikban minduntalan felbukkan a modern, ateista, mateiralista orvos, aki heves gesztusok között hirdeti a maga igazságait, hogy végül mégis vereséget szenvedjen. Curel, Brieux, Lavedan szivességéből mi is ismerjük már ezt a tipust, amelyet különben Ohnet mester váltott fel a legnagyobb sikerrel aprópénzre. Az ő „Rameau orvosa" bizonyos tekintetben rokona Kistemaekers Bernou doktorának. Mind a két tudós hírneves sebész, mindkettőnek fiatal felesége van, a nő mind a két esetben déli származásu, fantasztikus, miszticizmusra hajló, aki félig kényszerüségből, félig hálából ment hozzá, a deresfejü professzorhoz. A bonyodalom előrelátható. Jelentkezik a romantikus ifju, Ohnetnél festő, Kistemaekersnél tüdőbeteg. Mindkét foglalkozás felette érdekes. És ezzel azután megkezdődik az összeütközés.

Ohnet, tehetségéhez méltóan, egy kellemetlen, szentimentális melodrámát csinált ebből a tárgyból, orgonazúgással és tömjénillattal. Kistemaekers azonban más kaliberü iró. Az ő drámája érdekel, megfog és megráz. Három szükre szorított felvonás alatt majdnem lélekzetfojtva lessük, hogy mi történik a színpadon. Az orvos megtudja felesége kacér játékát. Megtudja, hogy a csábító neje szobájában van. Törni, rombolni, ölni akar. A fékevesztett ösztönök vadul lobognak benne. És most jön a reszkető, sápadt asszony és kegyelemért rimánkodik. Nem önmaga számára. De a fiatalembert régi baja ismét megtámadta, vért hányt, elájult, koponyáján súlyos seb tátong, csak műtét mentheti meg, csak a híres Bernou tanár tudná ezt a műtétet szerencsésen végrehajtani. A tanár felkacag. A megmentésére siessen? Óh nem Be fog menni a beteghez, de csak azért, hogy sajátkezüleg megölje. És berohan. Pár pillanatig kínos, feszült csendesség van a szobában. Azután ismét megjelenik a tanár. Most már hideg és nyugodt. A műszereit kéri. Operálni fog.

Mintha a Tannhäuser hatalmas nyitányát hallanánk, amelyben az emberi szenvedély küzd az emberi lélek nagyszerü lemondásával. A vad ösztönök már-már úrrá lesznek, amikor hatalmas akkordjaival ismét megszólal a zarándokkar, a rémek eltünnek, az aszkézis győz. Egy ilyen akkorddal végződik Kistemaekers darabja.

P.

Arany János-Társaság évkönyve

Odalent a délvidéken, ahol a magyarság szellemi ereje a folytonos harcokban megedződött, mindig megvolt a magyar kultúrális törekvésnek a nagy erkölcsi ereje, meg súlya. A harcnak közepén állott Temesvár városa, a Hunyadyak hajdani fészke, amely a sors viszontagságai folytán odáig jutott, hogy Kis-Bécsnek csúfolták. Mert mégis csak több volt abban az elnevezésben a gúny, mint az elismerés. S megérezték ezt a temesváriak, mert évtizedeken át lankadhatatlan harcot vívtak azért, hogy magyarságuk pajzsát megtisztítsák ettől a folttól.

Hogy mily eredménynyel, azt bizonyítja Temesvár óriási haladása a magyarosodás terén, az utolsó évtizedekben. A domináló német színészet ereje előbb megcsappant, aztán egészen elfogyott, a sajtója, amely a német szellemnek sokáig volt idetévedt hajtása, előbb érzésben, aztán nyelvben is magyarosodott. S most végül, pár esztendővel ezelőtt, betetőződött ez a törekvés azzal, hogy magyar irodalmi társulat is alakult ott, amely Arany János nevének égisze alatt terjeszti a magyar írói tudást, a magyar irodalomnak mélységes szeretetét.

Nagyon előnyére volt az új társaságnak, hogy Temesvár városában, a sors kedvezése folytán, már akkor is erős magyar áramlat keletkezett az irodalomban, amikor még német volt a városnak a színezete. Köszönhette ezt annak a szerencsés körülménynek, hogy mindig egypár magyar iró lakott ott — fölváltva egymást a küzdelemben. Csiky Gergely, Kiss József onnan vették szárnyalásukat, Pesti Frigyes, a történetiró, ott alkotta meg legelső müveit, a maiak közül Szabolcska Mihály nevét elég említeni, hogy konstatálhassuk: mindig volt Temesvárnak primörje a magyar irodalom gyümölcséből.

Ez az oka, hogy az Arany János-társaság irodalmi kiadványai magasabb mértéket bírnak el. Már az első kötete bizonyította ezt, de még inkább a második, amely most jelent meg. Ebben a kötetben találkozunk Szabolcska Mihálynak mélytüzü, erős érzésü verseivel, Gozsdu Eleknek, a régen hallgató írónak egy gyönyörü elbeszélésével, Jörgné-Draskóczy Ilma, a gyorsan feltünt poéta-asszonynak lendületes és szingazdag költeményeivel. Váradi Antal, aki sajátképpen nem tartozik ehhez a körhöz, de mindenütt szívesen látott megihletője az irodalmi köröknek, jóizü történetet mond el a színészéletből. Aztán a „bennszülöttek", akiknek csak mellékesen kenyerük az irás, de mindenben nagy hivatottságot tanúsítanak: Lendvai Miklós, Perjessy Lajos, Perényi István, Berkeszi István, Kun Béla, Kováts Sándor, Benedekné Indali Etelka, Bellai József, Putnoky Miklós, Dóczy József, a zeneköltő: valamennyien úgy fogják a tollat, s az úgy fog a kezükben, mintha nem is alkalmi, hanem igazán vérbeli írók volnának.

Mert ott, ahol a magyar nyelvnek olyan sokáig volt nehéz küzködése, amely végre diadalra jutott, természetes, hogy mindenki, akinek valami köze volt ehhez a harchoz, csiszolta a fegyvereit, s ez a magyarázata, hogy Temesvárnak annyi a — ha nem is hivatásbeli, de hivatott írója...

T. R.

A SZERKESZTŐ ÜZENETE

Jószív. Magáncégről, nagyon sajnáljuk, de e helyen nem nyujthatunk fölvilágosítást. A fővárosi napilapokban azonban sok ilyen természetü hirdetés van. Tessék a legnagyobbak egyikéhez fordulni.

Sárika. 1. A legközelebbi kincstári postahivatalban megtudhatja, hogy hol lesz az őszszel tanfolyam. 2. A selyem mosása a legcélszerűbben úgy történik, hogy vesznek tíz liter vizet, abban föloldanak negyedkiló fehér, finomra reszelt szappant s hozzáöntenek egy liter szalmiakszeszt. Ebben a hideg folyadékban jól kimossák a selymet s azután hideg, tiszta folyóvízben kiöblítik. Jó lesz azonban előbb egy darabkával próbamosást végezni, mert a selyembatiszt nagyon kényes portéka. 3. Ez a szer, tudtunkkal, se nem fényesíti, se nem sötétíti a hajat.

S. Vilmos. 1. Ha nagyon zsiros az arcbőr, akkor használhatja, máskülönben nem. 2. Négy korona és negyven fillér. 3. Bélyegben is be lehet küldeni. 4. Bizony az csakhamar megromlik. 5. A pozsonyi állami felső leány nevelőintézet igazgatója: Arató Frigyes. A budapesti izraelita tanitóképző-intézet igazgatója: Bánóczy József dr. 6. Német leánynevelő-intézet Magyarországon nincs. 7. A kolozsvári állami leánynevelő-intézet igazgatója: De Gerando Antonina.

B. M. Szatmárvármegye királyi tanfelügyelője Bodnár György, aki Szatmár-Németiben tartózkodik.

Várpalota. Úgy illik, hogy ő tegye az első látogatást. De nemcsak, hogy illik, hanem célszerü is, mert máskülönben aligha érintkeznek majd vele társadalmilag.

D. Jánosné. *Győr.* 1. Olyan francia divatlap nincs, amelyben szépirodalmi rész is volna. A németnyelvüek közül legjobban felelnének meg önnek a „Bazar" és „Die Frauenzeitung" cimüek. Mind a kettő megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedése útján (Budapest, Andrássy-út 10.). 2. Csakis kefélni lehet, még pedig arravaló kefével, mivelhogy a porolás tönkreteszi a bársonyt.

Fehér szekfű. 1. Idővel magától eltünik, ha szabadon hagyja és nem teszi ki a ruha dörzsölésének. Másként el nem mulasztható. 2. Bizony az meglehetősen bizalmas megszólítás és jobb ha nem él vele.

K. E. Egerben lakik és annyi elég címnek.

Egy előfizető. Szó sincs róla, hogy mindig hangjegy nélkül játszanának. Csakis egyes piéceket, ahol különösen ki akarják mutatni művészetüket. A zenekar ellenben mindig kótából játszik. 2. Ebben a kérdésben nem szolgálhatunk felvilágosítással, mivel arra nézve nincs megbizható tapasztalásunk.

A kormányzói pár szerdán megtekintette a lispei olajfurásokat. Fent: a kormányzó és felesége az egyik furótoronynál Papp Simon főbányatanácsos magyarázatát hallgatják. Jobbra Bornemisza Géza iparügyi miniszter.

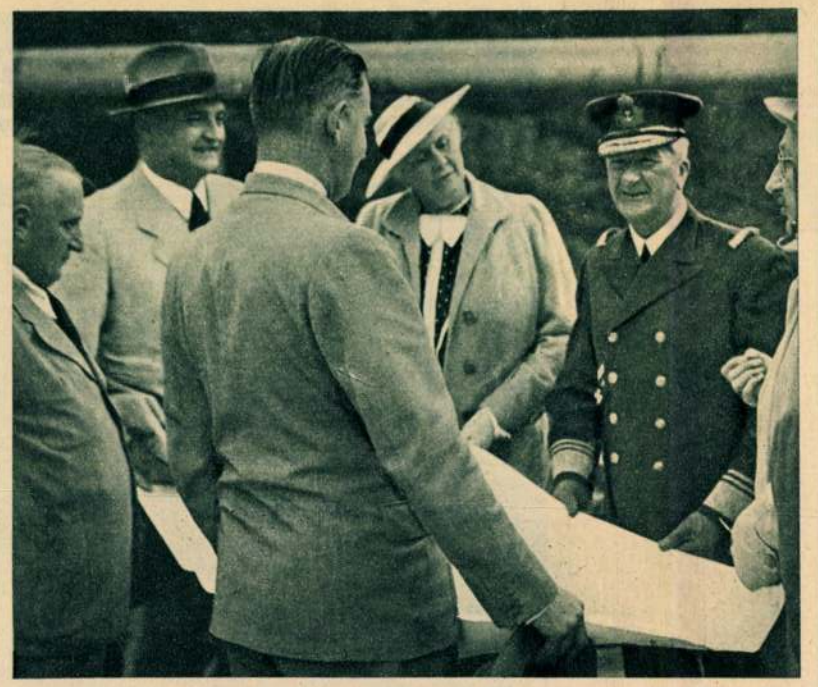

Bolton, az olajvállalat amerikai elnöke a lispei olajmezők térképét mutatja a kormányzói párnak. Balra Bornemisza Géza miniszter és Petneházi Antal államtitkár. Lent: a kormányzó és felesége az olajtovábbító szerkezetet nézik.

A volt cs. és kir. 5. Radetzky huszárezred piavei csatájának huszadik évfordulóján emlékünnepet rendezett Komáromban. Fent: a Radetzky huszárezred tisztikara az ünnepségen. Jobboldalon: Pongrácz alezredes ünnepi beszédet mond az ezred hősi emlékművénél. (Novák felv.)

Hagyományos pompával tartották meg csütörtökön a Várban az országos urnapi körmenetet. Fent: Serédi Jusztinián hercegprimás a körmenetben az Oltáriszentséggel. Jobbra Szendy Károly polgármester, balra Kenéz Béla.

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök a kormányzó képviseletében a körmenetben. Jobboldali képen: Herczeg Ferenc, gróf Teleki Pál kultuszminiszter, Kornis Gyula képviselőházi elnök, Vargha Imre számvevőszéki elnök és Bornemisza Géza miniszter.

Horthy Miklósné, Auguszta és Gabriella kir. hercegnők az urnapi körmenetben.

József és József Ferenc kir. hercegek Chigi herceggel a körmenetben.

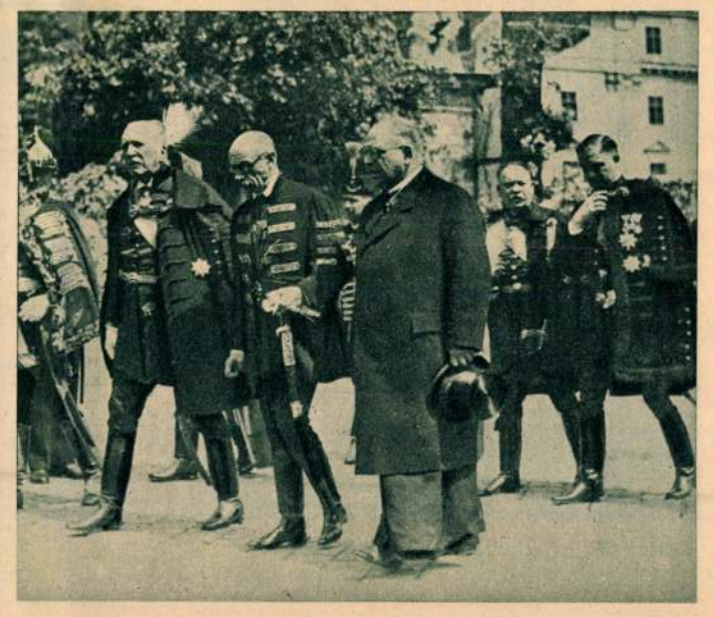

Baloldali kép: a kormányzói pár, Chigi herceg és gróf Teleki Pál kultuszminiszter a margitszigeti uj sportuszoda díszpáholyában a nemzetközi uszómérkőzésen.

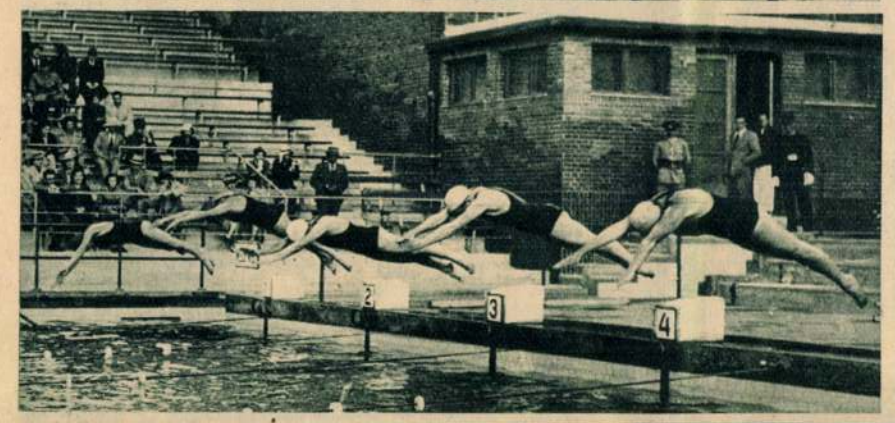

A 100 méteres hölgy gyorsuszás startja a csütörtöki nemzetközi uszómérkőzésen.

Marina kenti hercegné és (lent) az angol királyi pár díszhintóikon utban az ascoti lóversenyre.

Sipeki Balás Béla elnök beszédet mond a Vakokat Gyámolitó Országos Egyesület jubiláris közgyülésén. Balra Imrédy Béláné, jobbra Sipeki Balás Béláné és Schuler Dezső alpolgármester.

Mikecz Ödön igazságügyminiszter Berlinben a Hősi Emlékmü megkoszoruzása után ellép a kivezényelt díszszázad előtt. Jobbra Seifert tábornok, a berlini helyőrség parancsnoka, balra Frank birodalmi miniszter, Sztojay Döme magyar követ.

KÉPES PESTI HIRLAP

LX. ÉVFOLYAM, III. SZÁM

1938 JUNIUS 18. SZOMBAT

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója 70 éves. (Koller utóda Szenes felv.)

Henes Tsutsa

Uj Mio. 2003. 9. p. 38-39.

lsorolása

gyévben befejezett K+F témák közül
ezetésre, hasznosításra került témák
ma.....
nevezése

Szenes Zsuzsa iparművész

Kiállítása nyílt a Pesterzsébeti Vasas művelődési Házban

Magyar Hirlap 1969 V. 13

Kenes Zoursa grafikus

A Dürer tekemben
Liánítása nyílt

Kovalista Művészetért 1969 V. sz.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Szenes Zsuzsa

Textiliákkal

szerepel az Iparterv ben az
„Építészet - képzőművészet" c.
kiálatom

N.N.: Építészet - képzőművészet

Művészet 1969 II. n.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szenes Zsuzsa

MAGYAR HIRLAP

1969 ÁPR 10

1021

SZENES ZSUZSA grafikáiból kiállítás nyílik április 11-én, pénteken a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben.

MDK

Szenes Zsuzsa, iparművész

A Pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban kiállítása van nyitva.

–: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969 máj. 10.

Szemes Zsuzsa

grafikákkal szerepel az alábbi táslaton

G. Sz. L.: ha nyílik az állatbarát
művészek kiállítása

Magyar Hírlap 1968 XII. 1

Szenes Zsuzsa grafikus

Kiállítása a Dürer Szemben

– emlékoz

Pestmegyei Hírlap 1969 április 27

9. old.

Szemes Zsuzsa

Rajz (kapkó)

Valóság, 1964, 9 n., 127 old

~~Vacárag~~

mdk

Szenes Szursa

rajza

Uj Szás. 1962 5 sz. 491.l

MDK

Szenes Zsuzsa

Madár, tüzött gyapju, repr.

Textil falikép 68- Kiáll. az Ernst Muzeumban 1968.

MDK

Szenes Zsuzsa

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban

1968.

Szenes Zsuzsa
grafikus

M.D.K.

1967-ben megállapította a
Prizma 13 csoportot. Belsőépi-
tészek, keramikusok, textiltervezők
és egyötvös a csoport tagja.

Frank János: Szenes Zsuzsánál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23-8 lap

Szenes Zsuzsa
ifjaimüvész

M.DK

A Prizma 13-nak már volt
egy kiállítása Nagykanizsán
és most is készülnek egy tailat-
ra 1969-ben a Dürer Jeremben
grafikai bemutatót vender.

Franek János: Szenes Zsuzsánál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23-8 lap

Szenes Zsuzsa

Kintornás c. grafikája rézt vett a nagymaros képzőművészeti kiállításon

Padányi Anna: Képzőművészeti kiállítás Nagymaros. Pestmegyei Hírlap, 1966. júl. 29. 3. o.

Szenes Tsuzsa

Borzas lány, tus, 30 x 21
Illusztráció, rezkarc, 15 x 11,5

képrömünésnek nemzetközi
kiállítása 1960. Bp.

Szenes Zsuzsa
ipanmüvész

M.D.Y.

Bohros-Berman bátorítottra Szenes Zsuzsa ipanmüvészt, grafikai le-vékenységének fokozásána

Frank János: Szenes Zsuzsanál
Élet és Kodalom, 1968 nov. 23-8 lap

Szecsi Ismeza

textilművén

14.DK

Tüzött gyapjú hepei első rávézés-
re mozaik hatást keltenek. Igen
érdekes, sok lehetőséget magában
rejtő technika ez.

—

Domanovszky György: Textil Falkép 68

Művészet, 1968. december - 46 lap.

M.D.K.

Szenes Ismeza
iparmúvén

A művésznő a tőle megszokott igényességgel, változatossággal és különösen a szálfektetéses technika követésével szerepel a tárlaton.

Katona Imre: Textil falikép és falszőnyeg kiállítás
Művészet, 1968. december - 45 lap.

M.D.K

Szenes Zsuzsa
iparművész

„Madár" (repro-)

Katona Imre: Textil falikép, falisző nyeg hiálktás
Művészet, 1968. december - 45 lap.

Kenes Zsuzsa iparművén

A Csók István kéztárban
emlékkiállítása nyílik

N.N.: Mi ujság a mukeumban

Fejérmegyei Hirlap 1968 II. 4

MDK

Szenes Zsuzsa, iparművész

Kiállítása nyílt meg Székesfehérvárott.

– : Kulturális hírek 7.

Népszabadság. Bp. 1969. március 4.

Szenes Zsuzsa

Textiltervvel nerapelt.

Bútor és lakásművészeti
Kiállítás. Bp. 1956

MDK

Szenes Zsuzsa, grafikus
falinőnyeg tervező 2

Falinőnyegei még a teljes érettséget nem érték el. (Napraforgó, tüvek, A márik életfa). A Virágot nagoló nő a legérettebb képzőmű vénéti alkotás.

Sz. A.: Szenes Zsuzsa kiállítása Székesfehérvárott 8.

Népszabadság. Bp. 1969. márc. 8.

Szenes Zsuzsa, grafikus
falinőnyeg tervező

MDK

1

Kiállításán rajzokat (– Gross Arnold stílusához állanak közel –) és falinőnyegeket mutat be. Rajzai egséges stílust mutatnak (Szármaszó, A kis szobába toppanék, Volt egyszer ...).

Sz. A.: Szenes Zsuzsa Kiállítása Székesfehérvárott 8.

Népszabadság. Bp. 1969 márc. 8.

Szenes Zsuzsa iparművész

Szerepel az „Építészet - Képzőművészet" c. kiállításan az Iparterv kultusztermében

Magyar Nemzet 1968 XI. 16

MDK

Szenes Zsuzsa

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1968 aug.27.

M.D.K

Szeneszsuzsa
iparmüvész

Modern szinskálájú textiliáit
állitotta ki a tarlalon.

Bauer Jenő: Építészet – képzőmüvészet
Művészet, 1969. február – 23 lap

Szenes Zsuzsa

Frank Jánosː Szenes Zsuzsáról.
Élet és Irodalom, 1968. 47. sz. 8. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

163. l.

Szenes Zsuzsa

grafikáiból a Képcsarnok Dürer termében rendezett kiállítást. (A bíráló szerint Szenes moralista művész s különös érzéke van a szatíra és a groteszk iránt).

Kiállításról-kiállításra (Pincétől a padlásig) Ridey Gábor

Magyar Hírlap, 1969. április 16. 6. l.

Szenes Zsuzsa

iperművész kiállítása megnyílt a szilesfehérvári Csóh István Képtár előcsarnokában.
(vasárnap).

A nap kivei.

Magyar Hírlap, 1969. március 3. 8. l.

Szenes Zsuzsa

grafikáiból április 11-én kiállítás nyílik a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben.

Krónika.

Magyar Hírlap, 1969. április 10. 7. l.

Szenes Zsuzsa

Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1955-ben. Jelentősebb munkái: Intercontinental: Gypsy-bár falikárpitjai, a Szegedi Pártiskola falikárpitja. A PDI2NA 13 tagja, 1971. májusban bemutatkozónk volt a Mű-csarnokban.

S. Nagy Katalin: PDI2NA 13, Iparművészet (1971.5.sz. 27 l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó sza
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Szenes Zsuzsa

Grafikus

„Annabál" (vegyes)

Bauer Jenő: Szenes Zsuzsa vágyai

Művészet, 1970. február – 46 lap.

Szenes Zsuzsa

Textilmunkái a Gipsy Coctail Bárban vannak

a Duna Inter-Continental Szálóban

G. J.: Budapest új gyöngyszeme

Magyar Nemzet 1970 I. 1

MDK

Kenes Zsuzsa, iparművész,
textiltervező

A TV Galériája bemutatta kiállítását.

– bel – : TV – notes 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 DEC 29

Szenes Zsuzsa

Zsuzsa

MAGYAR NEMZET

fizetnie. 1027

Szenes Zsuzsa budapesti festőművésznőnek tárlata nyílt meg a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban. Xantus Gyula festőművész kiállítását a veszprémi Bakonyi Múzeumban nyitották meg

mezésügyi Minisztérium hűtő-

Szemes Istvánsa

Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Élet és Irodalom, 1964. dec. 12 - 8 lap

Szenes Csuzsa
grafikus

M.D.K.

A Május 1 moziban állitotta ki
rajzait „Szabó Henrik" (repro)
„Házibuli" (repro)

Kontha Sándor: Szenes Csuzsa
Műrészet, 1962. szeptember – 35 lap.

MDK

Szenes Zsuzsa

Pongrácz Zs.: Iparmüvészeti főisk.kiáll. Szabad Nép 1955.jun.16.

SZENES Zsuzsa iparművész

foto

NN: A jövő iparművészeinek bemutatkozása
(Szabó Fülöp diplomamunkái)
Művelt Nép 1955 VI évf. 25. sz. június 19, 2. l.

M.D.K.

Szenes Zsuzsa

grafikus

Illusztrációi

Dutka Mária: Képzőművészeink szemüthöri kiállítása

Magyar Nemzet, 1960. febr. 28. 9l.

M.D.K.

Szenes Tsursa: Kontyosnő

repro Graf

Élet és Irodalom, 1960 márc. 11.

2 l.

M.L.H

Szenes Zsuzsa, textiltervező, iparművész

MDK

Hübner Aranka és Szabó Marianne textilművészekkel együttesen a Műcsarnok kamaratermében mutatta be textiltervezéseit.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, Bp. 1959. szept. 11. 8. l

5

Szenes Zsuzsa

— iparművész

M.D.K.

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 29.

d.m.: Két szép iparművészeti kiállítás. 4 l.

Fenes Tivadar
grafikus

M.D.K.

Rajz.

Élet és Irodalom, 1960. máj. 13 - 20 szám

Szeles Zsuzsa

Csendélet

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964-6-17-75-l.

Szenes Zsuzsa

Női fej vázával.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1961 3. sz. 89. l.

Szelesi Zsuzsa

Csendélet.

Rajz, reprodukció.

Valósági, 1961 6. m. 64. l.

Szenes Zsuzsa

Lábadozók.

Rajz, reprodukció!

Valóság, 1963. 3. sz. 97. l.

Szenes Zsuzsa
grafikus

M.D.K.

Női fej

Élet és Irodalom, 1964. aug. 1. – 2 sp.

Szenes Zsuzsa

Ismertetés

Szabadi Judit: Szenes Zsuzsa grafikái
Kortárs, 1969/11. 1839. l.

SZENES Zsuzsa festő M.D.K.

Kiállitása a gyulai Erkel Ferenc Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1962. december 23. 4.l.

Napló

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSILI

1969 JUN 4

Szenes Zsuzsa

Nagy érdeklődés mellett nyílt meg Szenes Zsuzsa iparművész kiállítása. A művész legsikeresebb faliszőnyegeit, festett textiliáit, és grafikájának legérdekesebb darabjait láthatták az érdeklődők.

sztéta,
ond bev

MÉNY
FELEI

nagy s
bérlete

TETŐ

Szenes Iszvisa
grafikus

M.D.K.

Nagyobb méretű függönyei
a balatonfüredi kalaszkonban
a kecskeméti Aranyhomok étte-
remben, a Szabadság szálló bár-
jában, és az óbudai Telefonbár-
ban láthatók.

Frank János: Szenes Iszvisánál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23-8 lap.

Szenes Zsuzsa
grafikus

M. Dl.

Rajzai különböző folyóiratokban jelentek meg, ő fenyerte a nem rég zárult, Fáliklip 68' kiállítás plakátját is jelen a tárlaton ő maga is részt vett.

Frank János: Szenes Zsuzsánál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23-8 lap

M Df

Szenes Zsuzsa
ipannüvesi

Eddig mint textilterverő szerepelt
a kezdet feltett és nyomott vásznak
és selymek tervezésével. Most az Ernst
Museum kiállításán gyapjú fali-
szőnyegeit mutatta be.

Frank János: Szenes Zsuzsánál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23 - 8 lap.

Szenes Zsuzsa
textiltervező-iparművész, grafikus

M.D.Y.

1959-ben részt vett egy kiállításon az Micsarnokban, 1961-ban Gyulán volt tárlata. Utóbb a Majus 1 műcsarnokban voltak grafikai művei kiállítva.

Frank János: Szenes Zsuzsanál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 23. - 8 lap.

M.D.K.

Szenes Zsuzsa
ipszmüvén

Részt vett a tárlaton.

Perneczky géza: Textil falikép 68
Élet és Irodalom, 1968. okt. 5 – 9 lap

MDK

Szenes Zsuzsa

vászon falikép

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz. Szombathely

Szenes Zsuzsa

Rajz (repr.)

Valóság XI. (1968). 1. sz. 128. l.

Szeres Imrzsa
grafikus

M.D.V.

„Jelusztráció"

Élet és Irodalom, 1968. jelius 6 - 2 lap

Szenes Zsuzsa MDK

Bocis függönyterv, 1956

Órás függönyterv, 1958

Geometrikus függönyterv 1958

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Hübner A. Szabó M. Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa M.D.K.

Müve a székesfehérvári Csók István MKéptár modern gyüjteményében

Müvészek ajá déka

Esti Hirlap 1965. márc. 4.

Szenes Zsuzsa

Két illusztráció Alfred Döblin:
Nyári szerelem c. novellájához.

Nagyvilág, 1959. 4. szám. 559, 564. oldalak.

M.D.K.

Szenes Lmssa

grafikus

- Rajzai (illusztráció)

Zsugán István: Bútorozott szoba hiadó

Élet és Irodalom, 1961. május 5. — 10 lap.

Szenes Csursa
grafikus

M.D.K.

Rajka

Élet és Irodalom, 1960. szept 30 – 11 lap.

Szenes Zsuzsa

A "Nagymaros 1966" c. kiállitáson szerepelt mäve.

Vigilia 1966. X. 704.l.

Szmeszkovszka
újszámüvész

M.D.K.

„Napsaforgós vasion falikép"
(reprro)

O.K.: Miért egyben szombattulyan?
Nők Lapja, 1967. szept. 2 - 16 lap.

Szenes Zsuzsa

MDK

nyomott és kézifestő

Az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának 1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961. aug. 25- szept. 1o.

Szenes Zsuzsa
grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Goda Gábor: Tóth Flórián levele Annácskához
Élet és Irodalom, 1962. augusztus 25 – 4 lap.

Szenes Zsuzsa

Madaras függönyterv 1956

Geometrikus bevonati anyag, 1957

Vörös butorhuzat, 1958

Bevonati anyag, 1958

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Hübner A. ~zabó M.
Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa MDK

Vázás függönyterv I-II, 1958, 1956

Hegyvonulatos függönyterv 1956

Palántás függönyterv, 1956

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Hübner A. Szabó M. Szenes Zsuzsa

M.D.K

Szenes Ysuzsa

grafikus

„Illusztráció"

Élet és Irodalom, 1966. junius 18 - 8 lap.

MDK.

Szenes Zsuzsa

Textilművészetéről

Magyar Nemzet 1965 ápr.17.lap 4.

MDK.

Szenes Zsuzsa

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 juli.22.

MTX.

Szenes Zsuzsa

Kiállítási kritika

Magyar Nemzet 1956 jún.22.

Szenes Zsuzsa, grafikus

Ngolc rajza

(Borhidi Attila: A erdő élete c. könyvéből.)

Repr

— : Könyvekről

32

Vekerdy Tamás: Nyári nézelődés

XVII/7

CSALÁD és ISKOLA

, kp. 1966. július

SZENES ZSUZSA,festő

Egy modern Magy.Képtár létrehozására a Múz.200 magy. művésztől kért képeket.

Két tollrajzot ajándékozott. 183.old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés.Uj szerzemények.Képzőművészeti Gyujtemény 1965-66. 185.old

ALBA REGIA.Istvan Király Múzeum Evkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

Szenes Zsuzsa

művével szerepel a „25 év
iparművészeti alkotásaiból" c. Ziállitáson
az Iparművészeti Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 április 15
4. old.

Szenes Zsuzsa textilművész

Szerepel a „Prizma 13"

Viállításon az Iparművészeti

Múzeumban

Pestmegyei Hírlap 1969, július 6

8. old.

Szenes Zsuzsa

Fodormenta c. művével szerepelt a Biennálén. A mű a gyermekrajzok mainitását idézi.

1970.IV.44.l.

Szíj R.: 1. Fal-és ~~[illegible]~~ Tértextil Biennálé Szombathelyen; Ipari Művészet,

Szenes Zsursa

Hönyege a Hotel Duna Intercontinental Gipsy Cocteil Bárjában.
– emlétve.

Magyar Nemzet 1970 január 14.
5. old.

MDK.

Szenes Zsuzsa

Nagymaros 66 kiállitás meghivója

Szenes Zsuzsa, [ ] MDH

Hozzájárult a nehezfetérvári
Csók képtár gyűjteményének
létesítéséhez.

— : Művészek ajándéka 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1965. márc. 4.

MDK

Szenes Zsuzsa

Borzas lány, tus

Illusztráció, rk.

Képzőművészek Nemzetk. kiáll. 1960. Milcs.

MDK

Szenes Zsuzsa, nyomott és kézifestő

Az Iparművv. Váll. Komplex Studiójának 1. textil kiállitása. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

xSzenes Zsuzsa M.D.K.

függönyei a kecsekméti Aranyhomok Szálló bárjában

Domanovszky György: Husz esztendő magyar rajzmüvészete és textilmüvészete

Magyar Nemzet 1965. április 17. 4. 1.

Szenes Zsuzsa

MDK.

Graffius

„Ünnep."

Élet és Irodalom, 1965. aug. 14-1lap

M.D.K.

Szenes Zsuzsa
ipárművész

Meleg színhatásu függönyeit
állitotta ki a tárlaton.

Mihes Sedékó: Textilek az V. Iparművészeti Kiállitáson
Művészet, 1966. április – 25 lap

M.D.K.

Szemeszkuzsa

grafikus

Illusztráció

Meni András: Varázsszőnyeg

Élet és Irodalom, 1961 szept. 23 – 9l.

P.J.A.

Szemes Zduzsa M.D.K.

Kiállitás müveiből , Gyula , 1962.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1962.1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp.19

165. l.

Genes Ismsa Ipar-mürész

szerepel az Építészet - Iparmüvészet
c. Viallitison az Iparterv Kultúrtermeben

Magyar Nemzet 1968 nov 16
Napló –

Szenes Zsuzsa

Fodormenta c. gyapjufaliszőnyege (emb

szerepel az alábbi Tárlaton

Szombathelyen

Perneczky Géza: Textil-bienndlé

Élet és Irodalom 1976 VII. 25

Szenes Zsuzsa

Z Székesfehérvár-i kiállítás alkalmával grafikái mellett gobelin műveit is bemutatta.

Perneczky Géza: Meandering rivers of Art. The New Hungarian Quarterly, Bpest. 1970. 37 sz.

1991.

Szenes Zsuzsa

grafikával szerepel az állatbarát művészek ma nyíló kiállításán. (Hazafias Népfront Belgrád rakparti klubhelyisége. 50 művész 90 alkotása látható. Az anyagot december 15-én kisorsolják.

Ma nyílik az állatbarát művészek kiállítása
(G. Sz. L)

Magyar Hírlap, 1968 december 1. 8. l

Szenes Zsuzsa

Fodormenta c. műve (eml.)

szerepel az I. Fal és Térfextil Biennálén Szombathelyen

Kulcsár János: A mi Biennálénk

Vas Népe 1970 VII:26

Szenes Zsuzsa

"Fodormenta cimü gyapju faliszőnyegje az egyik legszebb, legszuggesztivebb alkotás" -irja Perneczky Géza: "Textil-biennálé" cimmel a szombathelyi textil-biennáléről.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. 12. lap

Szenes Zsuzsa

a tanulmány kapcsán közölt reprodukció, egész táblán, fekete-fehéren: „Ősök", gyapjú hímzés, 69x90 cm. 1968.

Perneczky Géza: Meandering Rivers of Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1970. 37 sz. 1991.

Szenes Zsursa

grafikái a Dürer teremben

Magyar Nemzet
1969 ápr. 23

Szenes Zsuzsa

Emlitve

R. G. Egyéni kiállítások – csoportkiem-
tatók

Nepszava, Bs. 1970. sep. 11.

Szeves Zsuzsa

Szilvásváradi élmények a Jusrajza (eml.) szerepel a XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Horváth György: Vásárhelyi Tárlatok

Magyar Nemzet 1970 X. 25 12 old.

SZENES ZSUZSA

„SZALETLI"

„SZILVÁSVÁRADI ÉLMÉNYEK"

C. MŰVEI (EMLL). SZEREPELNEK A XII. VÁSÁRTHELYI ŐSZI TÁRLATON.

BALÁZS IVÁN: ALFÖLDI ELÉGIÁK.

MAGYAR HÍRLAP, 1970. OKT. 18.

Kenes Zsuzsa

Fodormenta a mure (eml.)
szerepel az alábbi tarlaton

Horváth György: Textilbiennálé
Kombathelyen

Magyar Nemzet 1970 IX. 9 4 old.

MDK

Szenes Zsuzsa

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

M.D.K.

Szerecsi Zsuzsa
textilművész

Különböző technikájú textil
műveit mutatta be a tárlaton.

Molnár László: Zsennyei iparművészeti kiállítása a ..
Művészet, 1968. január - 33 lap.

Szenes Zsuzsa

Borzas lány, tus

Illusztráció, rézkarc

Miesarnok 1959 Képzőművészek nemzetközi kiáll.

Szenes Zsuzsa

„Fodormanta" gyapjú, repr.

I. Tal- és Térdextil Bienniále
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

M.D.4

Szenes Laura
grafikus

Illusztráció

Mándy Iván: Egy moziigazgató emlékiratai.
Élet és Irodalom, 1964. márc. 4 - 10 lap.

MDK

Szenes Zsuzsa

A Mücsarnok kamara termében kiállit
fenti textil tervező iparművésznő

Esti Hirlap 200 sz. 1959. aug. 27. 2 old.
Cs.M. cikke.

M.D.K

Szenes Ísuzsa
graphus

Az Óra és Ékszerboltok kirakatait
tervezte. — Függöny (repro)

Ubbach Ísuzsa: A textilstúdió.
Művészet, 1961. október – 13 l.

MDK.

Szenes Zsuzsa

Falikép

Nők Lapja 1967 szept.2.

Szenes Zsursa

Textiljei raunak a Gipsy Coctail Bárban (Duna-Intercontinental)

Másta Sárvári Duna-Intercontinental
– ein Kunst Ausstellung

Budapester Rundschau 1970 I. 30

Szeves Zsurza

Fali szőnyege

szerepel a Prizma 13 i tarlatan

az Iparmuvészeti Muzeumban

Berkovits György: Két iparmuvészeti

kiállítás egyenetlen szinvonalon

Pestmegyei Hirlap 1969 VII 6.

Szenes Zsuzsa

Rövid méltatás

(farkas): Öt iparművész az
ejri Képcsarnokban
Népújság, Eger 1970. sep. 18.

Lenes Ysurse

Említve

F. L. Kiállításnál Kiállításnál

Magyar Hírlap, Bp. 1970. sep. 1.

Szenes Zsuzsa

Grafikaiból a Dürer kremben

Kiállítása van

Magyar Nemzet 1969 V. 18

Szenes Zsuzsa, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

Szenes Zsuzsa: Ceány

M. 2.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 14.

Szenes Zsuzsa

Rajza (repr.)

Valóság IX. (1966). 9. sz. 9. l.

Szenes Iszusa

rajza (repr.)

Valóság X. (1967.) 88. l.

Kenes Bursa, iparművész

MDK

Kerepel az Iparmův. Múzeum kiállításán.

Székely András: Huszonöt év iparművészete 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 6.

Frenes Imre

Grafikával szerepel az alábbi tárlaton

Ambrus Tibor: A vásárhelyi ötri tárlat

Petőfi Rádió 1969 X. 26

M.D.K.

Szenes Zsuzsa

"Illusztráció" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. ápr. 26.
XIII. évf. 17. sz. 7. lap

1.sz. cédula.

M.D.K.

Szenes Zsuzsa

Perneczky Géza: "Rajzok és szőnyegek" cimmel ir a müvész székesfehérvári kiállitásáról: Rajzai "a szecesszió vadvirágainak és a szimbolizmus sok értelmü figuráinak nyüzsgéséből születtek, mintha ezek a rég volt stilusok az utolsó itéletkor megszólaló harsona hangjára most gyorsan feltámadnának". A müvész azonban ismeri a mértéket "...és az előbujó fantasztikus vegetációt is szerénységre tanitja: bimbózó, csirázó állapotban kerülnek a papirra, még mielőtt nagyra nőnének."

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 1.
XIII. évf. 9. sz. 8. lap

2.sz.cédula.

M.D.K.

Szenes Zsuzsa

A székesfehérvári kiállitás főmüvei a müvész faliszőnyegei, melyeket hosszan elemez a kritika dicsérettel birálva.
A Müterem c. rovatban Frank János emliti meg a müvész nevét, mint aki Szabó Marianne-nal és Hübner Arankával együtt rendezett kiállitást a Mücsarnokban 1959-ben.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 1.
XIII. évf. 9. sz. 8. lap
Képzőmüvészet c. rovat.

Szenes Zsuzsa

hadár a kalitkában (eml.)

szerepel a „Textil ~~[illegible]~~ falikép 69" c. háslaton

(r.): Textil a falon

Kisalföld 1969 XI. 25

Szenes Zsuzsa

rajza (repr.)

Valóság IX. (1966.) 6. sz. 15. l.

Szenes Zsuzsa

Emlitre

Székely András: Huszonöt év iparművészete

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 6.

Szenes Zsuzsa

"Erőteljesen formált életfa-motivumá"-t kiemeli Perneczky Géza: "Kiállitások" c. kritikájában, melyet az Iparmüvészeti Muzeum ünnepi tárlatáról ir.
A kiállitáson az utóbbi évtizedek képzőmüvészeti alkotásait mutatták be.

Élet és irodalom, Bp. 197o. május 2.
XIV. évf. 18. sz. 12. lap

Szenes Zsuzsa, [ ]

MDK

Az Avion egyik illusztrátora.

(f.f.): Lantpengető Avion 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 5.

Szenes Iswesa

grafikus

„Uszoda" (repro)

A borítón

Művészet, 1970. február.

Ferenc Zsursa

Kiállítása nyílt a Dürer terem ben grafikáiból

Berkovits György: Tavaszi táslatok a fővárosban

Pestmegyei Hirlap 1969 IV. 27

Lenes Zsursa

Grafikáiból a Dürer teremben

Kiáhítása nyílt

Magyar Nemzet 1969 IV. 27

Szenes Zsuzsa

Kiállít az iparművészeti tárlatom.

Pemeczky Géza: Az Iparművészeti Múzeum
Élet és Irodalom, Bp. 1970. máj. 2.

Kenes Zsuzsa ipszmüvész

A szekszfehérvári Csók István Képtárban kiállítása nyílt

Szocialista Művészetést 1969 IV.

Szenes Zsuzsa
grafikus

Ki állításán bemutatta az „Egykori háraspár"-t, a „Pick-nik"-et, a „Szintes, ízlet" c. lapjat a „Rossz közérzet" c. lapjat

Bauer Jenő: Szenes Zsuzsa sajtai
Művészet, 1970. február – 46 kep

Szenes Zsuzsa

grafikus

A Dürer Lesemben volt kiállítása.
Kiállításán bemutatta a „Bérpalota"
a „Szinhár" c. alkotásait.

Bauer Jenő: Szenes Zsuzsa vagyon
Műtéstet, 1970. felmán - 46 lap.

M.D.K.

Szenes Zsuzsa

"Kompozició" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juni. 7.
XIII. évf. 23. sz. 9. lap

Szenes Zsuzsa textiltervező művész

Művei szerepelnek a Tornyai János Muzeumban rendezett kiállitáson, melyről Vadas József ir "Vásárhelyi tárlatok" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1971 nov. 27.
XV. évf. 48. sz. 12. lap

Szenes Zsuzsa

iparművész kiállítását a Székesfehérvári Csók István Képtárban, március 2-án Pilinszky János nyitja meg.

Krónika.

Magyar Hírlap, 1969. február 28. 9. l.

Szeles Zsuzsa

nevét a hagyományos kézi textilfestés első felszabadulás utáni úttörői között kell említeni.
Újabban egészen más technikájú művekkel jelentkezik,

Kotona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése.
Művtört.Írt. 1970.4.sz. 278-283. l.

283. l.

Szenes Zsuzsa

Mint Kersteményező, emlitve.

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Vitkárságának Tájékoztl. 1970. IV. 6. l.

Szenes Zsuzsa

Fodormenta c. munkája említve.

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművés
Titkárságának Tájékoz 1970. IV. 5. l.

Szenes Zsuzsa

Kirakati függönyei jellegzetesek.

Révész Zsuzsa: Textilművészetünk negyedszázada; Ipari Művészet 1971. 5. sz. 5. l.

Szenes Zsuzsa textilmúzeum

ipari művészeti kiállításon
szerepelnek munkái Egerben

Népszava 1970 szeptember 11
2. old.

Szenes Zsuzsa textiltervező

szerepel a „Prizma 13"

művészcsoport kiállításán a

Műcsarnok Zamara termében

Magyar Nemzet 1971 május 22

4. old.

Szenes Zsuzsa

A szerző több rajzát említi (Színház, Üszőlecke, Annabál, Violéki nyaraló). A fehérnáni kiállításon a rajzokkal együtt szőnyegek is szerepeltek. Szerepelt a Textil falikép 68 c. kiállításon.

Perneczky Géza: Művészeti Gúnópatakok; Valóság, 1969. 6. n. 76. p.

Szeles Zsuzsa

Ősök (repró)

Valóság, 1969. 6. sz. 77. l.

Szenes Zsuzsa
ipanművész

A kiállításon bemutatott tiszteit
puha textillel veszi körül.

Erdős György: A Prizma 13 csoport kiállítása.
Művészet, 1971 augusztus - 47 lap.

Szenes Istvánné

Szerepelt az Ernst Múzeumi kiállításon.

Textilfalikép 68; Iparművészet, 1968. 5-6. sz. 62. l.

Szenes Eszter

A nagykanizsai Egry József terem PRIZMA 13 kiállításáról (július).

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 51. o.

Szenes Zsuzsa, iparművész

Szerepel a Műcsarnokban.

P. Szücs Julianna: Játék és csomagolás

7.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 14.

Nemes Zsuzsa, iparművész

A Prizma csoport tagja. Kerepel.

—: Iparművészeti kiállítás a Műcsarnokban

8.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 9.

Szemes Ysursa
iparművész

„Szibegő játék" (repro)

Erdős György: A Prizma 13 csoport kiállítása.
Művészet, 1971. augusztus - 47 lap.

Szenes Zsuzsa grafikus

neve emlitve

Kyprinüvüzset

Vipliae 1970 május
345. old.

Szenes Zsuzsa

székesfehérvári kiállitását emliti

K.Kovalovszky Márta: A székesfehérvári múzeum kiállitásai . - Müemlékvédelem, 1970.3.sz. 172-173.l.

Szenes Ysurse

Ismertetés.

Szabadi Judit: Szenes Ysurse grafikái
Kortárs, 1969/11. 1839 l.

Szenes Zsuzsa

A „Prizma 13" csoport tagja

A Prizma 13 csoport ipanművészeti
Kiállítása, Műcsarnok, 1971. Bp.

Szenes Zsuzsa

Foto és néhányadat a műnészről.

I. Fal- és Tértextil Bienmálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Szenes Zsuzsa

Kilenc magyar textilművész huszonöt alkotásából nyilt május 29-én kiállitás Párizsban az ARTEX Művészeti Iroda rendezésében. Hübner Aranka, Szücs József, Pásztthy Magdaxxx, Gecser Lujza, Szenes Zsuzsa, Cságoly Klára, Dobrányi Ildiko, Balázs Irén, Pécsi László müveit állitották ki.

Magyar Hirlap 1975 148/8

Gaertner Ferenc textilművész

Szombathelyen megnyílt a III. Fal- és Tértextil Biennálé, helyen szerepel műve

Bereczky Lóránd: a III. Fal- és Tértextil Biennálé. Kritika, 1974. 10. 31. old.

Szenes Zsuzsa iparművész

az Iparművészeti Múzeum II. kiállításán szerepel műve, textilje.

Vadas József: Mai magyar iparművészet

Kritika, Budapest, 1945. márc.

SZENES ISTVÁN
belsőépítész

1946. augusztus 19-én születtem Budapesten. A gimnáziumi évek alatt alakult ki bennem a képzőművészet iránti erős érdeklődés. A MAFILM díszletfestő, majd díszlettervező műtermébe kerültem. Az Iparművészeti Főiskola Belsőépítész Szakát 1972–73-ban végeztem el. Diplomamunkámmal részt vehettem az 1972 szeptemberében Várnában rendezett U. I. A. (Építészek Nemzetközi Szövetsége) kongresszus „Szabadidő kollektív eltöltésére szolgáló terek" című pályázatán.

1973 elején léptem be a Középülettervező Vállalathoz, ahol Bedécs Sándor műtermében, szinte az első pillanattól kezdve önálló tervezési feladatokat kaptam. A jó kollektíva, fiatal építészek közelsége, a bizalom, a változatos munkák nagy erőt adtak ahhoz, hogy hivatásom legkülönbözőbb területein próbálkozzam.

Tervezett munkáimból – többek között – az alábbiak készültek el:

1974 Óvodabútort terveztem, melyet több itthoni és külföldi (Jablonec, Tbiliszi) kiállításon mutattak be.

1975 Belvárosi Ifjúsági Ház, amelyért Állami Ifjúsági Nívódíjat kaptam.

1976 A Hilton Szálló „Trubadúr bár"-ját terveztem.

1977 Kandó Kálmán Főiskola, Veszprémi MSZMP vendégház (Bedécs Sándorral közösen), a Parádi Gyógyfürdőkórház, a Filmmúzeum rekonstrukciója.

1978 Dobozmúzeum (a Petőfi Irodalmi Múzeum számára) Ásztai Csabával.

1979 Több HUNGEXPO kiállítás, a KIOSZ őszi BNV kiállítása, az újpalotai Szabadidő Központ és Információs Iroda, új óvodabútor tervek. Az Iparművészeti Vállalat kisbútor pályázatán több bútortervem nyert.

1980 A Budapest V. kerületi Bástya utcai óvoda és tornaterem, Dióskáli Faluház, Kecskemét, Széktói Edzőcsarnok. Több kiállítást terveztem (Gergely Lászlóval közösen) a Műcsarnokban; „Belsőépítészet 1979–80", „Kéz intelligenciája", valamint a KIOSZ őszi BNV kiállítását. Díjat nyertem az Iparművészeti Vállalat és KISZ bútorpályázatán.

1981 tavaszán készült el a Zalaegerszegi Kerámiagyár bemutatóterme. Kiállítást terveztem a Kisiparosok találmányi bemutatójára, – AGROMASEXPO-n a Péti Nitrogénművek részére.

Jelenleg a Veszprémi Színház rekonstrukciós tervein, valamint több egészségügyi létesítmény tervein dolgozom. Rendszeresen készítek bútorokat, melyeket az Iparművészeti Vállalat és a Képcsarnok hoz forgalomba.

SZENES ISTVÁN

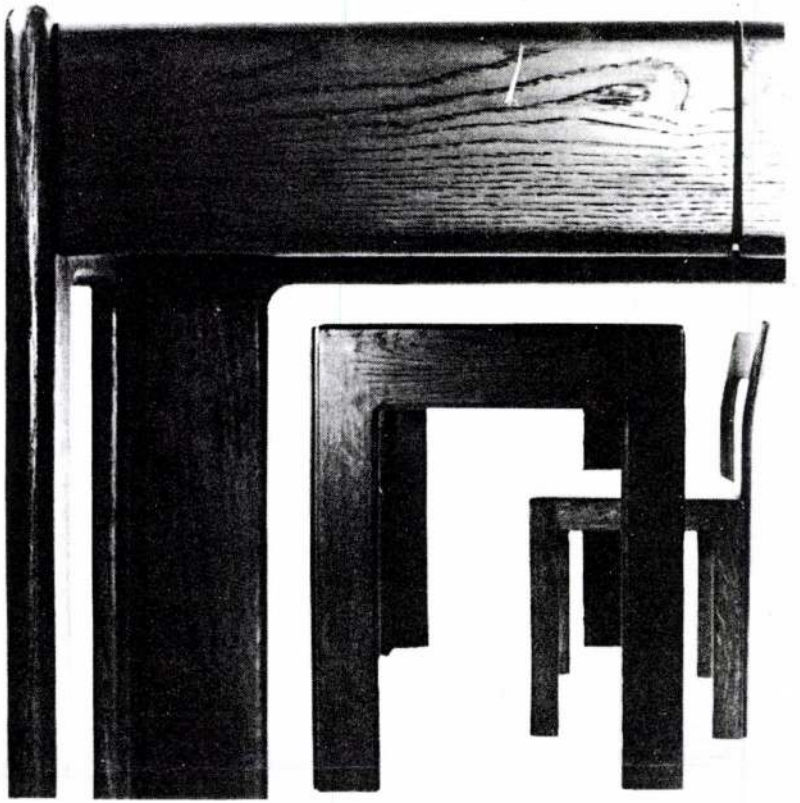

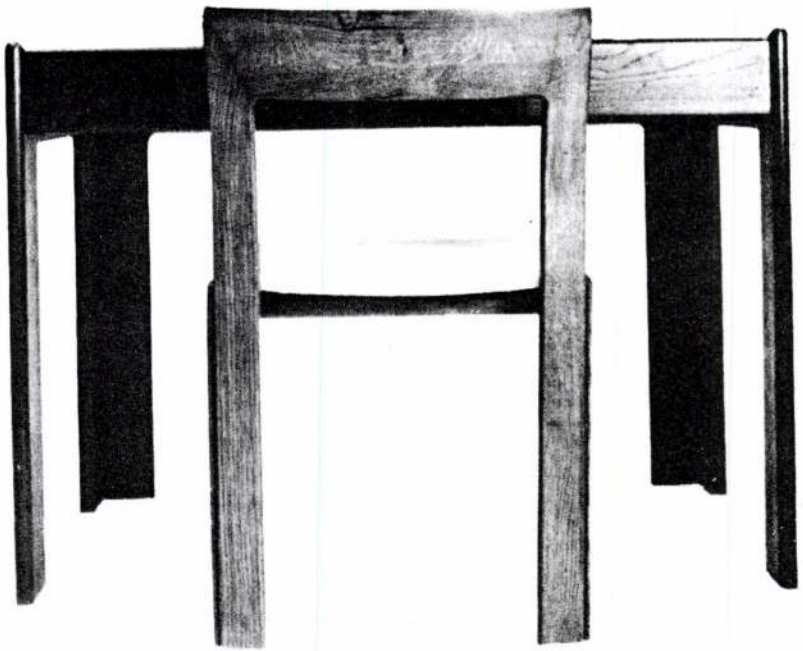

K.-ua.: 6.688/82

Revízió
1999

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

EŐRY MIKLÓS
KERAMIKUS

PÁJER EMILIA
TEXTILTERVEZŐ

SZENES ISTVÁN
BELSŐÉPÍTÉSZ

IPARMŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1981. AUGUSZTUS 6-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
SZELESI ZOLTÁN
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ: 1981. AUGUSZTUS 6–22.

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED, KÁRÁSZ UTCA 17.

Fk.: Köteles István – 81-708 KVNYD – Fv.: Németh Gy.

Szenes István belsőépitész

/Vadas József/ "Formatervezés a Hiltonban" cimmel ir a szálloda épületéről, belső kialakitásáról és berendezéséről. Elsősorban Pintér Béla neve szerepel, majd az épületet tervező KÖZTI munkatársai közül a belsőépitészek nevét sorolja fel: Bánk András, Fehérváry Sándor, Mózer Pál, Németh István, Plachtovics Vilmos, Schinagel Gábor és Szenes István, akik Lőrincz Edit belsőépitész vezetésével dolgoztak. A szállodai szobaberendezés Kovácsi László tervei szerint készültek.
A cikket lásd: Pintér Béla nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli. 16.
XXI. évf. 29. sz. 5. lap.

Szemes István

Fénivváras gyermekbútorokat
mutatott be Szemes István a
kiállításon.

Fekete Judit: Főiskolás tárlatvezetők.
Művészet, 1975. október - 38. oldal

Szenes István

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún—júl.

programm alapján alakult: most is igen különböző törekvések, elütő stílusok kerültek együvé az egyesület kiállításán, kezdve a naturalista felfogású Benkhard Ágost és Lénárd Róbert műveitől, a valóság formáit és színeit átalakító és újraköltő Remsey-testvérek erősen dekorativ művészetéig. Az eddig említetteken kívül még a következők vettek részt a «Kéve» tizedik kiállításán: Kövesházi Elza, Konstantin Frida, Lohwag Ernesztin, Mihály Rudolf, Tóthváradi Kornis Eleménné (csipkék).

RUDNAY GYULA — VIZHORDÓ

Az Eggenberger-műkereskedés kecskeméti-utcai szalonjában november 5-től kezdve Udvary Géza festményeit tekinthette meg a közönség. Udvary Géza a Műcsarnok gyakori, fölötte ismert kiállítója. Kollekciójában több képre a Műcsarnokból emlékszünk, de régebbi dátumú művein kívül bőven voltak új festmények is. Mintegy száz kisebb-nagyobb képét mutatta be az Eggenberger-műkereskedés helyiségeiben, köztük egész sor a művész legjobb kvalitásait egyesítette («Arcképem», «Anya fiával» stb.).

«A Műterem» névvel új kiállítási helyiség nyilt meg a Kossuth Lajos-utca sarkán lévő Cziráky-palota első emeletén, azokban a termekben, ahol éveken át a Nemzeti Szalon rendezte tárlatait. A megnyitó kiállításon november 7-én, Szenes Fülöp majdnem kétszáz műből álló gyűjteményét vitte a közönség elé. A gyűjtemény gerince új kép volt, de tekintélyes számmal találtunk régebbi évekből való olajfestményeket, grafikai munkát is. Arcképek váltakoztak figurális plein air-témákkal, tanulmányokkal s úgynevezett szalon-genre-val. Köztük nem egy kép demonstrálta — főleg a régebbiek — hogy Szenes Fülöp mást is tud, ízlésben, felfogásban és előadásban komolyabbat annál a «sikkes» festésnél, amit a nagyközönség kíván tőle, s aminek tetszetősségét oly hálásan honorálja. A kiállítás katalogusának előszavában Szenes Fülöp «Önvallomást» irt, amit némi biografikus érdekessége miatt helyénvalónak tartunk itt közölni:

«Huszonkét éve annak, hogy Nagybánya neve csendült belé a magyar piktura ú. n. «akadémiai» irányába. Akkor még kevesen

voltunk művészek: kényelmesen elfértünk, a csendes nappali munka után, a jó öreg «Abbazia» kerekasztala körül. Egy este aztán — 1896 tavaszán — megérkezett Münchenből Hollósy Simon és átutazóban Nagybányára, benézett közibénk, tarka nacionáléjú tanítványaival, a magyar fővárosba. Az eszme, amit hozott új, a programm, amivel érkezett, hatásos volt: iskola a szabadban. A híres varázsszó: plein-air elröppent Pesten is.

Ezen a tavaszon — a Benczur-mesteriskola tagja voltam — fejeztem éppen be «Sámson és Delila» című képemet. Akkoriban nem csekély kitüntetésszámba ment, ha valaki Benczur-tanítvány lehetett; megelőzőleg a párisi Julien-t arany medáliásan hagytam el — ez is volt valami a «hivatalos» eredmények terén, — de a plein-air szabad jelszavának varázsa oly ellenállhatatlan hatást tett rám, hogy se szó, se beszéd, másnap már csomagoltam és elsők közt jelentkeztem Nagybányán, Hollósynál, a kérelemmel: engedje, hogy tanítványai közé számíthassam magamat; hadd állítsam fel staffelei-omat a Jókai-dombon és hadd fessek modellt plein-airben. Bizony kemény munka volt: a könnyen leolvasható biztos konturokat, a megszokott atelier-barnaságokat, most a szabad levegő teljesen más színeivel, elmosódottságával, reflexeivel, kimondhatatlan összbenyomásaival, de főleg: gyors változataival rögzíteni meg, felcserélni a régi tudást az izgató újjal. Konstruktiv rajzbeli alapon, a nyár végéig ez is sikerült. Elrejtőzködtem egy csendes, falusi ház szőlőleveles tornáca mögé, a délelőtti napsütésben, és egy ideálisan szép, zöldreflexes világításba helyezve modellemet, megfestettem a «Vesztett boldogság» című képemet. A téli kiállításon — egyidőben a «Sámson»-nal — ezt is kiállítottam.

«Akadémikus»-ból «plein-air»-istává történt transformációmat nagy siker fogadta. A tárlaton a «Vesztett boldogság»-ot a Szépművészeti Muzeum vette meg, s a kép, amely azóta több külföldi tárlaton is szerepelt, többrendbeli kitüntetést hozott számomra.

Természetimádóvá lettem, szenvedélyesen kerestem a színt, a fényhatásokat, a napot.

Ez az idő volt az általános művészi evolució korszaka: gyorsnál gyorsabb egymásutánban következtek az új s a még újabb irányok. Ennek a fejlődésnek hullámveréseiben egy komoly és irányító törekvés vezérelt: haladni, de nem a divattal, hanem a művészi fejlődés felé. Figyeltem, kutattam: nem térül-

Művészet 1917.

Folytatását lásd a komplex példányban

- A Hilton szálló 6. emeltén vagyok kedves nézőink, és szerintem ez az egyik leghangulatosabb terem, ez a Trubadur vár. Tervező Szenes István belső épitész. Mi minden vesz itt körül bennünket.

1946. XII. 30. 21.15 d. TV.
Művészeti magyarul

- Egy barokk szerü helységben vagyunk, amelyikben a padlótól a mennyezetig a vörös szinek dominálnak, friss boritásu az egész terem oldalfaltól a mennyezetig.
- Na most kérdeznék néhány részletet. Itt fölöttünk ilyen lánc hajlik összefüggően az egész termet beboritja.
- Ez a lánc szimbóluma a középkornak. Kerestük azt a megoldást, amellyel a közép korszakban modern környezetbe behozhatjuk, ez a lánc amely több, mint egymillió láncszemből készült, és a középkori vitézeknek a páncélingét jelenti, illetve azt szimbólizálja, ezekre a csucsokra van fölfüggesztve, amelyeket láthatunk a mennyezetről lelógni, és egy-egy csucsra bizony 25-3o kiló suly nehezedik.
- Ki készitette?
- Sima Lajos ötvösmüvész készitette.
- No most ahogy beléptüni ide, láttuk az ajtót, abban is ilyen középkori hangulat keveredik. Ez kinek a munkája?
- Kiszeli Katalin munkája, azok a szép üvegbetétek, amelyek az ajtón láthatók, ezek is a középkori román ajtókat, és azoknak a béléseit akarta szimbólizálni.
- No most nyilván, hogy meghatározta az ön munkáját az, hogy Trubadur-bár, ugye a nevet készen kapta.
- Igen.
- Tehát azt keverni szerette volna a modern szórakozási formát, tehát az éjszakai bár, és a középkor hangulatát. Nyilván azért kerültek ide ezek a talán sokak számára Boccacio novellákra emlékeztető részletek itt a bárpult fölött.
- Igen, amikor készült a bár, akkor Kis Kovács Gyula szobrászmüvésszel nggyon jól megértettük egymást, mert ő kitünően eltalálta ennek a bárnak a hangulatát elég pikáns, kedves, és nagyon formagazdag ez bronz plasztika sor, amit itt fenn láthatunk.
- Most kérem ne vegye kotnyeleskedésnek, de ahogy elnézi az ember, arra gondol, hogy milyen kedves emléktárgy lenne kicsiben egy-egy ilyen hangulatrészlet.
- Igen, a vázlatok elkészitésekor gondoltunk is erre, ami elkészült kis léptékbe L:lo-es léptékben, ezek a kis modellek, akkor beszéltünk arról, hogy bizony talán érdemes volna ezeket kicsiben sorozat gyártani.
- Tehát lehet, hogy lesz.
- Lehetséges, hogy erre mód kerül.
- No most - itt , ezt nem tudom, hogy milyen.
- Bohus Zoltán készitette, és érdekessége az, hogy azok a kerek formák, amelyek itt a bárban mindenütt megtalálhatók a fotelektől a mennyezetig, ezek itt egy kicsit megkeményednek,

és szándékosan a cseppkőhez hasonlóvá válnak, ennek a világitási effektusai is mind változtathatók, és egy egy erőteljes szinfoltja ennek a bárnak.
- Na most már végignéztünk néhány termet, ne haragudjon, hogy igy mondom, de leginkább ez a Trubadur-bár hat olyan diszletszerüen.
- Hát igen, az is igaz, hogy az éjszakai élet, és az életünk is egy kicsit talán szinházszerü. Talán ezért is -
- Köszönöm szépen. Tehát kedves nézőink lassan bucsuzunk a Hilton szállótól. Ha most összegyüjtöttók volna mindazt, amit az épitkezés során a Hilton szállóról irtak, vagy a nézeteket, de vagy esetleg mindazt, amit a következező müsorok mert nyilván, hogy még sokan irnak, beszélnek, filmet forgatnak még a Hiltonról, akkor nemcsak egy nézet gondolkodási képlet alakulna ki előttünk, hanem az aggodalom, és az érdeklődés is a modern müvészet iránt. Mi ebben a müsorban az épületnek azokat az alkotórészeit szerettük volna megmutatni, ahol a magyar müvészek fantáziája, és az épitők annyi-annyi minden szépet, s annyi minden modern dolgot vittek be. Ez egy kereskedelmi rendeltetésü épület, amelynek léte, mégiscsak meghatározza a főváros panorámáját, és Budapestét is. Nyilván nem mindannyian fordulunk majd elő itt, de az is bizonyos, hogy valamennyien büszkék lehetünk minden alkotónak munkájára, és akik idejönnek messze országokból, azok hirt kapnak a távoli magyar mult müvészeti emlékeinek üzenetéről épp ugy, mint a mai magyar müvészet alkotásáról és fantáziájáról. Kedves nézőink, bucsuzunk önöktől, és Haki Tamás, és az Ex Antiquist zenekarának melódiája mellett lassan az uj esztendőtől is.

- - - - - - - -

Minél jobban néz ki egy nő, annál elégedetlenebb magával. Erre a megállapításra jutott Masshimo Cicogna olasz pszichoantropológus. Tanulmánya szerint ráadásul a férfiaknak mindössze 23 százalékát érdeklik a mintaszerűen szép nők.

A baj ott kezdődik, hogy a szép nők a férfiaknak nem azt a 23 százalékát szeretik, akik őket szeretik.

V. G.

ELHUNYT SZENES ZSUZSA, Munkácsy-díjas textiltervező, grafikus, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja hetvenéves korában. Szenes Zsuzsa 1950-től 1955-ig az Iparművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, mestere Rozs Endre és Jets György volt. Munkáiból kiállítást rendeztek többek között Budapesten a Műcsarnokban és az Iparművészeti Múzeumban, de bemutatta alkotásait az Amerikai Egyesült Államokban és Kanadában is. Szenes Zsuzsától november 7-én, szerdán 11 órakor vesznek végső búcsút Budapesten, a Farkasréti temetőben. *(MTI)*

GÉRECZ ATTILA Sorsod művészete című könyvét mutatják be ma, pénteken a Károlyi-palota vörös termében (1053 Károlyi Mihály u. 16.). Az 1956-os forradalom és szabadságharc mártír költőjéről Dr. Szörényi László irodalomtörténész, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója beszél. *(Népszabadság)*

MEGSZÚRT RENDŐR. Megszúrtak egy civil ruhás, de magát egy bűncselekmény elhárítására szolgálatba helyező rendőrt kedden a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Demecser vasútállomásán. A budapesti IX. kerületi rendőrkapitányság főtörzsőrmestere éppen vonatra várt, hogy visszautazzon szolgálati helyére, amikor verekedésre lett figyelmes a demecseri pályaudvaron. Azonnal felfedte rendőri mivoltát, és felszólította a verekedő Sz. László, 57 éves helyi lakost, hogy hagyja abba a verekedést. A férfi combon szúrta az intézkedni akaró rendőrt, aki nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett. A rendőrség a szurkálót őrizetbe vette. *(MTI)*

MENEKÜLTEK. Tizenhat afgán és négy iraki menekültet fogtak el tegnap reggel a rendőrök a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszavárkony és Tiszajenő közötti műúton. Meghallgatásuk során kiderült: valamennyien a háború elől menekülnek, egy hónappal ezelőtt indultak el Kabulból: mindenüket pénzzé tették, majd teveháton, szamáron, gyalog, terepjáróval, autóbuszon és kamionokkal menekültek embercsempészek segítségével Pakisztánon, Törökországon, Bulgárián és Jugoszlávián keresztül. *(MTI)*

TEREPJÁRÓRABLÓK. Elraboltak egy 35 millió forintot érő terepjárót vezetőjével együtt szerda délután fél öt tájban. Az autót a bűncselekmény idején a tulajdonos felesége használta. A két ismeretlen elkövető akkor ült be az autóba, amikor az asszony el akart indulni. A szemét bekötötték, kezét-lábát megkötözték, és magára hagyták. Az asszonynak később sikerült kiszabadítania magát, és a közeli baromfitelep biztonsági őrétől kért segítséget. Azt kéri a rendőrség, hogy aki szerda délután fél öt után látta közlekedni a HRU-705-ös rendszámú, metálbarna BMW X5-ös típusú terepjárót, az jelezze a 42-311-666-os telefonon.

SZÉLVIHAR. Fákat tépett ki a szél csütörtökön Budapesten, emiatt több helyen áramkimaradás volt. Veszprémben megbontott egy kéményt, Balaton-fűzfőn három méter hoszszan lefújta egy ház tetejéről a cserepet a 70–85 kilométeres sebességgel tom-boló szél. *(Népszabadság)*

HÁZI ŐRIZET. A bíróság szerdán a bűnüldöző hatóságok indítványa ellenére nem előzetes letartóztatásba, csupán házi őrizetbe helyezte a Mol Rt. zalaegerszegi dolgozóját, aki önként jelentkezett a hatóságoknál. A férfit a Mol Rt. zalaegerszegi finomítójánál történt nagyszabású olajlopási ügy kapcsán gyanúsította meg a rendőrség. A napokban kipattant olajügyben eddig 17 gyanúsított van, közülük tízet hétfőn előzetes letartóztatásba helyezett a bíróság lopás és más bűncselekmények alapos gyanúja miatt. A nyomozás jelenlegi adatai szerint a gyanúsítottak csaknem egymilliárd forint kárt okoztak. *(MTI)*

LESZÁLLÁS. Közép-európai idő szerint szerda reggel visszatért a nemzetközi űrállomásról (ISS) a Szojuz TM–32-es jelzésű orosz űrhajó, fedélzetén két orosz kozmonautával és egy francia űrhajósnővel. Viktor Afanaszjev, Konsztantyin Kozejev és Claudie Haigneré nyolc napot dolgozott az ISS-en. *(MTI)*

LAKÁSTŰZ. Két holttestet találtak a tűzoltók oltás közben a XII. kerületi Kútvölgyi út 11. szám alatti lakóház egyik lakásában, amely kigyulladt. *(MTI)*

NINCS JEGY. A koncertszervező cég kérésére közüljük, hogy a Bond zenekar november 6-i koncertjére valamennyi jegy elkelt.

gyűrte az erőtlen Lazlot); a B elnevezésű kvartettben a Dortmund saját magát ütötte ki Liverpoolban, ugyanis a végén nevető Boavista vereséggel zárta kijevi vendégszereplését; nem utolsósorban a moszkvai Lokomotiv megfricskázta a Real Madrid ezúttal jobbára cserejátékosokból összeállított társulatát.

A nagyüzem ma a zöld asztalnál folytatódik: az UEFA nyoni központjában elkészítik a BL második szakaszának csoportbeosztását, valamint az UEFA Kupa harmadik fordulójának párosítását. Előbbi kapcsán az Európai Labdarúgó Szövetség megállapította a tizenhat részvevő kiemelési sorrendjét; az első két négyesbe kerültek a csoportgyőztesek, a harmadikba és negyedikbe a második helyezettek.

[illegible] Levets - Union Berlin		
AEK Athén-Osijek	2-1	3-2
Pribram-**PAOK Szaloniki**	1-6	2-2
St. Gallen-**Freiburg**	1-0	1-4
Maccabi Tel-Aviv-**Roda**	1-4	2-1
Rapid Wien-**PSG**	0-4	2-2
Hertha-Viking Stavanger	1-0	2-0
Dinamo Moszkva-**G. Rangers**	1-3	1-4
CSZKA Szófia-**Milan**	0-2	0-1
Twente-**Grasshoppers**	1-4	4-2
Slovan Liberec-Celta Vigo	1-3	3-0

1. kalap: Bayern München, Real Madrid, Barcelona, Juventus; *2. kalap:* Liverpool, La Coruna, Nantes, Panathinaikosz; *3. kalap:* Manchester United, Arsenal, Galatasaray, Porto; *4. kalap:* AS Roma, Leverkusen, Sparta Praha, Boavista.

HÍREK

IRÁN labdarúgó-válogatottja kettős győzelemmel jutott tovább az Egyesült Arab Emírségek együttesével szemben az ázsiai pótselejtezőből: hazai sikere (1-0) után 3-0-ra nyert. Az irániak Írország legjobbjaival rivalizálnak majd a vb-tagságért. A többi, európai pótselejtező párosítása: Belgium–Csehország, Ukrajna–Németország, Ausztria–Törökország, Szlovénia–Románia. *(Abu-Dzabi)*

BARÁTSÁGOS futballmérkőzésen: Mexikó–Salvador 4-1. *(Puebla)*

GYŐZÖTT (3:1) az Európa-bajnok magyar női asztalitenisz-válogatott a Szuper Ligában Horvátország csapata ellen, így az első helyért játszhat a németekkel november 13-án Celldömölkön. *(Zágráb)*

FEHÉROROSZORSZÁG tornászválogatottja nyerte a világbajnokság férfi csapatversenyét, megelőzve az Egyesült Államok és Ukrajna együttesét. Az oroszok meglepetésre csupán a hetedik helyen fejezték be a küzdelmeket. A férfiak egyéni összetett versenyében a 16 éves (!) kínai Feng Csing végzett az élen. *(Gent)*

CARLOS Sainz (Ford Focus WRC) érte el a legjobb időt az Ausztrál-rali első napján, a 2,2 km-es prológon. *(Perth)*

MA 18 órakor a Megyeri úton játsszák az első osztályú labdarúgó-bajnokság tizenhatodik fordulójának nyitómérkőzését: az Újpest–Győr találkozót Bede vezeti.

JÓ kezdés a női kosárlabda Euroligában; az A csoportban: Pécs–Aix-en-Provence 66:53, a B csoportban: GYSEV-Sopron–Valencia 76:71.

KIKAPOTT a címvédő a férfi kosárlabda-bajnokságban: Albacomp–Kaposvár 88:80.

Elhunyt a franc

Vizsgálat a tiroli síbales

PÁRIZSI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Szülőfalujában, a savojai La Cluzas-ban a jövő hét elején temetik el Régine Cavagnoud-t; a világbajnok francia síelőnő súlyos agysérülései következtében szerdán hunyt el egy innsbrucki klinikán. A harmincegy éves versenyző – a szuperóriásműlesiklás idei Világ Kupa-győztese és a 2002-es téli olimpia legnagyobb esélyeseinek egyike – még hétfőn, edzés közben szenvedett balesetet az ausztriai Pitztalban. A nagy sebességgel lesikló Cavagnoud belerohant a német csapat egyik edzőjébe, aki szintén a pályán tartózkodott. A hatalmas erejű ütközés nyomán Cavagnoud és *Markus Anwander* egyaránt kómába került.

A Franciaországban Hókirálynőnek becézett Cavagnoud haláláig 48 órát töltött kómában. A negyvenéves Anwander állapota változatlanul kritikus. Az osztrák hatóságok vizsgálatot indítottak annak kiderítésére, hogy a német tréner miként kerülhetett a pályára. A francia sajtó szerint a tragédiát nagy valószínűséggel kommunikációs vagy rádióhiba okozta: a francia és a német csapat különböző frekvenciájú adóvevőt használt.

Cavagnoud a francia sísport egyik leg-

Ketten a n

Davenport és Clijsters is

TENISZ

MUNKATÁRSUNKTÓL

Elsőként a második helyen kiemelt *Lindsay Davenport* jutott a csaknem három-

SZENES ISTVÁN bibliográfia

interjú vele

Új Látóhatár, XVIII. évf. 1990.
3. sz. 52-54. p.

almazott képe a sajátosan nyugati.
ángéliumi származtatásnak pedig
ntóbbival szemben — úgy tűnik —

etben fordul elő. Az egyik szerint
bárkában elalszik. Közben vihar
. Jézus fölkel, s parancsol a tenger-
a viharnak eleve jelképes értelme

uitz I. fordításával — a *fideles*-t 'alattvaló'-

chen Geschichte, Braunschweig. 1964³, 153.
eti vizsgálatához. (Eszmetörténeti Tanulmá-
noria Saeculorum Hungariae 4., Bp. 1984.
tholische Theologie, 65 (1941) 123—152, 66

des Messias im eschatologischen Meeressturm
che Zeitschrift, 6 (1950) 77—79.)
nbolbegriff aus der politischen Metaphorik
ologische Zeitschrift, 6 (1950) 230—237.)

persecutionibus et temptatio
bus sanctorum in ultimis sus
12, Tertulliani Opera, pars I.
idézi: PETERSON i.m. 77. Bá
sok hasonlóságot mutat, az e
lása utáni zsidóság környez
Psalm. 77.65: „excitatus est

[9] SACHS, H.—BADSTÜBNE
296. SEIBERT, J.: A keresztt
megszoritásokkal vehetjük
ja, mely a római Szent Pét
Ecclesiae. Eine unbekannte
Wiss., 40 (1941) 76—86). A
altchristlichen Kunst. (Rivis
szimbolika kérdését, bár a
Szemle, 3 (1914) 346—370,
s bőséges irodalmat és bizo
30—32) szintén a kép egye

[10] YVES-CONGAR: *Die L*
(SCHMAUS, M.—GRILLMEIER
Freiburg—Basel—Wien, 19

[11] Etym. 19,1. (Idézi: G

Szenes István, belsőépítén

L. Vető Mária

Torday Aliz: Óroda a Bástya utcában 2.

Esti Hírlap. Bp. 1980 okt. 23.

Szenes István

a Hilton Gálló belsőépítészeti

tervezésében közreműködött.

Vendéváró régi házak, Müszaki kiadó Bp. 1979. 185. o.

SZENDY ARISTID
103 Öcsém kályhával 200.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

Sperandio terracottái VII. 223.

SZENDY ARISZTID

157. Bánki-tó, tempera
158. Bözsi, tempera

Nemzeti Szalon

Őszi tárl. 1942. okt.

Szenes Árpád

— **Árpád Szenes** magyar származású festőművész, aki évtizedek óta Franciaországban élt, 87 éves korában Párizsban elhunyt. Jack Lang kulturális miniszter mély megrendülését fejezte ki, s hangsúlyozta, hogy Szenes Árpád halálával nagy veszteség érte a művészetet és Franciaországot.

Népszava 1985. 1. 18.

Szenes Fülöp

Gyüjteményes kiállitását rendezték meg a MŰTEREM Kossuth Lajos utcai helyiségeiben. Margitay Ernő igen részletesen ismerteti a müvész pályáját, müvészi utját, müvészetét. Azok közé tartozott, „akik megalapozott hirnévvel, kiforott tudással, gondolkodás nélkül elhagyták az akadémikus festészeti irányt, s hozzá csatlakoztak a nagybányaiakhoz; akik otthagyták a mütermek homályát, kimenekültek a szabad természetbe, s minden támadás közepette hirdették a plein-air igazságát, ami abban az időben igen hálátlan feladat volt."

Folytatást lásd:a 2.sz. cédulán.

Élet, Bp. 1917.nov. 18. IX. évf. 46. sz. 1124. lap.

Szenes Fülöp

Korábban Benczur mesteriskolájának a növendéke, majd Hollósy-tanitvány.
Müvei: "Leány korsókkal" gyermekleánykát ábrázol, karján két korsóval./1108.lap/
"Szapulás" két egymás mellett ülő öregasszonyt ábrázol, a fiatalabb pletykákat sugdos az öregebbik fülébe. /1109.lap/
A "Suffragette", a "Julcsa", "Kisbiróné", "Évácska" c. festményei mind, hüséges tolmácsai az őt ért hatásoknak, küzdelmeknek, s igy "a müvész önmagára találásának." Repr.-ók.

Élet, Bp. 1917. nov. 18. IX. évf. 46. sz. 1124. lap.

SZENDY ARISZTID

125. Arckép, temp.

Nemzeti Szalon

Őszi tárl. 1940. okt.

Szendy Aristid

118	Tájkép tehenekkel	olajf.	100.—
119	Tájkép vízzel	olajf.	100.—
120	Ucca falun	olajf.	60.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon
1932

10. 416

1905.

Kibontott

,a ki

zeiben lévő lepedővel hátát töröl-
dik. hosszú haja, ~~ki van bontva~~,
érben balról székre tett sötét szi-
bra: Lotz.

20578 sz. leirattal 10000 K-án

MDK

Szendy Arisztid, festő.

128. Hegyi táj. of.

Műv. és Keresk. Int. (v. Ernst Muz.) - Neuz.-Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. - 1945 III. 11-26. - Kat.

MD K

Szendy Arisztid, festö

Nyár, tempera.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947.III. 9-25.

Szendy Arisztid M.D.K.

Budapesten született 1903-ban; 1928 óta állandó kiállitó. 1931-ben a Nemzeti Szalon Müvészeti Egyesületben kitüntető elismerést kapott. Amerikában csak néhány év óta müködik, de már jelentős sikereket ért el.

Magyar album. Szerk. Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 73.p.

Szendy Arisztid
Arckép, temp.

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október,

11 1.

Nagyszebeni munka 1600 körül.
Részben aranyozott ezüst, mag. 20·5 cm.
A Biharvármegyei Régészeti és Történeti Egylet birtokából.

Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1930., 165. szám.

FEDELES DÍSZSERLEG.

Felirata: RECHT MUS DOCH RECHT PLEIBEN UND DEM WERDEN ALLE FROMME HERTZEN ANHANGEN ANNO 1607. — Fedelén címeres alak, a címeren LANDAW 1607. AR ötvösjeggyel.
Német munka, 1607.
Aranyozott ezüst, mag. 46·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

KÓKUSZSERLEG, (188. kép)

talpas és fedeles. Tetején női alak.
Magyar, XVII. század eleje.
Aranyozott réz, mag. 32·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

BETHLEN GÁBOR TALPAS POHARA, (189. kép)

vésett dísszel és két címerrel, GB és 1621 felirattal.
Erdélyi munka 1621-ből.
Részben aranyozott ezüst, mag. 13·4 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Árvízkárosultak 1876., 42. l., 45. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 499. l. — A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884, negyedik terem, 6 [illegible]

MDK

Szendy Arisztid

Dekorativ kép. Of. Repr.

Magyar Nemzeti Müvészet 1939. 2. sz.

Szendy Arisztid .
Virágzó fák, temp.

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941, junius, 12 l.

Szendy Arisztid

1928, ápr: tavaszi szalon
(Nemzeti szalon)
2 olaszt

Fayence edécy IX. 51.

Szendy Arisztid

Spirituális Művészek
Szövetségének
kiállító tagja –
1928. évi kiáll. – 6 festmény

Földtani Intézet IX. 73.

Szendy Arisztid

festő

Ősszel, olaj.
Babjátékos, olaj.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Hadsereg.

E lapon egy 1768-iki Infa
1774-iki Husar, egy 1780. é
fanterist és egy 1840-iki Scha
szereléssel. Felirata fölül

középütt: DIE H
jobbra: No. 19

a kép alatt: National Gränztru
alól balra: F. l'Allemand.
jobbra: Gedr. bei Joh. Hö
legalól középütt: Wien bei J.
goldenen Kro

Szines kny., mér. a pa
F. l'Allemand: Die k.
zweyer Jahrhunderte, J. Berma

140-

Szendy Árpád

Körmenet elindul, olaj.

Alkony, olaj.

Falu vége temetővel, olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1719. Munkácsy Mihály

Tanulmány az „

A korcsma közepén az a
atal ember ül, ki könyökö
val az asztalra
lon elhelyezkedett konyod vissza
nyel, ki hátracsapott kalap
visel. Az asztal innenső végen
foglalkozik a mellé telepe
kezét fogja. A háttérben,
boglyás kemencze látszik, e
körvonalai bontakozna

⊥ hátradűl és

Szénrajz, méretei
Vétetett 1899. julius
1000 fron (5
L. N. 500/99.
585/99.

F Rippl Rónai József-
tol (332/98)

KIS KIÁLLITÁSOK

Nemzeti Szalón. A mindent megértő, csupán az emberi, hajlékony és mégis abszolut szempontjából értékelő mai eszthétikának a portrait-festészettel mintha kivételt kellene tennie. A portrait-festőt talán csak abban a viszonylatban lehet megitélni, melyet korának izlése, körülményeinek parancsai, megannyi érvényesülési akadályúl számára felállitanak. Az egyénkedő hiuság, az ideges türelmetlenség jól ismert velejárói a mi idegesség jegyében fogant korunknak. A portrait-festőnek, a kit gazdasági okok teljesen kiszolgáltatnak a megrendelőnek, mindezzel meg kell küzdenie, s végül a tetszetősnek hajszolására kényszerittetik. Ez a megalkuvás az, melyet a megitélésnél figyelembe kell vennünk.

Szenes Fülöp legkeresettebb portrait-festőink közül való, s ez alaposan beleszól művészetének megitélésébe is. Az utat, melyen erre a pontra eljutott, csupa kis megalkuvások jelzik. Pedig Szenes mindig egyike volt a legbecsületesebb törekvésü művészeknek. Mindig művészi ideálok vezették. Az a pálya, melyet a szalonbeli kollekczió fölfed előttünk, szinte megindító küzdelmét ábrázolja a kényszerü konczesszióknak és

a művészi törekvések nekilendüléseinek. Ránk csak ez utóbbiak eredményei tartoznak, mert arról a kicsinyes pepecselésről, fényképszerü kinyalásról, melyet például a 43-as számu kép példáz, igazán nincs mit mondanunk.

Szenes művészi vágyai a dekorativ felé törnek. A nagy konturokat, a merész összehangolásokat keresi. A plenairt is, a mi portraitnál a legexponáltabb kisérlet. Ehhez járul a technikája, az ecsetnek széles kezelése, a higan felkent, széles festékcsikok mind nagyvonaluságra törekednek. Csak az a baj, hogy legtöbbször ez a széles festés nála valóban nem is több mint: ecsetkezelés. Nem jelenti a széles, nagyvonalakban konczipiáló látást is. Innen némelyik különben művészi törekvésekkel megcsinált képének darabossága, nyersesége, a mely például a 42-es számu vörösruhás női képmást jellemzi. Dekorativ törekvései nem mindig az ábrázolt egyén karakterisztikus vonásaiból indulnak ki, hanem egy-egy szinhatásból, világitási effektusból vagy akár a háttér festőiségéből. És a háttér — mennyi mondanivalója van például a háttérnek John Lavery dekorativ portrait-in! Lavery a háttérben izgató kontrasztokat keres, Szenes ellenben — analógiákat. Ezért uralkodik el legjobb dekorativ képein is a háttér, mint az egész képre reflektáló főtéma. Ez legfőbb erőssége és egyben gyöngéje is a Tolnayné, első pillantásra megkapó képmásának. A kiválóan levegős háttér kékjeibe finoman simulnak bele a ruha kékjei. A hatás üde, gracziózus. De már a fakeménységü arcz egészen külön része ennek a képnek.

A barna bársonyruhás nőt ábrázoló a Szenes legjobb portraitje. Mert benne foglaltatnak az ő legjobb és legegyénibb tulajdonságai, melyek őt a dekorativ iránytól el fogják vezetni. Az a meleg elmélyedés,

megfet H az arc, továbbá a ruha bársonya sugárot, jen finom vezgéseket hoz felszüre.

Modern Művészet. 1905. I. évf. 1szám

Szendy Arisztid

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

met érdemlő tehetség *Szendy* Arisztid, akit Figyel-
lájképein épúgy, mint csendéletein és figu-
rális képein a konstrukció biztonságát és a
jellemzés erejét illusztrálja.

MH. 934.IV.18.

— Hát az úgy van, hám, a hogy [illegible]

— Nem lehet, Mihály bácsi, úgy-e? — kérdezte a lány félénken.

— Nem ám.

Azzal elhallgattak. Jó ideig álltak szótlanúl egymás mellett. Hallgatták az elemek viasko-

igérje meg azt az egyet, ho
nak az apám felől. Ha
jon meg.

— Igérem, lányom.

— Az Isten áldja meg é

Szenes Fülöp: Női arczkép.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Vas. Lap. 1902. 236. l.

— Az akasztófára? Meglehet, Tódor gazda. De oda már csak kendért jutok.

Azzal vette a botját, homlokára húzta a kalapját és indult kifelé. Menetközben még az illendőségnek is eleget tett: nyugodalmas jó éjszakát kívánt. Azután haza ballagott.

Az orgazda sápadtan, szótlanul nézett utána. Ösmerte az emberét. Tudta, ha az valamit fogad, nem beszél, nem lármáz, de megteszi, ha belepusztúl is.

Az eset később mégis felkavarta Partos Mihály nyugalmát. Egyedűl gunnyasztott a sötét szobában. Hátha nagyon szereti az a fiú a leányt? Mindegy, majd beszél vele. Az orgazda lányát nem veheti el. A betyár előítélete ép oly makacs, csontos, mint a feudális oligarcháé.

Éjszaka lett, sötét, zivataros nyári éjszaka. Menydörgött és villámlott. Egész itéletidő. Már leheveredni készűlt, mikor az ablakon koczogás hallatszott. Oda ment.

— Ki jár itten? — kérdezte.

— Én vagyok, Mihály bácsi, — hangzott kívűlről egy gyönge asszonyi hang.

— Ki vagy, fiam?

— Julcsa, a Hidvégi Tódor lánya.

— Jaj, lányom, nincs itthon a legény.

— Tudom. Kigyelmedhez jöttem.

— Én hozzám?

— Nagy beszédem van. Ereszszen be egy szóra, — rimánkodott a leány.

— Jól van, lányom, beeresztelek.

A villámfény az ablakon át megvilágította a leány arczát. Nini, de megnyúlt este óta. Csupa vörös a szeme.

Kiment és kireteszelte az utczaajtót. A zápor akkor kezdett szakadni.

— No, gyere be, lányom.

Oda vezette a pitvarajtóhoz.

— Hát mi járatban vagy?

A villám megint odavilágított. Látta, hogy nagyon gyorsan emelkedik a keble. Tyűh, itt baj van.

— Csak beszélj, lányom, — biztatta az öreg.

A leány odafordúlt hozzá a sötétben.

— Az apám mindent elmondott.

Olyan szomorú volt ez a néhány szó, hogy

1021

1980.V.23.Kossuth, 18.30/KJné/
Esti Magazin

- A statisztikai adatok felsorolása igazán ritka a kiállitásokról szóló tudósitásokban. Most azonban Szatmári Ilonának minden oka meg volt rá, hogy a számokat is emlegesse. Önkéntelenül alkalmazkodva hadd mondjam el, hogy a Mücsarnok hét termében hat év után ismét a belsőépitészek munkái láthatók, van ami természetben, van ami fényképen. Érthető, hiszen a belsőépitész munkája lehet akár egy xétterem, eszpresszó, kórház vagy szinház is, amit elég körülményes lenne a Mücsarnokban provizórikusan elhelyezni.

Szenes István

belsőépitész

- Jelenleg 252 diplomával rendelkező belsőépitészünk van. Az elemi tervező intézeteknél pl. 158-an, a butoriparban pedig 15-en dolgoznak. Negyvenketten önálló tervezők. Egyéb helyeken pedig, igy az oktatási, müvelődési és egészségügyi területeken 37-en vannak. Sok vagy kevés ez ?

- Kevesen vagyunk a feladatokhoz képest. Hiszen a belsőépitészeket az Iparmüvészeti Főiskolán oktatják, ahova évente

- Csak az Iparmüvészeti Főiskolán ?

- Csak az Iparmüvészeti Főiskolán oktatják, tehát egy müvészeti ágról van szó és a főiskola felvételi rendszerének megfelelően egy évben 8-10-12 embert vesznek oda föl.

- A feladatok nagyságát jelzi az is, hogy az állami tervezőintézetekben dolgozó belsőépitészeknek személyenként és évente 32-45 millió forint, a butoriparban pedig egy belsőépitésznek 425 millió forint érték létrehozásában van meghatározó szerepe. Szenes István többi között a belvárosi ifjusági ház belső tereit, a Filmmuzeum 1977-ben elkészült belső rekonstrukcióját, azután a Hilton szálló éjszakai tetőbárjának, vagy pl. a parádfürdő gyógyfürdő kórház teljes épitészeti megoldását tervezte.
Itt a Mücsarnok hét termében ma megnyitott belsőépitészeti kiállitás egyik vezető tervezője is volt.
Az ő kalauzolásával nézzük végig az elmult tiz évet összegező tárlatot.

- 152 tervezőnek a munkáit láthatjuk. Ha figyelmesen megvizsgálja azokat a butorokat, belső terekről készült fotókat és azokat a tárgyakat, amelyeket mi bemutatunk, akkor könnyen észreveheti, hogy ezek mely időszakban lettek megtervezve. Ez egy szándékolt tervezési metódusunk volt, hogy önmagunk számára is bebizonyitsuk, hogy mit tudtunk ezalatt az évtized alatt alkotni és egyben bár furcsán hangzik megismerjük egymás munkáját is..

- Természetesen más egy modern lakás butorzata és más egy nagy kongresszusi teremé.

- Ez a sokrétüség egyben jellemzője is lehet a mi munkánknak, de ugyanakkor

- kritikája is ?

- ugyanakkor kritikája is. Ugy érezzük, hogy nagyon ideje volt már ennek a bemutatónak, a nagyközönség nap mint nap érzékeli a mi munkánkat, hiszen abban a fotelban ül, amelyet mi tervezünk, abban a térben él, amelyet mi tervezünk, azon a munkahelyen dolgozik, amelyben itt-ott még belsőépitész keze is érezhető, abba a szinházba megy el, amelyet szintén belsőépitész tervez, abba az eszpresszóba, bárba ül be, ame-

lyet szintén, és sorolhatnám hiszen az élet minden egyes területén ott vagyunk és ez a sokrétüség, ez a sokszinüség lehet pozitivuma, de talán egy kicsit negativuma is ennek a kiállitásnak, hogyha a látogató ezt megfelelő érzékenységgel vizsgálja.

- A kiállitás ugyanis csak ma nyilt, de junius 15-ig lesz idő megnézni és véleményt formálni, sőt birálatot mondani. Ez utóbbit nagyon is várják a belsőépitészek és az a gyanum, hogy meg is kapják majd, dehát végülis ez segit nekik, ugyhogy itt az alkalom, hogy ne csak akkolr szidjuk egy étterem berendezését, amikor a cimzetthez semmi esély hogy eljut majd a kritika.

Amerika kedvencei a rákkutatásért

Eddig példa nélkül álló jótékonysági eseményre kerül sor az InterCom Rt., a Terry Fox – Fuss A Rákkutatásért Alapítvány, Kanada magyarországi nagykövetsége, valamint a Kanadai Kereskedelmi Kamara közös szervezésében. Hétfőn este hét órakor a Hollywood Multiplex Lurdy Ház nagytermében az Amerika kedvencei című vígjáték premier előtti exkluzív vetítésére kerül sor jótékonysági céllal. Az InterCom Rt. évek óta igyekszik lehetőségeihez mérten támogatni néhány kiemelten fontos ügyet: ingyenes ifjúsági mozielőadások, milliós nagyságrendű orvosi célú adományok jelzik e szándék komolyságát. Az Amerika kedvencei című vígjáték vetítésére eladott darabonként 5000 forintba kerülő jegyekből befolyó teljes bevétel a magyarországi rákkutatást támogatja. Amennyiben az adakozás e formája hatékonynak bizonyul, a szervezők évente meg fogják ismételni e különleges alkalmat.

A jótékonysági est idei alapítványi partnere, a Terry Fox Alapítvány a világ számos országában támogatja a helyi rákkuttatást és -gyógyítást, Magyarországon az elmúlt négy évben közel 120 ezer dollárt gyűjtött e célra, amely összeget a magyarországi rákkutatásra fordította. Az idén befolyt pénzösszeget a Semmelweis Orvostudományi Egyetemnek juttatják egy DNS analizáló műszer vásárlásának elősegítésére.

A Julia Roberts, Chaterina Zeta-Jones, Billy Crystal és John Cusack főszereplésével készült film vetítésére több mint száz jegy már.

Naponta 200 köbméter termálvíz árasztotta el a mozi pinceszintjét

A filmszemlére elkészülhet az Uránia

Az előzetes tervekhez képest több mint egy hónapot csúszik a Nemzeti Filmszínházzá alakuló Uránia mozi rekonstrukciója. A mélyépítési munkáknál bekövetkezett problémák miatt ugyanis a felújítással három hétre le kellett állni, mely a költségeket több tíz millió forinttal emeli. A megújuló filmszínház műszaki átadását január végére tervezik.

Az Uránia mozi – mely 1999. május 31-én zárt be – a tervek szerint február 1-jétől néhány újítással kiegészülve újra régi pompájában várja a közönséget, így az is elképzelhető, hogy a jövő évi filmszemle eseményeinek is otthont adhat – mondta Ács Tamás, a kulturális tárca gazdasági helyettes államtitkára. Ács Tamás emellett utalt arra is, hogy tudomása szerint ez ügyben a minisztérium már felvette a kapcsolatot a szemletanáccsal, illetve a filmművész szövetséggel.

Az Uránia Nemzeti Filmszínház rekonstrukciójának kivitelezési munkálataihoz a Mányi Építészeti Stúdió tavaly októberben készítette el a terveket, mely alapján a régi mozi felújításán túl a pincerészben két stúdiótermet is berendeznek. A minisztérium tavaly decemberben kiírt közbeszerzési pályázatának nyertese az Architecton Kft. lett, és mint fővállalkozó, tavasszal megkötötte a szerződést az NKÖM-mel, majd május 21-én megkezdte a munkálatokat az Uránia Magyar Tudományos Egyesületről elnevezett filmszínházban. Az épület felújítása a homlokzat tisztításával és restaurálásával kezdődött, mellyel párhuzamosan kicserélték az összes homlokzati nyílászárót is. Ez utóbbi az eredeti tervekben

A mozi nagyterme ma még építési terület, a székek helyén gépek dolgoznak

Fotó: Dezső Tamás

emeleti Hevesi Teremmel folytatódott, ahova a tűzvédelmi szakhatósági előírásoknak megfelelően új födémet húztak. Az eredeti tervekben ez a munka sem szerepelt, ám a használatba vétel egyik feltételeként a szakhatóság előírta ezt az átalakítást is. A kivitelező elké-

A munkák során ugyanis naponta legalább 200 köbméternyi termálvíz árasztotta el a területet, így a felújítással több mint három hétre le kellett állni, amíg a vizet ki nem szivattyúzták. A helyettes államtitkár becslése szerint több tíz millió forinttal növekszik a beruházás összege, amelyet mintegy 1 mil-

melyet Szenes István, Ybl-díjas építész készített – a termek falai is új árnyalatot kapnak: a jelenlegi hideg színeket meleg tónusok váltják majd fel. Ezenkívül az Uránia épületében működő Színház- és Filmművészeti Egyetem új aulával bővül, és a mozi nagyterme fölött egy tetőkertet is kialakítanak. A teljes rekonstrukción

külön pályázatot írt ki, s a tender a tervek szerint november végén zárul. A csúszás ellenére a kivitelező azt ígéri, hogy a különféle technikai eszközök beszerelését az építkezés előrehaladtával megkezdik, és időben be is fejezik majd. A január 25-ére tervezett műszaki átadás, illetve a próbaüzem után a

[illegible] bruár 1-jén már működő-

Megölni félnetek nem kell

A bakijairól elhíresült elnök ezúttal is elszólta magát. Gerald Ford alig fél éve csöppent bele az ovális irodába, s vitte magával a levakarhatatlan címkét, amelyet még képviselő korában ragasztott rá a Fehér Ház akkori lakója, Lyndon Johnson: „nem tud egyszerre járni és rágógumit rágni, mert az már meghaladja szellemi képességeit.” 1975 januárjában Ford ebéden látta vendégül a New York Times vezető szerkesztőit, s azok egyike felrótta neki, hogy az alelnöke, Nelson Rockefeller vezette és a – Watergate-botrány utáni nagy számonkérési sorozatban – a CIA ügyeit vizsgáló bizottságba szinte csupa konzervatív meg a kormányhatalomhoz közel álló tekintélyt nevezett ki. Mire az elnök magyarázgatni kezdte, hogy muszáj volt megbízható embereket kiszemelnie, nehogy „elkalandozzanak” a kijelölt ösvényről, s akként „befeketítsék” Trumanig visszamenően valamennyi elődjét. „És ugyan mivel?!” – okvetetlenkedett a főszerkesztő. „Például a merényletekkel” – felelte óvatlanul Ford.

Eltartott egy darabig, amíg leesett a tantusz. A Times-szerkesztők megegyeztek, hogy nem írják meg, amit hallottak, de persze a szájukat nem tudták tartani. Hamarosan csak híre ment a jobb társaságokban, hogy az elnök merényleteket emlegetett a CIA-val kapcsolatban. Szemfüles újságírók nyomozni kezdtek, de jellemzően a Watergate-ügy utáni gyanakvó hangulatra, eleinte hazai gyilkosságok után: a CBS tévé tudósítója a New York-i rendőrségen kutakodott korábban eltűnt kubai meg furcsa balesetben meghalt szovjet diplomaták aktáiban. S aztán eljutott William Colby akkori CIA-igazgatóhoz, akinek már kifelé állt a rúdja: „megöltek bárkit is?” Noha a beszélgetés „háttér” alapon volt, tehát névvel nem idézhetően, Colby némi gon-

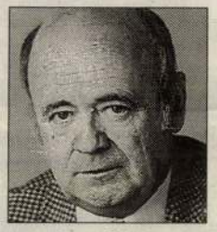

AVAR JÁNOS

„...a Fehér Ház és a CIA jogászai még most is hímes tojásként bánnak a témával: magyarázgatják, hogy hadiállapotban nem számít merényletnek az ellenség parancsnokának megsemmisítése.”

meghallgatva számos CIA-főnököt. Közülük a Watergate-ügyben is besározódott exigazgató és immár teheráni nagykövet Richard Helms dodonai válaszokat adott: a kémszervezet ugyan senki külföldi államférfit nem ölt meg „közvetlenül”, de tudott merényletek tervezéséről. Titkosszolgálati tojástánc volt ez, miként azok a Ford által történelmi reputációjukban féltett elnökök esetében is: Kennedy és a többiek nem konkrét utasításokat adtak kellemetlen emberek meggyilkolására, hanem – amint más fővárosokban is gyakorta előfordult – hangosan elmélkedtek az ilyen merénylet kívánatos voltáról. S az már a CIA dolga volt, hogy kikkel próbálja a kitűzött célt elérni.

A Church-bizottság által le is leplezett megannyi Castro-ellenes merényletkísérlet némelyikénél még (a havannai kaszinóik kisajátítását megbocsátani nem tudó) maffiózókat is bevontak: ezek egyikét történetesen a tervezett szenátusi tanúkihallgatásának előestéjén gyilkolták meg fecsegésétől tartó társai.

Ami csak fokozta a gyanút, hogy a kubai vezér netán viszonozta a Kennedyek kitüntető figyelmét, s Dallasban megelőzte őket: utóbb egy, a Church-bizottság által feltárt 1967-es titkos CIA-jelentésben állt, hogy ügynökük sejthetően éppen a JFK-val végző merénylet idején adott át Fidel Castrónak egy mérgezett tollat...

Ha az engedély csupán sejtelmes volt is, a tilalom már egyértelmű. A sort persze maga Ford nyitotta meg, de utódai rendre megújították a parancsot: a merénylet ezentúl tabu. A most Bush által adott új felhatalmazást a Washington Postban világgá kürtölő (és a Watergate-leleplezésnél legendássá vált) Bob Woodward a nyolcvanas évek második felében a CIA akkori „titkos háborúiról” Fátyol címen írott könyvében kifejti, hogy ez a hidegháborúba bonyolódott Amerika Achilles-sarka volt. Az újságírót bizalmába fogadó (addigra agydaganatban meghalt) CIA-igazgató, William Casey elmélkedett neki, hogy semmi sem érinti olyan érzékenyen a nemzeti önképet és erkölcsi hitelt, mint éppen a merénylet mint olyan. Casey barátja és főnöke, Reagan elnök igazán a kemény külpolitika híve volt, ám ezt ő is tabuként kezelte.

Cinikusoknak ugyan hihetetlennek tetszik, de ez így volt utódai esetében is, mind mostanáig. Az idősebbik Bush az öbölháború idején óvakodott parancsot adni Szaddám Huszein „kilövésére”, noha persze a Pentagon tőle telhetően igyekezett meg- és eltalálni az iraki diktátort, aki a legegyszerűbb módon gondoskodott biztonságáról: esténként maga szemelte ki a lakóházat, ahol az éjszakát óhajtotta eltölteni, s annak tulajdonosát egyszerűen kiebrudalták. Vagyis a gyanakvó Szaddám nem bízott igazán a CIA-tilalom megtartásában.

Most tehát az ifjabbik Bush tagadhatatlanul teljes fordulatot hajtott végre. S hát hihetünk Woodwardnak, aki egy névtelen magas rangútól azt idézi, hogy „a kesztyűt levettük”: a riporter ezt a Cheney alelnökkel készített interjúba szövi bele, s ekként mindenki sejtheti, ki is volt a szókimondó Anonymus. Megtudtuk azt is, hogy az Oszama bin Laden

MH-ÁLLÁSPONT

Összjáték

Nem aktuális – indokolt Rogán Antal Fidesz-alelnök, amikor megkérdezték, miért indítványozta a parlamentben, hogy a szerencsejáték-törvény módosítását vegyék ki a zárszámadási csomagból.

Van ilyen. Tegnap még fontos volt, mára már nem aktuális, holott szerencsejáték volt, van és lesz, az pedig korántsem mindegy, hova, kikhez kerülnek az ebből befolyó milliárdok.

Más kérdés, hogy Rogán alelnök éppen akkor látta be, hogy a módosítás nem aktuális, amikor a kormánynak el kell fogadtatnia a parlamenttel a tavalyi zárszámadást. Vagyis, amikor a szavazásnál múlhatatlanul szükséges a kormánypárti többség.

A Fidesz vezette koalíciónak ma papíron mindössze kétfős többsége van. A Torgyán-hű kisgazdák valószínűleg nemmel szavaznak, marad tehát a 12 miépes szavazat mint vastartalék. Már, ha marad. A MIÉP ugyanis kijelentette, hogy a zárszámadást csak akkor szavazza meg, ha kivonják belőle a szerencsejáték-törvény módosítását.

És lőn.

Az összefüggést természetesen mindkét fél tagadná, ha rákérdeznének, de már nem kérdeznek rá, annyira elfogadott a (néhány, kevéssé fontos kivételtől eltekintve) hallgatólagos Fidesz–MIÉP-összjáték a pályán.

Ennek fényében természetesen sok minden érthető. Például az is, hogy a médiakuratóriumok teljessé, azaz törvényessé tétele érdekében miért nem történik oly régóta semmi. Miért ragaszkodik a Fidesz – ez esetben vaskövetkezetességgel – ahhoz az átlátszó kifogáshoz, hogy a kuratóriumok ellenzéki helyeinek betöltéséről csak az ellenzék dönthet? Benne a MIÉP-pel, amely ez esetben természetesen nem fű alatti kormányszövetséges, hanem hiteles ellenzék, akár az MSZP vagy az SZDSZ. Következésképp nincs az a fideszes erő, amely a MIÉP-et rábírhatná, hogy mini frakció létére ne két kuratóriumi helyet vindikáljon magának az ellenzéknek járó négyből.

A játék oly átlátszó, hogy egy kisiskolás is érti, nemhogy az EU bővítéséért felelős külföldi tisztségviselők. Akik immár nyíltan bírálják a Fidesz médiapolitikáját, s értésre adják, hogy ilyen politikával nem lehet az EU-ba bejutni.

Ahová a Fidesz – szavai alapján – oly nagyon siet. Vagy elképzelhető, hogy mégsem?

MEDGYESI CSILLA

Izrael és az amerikai kettős mérce

Tessék, mit jelent, ha egy országnak egymilliárd lakosa van! – fakadt ki keserűen a Jerusalem Post publicistája. Az izraeli újságíró azt kommentálta, hogyan állt ki Colin Powell amerikai külügyminisz-

Szenes István
Belsőépítész

1981.II.3.Televizió 21.oo
Studió 81

- Ez itt a budapesti Hilton Tauer terme, fényképről. A valóságból ebből már semmi nem látszik, hiszen a belsőket szétbontották. Nyilván kedves nézőink is értesültek róla az ujságok bőségesen irtak róla az elmult 1-2 hétben, hogy a Hilton Szálloda legfelső két termének belsőjét más célra alkitják át és ezért bontják. Nagy vo lt a közfelháborodás. Mi is természetesen és érthetően az ügy nyomába indultunk. Minekünk meg van az az előnyünk, hogy meg is tudjuk mutatni azt, amiről az ujságok csak irni tudtak. Hát mit is tudunk mutatni. Itt van például a Trubadur-terem. A Trubadur-terem eredeti állapotában, ebből is természetesen ma már nem látszik semmi. Az üvegajtó Kiszely Katalin terve alapján készült. Az egész Trubadur-termet Szenes István belsőépitész tervezte. A ménnyezetboritó háló, amit szintén látni fognak Simai Lajos ötvösmüvész munkája. A dombormüveket Kiss Kovács Gyula szobrászmüvész, az üvegcsillárokat Bohus Zoltán iparmüvész tervezte. Mindezek ma már mégegyszer mondom nincsenek. Hogy mi van, ezt mi is szerettük volna megnézni, kameránkkal, megpróbáltunk bemenni ebbe a két terembe, sajnos azonban nem engedtek be minket. Ezért az utcán készült az interju.

- Mi a helyzet tehát most a Hiltonban és mi a feladat.

- A Középület Tervező Vállalat megbizást kapott a Danubius Vállalattól és mi fogjuk tervezni a 6.emeleten a változott funkcióra. Megvédve mindazt, ami érték.

- A feladat tehát azeredetihez képest.

-Az eredetinek a helyreállitása, tehát tulajdonképpen egy négy éve átadott épületet, amit a szakmai és nemcsak a szakmai, hanem a magyar közvélemény és a külföldi szakmai közvélemény is a legnagyobb elismeréssel fogadott, ennek a két egyik legreprezentativ termének a renoválása, tehát az ujra helyreállitása a feladatunk.

- 69 óta törvény védi az épitészeti alkotásokat is. De sajnos sokan nem tudják és megkerülve a törvényt mindenféle átalakitásokat végeznek az épületeken. Uj funkciókat adnak anélkül, hog y szakavatott emberek és szervezetek ebbe beleavatkoznának.

- Nem történt olyan rongálás, itt most már a munkák megkezdése után a Trubadur-teremben, illetve a Tauerban, amelyek helyreállithatatlanok.

- Hát tulajdonképpen minden helyreállitható és mi ezt szeretnénk elérni, hogy a rövid kivitelezési időszakban minden visszakerüljön a helyére és reméljük, hogy ez meg is fog történni.

- Elkerülhetetlen volt ,hogy egy ilyen társadalmi felzudulás következtében szerezzék meg azt a jogot, amit eredetileg is maguk kaptak.

- Elkerülhetetlen volt, mert csak ennek a társadalmi felzudulásnak a következtében tudtuk megszerezni azt a jogot, ami tulajdonképpen megillette volna az eredeti tervezőt.

Szenes István, ipaművén

L: Makovecz Imre

Vadas J: Félájultan 13

Élet és Irodalom Br. 1983 szept 23 XXVII/38

Szenes István, belsőépítész

EGY MODERN LAKÁS BELSŐJÉT bemutató iparművészeti kiállítás nyílt meg csütörtökön Szegeden, a Gulácsy Lajos-teremben. A bútorokat Szenes István, a Középülettervező Vállalat belsőépítésze, a lakástextíliát Pajer Emília textiltervező, a dísztárgyakat Eöry Miklós keramikusművész készítette.

– :Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1981 aug. 7

Szerecs Márta

illusztrálta az alábbi

könyvet

Március 15 örs leszünk.

(Ifjúsági elbeszélés.)

Bp. [1948] 30 l.

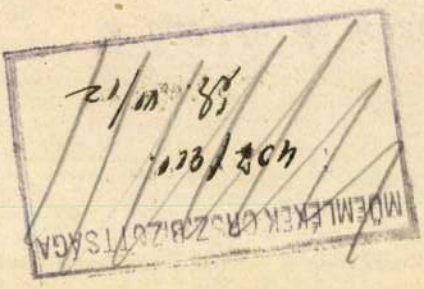

A vallás és közoktatásügyi
60778.sz.a.kelt és a IX.ker
letének

A szilágynagyfa
költségeire Négyezer /:400
az állampénztárt, hogy az
sága elnökének hivatalos
sége mellett fizesse ki s
kiadáskép számolja el.

Budapest, 1911. m

Molnár s.k., államtitkár.

Szeles Róbert, grafikus

MDK

Szluka Emil könyvét
ékesítik rajzai.

Hordinka László: Szluka Emil. A nemzeti színek világa 750-751.

A Könyvtáros, Bp. 1964. december XIV/12.

Szemes Róbert, grafikus

Hotel Ifjúság
repr.

Magyar Ifjúság, 1969. VI. 20. 1. l.

Szecsi Róbert, grafikus

Épül az M-7

repr.

Magyar Ifjúság, 1969. 11. 14. 1. l.

Szemes Róbert, grafikus

Vasit a Barradla-barlangban

xepr.

Magyar Ifjúság, 1969. IV. 18. 1. l.

Szenes Rólert

Illuntrálta Szluka Emil: Gépek és gyárak világa c. könyvét.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 2. 13. o.
Vasárnapi könyvszemle

Szenes Róbert M.D.K.

Kézidarálót hajtó nő képe / Rajz a Néprajzi Muzeumban őrzött fénykép után/ repr.

eresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
13.1.

Szemes Róbert

Rajz szepkó

Magyar Hírlap 1963 II. 2

Szenes Robert

Rajz szepró/

Magyar Hirlap 1964 I. 4

Szemes Robert

Badacsony /rajz, rajzró/

Magyar Hirlap 1963 XI. 2

Szemes Róbert

Rajz /szepkó/

Magyar Hjusag 1963 VI. 15

Szemes Róbert

Rajz szepró/

Magyar Ifjúság 1963 IV. 13

Szenes Robert

Rajz /repró/

Magyar /finság 1965 VII. 12

Szenes Róbert

Rajz /szepró/

Magyar Hírlap 1966 I. 15

Szenes Róbert

Kormikus város (szepró) rajz,

Magyar Hírlap 1966 I. 22

Szenes

Tuna 9 (rajz, repró)

Magyar Hírsóg 1966 II. 5

Szenes Robert

Hotel Horizont (szajr, repró)

Magyar Hirlap 1965 XII. 22

Szenes Róbert

Rajzok (2 repró)

Magyar Ifjúság 1965 II. 6

MOK

Szemes Róbert grafikus

illusztrációkat rajzolt Borbíró-Valló: Győr városépítéstörténete c. munkájához. (Az egyes rajzok lapszámát l. 311 – 315. l.)

Borbíró-Valló: Győr, Bp. 1956. 16. l.

Szenes Róbert, grafikus

Háromáltű repülőgép
illusztr.

Magyar Ifjúság, 1970. jan. 9. 1. l.

Szenes István, belsőépítész

Kiállít a Tanács körúti bemutató-
teremben.

(f.j.): Belsőépítészet '74

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 8.

Szemes Istvánn

Ipszarművész

Fenivárás óvodai bútorok

(nyiso)

— : A gyenek izlaga

Művészet, 1975. május - 10 oldal.

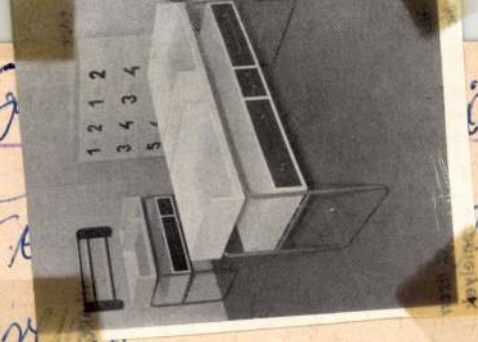

G[illegible]ÖZTI)

F[illegible]utorak.

(rep.)

2. téma: A gyermek világa.

Művészet, 1975. 5. 10. old.

SZENES ISTVÁN
belsőépítész

Magyar Iparművész.
2003/2.

24. old.

SZENES ISTVÁN

A MAGY. IP. MŰV. AZ EREDETI ORDULÓN

40.0.

Ami a helyzetet illeti: emlékezt
ember volt s 1848. március 15-é
hogy: mmmost nnnincs sszükség o
lapokat szokta olvasni s szeme
titkár előadása a német helyzet
séggel vázolta az ottani gazdas
ményeit s sürgősen más irányt j
iniciativa mennél gyorsabb és m
a hivatalos gazdálkodás helyébe
sokkal szabadabban persze, bir
Mindez persze nem használ semmi
kább érzelmek irányitják, mint

Nekem eltökélt szándékom, hog

Fenyves Róbert grafikus

39 éves korában elhunyt

Magyar Nemzet 1972 február 3
4. old.

Szeres Róbert, grafikus

Meghalt 39 éves korában.

Temetése febr. 8-án a farkasréti temetőben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 3.

ARGUS

Internationaler Argus der Presse AG, 8030 Zürich, Postfach, Tel. 01 34 49 37. Argus International de la Presse SA, 1228 Plan-les-Ouates/Genève, Case postale, Tél. 022 71 26 62. Weitere Angaben über untenstehendes Organ/précisions supplémentaires sur la publication mentionnée ci-dessous: Argus-Media-Information Tel. 01 34 49 37

Szuzsa Szenes

Allgemeiner Anzeiger vom Zürichsee Wädenswil (CH) Aufl. t. 7797

1021

17. April 1975

Aus der Geschäftswelt

Ungarische Keramik- und Textilkunst im Globus-Forum (Zürich)

pd. Vom 17. April bis 7. Mai präsentieren zwei berühmte ungarische Textilkünstlerinnen im Globus-Forum (vierter Stock) auserlesenes Kunsthandwerk. Zsuzsa Szenes und Marianne Szabó laden Liebhaber und Sammler von dekorativen Wand- und Raumtextilien ein zu einer aufschlussreichen Führung durch die Ausstellung. Dabei bietet sich die Gelegenheit zu einem persönlichen Gespräch über Arbeitstechnik und Materialien mit ihren unterschiedlichen Eigenschaften. Schöpfungen von drei weiteren Textilkünstlerinnen, nämlich Ildikó Dobrányi, Rita G. Háger und Magda Pászhty sowie der hervorragenden Keramikerin Zsuzsa Morvay ergänzen die an wertvollen Einzelstücken und kleinen Serien reichen Ausstellung zu einem wohl einzigartigen Œuvre.

Torchance, als der Jugoslawe Katic, von Martinelli in die Tiefe lanciert, nur knapp an Donzé scheiterte. In der Folge griffen die Zürcher vehement an, und es war wieder Katic, der nach einem Traumpass Martinellis in aussichtsreichste Position kam, aber von Trinchero im letzten Moment am Torschuss gehindert werden konnte. Auffallend in dieser Phase des Spiels war die sehr large Manndeckung der Walliser, was natürlich den schnellen FCZ-Spitzen Katic und Jeandupeux, der sehr kämpferisch eingestellt war, aber oft etwas unglücklich agierte, sehr gelegen kam. Nach den zwei erwähnten Chancen von Katic hatte der FCZ – etwas nervös geworden – Mühe, zu seinem gewohnten Spiel zu finden, und bis zur Pause waren es [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1969 MÁR 8

Szenes Zsuzsa kiállítása Székesfehérvárott

Gyapjúhímzéseket és tollrajzokat mutat be a *székesfehérvári Csók István Képtár*, a fiatal *Szenes Zsuzsa* alkotásait. Ellentétes műfajok: a hímzett faliszőnyeg türelmet, odaadást, aprólékos munkát igényel, a tollrajz pedig a könnyed kéz, a biztos szem, a pillanatnyi hangulatokat megörökíteni akaró művészi szándék területe. Szenes Zsuzsa tollrajzai nem ilyenek. Aprólékos gonddal felépített, kicsiny világ panoptikumfigurái élik életüket a rajzokon, létezésüknek az egymásbafonódó vonalak szabnak határt, mint ahogy a rajzok modelljei is szigorúan körülhatárolt keretek között mozognak: kisvárosokban, régi lakásokban és gyermekkori emlékekben.

A kispolgár is ember — talán így fogalmazható meg ennek az önmagába zárt, érett és szelíden ironikus rajzi világnak a lényege. A legújabb — és egyben legsikerültebb — rajzok Gross Arnold mesélő stílusához közelednek (*Származás, A kis szobába toppanék*), és példás mesekönyv-illusztráció lehetne a *Volt egyszer...* sorozat is kövér tündérével, szigorú királyával és a marcona huszárral.

Míg a rajzokon egységes stílust és azon belül egyenes vonalú fejlődést látunk, a faliszőnyegek még nélkülözik a kiérlelt egységet. Ennek nyilvánvalóan az az oka, hogy ilyen munkaigényes technikával nehéz kísérletezni.

Leszűkül a lehetséges témák száma is, legalábbis úgy látszik, hogy a mesélőkedvnek gátat szab a választott módszer. Szimbolikus-dekoratív ábrázolásokat könnyebb így létrehozni — *Naparforgó, Füvek, A másik életfa* —, de ezek bármilyen szépek, nem lépnek túl a faldíszítés, a dekoráció, vagyis az iparművészet határán. Pedig a faliszőnyeg képzőművészeti műfaj is lehet — ki nevezné *Ferenczy Noémit* iparművésznek? —, és a *Virágot szagoló nő* azt bizonyítja, hogy Szenes Zsuzsa át tudja lépni a nagy művészet és a kellemes, ízléses dekoráció közötti határt.

Sz. A.

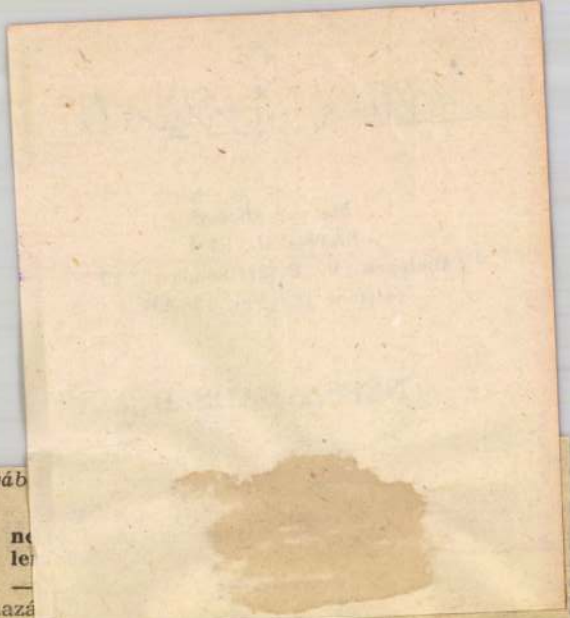

éven alul meghalt csecsemők több mint 70 százaléka a szülést követő két héten belül veszti életét, s túlnyomó többségük koraszülött. Ezen túlmenően: a fogamzóképes korban levő nők, a leendő anyák egészségének védelme is kötelességünké teszi, hogy mindent megtegyünk *a terhességmegszakítások számának erőteljes csökkentésére és a korszerű fogamzásgátló eszközök elterjesztésére.*

Az Egészségügyi Minisztérium már 1967-ben bevezette a magyar gyártmányú, *Infecundin* elnevezésű fogamzásgátló tablettát. Hormonális hatású szerről lévén szó, *csak szakorvosi ellenőrzés mellett szabad forgalomba hozni;* ez egyébként minden értékesebb gyógyszer esetében általános szabály. A megkötöttségek természetesen bizonyos mértékben megnehezítették a szer terjedését. Ennek ellenére 1968 őszén körülbelül húszezer nő használta rendszeresen a tablettákat, és *számuk ma már a hatvanezret is meghaladja.* Az utódokra ártalmas következményt nemcsak nálunk, hanem sehol a világon nem észleltek, pedig 1956 óta több millió nő szedi rendszeresen az ilyen természetű fogamzásgátlókat. Ugyancsak egyértelmű megállapítás, hogy *a tabletták szedése nem okoz meddőséget,* nem gátolja a későbbi kívánt terhesség létrejöttét.

váb

ne
le

—

hazá

egész világon, igen magas volt a nemi betegek száma. A gondozóhálózat megszervezése és magas színvonalú munkája, valamint a nagy hatású antibiotikumok ingyenes alkalmazása együttesen azt eredményezte, hogy *1959 és 1963 között rendkívül kedvező helyzet alakult ki.* A legutóbbi években azonban rosszabbodott a helyzet. Az utolsó három évben 400 és 500 között alakult a friss szifiliszes megbetegések száma s tavaly több mint 11 000 gonorrheás beteget tartottak nyilván.

Ezek a számok a háború utáninak csak kis töredékét jelentik ugyan, a fiatalok védelme érdekében azonban az emelkedő tendenciára fel kell figyelnünk. *Nincs szó arról, hogy az antibiotikumok elvesztették volna hatásukat,* rezisztencia alakult volna ki velük szemben. A közhiedelemmel, sőt egyes szakemberek nem eléggé megalapozott véleményével ellentétben az *idegenforgalomnak* is csak elenyésző szerepe van az említett növekedésben. Nyilvánvaló viszont egyes, a normálistól eltérő szexuális magatartások szerepe, s látni kell azt is, hogy a betegség terjedésé-

19/8 JUN 1. 41

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

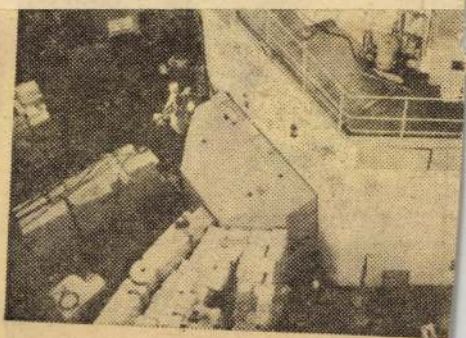

A KFKI kísérle

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Szenes Zsuzsa
1975 DEC 13

1021

Szenes Zsuzsa: Drága Jóska

szer bevezetése után közművelő-
dési, végső soron azonban belpoli-
tikai helyzetet próbálják értelmez-
ni. Különösen értékesek azok a fej-
tegetések, amelyek a szocialista
brigádmozgalom közösségszervező
és közművelődési lehetőségeit bon-
colgatják, s eljutnak a lényegig
(valójában politikai állásfoglalásig)
a technicista álláspont kritikájáig.
„A szocialista brigádok akkor vál-
nak a közművelődés közvetítő kö-
zegévé, ha tevékenységük valóban
az emberi univerzalitás kifejleszté-
sét szolgálja, s a mindennapokban
segíti elő a szocialista kultúra ér-
tékeinek jelenlétét és felszívódását.
Ebben az értelemben a szocialista
módon dolgozni, élni, művelődni
jelszó különböző elemei szervesen
kiegészítik egymást. Ha azonban a
munkával kapcsolatos követelmény
— sajátos technokrata logikának
megfelelően — leszűkül, és a mun-
kással csak mint munkaerővel szá-
molnak, a tanulás s a kultúra járu-
lékos elemmé, az univerzalitás üres
jelszóvá válik."

Hasznos lenne tovább szemlézn

Szenes Zsuzsa

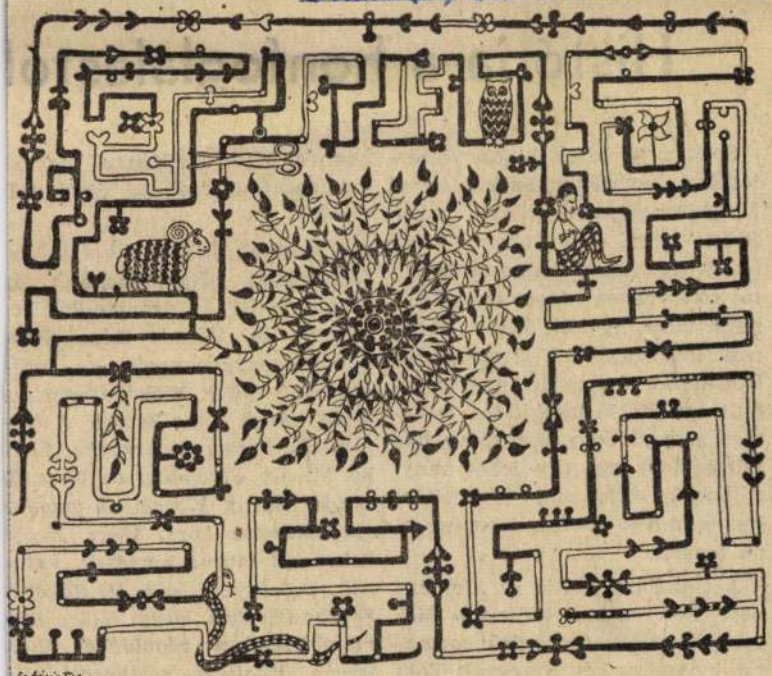

Szenes Zsuzsa: Labirintus

5

ÉLET ÉS IRODALOM

1975. dec. 13.

História a honfoglalástól

Soha nem adtak ki annyi történelmi ismeretterjesztő könyvet Magyarországon, mint most. Soha nem volt olyan nagy hiány történelmi ismeretterjesztő könyvekben Magyarországon, mint most. A két állítás között csak látszólagos az ellentmondás. Két-három évtizeddel ezelőtt indult egy élénk érdeklődési folyamat, s évről évre növekedve oda jutott, hogy ma nem lehet annyi népszerű történelmi ismeretterjesztő művet kiadni, amennyi el ne fogyna.

A Gondolat Kiadó az idei ünnepi könyvhéten indította *Magyar História* elnevezésű sorozatát, egyszerre két könyvvel; Tóth István *A rómaiak Magyarországon* és Péter Katalin *A magyar romlásnak századában* című művével.

A sorozat újabb alkotásokkal folytatódik. Nyomdában van Kristó Gyula *Az Aranybullák százada* és Várady Géza *Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag* című műve. Előkészületben a többi között Teke Zsuzsa *A Hunyadiak három nemzedéke*, Lackó Mihály *Széchenyi és Kossuth vitája*, Bakay Kornél *A magyar államalapítás kora*, Nagy József Zsigmond *Kuruc nemesek, katonák*, Szörényi László *II. Rákóczi Ferenc ifjúsága*, Hegyi Klára *Egy világbirodalom végvidékén*, Vida István *Koalíció, pártharcok*, és Granasztói György *A középkori*

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Szenes Zsuzsa

1975 DEC 13

1021.

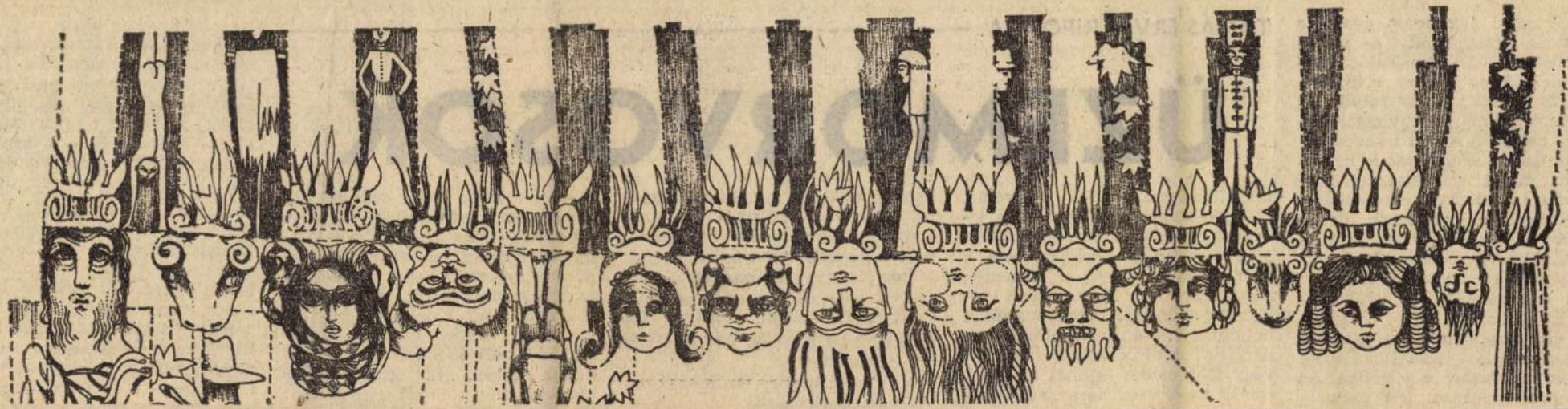

Szenes Zsuzsa: Régi nyaraló (részlet)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ULLÓI ÚT 81

TAMÁS ERVIN RIPORTJA:

ÜZEMORVOSOK

— A gyári üzemorvos évek óta kezelte a vezérigazgatót — meséli ismerősöm. — Minden kedden fogta a táskáját és felment az irodára, dicsérte a titkárnő új ruháját és erős kávéját, majd megvizsgálta az „öreg" szívét. A meghitt kapcsolatból az üzemi rendelőnek is haszna származott; a vezérigazgató harmincezer forintért irodabútort akart vásárolni orvosának, de az inkább új vizsgálóasztalt kért és kapott. Minden rendben ment egy bizonyos keddi napig, amikor az orvos sok munkájára hivatkozva másnapra halasztotta a szokásos ellenőrző vizsgálatot. Kedden este a vezérigazgatót infarktus érte; mentők szállították a kórházba. Az üzemorvos magának tett szemre-

megalkuvásnak. Én szívósan, csendben dolgozom. Megírom a jelentéseimet. Nyugodtan, csendben, kitartóan. Ez is harc. És nem a gyárigazgató vagy a főmérnök megkerülésével. Megbeszélem velük följegyzéseim tartalmát, sőt a helyzet javításának lehetőségét is. Annak semmi értelme, hogy két vagy több ember egymás torkának essék. Abból csak harag, sértődöttség lesz, eredmény sehol.

van, az emberek foglalkozni kezdenek magukkal. Fölfigyelnek arra, hogy ha a gyomrukat, nyakukat, más testrészüket megnyomják, fáj. Mikor átszervezés kezdődik, növekszik az ideges panaszok száma. Csak figyelő szem, érzékeny fül kell, s az orvos úgyszólván mindent tud a gyárról.

A rehabilitációnál tartunk, az orvos vesszőparipájánál.

— Már csak ezért sem szabad összevesznem senkivel — folytatja mondandóját az üzemorvos. — Különben honnan lenne EKG-m, fogászati székem? Nem beszélve a nyereségrészesedésről, a jutalomról, amit nem kötelesek adni, hiszen nem vagyok gyári alkalmazott, de amit kaphatok, ha elégedettek velem. Így aztán olykor megkeresem a kollégát a szakrendelőben, és mondjuk, megszerzek egy

— Én most is biztos vagyok abban, hogy az az ember beteg. Nekem támadt, az ápolónők csitították. A szakszervezeti bizalmi pedig szóval rontott rám: „Mi köze magának ehhez?" Fölmondtam. Ő még — tudtommal — a forgógépen dolgozik. Csak baj ne történjék!

Tehát az orvos szemszögéből is van „szegény" és „gazdag" vállalat. A mostoha körülmények között termelő gyáraknál a szükség sokszor törvényt bont — bonthat —, főként akkor, ha üzemorvosuk részállású, s nemigen tekintheti át a munkafolyamatokat, s technológiát. Kinek lenne kötelessége segíteni? Egyértelmű a felelet: a vállalat szakszervezeti bizottságának. Az üzemorvosok körében végzett fel-

Keves Zsuzsa

„MESTERSÉGEM CÍMERE: VASAS...”

A vetélkedő résztvevői és Dr. Hársing Lajos játékvezető

A 102. és a 2. sz. Vasipari Szakmunkásképző Intézet tanulóinak nagysikerű vetélkedője

A Pesterzsébeti Vasas Művelődési Központban a Budapesti 2. sz. „Bordás András” Szakmunkásképző Intézet és a 102. sz. Ózdi Szakmunkásképző Intézet sikeres vetélkedőt bonyolítottak le a közelmúltban.

A kiírás szerint Ózdon és Budapesten egy-egy középdöntőben kellett vizsgázniuk a tanulóknak politikai, szakmai, kulturális és sport témákból. Ezeken a versenyeken az első öt helyezett tanuló nyert jogot arra,

Munkában a zsüri

(Jászberényi Gyula felv.)

EZ TÖRTÉNT ...KÉPEKBEN!

Az Ifjúsági Klubban Király József pszichológus beszélget a fiatalokkal

A nagysikerű Májusi Bálon lépett fel a népszerű énekes: Koós János

Nyilvános óra a balett tanfolyamon

A Májusi Bálon divatbemutató is volt. Képünk az egyik csinos manekent mutatja

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSILI
Budapest

1969 JUL

1021

Nagy sikere van a szakkörök életét és munkáját bemutató kiállításnak. Képünk a kiállítás egy részét mutatja

(JÁSZBERÉNYI GYULA FELVÉTELEI)

Szenes Zsuzsa iparművész kiállításának látogatói

Csiliben

szült műsorukat mutatják be — pódiumjáték formájában — vasárnap délelőttönként a Csili kerthelyiségében. E műsoron kívül még egy vidám nyári műsort is készítettek.

A kaktuszkedvelők szakkörének is mozgalmas nyara lesz, hiszen a nyári hónapokban bonyolítják le itthon és külföldön egyaránt a különféle magcsere akciókat, tapasztalatcseréket, találkozókat rendeznek külföldi és hazai résztvevőkkel.

Nyáron is működni fog az úttörő klub. Hetenként egy alkalommal találkoznak majd a vakációzó diákok. Programjuk középpontjában a strandolások és kirándulások állnak. Számháború a budai hegyekben, kirándulás a Dunakanyarba — íme két jelentős vállalkozás a gazdag programból.

nak majd. Az idén újdonságnak számít, hogy nemcsak általános és középiskolásokat, hanem ipari tanulókat is korrepetálunk. Akiket két tantárgyból kell korrepetálni, azokat órakapcsolásos módszerrel fogják felkészíteni a vizsgákra. Jelentős és fontos dolog a korrepetálásokon, hogy a szülőket Művelődési Központunk azonnal értesíti a hiányzásokról. Tehát, ha valamelyik diák „eltéved", a szülő következő nap már tudni fog a dologról.

Bizonyára nagy érdeklődésre tarthat számot majd a nyári balett előkészítő és a német nyelvű gyermek foglalkoztatás is.

A felsorolt lehetőségek között természetesen mindenki saját kedvére válogathat és mi bízunk abban, hogy az „uborkaszezon" ellenére sok kellemes percet, órát fognak nálunk eltölteni kedves vendégeink.

1969. július 10-én hathetes

nyári zenetanfolyam

indul. A felvételhez vizsga nem szükséges. Tanszakok: zongora, hegedű, ének, gitár, hormonika, fa- és rézfúvó, táncdalstudió. Jelentkezni lehet naponta 14—18-ig (új épület 25-ös szoba).

Nyári balett előkészítő tanfolyam

indul

1969. július 31-én (csütörtökön) délután 17 órakor. Felvétel: 4 éves kortól — fiúk részére is. Beiratkozás: naponta 10—16 óráig a 10. sz. irodában.

Jöjjön a Csili-kertbe!

Minden este zene — tánc
Játszik a **Kovács Tolnai Szabolcs— László**
SLY BOYS VOCAL
Hideg — meleg ételek — italok.

a mai társadalomban betöltött ízlésdiktátori jellegénél fogva nem túlzás a maximális igényesség követelményéről beszélni. Boldizsár Iván említette nemrégiben egy — színházművészettel foglalkozó — előadásában, hogy a mai színháznak le kell mondania *népnevelő funkciójáról*, mert ezt a szerepet immár véglegesen átvette a televízió. Érdemes volna ezt a gondolatot alaposan megvizsgálni a tévé oldaláról is, és levonni a belőle következő tanulságokat. A Magyar Televízió — a cikk elején említett vaskos dokumentumanyag is bizonyíték rá — felmérte a működése iránt támasztott követelményeket. A kritikus a maga részéről annyit tehet, hogy szurkol a televíziónak és — lehetőségei szerint — segítőjéül szegődik.

KOLTAI TAMÁS

képzőművészet

Szenes Zsuzsa grafikái

„Ilyen fegyelmezett tébollyal még nem találkoztam" — mondotta valamelyik festőnk, amikor végignézte Szenes Zsuzsa tusrajzait, ezeket a kézművesi gondossággal megmunkált, kicirkalmazott miniatúrákat. S csakugyan, aligha lehetne találóbb paradoxonnal megközelíteni Szenes Zsuzsa műveinek jellegét és jelentését: az egyenletes, pedáns, szinte szenvtelen kivitelt és az egyszerre csábító és borzongató őrületet, mely megzabolázott mese-, emlék-, vagy álom-fodrodásokban remeg át a lapjain.

Rajzain egyszerű, mindennapi dolgok „történnek meg", de ezek a történések egyszerre részei a múltnak és a végtelenre nyújtott jelennek. (Uzsonna, Úszólecke, Piknik, Délelőtt, Hentesüzlet). Minden tárgy és személy szinte érzékien tapasztalható módon van itt jelen: a gyertyatartó, a díszcserje, a terített asztal a virágmintás kanapé, a karikázó gyerek karikája, az asztali óra, s mindez aggodalmas körülményességgel egybehordva, mintha bármely mozzanat kifejtése meghamisítaná a valóságot. Csupa jóakaratú és készséges kitárulkozás a részletek realitásában és csupa alattomos átejtés magukban a részletekben; a négyzetcentiméterről négyzetcentiméterre felderíthető bizarrságokban. A bérház lépcsőjén üldögélő apácák, fejük felett a haranggal, az emeleten guggoló majom, a korlát rácsáról lecsüngő zsebóra, a régi nyaralóba befészkelődött baglyok, a kőszobrokká meredt fejek, a legnagyobb természetességgel, sőt közömbösséggel épülnek bele a kompozícióba, hogy közben szinte észrevétlenül kavarják fel egy egészségesnek és harmonikusnak hitt világ rendjét. Régi családi fényképek gyanútlan lapozgatásából (Annabál, Régi nyaraló, Egykori házaspár), vagy naiv bábjátékban való önfeledt gyönyörködésből (Volt egyszer egy kövér tündér..., és egy szigorú király..., és egy huszár) így lesz egyszerre kínos zavar, szorongás, váratlan megrendülés. — Szenes Zsuzsa a stílus folytonos, feloldhatatlan ellentétével vagy egyszerűen csak délibábjával tudja rendkívülivé tenni a köznapit; rendkívülivé — a szónak luciferi értelmében. Mert ami nála vonzó, jóviális és pompás, az mind csapda; a szépség céltalan és értelmetlen, a pompa kegyetlen és fojtogató, a békés derű pedig csak bárgyúság — nevetséges és undorító. Mindaz, amit Szenes Zsuzsa konok következetességgel feltérképez vagy megidéz, rosszindulatú és ellenséges; valamiképpen halott is és örök is — megmásíthatatlan. Ez a megváltás ígérete és reménye nélkül konzerválódott világ azonban legfeljebb csak tragikomikus. Van valami kajánság és irónia abban, ahogyan az avitt tárgyak pontosan megfelelnek rendeltetésüknek és mégis használhatatlanok, vagy ahogyan az emberek igyekvők és mozdulataik

mégis feleslegesnek látszanak. Szenes Zsuzsa iróniája azonban ott válik a legszarkasztikusabbá, ahol az ember esendőségét mindegy megmenti az örökkévalóságnak: a házaspár, a matrózruhás fiú, a vízbe ugró lány, a szépségkirálynő geometrikus díszítmények pántjai és buja vegetáció indái közé zárva, egy félbemaradt, suta mozdulat groteszkségét viselik magukon.

Szenes Zsuzsa legjobb műveiben roppant ízléssel, érzékenységgel és finom bonyolultsággal egyensúlyozza ki a köznapi és a démoni elemeket, éppen olyan bonyolultan, ahogyan megfér benne a racionális ítélkezés, a fanyar rezignáltság és a meghatódottság, amely időnként mégis elfogja „elátkozott teremtményei" iránt. Olykor azonban ez az emberi-művészi arányérzék megbillen, s mintegy védekezésül, szárazságig kiszipolyozott stílusban, de asszociatív merészségében féktelenül dobja ki magából vad látomásait. (A t a v i z m u s , E l k ü l ö n ü l é s , E l v á g y ó d á s .) Ilyenkor egyszerű, harsány, triviális, legalábbis olyan értelemben, ahogyan az úgynevezett ortodox szürrealisták azok.

Ezeknek a rajzoknak az alapján a szürrealizmus nagy áramlatába kellene sorolnunk művészetét, holott rajzainak többsége a maga kissé anakronisztikus művességével, szecessziós kacérkodásával mikro-realizmusával és groteszkségével olyan eredeti stílust teremtett, amelynek nincsen iskolája. Egyetlen rokonát talán Gross Arnoldban lehet felfedezni, bár sohasem tud olyan önfeledt, ártatlan játékos és derűs csínytevő lenni mint Gross; kevésbé zamatos stílusa, raffináltabb gondolkodásmódja, a démoni erőkkel folytatott küzdelme és rajzainak súlyos atmoszférája is elválasztja tőle. Mint ahogy mindezek a tulajdonságai a többi magyar grafikustól is elkülönítik és önálló, különös helyet biztosítanak neki a mai magyar grafikában.

SZABADI JUDIT

Alkotóműhelyben

Az égreszökő ferencvárosi bérház legfelső emeletén levő kicsiny műteremben elkészült s készülő alkotások sokasága borítja be a falakat: Badacsonytomaj és Szombathely után ezúttal a fővárosban szeretné ki állítani legfissebb alkotásait fiatal művészünk. A többnyire nagyméretű, sajátos színvilágú és komponáltságú képek a művészettörténetben kicsit is járatos szemlélő számára azonnal elárulják, hogy Demény Miklós azok közé a festők közé tartozik, akik szerint lehetséges az avantgarde formavívmányainak egy olyasfajta rehabilitációja is, mely nemcsupán stíluslehetőséget ad a művész kezébe, hanem a hagyomány újraértékelésének a módszerét is felkínálja. Demény festményein sohasem külsőségekként, hanem mindig belső, szemléleti síkon jelennek meg ezek a formaeredmények, hisz témáit nem a múltból, hanem a jelen valóságából meríti.

DEMÉNY MIKLÓS: Pihenő

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV

KORTÁRS
Budapest

DEMÉNY MIKLÓS: Varrónők

— Alkotómódszerem, művészetfelfogásom kiindulópontja az, hogy az alkotásnak jelentést tulajdonítok. Túl azon, hogy a művész ábrázol, s azon, hogy ezzel valami élményanyagot fejez ki, vallom, hogy a művészet képes a tértől és időtől független jelentéstartalmak hordozására is. Megítélésem szerint a jelentés — azaz amit a művész mondani, kifejezni akar —, a tartalom legmélyebb fázisa; ezen a fokon a tartalom már nemcsak egy része a valóságnak, mint az ábrázolás, illetve a kifejezés szintjén volt, ahol még nem tudott a konkrétságon túlmutatni, hanem maga a valóság. Ez az a princípium, mely a művészt arra készteti, hogy az általános érvényűt fogalmazza meg, és az egyáltalán nem számít, hogy ehhez az egészhez a mű reménytelenül kicsi keret. Nem számít, mert a mindenség-elvet nem a méretek, hanem az arányok valósítják meg, ezeket pedig — mondanom sem kell — a kompozíció hozza létre.

A jelentés megfogalmazása számomra tehát a komponálással kezdődik. Ezen az úton építem ki a meglevő világ elemeiből képi világomat, amelynek a motívumok szelekciója, átértékelése majd újra konstruálása révén sajátos nyelvezete, szimbólumrendszere van. E képi világ ereje abban rejlik, hogy általa távol tudom tartani magamat minden olcsó vagy éppen konvencionális érzelmi frázistól: a dolgok összefüggését itt nem a naturálisan kidolgozott felület, nem a megszokottan kellemes színharmóniák, hanem a fokozatosan érlelt, szigorú elvű szerkezet fejezi ki. A reneszánsz-kor lineáris és az impresszionizmus valőr-perspektívája helyett ilyenképpen a sokszempontú látszattörvények érvényesülnek képeimen, melyek elsősorban a felkészült értelem, s nem a spontán szemlélet tetszésére számítanak. Mindamellett témáim sajátosan maiak, s a belőlük kibontakozó esztétikai és erkölcsi mérce is korunkhoz igazított. Úgy hiszem, szemléletmódom nem áll távol a realizmustól s nem egyedüli a szocialista szellemiségű művészet keretein belül. Elődeim között csakúgy számontartom a Nyolcakat és Derkovitsot, mint a húszas-harmincas évek szovjet művészetét.

S valóban: a mindennapi élet meghitt tárgyait, a paraszti lét jól ismert munkaeszközeit ismerhetjük fel képein. Emberiességet, humánumot érzünk bennük akkor is, ha nincs jelen bennük közvetlenül az ember. Mert közvetve ott van valamennyin: az épületcsoportok, bútorok fantázidús vonalai, a csendéletek, enteriőrök komoly szépsége kezenyomáról árulkodik minduntalan. A legjobbak mégis figurális ábrázolásai: szelídtekintetű leányarcait, éneklő, munkában görnyedő alakjait nem lehet meghatottság nélkül szemlélni. A hangsúlyozott megszerkesztettség, a választékos színharmónia az értelmes cselekvés, a munka magasrendűségét példázza az öntudatlan természeti lét ellenében, amiért is Demény művészetétől aligha lehet elvitatni a legnemesebb értelemben vett közösségi beállítottságot.

TASNÁDI ATTILA

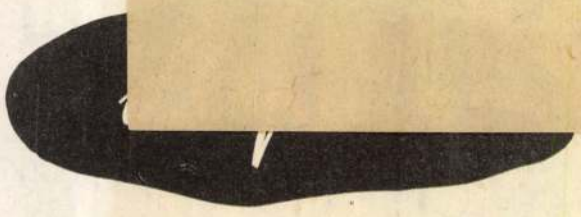

A kétkedés művészete

„Vagy azt hiszed: nem az a barlanglakó ősember volt minden kritikus apja, aki először kifogásolt valami díszt a társa kőbaltáján? Aki dicsért, az csak véleményt mondott. A kőbalta művésze a hízelgést elfogadta bizonyítás nélkül is. Ám, amint felhangzott a nemtetszés első jele, mindjárt megkérdezte: miért? S ez a »miért« kényszerítette ki az első kritikát. A hibakeresés és megállapítás tehát legősibb lényege a kritikának. Igaz, idők múltán ez a lényeg bővült, fejlődött."

De hogyan és mivé? S ez a fejlődés egyenletesen folyamatos volt-e, avagy olykor-olykor visszaesésekkel szaggatott? És egyáltalán: érdemes-e olyan nagy hűhót csapni e körül a „hibakeresés" művészete körül? Kárpáti Aurél, akitől a fentebbi címet és szellemes eszmefuttatást vettük, nem felel ezekre a kérdésekre, mert szerinte — dacára hogy egy életet töltött el a kritika szolgálatában! — magával a kritikával sem érdemes túl sokat foglalkozni, hiszen kifejezetten „destruktív" szerepet tölt be, és „Nem használ senkinek. Se az írónak, se a közönségnek." Úgy látszik azonban, hogy napjaink irodalmárai nem osztják ezt a peszszimista felfogást, hiszen az utóbbi években talán egyetlen műfajról sem írtak annyit, mint épp a kritikáról, azaz dehogyis a kritikáról, hiszen éppen az a baj, hogy nincs kritika. Tehát nem a kritikáról írtak sokat, hanem a kritika pangásáról. Pangásáról? Szabolcsi Miklós már cikkének címében is erre a meghökkentően komor kérdésre kér választ: „A kritika halála — halál a kritikára?" (Népszabadság, 1969. febr.8.) mába jutott. Szabolcsi megállapítása szerint annyira lehangoló a helyzet, hogy az ő gondolatkörén belül maradva meg tudjuk érteni, ha lelki szemei előtt már-már szinte a kritika halálának víziója is felmerült. No de, nem eszik a kását olyan forrón! Hátha a diagnózisban van a hiba? Hátha némelyik hiba nem is olyan speciálisan mai, hanem szinte állandó jellegű? Nem hiszem például, hogy írókat és kritikusokat valaha is össze lehetne békíteni. Aki ismeri a magyar kritika történetét, az nagyon jól tudja, hogy ez a viszony mindig rendkívül feszült volt, és az írói érzékenység ismeretében nem nehéz megjósolnunk, hogy nagyon valószínűleg az lesz a jövőben is. Teljesen reménytelen vállalkozás azon fáradozni, hogy az írókkal megszerettessük a kritikusokat. Meggyőződésem, hogy mindig is farkasszemet fognak egymással nézni, amint hogy azt néztek eddig is. Ennek a viszonynak a múlt és jelenbeli állása között mindössze — persze ez a „mindössze" igen fontos! — annyi a különbség, hogy régebben az írók dühe sohasem némíthatott el egyetlen kritikust sem, hiszen a kritikus elsősorban nem az írónak, hanem az olvasónak ír: törődni is tehát főképpen az utóbbiak véleményével törődött. Hogy az író nem olvassa el a róla írt kritikát! — na és?! Elolvassa az olvasó. Egyébként is szenvelgő póz az efféle kijelentés, mert nincs a világon olyan író, akit ne érdekelne hogy mit írnak róla. A művészek soha nem szerették a kritikusokat, és nemcsak az értetlen, gáncsoskodó kritikusokat nem, hanem az értőket sem. De különben is: ki az „értő" kritikus a művész szemében? Az, aki dicsér. Persze nemcsak az írókra jellemző ez a mentalitás, hanem más művészetek képviselőire is. Egyik festőnk például épp a napokban, az interjúvoló újságírónak arra a kérdésére, hogy „— Érdekli a kritika véleménye?" — kertelés nélküli őszinteséggel megvallotta:

„Hogyne érdekelne. Hiú vagyok, mint

telek között létrejött formák átvétele. Megismerni, feldolgozni, beötvözni az adott művész egyéni stílusába, szervessé tenni a saját formanyelvben : ez az egyedül helyes. Lehet vérmérsék-beli rokonság, az érdeklődés irányának hasonlósága és még sok párhuzamosság. De egy dolog lehetetlen, az ti., hogy a szocialista országok fiai ugyanazzal az életérzéssel álljanak vásznaik, vagy mintázóállványaik elé, mint az amerikai, vagy francia művészek. Mert az az amerikai, aki úgy él, hogy bármikor részt kell vennie egy partraszállásban, vagy az a francia fiatal, aki évek óta vietnami, vagy algériai szolgálat előtt, jó esetben után volt éppen, tehát ahol 1945 óta egy percre sem szűnt a háború, — ha nem is az anyaország határain belül —, ott nem lehet a pozitív előjelű élet tükrözését elvárni. De nálunk s a szocialista országokban általában, az emberek hisznek az életben s ennek a megalapozott bizodalomnak sugárzását szeretnék látni a műveken. Tudjuk, van atom-félelem s a stronciumról olyan hozzáértéssel beszélnek a fiatalok, mint a cadmium-vörösről, de ugyanakkor új házak százai és ezrei épülnek, bennük szép műtermekkel, hozzájuk az ezrelékes megbízásokkal, melyeket jól, vagy jobban meg is oldanak a művészek. Reális létüknek nem volna olyan meghatározó ereje, mint a stronciumtól, vagy háborútól permanensen fenyegetett nyugati művészekének?

Szenes Zsuzsa
Szabó Henrik
Henrik Szabó
Хенрик Сабо

Az V. Alföldi Képzőművészeti Kiállítással április 4-ét ünnepelték a művészek s volt is valami tiszta és tiszteletadó levegője. Mindenképpen rokonszenvessé teszi az anyagot ember-központisága, vagyis, hogy az ember mindennapi környezetében és tevékenységében szólal meg a műveken. A festők és szobrászok benne élnek ezekben a mindennapokban, belülről élik, nem kívülről szemlélik s ez biztosítja az alkotások hitelét és hőfokát. Ez hol szenvedélyes, mint az öreg Holló mester képein, hol tartózkodóbb, mint Lipták Pál kompozícióiban. Helyesen ítélt a Megyei Tanács V. B., amikor a Munkácsy Emlékérmet a fiatal Ezüst György festőnek adta, mert képeiben tudással párosult hév, embernek s tájnak nem csupán szeretete, de ismerete mutatkozik meg. A Békés megyei művészek általában — mint vendéglátók — nemes igyekezettel tűnnek ki. Bíró György akvarellje szép darab, Fontos Sándor új „naiv"-ként jelentkezik, Hajdik A. kissé egyenetlen, Koszta Rozália a tőle megszokott komolysággal dolgozik s Céllövölde című képe már új utat jelez. Lipták Pál legérettebb munkája a Tanyaudvar, Miklós István kissé félénken bánik a színekkel, Süle I. érzékeny városképeit bizalommal s várakozással fogadhatjuk.

Szenes Zsuzsa : Házibuli – Sauterie – Д

Debrecent a már említett Holló László mellett Bíró L. szép, puha képei (kissé Czóbel igézet alatt), Félegyházi L. felfrissült, megszínesedett piktúrája (Csendélet sajtárral), Józsa János remek ritmusú Hólapátolók c. grafikája, Menyhárt J. kissé hűvös képei és Berki N. szép szobra (Palántázó) jól képviselik. A szegediek közül figyelemre méltó Dér I. indulatos, fekete-narancs színben tartott Parasztudvar-a, Pintér J. kompozíciója, és a nagyon tehetséges Tóth Sándor rézdomborításai. Kecskemétről az idős

Prohászka J. küldte el ismert, tüzes színekkel festett képeit, Vásárhelyről pedig két művész, Fodor J. és Füstös Z. jó munkáit láttuk. A szolnoki festők távolmaradására nincs magyarázat, hiszen — noblesse oblige — ahol alföldi művészetről van szó, ott a helyük. Szerencsére a két résztvevő szobrász, Simon Ferenc és Szabó László kiemelkedően szép kisplasztikái a legjobb fényt vetik a szolnoki telepre. Kár, hogy távol maradtak a festők, csakúgy, mint a vásárhelyiek zöme.

A kiállítás így is izgalmas képét adja egy nagyobb tájegység művészi átköltésének, az atmoszféra és életforma sajátos, a más hazai tájak, pl. a mediterrán ízű Pannóniától merőben eltérő, nyájasabb, bár keményebben élő emberei tükrözésének. Mert bár igaz, hogy a felszabadulás óta eltelt csaknem két évtized, a vidék iparosítása, a falu és város közeledése sok rokonvonást teremtett hazánk különböző tájain, de a táj maga is más- és másképpen alakul az ember munkája nyomán. Ezt az átalakulást kell a művésznek tetten érni, nyomon kísérni, felfogni — az V. Alföldi Képzőművészeti Kiállításon már sejlik — és művészi eszközökkel képpé, szoborrá átlényegíteni. Megragadni azt a különbséget, ami a gémeskút és a tárt karú villanypóznák között, vagy a szélmalom és a toronydaru között mutatkozik, ugyanakkor megfigyelni azt a változást, melyet mindezek az emberen eredményeznek. Alig lehet szebb feladat művész számára. Mind e felismerésekből, észleletekből, vizuális élményekből egy újfajta romantikus hevületnek kell eltölteni, átjárni művészt és művet, hiszen ember-mű mindez, az átformálás csodája, melyben alakul az alakító, az ember, aki mindennek végrehajtója. A művészi alakítás mikéntjét pedig úgyis a tehetség, a tudás és a valósághoz kötöttség ereje szabja meg. Az alföldi művészek sokrétű, gazdag művészi nyelve a kiállítás tanúsága szerint ebből is kiállta a próbát.

Oelmacher Anna

A szegedi nyári tárlat

Miskolc és Vásárhely után Szeged is országossá igyekezett szélesíteni nyári kiállítását. A szabadtéri játékok idején a Tisza-parti Metropolisba látogatók ezúttal egy csokorra való képzőművészeti alkotást is láthattak a legújabb termésből. Persze ez a kiállítás még messze nem keresztmetszet jelentőségű. De azzá lesz majd évek során, ha a művészek a pályadíjakkal sem fukarkodó szegedi Tanács felhívására új művekkel válaszolnak. Így kezdődött ez Miskolcon is, ahol talán szélesebb társadalmi nyilvánosság előtt, kedvezőbb anyagi feltételekkel, de lényegében mégis csak lépésről lépésre bontakozott ki az „országos" jelleg és vált izgalmas feladattá a felkészülés, eseménnyé a kiállítás.

Vidéki városokban is rendszeres az egyéni, munkaközösségi, vagy egyéb címmel rendezett — dél-alföldi, tiszántúli — tárlat, s ez állandó munkára serkenti a művészeket. A szegediek kiállítása sem ünnepi jellegű még, csupán egy bemutatkozás a sok közül, melyen az alkotó munkát a többi munkacsoportéhoz és a budapestiekéhez lehet viszonyítani. A bemutatott művek aránya mennyiségileg a vendéglátóknak kedvez, a többiek már kiállított, vagy otthon heverő munkáikat küldték be. S ha a válogatásba beleszóltak a helyi szempontok a továbblépés ígérete minőségileg és szervezésileg ebből az anyagból is kicsendül.

Meglepetéssel a helybeliek szolgálnak. Három generáció három szép festménnyel örvendezteti meg a nézőket. *Dorogi Imre*, az idős mester lírai ihletésű tiszai tájképén lebegő színekből, sugárzó fényekből áll össze az emlék; számtalanszor megfestett folyóportré új meg új vonásai kerülnek felszínre. *Winkler László* Építkezése a virtuóz technika, a vásznon már-már magától sikló ecset és a kompozíciós matematika ötvözetéből született. *Pintér József* súlyos, földízű s a földtől színekben mégis lángolóan elváló alakjai a Krumplikapálás c. képen monumentális érzékű festőre hívják fel a figyelmet. Évei számát tekintve nem fiatal már s ha néhány képével meg is kopogtatta a hírnév kapuját, festői rangját most vívja ki valójában. Ez a kép más, mint az eddigiek. Határozottabb, véglegesebb, inkább a látvány mélyére néző — nem úgy, mint az öntödei képek érzelmes, színeket csiszolgató harmóniája. Alig jelzett háttér előtt magasodnak a kapáló figurák, minden mozdulatuk élményigazságú. A zöldek, a vörösek s a formákat hangsúlyozó kontúrok hitelesek is, összefoglalók is egyszerre. E három festő mellé sorakoznak a tanyán élő *Fontos Sándor* eredetien erőteljes tájképei, a grafikus és festői látás különleges egységével. S bármely nagyvárosi festő megirigyelheti azt az alkotói izgalmat, amely ezekben a tanyarészletekben sűrűsödik: a modern tájélmény s az árnyékokat is életre keltő érzelem találkozását.

A vásárhelyiek közül ismert, megbízhatóan értékes képek várnak említésre. *Kajári Gyula* lélekbe markoló szénportréi öreg parasztokról, gyűrött arcú, kendős asszonyokról. *Szalai* és *Németh* tömondatos nyelvű s az igaz emberit kutató parasztvilágának szereplői mellé sorakoznak az innen elszármazó, de e földtől soha el nem szakadó többiek alkotásai. *Kurucz D. István* középkori komolyságú színvallomásai a falu új életéről, az Alfölddel lelki rokonságot vállaló *Boross Géza* tájai, *Szabó Iván* itt fogant kitűnő érmei. *Kohán György* szenvedélyes vér- és lángszínben villogó falusi házai, kohóban izzított színei mellé *Almási Gyula Béla* alig jelzett vonalakkal teszi oda saját látomásait erről a szeretnivaló, izgalmasan unalmas, lomha alföldi tájtól. *Koszta Rozália* Gyulán keresi az arcokat, a jeleneteket, amelyekbe a szünet nélkül változó életet megrögzítheti.

A Tisza-táj és a viharsarok piktorainak üzennek a Duna mellett és a Balatonnál őrködők, meg azok, akik a nagyváros utcáit járják, vagy olvasmányaik alakjait formálják meg. *Kántor Andor*, a szentendrei táj krónikása a párás, remegő levegő megörökítésének mestere, *Szentgyörgyi Kornél* kezében színektől hevülő okos szerkezetben kér szót Nagymaros. *Fenyő A. Endre* mélyhangú balatoni szőlődombjai mögött a nagy tó diadalmas szopránja csillog. *Csáki Maronyák*

Parlamentarizmus és önkormányzat

IRTA: JÁNOSSY GÁBOR

Kossuth Lajos 1848 április 3-án, a követek házának ülésén többek között ezeket mondotta: „Az európai státus-tudomány kétségbevonja, hogy felelős minisztérium összeférhessen szabad departamentális rendszerrel. Én pedig, mint Isten létéről, éppen olyan erősen vagyok meggyőződve, hogy e kettő összeegyeztethető, csak arra kell vigyázni, hogy minden hatalomnak saját körében annyi hatóság s önállás adassék, hogy a felsőbbek által el ne nyomassék, de ellenben a felsőség törvényes intézkedéseit ne gátolja. A szabadságnak nincs nagyobb ellensége, mint az ugynevezett „zu viel regieren", s hol a municipiumok önálló hatósággal nincsenek felruházva, okvetlenül ezen rendszer lép fel s el fognak nyomatni." A parlamentarizmus bevezetésének és az önkormányzat fenntartásának „célja nem egyéb — mondta tovább Kossuth —, mint megmenteni a megyét az enyészettől s biztositani a szabadságot és a nemzetet". 1848 április 2-án pedig „a megyei gyüléseknek népképviseleti alapra való helyezéséről" szóló s Kossuth által szerkesztett törvényjavaslat tárgyalásán többek között ezeket mondotta: „a mely percben az országnak municipális szabadsága nem lesz, én megszünök annak polgára lenni."

Kossuth Lajos irásai, beszédei mindig időszerüek. Most különösen azok, mikor Anglia mellett és után a legrégibb alkotmányos államban, az ezeréves történeti alkotmány szerint élő és élni akaró Magyarországon is, Krisztus hét sebétől vérző csonka országunkban is a centralizáció, a végrehajtó hatalom, a miniszteriális hatalom tultengése és a parlamentarizmus és önkormányzat lassu elsorvadása folyamatában a diktaturák, a totális állameszme és katonai, avagy polgári parancsuralom eszméjének, rendszereinek anynyi apostola, propagátora akad.

És most, mikor az ugynevezett alkotmányjogi reformok, köztük a nemzet jövendő sorsára döntő befolyásu titkos választójogi reform megalkotásáról van szó és a sorsunkat intéző kormányférfiak és politikai pártok feje föl a megoldás miként je, a „prudenter agas et respice finem" nagy kérdésében, időszerü gondolkodni, irni, beszélni arról, hogy van-e nálunk valódi, hamisitatlan parlamentarizmus, igazi népképviselet és él-e még, virulens-e még az ősi önkormányzat, a municipális szabadság, vagy nyakig benn vagyunk abban, amitől Kossuth óva intette a nemzetet, s a nemzet felelős vezetőit, a „zu viel regieren", az agyon-adminisztráltság rendszerében. Annakidején elmondottam a képviselőházban, hogy például adórendszerünk borzalmas szövevényessége, a törvények és rendeletek tömegét tekintve, az indiai áthatolhatatlan ösrengetegekhez hasonlit. Valami hatvan élő adótörvény, közel száz élő kormányrendelet és százakra menő különböző miniszteri utasitás utvesztőjében tévelyegnek, botorkálnak pénzügyi, adóügyi hatóságaink és finánckörezeink.

Van-e nálunk igazi alkotmányos élet, hamisitatlan parlamentarizmus, nincs-e nagy fölényben, tultengésben a végrehajtó hatalom, a miniszteriális hatáskör a törvényhozó fölött, nem tartja-e kezében az executiva potestas a legislativa potestast? Felelet: lásd a kivételes kormányintézkedésekről szóló 1912. évi 63. törvénycikket s a kormány rendeletkibocsátási jogát kiterjesztő 1931. évi 26. törvényt, a 33-as bizottságra ruházott részleges törvényhozói hatáskört (kormányrendeleteket tudomásul venni hivatott igen előkelő testület) és lásd, last but not least az 1934. évi 1. törvénycikket, mely a közalkalmazottak végelbánásáról intézkedik. S ez utóbbi törvénnyel szemben, mely a magyar államigazgatás közegeinek feje fölött tartja az elbocsátás Damokles kardját — hol késik az éji homályban a félszázad óta minden kormány által megigért tisztviselői pragmatika és fegyelmi ügyekben a legfőbb közigazgatási bíróság előtt emelhető panaszjog törvénybe iktatása?

És az ősi municipiumokban nem az történik-e, amit a helyi kiskirályok, a kormány bizalmi emberei, a mindenható főispánok akarnak? Az univerzitáson nagytudományu professzoraimtól azt tanultam, hogy a municipiumok autonómiája azt jelenti, hogy a fölirati és levelezési jog gyakorlása mellett helyi, belső ügyeikben határozhatnak, törvény- és kormányrendelet pótló statutumokat alkothatnak (autonómia) és határozataikat a magukválasztotta tisztviselőkkel hajthatják végre (önkormányzat). De a törvényes és a helyi érdekeknek megfelelő municipiális rezolucióka kor és ott semmisithetik meg a miniszter urak, amikor és ahol akarják, ha azok a határozatok politikai, kormányhatalmi szempontból aggályosaknak találtatnak.

Nos és a törvényhatósági bizottsági választásokon, az önkormányzati tisztviselők alkalmazása, előléptetése és nyugdijaztatása körül nem érvényesül-e a pártérdek, a kormányérdek, a főispáni befolyás és hatalom?

Most, hogy az államfői jogkör kiterjesztése és szabatosabb körülirása már zökkenő nélkül megtörtént s a felsőház korszerü reformja és a titkos választójog behozatala alkotmányos életünket alapjaiban érinti, vigyázzunk, hogy az emlitett sorvadási folyamatot az államéletben megállitsuk s a magyar állam kiépitésének, szociális irányban való fejlesztésének, a humanum alapján való fundamentumát jól és okosan, a valódi nemzeti akarat szabad megnyilvánulásának, a hamisitatlan népképviselet és egészséges önkormányzat létesitésének a szem előtt tartásával rakjuk le.

Kerületi választás titkos szavazással, a képviselőválasztó kerületek csökkentésével, területre és a választók számát illetőleg egyenlővé tételével, szociális földbirtokreformmal, a földbirtokelosztás (megváltással) arányossá alakitásával, a kartelkérdés megoldásával, tisztviselőpragmatikával és a kivételes törvények megszüntetésével, a végrehajtó hatalom abnormis hatáskörének szükitésével — az az ut, amelyre rálépve és amelyen a salus rei publicae suprema lex szempontjait minden egyéb parciális, egyéni és hatalmi érdek fölé emelve, eljut ez a szegény, porig alázott nemzet történelmi hivatása tudatában reményeinek, vágyainak, igazságának diadalához.

ZUGIRÁSZAT A HIVATALI SZOBÁBAN?

Izgalmas per az ügyvédség és a jegyzői magánmunkák konfliktusa körül

Pestszenterzsébet november 6.

Bonyolult ügyet tárgyalt a pestszenterzsébeti járásbiróságon *Varró* Géza dr. járásbirósági alelnök. A per a csepeli ügyvédi kar feljelentése alapján indult meg *Nagy Lajos nyugalmazott községi jegyző ellen.* Az ügyészséghez beadott feljelentés szerint a nyugalmazott jegyző hatósági személyek segédlete mellett huzamosabb idő óta *zugirászatot folytat,* szerződések megkötését vállalja, telekkönyvi eljárásokat eszközöl, kölcsönügyletekkel kapcsolatban bankoknál eljár, még pedig olyan szorgalommal, hogy *a csepeli ügyvédek az ő tényked ése miatt igen érzékenyen károsodnak.*

Mi a zugirászat?

A feljelentés alapján a kir. ügyészség zugirászat miatt emelt vádat *Nagy* Lajos ellen, aki a már hónapokkal ezelőtt megtartott első tárgyaláson *tagadta a bünösségét.* Előadta, hogy

önálló tevékenységet soha nem fejtett ki s az ügyvédek által panaszolt ügyekben mindenkor mint megbizott szerepelt.

A községi jegyzők jogosultak magánmunkálatokat végezni, *s őt dr. Loksy Béla csepeli községi jegyző bizta meg* azoknak a magánmunkálatoknak az elvégzésével, amelyeket *Loksy* a községházán megfordult felektől vállalt.

Az eljáró biró ugy a vád, mint a védelem bejelentett tanuit több tárgyalás során kihallgatta. Ezek a tanuk részben a vádlott állitásait igazolták, másrészt pedig azt állitották, hogy *Nagy* Lajos valóban kifejtett *önálló tevékenységet is.*

Igy került az ügy végtárgyalásra, melynek során az ügyészségi megbizott *fenntartotta a vádat,* s kérte *Nagy* Lajos megbüntetését. Vádbeszédében különösen azt hangsulyozta, hogy a jegyzők magánmunkálatairól szóló rendelkezés kifejezetten

csak tényleges szolgálatot teljesitő jegyzőknek engedi meg ezeket a mellékmunkákat

s azt is azzal a megszoritással, hogy *ha azzal hivatalos müködésük hátrányt nem szenved.* De semmiképp sem engedi meg a vonatkozó rendelet azt, hogy a községi jegyző *albérletbe* adja a magánmunkálatokat.

Vádak a főjegyző ellen

Ezután a csepeli ügyvédek megbizottja, *Fuchs* Jenő dr. szólalt fel és az üggyel kapcsolatban igen

éles megállapitásokat tett Csepel község vezetősége s ezek között Koncz János dr. főjegyző ellen.

— Felháboritó nemcsak ügyvédi szempontból, amik ezzel a zugirászattal kapcsolatban történtek. A vádlottnak, aki nyugalmazott jegyző és aki nem az általában megszokott előzmények után került nyugdijba — bár nem tagja a község tisztviselőkarának,

a községházán külön hivatali szobát rendeztek be.

A község adózó polgárainak költségén berendezett *hivatali szobában helyezkedett el s hivatali minőségnek látszatával tévesztette meg a jogkereső, de jogi és hivatali ügyekben járatlan feleket.* Bizonyitani kivánom, hogy több jelentkező felet *egy budapesti ügyvédhez* irányitott, akinél fia ügyvédjelölt. Az elmult évben például a községházán a község költségén berendezett irodájában *cca 500 szerződést készitett* magánfeleknek.

A vád és védelem meghallgatása után *Varró* dr. alelnök meghozta itéletét, amely szerint

Nagy Lajost felmentette a zugirászat vádja alól.

Az itélet megokolása szerint a vádlott *arra jogosult egyén megbizásából járt el.*

Más kérdés azután, hogy *Csepel község jegyzőjének volt-e joga ilyen megbizást kiadni.* Az ügy ezen részének elbirálása azonban *a fegyelmi hatóságok hatáskörébe tartozik.*

Az ügy azonban a felmentő itélettel nem záródott le, sőt ezután válik közérdeküvé, mert a bíróság, tekintettel arra, hogy az ügy tárgyalása folyamán az egyes tanuk vallomása és a védelem részéről bemutatott hivatalos könyvek adatai között olyan sulyos ellentétek merültek fel, amelyek *a közokirathamisitás gyanuját látszanak alátámasztani,*

elrendelte az ügy összes iratainak a királyi ügyészséghez való áttételét.

Mindezektől függetlenül az ügyvédi kamara az ügyben szereplő hivatali személyek ellen a *vármegye alispánjánál fegyelmi feljelentést tett.*

Az itélet ellen az ügyészségi megbizott és a sértett ügyvédi kar képviselője *fellebbezést* jelentettek be.

Bonyodalmak az uj burgonyakartel körül

A burgonyakartel létesitésével előállott helyzet egyre bonyolultabb. A legutóbbi rendelet kimondta ugyanis, hogy a burgonyaszállitók a burgonya feladásával egyidejüleg tartoznak feladóállomáson nagyvagononként 150 pengő vizsgálati dijat lefizetni, amelyet „a feladóknak visszafizethetnek, de amelynek visszafizetését követelni nem lehet". Egy régebbi rendelkezés viszont előirta, hogy a Budapestre érkező burgonyaküldemények után a *cimzett* köteles nagyvagononként 150 pengő vizsgálati dijat fizetni. Ezt visszatéritették ugyan, de csak hosszu hetek mulva, ugyhogy a kereskedőknek jelentős tőkét kellett a burgonyaüzletbe invesztálni.

Ezt az állapotot tarthatatlannak mondotta a kereskedők egy része és megalakitották a burgonyakartelt, amelynek lényege az, hogy a kartel tagjai nagyvagononként 150 pengőt befizetnek a kartel pénztárába. Ezt a befizetett összeget minden hónap végén az előre megállapitott kulcs szerint szétosztják a karteltagok között.

Tehát nem a teljesen befizetett nagyvagononkénti 150 pengőt, hanem csak annyit, amennyi a kulcs szerint az egyes karteltagokat megilleti. Ezeket a 150 pengőket belekalkulálják a burgonya árába, mert ellenkező esetben a karteltagokat megillető százalékon felüli összeg mint veszteség jelentkeznék. Viszont a karteltagok elérték azt a kedvezményt, hogy *a kartelbe befizetett emlitett inagyvagononkénti 150 pengő minden további vizsgálati dijfizetés alól mentesiti őket.*

Mindez pedig annál sulyosabban érinti a fogyasztást, mert *nemcsak a minimális árrendszer marad érvényben, hanem a kartel is itt van a maga felfokozott igényeivel.* Az eddigi magas minimális árakkal drágitott burgonyaárakat *még magasabbra fogja emelni a kartel.* Ujabban arról is kolportálnak hireket, hogy *a kartel a burgonyafelhozatalokat csökkenteni akarja,* ami, ha tényleg bekövetkezik, ugyancsak alkalmas az árak emelésére.

Az Esti Kurir szerkesztőségének telefonszáma: 1-285-36

— **Ezrednap.** A volt *m. kir. dési 32. honv. gyalogezred* ezrednapját november hó 14-én tartja Budapesten. Gyülekezés: a budavári Kapisztrán János helyőrségi templom előtt 8 óra 50 perckor. Délelőtt 11 órakor: Bajtársi gyülés az Országos Tisztikaszinóban. Ehhez gyülekezés az Országos Tisztikaszinó (Váci-utca 38) II. emeletén.

— **Virágkedvelők figyelmébe!** Olvasóink részére *november 11-én, csütörtökön* VIII., Eszterházy-utca 4. szám alatt a Virágkedvelők Egyesülete egy *külön szobanövény- és kiskertápolási tanfolyamot* tart este fél 7-től 8-ig a rendes délutáni, fél 5-től 6-ig tartó előadáson kivül. E sorok felmutatója kedvezményben részesül. Minden érdeklődőt szivesen látnak, felvilágositással szolgál a Központi Iroda, VI., Podmaniczky-u. 29, II. 9. (Telefon: 116—353) vagy a helyszinen.

x **Gutenbrunn Sanatorium Baden,** Bécs mellett, a magyar vezető politikai és közgazdasági tényezők kedvelt üdülőhelye most is tele van vendégekkel. Szobarendelést elfogad a budapesti iroda: Kisfaludy-utca 5. Telefon: 14-59-86.

KURIR POSTÁJA

A borbély- és fodrász-béke

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Hogy mivé fejlődött egy bölcs elgondolása, amellyel a kormány egy iparágnak óhajtott segitségére lenni, mutatja az uri- és nőifodrászipar egyesitése körül támadt viszálykodás.

A rendelet ellen, amely a két ipartestület egyesitését irja elő, nem is volna kifogás, de az, hogy a mestervizsga univerzális legyen és az urifodrászipartestület vezetősége szerint minimális tudás alapján történjék a vizsgáztatás, sulyos ellentéteket váltott ki.

Mit jelent a mestervizsgán a minimális szaktudás? Azt, hogy ha egy borbélyiparos egy női hajat le tud vágni (akár férfimódra is) és egy kicsit fel tudja sütni, az mesterré lesz nyilvánitva; vagy ha egy nőifodrásziparos egy férfi hajat le tud vágni és egy elszánt férfi szakállát valahogy le tudja kinozni, ezzel eleget tett a segéd- és mestervizsga követelményeinek. Már pedig ugy az uri-, mint a hölgyközönséget semmiesetre sem lehet minimális szaktudással kielégiteni. Ez a nőifodrászipar visszafejlesztését vonná maga után.

Nem tiltakozunk az ellen, hogy valaki akár az egyik, akár a másik szakmát ne válassza; megteheti, de nem a minimális tudás alapján, hanem jól felkészülve, külön mestervizsga letétele után. Tiltakozni kell azonban az ellen a presszió ellen, mellyel kényszeriteni akarják az egyént arra, hogy tanuljon meg egy olyan szakmát, amelyyel egyébként foglalkozni nem kiván és amelyre egyáltalán nincs predesztinálva. Erre az álláspontra kell helyezkedni nemzetgazdasági szempontból is, mert aki minimális tudással üz egy ipart, az árrombolóvá lesz. A ráoktrojált második ipart mellékfoglalkozásként fogja kezelni, ami ismét csak a tisztességtelen versenyt vonná maga után. Ezzel aztán a közterhek elbirálását és azok teljesitését lehetetlenné teszi.

Miután a két szakma közt békét csak a külön nőifodrász szakosztály, illetve a külön segéd- és mestervizsga teremthet, kérni kell az iparügyi miniszter urat, hogy a nőifodrászipar érdekeit szem előtt tartva, az univerzális vizsgát törölje el és rendelje el a külön segéd- és mestervizsgát.

Mély alázattal:

Potzner József,
nőifodrászmester.

* *

Elkezelt hetijegy

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Folyó hó 4-én délelőtt 11 óra 37 perckor a Hermina-utnál felszálltam a Zuglóból jövő 69-es villamosra. A kalauzt megkértem — a szokásos udvariassággal —, hogy heti kártyámat 12 órára kezelje, mivel a Rákóczi-uton elintézni való ügyem van s hogy a jeggyel tovább utazhassak.

Kérésemre a kalauz ingerülten azt válaszolta, hogy „azt nem lehet". Ezen kijelentésére ugyancsak udvariasan hozzátettem, hogy akkor leszállok a kocsiról és kisszakaszon folytatom az utamat a Rákóczi-utig. A kalauz ennek dacára elkezelte a jegyet háromnegyed 12-re.

Mivel ez ellen tiltakoztam, ingerült hangon rám szólt, hogy én őt szabálytalanságra akartam rábirni.

Nagyon érdekelne engem a Beszkárt igen t. igazgatóságának a véleménye, vajjon helyesen járt-e el a kalauz, mikor a jegyemet elkezelte, annak daczára, hogy közöltem vele, hogy kisszakasszal óhajtom az utat folytatni.

Érdekelne továbbá az is, hogy a Beszkárt tek. igazgatósága osztozik-e azon véleményemen, hogy a villamoskalauznak nem a legudvariasabb hangját az utas nem köteles eltürni?

Teljes tisztelettel:

Egy pesti polgár.

* *

A vasárnap és az OTI-beteg

Tekintetes Szerkesztőség!

Az OTI megállapitotta, hogy *a körzeti orvosok vasár- és ünnepnapi rendelései feleslegesek s igy azokat eltörölték.* Sajnos, nem törődtek vele, hogy ez az intézkedés a gyakorlatban mit jelent.

Például az a körzeti orvos ur, akihez tartozom, naponta délután 2—3-ig rendel. Azok részére, akiknek munkabeosztásuk nem engedi meg, hogy ezt az időpontot vehessék igénybe, vasár- és ünnepnap délelőtt 8—9-ig rendelt az orvos ur. Én tehát, mivel reggel 7-től délután 3-ig dolgozom, ha szükségem volt állandó betegségem következtében vizsgálatra és gyógyszerekre, ezekre a rendelésekre mentem mindaddig, amig a körzeti orvos ur egy vasárnap rá nem mutatott egy kifüggesztett táblára, mely szerint a vasár- és ünnepnapi rendelések csak sürgős, halaszthatatlan esetekben vehetők igénybe. Ám az, hogy mit nevez az OTI sürgős és halaszthatatlan eseteknek, nem volt feltüntetve. Nekem például sürgős lett volna a megvizsgáltatásom és halaszthatatlan a gyógyszerigényem, de «csak hétköznap délután 2—3 között» kijelentéssel el lettem intézve.

Én Csepelen dolgozom és Pestszenterzsébeten lakom, tehát semmi körülmények között sem tudok a szigoruan betartott rendelési időre az orvos urnál lenni. Egy izben lóhalálában autobuszon siettem haza s 3.15-kor az orvos ur lakása előtt voltam, de a kaput zárva találtam s kopogtatásaimra egy női hang kiszólt: «Már nincs rendelés!» — s igy ismét hiába volt minden igyekezetem.

Ezek szerint én orvost és gyógyszert nem kaphatok az OTI-tól! Dehát akkor miért kényszeritenek arra, hogy a tagdijakat fizessem? Vagy ha mindenáron meg akarom kapni azt, ami engem jogosan megillet, akkor a beteglap 10, plusz recept 30 fillér kiadás mellett még legalább egy óra munkabért is el kell veszitenem.

Ki téríti meg ezt a veszteséget nekem? Vagy hova menjek, ha beteg vagyok s szükségem van orvosi kezelésre?

Nem lenne-e célravezetőbb, ha e rendelkezéssel egyidejüleg a hétköznapi rendeléseket későbbre tennék az orvos urak, hogy a dolgozók is hozzájuthassanak a kezeléshez és a szükséges gyógyszerekhez.

Teljes tisztelettel:

Békefi Lajos.

* *

Utazás Óbudára

Tekintetes Szerkesztőség!

A sors azt akarta, hogy Óbudára menjek villamoson. A Margithid pesti oldalán felszállok egy 11-es kocsira, kisszakaszos helyre. A hid budai oldalán van a szakaszhatár. Kérdésemre a kalauz közli, hogy a második, illetőleg következő kisszakaszhatára a kocsinak, miután csak a Zsigmond-térig megy a kocsi, a Zsigmond-téren van. Én a Flórián-térre akarok menni, kisszakaszos alapon. Leszállok a budai hidfőnél és várok egy más kocsit. Három 11-es jön egymásután. Végre jön egy 5/A jelzésü. Csalódtam. Ez is csak a Zsigmond-térig megy. Ott le kellett szállnom és jó darab utat gyalog mennem, mig a Kolosy-térre lejutottam «villamoson».

A kalauz felvilágositott, hogy miért nem olvasom el a feliratokat a kocsi utirányjelzőtábláján? Mintha ezeket a komplikált feliratokat oly könnyü volna megérteni. Sajnos, csak jogvégzettségem van. Azonkivül a kocsi sem ér rá várni, mig én azt elolvasom keresztrejtvényszerü feliratait. 5-ösre vagy 7-esre kell várnia — szól a kalauz nevetve rajtam — valószinüleg azért, mert villamoson akarok Óbudára menni — nem pedig gyalog.

Visszajövet 72-es szálltam. A Margithidnál egy ivet csinált a kocsi és én elindultam átszállni egy a hidnál álló 9-es kocsira. Fel akarok szállni. Itt nem lehet! — rivall a kalauz reám. Hát hol? — kérdem. — Arrébb menjen, ott a megálló. Hogy ez miért van igy, azon sokáig töprengtem. Innen a Batthyány-téren van a kisszakaszhatár. A pesti oldalon a Lánchidnál, a budai oldalon nem. Budán a kisszakasz nem ér annyit, mint Pesten.

No, ha azután mindezt elképzelem majd télen, akkor nem irigyelem a Budán lakó polgártársak életét, ilyen közlekedési megoldás mellett. Gyönyörü kilátásai a fejlődő Óbudának.

Kiváló tisztelettel
Várady János
magánhivatalnok,
VI. Andrássy-ut 2.

— **Bárdos Artur dr.** e hónap 10-ikén este 9 órakor előadást tart a Belvárosi Polgárok Gazdasági Egyesületében. (Erzsébet-tér 14., I.)

Bársony Rózsi és Jávor Pál a Viki jövő héten bemutatásra kerülő filmváltozatának főszerepében.

(A ruhák Berkovits Andor kreációi)

Orgazdaság gyanuja miatt letartóztattak egy ismert pesti ékszerészt

Mintegy három héttel ezelőtt ismeretlen betörők kifosztották a Vas-utca 12. számu házban lakó gróf *Crouy* Istvánné pazarul berendezett lakását és az ismeretlen betörők

több mint tizezer pengő értékü mindenféle drága holmit, köztük egészen különösen becses ezüstnemüeket loptak el.

A rendőrség azóta is kereste a nagyszabásu betörés tetteseit.

Két nappal ezelőtt a károsult grófnő az egyik Rákóczi-uti ékszerész kirakatában evőeszközöket látott, amelyek pont olyanok voltak, mint amilyeneket tőle loptak el a betörők. Később bent az üzletben megnézte a ékszereket, amelyek *alakra is, sulyra is teljesen megegyeztek a tőle ellopott készlet darabjaival.*

Azonnal jelentést tett a rendőrségen, ahol nyomban munkába léptek, hogy megállapitsák, hogy az ékszerész miképpen jutott a betörésből származó ezüstnemühöz. A nyomozás során végül kiderült, hogy

a lopott holmikat tulajdonképen a Király-utca 66. számu házban lévő Fráter-féle ékszerüzlet tulajdonosa, Fráter Károly adta el.

Az ezüstnemüekről állitólag *Fráter* Károly eltüntette a grófi cimert, hogy könnyebben értékesithesse az ékszereket. Az ismert fővárosi ékszerészt azonnal előállitották a rendőrségre és *őrizetbe vették.*

Fráter a rendőrségen azzal védekezett, hogy ő jóhiszemüen, normális áron egy *Grünfeld* Jenő nevü Lehel-utcai zálogcédula- és ruhakereskedőtől vásárolta az ékszereket és sejtelme sem volt arról, hogy ezek az ezüstnemüek betörésből származnak.

Grünfeld Jenőt is őrizetbe vette a rendőrség, aki azonban *még azt is tagadta, hogy ezeknek az ezüstöknek ügyében Fráter Károllyal valaha is beszélt.* Ilyen előzmények után a rendőrség ugy döntött, hogy mivel ennek a két embernek feltétlenül tudnia kellett, hogy egy nagy betörésből származó ezüstnemüeket vettek meg és adták tovább, ezért

mindkettőjüket letartóztatták és már át is kisérték őket a királyi ügyészség fogházába.

Magukat a titokzatos betörőket, akiket még nem nyomoztak ki, természetesen mindenütt keresik.

— **A Szabadság** mai, uj számában *Bajcsy-Zsilinszky* Endre az angolok dunai érdeklődéséről, *Serényi* Gusztáv a magyar-cseh tárgyalásokról, *Lendvai* István a kereszténységet romboló téveszmékről ir cikket. Érdekes közlemények vannak a magyarországi „vasgárda" megalakulásáról, a romániai német propagandáról és a németországi vend nép pusztulásáról.

Családunk Koronája, mindenkitől szeretett és tisztelt **Édesanyánk, Nagyanyánk, Dédanyánk,**

özv. Freund Jónásné

családjának szenlelt életének 84-ik évében csendesen elhunyt.

Folyó hó 7-én, vasárnap délelőtt 11/2 12 órakor temetjük a rákoskeresztuti izr. temetőből.

Imádott férje mellett adjon a Mindenható Neki békés pihenést a sirban.

Özv. Schenker Izidorné, Freund Zsigmond, Hanák Nándorné, Weber Lajosné, Halász Gyuláné, Freund Dezső, Zátony Kálmán, Zátony Vilmos, Zátony Sándor, gyermekei; **Neumann Jónásné,** testvére; **Hanák Nándor, Weber Lajos, Halász Gyula, Freund Dezsőné, Zátony Kálmánné, Zátony Vilmosné,** vejei, menyei; **Freund Vilmos, Neumann Jónás,** sógorai; **Unokák, Dédunokák** és a nagyszámu rokonság.

Fájdalomtól porig sujtva, de a Mindenható akaratában megnyugodva jelentjük, hogy a legjobb férj, testvér és rokon,

Barna Arnold

a Braun & Braun wieni cég magyarországi meghatalmazottja

itthagyott bennünket.

E. hó 7-én, vasárnap d. e. 10 órakor kisérjük utolsó utjára a rákoskeresztuti izr. temetőben.

Drága mindenségünk nyugodjál békében.

Csendes részvétet és koszoruk mellőzését kérjük.

MŰVÉSZET

Szenes Fülöp ötvenéves müvészi munkái

Méltóbb helyet, mint a Fészek, a müvészek klubjának intim termeit, keresve sem találhatott volna *Szenes* Fülöp festőművész, hogy pályájának ötven esztendős eredményeiből kiállitást rendezzen. A Fészek, mint kiállitási helyiség, nem hivalkodik, de tekintélyével sulyt ad. *Szenes* Fülöp müvészete nem hangos, de értékében abszolut. A kiállitási termekben fölhalmozott képanyag, ebben a környezetben muzeum hatását kelti, s a néző nem haladhat el a sorok mellett áhitatos dicséret és elismerés nélkül.

Szenes Fülöp festő a müvészi konzervatizmus, az akadémikus szigoru előadási formák nagymesterei között foglalja el igen jelentős helyét. A mondanivalók zártsága, az észleletek előadásának körülhatárolt területe azonban nem ugy jelenik meg *Szenes* Fülöp müvészetében, hogy azt az akadémikusság jelzőjével már el is birálta az ember. Akik ennek a müvészi iránynak védelmében, az örök szép fogalmát, a formaépség, a szinnaturalizmus, a müvészi izlés megváltoztathatatlan törvényei szerint határozzák meg, igen jól tudják, hogy a természetesség utánzása, a természetmásolás, szokványos vádjai mögött még mindig van valami rejtelmesség, valami titokzatosság; *maga az élet,* amit megszólaltatni, érzékeltetni a legnagyobb müvészet. Akár portré, akár genre, akár tájkép tárgya az előadásnak, ezt a misztikumot éreznie kell, nemcsak a müvésznek, hanem a nézőnek is.

Szenes Fülöp portrésorozatában az élő modell jellemét kialakitó valami, az a csodálatos jelenség, amely a külsőségeken kivül az egyént azzá teszi, ami lényegében őt jelenti, lenyügöző erővel jelentkezik. Néhány közéleti kitünőség képénél állapitja meg az ember, hogy a kép beszél, hogy kilép a keretből, hogy megmozdul, mikor az ember szembenáll vele. Az ilyen müvészetnél eltörpül az a kérdés, hogy az előadás modern, haladó, vagy hagyományőrző-e?

Szenes Fülöp gyüjteményében szerepelnek párisi tanulmányéveiből származó alkotásai, a francia nagy aranyérem elnyerésének bizonyságai. Három olyan képét emelnénk le a falról és helyeznénk muzeumba, amelyek a XIX-ik század nagy festő értékeiről beszélnének a késői századokban is.

Szenes Fülöp, mikor ötvenesztendős müvészi munkásságával kartársai körében, a müvészek klubjában jelentkezik, stilusos maradt eddigi eszmevilágához. A szépet szolgálja, ahogyan női portréiban a drapériák szinével, a kezek sejtelmes tartásával póztalanul adja a nő, az eszmei szép fogalmát. Gyönyörü a kiállitás. Nem is kétséges, hogy a főváros minden müvészetszerető polgára lelkiörömet talál benne.

Boross Mihály

— **A magpiac.** A Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest-Monor heti jelentése: Az elmult hét a vetőmagpiacon az egyes cikkek áraiban nem hozott lényeges változást. Lucernamagban minimális a forgalom, az ár változatlanul tartott, mert bár a Németország felé lekötött 50 vagonon felül egyelőre más exportlehetőség nem mutatkozik, a rossz termés folytán az ár tulmagasnak nem mondható. A lóheremag piacán az eladók vannak tulsulyban, az árnivó némileg csökkent. Biborherében minimális a forgalom. Szöszösbükköny, tavaszbükköny, őszi borsó továbbra is elhanyagoltak. Borsók közül a Viktória ellanyhult, mig a zöldborsó ára tartott. A tökmag kinálata erősödik. A repce árában nem történt változás. A mák ára tartott. Hivatalos nyersáruárak per 100 kg ab állomás: Köles, fehér 17—19, vörös 15—15.50, egyéb 13.50—14, repce 31—32, napraforgó, fehér 21—22, tarka 20—20.50, tökmag, nagy 27.50—29.50, kis 26—27, mák, kék 107—109, Viktória-borsó 18.50—20, expresszborsó 18.50—19.50, őszi borsó 17—18, lencse, nagy 40—45, közép 36—40, kis 30—34, fehérhere 200—220, lucernamag, ny. 190—215, ólomz. 270—275, lóheremag, ny. 113—122, ólomz. 158—162, biborhere 60—63, muharmag 15.50—16.50, tavaszibükköny 16—17, szöszösbükköny 38—42, csillagfürt 12.50—12.75.

— **A célszerü világitás.** A Racionalizálási Bizottság által rendezett előadássorozat keretében *november 8-án fél 7 órakor* az Elektromos Müvek előadótermében (V., Honvéd-u. 22.) *Pillitz* Dezső «Hogyan kell lakásunkat a leggazdaságosabban és legcélszerübben világitani» cimmel tart előadást. Az előadást vetitett képek és kisérleti bemutatások fogják kisérni.

A HÉTRŐL.

Gyászos hét. Ez a hét a gyásznak volt szentelve. Hétfőn temettük el Zichy Mihályt, kedden ünnepelte meg a nemzet Kossuth Lajos halálának évfordulóját. A Zichy temetése alkalmából ismét felhangzott a régi panasz, hogy a magyar nem tudja kellőleg megbecsülni a maga nagyjait. Legföljebb pompázni és hivalkodni tud velök. Megadja nekik a fényes temetést, esetleg a díszes sírkövet, hogy a külföld előtt magyar voltuk nyilvánvaló legyen, de életökben keveset törődik velök, hagyja őket idegen földön bolyongani s nem gondoskodik róla, hogy itthon ne csak megélhessenek, hanem ragyoghassanak is. Régi panasz, de csak félig igaz. Azokat, a kik elszakadtak a nemzettől, a kik megszüntették a nemzeti érzéssel a közösséget, a kik egy nekünk merőben idegen felfogással teltek el odakint, a kik úgyszólván elszakadtak teljesen a nemzettől: azokat nehezen érti meg a magyar. S nem tud irántuk igazán lelkesedni, még ha másként világraszóló is a tehetségök. Igy például Liszt Ferenczért soha sem tudott rajongani a nemzet nagy tömege. De hogy mennyire meg tudja e nép becsülni azokat a nagyjait, a kik megtudták nyerni a szivét: arra fényeskedő példa az a kultusz, a melylyel a magyar Kossuth nevének ma is áldozik. Az idő, mely halála óta elmúlt, nem tudta meghalványítani az ő emlékezetét. A melegség, melylyel neve eltölti a sziveket: megnagyobbodott. A hatalom, melylyel uralkodik a lelkek fölött: megizmosodott.

*

A csepeli rév. A «Vasárnapi Ujság» e számának illusztrációi között egy fényképfölvételt is talál az olvasó: nyugodalmat és békét sugárzó képét egy kedves, szinte idillikus tájnak. «Kis lak áll a nagy Duna mentében», mellette néhány tar ágú fa, körülötte a szelid sikság, előtte a széles, nyugodt viz; csónak a parton. Az egésznek a benyomása harmónikus, szelid, olyan hely, a hová csöndet és békességet rajzol a fantázia. Pedig ez a hely egy irtózatos és szívekbe maró katasztrófa minden időkre feketére festett helye, ez a csónak gyilkos eszköz volt a kegyetlen végzet kezében, arra szánva, hogy egy egész templom-kertre való fiatal leány életének legyen az elrablója. Ez a kép a csepeli révé, a hol a mult héten — épen egy napon a courrièresi bánya-katasztrófával — olyan fájdalmas szerencsétlenség történt. A nyugodalmas, széles folyam elemi fölindulásának háborgásában tizenkét szegény budafoki leány fiatal életét nyelte el, a kik a Charon obulusát adták oda a promontori révésznek, hogy a csónakjába bevegye őket. Budafokra indultak az *Uidz* apó csónakján és a végzet a maga hajóján a másvilágra vitte őket. Ezt a szelid kis tájat ott a csepeli parton a maga birodalmának temetőárkos határai közé kebelezte be a szerencsétlenség, de nyomot ez a tájon nem hágy. Mi a múló emberi élet a természet örökkévalóságában? Hogy a gyilkos szélvihar elült, a Duna locsogó hullámai megint szeliden csókolják a partot és tavaszra kizöldül a fű a nagy viz mentén, nem törődve azzal: sikon nő-e vagy siron?...

*

Egy liczitáczió körül. Szilágyi Dezső ingóságait, képeit, szobrait, szőnyegeit a héten elkótyavetyélték. Ha a szerint választhatnók meg a szót, a milyen áron e kiváltságos nagy ember egykori otthonának a darabjai elkeltek, mondhatnók azt is, hogy elvesztegették. Talán a negyedrésze gyűlt be értök annak az összegnek, a menynyibe őket a szakértők az anyagi értékük szerint becsülték. Kevesen jelentek meg a liczitáczión, ezeknek a keveseknek nagyobb részét is nem a Szilágyi Dezső emléke, hanem az árverés anyaga vitte oda és a szemük nem azt kereste, találta az eladásra került tárgyakon, a mit a Szilágyi Dezsővel való kapcsolat hozzájuk adott, hanem a mit a *használat* az épségükből, az érintetlenségükből elvett. Nem mint ereklyetárgyak adódtak el, hanem mint ócska holmi. Mentségét és magyarázatát annak, hogy ez igy történt, azóta már olvasták a lapokban. Elmés ember mindenre talál magyarázatot és argumentumnak bizonyára nagyon valószinű az az igazság, hogy Szilágyi Dezső nem volt valami kiváló műértő, se a képei, se a szobrai, de még a szőnyegei se voltak valami nagyon szépek. Ez érvnek jól hangzik, de mennél igazabb, annál szomorúbb világossággal föd fel valamit, a minek épen ilyen alkalommal nem lehetne helye. Egy Szilágyi Dezső hagyatékáról lévén szó, ezeknek a szempontoknak csak a tizedik sorban lehet helyük, mert ha ezek lennének a döntők, mi értelme se lenne annak, hogy a ferrarai egyetem múzeumában drága üveges szekrényben őrizzék az *Ariosto* minden művészi dísz és anyagérték nélkül való ormótlan fakalamárisát. Egy Szilágyi Dezső műtárgyainak megbecsülésénél nem lehet az értékmérő e tárgyak művészi becse, hanem a vonatkozás, a melyben egy nagy emberrel voltak és a mely az *emlékeztetés* erejét adja nekik. De nálunk minden ilyenfajta liczitáczionak ez az eredménye, mert végre is az *állam* minden méltó ereklyét meg nem vehet, más ilyesmire alkalmas anyagi erővel pedig a mi társadalmunk nem rendelkezik. Ilyen erők csak a nagy, fejlett és gazdag társadalmakban vannak. Ha Angliának van egy Szilágyi Dezsője és az angol kormány nincs abban a helyzetben, hogy a hagyatékát magához váltsa, föltétlenül akad a gazdag angol társadalom nábobjai között egy, olyan tisztelője e hatalmas elmének, a ki pályázik minden ereklyére. Ehez azonban mi még szegények vagyunk, pénzben is és talán fogékonyságban is. Fölbukkant ez alkalomból újra a *parlamenti muzeum* eszméje is: az ember igazán nem tudja, hogy soha roszabbkor-é, vagy soha jobbkor? Egy parlamenti muzeum most! Ez igazán furcsán hangzik. De viszont az is igaz, hogy ha most megcsinálnók ezt a muzeumot, mindjárt tehetnénk bele valami olyat, a milyen nincs a világ egyetlen ilyen muzeumában sem. Egy egész parlamentet.

*

A czár kegyelme. Schmidt hadnagyot, a szebasztopoli hajós-zendülés vezérét agyonlőtték az

JUDIT.

AZ ELMÚLÁS.

SZENES FÜLÖP FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

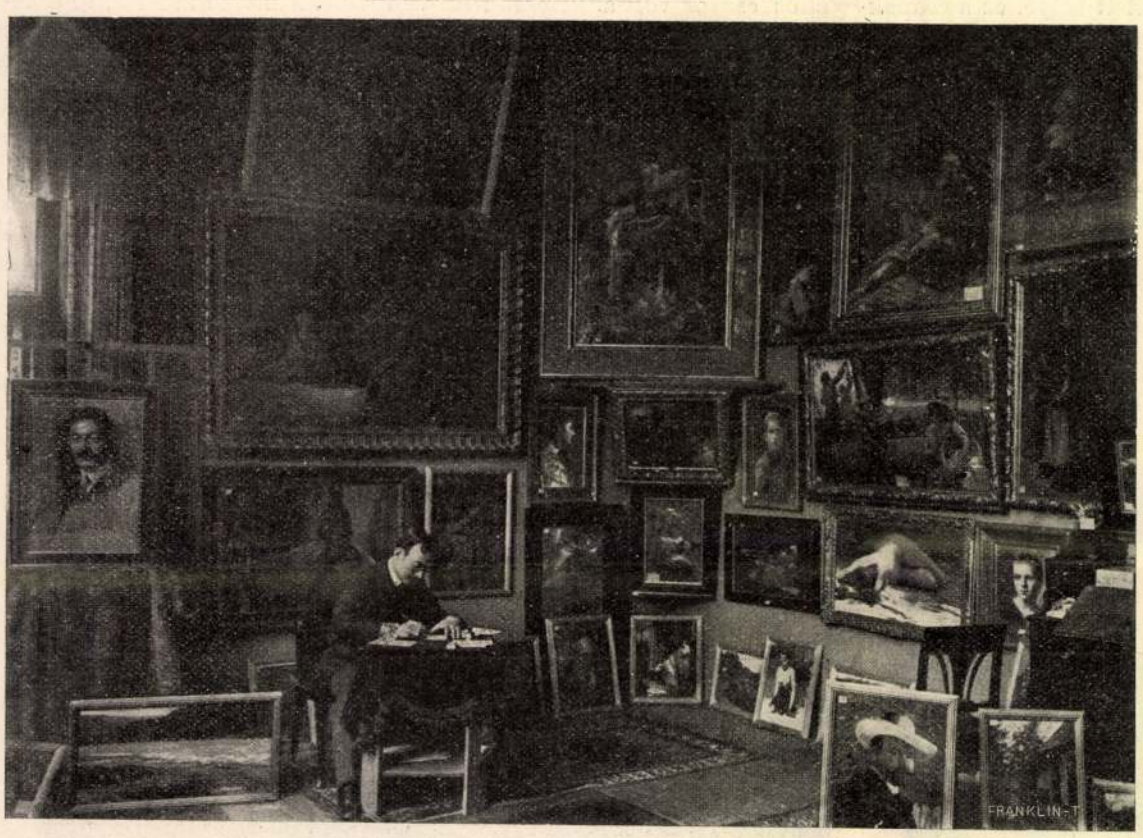

SZENES FÜLÖP MŰTERMÉBEN.

ocsakovi várudvarban. *Kegyelemből* lőtték agyon. A minden oroszok czárjának nemes irgalmából. Mert ha a fehér czár atyai szivének szelid érzéseit meg nem mozgatja a könyörgés, a mely milliók ajkáról zengett feléje, akkor Schmidt hadnagy még roszabbul járt volna. Egyebet ugyan akkor sem tehettek volna vele, mint hogy megölik: de nem ólommal ölték volna meg, a mi úgy látszik kitűnő ajánlólevél a másvilágon, hanem kötéllel, a mi fokozott kellemetlenség. Az első itélet így is hangzott, de ez az itélet testében és lelkében megrázta egész Oroszországot. Súlyosnak és meg nem érdemeltnek találták. Erről a Schmidt hadnagyról ugyanis kiderült, hogy nem rendbontó, nem anarkista, hanem ideálista. Amaz éjszaki *prédikátorok* közöl való, a kik úgy meg tudnak telni a mások szenvedéseivel, hogy a maguk sorsa érzésének már hely sem marad a lelkükben. Ez a Schmidt hadnagy még csak nem is bujtogatott, csak *tanokat hirdetett* egy bekötött szemű apostol buzgóságával és odaadásával, nyilegyenes és abszolut igazságokat, a melyek valóra nem válhattak volna akkor sem, ha a forradalom diadalmaskodhatik, mert semmiféle forradalom sem produkálhat minden intézményében és minden emberében teljes tökéletességet. Schmidt nem vett részt semmiféle ostromban, semmiféle vérengzésben és kiderült az is, hogy ez a Schmidt egy beteg ember volt, az emberi tökéletesség betege, a ki lázban él, beszél és cselekszik. Mindezeknek a kiderülése után biztosra vette az egész világ, hogy az orosz czár meg fog kegyelmezni Schmidt hadnagynak. A ki miatt annyi százezer egészséges embernek meg kellett halnia, kap az alkalmon, hogy legalább visszaadhatja az életét egy beteg embernek. És a czár kegyelmezett is. Az akasztófát átváltoztatta golyóra. A hatalmas czár kegyelmező ereje belefért egy koporsóba. Vajjon bölcs dolog volt-é elárulni most, mikor az orosz forradalom még nem halt meg, csak alszik, hogy ime ennyi az, a mi a szent czári hatalom emberségéből telik?

SZENES FÜLÖP KIÁLLÍTÁSA.

Egyre számosabban jelentkeznek nálunk is azok a külsőségek, a melyek a külföld művészeti középpontjaiban a művészeti élet elevenségének fokmérői. Nagy és kis tárlatok, aukciók, műteremlátogatások érik egymást Budapesten s e külsőségek dolgában valóban nem vagyunk mögötte egyéb művészeti középpontoknak. Hogy érték és tartalom dolgában hol állunk, az más kérdés és nem az ilyen külsőségek sokaságától függ.

Sok szónak sok az alja, kevés a magva. Ez áll a festőművészetről is, bár viszont állhat az ellenkezője is, hogy a sokaságban inkább akadhat jó, még pedig több jó, mint a kevesebben.

Mindenesetre bizonyos, hogy *Szenes* Fülöp festőművész műterem-kiállítása nem tartozik azok közé, melyeket a sokaság szempontjából itélne meg bárki is. Szenes Fülöp régibb művészeink közül való, a ki első sorban mint arczképfestő szerepelt, bár a tárlatokon nem egyszer egyéb műfajból való munkákkal is bemutatkozott. Egy előretörekvő, de kivált az anyaggal való elbánásban még küzdő tehetség termékei voltak ezek a művek, a melyek figyelmet keltettek festőjük képességei iránt. Azóta Szenes Fülöp egyre intenzivebben dolgozott a maga kiművelésén s még nagyobbra törekedve, hosszabb külföldi tanulmányútra indul. Előbb azonban eddigi munkásságának eredményeit, egész sor kész képet és vázlatot állított ki műtermében, egyrészt munkálkodásának bemutatására, másrészt értékesítésére.

Az intim műteremkiállítás keretében bizalmasabb közelébe férkőzhetünk a művésznek, mint máskor a nagy tárlatokon. Látjuk, hogy leginkább a szinezés problémái foglalkoztatják, hogy a portrait-n kivül, a mely tulajdonképeni kiinduló pontja volt, foglalkoztatta őt az aktfestés nehéz feladata, hogy megpróbálkozott mindenféle anyaggal és festői feladattal. És valósággal meglepetés, hogy a figuralista Szenes a tájképben, jobban mondva tájtanulmányban adta kolorista-tehetségének legerősebb jeleit. Ebből a szempontból ez a műterem-kiállítás mindenesetre feltűnést keltett a művészetkedvelők körében, mert Szenes Fülöpöt új oldalairól mutatta be.

Az kétségtelen, hogy a különböző rajzoló és festőanyagoknak és hatásaiknak most már feltétlen ura. Legfeljebb itt-ott nyers még, a mikor erőteljes és brilliáns akar lenni. Leggyengébb oldala a formális kompoziczió, a melyben művészi, tudatos alakítás helyett valami naturalista vonás az uralkodó.

Szenes Fülöp érett művész, a ki most már a tudatosság útján jár s külföldi tanulmányútján talán megtalálja azt az okulást, a mi még művészetéből hiányzik. Kiállítása mindenképen megérdemli az elismerést, bár az anyagi sikert megnehezíti a kiállított képek aránylagos drágasága. A magyar közönséget okosan kell szoktatni a képvásárlásra. A drágaság csak elriasztja a képkedvelésre hajló embereket.

RÉGI PESTI MOLNÁROK ÉS SÜTŐK.

A nagyvárosi élet soha nem szünő harcza az életfentartásért és a kenyérért mindig újra és újra ismétlődik a történelem korszakaiban. Csak tünetei mások, de a küzdelem, mely a fogyasztók ezrei és az ő jogos érdekeikkel ellentétbe jutott termelők közt oly hosszú idő óta folyik, végső okaiban ugyanaz.

Nem lephet meg azért, ha az élelmi piacz mai válságait, különösen pedig a kenyér és a sütemény-árúk újabb megdrágulását összeköttetésbe hozzuk azokkal a jelenségekkel, a melyeknek Pest városa már a XVIII. század utolsó évtizedeiben is tanuja volt s melyek különösen a sütő- és malomipar versengésében öltöttek alakot. Akkor ugyanis az árak egyoldalú emelése nem volt oly természetes következménye a termelés megdrágulásának s ezért, mikor az 1780-as években a gabona és a só árának jelentékeny drágulása tarthatatlanná tette a pékek helyzetét, utóbbiak első sorban új malmok felállításában keresték a bajok orvoslásának módját s ebben az értelemben is tettek előterjesztést Pest város hatóságához.

A pesti sütők akkoriban nem tudtak versenyezni a gazdagabb és jobb árúkkal rendelkező budai pékekkel. Úgynevezett «magyar», vagyis házikenyeret pedig csak nyilt vásáron volt szabad árulni; a többi sületlen, keletlen kotyvasztéknak volt. Jellemző az akkori piaczra nézve, hogy mikor 1786-ban *Jeszenszky Elek* és *Sándor* bárók Pestre küldték tanulni négy fiukat s ezek egy nevelő vezetése alatt a Sebestyén-téren egy magánháznál vettek fel 200 frtért lakást és kosztot öt tál étellel; rövid idő múlva perrel kellett a szerződés felbontását sürgetniök, mert egyebek közt a piaczon vett kenyér is teljesen élvezhetlen és sületlen volt.

A sütemények roszasága miatt idővel mind több s több panasz merült fel Pesten. A pékek a molnárokra, a molnárok viszont a pékekre tolták a hiba okát. A valóság pedig az volt, hogy a sütők nem maguk őrlettek, hanem készen vették a lisztet ó-budai zsidóktól s ezt aztán tetszésök szerint keverték olcsóbb minőségüvel. Ezért s mert ebből kifolyólag a pesti sütőknek drágaság idején sohasem volt megfelelő készletük, mint a budaiaknak, természetesen sütőményeik is sok kivánni valót hagytak fenn fehérség, súly és izletesség dolgában.

Pedig Pesten akkor, az alig 20,000 lakosú városban, ideszámítva Soroksár, Haraszti, Taksony és Ó-Buda határát is, a Duna mentén nem kevesebb mint 90 malom állott, köztük két száraz-malom, a gróf *Keglevich* és a *Paschgáll*-féle. Utóbbi emléke máig is fenmaradt a főváros határán levő *Paskál*-malom nevében. Ámde a pesti sütők a maguk lisztszükségletének ötödrészét sem őrlették ezekben a malmokban, a többit úgy vásárolták össze; úgy hogy ha a császári élelmezési hadbiztosság nem foglalkoztatta volna a malmok egy részét, azok kénytelenek lettek volna beszüntetni a munkát.

Nevezetesebb molnármestereink közül ez időben, a már említett *Paschgall* Jánoson kívül, kinek fia *Antal* 1762-ben már kanczellista, később nagy befolyású városi szenátor és gazdasági referens, föl kell még említenünk az *Ybl*-család ősét, *Ybl Vilmos Jenőt*, a ki 1772-ben *Flór Lipóttal* és *Herzog Ádámmal* állott társaságba, míg *Miklós* fia már képzett kereskedő, a ki egy ideig a Forgách-féle gácsi posztógyárat is vezette, azután *Payer Mátyást*, kinek a promontori Csepelszigeten állott malma, továbbá *Glück Mátyást, Pauer Pált, Herbert Jánost, Kanczler Magdolnát*. Csupa német név, a mint hogy a malomipar is német eredetű, mint maig fenmaradt mesterszavai is tanusítják.

Molnáraink szerencséjére a dunai hajózás nagy érdeke egyelőre megakadályozta még további malmok felállítását, a mihez pedig a pékeknek nagy kedvök lett volna, azt remélve, hogy így olcsóbban kaphatják a lisztet. Pestmegye ugyan akkép akarta volna megoldani a kérdést, hogy teljes szabadság engedtessék a pékeknek az őrlésre, a malmoknak a sütésre. Hanem ez egyik félnek sem tetszett s azért létrejött az a limitáczió, mely a budai mesterekkel egyetértőleg akkép szabta meg a sütemények árát, hogy az ár állandó maradván, a gabonaárak emelkedése vagy esése szerint a sütemények súlya szabályoztatott. Így például, ha a gabona pozsonyi mérője 10—14 garas, akkor a finom mundlisztből sütött krajczáros zsemlye súlya 18½ lat, ha ellenben a gabona mérője 15—19 garasig emelkedik, akkor a krajczáros zsemlye súlya is 16 latra csökken és így tovább, úgy hogy 60—64

SZENES FÜLÖP: KELLEMES SZÓRAKOZÁS.

Magyar-világ 1912. 522 l

sokat igérő kincseivel a népvándorlás leg=életrevalóbb, legtehetségesebb fajait vonzotta magához, úgy hogy a világ régi urának véréhez az új=világ vezérlő fajainak vére keveredett. Ezért természetes is volt, hogy az új=világ legszebb eredményeit először Olaszországban éri el. De természetes volt az is, hogy a kultura fejlődése itt először a művészet fejlődésében nyilvánult.

Az új népek a fanatikus és misztikus lovagkorból, a középkorbeli felfogásokból nem ugorhatnak egyszerre át a tudomány fejlődése tetőpontjára. A tudomány általában csak lassan és sok munkálat után haladhat. A fiatal népnél előbb az izlésnek, a képzeletnek és az érzésnek kellett alakító munkát végeznie és csak később köszönthetett be a hideg észnek, a tudományos buvárkodásnak a kételyen és a gondolatszabadságon alapuló kora. S különösen Itáliában kellett ennek így lennie.

Itt az égboltozat fénye, a levegő kristálytisztasága, a föld szépsége s végül a multból fenmaradt nagyszerű művészi emlékek a kultura iránt fogékonnyá vált emberi agyvelőt és szivet természetszerűleg a formák és a szinek dicső birodalmába vezették. Az ébredező erő itt okvetlenül és szükségképpen művészivé vált. A régi Róma sírjából föltámadt és szelleme az új fejlődés irányítójává vált. Művészete új életet szerzett számára.

Az ásatások csodás szépségű műremekeket hoztak napfényre. A föld visszaadta a kincseket, amelyeket a barbárkor idejében magába fogadott s belőlük új művészet fejlődött ki. Az olasz nép művészi tehetsége és az a bűbájos környezet, amelyben élt, már a középkorban kifejlődött pompás életmódja és öltözködése fogékonnyá tették a szép iránt. Szunnyadó esztétikus tehetségét a görög=római művészet megismerése csodás erejű munkára indította.

Kezdetét veszi a páratlan és utólérhetetlen renaissance. Olaszország a civilizáció élére

BESZÉDES L
A Műcsarn

Igaz, hogy Ola

KAPITÁNY: . . . És ön megengedte.

EZREDESNÉ: Nos igen, nagyon megijedtem. Azt hittem, hogy kígyó marta meg a bokámat.

KAPITÁNY: Pedig csak egy kis béka volt, egy zöld leveli béka, mely ráugrott a lábára. Én elfogtam ezt a kis zöldbékát hazavittem s beletettem egy hosszúkás üvegedénybe, mint valami féltve őrzött kincset. És másnap. *(Meghatottságtól reszkető hangon.)* másnap aztán mindörökre elszunnyadt szegényke. *(Nagyot sóhajt.)* . . . Kitömettem a kicsikét és valahányszor reá tekintek, mindig elérzékenyülök. Ön jut az eszembe, ön, akivel a kis béka révén találkoztam először.

EZREDESNÉ: Szegény béka!

KAPITÁNY: Emlékszik, hogy elsirattuk akkor? . . . Egyebek közt egymás nyakába is borultunk a Villa Tivoliban . . . Emlékszik?. . . *(Közelebb lép hozzá.)* Mit gondol... mondja, nem sirathatnók el mi újra ezt a békát?

EZREDESNÉ *(méltatlankodással)* Kapitány!

KAPITÁNY: Mért oly kegyetlen? Hiszen látja, hogy most, kilenc év után is éppen úgy szeretem. S ha meggondolom, — hogy maga egykor nem volt olyan kegyetlen . . .

EZREDESNÉ: Az kilenc évvel ezelőtt volt . . . Nyár volt, forró nyár . . . És tüzelt a nap . . . Most, nézzen oda a jegenyére, hogy kezdenek már sárgulni szélükön a levelek . . . Lássa barátom, ezek nemsokára le fognak hullani! . . . Szóval, nagyon közel jár már az ősz! . . . *(Mélabúsan.)* Tudja, hogy kilenc évvel ezelőtt én harmincéves voltam?

KAPITÁNY *(szenvedélyesen)*: És én azt mondom magának, hogy az ősz hazudik, hogy én ma fiatalabbnak látom magát, mint akkor, hogy nem tudom elfeledni azt az utolsó délutánt, hogy maga, ugy-e emlékszik, még tartozik nekem egy csókkal, hogy . . . *(Más hangon.)* Nem csukhatnók be már az ablakot?

EZREDESNÉ *(ijedten)*: Csak azt ne! Gondoljon Tamásra!

KAPITÁNY *(még mindig szenvedélyesen)*: Tamásra fogok gondolni, méltóságos asszonyom! Pedig Tamást tavaly nyugdíjazták és egy aktiv századostól nem lehet követelni, hogy egy nyugalmazott ezredesen járjon az esze . . . Ej, asszonyom! Ön még csupa élet, ifjuság, ön nem érdemli meg a hadvezért!

EZREDESNÉ *(mosolyog)*: És kilenc évvel ezelőtt? . . . Amikor a hadvezért még nem ismertem? Akkor mit mondott maga ebben a helyzetben?

KAPITÁNY *(zavartan)*: Akkor maga özvegy volt! És én vígasztalni akartam.

EZREDESNÉ: És megvígasztalt?

KAPITÁNY: Most pedig, furcsa, én vagyok özvegy.

EZREDESNÉ: És vígasztalódni akar?

KAPITÁNY *(másra akarja terelni a beszédet)*: Különös! Kilenc évvel ezelőtt még alig kneippoltak ebben a fürdőben. És most pedig mindenki kneippol. *(Föl-alá jár, közben odamegy a nyitott ablakhoz, kinéz, majd hirtelen.)* Nézze, méltóságos asszonyom, ott a padon, a kis leányomat a maga kis fiával.

EZREDESNÉ *(odamegy és együtt néznek ki)*: Milyen kedvesek így együtt azon az eldugott kis padon.

KAPITÁNY: Ugy-e méltóságos asszonyom, ez idilli?

EZREDESNÉ: Valóban gyönyörü ez a két ártatlanság!

KAPITÁNY *(újra szeretne érzelegni)*: Emlékszik arra a padra?

EZREDESNÉ *(szomorúan)*: Ah, az régen volt!

KAPITÁNY: Hát sohasem csókolhatom meg magát még egyszer?

EZREDESNÉ: Hja, a hadvezér . . . a hadvezér! . . . Tudja, kapitány, hogy borzong a hátam a házassági dráma gondolatától?

KAPITÁNY *(egészen elolvadva az érzelmektől)*: Ezt a gondolatot meg kell szokni méltóságos asszonyom és elmulik a borzongás.

EZREDESNÉ *(kitekint)*: Nézze csak, a fiam megcsókolta Erzsikét!

KAPITÁNY: Ezért elégtételt követelek magától!

EZTEDESNÉ! Ni! A kis huncut! Megint megcsókolta!

KAPITÁNY: Látja, példát vehetnénk a gyermekeinktől!

EZREDESNÉ: Regénybe való! Költői ez a két gyermek!

SZENES FÜLÖP: A régi jó időkből

MÁSODIK JELENET

Erzsike, Palika

PALIKA *(nyolcéves)*: Ha tudnád Erzsike, mi az a szerelem?

ERZSIKE *(hétéves)*? Mi az?

PALIKA *(meggyőződéssel)*: Két szív egybeolvadása.

Uj Idők 1901. VII. 28.

ERZSIKE: Igazán?

PALIKA: Bizony; olvastam a mama könyvében... Erzsike, én szeretlek téged!

ERZSIKE: Én is szeretlek, Palika? De hát hogy kell egybeolvasztani a két önzetlen szívet?

PALIKA *(határozottsággal)*: Csókkal! *(Megcsókolja.)*

ERZSIKE *(ujjongva)*: Még egyet!

PALIKA *(újra megcsókolja).*

ERZSIKE *(hirtelen elkomorodó arccal)*: Szegény papa!

PALIKA: Mi bajod?

ERZSIKE *(pityereg)*: Az én papuskám hiába kér csókot a te mamádtól. Hiába kér egy pirinyó kis csókot!

PALIKA *(hitetlenül rázza a fejét)*: Azt én nem hiszem!

ERZSIKE: . . . És mindennek az ezredes bácsi az oka!

PALIKA: A papa? Miért?

ERZSIKE: Hát tudod, a multkor, reggel, mikor mezitláb voltunk a mezőn, az én papám a te mamáddal leült egy padra pihenni . . . De el ne árulj Palika!

PALIKA: Ne félj, Erzsike! Tudom mi a titoktartás. Tőlem bátran beszélhetsz!

ERZSIKE *(folytatva)*: . . . Én hátulról szépen odasompolyogtam . . . De vissza ne mondd Palika!

PALIKA *(nonchalanc-e-szal)*: Nesze a becsületszavam!

ERZSIKE: . . . Amikor odaérek, éppen azt mondja az én papuskám: Hát sohase csókolhatom meg én magát többé?

PALIKA *(mohó kíváncsisággal)*: És mit mondott a mama?

ERZSIKE: Az ezredes bácsit emlegette és sóhajtott.

PALIKA: Sóhajtozott!

ERZSIKE: Aztán még sok mindenfélét beszéltek; hogy mit, azt nem tudom, csak annyit értettem meg belőle, hogy félnek az ezredes bácsitól. *(Keserü szemrehányással.)* Ő miatta nem csókolhatja meg az én papám a te mamádat. Szegény papa!

PALIKA *(mély megindulással)*: Szegény mama!

(Szünet. Mindkettőjükön meghatottság vesz erőt. A pillanat komoly. — Erősen alkonyodik.)

PALIKA *(hirtelen)*: De hiszen az én papám jó ember!

ERZSIKE: Hát akkor miért félnek tőle?

PALIKA: Ha szépen megkérnék, tudom, megengedné. Ő szigoru, de jó ember!

ERZSIKE *(fölugrik a padról)*: Gyerünk most labdázni, Palika! Itt már sötét van!

PALIKA: A labdát a lugasban hagytam.

(A lugashoz mennek. Ott alszik az ezredes egy nádból font karosszéken. A békák kuruttyolnak. Mindhasztalan. Palika a lugas asztalán megpillantja az ezredesné legyezőjét és magához veszi.)

PALIKA: Nézd csak, a papa alszik?... Ha ezt tudná a mama!

ERZSIKE: Meg a papa!

PALIKA *(verőfényes arccal)*: Most nem kellene félni!

ERZSIKE *(fölpillant és észreveszi a nyitott ablakban az ezredesnét és a kapitányt. Fölkiabál)*: Papa!

KAPITÁNY *(kihajol)*: Mit kívánsz, Erzsikém?

ERZSIKE *(hangosan súgva)*: Papa! Az ezredes bácsi alszik!

KAPITÁNY *(boldogan súgva)*: Alszik?

ERZSIKE *(diadalmasan)*: Alszik!

KAPITÁNY *(az ezredesnéhez fordul, izgatottan)*: Méltóságos asszonyom, . . . a hadvezér, . . . a hadvezér alszik! *(Be akarja csukni az ablakot.)*

EZREDESNÉ *(kérlelő hangon)*: Kapitány!... Nem! Hagyja!

KAPITÁNY *(tűzzel)*: A sors is úgy akarja! *(Behúzza az ablakot.)*

EZREDESNÉ *(szinte önfeledten hozzá húzódik, arca kipirul a pillanat hevében s valami mámoros szédülés fogja el)*: A legyezőmet, kapitány!... *(A kapitány lázasan kutat a bársonyszékeken s az ezredesné bágyadtan a falhoz támaszkodva, az ablakfüggöny mögül nézi a két gyermeket, akik boldogan játszadoznak odalenn. Megpillantja legyezőjét Palika kezében, összerezzen)*: Ah!.. *(Néhány pillanatig ingadozik, majd hirtelen elhatározással fölnyitja az ablakot és lekiált)*: Palika, a legyezőmet! Hozd föl azonnal! *(A pamlaghoz siet s ott megkönnyebbülten ledől.)*

KAPITÁNY *(hüledezve)*: Szent Isten . . . méltóságos asszonyom . . . nem értem . . .

EZREDESNÉ *(szeliden)*: Kedves kapitány, ne haragudjék! Látja, látja, így jelenik meg néha a gondviselés! Belekapaszkodik egy parányi tárgyba, rászáll egy kis legyezőre... *(Halkan.)* És az utolsó percben érkezik, az utolsó percben!... S azon rövid perc alatt, míg maga a legyezőmet kereste, én itt, a függöny mögül kikandikálva, átéreztem minden emberi élet történetét. Tavaszszal, lássa, ártatlanok vagyunk, mint ők odalenn, nyáron, mikor a nap úgy éget, akkor vétkezünk és őszszel, igen kapitány, őszszel megbánjuk a büneinket... Feledjük hát el a nyarat... sárgulnak a falevelek... bocsássunk meg egymásnak.., *(Szemében egy könycsepp csillog; a kapitány elé nyujtja kezét, aki azt csalódottan, de hódolattal megcsókolja.)*

KAPITÁNY *(zavartan)*: Nagyon szeretem a békákat . . . rendkivül szeretem . . .

(Az ajtó nyilik, Palika hozza a legyezőt.)

Fejedelmi doktorok

Írta SZÉCHYNÉ LORENZ JOSEPHINE

A tudomány, a véle való foglalkozás manapság divattá vált és csak örülni lehet az olyan divatnak, amely a közismeretet gazdagítja, a szellemet termékenyíti. Most már a fejedelmi családok számos tagja megszerezte magának a tudományok iránt való élénk érdeklődése, szelleme és tudása révén az egyszerü, demokratikus *dr.* cimet.

E koronás társaságban nemcsak rangja szerint legelső II. Oszkár, Svédország és Norvégia királya, a gótok és vendek uralkodója, hanem mint a tudorok doyenje is. A felséges úr több mint harminc év óta az erlangeni egyetem bölcsészeti doktora és e magaszerezte méltóságának huszonötéves ünnepét nagy fénynyel meg is ülte pár évvel ezelőtt.

Mint I. Oszkár király harmadik fia és XV. Károly király ifjabb öcscse, Oszkár Frigyes ostrogótiai herceg (ez volt akkori címe), nagy buzgalommal a tanulmányoknak szentelte magát és már bölcsészeti tudor volt, midőn 1872-ben királyi bátyja s annak alig kétéves fia halála után (fiatalabb bátyja, Károly Oszkár már 1852-ben, huszonötéves korában elhalt) a trónra lépett.

A genealogiai pályán tovább, mint a trónra, persze nem juthatott. De a tudományos pályán folyton haladt, úgy hogy munkái és mély tudása megszerezték neki majdnem minden európai (és pár amerikai) állam egyetemeinek dísztudorságát. Oszkár király ma már a bolognai és leydeni egyetem bölcsészet-karának, a bécsi egyetem összes fakultásainak díszdoktora, az oxfordi és cambridgei egyetemek jogi tudora, de még a berlini és a szentpétervári tudományos akadémiáknak is tisztelet-beli tagja.

Hja! Nem hiába polgári származásu II. Oszkár ő felsége, gondolja talán a kételkedő plebejus; nem hiába volt nagyapja még csak egyszerü ügyvéd fia, nagyanyja egy kereskedőnek leánya! — Nos emlékezzünk arra, hogy voltaképp nincsen egyetlen uralkodóház, amely eredetében nem lenne polgári származásu. Hiszen Noé bárkájában még nem voltak hercegek, de még egyszerü

Végül — anélkül, hogy ebből bármily következtetést akarnék levonni, csak mint kuriozumra hivatkozom a sajóvidéki faragványokra, amelynek eredeti pagodaszerű alakítását talán nem érdektelen összehasonlítani a kínai ősi pagoda formaképzésével, jeléül talán annak, hogy azonos eredetű népek fantáziája azonos jellegű formavilágot fakaszt.

A magyar közművelődés ezer éve nyugati befolyás alatt áll, e stilirányok a hazai talajban idegenül tenyésztek és politikai harcaink közepette — inter arma — az ellenkező nemzeti modor nem tudott hozzá hasonulni s azokat feltűnően nemzeti jelleggel nem volt ideje felruházni. A nemzeti jelleg megmaradt azon a fokon, amelyen az idegen invázió találta, leszorult a néphez, amely zárkózottságában megőrizte azt.

TÁRLATOK

Szenes Fülöp kiállítása

I.

A fiatal magyar művészet a renaissance korát éli. Gazdag és változatos tehetségek írják bele nevüket a magyar művészet történetébe. Régóta látom örömmel, hogy Szenes Fülöp e milliőbe mily megérdemelten méltó helyet foglal el. Nemesen konzervativ irányban a folytonos művészeti fejlesztés, az úgynevezett „Grand-Art" felé való törekvés egyes-egyedül és kizárólagosan rajzbeli, azaz formai felkészültséggel lehetséges. És Szenes Fülöp azok közé tartozott mindég, akik „rajzoltak"!

A tökéletes rajztudás mintegy önkéntelenül a figurális művészet felé terelte és így szinte magától adódott, hogy Szenes Fülöp legnagyobb sikereit a portré-festés terén aratta.

A művészetben elvek és irányok forrongása sohasem szünetelt sehol. De az igazi művész az efemer jelenségeken felülemelkedve túl pártok és jelszavak harcán, maradandót törekszik alkotni. Szenes Fülöp művészetét már Páris nagy aranyéremmel koszorúzta, de ő nem mámorosodott meg a kivételes sikerektől, hanem művészi alázattal Nagybányára sietett és ott ugyancsak alámerült a szín, tónus és levegőkutatás minden bűbájos titkaiba. Palettája hatalmasan meggazdagodott és megóvta őt azóta is az úgynevezett „academikusok" színbeli monotomiájától, — munkája csupa derü és temperamentum!

Mint vérbeli művészről szoktuk mondani, Szenes Fülöpről is állítható: addig élsz míg festesz — és amíg festesz — addig vagy fiatal!

Szenes Fülöp műveiből kollektiv kiállítást rendez a Nemzeti Szalon összes termeiben. Kétségtelen, hogy a műértő magyar közönség azzal a

CSÁNKI DÉNES: *Szeptember vége.*
A Benczúr-Társaság kiállításáról.

Képzőművészet
1927. 5. 7.

SZENES FÜLÖP: *Kötőlecke.*

tisztelettel és méltánylással fogja fogadni, amely az ő elismert és előkelő művészetét megilleti.

London, 1927. november.

László Fülöp.

II.

A Nemzeti Szalon termeiben egyik régóta hallgató magyar mester művészete kér újra szót. Szenes Fülöp kollekcióját látjuk, öt termeben, művészetének különféle fejlődési fokozataiban — és legfőképen mai korszakában, mely László Fülöp nagy finomságait idézi fel.

Szenesről mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a legjobb rajzolóink közé tartozik. Ceruzával és szénnel rajzolt képmásai a fényképező lencse pontosságát is túlhaladják. Mert ez a lencse könnyen elrajzolja a modell képét, — Szenes megbízhatóbb. És amíg a lencse hidegen rajzol, — a vérbeli művész a lelket keresi a fejben.

Szenes művészetének különösen nagy értéke az, hogy a képmásai megszólalnak. Ezt szakszerűbben úgy lehetne módosítani, hogy a fejei „karakterben őszinték". Az ő ecsetje gépiesen nem gyárt tömegfejeket. S ezért műveiben sohasem unalmas.

Nagy értéke még az is, hogy palettáján élénk színek sorakoznak s amit fest, színben, tónusban finom.

Azáltal, hogy sokat járt ki a természetbe és plein-airben is festett aktokat, a színek finomságát megtanulta értékelni. A legnehezebb festői feladatok egyike a mezitelen női testet a szabad természet színdús tömegében, áthatóan nagy finomságaival, művészileg megérezni és tolmácsolni.

Szenes művein ezt a napfénykeresést, friss színváltozatokat, üde effektusokat gyakran látjuk.

Mostani kollekciója (majdnem 150 műve) a a régebbi ateiler-studiumoktól a legfrissebb mai paszellfejekig gazdag anyagot ölel fel.

Elsősorban arcképfestő s ebben egyik főműve gróf Széchényi Miklós, elhunyt nagyváradi püspök, reprezentativ képmása, melyen a jóságos arc, a virtuózan megfestett hermelingallérral és bíboros selyemköpennyel nyugodt harmóniában tárul elénk.

Nagyobb figurális kompoziciót festett a mester „Kitagadott" címen a szathmári gyermekmenhely épülete részére, igen szép plein-air képe az „Éltető napsugár", melyet 1908-ban a király vett meg. Híresebb genre-képe a „Terefere", „A kötőlecke", a „Buranói mosónők". Szép plein-air aktja a „Fürdés után", drámai erejű a „Judith". — poétikus a „Guy de Maupassant", ötletes a maga szépségében gyönyörködő „Pihenő modell".

Színes virágcsendéletek és friss tájképek és vázlatok tarkítják a falakat, fokozva a tárlat változatosságát.

K.

SZENES FÜLÖP. A NŐVÉREK.

Szenes Fülöp

SZENES FÜLÖP ANDALÚZIAI SZÉPSÉG

Művészet 1918. 12. f.

Szenes Fülöp

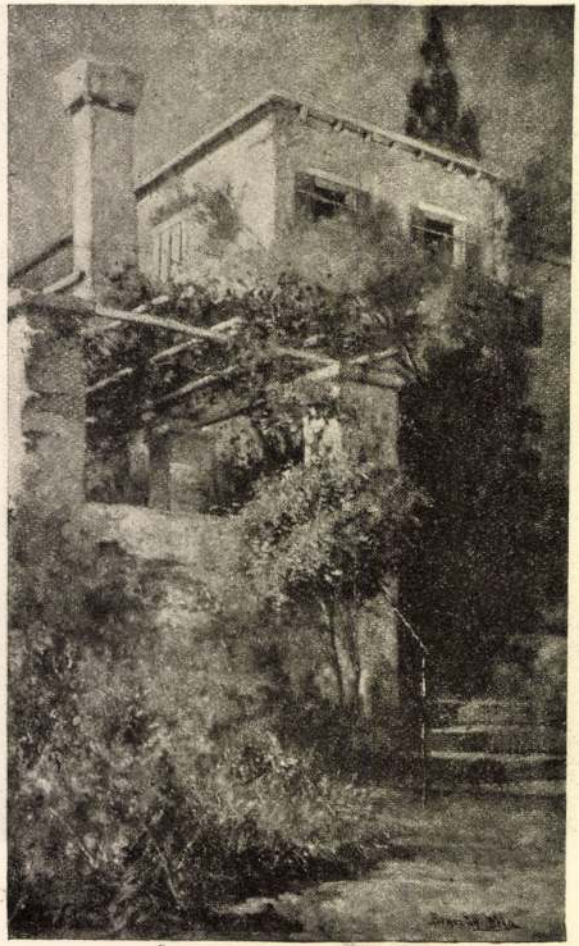

80. Szenes Fülöp. LIDIKE.

Képzőműv. társ. 1897/98. téli
kiáll. tárgya.

36. Keleti Gusztáv. vasut mentén, aszód felé.

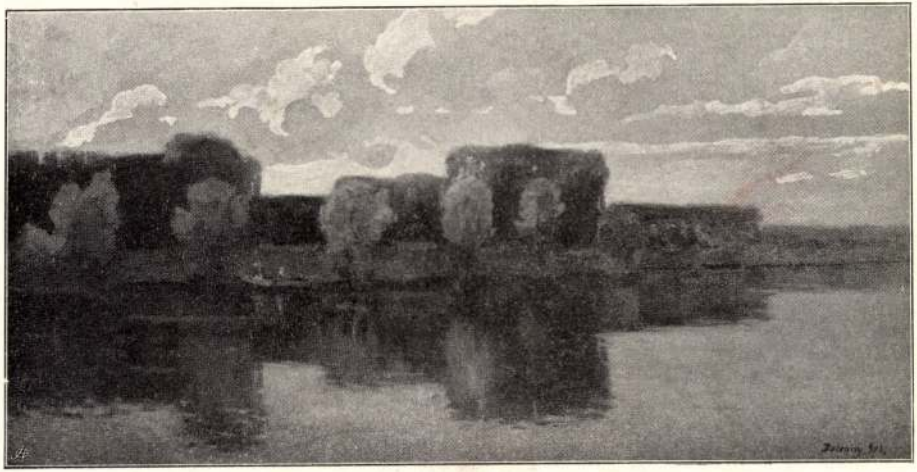

43. Bosznay István: Alkonyat.

35. Szenes Fülöp: Sámson és Delila.

Szenes Fülöp 1L

271. Szenes Fülöp: Tavasz.

KMT 1916. tav. kiáll

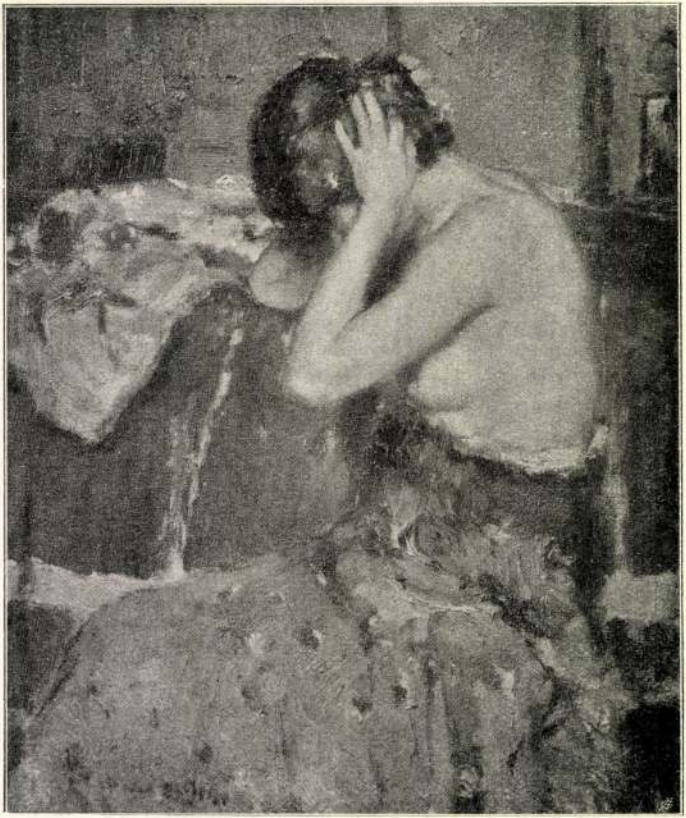

122. Czencz János: Félakt.

379 **Kézdi Kovács László.** Virradás. Olajf. Eladó.
380 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
381 **Gergely Imre.** Tájkép. Olajfestmény. Eladó.
382 **Vastagh Géza** Tyúkok hóban. Olajf. Eladó.
383 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
384 **Éder Gyula** Tanulmányfej. Temperafestm. Eladó.
385 **Éder Gyula.** Imádkozó barát. Temperafestm Eladó.
386 **Gergely Imre.** Rózsák. Olajfestmény. Eladó.
387 **Bosznay István.** Október végén. Olajf. Eladó.
*388 **Stetka Gyula.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
*389 **Háry Gyula.** Forum Romanum. Olajf. Eladó.
390 **Zombory Lajos.** Az erdőben. Olajf. Eladó.
391 **Háry Gyula** Öreg nénike Olajfestmény. Eladó.
392 **Tolnay Ákos.** Női arckép. Olajfestmény. Fischof Jenő tulajdona.
393 **Tolnay Ákos.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
394 **Tolnay Ákos** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
395 **Tolnay Ákos.** Epheu. Olajfestmény. Eladó.
*396 **Tolnay Ákos.** Dr. Wekerle Sándor arcképe. Olajf. A Belvárosi szabadelvű demokr. club tulajdona.
397 **Tolnay Ákos.** Arckép Olajf. Magántulajdon.
398 **Baditz Ottó** Tanulmány. Olajf. Eladó.
399 **Poll Hugó.** Utolsó napsugarak. Pasztell. Eladó.
400 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Ház a búzaföldben. Olajfestmény. Eladó.
401 **Magyar-Mannheimer Gusztáv** Gyártelep. Olajfestmény. Eladó.
402 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Női-fej. Olajf. Eladó.
*403 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A Thebeni szent Pál. Olajfestmény. Eladó.
404 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Magyar falu végén. Olajfestmény. Magántulajdon.

Szenes Fülöp 12

405 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Férfifej. Olajfestmény. Eladó.

*406 **Szenes Fülöp.** Férfiarckép. Olajf. Magántulajdon.

407 **Tornai Gyula.** Zene. Olajfestmény. Eladó.

*408 **Mendlik Oszkár.** Téli vihar. Olajfestm. Eladó.

*409 **Brunningeni Flesch L.** Jézus Krisztus. Olajfestmény. Eladó.

410 **Basch Árpád.** A Máriánál . . . Olajfestm. Magánt.

411 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestm. Magántulajdon.

412 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Magántulajdon.

413 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Magántulajdon.

414 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Magántulajdon.

415 **Szenes Fülöp** Favorite. Olajfestmény. Eladó.

IX.

ANGOL TEREM.

416 **Henry, George.** Aranyhalak. Olajfestmény. Eladó.

417 **Walton, Edward Arthur.** Fürdő gyermekek. Olajf. Eladó.

418 **Gauld, Dávid.** Amberley Sussexben. Olajf. Eladó.

*419 **Sauter, George Prof.** Ihlet. Olajf. Eladó.

420 **Withers, Alfred.** Malom Skóciában. Olajf. Eladó.

421 **Dekkert, Eugene.** Halászbárkák indulása. Olajf. Eladó.

422 **Mann, Harington.** Doris. Olajf. Eladó.

423 **Whitelaw Hamilton, James.** Skót halászkikötő. Olajfestmény. Eladó.

424 **Brown, A. K.** Este. Olajfestm. Eladó.

425 **Thomas, Grosvenor.** Tavasz. Olajf. Eladó.

426 **Harnel, E. A.** A paták. Olajf. Eladó.

Műcsarnok 1903. Tav. nemzetk. kiáll.

Szenes Fülöp

koll. kiatt. a

Müteremben (Ferencich

tere 9.)

1917. novemberében

Meghivó

Rubens Péter Pál remekműve

Szenes Fülöp

Fővárosi Nyomda Rt.

Vas. Ujs. 1898. 276. l.

Szenes Fülöp : Arczképvázlat.

DA
HELYÉNEK PARC
KEDÉSI LEHETŐSE

el Buda területén a GELLÉRT-TÉRTŐL VILLAMOSON 10 i
Kondorosi-út sarkán

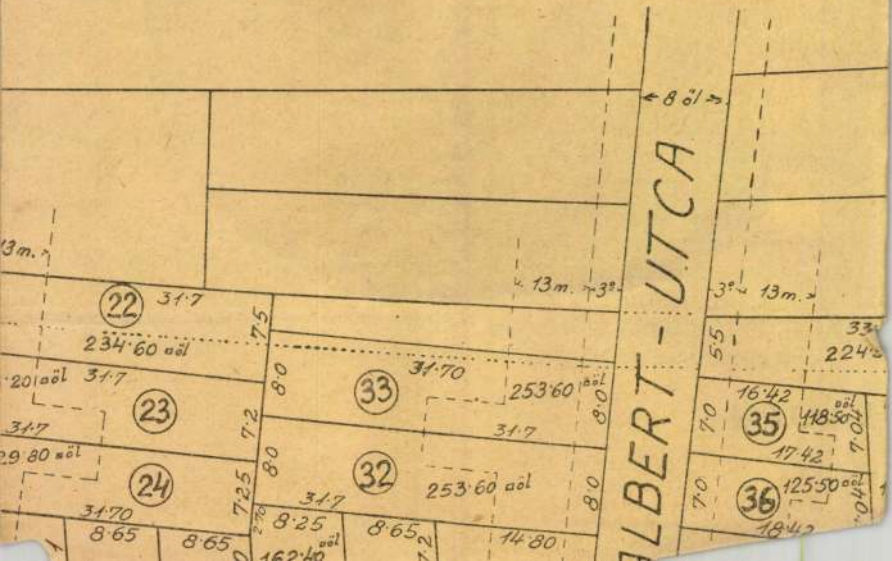

Szenes Fülöp

cred

z

Szabadság.

1911. márc. 23.

(Hogy kapta meg az aranyérmet Szenes Fülöp?)

U. 400.

Térkép.

E lapnak, a melyen a f
vék föl, felirata alól jobbr

La uera et fidele
tutto il Contado
nico, molto dilig
to, et con ogni d
da Paolo For
In Venetia l'Anno

Rm., mér. a vk. 2

140-95.

Szenes Fülöp. Hogy is kezdjem.

Műcsarnok 1894/95 télik.

Szenes Fülöp

Bérmálás Bassanóban. Festette: Szenes Fülöp.

A Lakás 1914. 4. 17.

kell meggondolnunk, mitől is keletkezik voltaképen ez a csillogás. Ez abból a jelenségből származik, amit a fizikus irizálásnak nevez és ami nekünk minden tárgyon szembetünik, amelynek felülete egészen finom, csak mikroszkóppal észlelhető repedésekkel és törésekkel van borítva.

Ha egy csillámdarabkát veszünk és hegyes tüvel finom vonalkákat huzunk egymás mellé rajta, csillogni, irizálni kezd. A hamisitónak tehát az a feladata, hogy az uj üveget ugy kezelje, hogy a felülete megkapja azokat a repedéseket, amelyek az öreg üvegnél a földben való hosszu fekvéstől, a vulkánikus hamuban való eltemetettségből, a föld savainak behatása vagy pedig a lassankint kihülő és igy összezsugorodó lávatömegek nyomása során keletkezik. Ilyen törések, vonalak bevésésével nem jutunk messzire, ez drága is volna s nem is igen eredményezné a kivánt célt. Ezért aztán joggal emlékeznek rá, hogy az üveg távolról sem az a nagyon ellenálló s csak nagyon kevéssé megtámadható anyag, amelynek a laikus általában hiszi. A kémikus nagyon jól tudja, hogy az üveget sok minden meg tudja támadni.

Ebben bizakodva, a római üvegek mintájára formázott uj üveget sorra végigkezelik bizonyos savakkal és lugokkal, első sorban oldósavval és natronluggal, vagy hosszan főzik desztillált vizben, — csupa olyan folyamat, amely a felületet megtámadja. Ha az üveg kedvező összetételü, ugy helyes kezelés után fel fog tünni a kivánt csillogás. De ha ez nem is következne be, még mindig kitehetjük bizonyos színanyag-oldatnak az üveget és ez a színanyag beszivárogva a hajszál finom repedésekbe, az előbbi eljárás hatását támogatja.

Az üvegnek forró olajban való hevítése, ami egy bizonyos, határozott hőfoknál történik, majd

Szerecs Fülöp

kivétel nélkül arra szorítkoztak, hogy megtisztitották a felületét és a legszebb oldalára fordították, hogy igy befoglalva, valamelyest mégis csak jól érvényesüljenek. Ilyen formán a kő nagy részével oly annyira bennfeküdt a foglalásban, hogy nem sok látszott ki belőle.

Az ékkövek hamisitása már az ó-korban kezdetét vette, noha itt valószinüleg egyáltalán nem szándékos tévedésekről lehetett csak szó, — olyan körülmény, ami a modern hamisitónak nagy segitségére van. Az ó-egyptomi királyok sirjaiban békés együttlétben találunk ugyanabba a dísztárgyba foglalva valódi és hamis ékköveket. Tudatos hamisitásról itt alig ha lehet szó. Sokkal valószinübb a feltevés, hogy az akkori idők kémiai ismeretei a szépszinü üvegeknek a valódi kövektől való megkülönböztetéséhez nem volt elegendő. Akkoriban nem tudtak ugy mint manapság, teljesen szintelen üveget előállitani. Aszerint, amint a nyersanyag többé-kevésbé tisztátalan volt, a kész üveg is szines volt, rendszerint piros vagy zöld, aminthogy még ma is a durvább üvegek, mint például a borosflaskók rendszerint pirosak vagy zöldek.

Ha különösen tisztára sikerült az ilyen üveg, ékkőnek tartották és befoglalták a többi közé. Hogy is különböztethették volna meg a többiektől, amikor sem vegyi, sem egyéb fizikai metódusuk nem volt a vizsgálat megejtésére. Ha az üveg még ólomtartalmu is volt, különösen szépen csilogott, legalább is olyan szépen, mint a valódi kő, amelynek teljes szépségét a csiszolás által nem tudták kihozni.

Az ékkövek csiszolása csak a XVI. században kezdődött, sőt a szám-optikai alapon nyugvó gyémántcsiszolás, amelynek feltalálója nem kisebb ember, mint Mazarin kardinális, még későbbi eredetü. Ezek

— Jó napot! Kérek egy csésze teát!

(Honnan, nagyságos asszonyom?)

— A Műcsarnokból.

(Érdekes dolgokat látott odakünn?)

— Meglepő dolgokat! Képzelje: a termekben emberek járnak!

(Ne mondja!)

— Azelőtt, ha átvergődtem az Andrássy-uti emberáradaton és beléptem a kiállítás nagytermébe, szent és titokzatos csend fogott körül . . . Enfin seul! sóhajtottam föl megkönnyebbülten . . . Csak a grafikai teremben röppent föl néhanapján egy-egy randevuzó párocska, vagy egy művészcsemete, aki a képekről le akarta csenni a rajzszögeket . . .

(És ma?)

— Emberek járnak a termekben!

(Vajjon mit csinálnak ott?)

— Nézik a képeket, sőt alkudoznak is rájuk.

(Talán bizony meg is veszik?)

— Azt nem teszik. A legtöbb vásárló olyan képet akar venni, amelyet már megvett a király vagy az állam. Elégedjünk meg most ennyivel is és ne hamarkodjuk el a nemzet művészi nevelését . . . Jó volna, ha buzdításul kiírnák a képek alá azoknak nevét is, akik meg akarták venni . . . Tudja, hogy a mi kaszinónk is vett kétezer korona értékü képet?

(A Gentry Kaszinó? Ez már az ország elzsidósodásának egyik szimptomája . . .)

— Én abban keresem a szokatlan jelenségek magyarázatát, hogy az idén tényleg sok érdekes és jó képet állítottak ki. De azért mégis jó volna, ha a piktorok látó-tanfolyamot nyitnának.

(Miféle tanfolyamot, kérem?)

— Olyat, ahol a laikust megtanítják helyesen látni. Mert mindig azt mondják, hogy a képek egyrészét csak

— Az már eldőlt. Nézze meg Körber úr ő excellenciájának arcát, ott megláthatja a gróf tenyerének nyomát. Jó estét!

A Műcsarnok téli tárlatából

SZENES FÜLÖP: ARCKÉP

Uj Idők 1903. II.

Az asszony elnevette magát.

— Nos, uram, hát ha nem hiszi, hát megmondom: unokáim vannak s a gyerekeim számát, ha kétszer venném, húsz lenne belőle!

Fekvő helyzetemből felültem s úgy néztem az asszonyra. Az jóízüen nevetett csodálkozásomon s aztán lassan visszatért az őrházba. Járásában annyi erő s annyi büszkeség volt, hogy pajkos kedvem egyszerre elmúlt és éreztem, hogy teljes valóság az, amit ez az anya mondott. Egy anya volt ez az asszony, aki büszke termékenységére, büszke arra, hogy tíz gyermekfej tarkítja családi otthonát. Az anyaföld erejét láttam megtestesülve ebben a nőben, ennek a buzatermő édes földnek erejét, amely ebben az asszonyban is él és termékenysége által alakot öltött. Tíz gyermek! Egy elpetyhüdt család. Isten csapásának tartaná s ez az egyszerü parasztasszony boldogan hivatkozik tíz gyermekére, akiket ő szült s akik most körülte élnek.

Amíg étkeztünk, azalatt is ezen a derék menyecskén járt az eszem s aztán, amikor fölkészültünk, hogy tovább megyünk, ellenállhatatlan erő űzött arra, hogy még egyszer beszéljek ezzel a tehérnéppel. Az üvegkorsót nem engedtem visszaküldeni, hanem magam vittem el.

Az őrház előtt ült az asszony s éppen egy gyermeket szoptatott. Melléje léptem s ő mosolyogva rám nézett, fiatalos szép melle eléfehérlett kékvászon ruhája alól. Erdeklődve néztem rá, s ő nevetve kérdezte:

— Nos uram, mit néz?

— Csak azt akartam kérdezni, hogy ez is a maga gyermeke?

— Nem, ez nem az enyém, ez az unokám, de megszoptatom, mert az én kicsinyem most alszik!

— Hát az unokáját is maga szoptatja!

— Úgy van, a leányom egy kicsit gyönge, de én bírom ezt is s azért az enyémnek is jut még elég tej!

sereglett a gyermekcsapat, amely ennek a derék asszonynak köszöni, hogy él és virul. Volt ott minden életkoru, épp úgy, mint a faiskolában, s ahogy ott kihajtanak a különböző életkoru csemeték és minden facsoporton az évkülönbséget, az ültetés idejét meg lehet látni azonnal, épp úgy olyan volt ez a kis telep a benépesített őrházban, mintha egy különös termékeny kert lett volna, amelyben a gyümölcsösfákat a gyermekfejek alkotják. Épp a házajtó elé értünk, amikor kijött a legidősebb gyermek, a fiatal menyecske, és kihozta az asszonynak csecsemőgyermekét, hogy az azt megszoptassa. Ő unokáját levette melléről és átadta leányának.

— Nesze, most altasd el, már jól lakott szegény!

Azzal fölvette saját szopós gyermekét és egészséges mellére tette. S ez a kis ember odatapadt az anyamellhez és szívta magába ennek az asszonynak az erejét!

Megköszöntem a szívességet és egy pénzdarabot akartam adni a menyecske-nagymamának, azonban nem fogadta el:

— A föld adta s az Isten adta a vizet, ezért nem vehetek el pénzt!

Kezet fogtam vele és úgy tréfásan azt kivántam:

— Adjon hát az Isten még egypár gyereket!

Nevetett.

— Hát ha az Isten akarja, egypárral több vagy kevesebb, az már nem számít, elfér az asztalunknál!

Be kell vallanom, hogy csodáltam ezt az asszonyt, aki már tíz gyermeket nevelt ennek az országnak s még mindig jókedvvel, örömmel néz a jövő elé, hogy hadd legyen új hajtás, hadd legyen új istenáldása, mert a termékenység a legnagyobb boldogság egy asszonyra nézve, amit az Isten adhat.

Visszaindultam barátomhoz, aki már kétségbeesetten kiáltozott felém, mert indulni akart a vadászatra. Az őrház gyermekserege egy darabig elkisért utamon s hogy valamivel leróhassam titkos tiszteletemet az iránt

Szenes Fülöp

Mucsarnok

1907–8. téli kiáll. 247–258, 261–265

1908–9. téli kiáll. 50, 56–61

1909–10. téli kiáll. 181–190

1910. tav. kiáll. 163–171.

1912. tav. kiáll. 216, 220, 483

1913–14. téli kiáll. 382, 384–387

H Sz. Hessen Homburgban
+ Bonda-Pesten 1904 Oktobe

1876 – 1879. Az egyet
cartonjai

1876. – 1879. Lotz Károly: 1876. J

H

a) A Rethorica.

ban va ábrá

(Egész alak(es áll – kisse
masztotta és baljával, a mely
Középütt elválasztott haja hu
ruhája fodros és lepeljét tes

Szénrajz, méretei 279:12
Az egyetemi könyvtár kele
Az 1898: XI. 4-diki előte
leirat alapján vétetett (384/
(18/99). Az elszámolást 1900:
Jegyzékbe foglaltatott 1

904:V.6.
1898

Szenes Fülöp Bpest. (I)

Műsarnok

1893/94 téli kiáll.

1894. tavaszi kiáll.

1894/95. téli kiáll.

1895/96. téli kiáll.

1896. null. kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1898. tav. kiáll.

1898/99. téli kiáll.

1899. tav. kiáll.

1899–1900. téli kiáll.

1900–1901. téli kiáll

1901. tav. kiáll.

1901–2. téli kiáll. 35, 55, 171, 240, 242, 253, 298, 299, 301, 306, 350.

1902. tav. kiáll. 257–261

1902. Bpesti Orvosszövetség mű kiáll. 189.

1902–3. téli kiáll. 667–678.

Ajtoni lelet VI. 202.

Szenes Fülöp

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 20, 24–27, 130

1915. tav. kiáll. 168, 177, 213

1915–16. téli kiáll. 241, 245, 337

1916. tav. kiáll. 271, 275, 286

1916–17. téli kiáll. 2, 66, 177

1917. tav. kiáll. 388

1918. tav. kiáll. 21, 88, 132

1920–21. téli kiáll. 334, 353

1922. pub. kiáll. 321

1922. őszi kiáll. 210

1924. tav. kiáll. 526

1927. magyar táj. 357

~~Arczképek II. 212-219.~~

Szenes Fülöp (II)

Műcsarnok

1903. tav. kiáll. 406, 411–415

1903–4. téli kiáll. 365–373

1904. tav. kiáll. 204–207

1904–5. téli kiáll. 311–320, 525

1905–6. téli kiáll. 1, 162, 249, 250, 331.

1906. tav. kiáll. 161–165

1906–7. téli kiáll. 565–569

1791. G. Metsu.

Fiatal nemes képe.

Térdig látható, asztalnál ~~fokszik~~. Jobb kezét ~~annak~~ az utóbbinak egyik nek ~~[illegible]~~ felálló levelét fogja. piros, hosszú haja hullámos, baj vált. Ingének kézelője szük, has zül csak négyet ~~[illegible]~~ akasztat be. ~~Az a veszünk észre~~. A háttér hegyes v

Fa, méretei 25.5:19.5 cm.
Vétetett König Alberttől 19
~~[illegible]~~ Az elszámolá
számot. (416/900).

Vét: König A.

Szenes Fülöp

*45 **Edvi Illés Aladár.** Delelő bivalycsorda. Olajf. Eladó.
46 **Brunningeni Flesch L.** Portrait. Olajf.
47 **Boemm Ritta.** Reggeli hangulat. Olajf. Eladó.

II. TEREM.

48 **Góth Móric.** Interieur. Olajf. Eladó.
49 **Bruck Lajos.** Tátravidéki paraszt. Olajf. Eladó.
50 **Szenes Fülöp.** Buránói halászember.
51 **Góth Móric.** Flamand intereur. Olajf. Eladó.
52 **Gergely Imre.** Velencei részlet. Olajf. Eladó.
*53 **Karlovszky B.** Magyar parasztasszony. Olajf. Eladó.
54 **Gergely Imre.** Velencei részlet. Olajf. Eladó.
55 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Virág. Olajf. Eladó.
56 **Szenes Fülöp.** Vízhordó leány Buránóból.
57 **Szenes Fülöp.** Buranoi halász-család.
58 **Szenes Fülöp.** Körmenet.
*59 **Szenes Fülöp.** Én is voltam fiatal. Olajf.
60 **Szenes Fülöp.** Buránói asszony. Olajf.
61 **Szenes Fülöp.** Csipkét varró leányok.
62 **Bruck Miksa.** Zborói vásártér. Olajf. Eladó.
63 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Patak mellett. Olajf. Eladó.
64 **Bruck Miksa.** Magány. Olajf. Eladó.
65 **Bruck Miksa.** A vadász szobája. Olajf. Eladó.
66 **Bruck Miksa.** Zborói interieur. Olajf. Eladó.
67 **Pentelei Molnár.** Körték. Olajf. Eladó.
68 **Glatz Oszkár.** Női arckép. Olajf. Magánt.
69 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Szeles nyári nap. Olajf. Eladó.
70 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Tavasz. Olajf. Eladó.
71 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Motivum a római Campagnából. Olajf. Eladó.

Képröm. Társ. 1908/9. tél.
Kiáll. Sal.

III. TEREM.

72 **Kézdi-Kovács László.** Sejtelem. Olajf. Eladó.
73 **Kacziány Ödön.** Kialvó lámpa. Olajf.
74 **Basch Gyula.** Oudenburg. Olajf. Eladó.
75 **Herrer Cézár.** Velencei tájkép. Olajf.
76 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
77 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
78 **Poll Hugó.** Kis breton leány. Pastell. Eladó.
79 **Poll Hugó.** Nyugvó bárkák. Pastell. Eladó.
80 **Poll Hugó.** Thonhalász-bárkák. Pastell. Eladó.
81 **Poll Hugó.** Bástyafalak. Pastell. Eladó.
82 **Poll Hugó.** Bárkák apálykor. Pastell. Eladó.
83 **Poll Hugó.** Piacon. Pastell. Eladó.
84 **Poll Hugó.** Le passage. Pastell. Eladó.
85 **Poll Hugó.** Vásáros kocsi. Pastell. Eladó.
86 **Poll Hugó.** Egy sardinière. Pastell. Eladó.
87 **Poll Hugó.** Kikötő-részlet. Pastell. Eladó.
88 **Poll Hugó.** Nyári felhők. Pastell. Eladó.
89 **Poll Hugó.** A Conorneaui templom mögött. Pastell. Eladó.
90 **Pállya Celestin.** Vásári jelenet. Olajf. Eladó.
91 **Pállya Celestin.** Piaci részlet. Olajf. Eladó.
92 **Jendrássik Jenő.** J. A. úr arcképe. Olajf. Magántulajdon.
93 **Basch Gyula.** Leányom arcképe (zöld és fehér-összhang.) Olajf. Magántulajdon.
94 **Jendrássik Jenő.** K. S. gróf arcképe. Olajf. Magántulajdon.
*95 **Jendrássik Jenő.** A testvérek arcképe. Olajf. Ráthonyi Ákosné úrnő tulajdona.
96 **Jendrássik Jenő.** K. A. comtesse arcképe. Olajf. Magántulajdon.

Szenes Fülöp

311 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. G. I. úrnő tulajd.
312 **Szenes Fülöp.** Őszi rózsák. Olajf. Eladó.
313 **Szenes Fülöp.** „Tündököl". Olajf. Vázlat. Eladó.
314 **Szenes Fülöp.** Férfi arckép. Olajf. W. I. úr tulajd.
315 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Jánosi Engel Gyuláné tulajd.
316 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestm. W. I. úrnő tulajdona.
317 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestmény. Ujváry Ignácné tulajdona.
318 **Szenes Fülöp.** Férfi arckép. Olajfestmény. F. Ö. tanár tulajdona.

319. Szenes Fülöp. Női arckép. Olajf. K. Gy. úrnő tul.
320. Szenes Fülöp. Női arckép. Csillag Bélánné tulajd.

Műcsarnok 1904/5 téli kiáll.

Bemenet
Ruhatár
Előcsarnok
Ruhatár
Mütárnok
Titkárság
I.
XIII.
XIV
V.
II.
XII.
XI.
Folyosó

Szenes Fülöp

Lendvai Károly: Párisi levél. Művészet 1907. 135. l.

Május második felében egy magyar művész mutatkozott be a párisi közönségnek a Georges Petit-szalonban: Szenes Fülöp. Az előkelő magánszalon két termét foglalta le a művész tizenöt képe. Már az első napokon adtak találkozót itt ama művészek, kik a műcsarnoki nemzetközi kiállításon annakidején szerepeltek és érdeklődést éreznek a magyar művészi élet iránt. Mind a tizenöt képet előnyösen ismerjük a budapesti tárlatokról, itt csupán arra utalunk, miképpen fogadta a műveket a párisi kritika; úgyszólván egyöntetűen a „Mea culpa"-t emelik ki, melyben „mélységes pszichologiai tudás és költői rezignáció nyilvánul", továbbá a „Napsugár"-vázlatokon általában a mester erős rajztudását és jellemző erejét méltatták. Előkelő közönség látogatta a tárlatot. Szenes Fülöp művészete a műbarát Georges Petit figyelmét is magára vonta és megbízta arcképe megfestésével.

A Szenes-kiállítás alkalmával fölmerült az eszme, hogy a modern magyar művészetet érdekes volna bemutatni Páris közönségének. A világ e szívében még nem jelentkezett együttesen a modern magyar művészgárda, pedig föltehető, hogy nagy erkölcsi sikert érne el művészi erősségünk. És pedig leginkább a téli időszakot vélik erre alkalmasnak. Más kérdés, miként gondolkoznak erről az illetékes körök. Egészen tőlünk függ, hogy észrevegyenek bennünket.

Katschthaler, Eduard TV. 32

Szenes Fülöp

1911. Szeptember

megkapta a Nemzeti Szalon

első aranyérmét.

Az Újság. 1911. dec. 31.

U. 78.

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT MEGHÍVJA
ÖNT **SZENES ZSUZSA** GRAFIKÁIBÓL
RENDEZETT BEMUTATÓJÁNAK
MEGNYITÁSÁRA 1969. ÁPRILIS 11-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR.
MEGNYITJA **SCHÉNER MIHÁLY**
FESTŐMŰVÉSZ
DÜRER TEREM, BUDAPEST, V.,
BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa textiltervező

A művész textiliáit keresik a Csák Galériában.

Bakor Rózsa: Lakásunk díszei a Csák István Galériában.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1975. dec. 17.

Szenes Zsuzsa, textilmúvén

L.: Tóth Sándor

Tasnádi A.: A Códzi ....

9.

Népszava, Bp. 1975. dec. 21.

Szenes Zsuzsa

Textilképeinek budapesti kiállításáról
írt cikk a 64. oldalon (Torday Aliz.)

Magyar Építőművészet 1975/5

Szentesi Hiesz Géza

A két világháború között Szentesi Hiesz Géza műgyszobrát Franciaországban készítették.

Fekete Judit: Huszéves tervek - mai tervezők.
Müvészet, 1976. május - 28.oldal.

Szenes Zsuzsa, iparművész

— A III. FAL- ÉS TÉRTEXTIL-BIENNALÉ díjnyerteseinek kamarakiállítása szombaton nyílt meg Kőszegen; az 1974-es seregszemle díjnyerteseinek — Szenes Zsuzsának, Németh Évának és Szilvitzky Margitnak — legújabb alkotásait láthatja a közönség a szeptember 26-ig nyitva tartó kiállításon.

— : Hit

14.

Népszabadság Bp. 1976. aug. 8.

Szenes Isuzsa

Köszegen a Zwinger Bástyában
rendezett III. Fal és Textil Biennale
díjazottjainak kamarakiállítá-
sán részt vett a Művésznő.

-----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Szenes Zsuzsa, textiltervező, grafikus

Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa c. könyve

—: Most jelent meg

14.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 31.

182
-2.

Szenes Iszaszsa

Az óklóberben megnyílt lodzi triennalen hat magyar művész szerepelt. Ezek közül az egyik a művésznő

----: Hirek.

Müvészet, 1976. január - 42.oldal.

Ne állják meg leírni
szavam szappan tat valamint
a lippe va lévő Ker. Alajnera

Szenes Zsuzsa

Az 1970-es textilművészeti bemutatón szombat-helyen rosít vett.

Népszava, 1974. júl. 26. 102. evf. 173sz. 4p.

Szenes Zsuzsa

Az 1974-es textilművészeti bemutatón kombat-helyen első díjat nyert.

Népszava, 1974. júl. 26. 102. ev. 173 sz. 4p. I.

Szenes Zsursa

„Labirintus zörsával"
c. textiljének fotója a zajmellékletben
(szines)

The New Hungarian Quarterly 1974 56.sz.

Szenes Zsuzsa, textilművész

Lásd: Szűts Jónéh

—: Magyar textil.... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 30.

Szenes Zsuzsa

"Himzés" c. képén emberalakok, madarak, fák, épületek, szoborképek, virágok és keresztszemes himzés is láthatóak.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 29.
XIX. évf. 13. sz. 5. lap.

Szenes Zsuzsa

Textilterező

Szenes Zsuzsa „Rózsás labirint-
je" szerepel a tárlaton.

B. I.: Modern ipaművészet . . .
Nők Lapja, 1975. jul. 5 - 8 oldal.

Szenes Zsuzsa

„Szenes labirint"
gyapjúkeverék 140 x 200

III Fal és Textil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul - Sept.

Szűcs Zsuzsa

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Kőcsarnok, 1975. jún – júl.

Szemes Zsuzsa
textiltervező

A szecesszió formavilágából és
textiltechnikáiból indul ki Szemes
Zsuzsa.

Brestyánszky Ilona: Tárgy és alkotója,
Nők Lapja, 1975. okt 25 - 14 oldal.

Szeles Zsuzsa

Szeles Zsuzsa gyapjúkollázsait
láthatjuk a tárlaton.

Fekete Judit: Főiskolás tárlatvezetők.
Művészet, 1975. október - 38. oldal

Szenes Zsuzsa

"Vasárnap délután" cimmel virágos kanapén, kisleánnyal üldögélő, kávéző nőt ábrázol. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 1.
XIX. évf. 9. sz. 9. lap.

Szenes Zsuzsa

Hübner Aranka, Kodolányi László és Szenes Zsuzsa nevét említi Vadas József a Műcsarnok kiállításáról "Köztulajdon 1945-1975" alcímmel, az 1948-ban rendezett, "Közösségi művészet felé" c. kiállításra emlékezve.
Szenes Zsuzsa textilképei "mintáikkal is hasonulnak a boltozatos helyiségben"-idézi a hajdani kritikát s minden müvész munkájával kapcsolatban felteszi a kérdést, hogy elegendő-e annyit mondani egy-egy müről s vajon látják e mögöttük "A láthatatlan munkát"?

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 15.
XIX. évf. 7. sz. 13. lap.

Szenes Zsuzsa

"Kis hegyi büfé" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 1.
XIX. évf. 5. sz. 5. lap.

Szenes Zsuzsa

2.

Szenes és Gecser világa – az egyik a szinek hatását érvényesítve, a másik az anyag nyers szinét megtartva és elsősorban a textúra tömör és áttört részleteit ellenpontozva – szuverén alkotói világot teremtett magának.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1973/161 6 old.

Szenes Zsuzsa 1.

varott sextilyei – akárcsak Gecser Lujza rúszlikus anyaghatást érvényesítő kender kárpitjai, – szakítanak a nejsmüvészet közvetlen hatásával, csupán az alapihletet merítik belőle.

Bojár Iván: Kiállításról kiállitásra

Magyar Hirlap 1973/161 6old.

Szenes Zsuzsa

"Mai magyar kárpit" cimmel Párisban, a Sin' Paora Galériában nyitják meg május 29.-én azt a kiállitást, amelyen különböző méretü faliképekkel nyolc magyar iparmüvész vesz részt: Balázs Irén, Cságoly Klára, Dobrányi Ildikó, Hübner Aranka, Pászthy Magda, Pécsi László, Szenes Zsuzsa és Szücs József.
A lap "Tájékozódás" c. rovata "Magyar kárpit Párisban" cimmel közli az eseményt.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24.
XIX. évf. 21. sz. 6. lap.

SZENES ZSUZSA

1985 MÁJUS 17 - JÚNIUS 23

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

2

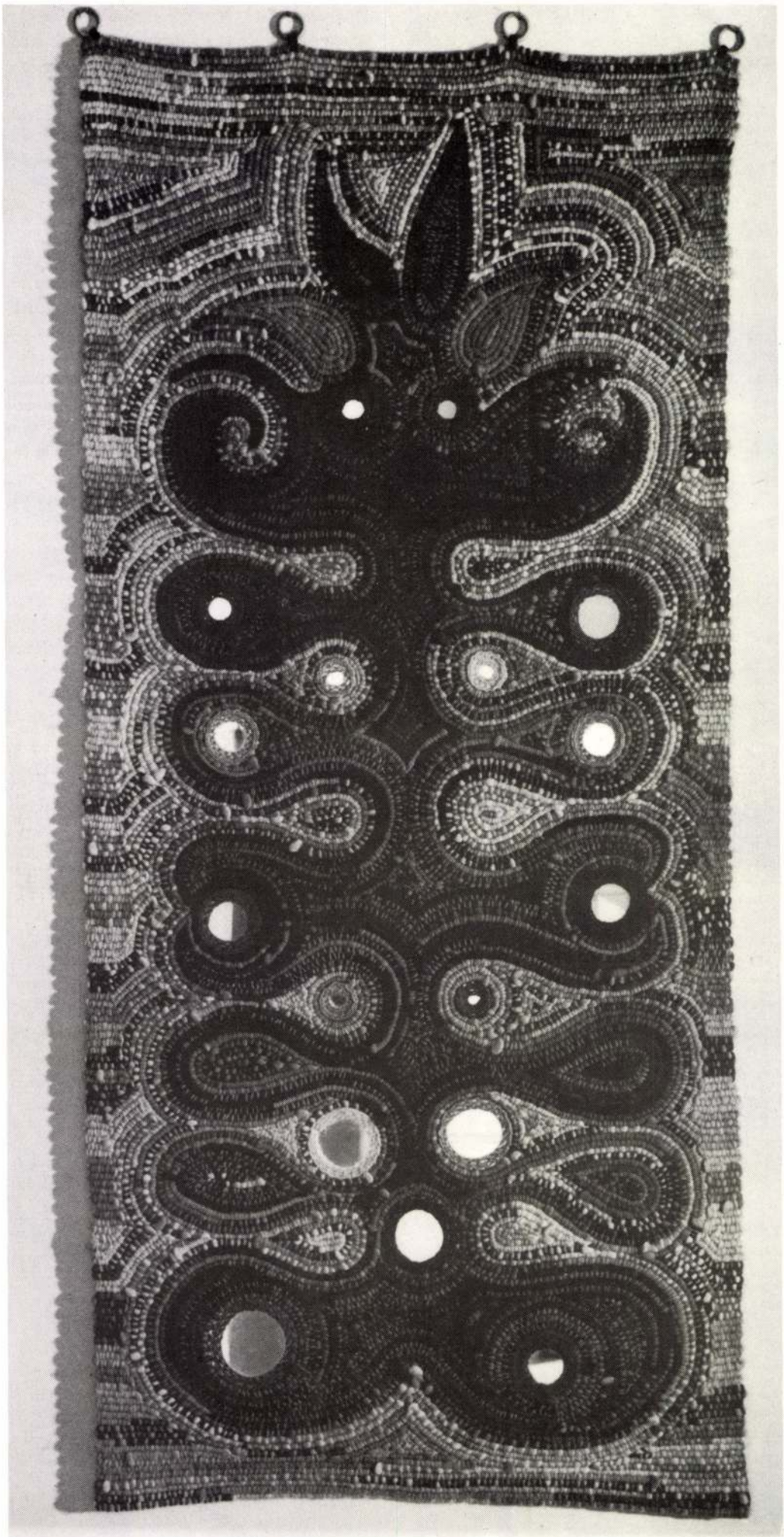

TÜKRÖS VIRÁG 1972
gyapjúhímzés, 180 × 70 cm
FLOWER WITH MIRROR
wool-embroidery, 180 × 70 cm

Szenes Zsuzsa a hatvanas évek elejétől csaknem másfél évtizeden át olyan rajzokat készített, amelyeken a gyöngybetűsen lüktető kézírás fontos és a rajzi helyzethez hűséges gondolatokat közöl. A nyolcvanas évek elején a Kryptográfia-sorozat lapjai alig olvashatók, vagy inkább rejtélyesen olvashatatlanok. A gyapjútűzések érzékeny figuráit, szecessziósan hajladozó formáit, a textilmontázsok meleg kedélyvilágát a hetvenes évtized derekán a zsákvászonnal bevont tárgyak bátor kopársága, majd a különös, a tárgy lényegét mélységesen komolyan vevő, belső karakterét feltáró objektumok szelíd következetessége váltotta fel. A pálya elején a textilmunkákkal párhuzamosan, mintegy kiegészítésként születtek a rajzok; az utóbbi években textilek alig készültek, viszont naponta nőtt – mint valami napló jegyzetanyaga – a grafikák, papírmontázsok sora.

Mi történt? Elképzelhető-e ennyi változás, ellentét, érzelmi-gondolati-formai „földcsuszamlás" egyetlen pályaíven belül? A gyapjútűzések és tükrösök Szenes Zsuzsája azonos-e még (lehet-e azonos) azzal a Szenes Zsuzsával, aki lepedővászonnakból készít menedéket egy velemi kertben, aki textilből téglatokot és sorompót formál, és aki papírmaradékokból, sztaniollapocskákból, az ábécé betűiből komponálja grafikáit?

Mi történik? Minden azonos marad és minden megváltozik. Csak látszólag kibékíthetetlen az ellentét, némi távolságból, „rálátással" világossá válik, hogy egy harmincéves művészpálya belső struktúrájának

Zsuzsa Szenes throughout almost one and a half decades since the beginning of the sixties has been creating the kind of drawings where the principal characteristics are throbbing pearl letters which convey her vital ideas faithfully to her concept. In the early eighties the pages of the Cryptographic Series were hardly readable, or rather, mysteriously indechipherable. In the mid-seventies the sensitive figures of wool-stitchings, the curving shapes of Art Nouveau style and the warm humour of the textile montages gave place to bravely barren objects covered with sackcloth. They were later followed by strange articles which retained the material quality of the objects, seriously uncovering their innermost substance with gentle consistency. In the beginning of her career her drawings were born parallelly with the textile pieces, practically supplementing them. Lately she hardly completed anything in textile, but – like notes of a journal – the series of graphics and paper-montages has been growing day by day.

What was going on? Could so many changes, dichotomies, emotional-intellectual-artistic "landslides" have taken place within a single career? Is Zsuzsa Szenes, who made the woolstitchings and mirror-pieces identical with the Zsuzsa Szenes who creates a sanctuary of linnen in a garden in the village of Velem, who shapes brick-cases and barriers of textile material and composes her graphics of scrap-paper, foil-pieces, and the letters of the alphabet?

SOROMPÓ, 1984 fa, vászon, 118 × 443 × 46 cm
BARRIER, 1984 wood, linen, 118 × 443 × 46 cm

törvényei működnek: folyamatosság és szakaszosság, azonosság és különbözőség, lassú elszakadás és a gyökerekhez való eltéphetetlen ragaszkodás hullámveréshez hasonló mozgását tapasztalhatjuk. A művek, legyenek látszólag bármilyen különbözőek – függönyök, gyapjútűzések, rajzok, tárgyak, kollázsok, fotók – a gondolkodásmód, az érzelemvilág, a belső célok, a szellemi éghajlat szelíd, de meggyőző azonosságát mutatják.

Szenes Zsuzsa ahhoz a generációhoz tartozik, amelynek létezése, csendes műhelymunkája, izgatott és szívós kutatásai, hűhó nélküli bátorsága és baráti-kollegiális-nemzedéki közössége jó tízévi háttértevékenység után, 1968-ban a textilműfaj olyan meglepő, vulkanikus erejű „kitörését" idézte elő az 1968-as Textilfalikép kiállításon. A magyar textilművészet, amelyben Ferenczy Noémi klaszszikus tisztaságú gobelinjei óta nem történt semmi (legfeljebb az ő eredményeinek, erényeinek és stílusának feldarabolása), most egyszerre fiatalon és éretten, hevesen és bölcsen színre lépett, előpattant a háttérből. Színes zsibongás töltötte be a levegőt, a technikák, anyagok, ötletek, stílusok szeszélyes és lenyűgöző sziporkázása párosult a kitartó és merész munkával. Vidám szabadságharc volt ez – a visszatekintések tanúsága szerint a résztvevők is így élték át – egy műfaj „megtisztításáért" és függetlenségéért. A küzdelmek mögött, ősforrásként a századforduló nagy korszaka, a szecesszió teljességigénye, gyakran stíluseszménye állott. Nem véletlenül. A hatvanas évek első felében a művészet és élet legkülönbözőbb területein vonult át – hasonló okokból – egy neoszecessziós hullám, a komoly irodalom- és művészettörténeti újraértékelésektől a pszichedelikus műveken át a „virággyerekek" öltözködéséig. A színre lépett textiles nemzedék – Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit, Szabó Marianne, Hübner Aranka, Tarján Hédi és mások – ekkor készült művei pontosan mutatják, hogy viszonyuk a szecesszióhoz alapvetően a nosztalgia, amelyet azonban valami távolságtartás is átszínez. Szenes Zsuzsánál ez a két elem egyenértékű, de egymástól független is: a gyapjútűzések hajladozó, karcsú vonalai (Virágot szagoló nő, Vörösbegy, Fodormenta) a kékeszöldek, nyers színek, lilásvörösek eltompított árnyalatai, a szelíden burjánzó emberi-növényi vegetáció, a ravaszul felcsillanó tükörfelületek az árnyéktalan, felhőtlen nosztalgia párájában születtek. A rajzok azonban mások: a makulátlan papír, a tisztán kanyargó egyenletes vonal kezdetben ártatlan jeleneteket (gyerekek, szüle-

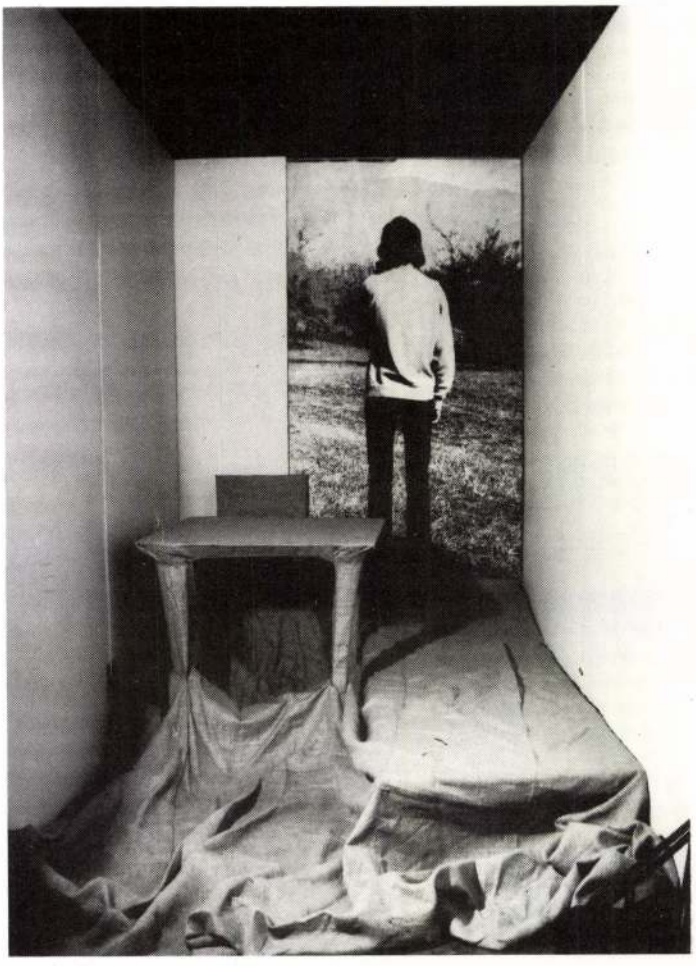

CÍM NÉLKÜL (CELLA), 1977
environment, fa, vászon, fotó, 250 × 250 × 220 cm
UNTITLED (CELL), 1977
environment, wood, linen, photo, 250 × 250 × 220 cm

What is going on? Everything remains the same, yet everything changes. The antagonism is only on the surface, it becomes obvious from a little distance, that we are witnessing the functioning of the laws of the inner structure of a 30-year-long artistic career. We can experience the wavelike motion of continuity and periodicity, similarity and dissimilarity, her slow detachment from and steadfast persistance to her roots. Her creations, which appear ever so varied: curtains wool-stitchings, drawings, objects, collages, photographs, show the gentle but convincing identicality of her way of thinking, intentions, motivations, and intellectual climate.

Zsuzsa Szenes belongs to the generation of the 1968 Tapestry Exhibition, which – after more than a decade of latent activity – brought about the surprising "vulcanic erruption" of textile art with its excited and steadfast research, straightforward bravity, and friendly-collegial-generational unity. Since the classically plain gobelins of Noémi Ferenczy the Hungarian textile art had not seen any changes (at most the "dividence" of her style, results, and qualities had taken place). Now all of a sudden it emerged from the background, young and ripe, vehement and wise. Vivid tingling filled the air: whimsical and fascinating sparcles of new technicques, materials, and ideas accompanied by diligent and daring work. This was a happy fight for freedom, for the "purification" and independence of an artistic genre; according to recollections of the witnesses the participants also experienced this as such. The native source was – behind the scenes – Art Nouveau, the paramount style of the turn of the century, and its perfectionism and often its stylistic ideals. For similar reasons a Neo-Art-Nouveau wave swept through several different areas of art and life in the first part of the sixties. It was spreading widely from serious reevaluations of literature and art history to psychedelic art to "flower child" dressing. The artworks of the generation which started off around this time – Zsuzsa Szenes, Margit Szilvitzky, Marianne Szabó, Aranka Hübner, Hédi Tarján, and others – clearly prevail that their relationship with Art Nouveau was fundamentally nostalgic, although tainted with the retention of a certain distance. These two characteristics are equally important, but also are independently co-existing in the art of Zsuzsa Szenes. The curving slim lines of her wool-stitchings

tésnapi uzsonna, hentesbolt, suszter, háziasszony stb.), később egyre bonyolultabb, a teret és időt a realitásoktól eloldozó történetsorokat, képzelet-álom szeleteket idézett föl. Látszólag ártatlanokat, mert a rajzok mélyéről mégis bánat, szorongás, miniatűr poklocskák és az álom, a gondolkodás kínzó pillanatai szivárogtak elő. Így nála a textilek békés nosztalgiáját a grafikák kettős természete, sőt a nosztalgiától nem érintett tisztánlátás, a távolságtartás ellenpontozta.

A gyapjútűzések sora folytatódott nagyjából a hetvenes évek közepéig, közöttük olyan remekek, mint a Fogadó (1972) és a Rózsás Labyrinth (1974). De folytatódott a textilkollázsoké is, amelyek eredete ugyancsak a hatvanas évek derekára nyúlik vissza. E kisméretű, olykor régi faliórák dobozába helyezett, vitrinbe zárt kompozíciók egy rongyoszsák legkülönbözőbb, egymástól is idegen „maradékaiból" készültek, van közöttük gépi hímzés, paraszti főkötőselyem, múlt századi csipke, vásári portéka és polgári otthonok hordaléka. Egymásra-egymás mellé helyezésük során megőrzik eredetüket és továbbra is magukkal cipelik egykori közegük karakterét – így, bár technikájukat tekintve „textilkollázsok", valójában a tér és idő távoli tartományait helyezik azonos síkba, és szelídítik, tárgyiasítják, megtisztítják azt a jelen számára.

A textilkollázsok és a rajzok belső tapasztalatai vezették Szenes Zsuzsát ahhoz a felismeréséhez, hogy számára nem elég többé a mű önmagába zárt világa, korlátozott ereje: csak az anyagon, stíluson túl is hatni képes, a valóságot is hatalmába kerítő, megváltoztató, alakító művészet lehet érvényes. Ebben az értelemben a Rózsás Labyrinth a pálya különös, sorsdöntő metszéspontján született meg, ott, ahol ez a felismerés a textilműfaj gyors felfutása nyomán kialakult telítettséggel és (ahogy ő nevezte) „tárgyundorral", a gyapjútűzések szépséges, de csaknem változtathatatlan világával és a hetvenes évtized közepén a textilművészet aranykorának végével összetalálkozott.

A hetvenes évek közepén már világosan látszott, hogy a kiegyenlített, teljes és telített állapot, a különböző stílusok, egyéniségek, technikák, tartalmak ideális, de persze törvényszerűen törékeny egyensúlya a textilműfaj határain belül (mint ugyanakkor a festészetben és a szobrászatban is) visszavonhatatlanul elmúlt. Az egység megbomlott, néhány út folytathatatlannak bizonyult, mások további távlatokat ígértek. Az új helyzetben a művészek nagy része új területeket keresett: a tértextil szabad értelmezése felé, a koncept irányába (mint Szenes Zsuzsa is), és a műfajhatárok lebontása, a „képzőművészet" és az „iparművészet" falainak lerombolása érdekében. Új, analitikus szakasz kezdődött a textil legújabb történetében, és az első, nagy nemzedék mögött, mellett ott állt már az újabb, fiatalabb generáció, Gecser Lujza, Gulyás Kati, Szilasi Anna, Lovas Ilona, Kelecsényi Csilla és a többiek is.

Az új kutatások egy része arra a kérdésre kereste a feleletet, hol a textil helye, mi lehet a funkciója az új helyzetben? Az új textil, elszakadva a falaktól, és el a díszítő vagy funkcionális szereptől, azokat a területeket kívánta felfedezni, ahol élővé, szerves, eleven alkotóelemmé válhat. Szenes Zsuzsa a maga részéről a kérdésre úgy válaszolt, hogy a textil (azaz a művészet) hatalmát megpróbálta kiterjeszteni a valóságra. 1975 körül készült műveiből ez a

(Woman Scenting Flower., Spearmint., Redbreast.), the dull shades of bluish-greens, tans, and purplish-reds, the tenderly blooming vegetation of plants and human beings, the cunningly gleaming mirrors were born out of the feeling of a shadowless, clear blue nostalgia. But the drawings are different. In the beginning innocent scenes were pictured by the purely flowing even lines on the spotless paper (children, birthday party, butchershop, shoemaker, housewife, etc.). Later everything became more involved, stories which unbound time and space from reality, segments of dreams and imagination were evoked. They were innocent only outwardly, because sorrow and tension, miniature hells, torturing moments of dreams and contemplation seeped through from the depth of the drawings. Therefore, the peaceful nostalgia of the textiles is counterpointed by the graphics' double entity, and, furthermore, by the reservations and penetration untouched by nostalgia.

The series of wool-stitchings among which such masterpieces were born as the Inn (1972) and the Labyrinth with Roses (1974) continued until about the mid-seventies, so did the flow of textile-collages originated in the mid-sixties. These small-size compositions which were sometimes placed into boxes of old grandfather's clocks or locked into glass cabinets were made of the miscellaneous and mixed "leftovers" of a ragsack: silk from a peasant's scarf, folk embroidery, 19th century lace, remainders of a middle-class home, merchandise of a flee-market. When placed onto or next to each other, they retain their original features and carry the character of their bygone environment. By doing so the textile-collages unite the distant worlds of space and time, and objectify, clarify, and tame them for the sake of the present.

Inner experiences gained through the textile-collages led Zsuzsa Szenes to the realization that the limited effect of the artpieces' introverted world did not satisfy her any longer; the single valid way of art should have an effect beyond material and style, and should also have the power of capturing and changing reality. The Labyrinth with Roses was the peculiar and decisive caesura of her career; where this realization coincided with the saturation that followed the quick development of textile art, as she called it: "disgust of objects." This also was the period of the beautiful but practically unchanging wool-stitchings, at the middle of the seventies, the end of the golden age in textile art. By the mid-seventies it was apparent that the harmonic wholesome state, the ideal, but necessarily fragile balance of different styles, personalities, techniques and substances were irreversibly gone by (just as it happened simultaneously in painting and sculpture). The equilibrium was upset; some methods had failed, some promised future possibilities. In this latest situation most artists started to look for new areas. They started off towards an affranchised concept of space-textile (like Zsuzsa Szenes), breaking down the formal boundaries between "fine art" and "industrial art". A new, analytical period started in the recent history of textile art, and there was a younger generation supporting the first one: Lujza Gecser, Kati Gulyás, Anna Szilasi, Ilona Lovas, Csilla Kelecsényi, and others.

Some ot the new experiments were searching for an answer to the questions: where is the place of textile, what could its function be in

szándék sugárzik félreérthetetlenül; a művészet eredendő kifejező ereje a dolgokat, jelenségeket, a dolgok titkos lényegét átváltoztató erővé válik. Szenes Zsuzsa a mű hatósugarait meghosszabbítva, egy „művészeti kelléktár" segítségével kiterjeszti azokat a valóságos tárgyakra, a való világra. Először akkor tette meg ezt a gesztust, amikor a gyapjútűzések technikájával kihímezett egy gázálarcot (Ami használati tárgy volt egykor, most dísz..., 1975), s ezzel megszüntette a tárgy eredeti jelentését, azaz: az eredeti tárgyat magát is.

Idáig jutva, érthető, ha számára a textilkép, a hímzés fokozatosan elveszítette egykori érvényét és aktualitását, de felfedte a „felesleges", „csak széptárgy" csapdáit is. Mélységesen jellemző, ahogyan Szenes Zsuzsa, aki maga is az aranykor demiurgosza volt, e pillanatban észrevétlenül el merte oldani magát a megszokott partoktól, és végrehajtotta a maga „csendes forradalmát", amely a szép tárgyaktól a mindennapi élet legkevésbé esztétikus, legkevésbé „költői" tárgyaihoz fordította. A levélborítékhoz (Textillevél, 1976), a zsilettpengéhez (Lágyított penge, 1976), a gázálarchoz, a katonai őrbódéhoz (Hideg ellen általában, 1976), a bútorokhoz, a téglához. A Rózsás Labyrinth innen szimbolikusnak is tekinthető záródarabja egy pályaszakasznak: rejtélyesen futó útjai és útvesztői egy korszak (s benne persze Szenes Zsuzsa) sokféle, ismeretlen területekre és mélységekbe vezető bolyongásait, a közepébe zárt rózsa az aranykor paradicsomi egységét és tökéletességét idézik. A befejezett múlt levegője borong fölöttthis new situation? The new textile taken off of walls and relieved from its decorative or functional role intended to invent those new areas where it could become an alive, organic, vivacious component. As far as Zsuzsa Szenes was concerned her answer was an attempt to extend the power of textile (meaning art) over reality. In the works which she created around 1975 this concept beams through emphatically; the natural expressiveness of art turns into a forth which changes things, phenomena, and the secret meaning of things. Zsuzsa Szenes enlarges the range of artwork with the help of an "artistic property-room", spreads its effect onto real objects, onto the real world. First time she did so was in the case of a gas-mask-embroidery where she used the technique of wool-stitchings. (What Used to Be a Commodity Is Decoration Now... 1975.) She alleviated the original meaning of the object, that is, the object itself. By this point it was understandable that the textile picture, the embroidery had lost their previous value and actuality for her step by step, and that the traps of the "non-useful", "only beautiful" were uncovered as well. The way Zsuzsa Szenes, who had herself been a Demiurgos of the golden age, all of a sudden dared to untie herself from the familiar shores was deeply typical. She executed her own "quiet revolution", which turned her interest from the objects of beauty to the least interesting, least "poetical" objects of everyday life: to envelopes (Textile Letter. 1975), to razor blades (Softened Blade. 1976), to the gas-mask, sen-

LABIRINTUS, 1974 gyapjúhímzés, 140 × 200 cm – részlet
LABYRINTH, 1974 wool-embroidery, 140 × 200 cm – a part

HIDEG ELLEN ÁLTALÁBAN, 1976
objekt, fa, gyapjútűzés, 200 × 80 × 75 cm
AGAINST COLD IN GENERAL, 1976
object, wood, wool-stitching, 200 × 80 × 75 cm

te, ezek az utak befelé, visszafelé vezetnek. A jövő felé más ösvényeket kell keresni.

Az, hogy a hetvenes évek közepén „tárgyundorára" éppen tárgyakkal válaszolt, a hatvanas évek rajzainak egyenes és természetes öröksége volt: a részletek, a tárgyak karaktere, személyessége, titokzatos belső élete még sok-sok tartalék energiát rejtett magába. Amikor kihímezte a gázálarcot és az őrbódét (Hideg ellen általában, 1976), amikor csíkos huzattal vonta be a székeket, a gitárt, a televíziót, a bőröndöt és a puskát (Huzat, 1976), zsákvászonnal borította el egy cella terét (Cella, 1977), a tárgyakat kiszakította megszokott környezetükből, asszociációs kapcsolataik rendszeréből, hogy váratlan szituációk közegébe helyezve, megmutathassa igazi arcukat, hogy felszabadíthassa közhelyek közé szorított, különös erejüket. A tárgyak nyelvét, jelentéskörét, manipulálhatóságát vizsgálta – gyakran a konceptual art módszereihez, gondolkodásmódjához közel jutva – (Téglatok, 1976; Lágyított penge, 1976; Csomagterv, 1976; Textillevél, 1976). Újfajta tárgyakat teremtett, korábban ismeretlen tárgykapcsolatokat fedezett fel a hetvenes évek második felében, de ezeknek előzményei mind felfedezhetők az előző évtized grafikáiban. Mint ahogyan új eszközei, például a velemi tájban végrehajtott textilakciók (1977), vagy a fotó és az írás újfajta alkalmazása is egy szellemi éghajlathoz való belső hűségről tanúskodnak. Egyáltalán, ezeket a gyakran divathoz kötött módszereket és technikákat annyira nem profi módon, olyan elfogódott gyengédséggel alkalmazta, hogy azok a gyapjúéhoz és a tusvonalakéhoz hasonló természetességgel követték szándékait.

A legutóbbi években a tárgyak mellett ismét a grafika vette át a főszerepet. Az írás, a folyamatos szöveg, mely a korábbi lapokon is gyakran megjelent idézettry-box, furniture, and bricques. From this point of view the Labyrinth with Roses could be considered a symbolic ending of a section in her career: its mysteriously running roads and mazes recall the rambles of an era (and of Zsuzsa Szenes of course), its wanderings to unknown territories and depths; the rose enlocked in the center suggests the heavenly equilibrium and perfection of the golden age.

GYÓGYLÁDA, 1978
objekt, vászon, géz, 12 × 12 × 18 cm
MEDICINE-CHEST
object-linen, gauze, 12 × 12 × 18 cm

It possesses the melancholic atmosphere of a time gone by, these roads lead us back towards the center of our being. We must look for other paths towards the future.

The fact that she reacted to the "disgust of object" in the mid-seventies with more objects was the natural inheritance of her drawings in the sixties. In their details, her objects' privacy, character, and secretive inner life she had saved up and concealed lots of energy. When she embroidered the gasmask and the sentry-box (Against Cold In General. 1976), when she covered the chairs, the television, the guitar, the suitcase, and the gun with a striped cloth (Cover. 1976), when she draped a cell with sackcloth (Cell, 1977) she tore these objects out of their usual environment and their traditional association system. She put them into encompassing unexpected situations in order to reveal their true identity and to set free their peculiar strength which had been trapped in banalities. She experimented with the language, connotation, and versatility of things – often approaching the methods and reasoning of Concept Art (Brick Case. 1976, Softened Blade. 1976, Textile Letter. 1976). She created new kinds of objects, she had created new kinds of relations between them in the second half of the seventies, but the antecendents are to be discovered in the graphics of the preceeding decade. Her methods in the textile actions performed in Landscape of Velem, or the new manner in the application of photography and handwriting are evidences for her faithfulness to a certain intellectual climate. She uses these often fationable methods and techniques with freedom from professionalism, with such gentleness, that they follow her intentions as naturally as the wool and ink did before.

Most recently once again graphics took over the leading role besides the objects. Writing, the continuous text, which in the form of a quotation or a comment had often appeared on preceding pages, had always been supplementing the drawn de-

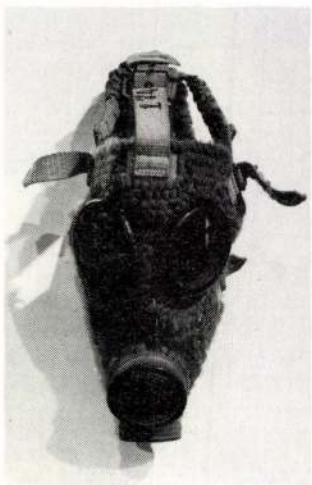

AMI KORÁBBAN HASZNÁLATI TÁRGY VOLT, MOST DÍSZ, 1975
objekt, gyapjútűzés, 18 × 15 × 15 cm
WHAT USED TO BE A COMMODITY IS DECORATION NOW, 1975
object, wool-stitching, 18 × 15 × 15 cm

ként vagy kommentárok formájában, de mindig a rajzi részletek kísérőjeként, most önálló, alkotóeleme a kompozíciónak. Az úgynevezett empátiás rajzokon, ahol családtagjainak vagy barátainak gyermekkori helyszíneit rögzíti alaprajzokban, a „jelmagyarázat" nem száraz tényeket közöl, hanem az emlékező szubjektív, az eltelt időtől, emlékektől és érzelmektől átitatott, mélységesen személyes és rebbenékeny magyarázatait. És éppen e kettősség: a szabatosan tiszta, bár meg-meg rezdülő vonalaknak, meg a köznapian egyszerű és ügyefogyott verbális közlésnek kettőssége adja meg e művek különös hangzását. A Kryptográfia-sorozatban az írás főszereplővé lépett elő: a folyamatos kézírássorok (a művész naplószerű feljegyzései, vagy mások által megfogalmazott, de őt is foglalkoztató szövegek, idézetek) egyszerre olvashatók és titkosak is; apró radírnyomok törlése nehezíti az olvasást. A betűhiányok könnyen kiegészíthetők, mégis, minduntalan kizökkentik, gondolkodásra, a megoldás keresésére (átvitt értelemben is) késztetik az olvasót. És így az írás *kifejező* (grafikailag és jelentésében is *kifejező*) hivatása, expresszív ereje az íráskép mögül, mintegy félárnyékból, mélyebb és titkosabb rétegekből tör elő és mindvégig megőrzi a szavak mögötti jelentéstartományokat.

A Sorompó (1983) és a Betű-sorozat (1983–84) még egyre szaporodó lapjai szavak nélkül, legfeljebb egy-egy betűképet megőrizve ugyanerre az álom és képzelet között húzódó senkiföldjére vezetnek, és ugyanazt az

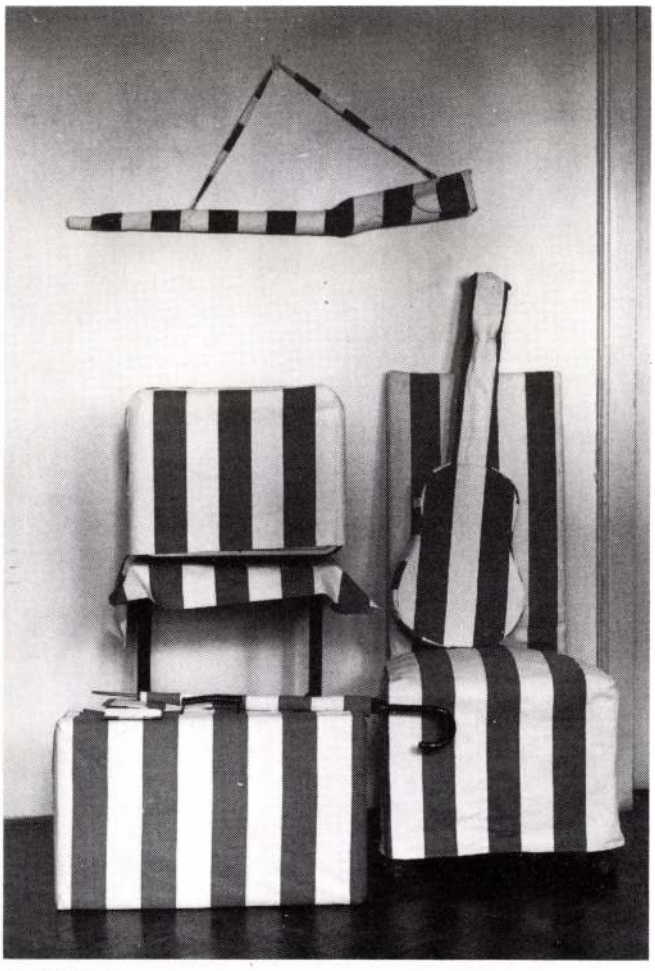

HUZAT, 1976
environment, különböző tárgyak, vászon, 150 × 150 × 150 cm
COVER, 1976
environment, different objects, linen, 150 × 150 × 150 cm

CSOMAGTERV, 1976
objekt, vászon, különböző méretek
PACKET, 1976
object, linen, different sizes

tails, by this time it had become an independent component of the compositions. In the so-called empathical drawings she drafts the locations of her family members' and friends' childhood. These "commentaries" convey more than just bare facts, they provide flashing and deeply personal emotional accounts of the memories of times and people gone by. The very duality of clear, punctual, though shivering lines and the ordinary, sometimes little awkward message is what lends a peculiar tone to these artworks. In the Cryptographic Series writing was casted for the leading role: the continuous handwritten lines are simultaneously public and secretive. (They contain the notes of a journal written by the artist and also thoughts and quotations of other people which she was preoccupied with at the time.) Small traces of erasings make reading more difficult. The missing letters could easily be complemented, yet they constantly interrupt the reader, and urge him (symbolically as well) to explore a solution. This way the artworks' *expressive* function (both graphically and sensibly *expressive*) and demonstrative power burst out from behind the written form, like from a semi-shaded, deep and mysterious region. The shades of the meaning behind the words is maintained all along.

The still increasing pages of Barrier (1982) and Letter Series (1983–1984) lead us to the same noman's land which streches between dream and imagination, saving a picture of a single letter at the most. They move stirring carefully in the same heartwarming and fragile world as the earlier artworks used to. The fundamental strength and creative method of Zsuzsa Szenes's art are her personal tone and faithfulness throughout all the decades, situations, styles, and variety of materials. Today, when the analytical era of textile art is fading out, and when it would be very hard to say which regions it is prospectively leading us to in the future, János Pilinszky's lines are very true for Zsuzsa Szenes and the possible directions of her future works:

utánozhatatlanul személyes, szívközeli és törékeny világot járják be óvatos moccanásokkal, mint a pálya valamennyi korábbi alkotása. Az évtizedek, a helyzetek, a műfajok, az anyagok sokfélesége mögött ez a személyesség és hűség Szenes Zsuzsa művészetének legvégső mozgatóereje, teremtőelve. Ma, amikor a textilművészet analitikus korszaka is éppen elapadóban van, és nagyon nehezen lehetne megmondani, hogy útja a jövőben merrefelé vezethet, Szenes Zsuzsára, további műveinek lehetséges irányára nagyon is pontosan illik Pilinszky János néhány sora:

„hát ezt tudom, e forró
folyosót,
e nyilegyenes labirintust,
melyben
mind tömöttebb és mind
tömöttebb
és egyre szabadabb a tény,
hogy repülünk".

(Egyenes labirintus, 1973)

Kovalovszky Márta

"I know this – this hot
corridor,
this labyrinth straight as
arrow
fuller and fuller, freer and
freer
the fact that we are flying."

(Straight Labyrinth, 1973)

(English translation of the poem by Ted Hughes and János Csokits)

Márta Kovalovszky

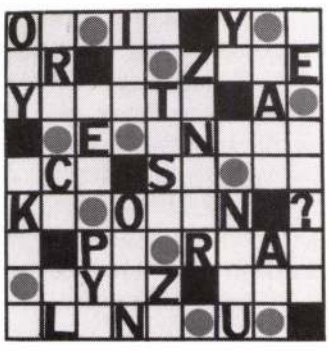

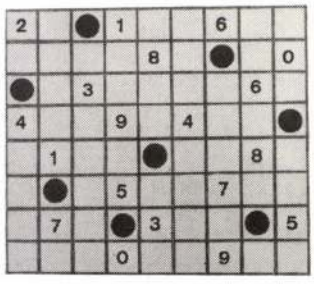

BETŰSOROZAT 1–4-IG, 1985 kollázs, 30 × 21 cm
LETTER SERIES, No. 1–4, 1985 collage, 30 × 21 cm

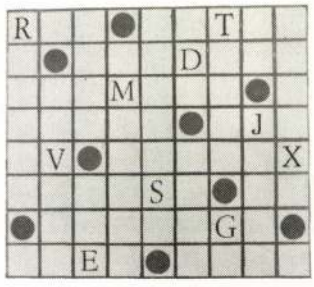

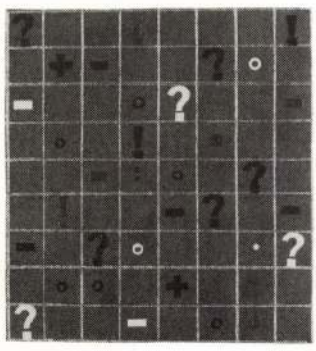

SOROMPÓ SOROZAT 5, 1983 kollázs, 30 × 21 cm ►
BARRIER SERIES, No. 5, 1983 collage, 30 × 21 cm ►

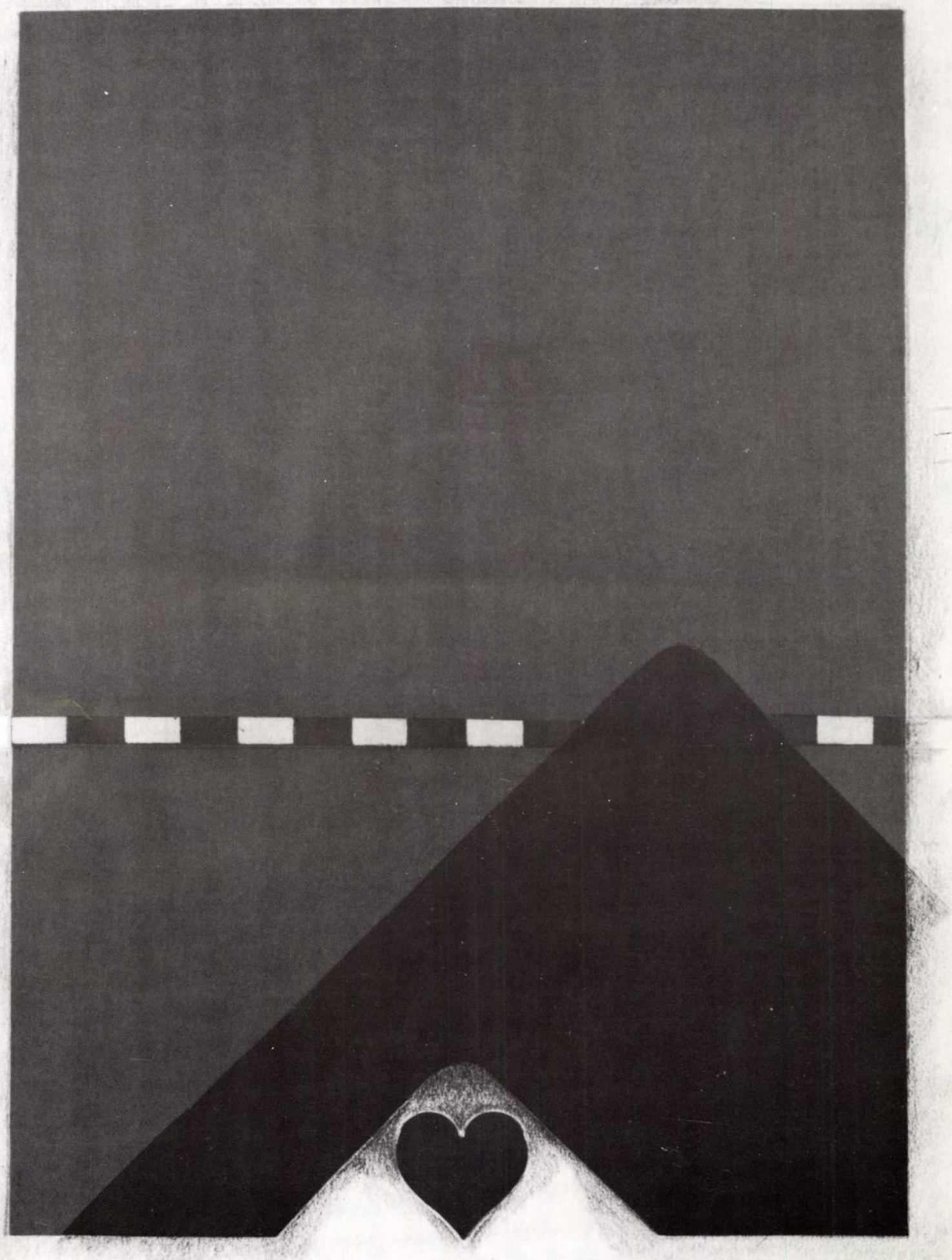

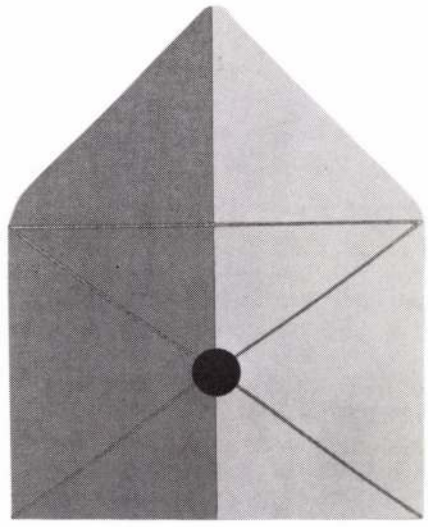
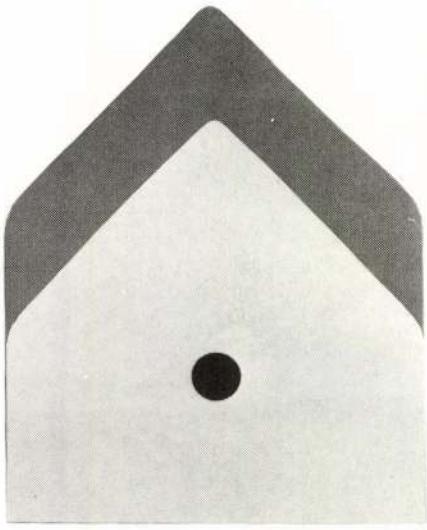

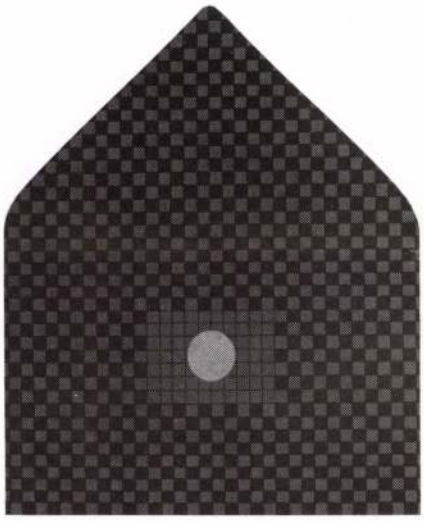
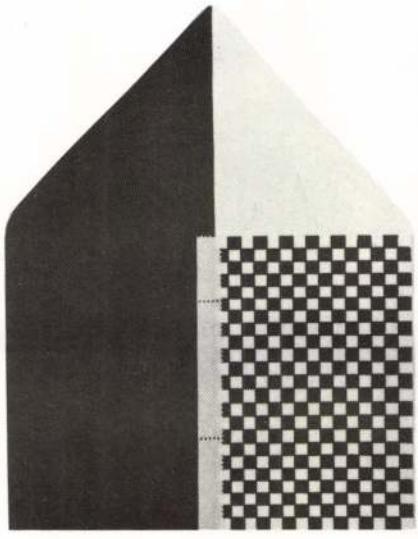

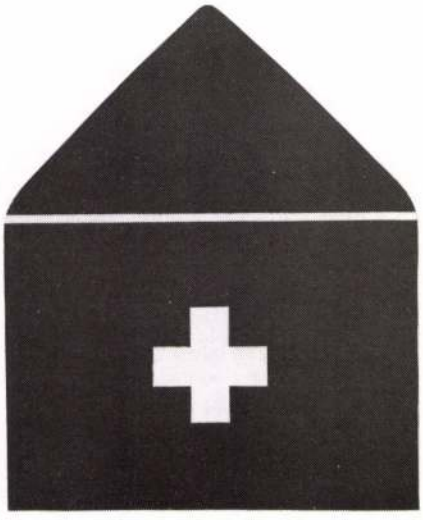

KRIPTOGRÁFIA SOROZAT 1–15-IG, 1980–82 kollázs, 30 × 21 cm
CRYPTOGRAPHIC SERIES, No 1–15, 1980–82 collage, 30 × 21 cm

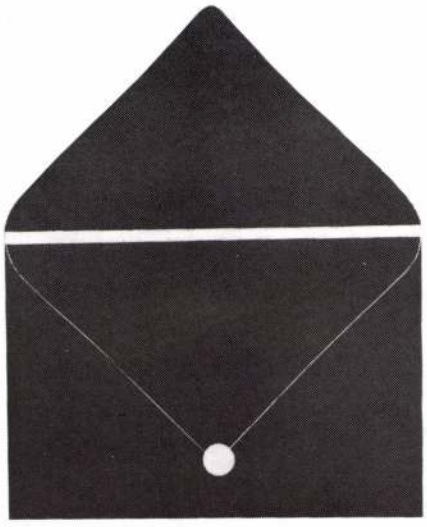

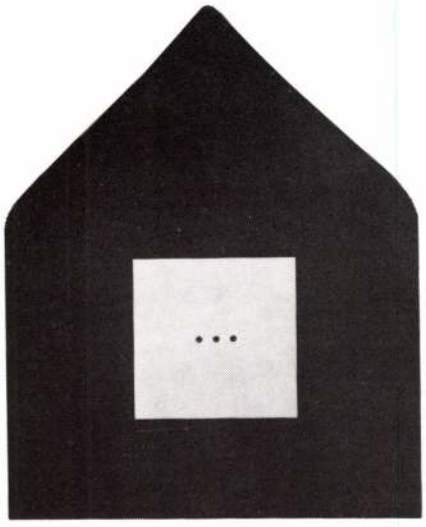

PLEASE

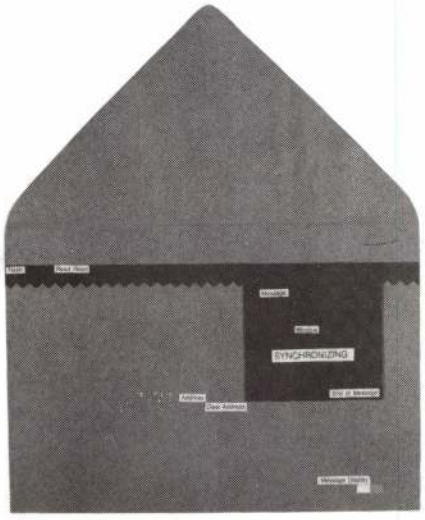
SYNCHRONIZING

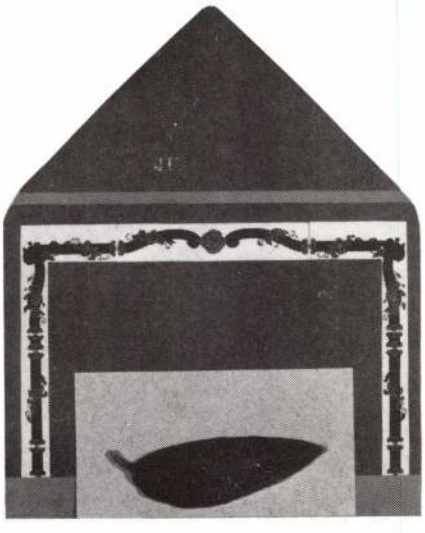

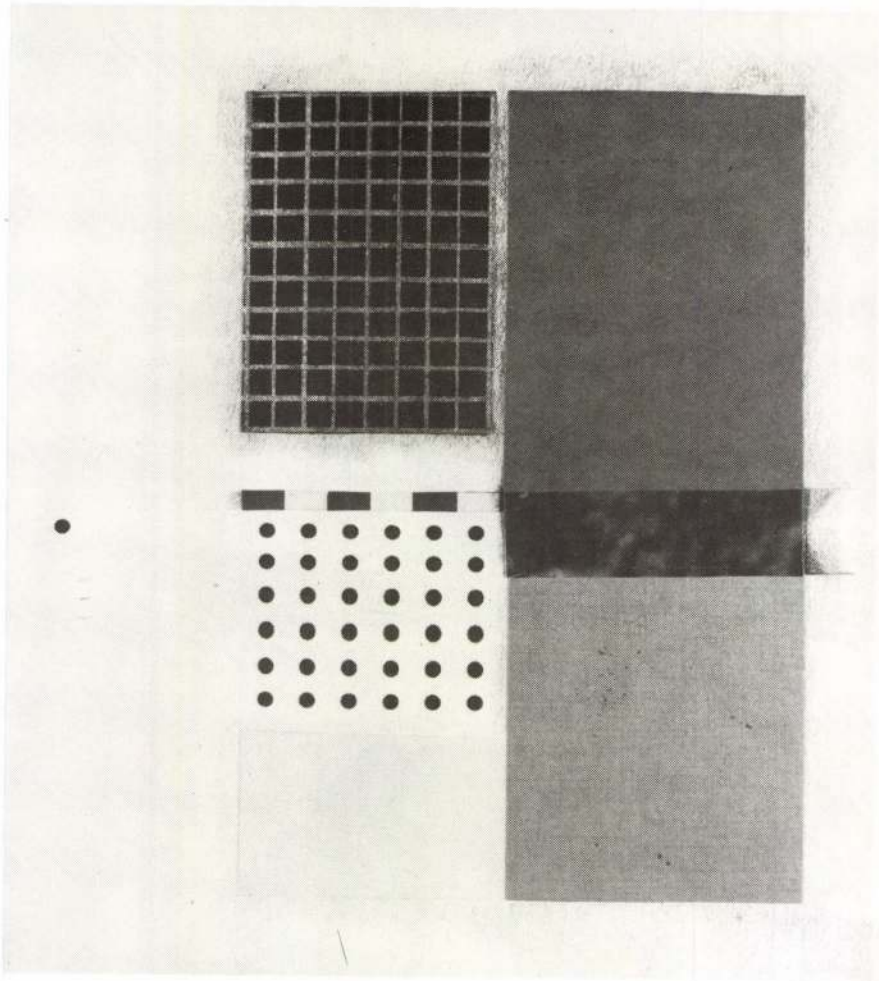

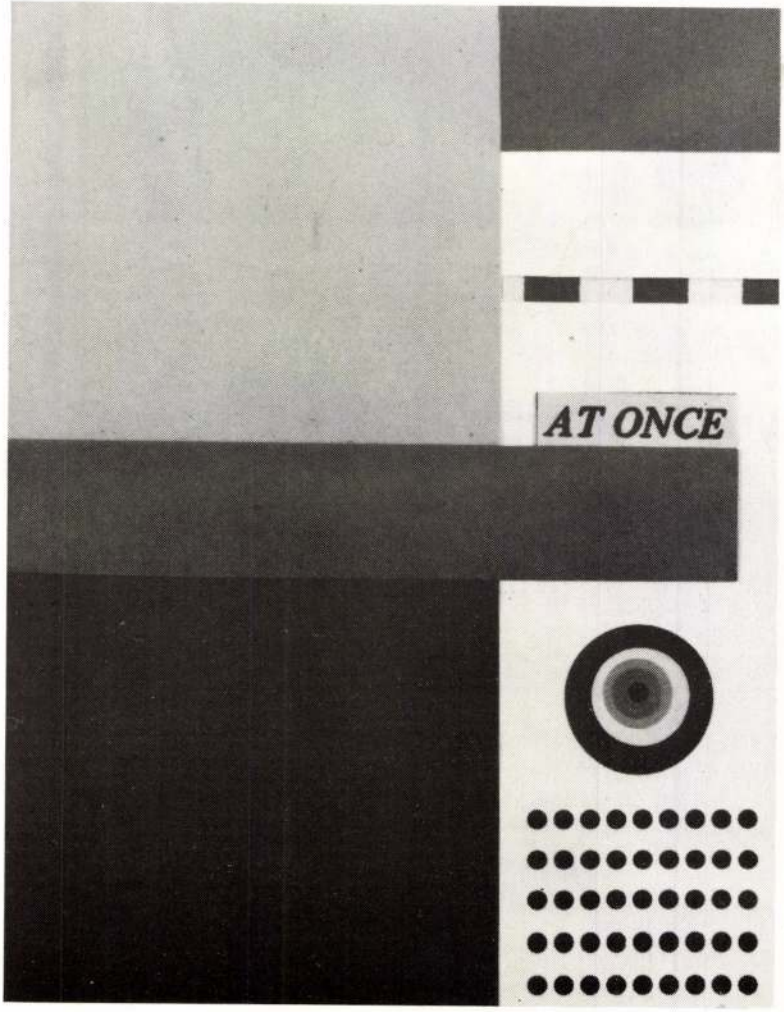

SOROMPÓ SOROZAT 1983 kollázs, 30 × 21 cm
BARRIER SERIES, No. 1983 collage, 30 × 31 cm

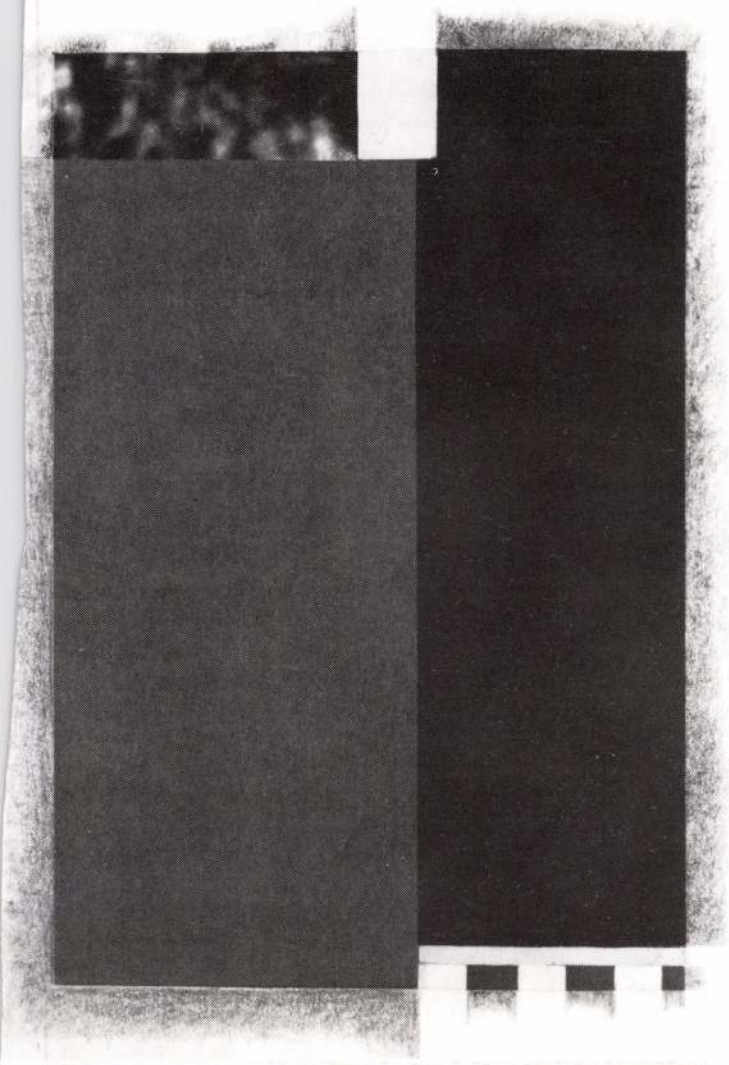

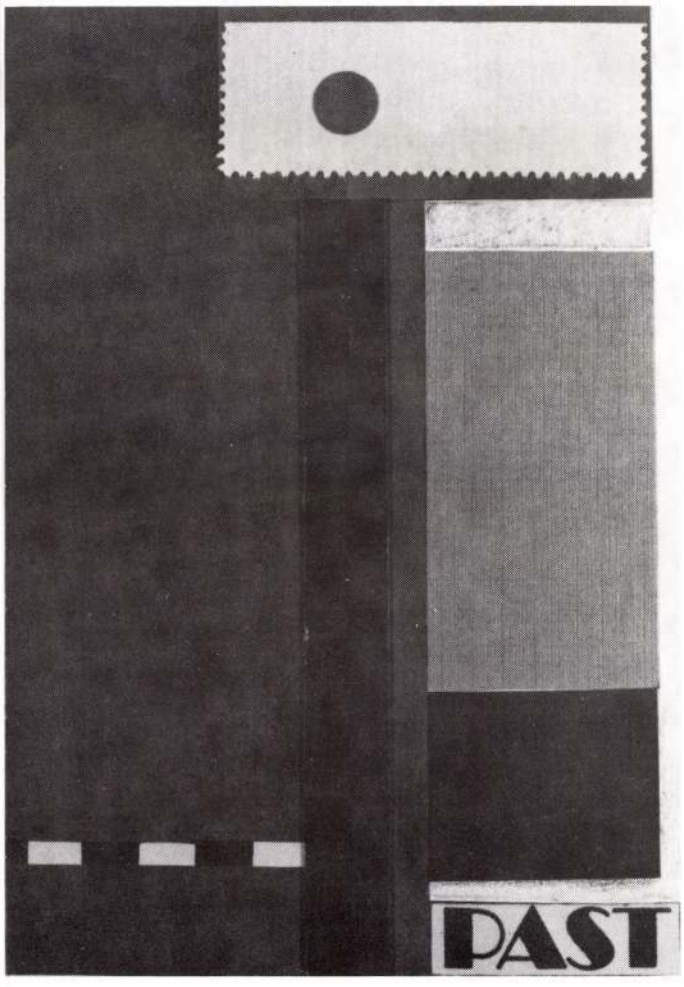
PAST

Műtárgylista

1. LABIRINTUS, 1974
gyapjúhímzés, 140 × 200 cm
Rábafüzes, Határőrség parancsnokságának tulajdona

2. AMI KORÁBBAN HASZNÁLATI TÁRGY VOLT, MOST DÍSZ, 1975
objekt, gyapjútűzés, 18 × 15 × 15 cm
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

3. TÉGLATOK, 1975
objekt, gyapjútűzés, tégla, 25 × 12 × 8 cm
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

4. REKVIZÍTUM, 1976
fa, textil, 45 × 18 × 12 cm

5. BIZNISZ, 1976
fa, papír, gyapjú, 32 × 25 cm

6. IDŐINFLÁCIÓ, 1976
objekt, fa, textil, papír, 60 × 39 × 18 cm

7. TEXTILLEVÉL, 1976
vászon, 11 × 17 cm
Sárospatak, Sárospataki Képtár tulajdona

8. HIDEG ELLEN ÁLTALÁBAN, 1976
objekt, fa, gyapjútűzés, 200 × 80 × 75 cm
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

9. LÁGYÍTOTT PENGE, 1976
objekt, filc, 2 × 4 cm
Attalai Gábor tulajdona

10. CSOMAGTERV, 1976
objekt, vászon, különböző méretek
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

11. HUZAT, 1976
environment, különböző tárgyak, vászon, 150 × 150 × 150 cm
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

12. CÍM NÉLKÜL (CELLA), 1977
environment, fa, vászon, fotó, 250 × 250 × 220 cm
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

13. VELEMI FOTÓK 1–15., 1977
színes fotó, 50 × 50 cm
fotó: Cserményi Vajk és Bajkó Anikó

14. GYÓGYLÁDA, 1978
objekt, vászon, géz, 12 × 12 × 18 cm

15. EMPÁTIÁS GYAKORLAT, 1978
papír, tus, 43 × 30 cm

16. ALAPRAJZ 1. (Fény u. 6. fszt. 2.), 1978
papír, tus, 25 × 30 cm

17. ALAPRAJZ 2. (Virágárok 6/b), 1978
papír, tus, 25 × 35 cm
Sárospatak, Sárospataki Képtár tulajdona

Catalogue

1. LABYRINTH, 1974
wool-embroidery, 140 × 200 cm
Headquarters of the Borderguards, Rábafüzes

2. WHAT USED TO BE A COMMODITY IS DECORATION NOW, 1975
object, wool-stitching, 18 × 15 × 15 cm
Savaria Museum, Szombathely

3. BRICK CASE, 1975
object, wool-stitching, brick, 25 × 1 × 8 cm
Savaria Museum, Szombathely

4. REQUISITE, 1976
wood, textile, 45 × 18 × 12 cm

5. BUSINESS, 1976
wood, paper, wool, 32 × 25 cm

6. INFLATION OF TIME, 1976
object, wood, textile, paper, 60 × 39 × 18 cm

7. TEXTILE LETTER, 1976
linen, 11 × 17 cm

8. AGAINST COLD IN GENERAL, 1976
object, wood, wool-stitching, 200 × 80 × 75 cm
Savaria Museum, Szombathely

9. SOFTENED BLADE, 1976
object, felt, 2 × 4 cm
property of Gábor Attalai

10. PACKET, 1976
object, linen, different sizes
Savaria Museum, Szombathely

11. COVER, 1976
environment, different objects, linen, 150 × 150 × 150 cm
Savaria Museum, Szombathely

12. UNTITLED (CELL), 1977
environment, wood, linen, photo, 250 × 250 × 220 cm
Savaria Museum, Szombathely

13. PHOTOS OF VELEM, No. 1–15, 1977
colour photo, 50 × 50 cm each
photo: Vajk Cserményi, Anikó Bajkó

14. MEDICINE-CHEST
object, linen, gauze, 12 × 12 × 18 cm

15. EMPATHIC PRACTICE, 1978
paper, China ink, 43 × 30 cm

16. GROUND-PLAN, No. 1 (6 Fény Street, ground-floor 2), 1978
paper, China ink, 25 × 30 cm

17. GROUND-PLAN, No. 2 (6/B Virágárok Street), 1978
paper, China ink, 25 × 35 cm
Rákóczi Museum, Sárospatak

18. ELEVEN TEXTIL, 1978
fotó, 30 × 40 cm
fotó: Erdély György

19. HOMLOKZAT, 1979
fa, vászon, fotó, 70 × 100 cm

20. NYUGÁGY, 1979
fa, vászon, fotó, 29,6 × 45,5 cm

21. TABLÓ I–II., 1980
fotó, 52 × 52 cm

22. KÖLNI RAJZ, 1980
xerox, 29,6 × 20,8 cm

23. AKÁC, 1980
papír, tus, 42 × 60 cm

24. KEZEK, 1980
papír, tus, 43 × 30 cm

25. TABLÓ, 1980
fotó, ? × 73 cm

26. BORÍTÉK I–III., 1980
szitanyomat, 70 × 50 cm

27. ALMA MATER, 1980
4 darab fekete-fehér fotónegatív
fotó: Erdély György

28. SZÍNEZETT NYÁR, 1980
fotó, 31,5 × 49 cm

29. KRIPTOGRÁFIA SOROZAT 1–50-IG, 1980–82
kollázs, 30 × 21 cm

30. ÖNBORÍTÉK I–VI., 1981
filc, papír, 12,5 × 16 cm

31. JÓ REGGELT, 1982
színes rajz, 60 × 35 cm

32. KANÓCKA BURÁBAN, 1982
objekt, szövött pamut, 2 × 8 cm

33. A TENYÉR VONALAI I–III., 1982
fotó, 22,5 × 16,5
fotó: Nemesi Tivadar

34. BETŰ SOROZAT 1–50-IG, 1983–84
kollázs, 30 × 21 cm

35. VIDEOFILM: „SOROMPÓ", 1983
Szombathely, Savaria Múzeum tulajdona

36. „SOROMPÓ" AKCIÓ – VELEM, 1983
12 darab színes fotó, 18 × 24 cm
fotó: Fitz Péter

37. SOROMPÓ SOROZAT 1–50-IG, 1983
kollázs, 30 × 21 cm
1–4-ig a Savaria Múzeum tulajdona

18. LIVING TEXTILE, 1978
photo, 30 × 40 cm
photo: György Erdély

19. FACADE, 1979
wood, linen, photo, 70 × 100 cm

20. DECK-CHAIR, 1979
wood, linen, photo, 29,6 × 45,5 cm

21. GROUP-PHOTO, No. 1, 2, 1980
photo, 52 × 52 cm

22. COLOGNE DRAWING, 1980
xerox, 29,6 × 20,8 cm

23. ACACIA, 1980
paper, China ink, 42 × 60 cm

24. HANDS, 1980
paper, China ink, 43 × 30 cm

25. GROUP-PHOTO, 1980
photo, ? × 73 cm

26. ENVELOPE, No. 1–3, 1980
silkscreen, 70 × 50 cm

27. ALMA MATER, 1980
4 black and white photo-negatives
photo: György Erdély

28. COLOURED SUMMER, 1980
photo, 31,5 × 49 cm

29. CRYPTOGRAPHIC SERIES, No. 1–50, 1980–82
collage, 30 × 21 cm

30. SELF-ENVELOPE, NO. 1–6, 1981
felt, paper, 12,5 × 16 cm

31. GOOD MORNING, 1982
colour drawing, 60 × 35 cm

32. LITTLE WICK IN GLASS SHADE, 1982
object, woven cotton, 2 × 8 cm

33. LINES OF THE HAND I–III., 1982
photo, 22,5 × 16,5 cm
photo: Tivadar Nemesi

34. LETTER SERIES, No. 1–50, 1983–84
collage, 30 × 21 cm

35. VIDEOFILM: „BARRIER", 1983
Savaria Museum, Szombathely

36. "BARRIER" PERFORMANCE – VELEM, 1983
12 colour photos, 18 × 24 cm
photo: Péter Fitz

37. BARRIER SERIES, No. 1–50, 1983
collage, 30 × 21 cm
No.'s 1–4: property of Savaria Museum, Szombathely

38. SOROMPÓ, 1984
fa, vászon, 118 × 443 × 46 cm
Művelődési Minisztérium gyűjteménye

39. CSILLAGMETSZÉSŰ ABLAKOCSKA, 1984
objekt, 15 × 21,5 × 2,5 cm

40. TOJÁS, 1984
objekt, 2 × 2 × 2,5 cm
Kovalovszky Márta tulajdona

41. A TÁRGYAK RENDSZERE, 1984
rajz, kollázs, 66,5 × 48,5 cm

42. ŐRANGYALKA, 1984
kollázs csontkeretben, 11 × 5,5 cm

43. ÉS A VIRÁGOK? 1984
hímzés és rajz, 20 × 30 cm

44. TESZT SOROZAT 1–25-IG, 1985
kollázs, 30 × 21 cm

45. „MERCI" – „MERCI NON" SOROZAT 1–50-IG, 1985
kollázs, 30 × 21 cm

46. AMERIKAI FELHŐ SOROZAT 1–50-IG, 1985
színes rajz rizspapíron, 30 × 21 cm

47. PATIENCE SOROZAT 1–50-IG, 1985
kollázs, 30 × 21 cm

48. BORISZ KITIN PETROV LEVELE
talált tárgy, a levél feltehetően a
II. világháború alatt íródott

38. BARRIER, 1984
wood, linen, 118 × 443 × 46 cm
collection of the Ministry of Culture

39. STAR-SHAPED LITTLE WINDOW, 1984
object, 15 × 21,5 × 2,5 cm

40. EGG, 1984
object, 2 × 2 × 2,5 cm
property of Márta Kovalovszky

41. THE SYSTEM OF OBJECTS, 1984
drawing, collage, 66,5 × 48,5 cm

42. LITTLE GUARDIAN ANGEL, 1984
collage in boneframe, 11 × 5,5 cm

43. AND THE FLOWERS?, 1984
embroidery and drawing, 20 × 30 cm

44. TEST SERIES, No. 1–25, 1985
collage, 30 × 21 cm

45. "MERCI" – "MERCI NON" SERIES, No. 1–50, 1985
collage, 30 × 21 cm

46. AMERICAN CLOUD SERIES, No. 1–50, 1985
colour drawing on rice-paper, 30 × 21 cm

47. PATIENCE SERIES, No. 1–50, 1985
collage, 30 × 21 cm

48. BORIS KITIN PETROV'S LETTER
find, the letter may have been written during World War II

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK:

1959 Műcsarnok, Budapest
megnyitotta: Frank János
(Szabó Mariannal és Hübner Arankával közös kiállítás)

1962 Erkel Ferenc Múzeum, Gyula
megnyitotta: Supka Manna

1969 Csók István Képtár, Székesfehérvár
megnyitotta: Pilinszky János

1969 Dürer Terem, Budapest
megnyitotta: Schéner Mihály

1969 Mini Galéria, Budapest
megnyitotta: Fábián Zoltán

1971 TV-Galériája (I. kerületi Művelődési Központ), Budapest
riporter: Rapcsányi László
közreműködők: Fekete György, Konrád György, Kovalovszky Márta és Kovácsi László

1972 Bartók Béla Művelődési Központ, Szeged
megnyitotta: Winkler László

1974 Egyetemi Színpad, Budapest

1974 Fészek Klub, Budapest
megnyitotta: Bálint Endre

1975 Művelődési Központ, Hajdúszoboszló
megnyitotta: Kovalovszky Márta

1976 A III. Fal- és Tértextil Biennálé díjnyerteseinek kamarakiállítása, Zwinger, Kőszeg
megnyitotta: Németh Lajos

1977 Fabricius Ház, Sopron
megnyitotta: Kovalovszky Márta

1978 Művelődési Központ, Balmazújváros, Derecske
megnyitotta: Kovalovszky Márta

1978 Komárom megyei Művelődési Központ, Tata
megnyitotta: Kovalovszky Márta

1980 „Alma Mater", Iparművészeti Múzeum, Budapest
megnyitotta: ÚJ ZENEI STÚDIÓ

1980 István király Múzeum, Székesfehérvár

1980 „Kriptográfia", Jókai Művelődési Központ, Budaörs

1981 Művelődési Központ, Perbál

1982 Bank Galéria, Iserlohn, NSZK (grafikák)
megnyitotta: Andreas Pollak

1982 Nemzeti Könyvtár, Hága (grafikák)
megnyitotta: Andreas Pollak

1982 East Lansing Művészeti Központ, USA
megnyitotta: Louise McCagg

1982 Kalman Open-house, Toronto, Kanada

MŰVEI KÖZTULAJDONBAN:

1963 Aranyhomok Szálloda (étterem), Kecskemét;
– Szabó Mariannal közös munka –
300 m kézzel festett függönyanyag

1964 Halászcsárda, Balatonfüred;
kézzel festett kárpit

1967 Szabadság Hotel (Budapest bár), Budapest;
12 m² nyomott kárpit

1968 Halló bár (Óbuda) Budapest;
36 m² nyomott függönyanyag

1970 Intercontinental – Hotel Duna (Gipsy bár), Budapest;
térelválasztók, gyapjúhímzés

1970 Pártház, Szeged;
6 m² falikárpit, gyapjúhímzés

1971 Maison de la Hongrie, Párizs
1,5 m² falikárpit, gyapjúhímzés

1973 Bajkál Étterem, Budapest;
7 m² kárpit, gyapjúhímzés

1974 Határállomás, Rábafüzes;
140 × 200 cm (Labirintus falikárpit), gyapjúhímzés

1977 Hungarovin (Budafok), Budapest;
64 m² kazettás mennyezet, nyomott anyag

1978 Gyógyfürdő (Ivócsarnok) Parád;
8 m² falitextil, gyapjúhímzés

1981 Művelődési Központ, Nyíregyháza;
200 m² kötélmennyezet

Iparművészeti Múzeum, Budapest; Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Savaria Múzeum, Szombathely; Iparművészeti Múzeum, Prága; Művelődési Minisztérium, Budapest; Művészeti Alap, Budapest; Iparművészeti Vállalat, Budapest; Janus Pannonius Múzeum, Pécs; Budenz-ház, Székesfehérvár; Nőtanács, Székesfehérvár; Derkovits Óvoda, Szombathely; Szovjet Űrkutató Központ

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSAI:

1961 Iparművészeti Vállalat Komplex Stúdiójának textilkiállítása, Budapest

1968 „Textil Falikép 68", Ernst Múzeum, Budapest

1969 Textil falikép, Savaria Múzeum, Szombathely

1970 Balatoni Nyári Tárlat, Keszthely

1970 I. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely

1971 Az Iparművészeti Vállalat 15 éves jubileuma, Ernst Múzeum, Budapest

1971 Dél-dunántúli textilművészek kiállítása, Szabadka

1971 Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1972 Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1972 II. Fal- és Tértextil Biennálé '72, Savaria Múzeum, Szombathely

1972 Mai Magyar Iparművészet I., Iparművészeti Múzeum, Budapest

1972 Természetünk védelméért, TIT Természettudományi Stúdiója, Budapest

1972 Öt magyar művész kiállítása, Collegium Hungaricum, Bécs

1973 Torontói világkiállítás, magyarok iparművészeti anyaga, Iparművészeti Múzeum, Budapest

1973 Magyar Textil Falikép, Manchester

1974 Modern textilművészet, Modern Művészetek Múzeuma, Madrid

1974 III. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely

1974 Mai Magyar Iparművészet II., Iparművészeti Múzeum, Budapest

1975 Hagyományok a mai magyar iparművészetben, Design Center, Helsinki

1975 Nők Nemzetközi Éve, Iparművészeti Múzeum, Budapest

1975 Mai Magyar Textilművészet, Sin'Paora Galéria, Párizs

1975 Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest

1975 Savaria Múzeum Textilkiállítása, Künstlerhaus, Graz

1975 I. Nemzetközi Textil Triennálé, Textilművészeti Múzeum, Łódz

1975 Magyar Miniatűr Textilek, Savaria Múzeum, Szombathely

1976 Magyar Textilek, Rab Rouah, Rabat

1976 Modern Magyar Textilkiállítás, Vigó-Sternberg Galéria, London

1976 Nemzetközi Kollázs Kiállítás, Musée Chateau, Annecy

1976 Modern Magyar Textilkiállítás, Grassi-Museum, Lipcse

1976 Modern Textilművészet Magyarországon, Galeria YAHIA, Tunisz

1976 „Textilgrafika", Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

1976 Nemzetközi Zászlókiállítás, Párizs

1976 Magyar Minitextilek, MDM Galéria, Varsó

1977 Modern Magyar Textilek, Stadtmuseum, Linz

1977 „Művészet a Művészetben", Dél-Balatoni Kulturális Központ, Siófok

1977 Kiállítás a Savaria Múzeum Textilgyűjteményéből, Sipka utcai Galéria, Szófia

1977 Modern Magyar Textilművészet, Nordjyllands Kunstmuseum, Aalborg

1978 Modern Magyar Textilművészet, Saint Nicolaus Kirke, Koppenhága

1978 V. Fal- és Tértextil Biennálé / Nemzetközi miniatűr textilek Savaria Múzeum, Szombathely

1978 „Textil a textil után", Galéria 40, Eger

1980 „70-es évek", Bercsényi Klub, Budapest

1980 „Rajz/Drawing", Pécsi Galéria, Pécs

1980 „Tendenciák I.", Zichy Kastély, Budapest

1980 Soproni művésztelep

1980 Hilversum, Hollandia

1981 Galeria Rysunku, Poznań

1981 Objektek, szituációk és ellenpontok lágy anyagokkal, Műcsarnok, Budapest

1981 „Art and sea" Arts Centre Sunderland (Anglia)

1981 „A kéz intelligenciája", Műcsarnok, Budapest

1981 „Papírművek 5.". (Lovas Ilonával és Hübner Arankával közös kiállítás) Csepeli Papírgyár, Budapest

1981 International Postcard Show Collingswood, New Yersey

1981 „Képzőművészeti új szerzemények" István Király Múzeum Székesfehérvár

1981 „Tendenciák IV.", Zichy Kastély, Budapest

1981 14. Nemzetközi Grafikai Biennálé, Ljubljana

1982 4. Nemzetközi Miniatűrtexil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely

1982 Kyoto, (Japan)

1982 Modern Magyar Textilművészet a Savaria Múzeum gyűjteményéből, Hamburg

1982 „Nemzetközi bélyegmunkák", Fészek Klub, Budapest

1982 „Rajz/Drawing", Pécsi Galéria, Pécs

1982 Válogatás a Savaria Múzeum textilgyűjteményéből, Galerie am Parktheater, Iserlohn, NSZK

1983 „Helyzet", Lajos utcai Galéria, Budapest

1983 „Helyzet", Miskolc

1983 „Modern magyar textilek", Franciaország:
- Musée d'Art Moderne, Le Havre
- Collégiale Saint-Pierre La Cour ...
- Espace Pierre Cardin, Párizs
- École Nationale d'Art Décoratif d'Aubusson
- Centre Culturel des Visitandines, Amiens
- Hotel de Ville, Albert
- Galerie de la Tapisserie, Beauvais
- Maisons des Arts et Loisirs, Laon

A PRIZMA CSOPORT 1968-BAN ALAKULT MEG, KIÁLLÍTÁSAI:

1968 Képcsarnok, Nagykanizsa

1970 Iparművészeti Múzeum, Budapest

1970 Műcsarnok, Budapest

1970 Művelődési Központ, Balassagyarmat

1972 Miskolci Galéria, Miskolc

1972 Csók Képtár, Székesfehérvár

1973 Kilián Laktanya, Budapest

1973 Művelődési Központ, Balassagyarmat

1976 Művelődési Központ, Nyíregyháza

1977 Művelődési Központ, Szeged

1978 Művelődési Központ, Tokaj

1979 Művelődési Ház, Derecske

1979 Művelődési Ház, Berettyóújfalu

1979 Köln Handwerkskammer

1980 Művelődési Ház, Hajdúböszörmény

1980 Művelődési Ház, Tiszaluc

1983 „Velemi textilek", Fészek Galéria, Budapest

1983 „A 60-as évek", Csók István Képtár, Székesfehérvár

1984 „Az új textil", István király Múzeum, Székesfehérvár

1984 8. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely

1984 5. Nemzetközi Miniatűrextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely

1985 „Rajz/Drawing" Pécsi Galéria, Pécs

1985 Kézművestextíliák, Kisgaléria, Szentes

1985 Textilek a Savaria Múzeum gyűjteményéből, Pozsony

1977-ben és 1983-ban részt vett a Velemi Textilművészeti Alkotóműhelyben.

Irodalom:

1955

NN.: A jövő iparművészeinek bemutatkozása. (Iparművészeti Főiskola diplomamunkái)
Művelt Nép 1955. VI. évf. 25. sz. június 19. 2. lap

1959

Cseh Miklós katalógus-előszó
Kiállítás: 1959 Műcsarnok, Budapest

1961

Urbach Zsuzsa: A textilstúdió. Művészet, 1961. október, 13. lap

1962

Kontha Sándor: Szenes Zsuzsa. Művészet, 1962. szeptember, 35. lap

1965

Domanovszky György: Húsz esztendő magyar rajzművészete és textilművészete. Magyar Nemzet, 1965. április 17.

1966

Mikes Ildikó: Textilek az V. Iparművészeti Kiállításon Művészet, 1966. április

1968

Domanovszky György: Textil Falikép '68
Művészet, 1968. december, 46. lap
Frank János: Szenes Zsuzsánál
Élet és Irodalom, 1968. november 23.
Katona Imre: Textil falikép és faliszőnyeg kiállítás
Művészet, 1968. december, 45. lap
Perneczky Géza: Textil falikép, 1968.
Élet és Irodalom, 1968. október 5.

1969

Bauer Jenő: Építészet – képzőművészet
Művészet, 1969. február 23.
Bertalan Lajos: Zsennye
Vas Népe, 1969. február 16.
Frank János: Szabó Mariannenál
Élet és Irodalom, 1969. március 1.
Kovalovszky Márta katalógus-előszó
Kiállítás: 1969 Csók István Képtár, Székesfehérvár
Perneczky Géza: Rajzok és szőnyegek, Élet és Irodalom, 1969. március 1.
Perneczky Géza: Skizzen und Teppiche
Budapester Rundschau, 1969. március 28.
Perneczky Géza: Művészeti búvópatak
Valóság, 1969. 6. sz. 76. lap
Rozgonyi Iván katalógus-előszó
Kiállítás: 1969 Dürer Terem, Budapest
Sz. A.: Szenes Zsuzsa kiállítása Székesfehérvárott
Népszabadság, 1969. március 8.
Tasnádi Attila: Szenes Zsuzsa grafikái
Kortárs, 1969. november 1839. lap
Torday Aliz: Szenes Zsuzsa textiltervező
Fejér megyei Hírlap, 1969. március 9.

1970

Bauer Jenő: Szenes Zsuzsa rajzai
Művészet, 1970. február 46. lap.
Horváth György: Textilbiennálé Szombathelyen
Magyar Nemzet, 1970. szeptember 9.
Horváth György: Vásárhelyi Tárlatok
Magyar Nemzet, 1970. október 25.
Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése
Művészettörténeti értesítő, 1970. sz. 278–383. lap
Perneczky Géza: Kiállítások
Élet és Irodalom, 1970. május 2.
Perneczky Géza: Textilbiennálé
Élet és Irodalom, 1970. augusztus 25.
Perneczky Géza: Meandering Rivers of Art
The New Hungarian Quarterly, 1970. 37. sz. 199. lap
Székely András: Huszonöt év iparművészete
Népszabadság, 1970. január 6.
Szij Rezső: Fal- és Tértextil Biennálé Szombathelyen
Ipari Művészet, 1970. április, 44. lap

1971

Bojár Iván: Gyermekbirodalom a Műcsarnokban
Magyar Hírlap, 1971/144. 6. oldal.
Brestyánszky Ilona: Dél-dunántúli textilművészek kiállítása
Szabadkán, Jelenkor (Pécs), 1971. május
Császár László: A „Prizma 13" csoport kiállítása a Műcsarnok
Kamara-termében, Magyar Építőművészet, 1971, 5. sz. 60–61. lap
Erdős György: Prizma 13. csoport kiállítása
Művészet, 1971. augusztus, 47. lap
Frank János: Műfajok hegemóniája
Új Írás, 1971. augusztus, 126. lap
Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa függönyei
Lányok évkönyve, Móra Kiadó, Bp., 1971
S. Nagy Katalin: Prizma 13. Ipari Művészet 1971. 5. sz. 27. lap
Révész Zsuzsa: Textilművészetünk negyedszázada
Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 5. lap
P. Szücs Julianna: Játék és csomagolás
Népszabadság, 1971. május 14.
Vadas József: Fodormenta, Műgyűjtő, 1971. 4. sz. 12. lap
TV-Galéria, I. ker. Művelődési Ház, adás: 1971. február 9/21,25 óra

1972

Domanovszky György: Textilművészetünk ma...
Művészet, 1972. október–november, 39. lap.
Dvorszky Hedvig: Iparművészek a Csontváry Teremben
Művészet, 1972/6. sz. 20. lap
Erdős György: A „Prizma 13" székesfehérvári kiállítása
Művészet, 1972. szeptember, 40. lap
Havas Lujza: Kiállításról kiállításra, Magyar Hírlap 1972/171. 11. lap
Magyar művészek kiállításai külföldön
Művészet, 1972. szeptember, 46. lap.
Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról
Művészet, 1972. március, 29. lap
Molnár László: II. Fal- és Tértextil Biennálé,
Művészet, 1972. augusztus, 38. lap
Szilágyi Péter: Mai magyar iparművészet
Ipari Művészet, 1972/6. 17. lap
Vadas József: Akadozó csapatjáték
Élet és Irodalom, 1972. július 8.
Vadas József: „Magyar design?"
Élet és Irodalom, 1972. december 9.
Láttuk-hallottuk, Magyar Rádió, 1972. augusztus 11., 20,59. Kossuth adó

1973

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra
Magyar Hírlap, 1973/161. 6. lap
Dévényi Iván írása
Műgyűjtő, 1973/2. sz. 13. lap
Hajdu István: A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza,
Művészet, 1973. november, 33. lap
Koczogh Ákos: Iparművészeti kritika
Művészet, 1973/4. sz. 9. lap
Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái
Művészet, 1973. július, 24. lap
Osváth Katalin: A művészet otthonában
Nők Lapja, 1973. január 27., 14. lap
Trencsényi László: A Prizma 13. csoportról
Rajztanítás, 1973/1. 33. lap

1974

Bereczky Loránd: A III. Fal- és Tértextil Biennálé
Kritika, 1974/10. 30. lap
Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok
Művészet, 1974. február, 48. lap
Frank János: Műterem, Hübner Arankánál.
Élet és Irodalom, 1974. január 12.
János Frank: A Revival in Textile Art, The New Hungarian Quarterly, 1974/Winter, No. 56, (Zsuzsa Szenes) pp. 197.
Frank János: Lírai tárgyisme
Élet és Irodalom, 1974. augusztus 31.
Hajduné Kovács Anikó: Kultúránk és tárgyaink,
Életünk, 1974/5.
Rózsa Gyula: Egy katalógus és egy kiállítás
Népszabadság, 1974. október 15.
Vadas József: Kapucnik a májusfán
Élet és Irodalom, 1974. augusztus 31.

1975

Bán András: Hübner Aranka selyemkárpitja
Művészet, 1975. március, 30. lap
Bojár Iván: A mi magyar iparművészetről
Tükör, 1975. január 28. 16. lap.
Frank János: Bemutatjuk Szenes Zsuzsa rajzait
Élet és Irodalom, 1975. december 13.
Frank János: Łodzban a triennalén
Élet és Irodalom, 1975. november 15.
Frank János: Szóra bírt műtermek
Budapest, Magvető, 1975, 186. lap
Vadas József: A textil offenzívája
Élet és Irodalom, 1975. január 4.
Vadas József: Közösségi művészet felé; Köztulajdon 1945–1975
Élet és Irodalom, 1975. február 15.
Vadas József: Mai magyar iparművészet
Kritika, 1975. március
Kulturális Magazin
1975. december 27. 9,06 Kossuth Rádió

1976

Bán András: Győztesek Kőszegen
Művészet, 1976. augusztus, 20. lap
Fekete Judit: Gyapjúszálak a hideg ellen
Magyar Nemzet, 1976. szeptember 28.
Frank János: Hommage Kőszegen
Életünk, 1976/6. 543. lap
Frank János: Miniature Textiles. The New Hungarian Quarterly, 1976/Automne, No. 63. (Zs. Szenes) pp. 177
Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztítása
Művészet, 1976. augusztus, 18. lap
Kovalovszky Márta katalógus-előszó
Kiállítás: 1976, Zwinger, Kőszeg
Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa
Corvina Kiadó, 1976 Budapest
Mihály Mária: Szombathely – textil
Művészet, 1976. augusztus, 14. lap
Németh Lajos: kiállításmegnyitó (-részlet), Kőszeg, Zwinger
Látóhatár, 1976. október, 212–213. lap
B. Pálosi Judit: I. Nemzetközi Textilkiállítás
Művészet, 1976. augusztus, 22. lap
Vadas József: Zsákbagrafika
Élet és Irodalom, 1976. október 16.

1977

Bánszky Pál: Kisgrafikák
Művészet, 1977. október, 40. lap
Frank János: „Egy kerti ünnepély – Velem"
Élet és Irodalom, 1977. november 26.
Vadas József: „Textilbörze"
Élet és Irodalom, 1977. június 25.
Vadas József: Szokatlan zászlók
Élet és Irodalom, 1977. december 31.

1978

Bán András katalógus-előszó
Kiállítás: 1978, Művelődési Központ, Balmazújváros, Derecske
Bán András: Kivonulás a paradicsomból
Művészet, 1978. november, 18. lap
Forgács Éva: Magyar textilkiállítás Aalborgban
Művészet, 1978. november, 22. lap
Forgács Éva: Galéria 40
Hevesi Szemle, 1978. december
Vadas József: Kulturális központ
Művészet, 1978. október, 18. lap

1979

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak
Művészet, 1979. szeptember, 34. lap
Gyetvai Ágnes: Mint a moziban
Művészet, 1979. augusztus. 28. lap
P. Szabó Ernő: Textil a textil után
Új Tükör, 1979. február 4.
Torday Aliz: Velemi textilek Grazban
Esti Hírlap, 1979. május, 19. lap

1980

Aknai Tamás: Rajz/Drawing '80
Dunántúli Napló, 1980. március 14.
Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről
Művészet, 1980. október, 20. lap
Frank János: Az eleven textil
Corvina Kiadó, 1980. 101–109. lap
Kovalovszky Márta: Art Textile
Driadi/12 1980/IV. 16–17. lap
Kovalovszky Márta katalógus-előszó
Kiállítás: 1980, István Király Múzeum, Székesfehérvár
Torday Aliz: Textilművészetünk motívumváltása
Művészet, 1980. május, 26. lap

1981

Aradi Nóra: Textil mint alibi
Jelenkor, Pécs, 1981. július–augusztus
Frank János: Metals and Textiles, The New Hungarian Quarterly, 1981 SPRINGS, N° 81.,
(Zsuzsa Szenes:) pp. 203–205.

1982

Bán András: Kritischer dialog von Zsuzsa Szenes
Textilkunst Hannover 1982. december, 173. lap
Andreas Pollak
Transparent 1982/4. 20. lap

1983

P. Szücs Julianna: Egy életérzés dokumentumai. A minimális textil
Művészet, 1983. február, 19. lap

1984

Bán András: Textilművek. Biennálék Szombathelyen, díjnyertesek Kőszegen
Magyar Nemzet, 1984. szeptember 23.
Frank János: Kárpit csúcsívek között
Élet és Irodalom, 1984. május 20.
Vadas József: Feslett textil
Élet és Irodalom, 1984. július 27.

Szenes Zsuzsa kiállítása
Műcsarnok, Budapest
1985. május 17 –június 23.
A Műcsarnok kiadványa
Felelős kiadó: Néray Katalin igazgató
A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette: Herczeg Ibolya
A katalógust tervezte: Erdély Dániel
A fotókat készítette: Lelkes László, Maurer Dóra (4), Rosta József (3)
Fordította: Gábor Zsuzsa
ISBN 963 7161 61 9
Ára: 40,–

85. 51 683 Petőfi Nyomda, Kecskemét – Felelős vezető: Ablaka István

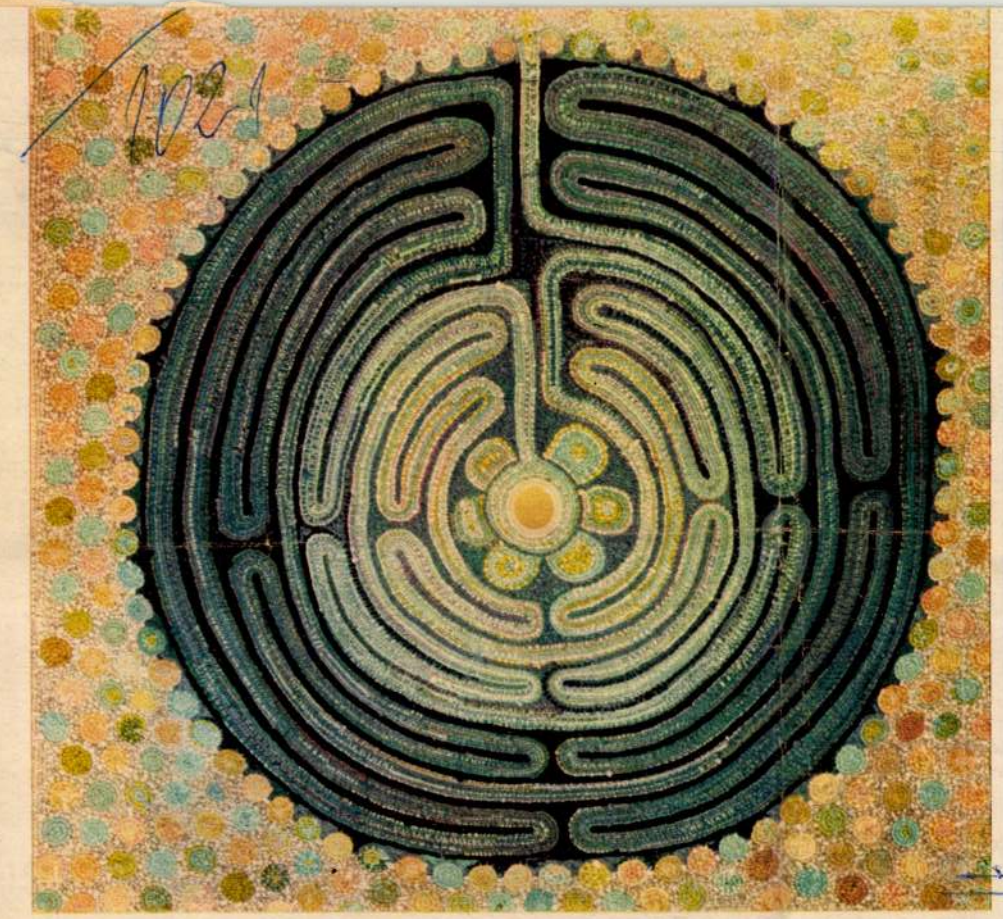

Szenes Zsuzsa falkárpitja

TÁRGY ÉS ALKOTÓJA

Kitüntetett iparművésznők kiállítása

A Nők Nemzetközi Éve alkalmából kiállítást rendezett az Iparművészeti Múzeum a saját épületében, az Iparművészeti Vállalattal közösen. A kiállítás csupán egyike a nemzetközi programhoz kapcsolódó hazai eseményeknek, s talán nem is a legjelentősebb, mindenképpen olyan azonban, amely több szempontból is figyelmet érdemel.

Mindenekelőtt is szükséges megemlítenünk, hogy ez a tárlat nem ékelődik idegen testként a múzeum tevékenységébe. Hiszen az Iparművészeti Múzeum már a múltban is arra törekedett, hogy a hazai iparművészet törekvéseinek kamarakiállítások keretében adjon szállást. Ezzel is hangsúlyozta, hogy egy múzeum – akár mint tudományos, akár mint népnevelő intézmény – nem zárkózhat be a múltba, hanem egyik leglényegesebb feladata éppen az, hogy hidat verjen a tegnap és a ma között. Egyrészt azért, hogy feltárja a múlt alkotásainak üzenetét, elősegítse azt, hogy a közönség ezt az üzenetet, amely a régi kultúrákról, annak időben változó elemeiről, de az időben változatlan emberi tartalomról is vall, segítse megfejteni. Nem kizárólag önelvű, tudományos okokból, hanem azért, hogy a ma embere a múlt tükrében jobban ismerje fel önmagát, kiválaszthassa azt a maga számára, ami a saját korában és társadalmában a tegnapból hasznosítható, vagy éppen ellenkezőleg, világosan felismerje, mi az, ami elavult.

Az Iparművészeti Múzeum múltbeli törekvései éppen ezért arra irányultak, hogy ne csak egyedi műveket tervező és előállító művészek alkotásait mutassa be, hanem azokét is, akik a gyári termelés területén dolgoznak, tömeges igények kielégítésére hivatott műveket terveznek. A mostani kiállítás ilyen szempontból visszalépést jelent, hiszen a tárlat zömében olyan műveket visz a közönség elé, amelyek csakis az egyedi iparművészet kategóriájába tartoznak. Még azoktól a művészektől is, akik egyébként a tömeges termelés, annak esztétikai törvényszerűségei iránt érdeklődnek, sőt, esetleg épen üzemekben dolgoznak. Ezt a visszaélést magyarázza, hogy az Iparművészeti Vállalat – amely a kiállítás egyik szervezője és kezdeményezője – kifejezetten egyedi iparművészeti alkotásokkal foglalkozik. Hogy ez a törekvés helyes és korszerű-e – az más lapra tartozik.

Kétségtelenül a kiállítás szervezőinek a javára kell írnunk azonban azt, hogy a „rang nélküli" iparművészeket fotók segítségével is közel igyekeznek hozni a közönséghez, ezzel megszüntetve az iparművész sokszori névtelenségét.

Azon ellenben elgondolkodhatunk, hogy – ünnepi alkalom ide vagy oda – valóban indokolt-e a művészek nemenkénti kategorizálása. Persze, adandó alkalommal megérné a művészetszociológiai és művészetlélektani vizsgálatot annak kibogozása: vajon sajátos jegyek határozzák-e meg, különítik-e el a nők iparművészeti alkotásait a férfiakétól? A hosszas és alaposabb vizsgálat esetleg kimutathatna alkati differenciákat, mégpedig olyanokat, amelyek eddig sem voltak ismeretlenek, nevezetesen, hogy a nők munkáiban talán több a líraiság, az érzelmi töltés – netán az érzelmesség is – mint a férfiak alkotásaiban. De ez sem szabály. Olyannyira nem, hogy a szigorúbban vett tárgyformálás területén, mint például az üveges mesterségben, ilyen különbségeket aligha találunk. A kiállítás – a katalógus bevezetője szerint – „azt bizonyítja, hogy – mint az élet annyi más területén – a nők az iparművészeti alkotómunkában is egyenrangúak a férfiakkal". Ezen viszont már mosolyogni kell. Ugyan ki, mikor vonhatta volna kétségbe egyik alkotó egyenrangúságának a kérdését a másikkal szemben csupán neme miatt? Egyébként is: éppen az iparművészet számos területén mindig is a nőké volt a pálma. Hiszen a fizikailag megerőltetést igénylő tárgyformáló mestersségeken kívül mindig is a nők jeleskedtek a ruházati kultúra kialakításában, az otthoni környezet szépítésében. S asztalost vagy tömegárut termelő göröncsért, netán üvegfúvót ma sem találunk az asszonyok között.

A kiállítás maga inkább arra hivatott, hogy ünnepi emlékeztető legyen, semmint arra, hogy iparművészetünk mai állapotáról – bármilyen szempontból is – valódi keresztmetszetet adjon. Így hát fölösleges is lenne, ha az iparművészet különböző lehetőségeire hívnánk fel a figyelmet, arra mondjuk, hogy a népi művészet is lehet ihlető forrás (mint Bódy Irén, Kiss Roóz Ilona és mások esetében), hogy a természet formái közvetlenül is hathatnak (például Gorka Líviánál), hogy archaizálásnak is lehet létjogosultsága (Kovács Margit és Garányiné Staindl Katalin művészetében), hogy megférhet a geometrikus absztrakció szikárabb gondolatvilágával (Gulás Zsuzsa, Hübner Aranka), kacérkodhat a humorral (Kumposzt Éva), vagy törekedhet gondolati tartalmak anyagba öntéséről is (Hajnal Gabriella). Adandó alkalommal egy másik kiállítás – nem tapadva nemzetközi kampányhoz – bizonyára világosabb kép kialakításához segíthetne bennünket.

BOJÁR IVÁN

hogy a mi zászlónk is ott leng majd az innsbrucki névsorolvasáson, sőt, hogy alighanem a pontgyűjtők közé is feliratkozhatunk.

Három névjegy az olimpiai kalapban . . .

A Regőczy—Sallai táncospár tavaly végleg feliratkozott a nemzetközi listára. Hatodik hely az Európa-bajnokságon is, a világbajnokságon is, ez már a klasszis. Megjelenésük remek, a show-műfaj minden csínjátbínját ismerik és persze nagyszerűen korcsolyáznak. Táncukra mindig „bejön" a vastaps, a közönség a legavatottabb pontozónál is gyorsabban reagál. Már csak a sportág sajátos hierarchiája következtében is előrébb kell lépniök, de természetesen maguk is tettek egyetmást ez ügyben. Londonban edzettek, Betty Calloway mesteri irányításával csiszolták a kűrjüket.

Vajda László is átdolgozta a szabadkorcsolyázását. Hármas Lutz-a újszerű elem volt, az EB-n ötödik, a VB-n tizenegyedik helyet jelentett. Októberben, az edmontoni világversenyen ötödik lett, ez a pályafutás az olimpiai évben még jócskán felfelé ívelhet.

Januárban Genf rendezi a nőkorcsolyázók esedékes Európa-bajnokságát. A hivatalos „elvárás": Regőczyéknek is, Vajdának is az első hat között kell végeznie. Ez minden.

*

Megadtuk az élsportnak, ami az élsporté, s talán a bajnokok sem veszik zokon, mindez eltörpül a korcsolyázás más irányú, még modernebb jelentősége mellett.

sózott

Ez érdekel most, erről faggatom Fekete Gyula gépészmérnököt, a beruházási gépészeti főosztály vezetőjét.

— A dokumentációkat — mondja Fekete Gyula — házon belül, saját erőnkből készítettük elő. A műszaki előkészítést követte a szerelési szerződések megkötése, majd a szerelési munkák koordinálása.

Ez így elég egyszerűen hangzik. Közben azonban jó tudni azt is, hogy az új gyár berendezései jórészt külföldről származnak. A savüzemet a Szovjetúnió, az ammóniaüzemet egy angol cég szállította, más berendezések Franciaországból, Belgiumból, Norvégiából, a kazánok Csehszlovákiából érkeztek, részben a szereléseket irányító szakemberekkel együtt. Ennek a szerteágazó kooperációnak az összehangolását a péti szakemberek irányították. Magát a szerelést hazai vállalatok végezték, közöttük még a MÁV is, hiszen Péten épült föl az ország egyik legnagyobb üzemi pályaudvara. S a gépészeti beruházási főosztály diszponált az ország leghatalmasabb daruparkja fölött is. E darukkal szokatlanul hatalmas súlyokat kellett szokatlan magasságban elhelyezni. Csak egyetlen példa: egy 220 tonnás elnyelető tornyot (abszorbert) 55 méter magasra kellett fölemelni.

— Bizony voltak kritikus napjaink is — mondja Fekete Gyula. — Sok volt a gazda, mindegyik a maga igazát fújta. Kudarcok is értek bennünket, mert néha kicsi volt a szerelőlétszám. Eszközünk inkább volt, mint emberünk. Egyetlen határidő elcsúszása egész láncolaton végiggyűrűzött, ez azután új határidőket kényszerített ki.

Egy személyes jellegű kérdés bugyogyan ki belőlem. Fekete Gyula most 42 éves. Amikor ezt a feladatot megkapta, még 37 sem volt.

hány atmoszféra feszül az acélburkolatok mögött? Óvatosan kerülgetem a földet rezegtető gépeket, mint valami versenyistálló telivér lovait, minden pillanatban arra várva, hogy oldalba rúgnak.

Az új gyár az üzemi próbák izgalmas heteit éli. Az NPK gyárban éppen ennek a végső fázisa folyik. A gépi berendezések már járnak, egyelőre azonban még a technológiai anyagok nélkül. Afféle üresjárat ez. Az „élesítés" ezután következik.

Az ammóniagyárban már a katalizátor redukálásánál tartanak. Ez már élesítés a javából. A katalizátor feladata, hogy előállítsa a végterméket, az ammóniát. Az élesítés itt abból áll, hogy a szintézisgázt — a gyutacsot — 3—400 Celsius fokon, 60—80 atmoszféra nyomás alatt keresztül áramoltatják a katalizátoron, hogy a benne levő oxigént víz formájában leadja. Amíg ez szerencsésen meg nem történik, addig Péten még sokan alusznak nyugtalanul.

A karbamid- és savgyár már túl van az üzemi próbákon. Ez a savgyár — ahol most járunk —, azt hiszem, szintén csodálatos létesítmény. Berendezéseit, a ma létező legkorszerűbb technikát, a Szovjetunió szállította. Teljesen automatizált üzem ez, a lehető legnagyobb biztonsági — úgynevezett retesz — berendezésekkel. S ezen túlmenően, rendkívül rugalmas kapacitással. Teljesítménye ugyanis 60 és 100 százalék között mozog, s már jelenleg 107 százalékot termel.

Egy asszonyról nem lehet nagyobb tűzzel szólni, mint ahogy Horváth Imre ecseteli előttem e gyár szépségeit. Itt vannak például a több mint kétkilós súlyú platinahálók, amelyeken — 900 C fokon — átvezetve, az ammónia előbb nitrogén-oxiddá, majd vízben elnyeletve salétromsavvá alakul. Ebből a platinahálóból minden elnyelető toronyban 12 darab van. E háló szálai 0,06 (hat század!) milliméter vastagok. Vastagok?! S a háló egyetlen négyzetcentiméterén — akár a szőnyegek fonákján — 1024 „csomó" van. Bámu-

Horgászpadon

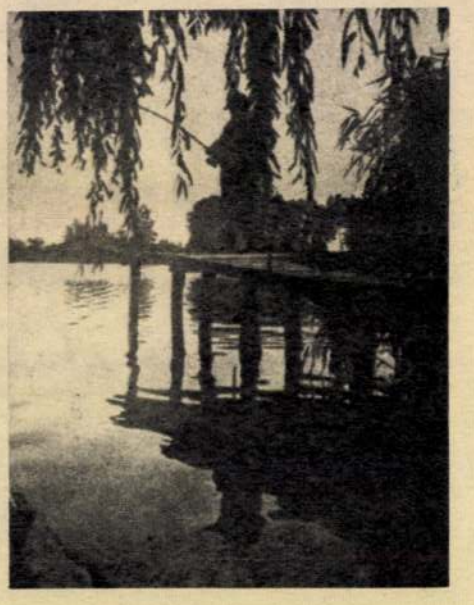

Végül is van-e hal a Balatonban avagy nincsen? Erre a sokat vitatott kérdésre válaszolni, sajnos, még az idei nyár elmúltával sem érzem magam illetékesnek. Ez az álláspont korántsem szerénységemmel, csupán szerény fogási eredményemmel magyarázható.

Bár úgy vélem, hogy a balatoni horgászok között rendezett népszavazás sem hozna egyhangú eredményt, lévén, hogy egy részük nagyon is sok pontyot — ismerek olyan horgászt, aki többet zsákmányolt a szezonban, mint ahány éves —, másrészük meg éppen nagyon keveset, vagy éppen semmit sem fogott. Az előbbiek azt vallják, hogy a Balaton bővében van halnak, az utóbbiak szerint annyi sincs benne, mint a Holt-tengerben.

Ám az is lehet, hogy az igazság ezúttal is az arany középúton keresendő. Bizonyos jelek szerint ugyanis van ponty a tóban.

Csak az a baj, hogy a halak járása — az észjárása is —, kiismerhetetlen. Mert vegyük csak azt, ami például szeptember 27-én, délután öt órakor történt velem. A szeptember, legalábbis a legendák szerint a legjobb pontyozó hónap. Az én szeptemberem azonban rácáfolt e legendákra. Mert bár a vénasszonyok nyara az idén olyan szép volt, akár a legszebb fiatalasszony, a pontyokat azonban hiába lestem.

Az említett napon is teljes fegyverzetben ültem ki csónakommal a nádasba, ám hitetlen Kovács István horgásztársam még a merítő szákot sem hozta magával. Minek is hoznám? — dohogta. — A pontyok úgy látszik, már elvermelődtek . . . Ki sem kötötte a csónakját a karóhoz, bebújt a nádasba és nekiállt keszegezni. Miközben a táskarádiójából a magyarnóta műsort hallgatta. Egyszer csak nagy csapdosás üti meg a fülemet. Még a szívverésem is eláll. — Csak nem ponty?! — szólok át a szomszédba. — Dehogynem és nem is kicsi . . . — mondja, s még egyebet is, mert István gazdag szókincccsel rendelkezik. Különösen most, amikor már nyilvánvaló, hogy mégiscsak jó lett volna azt a merítő szákot leihozni.

— Majd én segítek — szólok nehéz szívvel.

Az én szákom ugyanis itt van, csak éppen az nem világos, hogy minek van itt. Semmi esetre sem azért, hogy a szomszédomat kisegítsem. Ám az illendőség mégis ezt diktálja ezért, mint valami szélütött — fölállok, hogy eloldjam a

A hajdúszoboszlói művelődési központ valódi népművelői munkára vállalkozott ezidén. Galériájában egy a pró , nem különösebben jól világitott teremben olyan kiállitá ssorozatot rendezett, melyet az ország bármely kiállitóterme megirigyelhetett. A jóhangzó névsor mellett a tárlatok gondolati egysége behivó erejü, gondolati magva aktuális problémát feszegető. Ugyanis a népmüvészet továbbélésének lehetőségéről, annak lehe tséges formáiról van itt szó. Ugy próbálják tehát oktatni a látogatókat, hogy fejberágás helyett már meglévő ismereteikre, t ud ásukra alap ozva egy számukra sem idegen, vizuális nyelvből kiindulva bontják ki kortársmüvészetünk számos útját. Munkájukat ezért nemeztem valódi népmüvelésnek. Ugy gondolom, Szenes Zsuzsa te xtiljeinek és rajzainak most egy hete megnyilt tárlate nemcsak egy kitünő kiállitás, de pontosan illeszkedik a sorozatba is. A texti lek aprólékos, gondos technikája,a rajzok kifogyhatatlan

1975. X. 19. 11.51. Petőfi
Láttuk, hal lottuk....

mesélő k edve, az egyész, igy berendezett termem barátságossága, otthonossága nem egykönyen engedi útjára az ide belépőt. Gyapju szálakból varrt vonalkötegek virágoznak. A talált tárgyak új gondolatkörben vonása szomorú varázsú j áték. Megsorozódunk a kárpitokban megbúvó tükrökben. Az angyali türelemmel varrogatott k árpitok, himezgetett rajzok, igy észrevételenül, egy magas feszültségü, különös, mégis ismerős izeket kináló világba vezetnek. Mert Szenes Zsuzsa világ megmagyarázhatatlan szorongásokkal és gyermeki örömökkel teljes, hol ironikus, hol tragikus, egyaránt r o kona a népmüvészetünkne k, és városi fi-klórunknak, de más kultúránknak is, örömeiben, gondolataiban, technikáiban, álmaiban végtelen gazdagságú.

1975. X. 24. 21:10 Televízió – Vue –
Műrészeti
Magazin 75/10.

Szenes Zsuzsa textil-
tervező iparművész

- Igen. Ez a kiállitás részlete. Néhányat választottunk ki hogy megmutassuk nézőinknek.

- Bemutatásra. Szenes Zsuzsa.

- Szenes Zsuzsa. Ez, már látni, hogy....

- Igen, igen, szép.

- Sok ilyen tükrös alkotása van. Ez a labirintus a képla rintus.

Iparművészeti Múzeum kiállítás:
Tárgy és alkotójd

- Szinben is nagyon szép ez. Igen, itt a monitoron nem látszik szinben, de szinben is nagyon...

- Kicsit népix ihletésü.

- Igen.

- Azt hiszem, hogy megkérdezem a végén, mert sokan firtatják kérdezik, hogy vajon felismerhető-e igy a müvészeti alkotás is az, hogy nő készitette ezt.

- Igen. Beszélgettünk róla. Igen. Én nekem az az érzésem, kicsit, hogy nem. Vagy legalábbis, hogy nem döntően.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Szenes Zsuzsa

1975 DEC 13

1021

Szenes Zsuzsa rajza (részlet)

RÁNTÁS

Most már évek óta megírják a lapok, hogy a Balaton szállodái és éttermei bedolgozó üzemekké alakulnak télen. A siófoki Délibábban szilvásgombócot gyártanak, a Hableányban rántást, a Marina Szállóban gasztrofol ételeket, a Kedvesben sós mandulát, a tihanyi szállóban kétszázezer zacskó Zizit. Tekintve, hogy a rövid nyári idény csak múló epizódnak számít ezeknek az intézményeknek az életében, logikusabb volna, ha a lapok minden tavasszal megírnák: a siófoki gombócgyár és rántásüzem, a füredi gasztrofol- és mandulaművek, meg a tihanyi Zizi-kombinát vendéglátó intézménnyé alakul nyáron.

A még logikusabb persze az volna, ha télen is vendégeket fogadnának. De ehhez fűtés kellene, és idegenforgalmi program. A Zizi egyszerűbb.

— góv —

vagy bele kell olvasztani ma
gunkat valami minket ölelő tér
be (ez a »halál« változat).

A valóság a jóság,
Mert a valóság (és az élet)
abszolut nonszensz jellegű.
Ez a világ örök nyitottsága."

Kommentárunk:

Ez a szöveg inkább orgasztikus álmok terméke, mint elvont megfontolásé, hiszen még egy pontszerű minimum se tartja meg az ésszerűség szintjén.

Akárcsak a falvédőbölcseletnek, ennek a szövegnek lényege is a közhellyel azonos: vagy mi tapintunk, vagy minket tapintanak — ilyen az élet. Meg a halál. Meg minden.

A valóság a lóság. A szöveg a gevözs.

Mert e szöveg abszolut nonszensz jellegű.

A kiállítás pedig, mely e szövegtől még jó is lehet, zárva tart vasárnaponkint — ennyit a világ örök nyitottságáról.

—óv—

helyet az olvasásra érdekesebb, orginálisabb akár külföldi belletrisztika-ismertetés elől.

A szekundér-kiadványok számának növekedése nemcsak hazai jelenség. Velejárója a könyvkiadásnak az egész világon. (Egy adat a legnagyobb nemzetközi könyvvásárról, a frankfurtiról: 251 ezer művet állítottak ki, ebből csak 71 ezer volt új.) A kritika világszerte küszködik a „másodszor lehúzott rókabőrök" tömegével. A mai magyar irodalom mindenesetre eredetibb lenne nélkülük. Az igazi eredetiségért azonban a kritikusok csak szót emelhetnek — az írók tehetik érte a legtöbbet.

I. Z.

Edward Burne-Jones: „Labyrinth with Rose".

(Wool Embroidery)

(repair)

The New Hungarian Quarterly, 1974... 56

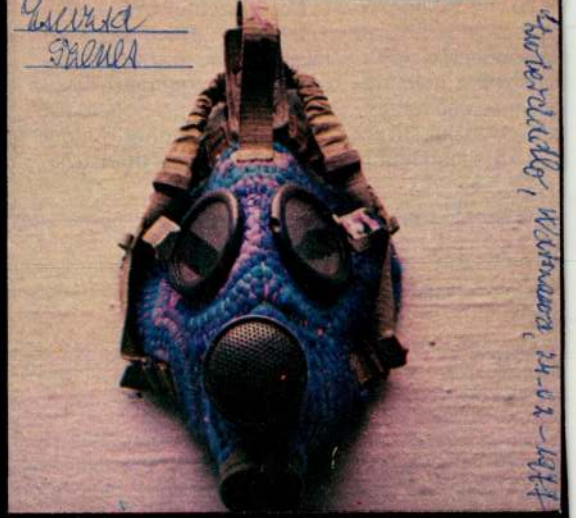

Zsuzsa Szenes. Przedmiot użytkowy, haft.

rękawiczka czarownicy

Kompozycje i przedmioty surrealistyczne pojawiły się w sztuce w latach dwudziestych, potem w trzydziestych i po raz trzeci – w pięćdziesiątych. W intencji ich twórców tradycyjne znaczenie przedmiotu było – w sposób groteskowy, absurdalny czy ironiczny – wyolbrzymiane, przerysowywane bądź zupełnie zmieniane. Nadawanie przedmiotom przez artystów nowych znaczeń i funkcji uważa się często za wyraz protestu mieszkańca wysoko uprzemysłowionego kraju przytłaczanego przez coraz większą ilość przedmiotów narzucanych mu przez producentów. Obcując z tym nowym rodzajem dzieła sztuki jesteśmy trochę na bazarze, trochę w gabinecie osobliwości... Jesteśmy rozśmieszani, niepokojeni, zaskakiwani.

Ironiczne parafrazowanie przedmiotów stało się elementem sztuki „pop" rozwijającej się najbujniej w latach sześćdziesiątych i będącej jednym z wielu kierunków żywotnych w plastyce ostatnich kilkunastu lat. Tak więc przyzwyczailiśmy się już nieco do kotletów z gipsu i umywalek z gumy, kompozycji z potłuczonych talerzy plastykowych i puszek po piwie, do tej swoistej mieszanki humoru i poczucia zagrożenia. W tym nurcie sztuki mieści się wystawa Węgierskiej Miniatury Tkackiej, którą pokazano nam w grudniu w warszawskiej Galerii Sztuki na Marszałkowskiej. Eksponowane tam przedmioty, których ani rzeźbami, ani tkaninami na dobrą sprawę nazwać nie można, powstały jakby na marginesie poważnej twórczości tkackiej, jakby z grymasu „za plecami" gobelinu wykonywanego w wielomiesięcznym trudzie i na zamówienie „serio".

Posługując się wełną, bawełną, sztucznym jedwabiem, płótnem, sznurkiem, dzianiną, końskim włosiem, filcem i kto wie czym jeszcze kilkunastu artystów węgierskich młodszego pokolenia (przeważają wśród nich kobiety) wykonało kompozycje i przedmioty niejednokrotnie tak małe, że zmieściłyby się w dłoni...

Są też tkaniny nieco odleglejsze od rzeczywistych przedmiotów, będące np. grą płaszczyzn w przestrzeni (jak kompozycje z przenikających się jakby wełnianych palców Gabrielli Farkas), czy też miniatury typowo surrealistyczne, jak kuliste oko z włóczki lub usta wycięte z czerwonego filcu. I najweselszy z eksponatów pokazanych na tej wystawie: czerwona, włóczkowa i bogato haftowana – „Rękawiczka czarownicy" Marianne Szabó.

Wystawa ta, zawierająca przedmioty pozornie łagodne, wesołe i bliskie podstępnie niejako drażniła nasz utrwalony system skojarzeń, wprowadzała ożywczy zamęt w myślenie o rzeczywistości i w strukturę naszej pamięci.

JOANNA PASZKIEWICZ

1835), by zakończyć
statecznym zerwa-
Pasjonującym doku-
n narodzin, kulmina-
gasania tego roman-
a się wydana sto lat
korespondencja

„Noc grudniowa", „Noc majowa", „Noc sierpniowa" i „Noc październikowa". Do tego samego cyklu należy dotąd po polsku nie drukowany „Sonet", który otrzymaliśmy od tłumaczki.

– taką nazwę przyjęła
zczecińska w 1966 r. –
dotąd 71 premier, 5 i pół
edstawień, które obej-
3 mln widzów. W roku
ym zespół przejmie
ie nowoczesną scenę
wbudowaną w piękną
zabytkowego Zamku
omorskich.

jakby o niezmienności natury ludzkiej, wprowadza zarazem w świat kultury bogatej i minionej. Spoza uchodzących dziś za potoczne stwierdzeń na temat miłosnej namiętności wyłania się obraz ówczesnych stosunków społecznych i prawnych, pozycji kobiety w społeczeństwie arabskim itp. Integralnym składnikiem utworu są fragmenty kasyd, poematów nakreślonych przez Ibn Hazma według reguł staroarabskiej liryki (w tłum. Aleksandry Witkowskiej) – tylko fragmenty, albowiem kopista sporządzający w 1338 roku jedyny zachowany do dzisiaj odpis traktatu, postanowił zaoszczędzić sobie pracy. Co i tak zostało mu w niebie wybaczone.

Wszystko o...

... radarze, dwudziestu prezydentach Francji, turystyce, RWPG,

rzystwa z teatralnym bzikiem" musiała wpierw odbyć próby przed kierownikiem sceny Bartonem Hillem, aktorem i dzierżawcą California Theatre, Johnem McCullough'em, a także przed kilkoma innymi jurorami. Wszyscy bardzo pochlebnie ocenili jej grę. Bardzo dobre też były recenzje w prasie amerykańskiej po pierwszym występie polskiej artystki. „Adrianną Lecuvreur" E. Scribe'a i E. Legouve'go rozpoczęła Helena Modrzejewska triumfalny pochód po scenach amerykańskich i angielskich.

● Minęła setna rocznica urodzin kompozytora Feliksa Nowowiejskiego. „Urodzony na Warmii w 1877 r., wychowany i wykształcony w państwie hakatystów ani na chwilę nie zapomniał, że jest Polakiem, synem ziemi, która wydała Chopina i Moniuszkę. Naukę ma niemiecką, zdobytą w szkole słyn-

r. w Filharmonii Warszawskiej. W 1910 r. bierze udział w organizowaniu obchodu grunwaldzkiego w Krakowie; w czasie odsłonięcia pomnika Jagiełły zabrzmiała po raz pierwszy „Rota" skomponowana przez niego do słów Marii Konopnickiej. Kompozytor zmarł w 1946 r. w Poznaniu, gdzie był zasłużonym organizatorem i działaczem ruchu śpiewaczego, długoletnim dyrygentem „Echa".

● Przed dwudziestu laty Operetka Szczecińska powstała z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego dała pierwsze przedstawienie „Krainy uśmiechu" Lehara w sali Domu Kultury Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego. Trzon zespołu aktorskiego stanowili Irena Brodzińska, Wanda Polańska, Edmund Wayda oraz – pierwszy dyrektor – Jacek Nieżychowski. W Państwowym Teatrze

● W ubiegłym roku odwiedziło polskie kina 175 mln widzów; oznacza to wzrost o 10 mln w porównaniu z 1975 r. Największym powodzeniem cieszyły się filmy rodzimej produkcji – stanowiły one ok. 15 procent całości repertuaru i ściągnęły do kin przeszło jedną trzecią ogólnej liczby widzów (56 mln). Te dane, przytoczone przez PAP chce się porównać z innymi, które przyniósł styczniowy numer „Miesięcznika Literackiego". Posiadamy obecnie 17 miejsc kinowych na tysiąc mieszkańców, co ustawia nas na końcu europejskiej tabeli. W ostatnim dziesięcioleciu przybyło nas 3 miliony, tymczasem kin zbudowaliśmy 19, zaś aż 1100 kin państwowych uległo likwidacji. Podjęto już jednak kroki, by wzrastające zainteresowanie kinem miało pokrycie w nowoczesnej bazie – a dotyczy to nie tylko sal kinowych, lecz również możliwości produkcyjnych naszej kinematografii.

● Za jedną z najciekawszych kreacji aktorskich obecnego sezonu teatralnego w Moskwie uznano rolę Iwanowa graną przez Innokientija Smoktunowskiego w sztuce Czechowa pod tym samym tytułem „Iwanow". Jest to pierwszy występ tego aktora na scenie MChAT-u. Jeszcze podczas prób „Iwanowa" Smoktunowski grał w dwu filmach. W ekranizacji „Dyla Sowizdrzała" Karola de Costera widzowie oglądać go będą w roli podstępnego i surowego króla hiszpańskiego Karola V. Jako króla wesołego i dobrodusznego zobaczymy go natomiast w baśni filmowej „Księżniczka na ziarnku grochu" zrealizowanej na podstawie utworu Andersena. I chociaż role te nie należą do największych i najważniejszych w karierze artysty Smoktunowski gra jak zawsze z typową dla niego pasją i zaangażowaniem.

■

Szenes Zsuzsa 2.) Folytatás

a két évvel ezelőtti nagydíjasok – Németh Éva, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit – most a körnegi Zwinger-ben kaptak önálló kiállítási lehetőséget.

M. Zs.: Textilek Szombathelyen.
Pesti Műsor, 1976. szept. 8. 42. old

Ilsvard Szenes

„Utensils into art" (Wool Embroidy, 18 x 15 x 15 cm, 1975).

(repr.)

The New Hungarian Quarterly, 1976. 9.

Szenes Zsuzsa, ipar művész

Szenes Zsuzsa: Ami korábban használati Borító: tárg volt, most díre [Hátsó-külső-borító]

Látóhatár, 1976. október

Szenes Zsuzsa

iparmű vész - grafikus

1963-ban készült a „Kedves Jósta" című lapja. Ebben az időben a mű vésznő pillanatfelvételeket készített. Alakjait a megszokott környezetbe helyezi, bekillítja jellemző tartásukat.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.

Művészet,1973.július - 24.oldal

Szenes Zsuzsa
iparművész

Szenes Zsuzsa lexteljein a hátlet
ben miarad és átadja helyet az
elemibb, vegetativabb léteres ob-
jektivitásának.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Művészet,1973.július - 24.oldal

Szeres Izsursa
grafikus

„Tiktőrös falisszőnyeg" } repro
„Butácska"
"

K. Kovalovszky Márta: Szeres Izsursa grafikái.
Műveszet, 1973. pelius – 24 oldal.

Szenes Zsuzsa
grafikus

„Kívánsághangverseny" } repro
„Kis szobába toppanék" }

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Müvészet,1973.julius - 24.oldal

Szenes Zsuzsa

grafikus

Szenes Zsuzsa 1931-ben Budapesten született, 1955-ben az Iparművészeti Főiskolán a textil szakon szerzett diplomát.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.

Művészet, 1973. július - 24. oldal

Szenes Zsuzsa
ipanművész

Mintán elvégezte az Ipanművészeti Főiskolát terveressel foglalkozott elő-ször itthon, majd 1958-ban félévet Párizsban töllött.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Müvészet,1973.julius - 24.oldal

Szenes Zsuzsa
iparművész

Kiállítása volt a művészünk
1959-ben Sapronban, 1961-ben
Gyulán, 1969-ben Szekesfehérvárott

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Müvészet,1973.julius - 24.oldal

Szenes Zsuzsa
ipanművész

Szenes Zsuzsa munkái díszítik a
Kecskeméti Arany Homok Szállot
(1963-beli munka) A balaton-
füredi Halászcsárdát.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Müvészet,1973.julius - 24.oldal

Szenes Zsuzsa
ipari művész

Szenes Zsuzsa munkái díszítik
a Szabadság Szálló, a Telefonos
bár"-t és a Hotel Duna Inter-
Continental"-t.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Művészet, 1973.július - 24.oldal

Szeles Zsuzsa
textiltervező

A textil szakosztály titkára

----: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Titkársága.
Művészet, 1973. julius 45. oldal

Szenes Zsuzsa
grafikus

1964-ből folyamatosan készített
rajzokon a pillanatfelvételek
megsokszorozva térnek vissza.
A jelenetek fő gyökegesen vagy
visszintesen sorokba rendeződnek.

K.Kovalovszky Márta: Szenes Zsuzsa grafikái.
Művészet,1973.július - 24.oldal

Szenes Zsuzsa
-textiles

Az Iparművészeti választmány
tagja lett.

---: Határozat.

Müvészet, 1973.május - 44.oldal

Szenes Zsuzsa
Sextettverő

Legutóbb a Prizma 13 vihes-
fehérvári kiállításán láttuk Sze-
nes Zsuzsa gyapjutűzéses tükrös
fálelépet

Orsvát Katalin: A művészet otthonában
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szenes Zsuzsa
textilterverő

Szenes Zsuzsa függönyöket tervezett a Szőlő utcai gyermekotthonba, a kecskeméti Anonyhomok Szállodába, a füredi halászcsárdába.

Osvát Katalin: A művészet otthonában
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szenes Ísuzsa
textiltervező

Szenes Ísuzsa függönyöket tervezett az újszegedi pártiskola-épületébe, a budapesti Szabadság-szállóba, a Szép-völgyi úti Telefonos barba.

Csoát Katalin: A művészet otthonában,
Nők Lapja, 1973. január 27 – 14 oldal.

Szenes Iserza
textiltervező

Szenes Iserza végzett munkája a Hotel Duna Intercontinental bárjának tévelo álasztó textilpá-vái.

Oszát Katalin: A művészet otthonában, Nők Lapja, 1973. január 27 – 14 oldal.

Szenes Ísursa
textilterező

Szenes Ísursa gyapjúfonallól
kiarzott mennyiséget, készít
Miló Sándor belsőépítész által
tervezett párizsi magyar éttermekre

Asvát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szenes Ysursa
textilterverő

Szenes Ysursa a főiskolán a ~~textil~~ nyomottányag-terverést tanulta. Majd foglalkozásszerűen csinálta a textilfestést. Most a gyapjútúzéses műfajt kultiválja.

Osoát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 – 14 oldal

Szenes Iszusa
textiltervező

A művésznő most készített 9 kaipithoromgot, amit paliszandor fakuzkolatba akar beépiteni egy Svájcban élő magyar nőgyógyász.

Osvát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szenes Iszusa
textilszervező

A Prizma 13 csoporthoz tartozik a művésznő. A csoport legérdekesebb vállalkozása a gyermekkiállítás volt, 1971 májusában.

Csvát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szenes Zsuzsa
fextebteroerő

"Tükrös gyapjúfűzés vészlete" } repro
"Tarkán hímzett tükrös"

Oswát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 - 14 oldal.

Szerres Ísevsa

textilterverő

Most egy ajándéktárgy-pályázatra csinál apróságokat. A fazékfogó-tyúkocskát, tojás melegítőt, szalvéta-gyűrűt.

Oswát Katalin: A művészet otthonában.

Nők Lapja, 1973. jannár 27 - 14 oldal.

Szenes Zsuzsa
Sestalterverő

„A fárkfogó tyúkocska"
„Párna gyapjúból"
„Vallfa gyermekeknek"
} repro

Osvát Katalin: A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. január 27 – 14 oldal

Szenes Zsuzsa

Szombathelyen a fal- és tértextil biennálén munkája szerepel, egy gyapjúhímzés.

Láttuk, hallottuk.

1972. aug. 11. 20.59 | 11 | V.

Szenes Zsuzsa textiltervező iparművészt a Minisztertanács a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatával tüntette ki.

Pest Megyei Hírlap, 1974. ápr. 2.

Szenes Zsuzsa iparművész

a Művészeti Kislexikonban a ~~jelenlegi~~ jelenkori művészet képviselői közül új neveket vettek fel a szerkesztők. A művész szerepel a Kislexikonban.

Frank János: Mérész breviárium. Élet és Irodalom, Budapest, 1974. febr. 23.

Szenes Zsuzsa

Fodormenta című képének reprója emlitve.

Müggyüjtő, 1972.2.sz.63.l. (Olvasóink válaszoltak)

Szenes Zsuzsa textiltervező iparművész és grafikus

Szennyén jelenleg 9 napot tölt, önálló tárlatára kerül, mely Székesfehérváron lesz, 35-40 grafikája, 15 textilmunkája kerül a kiállításra. Grafikáiból a fővárosi Dürer-teremben ápr.-ban, külön kiállítást is rendeznek. A már elkerült „Régi nyaraló" – „Üszöiskola" – „Vásári hangulat" – „Passziánsz" c. (emlétve) új lapok sorakoznak,

Bertalan Lajos: Szennye, 1969.

Vas Népe, 1969. febr. 16.

Szenes Zsuzsa iparművész, grafikus. 2.) Folytatás, 7-8 új téma és „félkész termék" melyhez nem készít előzetes vázlatot, tustolla alól végleges formák kerülnek ki. Textilmunkáit is hasonló módszerrel készíti. Gyapjúhímzései rendkívüli munkaigényesek. Távolya nagykanizsai „Prizma B" kiállításon és a fővárosi textiles kiállításon is gyapjúhímzésekkel és falképekkel szerepelt.

Bertalan Lajos: Szennye, 1969.

Vas Népe, 1969. febr. 16.

Szenes Zsuzsa iparművész, grafikus 3.) Folytatás.
Első kiállítása 1959-ben a Mucsarnokban harmadmagával, legemlékezetesebb külföldi bemutatkozása a Majna Frankfurtban rendezett iparművészeti tárlat.

Bertalan Lajos: Zsennye, 1969.
Vas Népe, 1969. febr. 16.

Szenes Zsuzsa textiltervező

1959-ben a Műcsarnokban Hübner Aranka, Szabó Marianna, Szenes Zsuzsa közös kiállítását rendezték meg.

Frank János: Műterem, Hübner Arankánál. Élet és Irodalom, 1974. jan. 12.

Szenes Ísuzsa
textilképében sem arra valók a tükörszemek
hogy megnézzük magunkat benniük. Prizma 13
címmel nyílt meg vasárnap Székesfehérvá-
ron a tizenhárom tagból álló iparművészcso-
port második kiállítása.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/177 6 old.

Szenes Zsuzsa

Frank János: "Egy kerti ünnepély - Velem" cimmel ismerteti a Velemi Alkotó Mühely munkáját, s felsorolja a most ott dolgozó művészeket: Attalai Gábor, Bajkó Anikó textilművészek, Bánáti János belsőépitész, Bárkányi ATTila formatervező, Bodnár Eszter, Erdős Julia, Gulyás Kati, Harsai Ilona, Hoib Margit, Kele Judit, Kelecsényi Csilla, Lovas Ilona, Sándor Eszter textilművészek, Schrammel Imre kerámikus, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Tábori Gabriella textilművészek, Somogyi Pál belsőépitész, Tóth Sándor textilművész.
Fent nevezett mühelyt a szombathelyi Savaria Muzeum alapitotta textilművészek számára. A részvétel egy pályázat megnyeréséhez kötött.
Fenti cimü kritika Schrammel Imre nevénél található. Elet és Irodalom, Bp. 1977. nov.26.
XXI. évf. 48. sz. 12. lap.

Szenes Zsuzsa

Vadas József: "Szokatlan zászlók" cimmel részletesen ismertet egy -a szokásostól merőben eltérő- eredeti kiállitást. Az előzőleg Párisban rendezett bemutatót követte most a budapesti Párizsi Udvarban az u.n. "Utcatárlat", amelyen zászlószerüen kifüggesztve látható a művészek munkája. A kritika öt nevet emlit a tizennyolc kiállitó közül: Bódi Irén, Kele Judit, Keserü Ilona, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit.
A kiállitás ismertetését lásd: Szilvitzky Margit nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31. XXI.évf. 53. sz. 6. lap.

Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa
Munkácsy-díjas iparművész munkáiból a soproni Fabricius-házban 20 textilkollázst mutatnak be.

Magyar Hirlap 1977/232/6

S zenes Zsuzsa

SZENES ZSUZSA textilművész kiállítása tegnap nyílt meg Tatán, a Komárom megyei művelődési központban.

Magyar Hirlap 1978-213-lo

Szemes Imre

A Hajdúszoboszlói Galériában
volt tárlata.

Bánszky Pál: Kisgalériák.
Művészet, 1977. október. 40 Rap.

Szenes Zsuzsa

A Studió Galériában Tóth Valéria szobrászmüvész kiállitása október 29.-ig,

a soproni Fabricius-házban Szenes Zsuzsa iparmüvész textilkollázs kamara kiállitása október 30.-ig,

a Mücsarnokban Scholz Erik festőmüvész kiállitása október 30.-ig tart nyitva, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom Bp. 1977. okt. 15.
XXI. évf. 42. sz. 8. lap.

Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa rajza

15

ÉLET ÉS IRODALOM

1977. június. 18.
25. sz. 15. lap.

XXI. évf.

Bp.

diák egyaránt érzi. A pedagógusok mérhetetlen energiát ölnek az oktatásba, és a számonkérésben egyre lejjebb teszik a mércét. Az utóbbi esztendőkben gyenge tanulmányi eredmény miatt csak elvétve tanácsoltak el diákokat a G-i iskolából. A néhány fékezhetetlen rendbontót, igazolatlanul mulasztót is fájó szívvel bocsátották útra, egyfelől, mert ezzel csökkent az osztálylétszám, másrészt, mert nevelői lelkiismeretességből aggódtak, mivé lesznek ezek a gyerekek.

G-n ebben a tanévben a nagy óvatosság ellenére is lemorzsolódtak már vagy nyolcan-tízen. Az okok: csavargás, szülők válása, kiközösítés. Januárban az elsős lányok közül öten bejelentették, hogy átmennek az egészségügyi szakközépiskolába, mert ott tárt karokkal fogadják őket, s noha a kisállatokról és az emberi testről szervezett ismeretek között akad némi eltérés, megígérték nekik, hogy különbözeti vizsga nélkül elkezdhetik a második félévet. Némi huzavona után maradtak a lányok. De vajon volt értelme a marasztalásnak? Hímegyek, de akkor sem fogom veletek együtt a kakasokat és tyúkokat hajkurászni — nyelvel vissza a lány. — Mindig is utáltam az állatokat.

A pályaválasztás és pályairányítás gyakori esetlegességét tanúsítja az egyik fiú története is:

— A téesz-elnök javasolta a szüleimnek, hogy ide jöjjek. Fogalmam sem volt arról, hogy milyen szakmát választottam. Érdeklődtem az általános iskolai osztályfőnökömtől, de ő megvonta a vállát és rámmordult, hogy nem ismer minden újféle mesterséget.

Ha a tizennégy-tizenöt éves gyerek nem is tudja mindig eldönteni, hogy mihez van tehetsége, a három év alatt az iskola sokat tehet egy mesterség megszerettetéséért.

— Én utálom ezt a szakmát — jelentette ki szinte kérkedve az egyik csinos diáklány. — Itt az iskolában vették el tőle a kedvemet. Azt hiszik, nem látjuk, hogy van olyan tanár, aki legszívesebben gumikesztyűben fogná meg még a könyvet is? Ő magyarázzon nekünk a munka szeretetéről?

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVAN
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Szé
KÉZIRATOKAT ÉS RA
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Bud
Felelős kiadó: SIKLOSI NORBERT igazgató
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Bu
Könyv- és Hírlap K
Előfizetési díj: egy hónapra 10

Szenes Zsuzsa textiltervező művész

7 éve, hogy Szombathelyen rendezik a Kortárs magyar textilművészek orsz. találkozását és ev-vel a magyar textilművészet a városban atthonra talált. Szenes Zsuzsa kezdettől irányítója volt a szervező munkának és itt kell megemlíteni Buzás Atala és Szilviczki Margit nevét is.

Művészeti Magazin

1977. VIII. 25. 21.25 TV. D.

Szenes Zsuzsa, textil iparművész,
a Párizsi-udvarban zászló-kiállítást
rendeztek, melyen szerepelt a művész
munkája is. – Sajnos ismeretlen tettesek
Szenes Zsuzsa és Hübner Aranka mun-
káit, vasárnap este eltépték, részben el-
vittek

Szombat délelőtt.

1978. I. 14. Petőfi 10.00 – D –

Szenes Zsuzsa

A Lausanne-ban megrendezett textilművészeti kiállitást Vadas József ismerteti "Textilbörze" címmel.
A cikk szerint 1962 óta itt rendezik a nemzetközi textilművészeti tárlatokat s az eddigi nyolc esetben bemutatott művek seregszemléjén hat magyar művész szerepelt: Bán István, Széchenyi Lenke, Hajnal Gabriella, Cságoly Klára, Tóth Sándor, s a legutóbbin Droppa Judit, akit harminchárom magyar közül választottak ki.
A magyar textil megujhódásának kezdeményezőit is megemliti: Szilvitzky Margit, Attalai Gábor és Szenes Zsuzsa művészeket.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 25. XXI. évf. 26.sz. 12. lap.

Fenti cikket lásd: Droppa Judit nevénél.

Szenes Zsuzsa,

viheti előbbre a szocializmus epítés
ntosabb feltételének, a „jó" és a „szép"
nűvészi — magyar építészet megterem
ügyét.

zetek

eredeti cím: Negyedszázados a Magyar Építőr
vetsége
Magyar Építőművészek Első Országos Kongressz
ober 26—28. Építőipari Könyv- és Lapkiadó, I
. (Kézirat).
her József, Granasztói Pál, Kismarty-Lechner J
Máté. Weltzl János: Az építészet háború utáni

Szenes Zsuzsa: Cím nélkül, 1977

Látóhatár, Bp. 1978 júl.

152.

Szenes Zsuzsa

"Szövött levél" c. képét hozza a lap a művész kiállitásáról.
Repr.

Fenti Képet lásd: Vadas József: "Fatehpur Sikri Budapesten c. cikénnek hátlapján: Lucien Hervé a francia nevü magyar müvész Elkán László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. junius 3.
XXII. évf. 22. sz. 11. lap.

Szenes Zsuzsa ipdrművész

Székesfehérvárott megnyílt vasárnap munkáinak kiállítása.

Magyar Hírlap, 1969. márc. 3.

Szenes Zsuzsa

A Műcsarnokban 1959-ben Szenes Zsuzsa-Hübner Aranka-Szabó Marianne közös kiállítását rendezték meg.

Frank János: Szabó Marianne-vál. Élet és Irodalom, 1969. márc. 1.

Szenes Zsuzsa textilművész

Művei szerepelnek az Iparmüvészeti Muzeum disztermében re ndezett kiállitáson,amelyen a torontói világkiállitás magyar iparmüvészeti anyagát mutatták be

Magyar Nemzet 1973 augusztus 17

4.old.

Szenes Zsuzsa

népművészetet ugyáteremtő, színes pamut-
varással keretelt boloudós tükreibe szin-
te beleképzelhetjük a grimaszokat vágó
gyerekarcokat a Prizma 13 csoport kiál-
litásán. Mezei Gáborral közösen is tervezett
tükrös fali szekrényt.

Bojár Iván: Gyermekbirodalom a Műcsar-
nokban.

Magyar Hirlap 1971/144 6 old.

Szenes Zsuzsa

„Harmat", textilfaliképe, 1971.
repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1972.

Szenes Zsuzsa

„Harmat", textil falikép, gyapjú
hímzés tükörrel (1971. 157 x 85 cm

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Diallítása
1972.

Szenes Zsuzsa

/vadas/ sign.-val "Magyar design?" cimmel közölt beszámoló felsorolja az Iparmüvészeti Muzeum jubileumi kiállitásán szereplő müvészeket. "Mai magyar iparmüvészet I." a cime a tárlatnak s ezen vesz részt a müvész is, akinek munkáját dicsérettel emliti meg a kritika.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 9.
XVI. évf. # 5o. sz. 12. lap

Szemes Zsuzsa
textiltervező

1974-ben a Munkácsy díj
III. fokozatát nyerte el Sze-
mes Zsuzsa textiltervező

------: 1974. év Művészeti díjas képzőművészei.
Művészet, 1974. április - 48.oldal.

Szenes Zsuzsa

Mesebeli alakjai, növényindái apró tükröcskét rejtenek a fáliszönyegen, a néző magát is megláthatja a mesefigurák és varázsos vonalak között a Prizma 13 csoport bemutatótermében.

Trencsényi László: A Prizma 13 csoportról.

Rajztanítás 1973/1. 33 old.

Szenes Zsuzsa

Müve szerepel a szombathelyi
III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24

2.old.

Szenes Zsuzsa

neve emlitve

Kritika 1971 november-december

50. old.

Szenes Zsursa

„Fogadó" c. gyapjúhímzése szerepel a II. fal- és tértextilbiennálén Gombathelyen

Kritika 1972 október 38.old.

Szemes Lszusa
textilterverő

„Hárastársak"
(repro)

Molnár László: II.fal és tértextil biennálé.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Szenes Zsuzsa
textilkeverő

„Fogadó"
(repro)

Domanovszky György: Textilmüvészetünk ma...
MÜVÉSZET, 1972.október-november - 39.oldal

Szenes Zsuzsa

Írásait emléti a szerző, diszérően.

Koczogh Ákos: Iparművészeti kritika; Ipari Művészet, 1973/4. 12. 9. l.

Szenes Zsuzsa

Munkáival szerepel Manchesterben a Magyar Kulturális Hét (okt. 8–13.) keretében rendezendő textilművészeti kiállításon.

Hétek; Mügyűjtő, 1973/3. sz. 61. C

Szenes Zsuzsa
ipanüvész

A Szovjet Kultura és Tudomány
Háza Szamovár-Bajában van a
a művesmő gyapjuszőnyege és
hét tércelválasztó textilje elhelyezve.

Hajdu István: A Szovjet Kultura és Tudomány Háza

Müvészet, 1973.november - 33.oldal

Szenes Zsuzsa
ipanüvén

Gyapjutrónyeg (várlat)
(repro)

Hajdu István: A Szovjet Kultura és Tudomány Háza
Müvészet, 1973.november - 33. oldal

Szemes Zsuzsa

A cikk a művész rajzait és grafikáit méltatja.

Korunk, 1969./11. 1839. o.

Szenes Zsuzsa
textiltervező

Budapesten a Villamosipari Kutató-intézet igazgatói szobájába elhelyezendő textilkép pályázaton részt vett a művész.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőmüvészeti pályázatok.
Müvészet, 1974.február - 48.oldal

Szenes Zsuzsa textiltervező iparművész

A "Munkácsy Mihály-dij III. fokozatával" tüntették ki, -közli a lap: "Dijak, kitüntetések - 1974" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 2. lap.

Szenes Zsuzsa, iparművész, textiltervező

A munkácsy M.-díj III. f.

— : Az új művészeti díjasok névsora 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 1.

Szenes Zsuzsa, textilfervező

Munkácsy M.-díj III. f.

-: Kiontokák az idei irodalmi és
művészeti díjakat 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 11.

Szmes Zsuzsa
grafikus

Bécsben a Collegium Hungaricumban rendezett "Magyar Női Képzőművészeti Tárlat"-on részt vett.

-.- Magyar művészek kiállításai külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal.

Kenes Zsuzsa
textilkervező

Gyapjútüréseí szinfoltjai a
táskatnak.

Erdős György: A PRIZMA 13 székesfehérvári kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 40.oldal

Szenes Zsuzsa
A témakörnek vonikus megközelítését nyújtja: Környezetünk védelméért immel kiállítás nyílt a TIT természettudományi stúdiójába.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/171 11 old.

Szeles Zsuzsanna.
Magyar képzőművészek alkotásaiból nyílt szombaton kiállítás az ausztriai Traismauerben. A kiállításon Szeles Zsuzsanna is részt vett.

Magyar Hírlap 1972/132 13 old.

Szenes Zsuzsa
részt vett a Collegium Hungaricum
kiállításán Bécsben, amelyről elis-
meréssel írt az osztrák sajtó.

Magyar Hírlap 1972/85 8 old.

Szenes Zsuzsa

VI.6-án kiállitás nyiltMadridban,a Modern Müvészetek Muzeumában.A kiállitáson szerepelt Németh Éva szövött faliképekkel,Szenes Zsuzsa ötletes eljárással alkotott kompozicióí, Hübner Aranka és Gulás Zsuzsa kézi festésü kárpitokkal Solti Gizella és Fett Jolán gobelinjei képviselik a többi között a kortárs textilmüvészetet.A kiállitás Barcelonában, Valenciában,Geromában kerül megrendezésre.

Magyar Hirlap 1974/155 8.

Szenes Zsuzsa

Asszonyi Tamás szobrászművész, Bognár Árpád grafikus, Csikszentmihályi Róbert szobrász, Gácsi Mihály grafikus és Szenes Zsuzsa textiltervező iparművész kapta a Munkácsy díj III. fokozatát 1974 ápr.4-én.

Magyar Hírlap 1974/91 4.old.

Szeres Zsuzsa

1974-ben a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát megkapta.

Népszava, 1974. ápr. 2. 102 lap. 77 sz. 3r.

Szenes Zsuzsa.

Szombathelyen a második textilművészeti biennálé keretében a Derkovits teremben textil, fatiképp, faliszőnyeg bemutató nyílik. Faliszőnyege szerepel a bemutatón.

TÉKA.
1972. VII. 20. TV. 18.40 Ka.

Szenes Zsuzsa grafikus

A vásárhelyi őszi tárlat akt. S.-án nyílik meg, melyen művei szerepelnek.

Láttuk, hallottuk, a kiállítótermekben.

1972. X. 7. 17.44 Petőfi |11| V.

SZENES ZSUZSA, iparművész

K. Kovalovszky Márta 1971-ben tanulmányt írt: Szenes Zsuzsa függönyei címmel.-Lányok Évkönyve, Bp. 1971. 35-36. 293.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1970-71.évi tevékenységéről.-Irodalmi munkásság. 293.old

ALBA REGIA, XII. Az István Király Múzeum Évkönyve. 1971.-Székesfehérvár, 1972.

SZENES ZSUZSA, iparművész

A Székesfehérvári István Király Múzeum Képzőművészti Gyüjteménye 1968-69-ben 60774 forintot fordított vásárlásokra.. vétel utján került a gyüjteménybe Szenes Zsuzsa gyapjúszőnyege. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.-Képzőmüv.Gyüjt. 169.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve, XI. 1970. Székesfehérvár, 1971

SZENES ZSUZSA, iparmüvész

A Székesfehérvári Csók István Képtárban 1969. március 2-től március 31-ig Szenes Zsuzsa iparmüvész kiallitása volt. Látogatók száma: 3779 volt.-Az előszót irta: K.Kovalovszky Márta, IKMK, D/ 66, 1969, -170.és 172.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fehérmegyei Muzeumok 1968-69.évi tevékenységéről.-Kiadványok,Időszaki kiallitasok, 169-171.old

ALBA REGIA, Az Istgan Kiraly Muzeum Evkönyve. XI. (1970 1971. Székesfehérvar

Szenes Zsuzsa

Németh Éva, Szilvitzky Margit, Balázs Irén művészek szerepelnek a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennálén.
Vadas József: "Kapucnik a májusfán" cimmel a négy művész munkájával kapcsolatban megjegyzi, hogy sem stilusban, sem minőségben nincs lényeges különbség a korábbiak és a mostaniak között.
Szenes Zsuzsa "a gyapju himzésbe varrt tükrökkel a nézőt is belopja "Rózsás labirint"-jába."
Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Szenes Zsuzsa,

Szilvitzky Margit és Németh Éva a szombathelyi II. Fal és Tértextil Biennálé I. díját nyerték el müveikkel, -közli a lap "Szombathelyi kárpit" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 7.
XVIII. évf. 36. sz. 8. lap.

Szenes Zsuzsa

"Lirai tárgyisme" cimmel Frank János ismerteti a müvész "Kelmék és himzések" c. müvét, melyet a Corvina kiadó jelentetett meg.
A müvészt a legjelentékenyebb magyar iparmüvészek egyikének tartja a kritika. Kötetében remekül válogatta össze a képanyagot, régi, modern müvek és népmüvészeti darabok reprodukcióiból. A szines képek közül Frank János kiemeli a fekete-fehér dunántuli himzett lepedővéget, a dunántuli párnavéget, a XVIII. századi magyar selyem tüfestést, a Szentgáli piros-rátétes fehér szürt és egy részletet a XI. századi bayeux-i kárpitból.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31. XVIII. évf. 35. sz. 10. lap.

Kenes Zsuzsa, iparművész

Vörösbeg c. faliképével szerepel a

torontói világkiállításon.

— : Holdvilág, ezüstből 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 25.

Szenes Zsuzsa, grafikus, textilművész

szerepel a berni Coll. Hungaricum tárlatán.

– : Magyar kiállítások külföldön 9.

Népszabadság, Bp. 1972 márc. 8.

Szenes Zsuzsa textiltervező

A Prizma 13 tagja, kiállításon vett
részt a Miskolci Galériában

Megnyílt a Prizma 13 kiállítása Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/37 12 old.

Szenes Zsuzsa, textilművész

Úttörő munkát végzett.

P. Brestyánszky Ilona: Dél-Dunántúli textilmű-
vészek kiállítása Szabadkán
438-439.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

Szeles Tsuzsa

a "Prizma 13" iparművészcsoport tagja. A csoport kiállitását /Műcsarnok, Kamaraterem/ ismerteti

Császár László: A "Prizma 13" csoport kiállitása a Műcsarnok Kamaratermében. - Magyar Épitőművészet, 1971.5.sz.60-61.l.

Szenes Zsuzsa

„Fogadó" c. textilje szerepel
a szombathelyi fal- és tértextil biennálén

Magyar Nemzet 1972 augusztus 20
11 old.

Szemes Gyula textil- és grafikusművész

a bécsi Collegium Hungaricumban tegnap nyílt meg öt magyar művész közös tárlata, melyen művei szerepelnek.

Népszabadság, 1942. márc. 8.

Szenes Zsuzsa

A Prizma 13 csoport műcsarnoki kiállításán munkája szerepel, huricolt anyagú falidíszek.

P. Szűcs Julianna: Játék és csomagalos.

Népszabadság, 1971. máj. 14.

Szenes István, belsőépítész
Faluház, Diósjenő.

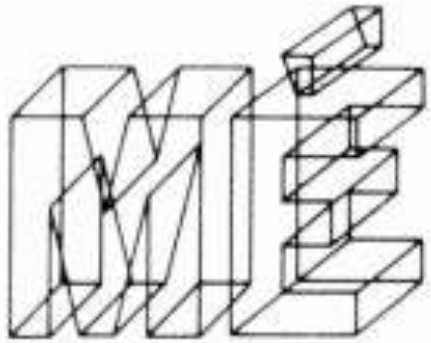

ÉPÜLETEK

Konstruktőr: Ladics Ilona; belsőépítész: Szenes István; szerkezettervező: Ercsényi Sándor; gépész tervező: †Kozák Miklós; elektromos tervező: Nagy Józsefné; közműtervező: Thurchányi Géza; út-kert tervező: Pócsy Györgyné; organizációtervező: Koronczy Endre; generálkivitelező: Zalaapáti Építőipari Szövetkezet; beruházó: ZALABER; tervezés ideje: 1976—77; építés ideje: 1978—80; építési összköltség: 4 186 000 Ft (felszereléssel és társadalmi munkával együtt 5 100 000 Ft); fajlagos építési költség: 2511 Ft/m³.

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 41-old.

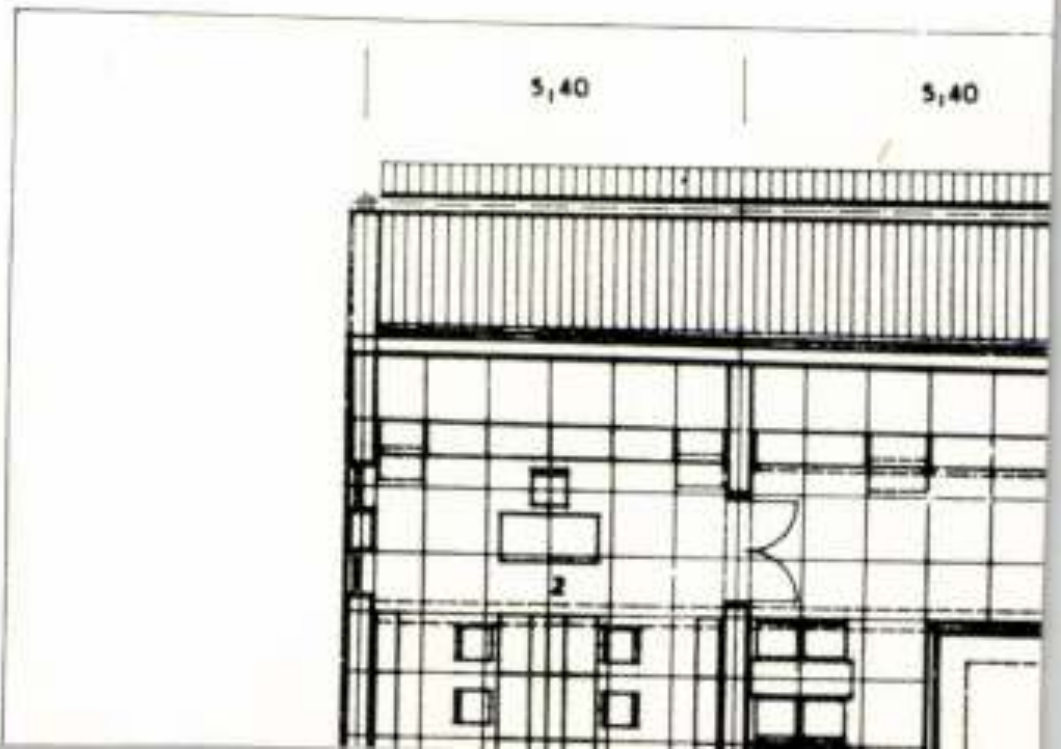
5,40
5,40
2

Szenes Zsuzsa

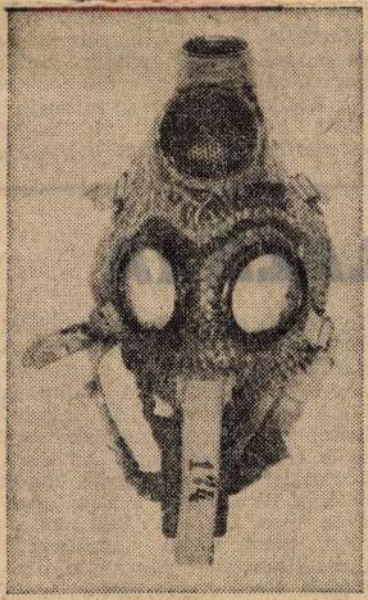

Szenes Zsuzsa: Minitextil

A különböző forrásokból származó értesülések a bűntényt hasonló módon rekonstruálják. Nyilvánvaló, hogy nem Pelosi az egyetlen gyilkos, sőt talán nem is ő gyilkolt. A gyilkosság oka azonban mindmáig kiderítetlen. Egy bejelentés szerint Pasolini filmet akart készíteni a homoszexuálisokat zsaroló bandáról és ezért nyomozott utánuk. Mások arra utalnak, hogy a Termini-pályaudvar és a Colosseum környékének pillangói közül sokaknak volt leszámolni valójuk Pasolinival, aki állítólag nem volt eléggé gáláns. Pelosi védői is ezt a verziót tették magukévá, s a védelmet arra építik, hogy minél jobban besározzák az áldozatot, annál inkább sikerül áldozatként beállítaniuk védencüket.

Ha viszont azt vizsgáljuk, hogy kinek volt hasznos Pasolini halála, egészen más következtetésre kell jutnunk.

Pasolini utolsó filmjét, a *Salót* az olasz cenzúra betiltotta, mert

lami Déry
12-én.
TAUNO YL
ER. Bemu
Színházban

Hangvers

FISCHER A
neakadémi
6-án.
MARGUERIT
Zeneakadé
cember 7-é
FÁBIÁN MÁ
hangversen
termében,
A MAGYAR
SENYZENI
Erkel Szín
9-én. Vezér
ro.
LEHOTKA
neakadémi
ber 9-én.
A POSTÁS
hangversen
termében,
Lukács Erv
A KODÁLY
senye a Z
december
AZ AUSZTR
versenye a
mében, de
A PARREN
versenyé
mében, de

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 6.
XIX. évf. 49. sz. 8. lap.

...nt megtesz-
...k kultúrá-
...os. Nagy ha-
...yvilág című

... kulturális együtt-
működésének mintájaként emle-
getnek.

T. Gy.

... Lépnünk kellett,
hogy megőrizzük a rádió vonzere-
jét. Kezdetben olyan új műsortípu-
sokat kísérleteztünk ki, melyek
korszerű rádiós eszközökkel, szóra-

...RVÁTH BÉLA H ALÁLÁRA

... jövőjében és
... Magyarország
...t A Végkor cí-
...etének elősza-
... jöttünk haza,
... ő 17 évi, én
...földi élet után.
...napon, amikor
...n egy sikeres
... Zweig Dél-
...égével együtt
...t, mert nem
...zátlanságot.

... együtt szer-
...m alapított és
...ban — megje-
... a folyóiratot
...zunkban. Szel-
...a, ha közös el-
...esülnek. Nem
...gyanazt foly-
...letében tett:

lamos. Együtt alapították a Szép Szót József Attilával és Hatvany Bertalannal 1936-ban, de egy évvel korábban ott volt a Vigilia című katolikus irodalmi, tudományos és kritikai folyóirat születésénél is. Katolikus-nemzeti költőnek és forradalmárnak tartotta magát, hitvalló költőnek, de a liberálisok és radikálisok sem álltak tőle távol, az Esti Kurir vezércikkeiben a szabadelvűség ábrándjait hirdette.

Eredeti, egyéni hangú költő volt és jeles műfordító, nemzedékének egyik legkiválóbb képviselője. Mindig meg tudta újítani önnönmagát. Mindig többet mondott annál, mint amennyit közvetlenül ki akart fejezni, ami az igazi nagy költők váteszi küldetésének jele

Tulajdonképpen mindig a lázadási korszakaiban írott műveiből élt. A harmincas években és a negyvenes évek elején ő, a katolikus költő ostromolta a legszenvedélyesebben az egyház megalkuvását és a Horthy-rendszert. Az elsők között írta alá a magyar költők és írók tiltakozását a zsidótörvények ellen. Ezt azért kell említenem, mert sokan antiszemitizmussal vádolták. Megkapta büntetését. Hathónapos börtön, majd katonai behívás, egymást követően tizenhárom alakulathoz. Nem tudott a sorsa elől menekülni. Nyugat-Németországban került amerikai hadifogságba. Onnan szabadulva gyalogosan és autóstoppal érkezett Rómába. Nem politikai, hanem személyes ok miatt nem tért haza.

Szenes Zsuzsa

Budapesten született 1931-ben. Iskolai végzettsége: Magyar Iparműszeti Főiskola 1955.
Kiállítások: Budapest 1959, 69, 72.; Moszkva, Berlin 1967.
Katona László: II. Fal-és tértextil Biennále, Bombathely, 1972.

Szepes Zsuzsa

Bukareszt, Bécs, Graz, Kairó 1968.; Bologna, 1969.; Minszk, Tallin, Nottingham 1970. Norwich 1971; „Prizma-13" csoportkiállítások Budapesten és vidéken.

Katona László: II. Fal és téztextil Bienná-lé, Szombathely, 1972

Szenes Zsuzsa

Egyéni kiállítások: Műcsarnok Budapest, Sopron (1959); Gyula (1962); Békéscsehérvár (1969); Dürer terem Budapest (1969): IV galéria (1971.)

Zatona László: II. Fal-és tértextil Biennálé, Zombathely, 1972.

Kenes Ísuzsa

Díj: I Fal- és tértextil Bienniálé, Kombathely 1970. Bemutatott műve: 27. p. reprodukció: „Fogadó," gyapjúhímzés, 198 x 108 cm.

Katona László: II. Fal- és tértextil Bienniálé, Kombathely, 1972.

Szenes Ismrsa

textilterveró-

Csavarja, varrja munkáit

Földes Anna: Mostan szines mintákról álmodom

Nők lapja, 1968. nov - 47 szám.

Szenes Zsuzsa

"A textiles Szenes Zsuzsa grafikái"-t , mint figyelemre méltó munkát emliti meg Vadas József: "Akadozó csapatjáték" c. kritikájában, de megjegyzi, hogy „uj vonással nem gazdagitja az alkotójáról kialakitott képet."
A székesfehérvári István király Muzeumban megnyitott "Prizma 13" második kiállitásán szerepelnek a müvész munkái.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juli. 8.
XVI. évf. 28. sz. 12. lap.

Szenes Zsuzsa.

a 18. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
húmvéssi szerepelnek.

a Vásárhelyi Őszi Tárlat.

1971. X. 17. 22-20 Petőfi /11/V.

Szenes Zsuzsa

A Vásárhelyi Őszi Tárlaton hímzett tükrösei szerepelnek.

Tandi Lajos: Őszi Tárlat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1971. okt. 12.

Szenes Zsuzsa textiltervező művész

a Prizma'13 iparművészeti csoport egyik alapító tagja.

ppl.: Prizma'13

Északmagyarország, 1972. febr. 12.

Szenes Zsurse

Tisztelettel a Kincses családnak
I–III, húmrés, 43x31

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmező vásárhely '71

Szenes Zsuzsa

Uszólecke 1969; tollrajz

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Szenes Zsuzsa

A közölt reprodukció a Tértextil Biennálén szerepelt. Cime Fodormenta.

Műgyüjtő, 1971.4.sz. 13.1.

Szenes Zsuzsa

A Fodormenta c. textilje gyapjuszövéssel készült. Fiatal nőt ábrázol, mérete 18ox llo cm. A cim a virágra és a nőre utal.

Vadas József; Fodormenta; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 12.l.

Szerles Zsuzsa
textilművész

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972 március – 29. oldal

Szenes Iszusa
textilterverő

Térelválasztó textilképei a Gipsy
bárban vannak elhelyezve.

Ruzsa Gyula: Ötvösmunkák a Hotel Duna
Művészet, 1972 április - 24 oldal.

Szenes Zsuzsa

Művei szerepelnek a bécsi Collegium Hungaricumban rendezett Viállításon

Magyar Nemzet 1972 március 7
4. old.

Szenes Zsuzsa textiltervező

a „Prizma 13" művészcsoport

tagja, szerepelt a Kollektíva Kiállításán

a Miskolci Galériában

Napjaink 1972 március

Szenes Zsuzsa

A tárlaton bemutott műve:

„Tisztelettel a Kincses családnak"

I–III., himzés, 43 x 31 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tár-

lat, Hódmezővásárhely, 1971

Szenes Zsuzsa, [ ]

Szerepel a vásárhelyi őni tárlaton.

(Megemlítve: „kihívóan pop-artos hímzéseinek kétélű népiessége.")

Rózsa Gyula: Egy katalógus és egy kiállítás

7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 15.

Szenes Zsuzsa

A székesfehérvári Csók István Képtárban grafikáit és himzett faliszőnyegeit mutatta be /1969. III. 2--3o./. Tollrajzain kisvárosok, régi lakások, gyermekkori emlékek elevednek meg. Szimbolikus és dekoratv faliszőnyegei közül a Virágot szagoló nő emelkedik ki. A Dürer Teremben kamarakiállitása volt /1969. IV. 11--25./.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 48.l.

Szenes Zsuzsa

A miskolci Galériában Prizma 13 cím-
mel ipari művészeti kiállítás nyílt,
melyen munkáját bemutatta.

Déli Hírlap, 1972. febr. 15.

Szenes Zsuzsa textiltervező iparművész

Grafikáival szerepel több magyar művész alkotásaival együtt a bécsi Collegium Hungarcumban rendezett és márc. 9.-én megnyitott kiállításon.
"Tájékozódás" c. rovat "Magyar tárlatok külföldön" c. közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 6. lap.

Szemes Tsuzsa
textilterverő

"Textilhép"
" (repro)

Osvát Katalin: Álloh Dunánk szélen . . .
Nők Lapja, 1970. február - 7 szám.

Szenes Zsuzsa

textiltervező

A Hotel Duma Intercontinental
Gipsy bárjában van tiszteletlenül
textilhipe elhelyezve

Ozsát Katalin: Állok Dumánk szelén . .
Nők Lapja, 1970. február - 7 szám

Szenes Zsuzsa
textilművész

„Tüksös" (repro)

Bojár Iván: A mai magyar iparművészetről.
Tükör, 1975. január 28–16 oldal.

Szenes Zsuzsa
textiltervező

Méltalós

Bán András Hibrur Aranka selyemhárpitja
Művészet, 1975. március – 30 oldal

Szenes Zsuzsa iparművész

a Jubileumi ~~Kep~~ Iparművészeti Kiállítá-
son szerepel „Rózsás" labirintje. (említve)

P. Brestyánszky Ilona: Iparművészetünk 30 éve
Dalgozók Lapja (Komárom), 1975. júl. 27.

Lenes Zsuzsa textilművész

Kiállít a Iparművészeti Múzeumban.

– : Mai magyar iparművészet II.

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 17.

Szenes Zsuzsa textilművész

Madridban, a Modern Művészetek Múzeumában a mai magyar textilművészetet reprezentáló kiállítás nyílt, melyen szerepelnek munkái ötletes eljárással alkotott kompozíciói.

Magyar Hírlap, 1974. jún. 7.

Szenes Zsuzsa
textiltervező iparművész kiállítását
Szegeden, a Bartók Béla Művelődési
Központban tegnap nyitotta meg.
Vinkler László festőművész.

Magyar Hírlap 1972/250 Sold.

Szenes Zsuzsa
Afféle városi folklort teremt varott faliképével. Részt vett a Textil és ötvös-munkákbemutatóján a Csontváry-teremben.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/282 10 old.

Szenes Zsuzsa

A Fészek Klubban rendezett kiállitásán, "két Szenes Zsuzsa mutatkozik be egyszerre" -irja kritikájában Vadas József: "A textil offenzivája" cimmel. Az egyik, aki a csomózott technikával készitett szőnyegeket mutat be, melyeket emberszabásu növényekkel és virágformáju kislányokkal népesit be, a másik a grafikus - müvész, most először jelentkezett textilmontázsokkal. Ezeken himzések, varrások, elsárgult fényképek szerepelnek. Ezt a kétféleséget a kritika akként magyarázza, hogy a textiles, a grafikustól tanulta meg, mire képes a textil. Élet és Irodalom, Bp. 1975. jan.4.

XIX. évf.1. sz. 12. lap.

Szenes Zsuzsa

"Textilkép" /részlet/ cimmel a lap hozza a müvész munkájának repr.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. jan.4.
XIX. évf. 1. sz. cimlap.

Szenes Zsuzsa

Rést vett a Hombathelyi Savária Múzeumban rendezett III. Tal és tértextil Biennálin

Bereczky Tóránt cikke

Kritika 74/10

30.o.

Szenes Zsuzsa
Iparművész

A Szovjet Kultura és Tudomány
Háza alkotógárdájának tagja

Magyar Építőművészet 1974/4 25.old.

Szenes Ilsuzsa

Sextiltervező

Szenes Ilsuzsa „Rózsás bakirint" című faliképe első díjat nyert a szombat-helyi Biennalén.

Szemes Ivursa
textiltervező

Rózsás kalirint (részlet)
" (repro)

Szenes Zsuzsa

Neve az új Képzőművésteti Kislexikon kapcsán említve.

Dévényi Iván cikke.

Vigilia /73/11

783

Szenes Zsuzsa

Harmat című textil faliképe szerepelt a Mai magyar iparművészet című kiállításon az Iparművészeti Múzeumban.

Szilágyi Péter: Mai magyar iparművészet, Ipari Művészet, 1972/6. sz. 17. l.

Szeres Zsuzsa

A textil- és ötvöspályázat díjazott művészei között szerepel.

Dvorszky Hedvig: Iparművészek a Gontváry Teremben; Ipari Művészet, 1972/6. sz.
20. l.

Szenes Zsuzsa textilfestő

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

307, 316. oldal

Szeles Erzsa

Műve szerepel Vattay Elemér gyűjteményében.

Dévényi Iván: A „hites fotografus" gyűjteménye; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 13. l.

Szenes Ésuzsa

Szerepelt telehúzett és kis tükrökkel díszített gyapjúszőnyege.

Fal- és tértextil művészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő anketon; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 15. l.

Szenes Iswisa

Munkája teljes értékű művalkotás.

Fal- és festészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Festészeti Biennálét követő enketen; Japán Művészet, 1973/1. sz. 14. l.

Szenes Zsuzsa

Fogadója inkább való köztereinkre, mint magánlakásba (Bódy Jrén Kék paradicsomához hasonlóan). Egyedi alkotás, tanulsággal az ipar számára is.

Fal- és tértextil művészetünk (Korzogh Ákos hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő anketan); Ipari Művészet, 1973/1. sz. 11. l.

Szenes Zsuzsa

Kísérleti textilműhelyek működését hiányolja. – Az exkluzív gobelinművészet helyett a művészek a technikák újra felfedezéséhez folyamodtak. – A biennálésa delegált szonjet textilművész és művészettörténész a 72-es bemutatót magasra értékelték, utóbbi tanulmányt ír róla.

Fal- és tértextilművészetünk; Szenes Zs. hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő anketen; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 12. l.

Szenes Zsóka

A szombathelyi 3. Fal- és téstextilbiennálén I. díjat nyert faliképével.

Népszava, 1974. júl. 12. 102. évf. 161 sz. 4p.

MDK.

Szenes Iszrsa
grafikus

Gyulán szerepeltek grafikái

—: Ilírek
Művészet, 1963. február – 46 lap.

Szenes Zsuzsa textilművész

Az 50-es években batikolással foglalkozott.

P. Brestyánszky Ilona: Dél-Dunántúli Textilművészek Kiállítása Szabadkán.

Jelenkor, Pécs, 1971. (?) 5.

Szenes Zsuzsa

Az ankét egyik hozzászólója

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatói

1970. IV. 14. l.

Heves Zsuzsa

A Vasmegyei Tanács III. díjra javasolta

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztató 1970. IV. 12.

Szenes Zsuzsa

II. díjat kapott (7 szavazattal)

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV.

Szemes Zsuzsa vajzai

Fátóhatósz 74/juli borítólap.

Szenes Zsuzsa

Mai textilművészetünk jelentős alakja. Az anyag szépségét tartja fontosnak, kiemelkedőnek műveiben.

Népszava, 1973. okt. 27. 101. erf. 252n. 8n.

Szenes Zsuzsa textilművész

A szombathelyi Savaria Múzeumban jól. 12.-én nyílik a III.-ik Fal- és Körtextil Biennalé, melyen „Rózsás labirintus" c. munkáján a vastag fonalat, erős vászonalapra áltögeti. (említve)

Képes Krónika

1974.VI.6. TV. 18.35 Ka.

Szenes Zsuzsa textiltervező iparművész.
Átadták az idei irodalmi-és művészeti díjakat. Munkácsy-díjjal tüntették ki a művészt.

Esti Kránika I.
1974. ápr. 1. Kossuth 19.00 (11) M.

Szenes Zs

Hajdúszob ... ek
bemutatája

Napló, aktóber

Magyar Nemzet, 1975. okt. 14.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 8

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Szenes Zsuzsa textil-tervező

SZENES ZSUZSA TEXTILTERVEZŐ kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők október 12-től 16-ig Hajdúszoboszlón, a városi művelődési központ kiállítótermében.

Szenes Zsuzsa

Párizsban az Etienne Marcel utcái Sin'Para galériában magyar falizónyegek kiállítása látható, júl. 4.-ig. 30 falizónyeget mutat be a kiállítás, nelyen szerepel a művész alkotása is. A L'Humanité kritikusa fellúnja a figyelmet e művekre.

(1.): Párizsi siker.
Esti Hírlap, 1975. jún. 23.

Szenes Zsuzsa, [ ]

L.: Péri Lánló

(l.): Tetszenek ..... 8.

EST I HIRLAP, Bn. 1975. jún. 23.

Szenes Zsuzsa textiltervező

A hajduszoboszlói városi Művelődési Központ kiállitótermében október 12.-én nyitják meg a művész kiállitását, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 11.
XIX. évf. 41. sz. 8. lap.

Szenes Zsuza

"Lodzban, a triennálén" címmel Frank János számol be a lodzi kiállitásról, melyet a Központi Textiltörténeti Muzeumban rendeztek. Az I. nemzetközi kárpittriennálén hat magyar művész vett részt: Cságoly Kléra, Pászthy Magda, Szabó Éva, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit és Tóth Sándor.

Frank János -fenti cimü- beszámolóját lásd: Szilvitzky Margit nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 15. XIX. évf. 46. sz. 12. lap.

Szenes Iszusa

A bécsi Stadtmüzeumban magyar textilművészeti kiállítást rendezték, amelyen a művész is részt vett.

–: Textilművészeti kiállítás.

Kor. 1977. június 26 - 24 lap

Szenes Zsuzsa

"Egy év" cimmel a lap hozza a müvész rajzát.
Repr.

Fenti képet lásd: Tardi Sándor nevénél, a müvész rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 2o.
XIX. évf. 51. sz. 13. lap.

Szenes Zsuzsa

"Teregetés" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Vilt Tibor nevénél
"Vilt Tibor 7o éves" cimmel Frank János
megemlékezésének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 13.
XIX. évf. 5o. sz. 14. lap.

Szemes Zsuzsa

Ebben az évben a Fal és Textil
Biennale győztese: Szemes Zsuzsa,
Szombathy Margit és Németh Éva.

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Művészet, 1976. augusztus - 14.oldal.

Szenes Iszusa

Szenes Iszusa a hőszegi hialkban
sok gyapjúhimzéses falikárpitjait
helyett, most tárgyakkal és fogalmak-
kal manipulál.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Müvészet, 1976.augusztus - 18.oldal.

Szeres Zsuzsa

Szeres Zsuzsától a Velemi Alkosó
műhely egy egész dokumentá-
ciós gyűjteményt kapott.

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Művészet, 1976. augusztus - 14. oldal.

Szenes Zsuzsa

Egy 18×15×15 cm. méretű gyermek gáralarcot Szenes Zsuzsa talált. A gáralarc vászonfelületét szi-nes gyapjúval varta ki a művész-nő.

K. Kovalovszky Mária: „Egy talált tárgy megtisztítása". Művészet, 1976. augusztus – 18. oldal.

Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa művészetének
fordulópontja a gáválanc,
mégse jelent kizteleu fordulat-
ot, mert mögötte áll a rajzok
és textilek hosszú sora.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Müvészet, 1976.augusztus - 18.oldal.

Szeles Zsuzsa

A szombathelyi Biennale 3 első
díjasa Németh Éva, Szeles Zsu-
zsa és Szilvitzky Margit is most
közösen a Zwinger bástyában
lesz közös kiállításuk.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Müvészet, 1976.augusztus - 18.oldal.

Szenes Ísursa

Szenes Ísursa az 1975-ös szombat-
helyi mini-textil kiállításon kiszett
gázálarca szerepel. Ez műtiegy összé-
szűrűsédési pont a korábbi organikusan
növekedő növött felületei és mostani
textilobjektjei között.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Művészet,1976. augusztus - 18.oldal.

Szenes Ísusa

Szenes Ísusa kiszett gázálarcában kapcsolat szörödik a textil és az objet trouvé-k között, benne együtt tűnik fel a szenédytelenség szörnymaszkja és a művészet optimizmusa.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Művészet,1976. augusztus - 18.oldal.

Szenes Zsuzsa

A művésznő „Shurat" című assemblage-ban is hétkely tárgyak sorakoznak porvédőrekában.

K.Kovalovszky Márta: Egy talált tárgy megtisztitása.
Művészet,1976. augusztus - 18.oldal.

Szenes Ismeza

Szenes Ismeza szép munkája a
Labirintus szerepel a lodzi I.
Nemzetközi Textil Triennalen.

B.Pálos Judit:. I.Nemzetközi Textil....
Müvészet, 1976.augusztus- XX 22.oldal.

Szenes Ísuzsa

„Ami korábban használati tárgy volt, most dísz" gyapjúhímzés, 18x15x15cm. 1975.

(repr.)

Művészet, 1976. 8. 19. old.

Szenes Iszursa

„Huzat vászon"

Bán András: Györtesek Kőszegen.
Művészet, 1976. augusztus – 20. oldal.

a lengyel termékek be...

Hogy mennyire szükséges a hazai művészet állapotának felméréséhez a művek nemzetközi környezetbe állítása – felesleges hangsúlyozni. Igaz, Łodzba külföldiek még kevesen jöttek el: a tizenöt résztvevő országot 104 művész képviseli, s közülük mindössze huszonöten érkeztek külföldről – távolmaradt például Franciaország, a nagy ...társ. A lengyel művészek munkáinak ...tközi

törvényszerű. A most fellépő ... program-jának vezérgondolata, hogy minden forradalom új alkotmány megfogalmazását tesz szükségessé, s itt az ideje új szabályok kialakításának.

A város *Textilipari Múzeuma* – az első lengyel ipartörténeti múzeum – valaha gyár épület volt: történelmi levegőt árasztó óriási, fagerendás mennyezetű termeiben – ideális környezetben – rendezték meg a

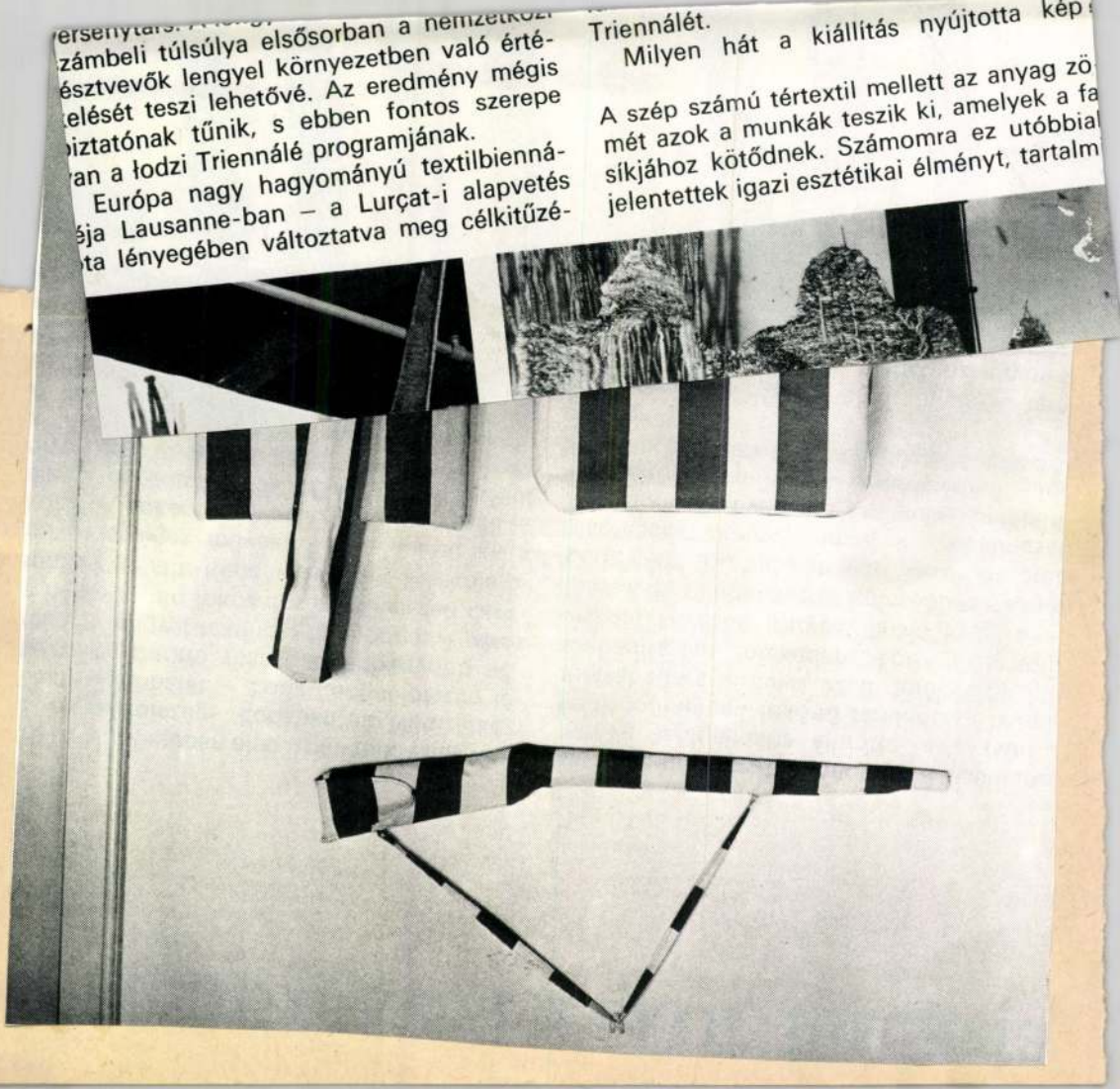

ersenytárs. A lengy
zámbeli túlsúlya elsősorban a nemzetközi
észtvevők lengyel környezetben való érté-
elését teszi lehetővé. Az eredmény mégis
iztatónak tűnik, s ebben fontos szerepe
an a łodzi Triennálé programjának.

Európa nagy hagyományú textilbienná-
éja Lausanne-ban – a Lurçat-i alapvetés
ta lényegében változtatva meg célkitűzé-

Triennálét.

Milyen hát a kiállítás nyújtotta kép

A szép számú tértextil mellett az anyag zö
mét azok a munkák teszik ki, amelyek a fa
síkjához kötődnek. Számomra ez utóbbial
jelentettek igazi esztétikai élményt, tartalm

Szenes Zsuzsa, textiltervező művész

– TEXTIL A KÖRNYEZETÜNKBEN címmel tart diavetítéssel illusztrált előadást ma délután fél 6 órai kezdettel Szenes Zsuzsa textiltervező művész a Magyar Nemzeti Galéria klubhelyiségében (D épület, földszint).

-Ht

8.

Népszabadság, Bp. 1977. jún. 17.

Szenes Zsuzsa 1.) textiltervező.

A szombathelyi Savaria Múzeum friss hagyománya, hogy az előbbi biennálé prominenseinek műveiből külön-külön kiállítást rendez, hommage-ként. – A múrész a III. Fal- és Textil Biennálé egyik díjnyertese (1974.) a múrész a sík, hímzett falikárpit mestere. Szerepelnek művei: „Csomagterv"-e, asztalra tett vászonzacskók együttese, benük bab, rizs, kávé, tea, stb. A mű annyira komponált, vagy dekomponált, mint a kofa standján, vagy a fűszeresnél. (emlitve)

Frank János: Hommage Kőszegen.

Életünk, 1976. 6. 542. old.

Szenes Zsuzsa 2) Folytatás.

A következő mű: „Huzat" c: (említve és repr.) szék, bőrönd, konyvborító, telefon, televízió, gitár, puska, valamennyi tárgy gondosan szabott, széles sávú zöld-fehér vászon huzatba burkolva. – „Hideg ellen általában": szabályos, formájú katonai örbödé, de nem fakőpeny, borítása színes, s üsűcsikos gyapjúhimzés, a szokásos nemzeti színek helyett lakástextil műfajának harmóniái. (említve) ami korábban használati tárgy volt, most dísz: a II. világháborúból megmaradt valódi gyesmek gázálarc, hevederén, szövetén virágmintás hímzés. (említve)

Frank János: Hommage Köszegen.
Életünk, 1976. 6. 543 old.

Szenes Zsuzsa 3.) Folytatás

a következő mű: „Téglatartó" ... (emlitve) textil tok, amelyet a téglára húzhatunk. — „Művészete paradox: szelid humora, most már kegyetlen iróniával jár együtt. A művész attitüdje attól olyan drámai, hogy nem dramatizál semmit. —

~~a művész a III. Fal- és Tértextil Bennálin~~

Frank János: Hommage Köszegyen.
Életünk, 1976. 6. 543 old.

1021

Szenes Zsuzsa

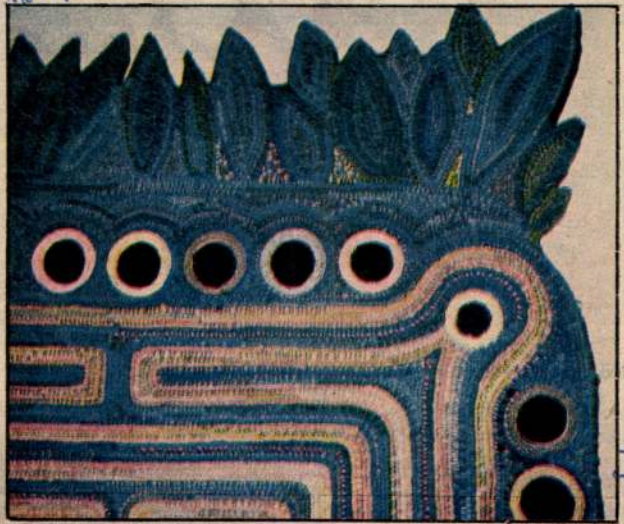

Nők Lapja
Budapest
1974. Okt. 5.

Szenes Zsuzsa:
ROZSAS LABIRINT
(Részlet)

mondta az osztrák.
l — jegyezte meg
ett belőled.
ták, ezt mondta:
zek az utolsó, mert
m.
tt, a szabadságharc
Valamennyi csatáját
ta volna életben a

ta Lichtenstein Fe-

fegyvert.

Vértanú haláluk, mondhatni, csak előjátéka volt a kegyetlen terrornak, amelyet Kossuth hívei ellen indítottak — Ferenc József császár jóváhagyásával és Haynau közreműködésével. Aki tudott, elbújdosott. De így is 1765 ítéletet hoztak a vészbíróságok, s ebből 114 volt a végrehajtott halálos ítélet. Ez a sors jutott Batthyány Lajos felelős miniszterelnöknek is. Négyszázan pedig várfogságra ítéltettek.

Szebelkó Erzsébet

szabad-
ynevezett
es fegyver-
yelő. 1849. ja-
Nagyváradra
pesti fegyver-
ssuth szerint:
határos gyor-

Pöltenberg Ernő

Bécsben született. Osztrák származása ellenére a magyar szabadságharc oldalára állt, és híven kitartott mellette. Részt vett vala-

vezére. Magyar felesége által lett a szabadságharc katonája — 29 éves korában. Kitűnő hadvezéri képességei voltak. 1849. februárjában fényes győzelmet aratott Cibakházánál az osz-

hogy a kötet a csata 450. évfordulójára második kiadásban is megjelenik, hiszen az első — hasonlóan a

lesük sorrendjében követik egymást.

M. L.

Szenes Zsuzsa

Szenes Zsuzsa: Családi album

Élet és Irodalom, Bp.

1976. AUGUSZTUS 28.

XX. évf. 35. sz. 7. lap.

Kedves Jóska, itt a kirándulni való jó idő, s Téged mégsem látni hegytipró dresszben Zebegény virányain. Remélem, nem vagy beteg, s egy szép napon meglepsz.

A 80 évesen is virgonc *Czóbel Béla* valami vidám együttlétből való angolos kiválása miatt (mentsége: nőügyben) szabadkozik levelében, 1962. augusztus 28-án:

Kedves kiváló költő barátom, nagyon restellem a dolgot, nem is tudom, hogyan mentegetődzzek. Az a három nő az oka, én meg gyenge voltam ellenállni a csábításnak. Csak később éreztem, milyen udvariatlan voltam a nagy költővel szemben, akit Anakreon és a görög költők mellé lehet állítani. Nem tudom, hogy hozzam helyre. Ha megtisztelsz látogatásoddal, tárt karokkal és ami jobb, a szentendrei legkiválóbb borral várlak. Így megengesztelnél, mert rossz a lelkiismeretem...

E levelek írói mind eltávoztak már. Berdával együtt, aki most tíz éve hagyott itt bennünket. Az élők, úgy látszik, kissé megfeledkeztek róla: idézzék hát emlékét holt barátai.

Kovalovszky Miklós

A paródia-pályázat folytatódik

A Csurka István, Illyés Gyula, Juhász Ferenc, Karinthy Ferenc, Zelk Zoltán paródiák szerkesztése folyik. A sort Déry Tiborral, Mándy Ivánnal, Nagy Lászlóval, Szabó Magdával és Vas Istvánnal folytatjuk.

Ennek az öt magyar írónak alkotói stílusát, művészetük legfőbb sajátosságait karikírozó írásokat kérünk.

Megismételjük: a közös mulatságban bárki részt vehet — író is, olvasó is. A legjobb írásokat közöljük és a szokásosnál nagyobb összeggel honoráljuk.

Kérjük, hogy a kéziratokat 1976. október 15-ig juttassák el szerkesztőségünk címére: 1054 Budapest, Széchenyi u. 1. A kéziratok három gépelt oldalnál (körülbelül 80—100 sor) lehetőleg ne legyenek hosszabbak. A szerkesztési munka megkönnyítése érdekében kérjük, a borítékra írják rá: PARÓDIA.

Szenes Zsuzsa

A szegedi Bartók Béla Művelődési Központban Kalmár Márton szobrászművész kiállitása augusztus 30.-ig,
a Mücsarnokban Korniss Péter fotóművész kiállitása augusztus 22.-ig tart nyitva.
A III. Fal és Tértextil Biennálé dijnyerteseinek kiállitása a kőszegi Zwingerben augusztus 7.-én nyilik meg: Németh Éva, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit művészek munkáiból.
Az egri Rudnay Gyula teremben augusztus 12.-én nyitják meg Dallos Livia és Ferenc festőművészek kiállitását.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 7.
XX. évf. 32. sz. 8. lap.

győri

Szenes Zsuzsa

A Nemzeti Galériában "Textilgrafika" címmel rendezett kiállitásról Vadas József számol be "Szálbagrafika" c. kritikájában. Elsőként három művészt emlit meg, akik nem szerepelnek a kiállitáson, csupán az őket jellemző irány művészeti irányt jelzi: Kokas Ignác, Schaár Erzsébet, Varga Imre.
A résztvevők felsorolása mellett, munkájukról is képet ad.Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa,Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.
Fenti Vadas-cikket lásd: Szilvitzky Margit nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Szenes Zsuzsa

A szombathelyi IV. fal- és tértextil-biennálén a kőszegi kihelyezésként bemutatták a múltkori biennálé magyar díjnyertescinek munkáit.

Losonci Miklós: Fal- és tértextil-biennálé.

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 29.

Szenes Zsuzsa, textilművész

a fal- és tértextilművészet műfajának vezető mestere közé tartozik a művész is. – Gyapjúhímzéssel változtatta meg egy második világháborúból való gyermekgázálarc funkcióját. (emlékve)

Szabó Ernő: Türkisz királynő.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. nov. 4.

SZENES ZSUZSA, iparművész

Szenes Zsuzsa: Falikárpitvége.-Fekete repr. 7.old

KOCZOGH ÁKOS: Az iparművészet otthona 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 3.sz. Bp.

SZENES ZSUZSA, iparművész

A II.Fal-és Tértextil Biennálén szerepelt művek közül a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja megvásárolta és a Savaria Múzeumnak átadta:
Szenes Zsuzsa: Fogadó, cimü alkotását. 627.old

MIHÁLY MÁRIA: Jelentés a Vas Megyei Múzeumok 197-72. évi munkájáról.Savaria Múz.Szombathely, 627.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975.

Szenes Zsuzsa, textilművész 1).

A szombathelyi megjedik Fal- és Textil Biennálén az alkotások többsége akan élelmüvé összeálló sorozat, mint Szilvitzky Margit, Szenes Zsuzsa és még többek munkái.

M.Zs.: Textilek Szombathelyen.
Pesti Műsor, 1976. szept. 8. 42 old.

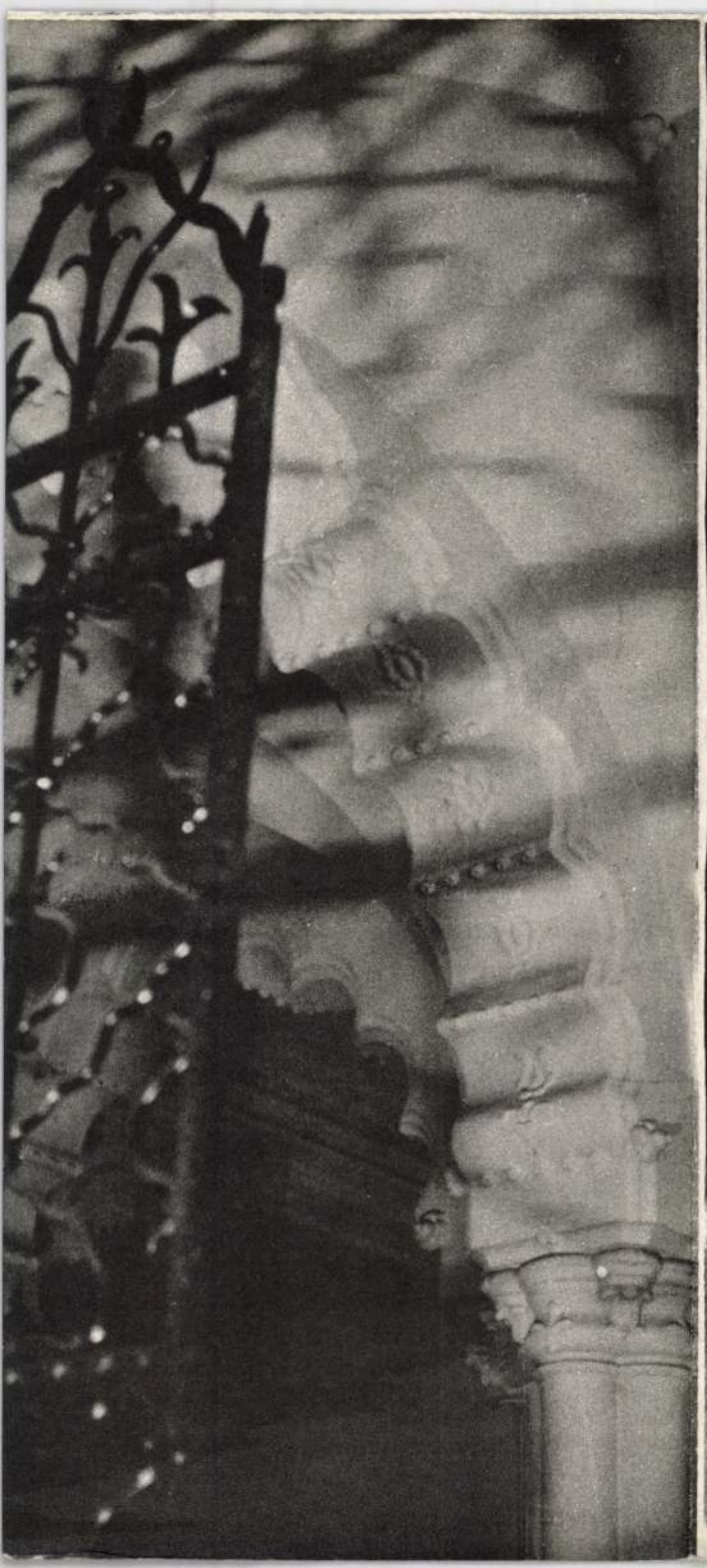

TÉR-ALKOTÁS *TÁRGY-FORMÁLÁS*

Kamarakiállítás-sorozat
az Iparművészeti Múzeum
Dísztermében

SZENES ZSUZSA
ALMA MATER

1980. július 17—augusztus 10-ig

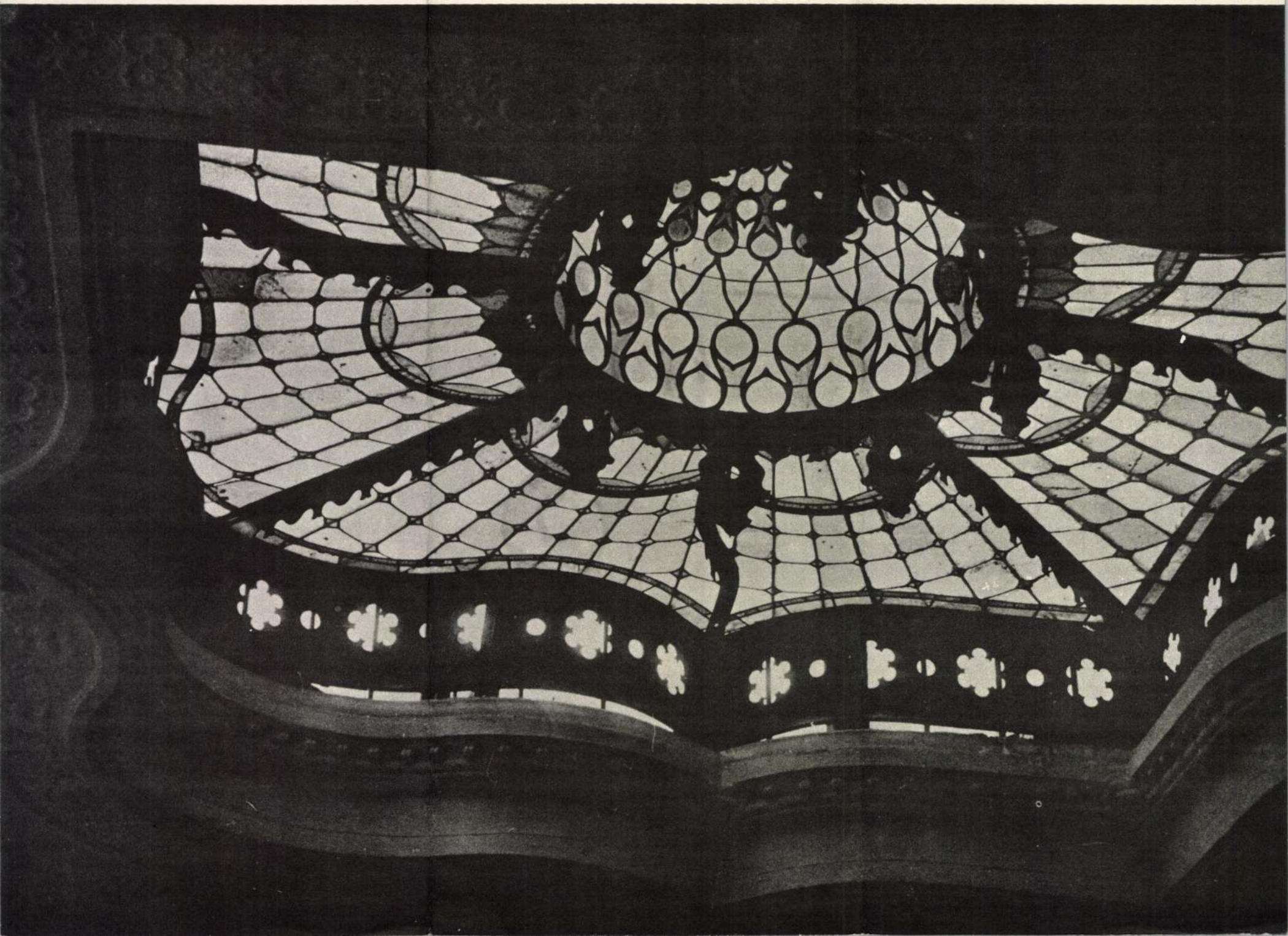

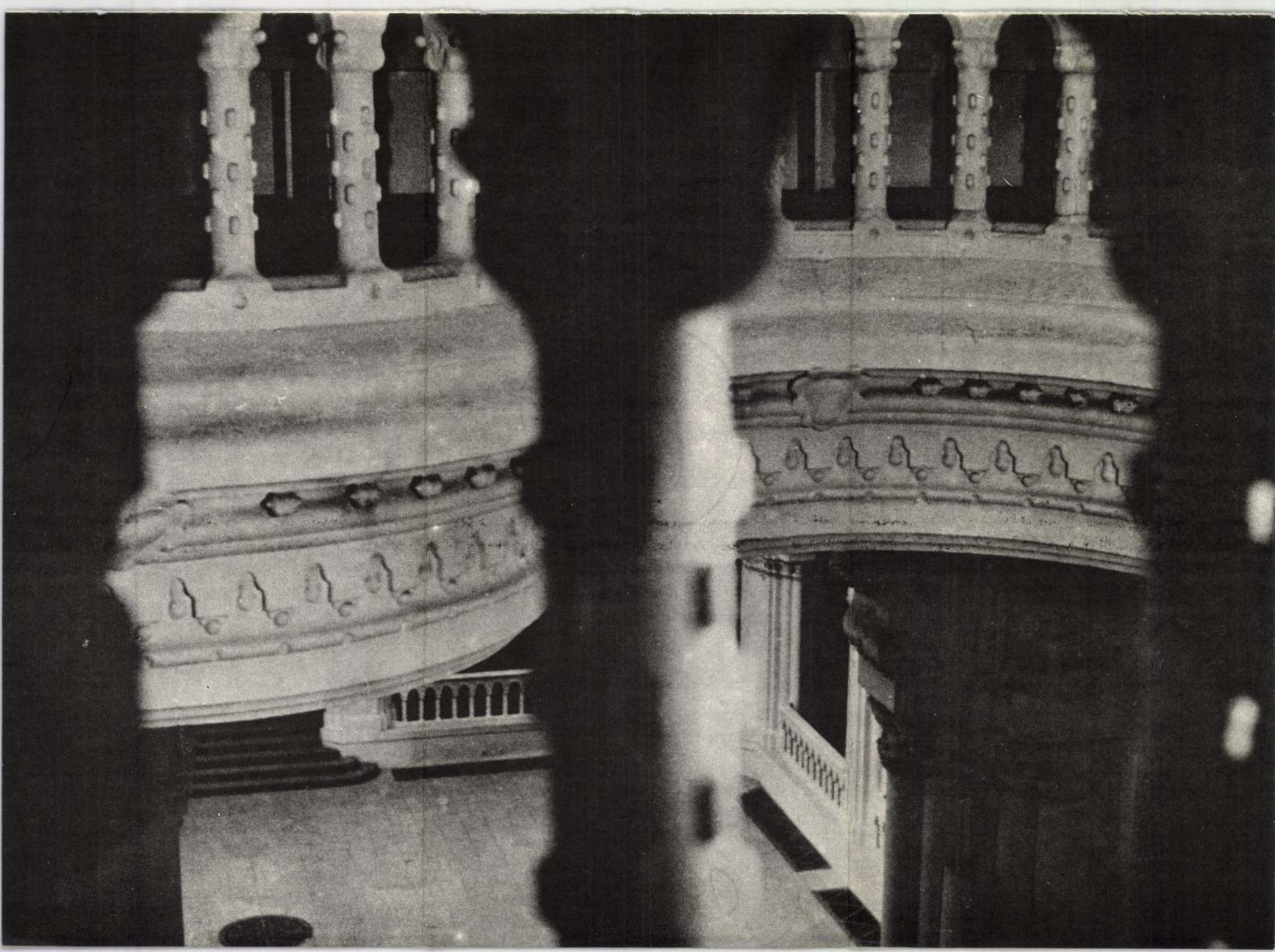

ALMA MATER—IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

(Elképzelés egy kiállításról)

A rendelkezésre bocsátott teret nem annyira reális, hanem inkább „belső" térként fogom fel. Ebben az épületben töltöttem öt évet. Ez az időtartam „bennem" bizonyos képeket hagyott, azaz sokat gondoltam rá. Így tehát bennem él annak egy többfajta „ahogy megjelenik" víziója.
Ez a tény teszi különlegessé helyzetemet, hogy ti. jelen esetben kiállítóhelyiség=alma mater. Ezt a vízió-sort szeretném a lehető legkevesebb eszközzel megjeleníteni.
A kiállítás jellege „installációs kiállítás", és ebben ki is merül a felépítése. Az installáció mintegy takarja, illetve néhol hangsúlyozza (kidomborítja) a kiállítás „tárgyát", az alma matert. Az installálás tagolja, sűríti, berendezi a teret, de háttérben marad. A kiállítás valódi szereplői az emberek, akik megérkeznek vagy sem — a terembe.

Szenes Zsuzsa

Megnyitó: 1980. július 17-én,
csütörtök délután 5 órakor
Közreműködik az Új Zenei Stúdió

Iparművészeti Múzeum
Budapest IX., Üllői út 33—37.
Fotó: Erdély Dániel és Erdély György
F. k.: Miklós Pál

FOTO-OPTIKA I.SZ. F.v.: HALÁSZ LAJOS

